

Strategie území správního obvodu ORP Jihlava

v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, aglomerace a servis samosprávám

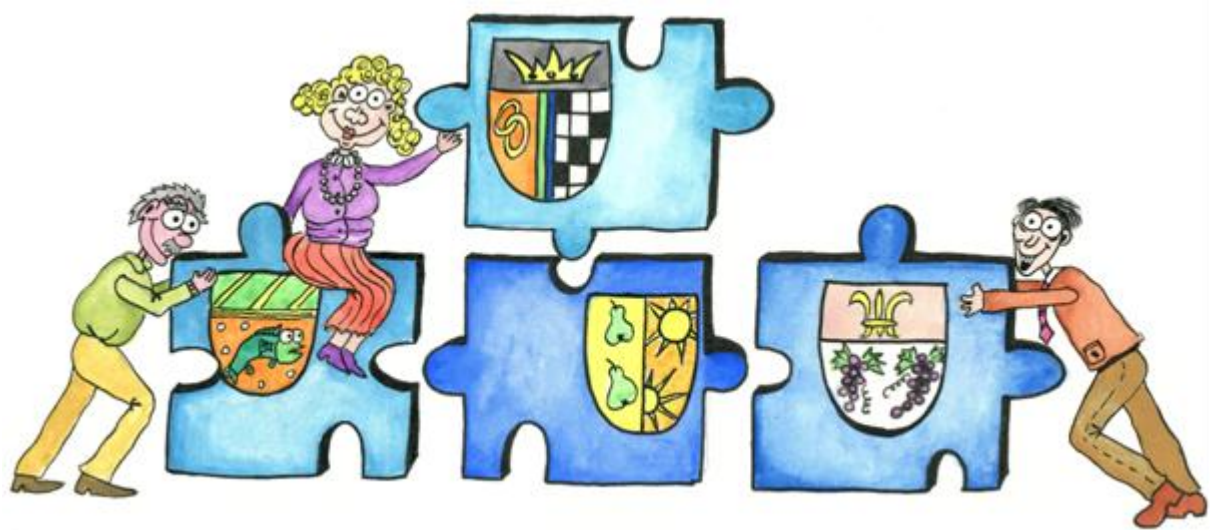
Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

SO ORP JIHLAVA

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

1. Úvod	7
1.1. Základní informace o strategii	7
1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu	9
1.3. Kontext vzniku a existence strategie	13
1.4. Účel strategie – proč byla zpracována	13
1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží	14
1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty	14
2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza	17
2.1. Profil území správního obvodu	17
2.1.1. Identifikace správního obvodu	17
2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu	19
2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území	41
2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje	44
2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu	46
3. Téma 1. : Školství	49
3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	49
3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	49
3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj	51
3.1.3. Analýza cílových skupin a rizik a další potřebné analýzy	97
3.1.4. SWOT analýza školství	104
3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	106
3.2. Návrhová část pro oblast školství	107
3.2.1. Struktura návrhové části	107
3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	110
3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech	120
3.2.4. Indikátory	123
3.3. Pravidla pro řízení strategie	132
3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	132
3.3.2. Systém změn strategie	134
3.3.3. Akční plán	134
3.4. Závěr a postup zpracování	137
3.4.1. Shrnutí	137
3.4.2. Popis postupu tvorby strategie	138
3.5. Přílohy	138

4. Téma 2.: Sociální služby.....	140
4.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů	140
4.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	140
4.1.2 Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	142
4.1.3 Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	159
4.1.4 SWOT analýza	165
4.1.5 Souhrn výsledků analýz	166
4.2 Návrhová část pro oblast sociálních služeb.....	166
4.2.1 Struktura návrhové části	166
4.2.2 Vize a problémové oblasti (okruhy)	169
4.2.3 Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	174
4.2.4 Indikátory	179
4.3 Pravidla pro řízení strategie.....	186
4.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	186
4.3.2 Systém změn strategie	189
4.3.3 Akční plán	189
4.4. Závěr a postup zpracování	192
4.4.1 Shrnutí	192
4.4.2 Popis postupu tvorby strategie	193
4.5. Přílohy.....	194
5 Téma 3.: Odpadové hospodářství.....	199
5.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů	199
5.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	199
5.1.2 Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	202
5.1.3 Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	267
5.1.4 SWOT analýza	280
5.1.5 Souhrn výsledků analýz (analytické části)	285
5.2 Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství.....	286
5.2.1 Struktura návrhové části	286
5.2.2 Vize a problémové oblasti (okruhy)	289
5.2.3 Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	294
5.2.4 Indikátory	298
5.3 Pravidla pro řízení strategie.....	303

5.3.1	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	303
5.3.2	Systém změn strategie	305
5.3.3	Akční plán	306
5.4	Závěr a postup zpracování.....	308
5.4.1	Shrnutí	308
5.4.2	Popis postupu tvorby strategie	309
5.5	Přílohy.....	310
6	Téma 4.: Volitelné téma	338
6.1	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	338
6.1.1	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	338
6.1.2	Popis situace ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	339
6.1.3	Analýza rizik a další potřebné analýzy	360
6.1.4	SWOT analýza oblasti	396
6.1.5	Souhrn výsledků analýz (analytické části) včetně nastínění „Problematických okruhů“	396
6.2.	Návrhová část pro oblast volitelného tématu.....	397
6.2.1.	Struktura návrhové části	397
6.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	400
6.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	401
6.2.4.	Indikátory	404
6.3.	Pravidla pro řízení strategie	408
6.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	408
6.3.2.	Systém změn strategie	410
6.3.3.	Akční plán	410
6.4.	Závěr a postup zpracování	413
6.4.1.	Shrnutí	413
6.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	413
7.	Meziobecní spolupráce v aglomeraci ORP Jihlava - Cestovní ruch	414
7.1.	Základní vymezení turistické oblasti jako destinace cestovního ruchu	414
7.1.1	Poloha destinace Jihlavsko	414
7.1.2	Vymezení destinace Jihlavsko	414
7.1.3	Základní charakteristika cestovního ruchu v turistické oblasti	415
7.1.4	Předpoklady destinace pro cestovní ruch	416

7.1.5	Potenciál cestovního ruchu v turistické oblasti Jihlavsko	416
7.2.	Analýza nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti Jihlavsko	421
7.2.1	Kulturně historické památky	421
7.2.2	Přírodní atraktivity.....	422
7.2.3	Podmínky pro pěší turistiku a cykloturistiku na Jihlavsku.....	424
7.2.4	Ostatní atraktivity (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty)	433
7.2.5	Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů v ORP Jihlava 2004-2013	438
7.2.6	Struktura ubytovacích zařízení a jejich vytiženost	439
7.3.	Charakteristika potenciálu a možnosti rozvoje MOS pro cestovní ruch	447
7.3.1	Infrastruktura	447
7.3.2	Lidské zdroje pro cestovní ruch.....	448
7.3.3	Marketing cestovního ruchu	450
7.3.4	Management cestovního ruchu	452
7.3.5	Charakteristika stávající meziobecní spolupráce	456
7.4.	SWOT analýza	459
7.4.1	Silné stránky	460
7.4.2	Slabé stránky	460
7.4.3	Příležitosti	461
7.4.4	Hrozby	461
7.5.	Návrhová část pro oblast tématu aglomerace - cestovní ruch	462
7.5.1.	Struktura návrhové části	462
7.5.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	464
7.5.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	465
7.5.4.	Indikátory	474
7.6.	Pravidla pro řízení strategie	477
7.6.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	477
7.6.2.	Systém změn strategie	479
7.6.3.	Akční plán	479
7.7.	Závěr a postup zpracování	483
7.7.1.	Shrnutí	483
7.7.2.	Popis postupu tvorby strategie	483
7.8	Přílohy.....	485
8.	Závěr, kontakty.....	542
9.	Přílohy.....	544

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tab. 1: Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Jihlava v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, aglomerace a servis samosprávám
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, aglomerace a servis samosprávám)
Řešené území	Správní obvod ORP Jihlava
	Počet obyvatel správního obvodu: 99 419 obyvatel (k 31. 12. 2012)
	Počet obcí ve správním obvodu: 79 měst a obcí
Názvy obcí správního obvodu	Rozloha správního obvodu: 92 175,57 ha
	Města: Jihlava, Třešť, Polná, Brtnice Obce: Arnolec, Batelov, Bílý Kámen, Bítovčice, Boršov, Brtnička, Brzkov, Cejle, Cerekvička - Rosice, Čížov, Dlouhá Brtnice, Dobronín, Dobrourov, Dolní Cerekve, Dudín, Dušejov, Dvorce, Hladov, Hodice, Hojkov, Horní Dubenky, Hrutov, Hubenov, Hybrálce, Jamné, Jersín, Jezdovice, Ježená, Jihlávka, Kalhov, Kaliště, Kamenice, Kamenná, Kněžice, Kostelec, Kozlov, Luka nad Jihlavou, Malý Beranov, Měšín, Milíčov, Mirošov, Nadějov, Opatov, Otín, Panenská Rozsídka, Pavlov, Plandry, Puklice, Rančířov, Rantířov, Rohozná, Růžená, Rybné, Smrčná, Stáj, Stonařov, Strítěž, Suchá, Šimanov, Švábov, Třeštice, Ústí, Velký Beranov, Větrný Jeníkov, Věžnice, Věžnice (HB), Věžnička, Vílanec, Vyskytná nad Jihlavou, Vysoké Studnice, Záborná, Zbilidy, Zbinohy, Zhoř, Ždírec
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	Statutární město Jihlava
Koordinátor tvorby strategie	Koordinátorem meziobecní spolupráce smluvního partnera ORP Jihlava je paní Zdenka Švaříčková (vedoucí realizačního týmu ORP Jihlava).
Rok zpracování strategie	2014 – 2015
Schvalovatel strategie	Schvalovatelem strategie je Shromáždění starostů SO ORP Jihlava.
Forma a datum projednání / schválení	Projednání analytické části strategie proběhne na 1. shromáždění starostů dne 11. 6. 2014.
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace strategie.

Související legislativa	<p>Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v platném znění Vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách v platném znění Zákon č. 109/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních službách v platném znění Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu v platném znění Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi v platném znění Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti v platném znění Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře v platném znění Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění v platném znění Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí v platném znění Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání v platném znění Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících v platném znění Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání v platném znění Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání v platném znění Vyhláška č. 16/2005 Sb., o organizaci školního roku v platném znění Vyhláška č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání v platném znění Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání v platném znění Vyhláška č. 71/2005 o školských zařízeních v platném znění Vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování v platném znění Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech v platném znění Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech v platném znění Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů) v platném znění Nařízení vlády č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství ČR v platném znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadech Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) v platném znění</p>
Doba realizace strategie	2014 – 2023
Odpovědnost za implementaci	Za implementaci strategie je odpovědné Shromáždění starostů SO ORP Jihlava.
Kontext vzniku strategie	<p>Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje mezi-obecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).</p> <p>Projekt na území SO ORP Jihlava realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci se Statutárním městem Jihlava a se zapojenými obcemi v rámci SO ORP Jihlava.</p>

	<p>Strategie byla zpracována projektovým týmem ORP Jihlava, který koordinuje Zdenka Švaříčková. Tým dále tvoří analytici ke 3 sledovaným oblastem a dále analytik, který bude zpracovávat volitelné téma a téma aglomerace. Jmenovitě se jedná o Ing. Martina Čadu (odpadové hospodářství), Mgr. Stanislavu Prokešovou (školství), Mgr. Olgu Zachariášovou (sociální služby + 1/2 úvazku asistent) a Ing. et Bc. Miluši Bradovou (volitelné téma a aglomerace). Tým uzavírá Ing. Zuzana Pátková (asistent 1/2 úvazku).</p>
<p>Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie</p>	<p>V rámci projektu bude zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie pro 5 oblastí (3 povinné, 1 volitelné téma a zároveň téma aglomerace). Souhrnný dokument ve své finální podobě bude obsahovat základní charakteristiku ORP Jihlava, včetně obcí, které náleží do jeho SO. Stěženi částí bude analytická a následně návrhová část níže uvedených oblastí.</p> <p>Volitelné téma bude odhlasováno na 1. setkání představitelů ORP Jihlava dne 11. 6. 2014. Za ORP Jihlava bude dále zpracováno téma aglomerace, jakožto pro území ORP, jehož sídlo čítá více než 25 tisíc obyvatel. Cílem aglomeračního tématu je zmapovat a podpořit rozvoj území aglomerace. V ORP Jihlava již bylo aglomerační téma vybráno a jedná se o problematiku cestovního ruchu. Téma vzešlo z potřeb jádrového města aglomerace (statutární město Jihlava, cca 50 500 obyvatel) a zároveň téma odráží výstupy 1. dotazníkové šetření s představiteli měst a obcí SO ORP Jihlava. Strategie aglomeračního tématu bude zpracována pro statutární město Jihlava s přesahem na obce SO, které projeví svůj zájem v dotazníkovém šetření.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. předškolní výchova a základní školství, 2. sociální služby, 3. odpadové hospodářství, 4. volitelné téma: servis samosprávám, 5. aglomerace: cestovní ruch.

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 79 obcí, z toho 4 mají statut města.

Tab. 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: <i>Arnolec</i> Počet obyvatel: 166 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>		Název obce: <i>Batelov</i> Počet obyvatel: 2324 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Bílý Kámen</i> Počet obyvatel: 266 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>		Název obce: <i>Bitovčice</i> Počet obyvatel: 438 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Boršov</i> Počet obyvatel: 153 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>		Název obce: <i>Brtnice</i> Počet obyvatel: 3722 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>

Znak	Údaje o obci
	Název obce: <i>Brtnička</i> Počet obyvatel: 107 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Cejle</i> Počet obyvatel: 480 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Čížov</i> Počet obyvatel: 249 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Dobronín</i> Počet obyvatel: 1887 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Dolní Cerekev</i> Počet obyvatel: 1292 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Dušejov</i> Počet obyvatel: 432 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Hladov</i> Počet obyvatel: 162 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Hojkov</i> Počet obyvatel: 154 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Hrutov</i> Počet obyvatel: 87 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Hybrálec</i> Počet obyvatel: 430 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Jersín</i> Počet obyvatel: 198 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Ježená</i> Počet obyvatel: 127 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Jihlávka</i> Počet obyvatel: 228 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Kaliště</i> Počet obyvatel: 152 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>

Znak	Údaje o obci
	Název obce: <i>Brzkov</i> Počet obyvatel: 280 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Cerekvička - Rosice</i> Počet obyvatel: 146 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Dlouhá Brtnice</i> Počet obyvatel: 382 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Dobrouťov</i> Počet obyvatel: 272 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Dudín</i> Počet obyvatel: 192 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Dvorce</i> Počet obyvatel: 180 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Hodice</i> Počet obyvatel: 765 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Horní Dubenky</i> Počet obyvatel: 624 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Hubenov</i> Počet obyvatel: 131 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Jamně</i> Počet obyvatel: 534 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Jezdovice</i> Počet obyvatel: 262 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Jihlava</i> Počet obyvatel: 50598 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Kalhov</i> Počet obyvatel: 123 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Kamenice</i> Počet obyvatel: 1927 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>

Znak	Údaje o obci
	Název obce: <i>Kamenná</i> Počet obyvatel: 181 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Kostelec</i> Počet obyvatel: 892 Zapojení do tvorby strategie: <i>ne</i>
	Název obce: <i>Luka nad Jihlavou</i> Počet obyvatel: 2742 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Měšín</i> Počet obyvatel: 237 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Mirošov</i> Počet obyvatel: 203 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Opatov</i> Počet obyvatel: 189 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Panenská Rozsíčka</i> Počet obyvatel: 148 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Plandry</i> Počet obyvatel: 193 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Puklice</i> Počet obyvatel: 772 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Rantířov</i> Počet obyvatel: 467 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Růžená</i> Počet obyvatel: 345 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Smrčná</i> Počet obyvatel: 357 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Stonařov</i> Počet obyvatel: 1059 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Suchá</i> Počet obyvatel: 262 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>

Znak	Údaje o obci
	Název obce: <i>Kněžice</i> Počet obyvatel: 1403 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Kozlov</i> Počet obyvatel: 440 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Malý Beranov</i> Počet obyvatel: 617 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Milíčov</i> Počet obyvatel: 128 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Nadějov</i> Počet obyvatel: 199 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Otín</i> Počet obyvatel: 74 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Pavlov</i> Počet obyvatel: 427 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Polná</i> Počet obyvatel: 5140 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Rančívov</i> Počet obyvatel: 377 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Rohozná</i> Počet obyvatel: 385 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Rybné</i> Počet obyvatel: 122 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Stáj</i> Počet obyvatel: 171 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Strítěž</i> Počet obyvatel: 413 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Šimanov</i> Počet obyvatel: 205 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>

Znak	Údaje o obci
	Název obce: <i>Švábov</i> Počet obyvatel: 74 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Třeštice</i> Počet obyvatel: 148 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Velký Beranov</i> Počet obyvatel: 1303 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Věžnice (JI)</i> Počet obyvatel: 414 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Věžnička</i> Počet obyvatel: 131 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Vyskytná nad Jihlavou</i> Počet obyvatel: 822 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Záborná</i> Počet obyvatel: 234 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Zbinohy</i> Počet obyvatel: 84 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Ždírec</i> Počet obyvatel: 410 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>

Znak	Údaje o obci
	Název obce: <i>Třešť</i> Počet obyvatel: 5805 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Ústí</i> Počet obyvatel: 228 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Větrný Jeníkov</i> Počet obyvatel: 634 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Věžnice (HB)</i> Počet obyvatel: 158 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Vílanec</i> Počet obyvatel: 300 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Vysoké Studnice</i> Počet obyvatel: 391 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Zbilidy</i> Počet obyvatel: 194 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>
	Název obce: <i>Zhoř</i> Počet obyvatel: 471 Zapojení do tvorby strategie: <i>ano</i>

Zdroj: ČSÚ, Registr komunálních symbolů

SO ORP Jihlava se nachází v centrální části Kraje Vysočina a čítá 79 obcí, což je druhý největší počet obcí v rámci kraje. Největší město SO je statutární město Jihlava, které počtem obyvatel přesahuje 50 tisíc osob. Ve správním obvodu se dále nachází dvě města s pověřeným úřadem, a to město Třešť (přibližně 5 800 obyvatel) a město Polná (přes 5 100 obyvatel). Poslední čtvrté město je město Brtnice s 3 700 obyvateli. SO ORP Jihlava dále tvoří 6 městysů, a to městyse Batelov, Luka nad Jihlavou, Dolní Cerekev, Kamenice, Větrný Jeníkov a městyse Stonařov. ORP Jihlava je ovšem z většiny tvořen malými obcemi do 499 obyvatel. Do této kategorie spadá téměř 60 obcí správního obvodu. Celý SO ORP Jihlava je tak, co do rozložení počtu obyvatel, poměrně různorodý a potvrzuje celorepublikovou situaci - velkého počtu obcí s nízkým počtem obyvatel.

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

Projekt na území SO ORP název realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci se statutárním městem Jihlava a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a statutární město Jihlava je gestorem tvorby strategie. Koordinátorem strategie je koordinátor meziobecní spolupráce pro ORP Jihlava paní Zdenka Švaříčková.

Strategie byla zpracována projektovým týmem ORP Jihlava, který koordinuje Zdenka Švaříčková. Tým dále tvoří analytici Ing. Martin Čada (odpadové hospodářství), Mgr. Stanislava Prokešová (školství), Mgr. Olga Zachariášová (sociální služby + 1/2 úvazku asistent) a Ing. et Bc. Miluše Bradová (volitelné téma a aglomerace). Tým uzavírá Ing. Zuzana Pátková (asistent 1/2 úvazku).

Výše zmínění analytici zpracují analytickou i návrhovou část strategie, každý za svoji sledovanou oblast. Strategie bude vytvořena v souladu s metodickými pokyny a šablonami, které poskytl Svaz měst a obcí ČR. Analytická část strategie bude připomínkována motivujícími starosty a do 31. 5. 2014 bude elektronicky doručena na Svaz měst a obcí ČR. Do strategie budou zpracovány připomínky oponentů ze strany Svazu měst a obcí ČR, včetně názorů představitelů obcí SO ORP Jihlava. První setkání představitelů se uskuteční v první polovině června 2014. Do 30. září 2014 bude na Svaz měst a obcí ČR doručena strategie týkající se volitelného tématu. Do 20. prosince 2014 bude na SMO ČR dodán jednotný dokument obsahující 5 kompletních rozvojových strategií, k tomuto dokumentu Svaz zpracuje závěrečný posudek. Připomínky budou projektovým týmem zpracovány a ucelený dokument bude na SMO ČR dodán do 31. 3. 2015 v elektronické podobě. Následně do 15. 4. 2015 bude na Svaz měst a obcí ČR odesláno listinné vyhotovení strategického dokumentu a jeho kopie na 2 CD nosičích.

1.4. Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat v 5 oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto 5 oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

Možnosti meziobecní spolupráce budou zpracovány za 3 hlavní sledovaná témata, za jedno aglomerační téma a za jedno volitelné téma. Výběr volitelného tématu proběhne na 1. setkání představitelů obcí SO ORP Jihlava, které se dle instrukcí Svazu má konat do 30. 6. 2014. Realizační tým svolá 1. setkání představitelů obcí ORP Jihlava dne 11. 6. 2014, kde představí svoje dosavadní práce na analytické části projektu, stručně přiblíží návrhovou část analýz a otevře prostor k diskusi. Dále proběhne výběr zmiňovaného volitelného tématu. Je stěžejní, aby vybrané téma bylo odhlasováno nadpoloviční většinou přítomných představitelů obcí, kteří budou zastupovat více jak 50% obyvatel SO. Přibližný nástin volitelného tématu pomohlo rozkrýt 1. dotazníkové šetření. Při osobních konzultacích se starosty vyplynulo, že by ocenili snížení administrativní zátěže spojené se správou obce. Pakliže bude

odhlasováno toto téma, zpracování tématu bude vycházet z aktuálních, ale i akutních potřeb zástupců jednotlivých, převážně malých, obcí. Zároveň projektový tým ORP Jihlava zpracuje téma aglomerace (sídlo s více než 25 tis. obyvateli), pro jádrové město Jihlava s přesahem na vybrané obce SO ORP Jihlava, tématem bude cestovní ruch.

1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu – mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

Jako dalšího možného uživatele strategie (krom výše uvedených) predikujeme existující dobrovolné svazky obcí, které mohou využít právní podporu Svazu měst a obcí ČR při aktualizaci svých stanov, stejně tak jako potenciální svazky obcí, jejichž vzniku mohou být informace v tomto dokumentu nápomocné. Avšak největší přínos strategie v ORP Jihlava očekáváme pro obce a jejich představitele, které vybídne k vzájemnému dialogu ohledně zásadních témat místní samosprávy. Pakliže budou cíle strategie naplněny a zástupci obcí budou ochotní ke společné diskuzi, pak bude opravdu strategie sloužit všem obcím, které by mohly mít zájem o nastartování budoucí nebo rozvoj již fungující vzájemné meziobecní spolupráce.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP.

Tab. 3: Relevantní významné strategické dokumenty

	Název dokumentu	Kde jej lze získat
č.	Stát	
1	Strategie regionálního rozvoje ČR pro léta 2007-2013	http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Koncepce-a-strategie
2	Národní strategie pro mládež 2020	http://www.msmt.cz/mladez/narodni-strategie-pro-mladez
3	Analýza naplnění cílů Národního programu vzdělávání v ČR (Bílé knihy) v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání – 2009	http://invenio.nusl.cz/record/40980?ln=en
4	Strategie rozvoje nakládání s odpady v obcích a městech ČR	http://www.smocr.cz/cz/publikace/aktualizovana-strategie-rozvoje-nakladani-s-odpady-v-obcich-a-mestech-cr.aspx
5	Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014 – 2020	http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Koncepce-a-strategie
6	Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007 – 2013	http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Koncepce-a-strategie

7	Prováděcí dokument ke Konceptci státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007 – 2013	http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Koncepce-a-strategie
č. Kraj		
1	Program rozvoje Kraje Vysočina	http://www.kr-vysocina.cz/program-rozvoje-kraje-vysocina/ds-300352
2	Strategie Kraje Vysočina 2020	extranet.kr-vysocina.cz/samosprava/soubory/.../ZK-01-2012-43pr01.doc
3	Plán odpadového hospodářství Kraje Vysočina	http://www.kr-vysocina.cz/plan-odpadoveho-hospodarstvi-kraje-vysocina-poh-kv/d-1326686
4	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2012	http://www.kr-vysocina.cz/dlouhodobem-zameru-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy/ds-300669
5	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Kraje Vysočina pro rok 2012 – 2014	http://www.kr-vysocina.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-kraje-vysocina-na-obdobi-2012-2014/ds-302268/archiv=0&p1=34170
6	Integrovaný systém nakládání s odpady v Kraji Vysočina (ISNOV)	http://www.kr-vysocina.cz/integrovanym-systemem-nakladani-s-odpady-v-kraji-vysocina-isnov/d-4040817/p1=50827
7	Strategie protidrogové politiky Kraje Vysočina na období 2012-2015	http://www.kr-vysocina.cz/strategicke-dokumenty-kraje/ds-300008/p1=1043
8	Koncepce rodinné politiky Kraje Vysočina na období 2012-2016	http://www.kr-vysocina.cz/koncepce-rodinne-politiky-kraje-vysocina-na-obdobi-2012-2016/d-4045894/p1=2082&p2=-1
9	Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v Kraji Vysočina na období 2012-2017	http://www.kr-vysocina.cz/strategicke-dokumenty-kraje/ds-300008/p1=1043
10	Akční plán realizace Strategie protidrogové politiky Kraje Vysočina na období 2014 – 2015	http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4055094
11	Profil Kraje Vysočina	http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4054823
12	Strategie rozvoje cestovního ruchu v Kraji Vysočina na období 2008 – 2013	http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4029533
č. Mikroregiony, města a obce		
1	Integrovaný plán rozvoje statutárního města Jihlavy na programovací období 2007 – 2013	http://www.jihlava.cz/dokumenty/d-465614/p1=51958
2	Návrh IPRM 2014 – 2020	<i>Návrh získali k nahlédnutí členové realizačního týmu, jakožto zaměstnanci statutárního města Jihlavy</i>
3	Plán odpadového hospodářství Jihlava 2005 - 2011, včetně aktualizace (Aktualizace plánu odpadového hospodářství pro období 2011-2015)	http://www.jihlava.cz/plan-odpadoveho-hospodarstvi/d-490267/p1=75535
4	Komunitní plán sociálních služeb statutárního města Jihlavy	http://www.jihlava.cz/komunitni-planovani-ve-meste-jihlave/d-333816/p1=50134

5	Strategický plán rozvoje statutárního města Jihlavy do roku 2020	http://dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/strategicky-plan-rozvoje-statutarniho-mesta-jihlavy-do-roku-2020_navrhovacast.pdf
6	Ubytovny v Jihlavě a okolí, Informace o možnostech ubytování sociálně slabých občanů, 2013	vydalo oddělení sociální správy odboru sociálních věcí MMJ
7	Mapa lokalit v územním obvodu města Jihlavy pro potřeby činností sociálních pracovníků, 2012	vydalo oddělení sociální správy odboru sociálních věcí MMJ
8	Prognóza populačního vývoje města Jihlavy do roku 2030	http://extranet.jihlava-city.cz/pup/cast2.pdf
9	Zpráva o školství na území města Jihlavy – 2007	MMJ odbor školství, kultury a tělovýchovy
10	Koncepce školství s výhledem do roku 2015 - Jihlava	MMJ odbor školství, kultury a tělovýchovy
11	Předškolní vzdělávání v Jihlavě 2011 - analýza kapacit MŠ zřizovaných statutárním městem Jihlavou	MMJ odbor školství, kultury a tělovýchovy
12	Předškolní vzdělávání v Jihlavě 2013 - analýza kapacit MŠ zřizovaných statutárním městem Jihlavou	MMJ odbor školství, kultury a tělovýchovy
13	Integrovaná strategie rozvoje území MAS Třeštsko	http://www.mas-trestsko.cz/leader-2007-2013/strategie
14	Strategie rozvoje Mikroregionu Polensko	http://www.infocentrumpolna.cz/vismo/dokumenty_2.asp?id_orq=200080&id=1558&p1=1414
15	Strategie rozvoje Mikroregionu Třeštsko	byla zprostředkována k nahlédnutí
16	Strategie rozvoje mikroregionu Dušejovsko	http://databaze-strategie.cz/cz/mikroregion-dusejovsko/strategie/strategie-rozvoje-mikroregionu-dusejovsko?typ=odpovednost
17	Strategie rozvoje mikroregionu Jihlavsko	byla zprostředkována k nahlédnutí

Zdroj: vlastní zpracování

Výše uvedené strategické dokumenty byly použity členy realizačního týmu ORP Jihlava při vypracování Strategie území správního obvodu ORP Jihlava v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, aglomerace a servis samosprávám.

2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

2.1. Profil území správního obvodu

2.1.1. Identifikace správního obvodu

Oblast správního obvodu ORP Jihlava se rozkládá na Českomoravské vrchovině a leží přímo ve středu kraje Vysočina. Na severu sousedí s obcemi správního obvodu ORP Havlíčkův Brod a ORP Humpolec, na západě se nachází správní obvod ORP Pelhřimov. Na jihu sousedí s obcemi správního obvodu ORP Telč a ORP Třebíč a na východě s obcemi správního obvodu ORP Velké Meziříčí a ORP Žďár nad Sázavou. Jeho území zahrnuje celkem 79 obcí, což je druhý největší obvod v rámci kraje. Na celkovém počtu obyvatel kraje se ORP Jihlava podílí téměř 20%. Dvě třetiny obyvatel obvodu žijí ve městech Jihlava, Polná, Třešť a Brtnice. Statutárnímú městu Jihlava, což je zároveň i město krajské, se nedá upřít jeho významný vliv na celou oblast.

Pro SO je charakteristická kopcovitá krajina s lesními porosty (necelá třetina území) a údolními pánevemi s množstvím rybníků a potoků. Zemědělská půda zabírá tři pětiny území. Nejvyšším bodem je Čeřínek (761 m), kde se nachází přírodní park s cennými mrazovými sruby a srázy, kamennými moři a rašelinnými loukami. Naopak nejnižší leží místo, kde řeka Jihlava překračuje hranice správního území. Tato řeka je nejvýznamnějším vodním tokem obvodu. Území Velký Špičák u Třeště je zařazeno do kategorie národní kulturní památka.

Město Jihlava, stříbrná pokladnice českých králů, patří mezi naše největší královská horní města. Poprvé ve střední Evropě zde bylo vedle městského práva kodifikováno právo horní. Obdélníkové náměstí patří mezi největší historická náměstí u nás a uchovalo se 14 gotických domů. Významná je i síť podzemních chodeb - katakomby a centrum města objímají mohutné hradby, které patří k nejlépe zachovalým v České republice. Historické pozoruhodnosti se nacházejí i v dalších městech a obcích tohoto správního obvodu, pakliže bychom zmínili alespoň největší města, v Polné se nachází jeden z největších barokních kostelů v republice, zajímavostí Brtnice je renesanční zámek a město Třešť je známé svým betlémářstvím s téměř dvousetletou tradicí.

Mapa 1: Administrativní členění správního obvodu

SO ORP JIHLAVA

Zdroj: ČSÚ

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

A. Obyvatelstvo a obce

Tab. 4: Charakteristika území ORP

Obce	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	79	79	79	79	79	79	79	79
Počet částí obcí	145	145	145	145	145	145	145	145
Počet katastrálních území	148	148	148	148	148	148	148	148
Počet obcí se statutem města	4	4	4	4	4	4	4	4
Počet obcí se statutem městyse	x	3	3	5	6	6	6	6
Pozemky								
Výměra v tis. ha	92	92	92	92	92	92	92	92
zemědělská půda	54 714	54 643	54 613	54 524	54 462	54 401	54 210	54 147
lesní pozemky	28 506	28 527	28 538	28 557	28 574	28 583	28 617	28 635
zastavěné plochy	1 206	1 214	1 222	1 235	1 244	1 250	1 255	1 281
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	105,6	108,1	106,5	107,3	107,9	108,1	107,8	107,9

Zdroj: ČSÚ

SO ORP Jihlava si již delší dobu drží konstantní počet obcí, a to celkem 79. Nejsou zde odstředivé, popř. slučující tendence. Na celém SO se nacházejí 4 obce se statutem města, konkrétně se jedná o statutární město Jihlava, dále pak město Třešť, Polná a Brtnice. Následně je ve správním obvodě 6 obcí se statutem městyse. Jedná se o městys Batelov, Luka nad Jihlavou, Dolní Cerekev, Kamenice, Větrný Jeníkov a Stonařov. Různorodost SO dále dokresluje velký počet malých obcí. Téměř 2/3 obcí celého správního obvodu mají méně než 499 obyvatel. Přibližně polovina z nich, tedy asi 30 obcí, nepřekročí ani hranici 199 obyvatel. V těchto malých obcích je častým úskalím minimální občanská vybavenost, horší dostupnost k finančním prostředkům, neuvolněný starosta, který funkci představitele obce zastává ve svém volném čase, popř. je již důchodce. Na druhou stranu je nutno podotknout, že v těchto nejmenších obcích nadále přežívají místní tradice jako např. maškarní bály, masopusty, obecní plesy nebo společné turistické vycházky po okolí. Často jsou v menších obcích velmi aktivní dobrovolné spolky hasičů, kteří nejen že se starají o kulturní život v obci, ale nabízejí i volnočasovou aktivitu pro děti i dospělé. Obecně jsou si zde lidé bližší a ohleduplnější vůči sobě navzájem.

Z výše uvedené tabulky plyne, že SO ORP Jihlava je dále typický výraznějším zalesněním (mimo oblast Brtnicka - svažité terén), které si co do plochy zalesnění drží poměrně konstantní stav, okolo 28,5 tis. ha. Ve SO tvoří více jak 2/3 zalesněné plochy lesy jehličnaté, v nichž se co do četnosti nejvíce vyskytuje smrk (až 60% celkového zalesnění). Méně než 1/3 představují lesy listnaté, jejichž nejčetnějším zástupcem je buk (16% na celkovém zalesnění). Lesní porost je primárně spravován

soukromými subjekty, dále pak jednotlivými obcemi, které v rámci správy lesů mohou využít svoje kapacity nebo jiné zdroje vybrané přes výběrová řízení, popř. údržbu zajistí Správa městských lesů Jihlava. Dalším aktérem jsou samozřejmě Lesy ČR, s.p.

Kraj Vysočina je známý svojí zemědělskou produkcí, rostlinou a živočišnou výrobou, a tak ani ORP Jihlava není výjimkou. Více jak polovinu SO tvoří zemědělská půda, cca 54 tis. ha. Nacházejí se zde zemědělská družstva, např. ZD Roštýn, Rácov, Batelov, Dolní Cerekev, ale je zde i mnoho soukromých subjektů s odlišnou specializací, počínaje u biofarmářů, chovatelů hospodářských zvířat, po zemědělce, kteří se vydali i cestou agroturistiky. Mezi typické plodiny, které se v ORP Jihlava pěstují, patří obilniny - především pšenice - a brambory. Bohužel obě zmíněné plodiny byly v minulých letech postupně vytlačovány kukuřicí a řepkou olejkou. Svůj podíl na tomto vývoji mají dotační tituly a s nimi spojená výstavba bioplynových stanic. Tento vývoj bohužel nepatří mezi nejšťastnější, jelikož mezi aktuální dopady patří zvýšená eroze půdy a přemnožení divokých prasat.

Často na úkor zemědělské plochy vznikají nové suburbánní lokality v zázemí měst a obcí. Tento již několik let probíhající trend postihl i nejmenší obce a satelitní oblasti povětšinou plní pouze obytnou funkci. V některých obcích, a to i v těch relativně větších (cca 1000 obyvatel) ztrácejí lokální centra svoji funkci. Lidé využívají zdrojů statutárního města Jihlavy, ať již hledají zaměstnání, školu pro své děti, či zábavu ve volném čase. Mohlo by se stát, že místní centra budou nabízet jen pohled na neprosperující výlohy obchůdků či zchátralé fasády domů, avšak v zázemí obce se bude nacházet vlastním životem žijící satelitní městečko. Problému sociální polarizace je nutno předcházet prolínáním původní a nové zástavby.

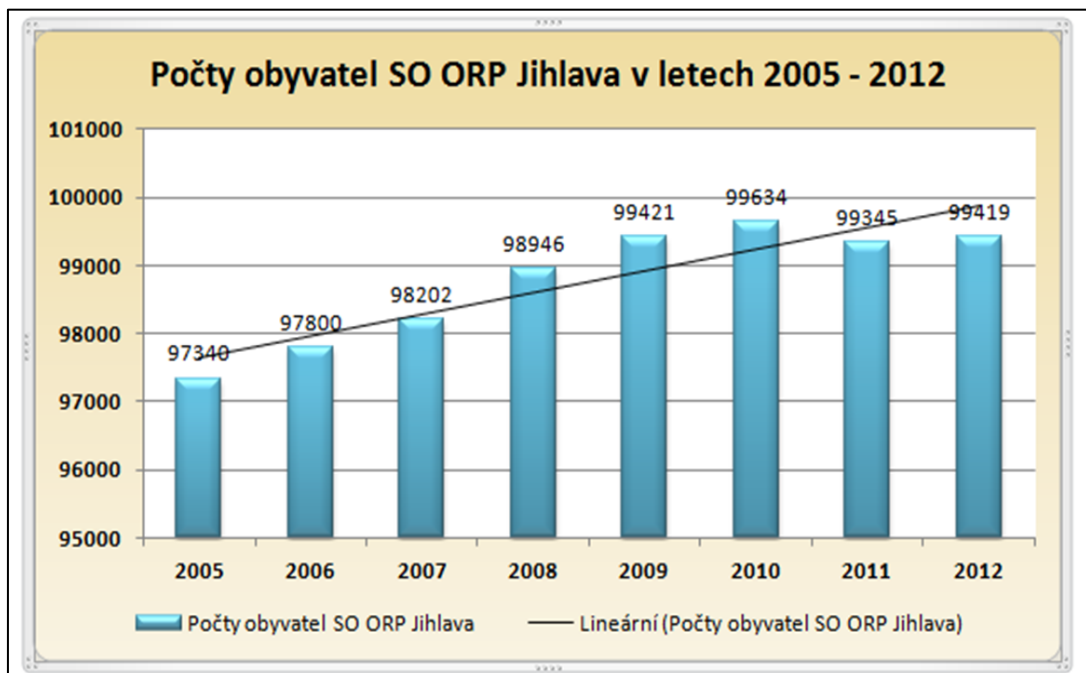
Tab. 5: Demografický vývoj obyvatel v území ORP

Celková		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel celkem		97 340	97 800	98 202	98 946	99 421	99 634	99 345	99 419
v tom:	muži	48 133	48 372	48 583	49 028	49 272	49 369	49 199	49 290
	ženy	49 207	49 428	49 619	49 918	50 149	50 265	50 146	50 129
Věkové skupiny									
v tom ve věku:	0 - 14	14 536	14 379	14 286	14 304	14 441	14 686	15 024	15 188
	15 - 64	69 215	69 574	69 819	70 228	70 119	69 905	68 622	67 913
	65 +	13 589	13 847	14 097	14 414	14 861	15 043	15 699	16 318
Průměrný věk (celkem)		39,5	39,8	40	40,2	40,4	40,5	40,7	40,9
Index stáří (65+ / 0-14 v %)		93,5	96,3	98,7	100,8	102,9	102,4	104,5	107,4
Muži									
v tom ve věku:	0 - 14	7 564	7 517	7 412	7 391	7 437	7 531	7 705	7 782
	15 - 64	35 274	35 434	35 618	35 921	35 906	35 824	35 133	34 801
	65 +	5 295	5 421	5 553	5 716	5 929	6 014	6 361	6 707
Průměrný věk		37,9	38,2	38,4	38,6	38,8	39	39,3	39,5
Index stáří (65+ / 0-14 v %)		70	72,1	74,9	77,3	79,7	79,9	82,6	86,2
Ženy									
v tom ve věku:	0 - 14	6 972	6 862	6 874	6 913	7 004	7 155	7 319	7 406
	15 - 64	33 941	34 140	34 201	34 307	34 213	34 081	33 489	33 112
	65 +	8 294	8 426	8 544	8 698	8 932	9 029	9 338	9 611

Celková	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Průměrný věk	41,1	41,4	41,6	41,7	41,9	42	42,2	42,4
Index stáří (65+ / 0-14 v %)	119	122,8	124,3	125,8	127,5	126,2	127,6	129,8
Migrace (přírůstek na 1000 obyv.)								
celková	8,2	4,7	4,1	7,5	4,8	2,1	2,7	0,7
přirozená	0,3	1,8	2	3,5	3,3	1,3	1,4	1
stěhováním (mechanická)	7,8	2,9	2,1	4,1	1,5	0,8	1,3	-0,3

Zdroj: ČSÚ

Graf 1: Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012

Zdroj: ČSÚ

Počet obyvatel SO ORP Jihlava zaznamenal mezi roky 2005 - 2010 rostoucí trend, kdy došlo k nárůstu počtu obyvatel z 97 340 v roce 2005 na 99 634 obyvatel v roce 2010. Rostoucímu počtu obyvatel přispívaly ekonomické okolnosti, kdy hospodářský růst stimuloval k tvorbě nových pracovních míst, popř. možnosti sezónních prací a hospodářské oživení s sebou přinášelo i výraznější stěhování se za prací. Dalším vlivem bylo i zvýšení porodnosti, kdy populačně silné ročníky z druhé poloviny 70. let začaly zakládat nové rodiny. V dalších dvou letech došlo ke snížení počtu obyvatel na konstantní hodnotu čítající přibližně 99 380 obyvatel. Tento stav je způsobený jednak poklesem porodnosti, ovšem zároveň i klesajícím přírůstkem stěhování. V dalších letech lze predikovat pokračování tohoto trendu, nikoliv ve smyslu konstantního vývoje počtu obyvatel SO ORP Jihlava, ale v jeho poklesu. Poslední údaje ČSÚ (např. Statistický bulletin - Kraj Vysočina 1. - 4. čtvrtletí 2013) jasně ukazují, že nadále klesá počet obyvatel (údaje prozatím dostupné pro okres Jihlava a město Jihlava), jak výše zmíněným negativním saldem migrace (v žádném okrese Kraje Vysočina nebylo zaznamenáno kladné saldo migrace) a samozřejmě i poklesem přirozenou obměnou. Pro ilustraci v okrese Jihlava v roce 2013 počet zemřelých (1157) již mírně převyšuje počty živě narozených (1155).

Pakliže se opět vrátíme čistě ke SO ORP Jihlava a k jeho demografickému vývoji můžeme postupně charakterizovat jeho jednotlivé prvky. Co se týče počtu mužů a žen v rámci obyvatelstva SO ORP Jihlava, je zde jasný celorepublikový, potažmo celosvětový trend, kdy mírně převládají ve společnosti ženy (přibližně 50, 5%).

Pakliže se krátce zaměříme na rozložení obyvatel do věkových skupin, výsledkem je, že za sledované období se přes počátečný mírný pokles, zvýšil počet dětí ve věku 0 - 14 let, viz zmiňovaný natalitní boom primárně okolo let 2008 - 2011, v roce 2012 do této kategorie spadá 15 188 dětí. Oproti tomu počet osob v produktivním věku tedy 15 - 64 let narůstal do roku 2008, kdy dosáhl svého vrcholu o celkovém počtu 70 228 osob a v dalších letech každoročně klesal na konečných 67 913 osob v roce 2012. V důsledku tohoto poklesu si vyšší pozornost žádá věková kategorie 65+, která za celé sledované období vykazovala jediný trend, a to rostoucí. Mezi roky 2005 až 2012 docházelo ke každoročnímu zvyšování seniorů. Do roku 2010 docházelo k meziročnímu zvýšení o cca 300 osob věkové kategorie 65+, avšak v posledních dvou sledovaných letech, dochází k meziročnímu nárůstu o cca 600 osob důchodového věku. Tato skutečnost je dobře patná i na indexu stáří populace, který vznikne podělením celkového počtu obyvatel věkové kategorie 65+ s kategorií dětí 0 - 14 let. Index získává hodnotu 1, respektive 100% v roce 2008 a od tohoto roku vzrůstá až o 7 procentních bodů v roce 2012. Stárnutí populace není problémem jen ORP Jihlava, ale jde o celorepublikový trend, který začíná vyplouvat na povrch a do budoucna se jeho intenzita bude dále stupňovat. Dalším ukazatelem potvrzujícím tento vývoj je průměrný věk obyvatel SO ORP Jihlava, který za období let 2005 - 2012 postupně narůstal o 1,4 roku na konečných 40,9 let. Stárnutí populace, a to především na venkovských oblastech, je palčivý problém hrající proti snahám o stabilizaci venkovského prostoru. Obzvláště mladí lidé z málo atraktivních venkovských lokalit, resp. těch, které neposkytují ideální podmínky pro suburbanizaci, popř. nenabízejí základní infrastrukturu, odcházejí do velkých měst, potažmo do ciziny. Problematika rodiny, prarodinných opatření a opatření pro děti bude v budoucnu stejně tak důležitá celorepublikově, jako pro ORP Jihlava.

Pakliže se na věkové kategorie podíváme z pohledu dělení na pohlaví, výsledky nejsou překvapivé. Ve věkové kategorii 0 - 14 a zároveň 15 - 64 let převažují muži nad ženami. Počty obyvatel lze zhodnotit jako relativně konstantní a průměrně převažují muži nad ženami o cca 500 - 1000 osob. Diametrálně odlišná situace panuje ve věkové kategorii 65+. Ženy se obecně dožívají vyššího věku, a tak počet žen této věkové kategorie převyšuje počet mužů - seniorů, o více než 1/3 (přibližně 9 600 žen na 6 700 mužů). O tomto faktu vypovídá i index stáří, který se sice u obou pohlaví za celé období zvyšuje - ženy o 11 procentních bodů a u mužů o 16 procentních bodů, avšak v roce 2012 dosahuje pouze hodnoty 86% u mužů. Oproti této hodnotě je index stáří u žen relativně "enormní" a ve stejném roce dosahuje téměř 130%, což znamená, že v roce 2012 bylo přibližně o 2 200 seniorek více (9 600 žen důchodového věku), než děvčat věkové kategorie 0 - 14 let (7 400 děvčat). Což pro důchodovou politiku celého státu samozřejmě nejsou příznivé zprávy.

Co se migračních sald týče, ať již přirozených či mechanických, jejich ukazatele také nedosahují ideálních výsledků. Přes jejich pozitivní vývoj v letech 2008 a 2009 - hospodářský růst i výrazná natalita se vývoj za poslední roky ubírá zcela jiným směrem. Pro SO ORP Jihlava v roce 2012 platí stejnoměrný počet narozených a zemřelých osob. Ačkoli poslední údaje, byť za celý okres, ukazují počáteční mírnou převahu zemřelých nad narozenými a ani obecný vývoj sociálních trendů nenaznačuje obrat v tomto

vývoji, ba naopak jeho postupné prohlubování. Obdobná je i situace mechanické migrace, která již v roce 2012 ukazuje převahu osob vystěhovalých ze SO ORP Jihlava, nad osobami přistěhovalými. Úbytku obyvatel se nevyhnula ani největší města SO ORP Jihlava. Dle údajů ČSÚ (např. Statistický bulletin - Kraj Vysočina 1. - 4. čtvrtletí 2013) vyplývá, že v roce 2013 došlo k meziročnímu úbytku o 81 obyvatel ve městě Jihlava, o 27 obyvatel ve městě Polná, o 23 obyvatel ve městě Brtnice. Jediné město Třešť dokládá za rok 2013 přírůstek 7 obyvatel. Což je mezi městy, prakticky celého Kraje Vysočina, poměrně ojedinělý jev.

K charakteristice obyvatelstva patří ještě například zhodnocení počtu svateb a počtu rozvodů, které jsou patrné z následující tabulky. Relativně konstantní počet rozvodů je protipólem k výrazně snižujícím se počtu svateb za 5 posledních sledovaných let.

Tab. 6: Počet sňatků a rozvodů v ORP Jihlava za roky 2005 - 2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sňatky	790	460	402	744	475	213	269	74
Rozvody	522	468	565	489	483	454	433	462

Zdroj: ČSÚ

B. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Tab. 7: Stručná charakteristika školství v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	37	43,0	Síť MŠ je v rámci ORP Jihlava poměrně hustá, kdy téměř polovina obcí SO zabezpečuje MŠ pro nejmenší děti. S populačním boomem z konce prvního desetiletí nového tisíciletí se školky vypořádaly - některé lépe jiné hůře. Školkám ve větších městech, popř. větších obcích, nabídly své zázemí například družiny, které jsou při ZŠ a byla tak otevřena alespoň jedna třída navíc. Rodiče dětí v obcích, kde nebyly svou kapacitou školky dostačující, bohužel museli situaci řešit odvozem/svozem dětí do vzdálenější MŠ. V současnosti však už je situace na ústupu a v dohledných letech se neočekávají další náporů na kapacitu místních školek.

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí se ZŠ jen 1 stupeň	12	15,2	ZŠ 1. stupně se obvykle nachází v obcích, které se v počtu obyvatel obecně pohybují v kategorii 500 - 999 osob. Byť byly tyto školy dříve relativně hojně využívány, nyní některé čelí existenčním problémům. Rodiče, kteří pracují ve větším městě, často zapisují svoje děti do městských škol a dopravují se společně. Občas na přetřes přichází i kvalita výuky tzv. "městských a venkovských" škol. Následně zde dochází k problémům s naplněností tříd. Na druhou stranu ne každý rodič má takové možnosti a rád využije školu v místě bydliště. Navíc nepsaným pravidlem zůstává, že pakliže se mladí lidé zakládající rodiny stěhují do menší obce, jedním kritériem výběru je i dostupnost MŠ a ZŠ a i z toho důvodu by nebylo vhodné pomýšlet na zavírání škol, nemluvě o těžkostech při jejich případné obnově.
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	28	20,3	Tuto kategorii ZŠ obecně nabízejí obce a města, která čítají jeden až více tisíc obyvatel. Jsou to obce a města, která obecně nabízejí širší infrastrukturu, a jejich 2. stupně se budou muset za pár let "poprat" s výraznějším počtem dětí, které jsou v současnosti v mateřských školách. Kapacita škol by však měla být dostatečná.
Počet středních škol:	23	2,5	Střední školy se ve SO ORP Jihlava nacházejí pouze ve dvou městech, jedná se o města Jihlava a Třešť.
-obory gymnázií	2	1,3	Obě dvě gymnázia se nacházejí v Jihlavě, jde o Gymnázium Jihlava, jehož zřizovatelem je Kraj Vysočina a dále o soukromé gymnázium AD FONTES.
-obory středních odborných škol a praktických škol	15	2,5	Středních odborných škol se v Jihlavě nachází několik - jde např. o Střední průmyslovou školu, Obchodní akademii, Střední zdravotnickou školu, Školu ekonomiky a cestovního ruchu, Střední školu sociální nebo Manažerskou akademii. Ve městě Třešť se pak nachází Střední odborná škola Třešť.
-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	6	2,5	Obory středních odborných učilišť v Jihlavě se týkají např. stavebnictví, služeb v pohostinství, kadeřnických a kosmetických služeb a dalších. SOU Třešť se dále vyznačuje např. oborem zahradnictví, ale i řeznictví, truhlářství či cukrářství.
Počet základních uměleckých škol	3	3,8	ZUŠ se nacházejí ve městech Jihlava, Třešť a Polná a všechny jsou známe nejen širokým spektrem vyučovacích předmětů, ale také svým zapojením do kulturního života měst.
Počet konzervatoří			Ve SO ORP Jihlava se nenachází žádná konzervatoř.
Počet jazykových škol	1	1,3	Pomaturitní studium širokého spektra jazyků nabízí Akademie Jana Amose Komenského Jihlava.

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet vyšších odborných škol	5	1,3	Jihlavské VOŠ se obecně zaměřují na obory jako je např. zdravotnictví, sociální služby nebo např. i grafika.
Počet vysokých škol	1	1,3	Jediná VŠ v ORP Jihlava je Vysoká škola polytechnická Jihlava, která se zaměřuje např. na finance, cestovní ruch, ale nabízí obory i s tematikou zdravotnictví.

Zdroj: ČSÚ

Tab. 8: Stručná charakteristika oblasti kultura a sport v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna vč. poboček	62	55,7	Veřejnou knihovnu najdeme ve více než polovině obcí SO ORP Jihlava. I v menších obcích postupně probíhá obnova knižního fondu.
Stálá kina	10	11,4	Každodenně hrající kina najdeme dvě, a to v Jihlavě. V ostatních městech kino hraje přibližně 1x týdně. Další kina se nacházejí povětšinou v městysech a promítají spíše příležitostně.
Divadlo	4	1,3	Divadla se nacházejí ve statutárním městě Jihlava. Nejznámější z nich je Horácké divadlo, dále je zde Divadlo T.e.j.p., Divadlo Na kopečku a nezávislé divadelní studio DE FACTO MIMO.
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	7	8,9	V místních muzeích se nacházejí stále expozice, ale i krátkodobější výstavy na konkrétní témata. Místní muzea se zabývají ponejvíce historií, výstavou historických předmětů, nábytku, obrazů, původním místním průmyslem nebo původní městskou zástavbou, popř. v Třešti betlémským. Největším muzeem je Muzeum Vysočiny Jihlava, jehož výstavy se zaměřují např. i na archeologii, život v přírodě, venkovské kostely a mnoho dalšího.
Galerie (vč. poboček a výstavních sálů)	17	2,5	Galerie, jejichž většina se nachází ve městě Jihlava, se zabývají estetickým všeho druhu. Jde o stálé expozice či výstavy zaměřené na sochařství či malířství, české i světové, ale některé jsou zaměřené i na regionální umělce. Jde např. o Oblastní galerii Vysočiny v Jihlavě.
Kulturní zařízení ostatní	80	70,9	Počet ostatních kulturních zařízení dosahuje v ORP Jihlava poměrně vysokého počtu. Různé kulturní domy či střediska se nacházejí ve více než 70% všech obcí a k obci neodmyslitelně patří, neboť jsou místem společenských setkání občanů.

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	10	10,1	Domovy dětí a mládeže, či jim podobná zařízení, se primárně nacházejí ve městech nebo větších obcích. Pro děti nabízejí širokou škálu kroužků, od rukodělných prací, přes divadlo, po sportovní činnosti a další aktivity.
Koupaliště a bazény	6	3,8	Koupaliště jsou v letních měsících oblíbeným místem relaxace a zábavy pro děti i dospělé. Oblíbený je jihlavský Vodní ráj nebo přírodní koupaliště v Lukách nad Jihlavou.
-z toho kryté	3	1,3	Pouze v Jihlavě, samozřejmě s celoročním provozem. Jde o Vodní ráj, bazén při ZŠ Demlova a bazén E. Rošického.
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	111	62,0	Hřiště se v ORP Jihlava nachází poměrně hodně, mnohé z nich procházejí obnovou jejich vybavení či povrchu, povětšinou z různých dotačních titulů.
Tělocvičny (včetně školních)	52	26,6	Většina z nich se nachází při školních zařízeních, ale započítány jsou i tělocvičny vlastníci např. tělovýchovné spolky.
Stadiony otevřené	5	3,8	Stadiony se nacházejí v Jihlavě, Polné a Brtnici.
Stadiony kryté	1	1,3	Krytý stadion Tenis Centra v Jihlavě.
Zimní stadiony kryté i otevřené	2	1,3	Zimní stadion HC Dukla Jihlava má 2 kryté stadiony.
Ostatní zařízení pro tělo-výchovu (s provozovatelem nebo správcem)	25	10,1	Více jak 2/3 těchto zařízení se nacházejí ve statutárním městě Jihlava.

Zdroj: ČSÚ

Tab. 9: Stručná charakteristika zdravotnictví veřejného i soukromého charakteru v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Sdružená ambulantní zařízení	2	2,5	Tato zařízení se nachází v Jihlavě a v Třešti.
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení			
Ambulantní zařízení	1	1,3	Nachází se v Jihlavě.
Detašované pracoviště ambulantního zařízení			

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	59	19,0	2/3 ordinací praktických lékařů se nacházejí v Jihlavě. Dále ve všech městech, městysech a přibližně v 6 dalších obcích.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	34	27,8	Praktický lékař pro děti je zastoupen ve městech, městysech, ale i obcích, více než praktický lékař pro dospělé. Je zastoupen i v několika obcích s počtem obyvatel mezi 200 - 499.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	49	15,2	Přes polovinu stomatologů najdeme ve statutárním městě Jihlava. Vybírat si ze stomatologů mohou i občané Třeště a Polné. Alespoň jeden zubní lékař má ordinaci i ve většině městysů.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	19	12,7	Polovina gynekologů ordinuje ve městě Jihlava, alespoň jeden se nachází i ve městech Třešť a Polná. Další ordinace najdeme opět převážně v městysech SO ORP Jihlava.
Zařízení lékárenské péče	29	7,6	3/4 zařízení najdeme v Jihlavě, ostatní v největších městech a městysech.
Nemocnice	1	1,3	Nachází se v Jihlavě.
Odborné léčebné ústavy	1	1,3	Nachází se v Jihlavě - psychiatrická léčebna.
Léčebna pro dlouhodobě nemocné			
Ostatní lůžková zařízení	1	1,3	Nachází se v Jihlavě.

Zdroj: ČSÚ

Níže uvedená tabulka 10 dokládá počty jednotlivých zařízení v rámci SO ORP Jihlava, které se týkají problematiky sociálních služeb. Kromě zmíněných zařízení, jsou dále v ORP Jihlava poměrně činné poradenské a aktivizační firmy. Na druhou stranu chybějící jsou krizové ubytovací služby. Sociálním službám obecně je ale samozřejmě věnován větší prostor, jelikož se jedná o jedno ze základních témat v rámci této strategie.

Tab. 10: Typy a počty zařízení – sociální služby ORP Jihlava

Typ zařízení	Hodnota
Pečovatelská služba	10
Sociální poradny	5
Domovy pro seniory	3
Sociálně rehabilitační zařízení	3
Sociálně terapeutické dílny	2
Azylové domy	2
Denní stacionáře	2
Odlehčovací služby	1
Tlumočnické služby	1
Tísňová péče	1
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče	2

Zdroj: ČSÚ

SO ORP Jihlava je tedy poměrně dobře vybaven zařízeními, které jsou pro běžný život nezbytné. Významnou funkci sehrává statutární město Jihlava, ale i další tři města, potažmo městysy, nabízí optimální služby občanům - vzhledem ke své velikosti, jak bylo přiblíženo na oblasti školství, zdravotnictví, kultury nebo sportu. Na menších obcích se na chodu obce a životu v ní primárně podílejí kulturní domy, knihovny nebo hřiště.

Pakliže bychom položili otázku, jaká zařízení v ORP Jihlava chybí, jednalo by se především o:

- **ZEVO** - zařízení pro energetické využívání odpadů - jelikož ve SO ORP Jihlava se vyprodukovaný odpad nejčastěji skládkuje, na dalším místě je jeho recyklace a nejmenší množství se energeticky využívá. Vzhledem ke kapacitám skládek na Vysočině obecně, je záhodno tento trend nakládání s odpady naprosto otočit.
- **chybějící infrastruktura kanalizace a s ní spojená ČOV** - problémem však jsou pro mnohé obce nedosažitelné finanční prostředky spojené s výstavbou, popř. obnovou kanalizace.
- **sociální noclehárna** - po které volá statutární město. Problémem jsou lidé bez domova, kterých je v Jihlavě cca 30 osob, tento problém je palčivější v zimních měsících.
- **domov důchodců** - popř. rozšířit kapacitu stávajícího domova v Jihlavě. Při kapacitě 267 lůžek, bylo v roce 2012 odmítnuto 314 žadatelů.

Pokud bychom se oprostili od termínu "zařízení" a zaměřili se na to, co v SO ORP chybí obecně, popř. o jakých nedostatcích se zmiňují občané, jednalo by se především o tyto náležitosti:

- nedostačující pracovní příležitosti,
- nedostatečný počet parkovacích míst ve městech,
- nutnost opravy místních komunikací a chodníků,
- využití a volnočasové aktivity pro mladé (převážně nácitileté) občany obcí,
- potřeba zvážit možnost obchvatů obcí na hlavních tazích.

S přihlédnutím na cíle projektu je nutné zmínit i v současné době nepříliš rozvinutou meziobecní spolupráci, kdy města a obce primárně sledují pouze vlastní problematiku chodu té které obce. Snad tento projekt představitelům jednotlivých obcí nastíní možnosti vzájemné spolupráce a tím třeba i řešení některých výše zmíněných problémů.

Avšak je vhodné přihlédnout i k faktu, že vzájemná spolupráce není problémem pouze obcí a jejich představitelů. Ideální by bylo zapojit do dialogu i širší veřejnost, která by svou angažovaností, popř. dobrovolnictvím, dávala najevo svůj zájem o chod obce a život v ní.

C. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Tab. 11: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP

		Celkem	Muži	Ženy	
Ekonomicky aktivní celkem		48 481	26 639	21 842	
v tom:	zaměstnaní	44 468	24 527	19 941	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	36 279	19 277	17 002
		zaměstnavatelé	1 307	954	353
		pracující na vlastní účet	4 583	3 277	1 306
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	1 790	831	959
		ženy na mateřské dovolené	963	-	963
nezaměstnaní		4 013	2 112	1 901	
Ekonomicky neaktivní celkem		45 653	19 417	26 236	
z toho	nepracující důchodci	21 762	8 391	13 371	
	žáci, studenti, učni	13 997	7 067	6 930	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		3 770	2 186	1 584	

Zdroj: ČSÚ

Tab. 12: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání

Vyjíždějící do zaměstnání a škol			Celkem
Vyjíždějící celkem			27 767
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		20 132
	v tom	v rámci obce	9 768
		do jiné obce okresu	7 982
		do jiného okresu kraje	1 065
		do jiného kraje	1 054
		do zahraničí	263
	vyjíždějící do škol		7 635
	v tom	v rámci obce	3 126
		mimo obec	4 509

Zdroj: ČSÚ

Tab. 13: Charakteristika domácností

Hospodařící domácnosti podle typu				Hospodařící domácnosti
Hospodařící domácnosti celkem				40346
v tom:	tvořené 1 rodinou			25 489
	v tom	úplné	bez závislých dětí	12000
			se závislými dětmi	8 735
		neúplné	bez závislých dětí	2 325
			se závislými dětmi	2 429
	tvořené 2 a více rodinami			760
	domácnosti jednotlivců			12 464
	vícečlenné nerodinné domácnosti			1633

Zdroj: ČSÚ

Tab. 14: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP

Nezaměstnanost	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	3 941	3 897	3 637	3 384	2 817	3 323	5 358	5 050	4 538	4 658
z toho (%):										
občané se zdravotním postižením	13,5	14,7	16,7	17,6	19,8	16	11,6	12,3	11,3	12,9

Nezaměstnanost	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
z toho (%):										
absolventi	13	8,8	8,1	8,8	6,9	6,3	7,9	7,6	9,2	10,8
z toho (%):										
osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	31,6	33,6	35,6	33,6	29,9	19,8	18,2	29,3	32,4	36,4
Volná pracovní místa	421	450	527	814	1 284	598	82	173	201	148
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	9,4	8,6	6,9	4,2	2,2	5,6	65,3	29,2	22,6	31,5
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	7,9	7,8	6,8	6,2	5,2	6,3	10,5	9,9	8,8	9,4

Zdroj: ČSÚ

Výše uvedené tabulky 11, 12 a 13 vychází z dat získaných při Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Obecně v rámci tohoto sčítání platilo, že zahrnuty byly všechny osoby, které měly v rozhodný okamžik sčítání místo obvyklého pobytu na území ČR, včetně těch, kteří v ČR pobývají alespoň 12 měsíců.

Tabulka č. 11 popisuje ekonomickou (ne)aktivitu obyvatel SO ORP Jihlava. Ekonomicky aktivní jsou osoby, které představují pracovní sílu, a to zaměstnané i nezaměstnané. Z výsledků Sčítání 2011 vyplývá, že počet ekonomicky aktivních činil 48 481 osob. Z této celkové hodnoty bylo 44 468 osob zaměstnaných a přes 8 % jedinců bylo nezaměstnaných. V obou ukazatelích početně převažují muži, stejně tak jako v dělení zaměstnaných dle postavení v zaměstnání. V kategorii "zaměstnanci" je mezi pohlavími rozdíl relativně malý, avšak v kategorii "zaměstnavatelé" (zaměstnávají alespoň 1 osobu) anebo v kategorii osob "pracující na vlastní účet" (podnikatelské oprávnění) převažují, co do počtu, muži nad ženami téměř trojnásobně. Situace je opačná u pracujících důchodců, kde počet zaměstnaných důchodkyň mírně převažuje, což je dáno obecně jejich početní převahou ve společnosti. Dále je zaměstnáno téměř 1 000 žen na mateřské dovolené.

Za ekonomicky neaktivní se považují nepracující důchodci, studenti, žáci, učni, děti předškolního věku nebo osoby s vlastním zdrojem obživy. Dle výsledků sčítání pro ORP Jihlava platí, že v této kategorii převažují ženy (57% ekonomicky neaktivních) nad muži. Což je obdobně dáno převahou ve společnosti. Počty studentů (respektive i žáků a učňů) jsou mezi pohlavími vyrovnané.

Tabulka č. 12 hovoří o počtech osob, které vyjíždějí do zaměstnání a škol. Neboli o osobách zaměstnaných, žácích, studentech a učních, kteří uvedli, že místo jejich pracoviště či školy je v jiném domě, než ve kterém mají místo obvyklého pobytu. Téměř 90% zaměstnaných uvedlo, že do zaměstnání vyjíždějí v rámci obce (9 768 osob) anebo vyjíždějí do jiné obce v rámci okresu (7 982 osob). Jelikož je okres Jihlava tvořen obcemi jednak ze SO ORP Jihlava a také obcemi SO ORP Telč, přičemž ORP Jihlava převyšuje svou velikostí a také pracovními nabídkami ve statutárním městě, lze očekávat převahu těchto vyjíždějících směřujících spíše do ORP Jihlava, nad vyjíždějícími směřujícími do ORP Telč. Další více než 2 tisíce zaměstnaných vyjíždí za prací do jiného okresu či jiného kraje. Tento údaj není překvapivý, jelikož pro obyvatele "hraničních oblastí" SO ORP Jihlava netvoří vzdálenost vyjíždky za prací do měst jako je např. Havlíčkův Brod, Humpolec, Pelhřimov a další zásadní problém. Obdobně občané

jihozápadního cípu ORP Jihlava to mají do Jihočeského kraje "co by kamenem dohodil". Zbýlých 263 zaměstnaných osob dojíždí za prací do zahraničí, vzhledem k lokalitě ORP Jihlava se primárně nabízí Rakousko.

Studenti, žáci a učni z 40% vyjíždějí do školy v rámci obce a z 60% vyjíždějí mimo obec svého obvyklého pobytu. Údaj koresponduje se zastoupením škol v rámci jednotlivých obcí a s počtem studentů v nich.

Tabulka č. 13 typově odlišuje hospodařící domácnosti. Hospodařící domácnosti tvoří osoby, které společně hradí výdaje domácnosti. Toto se vztahuje i na děti, které do domácnosti nepřispívají. Ve SO ORP Jihlava se dle údajů sčítání nachází 40 346 hospodařících domácností. Ty z více jak 60% představují domácnosti tvořené jednou rodinou. Přibližně 20 700 z nich tvoří domácnosti úplné, tedy tvořené manželskými páry nebo neformálním soužitím druha a družky. Z nich 3/5 žijí bez závislých dětí, tedy synů/dcer, ekonomicky neaktivních a ve věku 0 - 25 let. Zbýlé 2/5 úplných rodin žijí společně se závislými dětmi. Hospodařících domácností tvořených 1 neúplnou rodinou je v ORP Jihlava přibližně 5 000. Počty rodin bez závislých dětí a s dětmi jsou rozděleny rovnoměrně. Fenomémem dnešní doby jsou pak domácnosti jednotlivců, kterých SO ORP Jihlava čítá téměř 12 500. Nejméně zastoupené jsou vícečlenné nerodinné domácnosti (dvě a více osob příbuzných či nepříbuzných, společně hospodařící, avšak netvoří rodinnou domácnost). Ve stovkách se následně dopočítáme domácností, které tvoří 2 a více rodin.

Tabulka č. 14 charakterizuje nezaměstnanost na území ORP Jihlava, údaje vychází z dat ČSÚ. Vývoj nezaměstnanosti v podstatě kopíruje vývoj hospodářského cyklu a nezaměstnanost reaguje na tyto důsledky. V rámci období let 2003 - 2007 můžeme sledovat klesající počet evidovaných uchazečů o zaměstnání, stejně tak jako klesající míru nezaměstnanosti (procentní vyčíslení podílu nezaměstnaných na ekonomicky aktivním obyvatelstvu). SO stál v té době na počátku výrazného hospodářského růstu, firmy (především strojírenské v Jihlavě) začaly opatrně nabírat nové pracovníky, až následně míra nezaměstnanosti klesla od počátku období o přibližně 2,7 procentního bodu v roce 2007. Hospodářská recese, způsobená kolapsem bankovního systému v Americe, snižuje poptávku - především po výrobcích strojírenského průmyslu. Proto na přelomu let 2008/2009 propouští společnost Bosch Diesel přibližně 1 500 pracovníků, společnost Automotive Lighting dalších cca 500 pracovníků a společnost MOTORPAL ještě asi 200 pracovníků. Všechny společnosti mají své provozovny v Jihlavě a pracují v nich zaměstnanci pocházející prakticky ze všech obcí SO ORP. Mezi roky 2010/2011 dochází k mírnému oživení a v součtu je zpět přijato asi 800 zaměstnanců. Avšak dalších přibližně 160 osob ztrácí práci ve společnosti Kostelecké uzeniny, která ruší část výroby, zpracující drůbeží maso. Údaje za rok 2012 jsou neoficiální, čímž je snížena jejich vypovídající hodnota. Slouží spíše pro ilustraci.

Ve SO ORP Jihlava nezaměstnanost ovlivňuje i sezónnost prací, která je spojená primárně se zemědělstvím a lesnictvím, jakožto oblastmi pro ORP Jihlava charakteristickými, neopomínejme i sezónnost spojenou se stavebnictvím.

Zásadním problémem, který se ale vyskytuje i celorepublikově, je skutečnost, že přibližně 1/3 nezaměstnaných hledá pracovní uplatnění již více jak jeden rok a patří tedy do kategorie dlouhodobě nezaměstnaných. V ORP obecně panuje spíše neochota se za prací stěhovat, raději se volí možnost do-

jízdky. Mnoho lidí pochází z malé obce, kde mají horší přístup k aktuálním informacím o možnostech pracovního uplatnění, popř. nemají odpovídající kvalifikaci a smyčka tohoto problému se začíná utahovat. Dalším tématem k zamyšlení jsou absolventi, kteří činí asi 9% evidovaných uchazečů o zaměstnání. Dle šetření mezi hlavními zaměstnavateli ORP vyplynulo, že problémem je výběr studovaných předmětů, kdy dnešní doba si spíše žádá inženýry a pracovníky CNC strojů, než truhláře a u děvčat spíše administrativní pracovnice, než kosmetičky a kadeřnice. Problematika pracovního uplatnění pro občany se zdravotním postižením je řešena především přes práci v chráněných dílnách -např. NIPI, chráněné dílny, o.p.s., nebo MIHAPA o.s., obě v Jihlavě.

Pro informaci, v níže uvedené tabulce najdeme charakteristiku domovního fondu v ORP Jihlava. Jeho převážnou část (téměř 90%) tvoří rodinné domy, z nichž je však obydleno 15 803 domů (má v něm obvyklý pobyt alespoň 1 osoba), tedy o 3 tisíce méně, než je jejich celkový počet. Převážná většina z nich je ve vlastnictví fyzických osob. Mnoho rodinných domů bylo postaveno mezi lety 1920 - 1970, což je z hlediska architektonického velmi rozpolcené období. Ještě poslední záchvěvy doznívající secese začíná postupně nahrazovat funkčnost a "krychlovitost" provedení. Avšak mezi nejneprodnější období výstavby rodinných domů patří roky 1971 - 1980, kdy je typická výstavba řadových rodinných domů, jejichž trend pokračoval i v letech osmdesátých. Současnou výstavbu RD bychom hledali poněkud více v suburbánních zónách.

Bytové domy - přibližně 2 100 domů - jsou ve SO obydleny téměř všechny. Většinou jsou ve spoleuvlastnictví vlastníků bytů. Jejich výstavba je opět typická mezi lety 1920 - 1970, kdy přibližně od 50. let počíná výstavba panelových domů v Jihlavě a pokračuje až do 80. let. Panelové domy se nacházejí i ve městě Třešť, Polná a s nižším počtem pater i v některých městysech. Jinak jde spíše o cihlové bytové domy. V posledních letech je však aktuálnější než výstavba bytových domů, jejich rekonstrukce.

Tab. 15: Počty domů, bytových domů a ostatních budov v ORP Jihlava

		Celkem	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatní budovy
Domy úhrnem		21 331	18 808	2 145	378
Domy obydlené		18 245	15 803	2 110	332
z toho podle vlastnictví domu	FO	15 140	14 792	286	62
	obec, stát	480	77	327	76
	bytové družstvo	131	13	117	1
	spoleuvlastnictví vlastníků bytů	1 584	716	865	3
z toho podle období výstavby nebo rekonstrukce	1919 a dříve	1 969	1 548	376	45
	1920 - 1970	5 282	4 459	767	56
	1971 - 1980	3 120	2 696	396	28
	1981 - 1990	2 732	2 483	233	16
	1991 - 2000	2 169	2 022	121	26
	2001 - 2011	2 558	2 351	176	31

Zdroj: ČSÚ

Tab. 16: Charakteristika trhu práce v území ORP

Ekonomické subjekty se sídlem na území ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. subjektů)	17 548	17 853	18 184	18 607	19 221	19 988	20 235	20 828	21 121	21 302
fyzické osoby celkem	14 294	14 459	14 563	14 849	15 248	15 790	15 903	16 243	16 484	16 616
z toho zemědělští podnikatelé	683	674	722	722	721	739	359	373	383	382
vyjádření v %	4,8	4,7	5,0	4,9	4,7	4,7	2,3	2,3	2,3	2,3
právnícké osoby celkem	3 254	3 394	3 621	3 758	3 973	4 196	4 332	4 585	4 657	4 686
z toho obchodní společnosti	1 314	1 351	1 437	1 508	1 582	1 638	1 706	1 757	1 818	1 861
vyjádření v %	40,4	39,8	39,7	40,1	39,8	39,0	39,4	38,3	39,0	39,7
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ek. činnosti (%)										
zemědělství, lesnictví a rybářství	6,6	6,5	6,7	6,6	6,5	6,3	4,6	4,7	4,7	4,6
průmysl celkem	14,5	14,4	14,4	14,4	14,3	13,8	13,5	13,2	13,1	12,6
stavebnictví	10,5	10,8	10,9	11	11,1	11,5	12	12,1	12,1	12,2
obchod, ubytování, stravování a pohostinství	28,5	27,5	27,6	27,6	27,8	27,0	27,0	26,7	26,2	25,7

Zdroj: ČSÚ

Z výše uvedené tabulky plyne rozdělení na ekonomické subjekty v ORP Jihlava. Součet subjektů se sídlem na území ORP Jihlava se rok od roku mírně zvyšuje, což je dáno nárůstem, jak fyzických, tak právnických osob. Konstantní hodnotu 40% si drží podíl obchodních společností na celkovém počtu právnických osob. Klesající hodnoty ovšem zaznamenáváme v průběhu let 2003 - 2012 u zemědělských podnikatelů, jejichž podíl na FO, klesl na polovinu. Za tímto vývojem můžeme hledat vnější vlivy jako např. nedostatečné finance na provoz, cenovou konkurenci přivážených potravin, nízké výkupní ceny. Problém je obecně známý a jsou zde snahy podpořit zaměstnanost v zemědělství, s důrazem na mladé kvalifikované odborníky. Převažující část FO se věnuje spíše obchodu či službám.

Pokud se zaměříme na podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ekonomické činnosti, můžeme za roky 2003 - 2012 pozorovat stagnaci, až následný mírný pokles u všech typů ekonomických subjektů, vyjma stavebnictví. ORP Jihlava je sice pověstný svojí průmyslovou výrobou, zaměřenou především na strojírenství, ale pravdou zůstává, že mnoho producentů, např. sklářského a textilního průmyslu, bylo nuceno zavřít svoje výroby. Problematika zemědělství již byla alespoň částečně vysvětlena a spolu s lesnictvím ji pojí další nevýhoda, kterou je sezónnost. Na různých nemají ustláno ani poskytovatelé služeb a obchodu. Na druhou stranu faktem zůstává, že nová pracovní místa v ORP Jihlava jsou vytvořena především ve zmiňovaném strojírenství, stavebnictví nebo dopravě a samozřejmě také ve službách a obchodě.

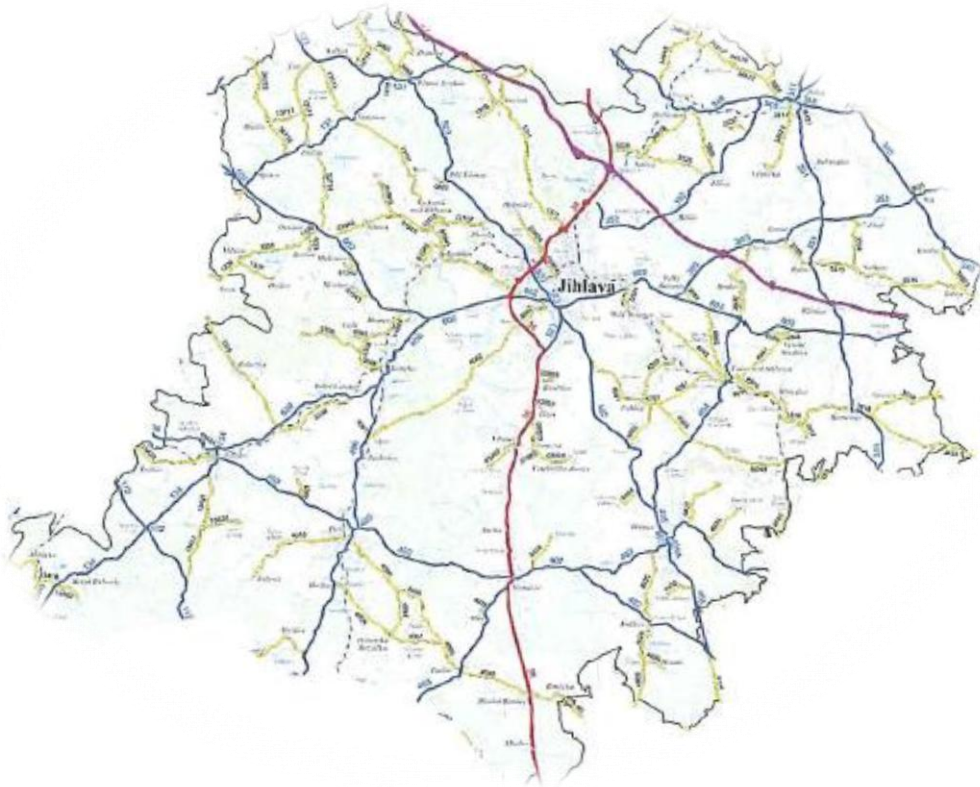
D. Doprava

Nejvýznamnější komunikací SO ORP Jihlava je, z hlediska národního i mezinárodního významu, dálnice D1, která prochází severní částí území směrem od Prahy a územím klesá až k jeho severovýchodní části, kde opouští SO a směřuje dále na Brno. Po dokončení stavebních prací, pokračuje na Ostravu a následně se napojuje až na polskou dálnici A1. Na území ORP Jihlava se nacházejí 3 dálniční sjezdy, a to na kilometru 104 na Větrný Jeníkov, na kilometru 112 na Pávov a na kilometru 119 na Velký Beranov. V současnosti situaci komplikuje oprava povrchu vozovky dálnice mezi sjezdy 104 až 112. Úsekem dálnice, který protíná ORP Jihlava denně projede 45 tisíc vozidel. Zúžení jízdy do jednoho pruhu a aktuální uzavření nájezdu 112 na Brno, mnohdy komplikuje provoz nejen v centru města Jihlava. Faktorem ovšem zůstává, že tento úsek dálnice byl uveden do provozu v roce 1979 a s nárůstem kamionové dopravy, nebylo cestování po něm komfortní.

Druhým nejvýznamnějším tahem je silniční komunikace I/38, která protíná ORP Jihlava od severu k jihu v jeho přibližné polovině. Jde o silnici mezinárodního významu, která propojuje ORP Jihlava severně přes Havlíčkův Brod, Kutnou Horu až s Mladou Boleslaví a na jihu zprostředkovává spojení s městem Znojmo a hraničním přechodem Hatě, tedy trasou na Vídeň.

Poměrně rozvinutá je síť silnic II. třídy, které primárně procházejí Jihlavou a napojují ji např. II/602 (z Pelhřimova, přes Jihlavu a dále až na Brno - silnice I. třídy), II/405 (na Brtnici), II/352 (na Polnou), II/406 (na Třešť a Telč) a II/353 (na Žďár nad Sázavou). Všechny zmíněné komunikace tvoří tzv. Páteřní síť kraje Vysočina a stejně tak páteř pro celý SO ORP Jihlava. Silnice III. třídy tvoří přirozené spojení mezi obcemi navzájem. Úměrně se zvyšujícím se počtem osobních automobilů, roste i jejich vytiženost, která se primárně podepsala na jejich současném technickém stavu.

Mapa 2: Mapa silniční sítě ORP Jihlava

Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic ČR

Železniční doprava v ORP Jihlava, hraje roli z pohledu dvou železničních tras celostátního významu, a to trať č. 225, do Jindřichova Hradce a Českých Budějovic a trať 240 z Brna, přes Jihlavu do Havlíčkova Brodu. Neopomeňme ještě železniční trať Kostelec - Slavonice, která spojuje Kraj Vysočina s Jihočeským krajem. Na ní v současnosti proběhla obnova "železničního parku". Na druhou stranu napojení na další trasy ČR není výhodné a i co do hustoty železničních sítí, je Kraj Vysočina na 2. místě mezi kraji s nejnižší hustotou tratí. Ministerstvo dopravy, zatím pouze na plánech, uvažuje o vysokorychlostní železniční dopravě, kdy jeden z koridorů by měl kopírovat dálniční tah D1 - tedy Praha - Brno - Ostrava a k hranicím s Polskem. Pro ORP Jihlava by tímto mohlo být ovlivněno jednak jeho území výstavbou rychlotrati, ale na druhou stranu by tuto páteřní síť mohly využívat vlaky InterCity, které by z tratě sjížděly do města Jihlavy. Kraj Vysočina je v podstatě myšlenka rychlotrati nakloněn, avšak například obec Vyskytná nad Jihlavou (ORP Jihlava) proti umístění tratě (koridor H4 v přímé blízkosti obce) podepsala petici a odvolává se na enormní náklady spojené s výstavbou tratě a zároveň skutečnost, že trať jako spojnice největších měst, posílí ještě více jejich pozici oproti periferiím. Až další vývoj ukáže, jaký závěr nakonec bude mít problematika rychlovlaků ve SO ORP Jihlava.

Hromadná doprava je tématem pouze statutárního města Jihlavy. O náležitosti s ní spojené se stará Dopravní podnik města Jihlavy. V současné době městskou dopravu zajišťuje 5 trolejbusových linek a 8 autobusových. Z prostředků dotačních titulů se podařilo významně obnovit městský vozový park - jednalo se převážně o nízkopodlažní vozy poháněné zemním plynem. Město pečuje i o zastávky městské dopravy a umožňuje k nim bezbariérový přístup.

V rámci veřejné autobusové dopravy je nejvýznamnějším zajišťovatelem příměstských (ale i některých dálkových) spojů společnost ICOM Transport, a.s. Nejen tato společnost, ale mnozí jiní dálkoví či mezinárodní dopravci využívají prostorů Autobusového nádraží v Jihlavě. V loňském roce proběhlo VŘ na zhotovitele a zahájení prací na výstavbě Dopravního terminálu městského nádraží Jihlava. První část prací je již hotová, v rámci které vznikla točna MHD, nová parkovací místa, úprava kanalizace a autobusová linka směřující do centra města. V dalších etapách má být vybudováno nové autobusové nádraží a dopravní terminál pro trolejbusy.

Pro mezinárodní leteckou dopravu je využíváno letiště v Praze, Brně či Vídni, avšak v blízkosti města Jihlava se nachází veřejné vnitrostátní letiště, které je využíváno ke cvičným či sportovním účelům.

Přírodní krásy ORP Jihlava lákají cykloturisty nejen z České republiky, ale i např. z Rakouska. Správním obvodem ORP Jihlava vede Greenway Regionu Renesance, která nabízí přeshraniční spojení a její část se nachází v jižní části SO a cyklotrasa Jihlava -Třebíč - Raabs, která ze statutárního města opouští SO u města Brtnice. Statutární město Jihlava získalo v květnu 2014 cenu za druhé místo v prvním ročníku soutěže Hlavní město cyklistů, kterou pořádala Asociace měst pro cyklisty. To dokládá, že kolo je běžně užívaným městským dopravním prostředkem.

E. Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

Oblast Jihlavska je historicky známá pro svoji těžbu stříbra. V současné době je ve SO výrazná především těžba kamene a písku. V budoucnosti je plánována těžba uranu. Konkrétně v obci Brzkov, která leží v severním cípu ORP Jihlava. Obce v okolí se k záměru prozatím vyjádřily spíše negativně. Avšak měly by zde být pracovní příležitosti pro horníky na přibližně 20 let.

Průmyslová výroba staví na strojírenství a elektrotechnice. Přední výrobci v těchto oblastech již byli/budou v textu mnohokrát zmíněni. V průběhu let vzniklo několik středních stavebních firem, dále ve SO "operují" podnikatelé v dřevozpracujícím průmyslu, drobné kovovýrobě, v kovářských řemeslných dílnách, soukromí zemědělci a podobně. Co se obchodu a služeb na malých obcích týče, docházelo k jejich kolapsu z důvodu širší nabídky v supermarketech a obchodních centrech ve statutárním městě.

Inovace ve SO ORP Jihlava představují střednědobý až dlouhodobý proces. Pravdou je, že inovace jsou rozhodující pro dynamiku rozvoje regionu, a proto vyvolávají potřebu mobilizace zdrojů, včetně těch lidských. V oblasti se výrazně zlepšuje přístup k informacím, ke kapitálu (investice, dotační tituly), k ICT a rozvíjí se i systém celoživotního vzdělávání.

F. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

SO ORP Jihlava leží v Českomoravské vysočině, což je oblast vyvýšené zvlněné krajiny, která je známá drsnějším rázem. Původní neprostupný prales, jehož zbytky můžeme najít okolo Národní přírodní rezervace Velký Špičák, v současnosti nahradily lesy, hájky, louky, pole a pastviny, kde se střídají kopcovité oblasti krajiny s těmi údolními. V oblasti SO se nachází také mnoho rybníků, které mají hospo-

dářské i krajinotvorné funkce. Ve SO se dále nachází několik zatopených lomů, které nabízí průzračně čistou vodu ke koupání či potápění. Dále se v oblasti nacházejí četné přírodní rezervace (např. Chvojnov - Milíčov, Na podlesích - Hrutov, Šimanovské rašeliniště, V Klučí - Vílanec), památné stromy (např. Borovice u Polné, Batelovská lípa, Dub letní v Ústí) či celá stromořadí (např. Dubové stromořadí v Třešti nebo v Jezdovicích).

SO ORP Jihlava si zachoval poměrně čisté zdravé prostředí a z pohledu koncentrace emisí oxidu siřičitého, uhelnatého a oxidu dusíku patří k oblastem s nejnižší koncentrací v rámci ČR. Na druhou stranu centrum celého ORP - statutární město Jihlava - již ze svého postu aglomerace je z logiky věci spojováno se znečištěním a vykazuje zvýšené hodnoty měřených emisí. Jde především o oblast průmyslové zóny a v ní umístěných výrobců (typičtí ohlašovatelé emisí jsou společnosti KRONSPAN, MOTORPAL, Automotive Lighting a jiné na území města Jihlavy) a dalším výrazným producentem emisí je stále intenzivnější automobilová doprava (obzvláště podél dálnice D1 a silnice I/38). Statutární město Jihlava znečištění na svém území monitoruje jak díky Krajské hygienické stanici, tak také díky měřicí stanici Zdravotního Ústavu se sídlem v Jihlavě. Dle údajů měřicí stanice a údajů ČHMÚ nejsou překročeny sledované limity a koncentrace emisí se pohybují na nízké úrovni. Ovšem pakliže odhlédneme od situace největšího města SO ORP Jihlava a zaměříme se na opačnou část spektra, vyvstává další problém. Obyvatelé malých obcí, městysů i některým měst v zimních měsících neváhají a k podpalu používají, téměř vše co mají po ruce. Skoro identická výhřevnost, jakou má třeba uhlí, je tak neodrazuje od dalšího topení plasty, gumou a dalšími materiály, které v zimních měsících a při lokální inverzi drží tyto zplodiny v ovzduší poměrně dlouho. Pokud si tedy chce SO ORP Jihlava své čisté ovzduší udržet, je nutné o něj pečovat počínaje u každé domácnosti až po průmyslové výrobce. Pro SO ORP Jihlava je dále typický zvýšený výskyt radonu, avšak zavádějí se ozdravná protiradonová opatření.

Ochrana životního prostředí primárně vychází z iniciativy největších měst. Jde například o snižování hlukové zátěže pomocí bariér, ochrana krajinného rázu je zohledněna v urbanistické koncepci, na obcích jednoznačně dochází k udržování zeleně a respektování hodnot přírodně významných ploch. Zájem obyvatel ORP Jihlava o životní prostředí prověřila např. akce z dubnových dnů s názvem Čistá Vysočina 2014. Tento projekt, který je pod záštitou KÚ Kraje Vysočina, spočívá v dobrovolném úklidu přírody, veřejných prostranství a oblastí podél silničních tahů. Pytle se sesbíraným odpadem, jejichž svoz zajišťuje Krajská správa a údržba silnic Kraje Vysočina, bylo vidět napříč celým SO.

Zemědělství a lesnictví dávají ORP Jihlava jeho jasný ráz. Ze zemědělského pohledu se zde pěstují méně náročné plodiny, což je dáno chladnějším a vlhčím klimatem. Mezi typické plodiny patří obiloviny - pšenice, ječmen i žito. Tyto plodiny se sice stále nacházejí asi na polovině osevních ploch, avšak stejně jako brambory, je povolna vytlačují píce - primárně krmná kukuřice a jetel. Avšak "osevní boom" v pravém slova smyslu zaznamenala za poslední roky především řepka. Mnoho soukromých zemědělců přechází na biozemědělství, popř. snižuje množství chemického hnojiva, vzdělávají se, využívají dotační tituly, investují do modernizace budov, výroby i strojů. Na druhou stranu se však potýkají s byrokratickými těžkostmi, které jsou spojené s dotačními tituly. Obecným problémem jsou výkupní ceny a zemědělci volají po větším důrazu na českou produkci, než zahraniční dovozy.

Co se živočišné výroby týče, chová se především skot, v 90. letech došlo k omezení stavů, nyní se chovy částečně obnovují, ale s větším důrazem na welfare zvířat. Dále se chovají prasata, drůbež a

ovce.

O lesním hospodářství již bylo řečeno, že podíl zalesněných ploch je na celkové rozloze SO ORP Jihlava přibližně 30%. Lesy tvoří významný krajinný prvek, jsou významné i pro svá přírodní bohatství, které zdůrazňují četné naučné stezky. O lesy je pravidelně pečováno prořezávkami, probírkami a dochází i k chemickému či biologickému ošetření proti škůdcům a chorobám. Primárně se těží smrk (95% těžby) a malou část tvoří listnatý buk. V posledních letech byla zvýšena i nahodilá těžba, která z většiny odstraňovala popadané stromy po kalamitách.

G. Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelními pohromami)

Technická infrastruktura ORP Jihlava je plná protikladů, ostatně jako celý SO. Pokud se krátce zastavíme u elektrické energie, její velká část pochází z jaderné elektrárny Dukovany a vodní elektrárny Dalešice. Ve SO se nenacházejí vodní ani větrné elektrárny. Většina rozvodů je v případě Jihlavy, popř. měst a největších obcí, v zemi. Ostatní části území SO ORP Jihlava pokrývají stožáry rozvádějící elektrickou energii. Ale pokračující kabelizace či zvyšování kapacity trafostanic je typická i pro menší obce. Vlnu nevole vyvolal koridor stožárů s vedením velmi vysokého napětí, které mají dle územních plánů stát v přímé blízkosti obcí Dudín, Opatov a Ústí. Budoucnost ukáže další vývoj situace, která je spojena s plánovanou dostavbou temelínské jaderné elektrárny. Co se teplovodů týče, nachází se ve SO kotelny primárně na zemní plyn. Plynofikace většího počtu obcí probíhala okolo let 2002 - 2004. Telekomunikace jsou ve SO dobře ošetřeny, dostupné jsou sítě všech mobilních operátorů a k dispozici je i internetové připojení. Televizní signál zajišťuje Vysílač Jihlava - Javořice.

Co se vodního hospodaření týče, situace statutárního města a dalších měst, popř. největších obcí, je opět poměrně dobře ošetřena. Jihlava disponuje vodní nádrží Hubenov a stejně jako ostatní města má k dispozici další přírodní zdroje a vodojemy pro zásobování domácností. Dále zde nacházíme rozvinutou kanalizační síť napojenou na ČOV. Na druhé straně ve SO malých obcích je několik výjimek, kdy obec má obecní vodovod, nebo vodojem, kanalizaci a moderní ČOV, ale jejich počet je spíše malý. Některé obce čelí nutnosti dobudování vodovodních sítí a rozšíření vodních zdrojů. V malých obcích je tato situace často řešena studnami na pozemcích občanů. Systém svedení a likvidace odpadních vod není zcela vyřešen, a pokud se v obcích ČOV nacházejí, jsou mnohdy nevyhovující a nejsou vybaveny zařízeními pro odstranění dusíku a fosforu. Nutné je zrekonstruovat kanalizační řád, popř. dobudovat nové větve, avšak za těmito projekty stojí i výrazná finanční náročnost. Malé zdroje odpadních vod, jako jednotlivé skupiny domů, jsou mnohdy řešeny přes biologický septik a síťový filtr. Problematikou vodovodů a kanalizací se zabývá "Svaz vodovodů a kanalizací Jihlavsko" jako dobrovolné sdružení obcí na Jihlavsku.

Odpadové hospodářství doznalo pokroku, co se týče zájmu občanů o recyklaci. Prakticky v každé obci tak najdeme barevné kontejnery pro třídění. K zamyšlení spíše nutí záležitost komunálního odpadu. Transparentnost vykazování svozových firem je na nízké úrovni a na straně občanů je dále nutná osvěta nakládání s bioodpadem, který tvoří až 40% odpadu komunálního. Zvažuje se i pytlový systém pro domácnosti a změna odpadového hospodářství obecně, které volá po jeho výraznějším energie-

tickém využívání. Problematické jsou i černé skládky. Avšak této oblasti je věnována samostatná analýza. Ožehavějším tématem je však úložiště jaderného odpadu v území ORP Jihlava. Na základě geologických map byla vytipována lokalita Hrádek, která se nachází v blízkosti Čeříňku, a dotčenými obcemi jsou obce Cejle, Dolní Cerekev, Hojkov, Milíčov, Rohozná a Nový Rychnov. Dalším krokem má být provedení geologických výzkumů a průzkumů území pro hlubinné jaderné úložiště, aby se našlo místo s vyhovujícím podložím, neboť hlavním kritériem je bezpečnost. Rozhodnutím Vlády ČR obdrží dotčené obce po dobu provádění průzkumů kompenzace pohybující se v miliónech korun. V rámci ČR je takto vytipováno ještě dalších 6 lokalit pro případné umístění úložiště.

ORP Jihlava je na vodní toky poměrně chudý. Největšími z nich jsou řeka Jihlava a říčka Brtnička, Kamenička nebo Jihlávka. V blízkosti obce Panenská Rozsíčka pramení řeka Dyje. Kvalita říčních toků bývá často snížena, resp. znečištěna únikem látek využívaných v zemědělství, svůj podíl viny může mít i netěsnící kanalizace.

Snížení rizika povodní je ošetřeno ve zpracovaném digitálním povodňovém plánu ORP Jihlava. Šlo o vybudování sítě hladinoměřů a srážkoměřů monitorujících stav hladin a srážek, vybudování bezdrátových rozhlasů jako systému varování a vyrozumívání obyvatel a vybudování systému přenosu dat pro povodňovou službu. Projekt získal podporu z Operačního programu Životní prostředí a byl realizován v letech 2011 – 2012. Do projektu se zapojilo 24 obcí SO ORP Jihlava. Protipovodňová opatření jsou opodstatněná, aby se již neopakovala situace z roku 1988, kdy došlo v Lukách nad Jihlavou a Kamenicí k velkým záplavám. Příčinnou byla jednak svažitost terénu, zornění pozemků, ale i odvodnění dálnice.

H. Rekreace, památky a cestovní ruch

ORP Jihlava nabízí poměrně široké spektrum rekreačních aktivit. Počínaje poznáváním kulturních památek a historie, ale zároveň ráz krajiny vybízí k autoturistice, cyklistice a agroturistice. Dobré podmínky jsou pro letní i zimní rekreaci a sporty. Pokud připočteme ještě bohaté kulturní tradice a dobrou dopravní dostupnost, vybere si z nabídky turistických možností ORP Jihlava téměř každý.

Poměrně dobré rozvojové možnosti cestovního ruchu nabízí spojovat výše zmíněné. Běžný návštěvník obvykle spojí prvky venkovské turistiky - vychutnává si prvky místních tradic společně s pobytem v přírodě a sportovní aktivitou (v letních měsících převážně kolo nebo hipoturistika, v zimních běžky, popř. sjezdovky) se zážitkovou městskou turistikou.

Na druhou stranu se v ORP Jihlava vyskytuje kombinace problematických oblastí, které cestovní ruch v oblasti mohou ovlivňovat. Jde např. o špatnou kvalitu vody v rybnících, v posledních letech i nejisté sněhové podmínky. Návštěvníci se mohou setkat s nedostatečnou kapacitní i kvalitativní nabídkou ubytování a doprovodnou infrastrukturou, chátrání památkových objektů, nedostatečnou informovaností o dalších zajímavých lokalitách k vidění. Obzvláště poslední bod působuje, že návštěvníci se v ORP Jihlava zdrží většinou jen na kratší časový úsek. I to je jedním z důvodů, proč je aglomerační téma věnováno problematice cestovního ruchu.

Přírodních krás si užívají nejen turisté z jiných regionů, ale i obyvatelé SO ORP Jihlava, neboť oblast je známá svým chatařstvím a chalupářstvím. Tyto osady se povětšinou nacházejí u lesních hájků či v blízkosti rybníků. Tomuto fenoménu holduje převážně jižní a severní, popř. severovýchodní, část SO.

Pakliže se krátce vrátíme k možnostem cestovního ruchu, nejvíce ubytovacích kapacit najdeme ve městě Jihlava a v obcích v jeho okolí (např. Kostelec, Velký Beranov, Vyskytná nad Jihlavou). Pro milovníky přírody a sportu vybízí k návštěvě Přírodní park Čeřínek. Pro nadšence kulturně - historických souvislostí nabízí historické jádro města Jihlavy městskou památkovou rezervací, ve které se na ploše 30 ha nachází přes 200 chráněných objektů. Masarykovo náměstí (3,6 ha) patří k největším historickým náměstím u nás i ve Střední Evropě. Cenné jsou především stavby a interiéry měšťanských domů kolem náměstí. Zajímavým dokladem gotického stavitelství jsou jihlavské katakomby, které vznikly propojením sklepů. Dochovány jsou i části městských hradeb. K výletu s dětmi je vhodná i ZOO v Jihlavě, která neustále rozšiřuje své expozice a druhy chovaných zvířat. Ve městě Polná se nachází děkanský chrám Nanebevzetí Panny Marie, který patří k jedním z největších barokních kostelů v České republice a krásný je i Zámek Polná. V městě Brtnici stojí za povšimnutí dva barokní mosty ozdobené sochami světců nebo 2 kamenné mosty z 18. století. Stále živé je v Třešti betlé mářství, které zde má téměř dvousetletou tradici. Všechna 3 města mají ve svém obvodu městskou památkovou zónu, kde lze najít mnoho dalších zajímavostí, například stopy židovských obyvatel. Zážitek představuje i návštěva hradu Roštejna nebo zříceniny hradu, s obdobným názvem, Rokštejn. Celý ORP Jihlava je prokán sítí cyklotras, naučných stezek a turistických tras, které návštěvníky často zavedou k četným křížovým cestám, božím mukám, kalváriím, hraničním kamenům nebo malým kapličkám, které jsou častou pýchou SO malých obcí.

2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

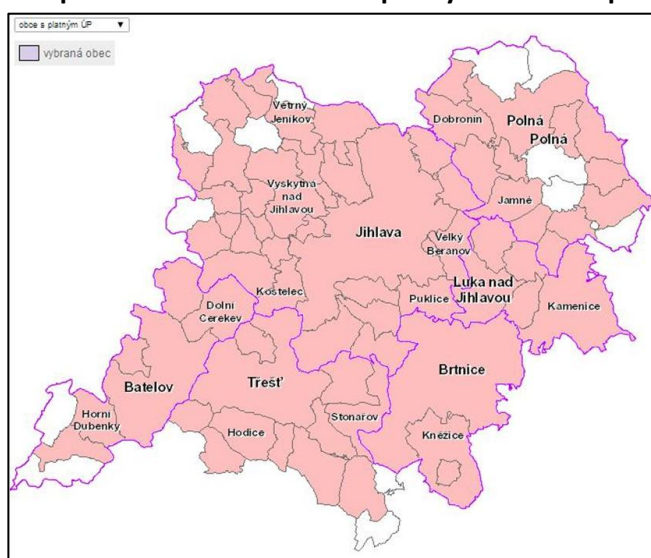
Tab. 17: Územní a strategické plánování

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Počet obcí s platným územním plánem	66	83,5	Územní plán je nástroj řízení rozvoje města/obce. ÚP stanovuje urbanistickou koncepci, uspořádání v krajině a ochranu hodnot. Vymezuje zastavěná území, zastavitelné plochy, podmínky využití ploch (bydlení, občanská vybavenost, výroba, infrastruktura, atd.) a mnoho dalšího. ÚP se řídí Zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Přes 80% obcí ORP Jihlava má platný územní plán. Pouze 4 obce z celého SO obvodu nemají územní plán.

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Počet obcí s plánem v přípravě	25	31,6	Obce, které svůj ÚP plán zpracovávají, můžeme rozdělit do dvou kategorií. Jde o města/obce, které původní ÚP aktualizují. Jednak kvůli dynamickým změnám v okolí, ale také z důvodu změny stavebního zákona. V druhé kategorii jsou obce, které jsou v počátečních fázích zpracování ÚP, např. rozhodnutí o pořízení, schváleno zadání a podobně.
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)	21	26,7	Strategický plán je pro města/obce nepovinný. Najdeme v něm dlouhodobější koncepty týkající se např. školství, sociálních věcí či kultury. Strategický plán je aktuálním tématem z důvodu přípravy na nové plánovací období. Pokud nemají obce strategický plán, mají většinou plán rozvoje obce, kde jsou stručně nastíněny hlavní obecní cíle.

Zdroj: vlastní zpracování

Mapa 3: Obce z ORP Jihlava s platným územním plánem

Zdroj: Magistrát města Jihlavy

Se zásadami územního rozvoje kraje je možné se seznámit na webových stránkách příslušného krajského úřadu. K dalším významným dokumentům z hlediska územního plánování patří: Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu v platném znění, který upravuje cíle a úkoly ÚP, orgány a nástroje ÚP, upravuje povolování staveb, terénní úpravy a mnoho dalšího. Dalším významným dokumentem je Politika územního rozvoje ČR (http://www.mmr.cz/getmedia/d6c409abd65c-414c-b2bd-3a4aed146bf3/Politika_uzemniho_rozvoje_CR_2008), která je celostátním nástrojem ÚP, který ÚP koordinuje na republikové a krajské úrovni, ale prosazuje i zájmy ČR v ohledu k EU.

Přibližně do konce roku 2014 má být Vládě ČR předložen návrh její aktualizace, který bude vycházet ze společné činnosti MMR a dalších ministerstev, vedoucích ústředních úřadů, hejtmanů a primátora hlavního města Prahy. Dalším koordinačním dokumentem společného územního rozvoje je Společná strategie územního rozvoje států V4 + 2 (<http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Koncepce-Strategie/Spolecna-strategie-uzemniho-rozvoje-statu-V4-2>). Jejím cílem je podpora územní soudržnosti v Evropě a implementace Územní agendy EU 2020. Dále se zaměřuje na dopravní a technické sítě a energetickou politiku. Vraťme se ale zpět k území ORP Jihlava. Mnoho cenných materiálů můžeme najít na Úřadu územního plánování pod Magistrátem města Jihlavy. Jde o Územní plán města Jihlavy (<http://www.jihlava.cz/uzemni-plan-jihlavy/d-489250/p1=50152>), který ošetřuje urbanistickou koncepci města, systém dopravy, technickou infrastrukturu a ekologickou stabilitu. Město přistoupilo k pořízení nového ÚP a v současné době probíhá připomínkování návrhu ÚP. Jeho schválení zastupitelstvem se předpokládá v druhé polovině roku 2014. Pro jednotlivé obce SO ORP Jihlava, lze na stejném místě (<http://www.jihlava.cz/uzemni-plany-obci/d-489251/p1=50152>) najít ÚP jednotlivých měst a obcí, fáze zpracování jejich územních plánů, změny v ÚP, popř. vymezení zastaveného území obcí.

Z územního plánování na úrovni obcí (územní plány jednotlivých obcí), kraje (zásady územního rozvoje) a státu (politika územního rozvoje) plynou následující významná omezení, příležitosti či limity. Všechny zmíněné úrovně spojuje jednotný postup v rámci udržování kulturních, přírodních, civilizačních hodnot, s cílem udržet ráz osídlení i přírody. Dalším společným cílem je podpora partnerství městského a venkovského prostoru nebo rozvoj podmínek pro cestovní ruch. Neopomeňme také na zlepšování dopravní dostupnosti, problematiku záplavových území nebo technickou infrastrukturu. Na výše zmíněné oblasti je ve SO ORP Jihlava jednoznačně brán zřetel. Společným problémem zůstávají staré opouštěné areály, kdy se mnohdy jedná o budovy bývalých JZD, ale i výroben spojených např. s potravinářstvím či nábytkářstvím. Pro všechny úrovně dále např. zůstává pojítkem i snaha o zachování tradiční funkce městských center. Dle aktuálně dostupné Politiky územního rozvoje v SO ORP Jihlava nenajdeme specifické oblasti. Jedná se např. o oblasti poznamenané dřívější těžbou nebo oblasti se strukturálně postiženou ekonomikou. I z tohoto důvodu probíhá vývoj v ORP Jihlava dobrou cestou a město Jihlava a jeho přilehlé okolí je dle tohoto nástroje označené za rozvojovou oblast. Pro jednotlivé obce SO ORP Jihlava jsou směrodatným zájmem spíše plochy občanské vybavenosti a plochy určené pro bytovou zástavbu, popř. úprava technické infrastruktury a ČOV nebo odpadového hospodářství. Je zřejmé, že spektrum priorit je napříč obcemi poměrně široké, ale ve výsledku všichni směřují ke stejnému cíli.

Co se týče dalších vazeb území na regionální a nadregionální úrovni, případně příhraniční spolupráce, ORP Jihlava ovlivňuje dynamické prostředí, které je posíleno skutečností, že město Jihlava je zároveň městem krajským. Primárně z tohoto důvodu zde můžeme najít společné vztahy k ostatními ORP, které leží na území Kraje Vysočina. Podporujícím faktorem pro nadregionální dopady je i blízkost dopravní spojnice - dálnice D1. Která stimuluje interakci SO ORP Jihlava s hlavním městem Prahou anebo městem Brno. Příhraniční kooperace probíhá primárně s Rakouskem, v rámci Programu "Evropská územní spolupráce Rakousko - Česká republika 2007 - 2013". Za tuto dobu se podařilo realizovat mnoho společných projektů, kdy jedním z příjemců byla např. VŠPJ, Kraj Vysočina, Muzeum Vysočiny Jihlava, město Třešť, Mikroregion Třeštsko a mnohé další.

2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu.

Tab. 18: Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město	4	Města SO ORP Jihlava (4) - přirozená centra
Obec	6	Městyse SO ORP Jihlava (6) - zajišťují základní infrastrukturu pro nejmenší obce ve svém okolí
Ostatní obce SO	10 a více	Vzhledem k jejich poměrně malé velikosti je v nich aktivní život
Kraj	1	Kraj Vysočina jako správce a zřizovatel mnohé infrastruktury
Stát	1	PÚR
Státní instituce	8	Státní instituce nacházející se primárně ve městě Jihlava
Mikroregion	7	Mikroregiony (7) na území SO ORP Jihlava
MAS	4	MAS (4), jejichž území působnosti se nacházející ve SO ORP Jihlava
Významný zaměstnavatel	7	Všichni významní zaměstnavatelé se vyskytují ve městě Jihlava
Škola	2	VŠ a gymnázium nacházející se ve městě Jihlava
Jiné	3	Spolky, neziskové organizace

Zdroj: vlastní zpracování

Města: všechna 4 města jsou významným aktérem SO. Město Jihlava je městem statutárním, město Třešť a Brtnice jsou centra jižní části SO a město Polná představuje centrum pro severovýchodní část SO ORP Jihlava.

Obce: mezi významné obce patří jednoznačně všech 6 městysů. Jednak tvoří přirozená centra malým obcím v jejich blízkosti, nabízí jim základní infrastrukturu, ale jsou typické i svými aktivními představiteli i aktivními občany. V městysích panuje čilý život a představitelé městysů se zajímají o dotační tituly. V městysích jsou aktivní spolky nebo divadelní soubory. Náhodně můžeme zmínit např. městys Luka nad Jihlavou, který zrekonstruoval budovu bývalé sýpky na tělocvičnu a vedle stojící hospodářskou budovu na vzdělávací a školící centrum Erudito, které se např. zasloužilo o vzdělávání žen na mateřské dovolené a jejich snazší uplatnění na trhu práce. Popř. z důvodu již několikrát zmiňované cykloturistiky můžeme vzpomenout městys Kamenici, kde aktivní odbor Klubu českých turistů pořádá řadu zajímavých cyklo-

turistických akcí.

Ostatní obce SO: do této kategorie by se daly zařadit všechny obce ze SO, každá je svým způsobem výjimečná a pečuje o rozvoj svého území. Níže zmíněné obce především spojuje péče o místní tradice, zájem o dotační tituly, aktivní spolky a velmi činné sbory dobrovolných hasičů nebo zájem o kulturní život obce. Jejich výčet je pouze ilustrační: Vyskytná nad Jihlavou, Opatov, Kněžice, Velký Beranov, Cejle, Jamné, Zhoř, Rantířov, Rohozná, Třeštice. K těmto obcím patří zároveň obec Ždírec, ve které se kromě zmíněného, nachází Domov důchodců, který je současně i Domovem se zvláštním režimem, určeným pro mentálně postižené občany.

Význam kraje, státu a státních institucí je v území zřejmý: Krajský úřad Kraje Vysočina zodpovídá za správu silnic, je zřizovatelem škol, nemocnice a dalších institucí. Vliv státu je stěžejní z pohledu PÚR např. u dopravního koridoru dálnice D1, či u zvažované tratě pro rychlovlak. Navíc tvoří první instanci při čerpání prostředků z EU v dalším plánovacím období. Mezi státní instituce, které mají sídlo ve SO ORP Jihlava - povětšinou v samotné Jihlavě, můžeme zařadit např. Krajské vojenské velitelství, Oblastní inspektorát práce, Krajské státní zastupitelství, Energetický regulační úřad, Krajský soud, pobočku ČSÚ, Finanční úřad nebo Českou poštu a samozřejmě mnohé další.

Mikroregiony: na území ORP Jihlava se nachází 7 mikroregionů - jde o Jihlavsko (registruje 10 obcí, město Jihlava a obce v sousedství), Třeštsko (registruje 18 obcí v sousedství města Třešť), Polensko (registruje 22 obcí, na hranicích 3 okresů - jihlavského, havlíčkobrodského a žďárského) a Dušejovsko (registruje 10 obcí, v sousedství obce Dušejov). Pro první 3 zmíněné mikroregiony jsou typické projekty zaměřené na cyklistiku, značení tras, vybavení mobiliárem, sochy v obcích podél osvědčených cyklotras, atd. Obdobně toto platí i pro Mikroregion Telčsko (na území ORP má 4 obce). Na území Mikroregionu Dušejovsko se nachází Komunitní škola Dušejov, která se zabývá vzdělávací činností a nabízí kurzy pro děti, ale i jejich rodiče, popř. pro seniory. Další dva mikroregiony se nacházejí na východní až jihovýchodní části ORP a jde o Mikroregion Loucko (sdružuje 7 obcí v okolí Luk nad Jihlavou) a Mikroregion Černé lesy (sdružuje 18 obcí v okolí města Brtnice).

MAS: na území ORP Jihlava se nacházejí 4 místní akční skupiny. Jedná se o MAS Třeštsko, Loucko, které mají na území ORP celé své území působnosti. Část území v oblasti Polenska spadá pod MAS Českomoravské pomezí a na části jižního cípu SO ORP Jihlava "operuje" MAS Telčsko. MAS přes dotační tituly podporují obce, podnikatele, neziskové organizace a významnou měrou se podílejí na rozvoji infrastruktury svých území. Využívají místní znalosti a snaží se být představitelům obcí a jejich občanům co nejbližší.

Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele ORP Jihlava patří: Bosch Diesel (4 000 zaměstnanců - komponenty pro dieselový vstřikovací systém), Automotive Lighting (1 600 zaměstnanců - světlomety pro automobily), Kostelecké uzeniny (1 600 zaměstnanců - masné speciality), MOTORPAL (1 400 zaměstnanců - vstřikovací systémy, přesné strojírenství), Nemocnice Jihlava (1 300 zaměstnanců - ambulantní, lůžková a diagnostická péče). Mezi další významné zaměstnavatele, kteří mají přibližně shodný počet zaměstnanců - okolo 400 - 500 osob patří KRONOSPAN (dřevařské závody), Moravské kovářny (obráběčství) nebo Krajský úřad Kraje Vysočina. Na druhou stranu se v ekonomické části analýzy ORP Jihlava prokázalo, že největší zaměstnavatelé, stojí zároveň i za nejvýraznějším propouštěním v neklidných hospo-

dářských dobách.

Školy: mezi nejprestižnější školy ORP Jihlava patří jednoznačně Gymnázium Jihlava. Svůj stěžejní význam má i jediná VŠ v této oblasti, a tou je Vysoká škola polytechnická Jihlava.

Do kategorie "Jiné" lze zahrnout: místní spolky, kterých je nepřeberné množství a jen ony samotné by mohly být předmětem analýzy. Jde o spolky zabývající se např. tělovýchovou, rybářstvím, myslivectvím, historií, kulturou, divadelnictvím, dále spolky hudební, vzdělávací, mládežnické a mnohé další. Z neziskových organizací lze vzpomenou Energetickou agenturu Vysočiny, která stojí za konceptem nakládání s odpady, zaštiťuje vzdělávací akce a semináře, zpracovává a administruje žádosti spojené s odpadovým hospodářstvím či energetikou. Další zmíněnou neziskovou organizací může být Ekoinfocentrum, které zprostředkovává osvětu v oblastech jako úspora energií, ekologické zemědělství či ekologická domácnost. Obě organizace mají svá sídla v Jihlavě.

2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Tab. 19: SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Zdravé životní prostředí	1. Vnímání problémů z pozice Jihlavy a z pozice malých obcí
2. Široká síť infrastruktury ve městě Jihlava dostupná pro ostatní obce	2. Nezaměstnanost, převážně dlouhodobá
3. Vliv místních akčních skupin, mikroregionů na rozvoj území	3. Málo naplněná kapacita škol v malých obcích
4. Výhodná dopravní pozice	4. Kvalita místních komunikací, hlavně silnice III. třídy a chodníky v obcích
5. Možnosti zaměstnání ve statutárním městě Jihlava	5. Kanalizace a ČOV obcí nedostatečné/žádné
6. Ideální podmínky pro cestovní ruch, cykloturistiku	6. Odpadové hospodářství řešené povětšinou skládkováním odpadu
7. Místní tradice, spolky, masopusty, plesy, atd.	7. Nedostatečné finanční zdroje pro potřeby malých obcí
Příležitosti:	Hrozby:
1. Rozvinutí vzájemného dialogu mezi představiteli měst a obcí	1. Nedostačující vzájemná meziobecní spolupráce
2. Rozvinutí spádovosti využívání/poskytování služeb	2. Nadměrná administrativní zátěž starostů obcí a měst
3. Aktivní politika zaměstnanosti	3. Záporné saldo migrace, malý přirozený přírůstek obyvatel
4. Prorodinná opatření	4. Výrazné výkyvy velkých společností v zaměstnanosti
5. Možnosti obchvatů měst/obcí	5. Relativně nižší průměrné mzdy
6. Dotační tituly v novém plánovacím období 2014 - 2020	6. Neustále se zvyšující počet osob důchodového věku
7. Zapojení širší veřejnost, angažovanost, dobrovolnictví	7. Rostoucí průměrný věk obyvatelstva

Zdroj: vlastní zpracování

SO ORP Jihlava je plný protikladů a popsat ho v pár větách je poměrně těžké. Nemluvě o tom, že realita vývoje je vždy dynamičtější a plastičtější. Máme zde velké statutární město Jihlava, které nabízí

mnoho možností, ať již pracovních, studijních, volnočasových, kulturních, sportovních, zdravotní péče a mnoho dalšího. Žije v něm polovina obyvatel SO ORP Jihlava. Druhá polovina obyvatel SO z většiny pochází z malých obcí, kdy přibližně 30 obcí nemá více než 199 obyvatel a dalších zhruba 30 obcí nepřekročí hranici 499 obyvatel. Mnoho z těchto obcí si udrželo původní vzhled, kdy tradičně ve středu obce najdeme požární nádrž, kapličku, popř. menší dětské hřiště. Centrem kulturního života je místní hostinec nebo kulturní dům. Obce tak mají převážně funkci obytnou, kterou potvrzuje rozrůstající se suburbánní zóna v jejich zázemí - pakliže se nachází v dojezdové vzdálenosti od většího centra. Mezi krok pak představují zbylá 3 města a celkem 6 městysů, které se nacházejí na území ORP Jihlava.

Mezi silné stránky území ORP Jihlava patří čistota životního prostředí - samozřejmě město Jihlava je postiženo výraznou průmyslovou výrobou, ale zároveň monitoruje stavy emisí v ovzduší. Zbytek území disponuje poměrně kvalitním životním prostředím a setrvání tohoto stavu z velké části záleží na chování obyvatel SO. Další výhodou je dostupnost, centrální poloha, pracovní uplatnění a obecně infrastrukturní nabídka města Jihlavy. Té využívají občané prakticky všech obcí/měst SO. Neopomenutelný je i vliv místních akčních skupin, kdy obecní projekty nebo projekty podnikatelů podporují místní infrastrukturu. Dochází například k výstavbě chodníků, dětských hřišť, modernizují se kulturní domy, ale i například kanceláře nebo truhlářské dílny. Projekty mikroregionů se často týkají cykloznačení, mobiliářů pro cyklisty, naučných tras a jiných, převážně turistických, zajímavostí. Strategické je i umístění ORP Jihlava z pohledu dopravní dostupnosti v širším slova smyslu. Spojení dostupnosti a zajímavých lokalit předurčuje ORP Jihlava k tomu, že je poměrně atraktivní lokalitou, stojící za navštívením. Na výběr je mnoho volnočasových aktivit a přátelští lidé, kteří na menších obcích pořád žijí v duchu tradic a vzájemné pospolitosti.

Ke slabým stránkám se řadí např. odlišné fungování chodu města Jihlavy a správy malých obcí. Jde o rozdílné vnímání problémů na těchto úrovních, s tím je spojen i diametrálně odlišný rozsah místních rozpočtů, přístup k finančním prostředkům a k dotačním titulům. Na obou stranách tak mohou panovat předsudky, které vyúsťují ve vzájemnou netoleranci. Finanční zdroje jsou paralelou ke kvalitě infrastruktury z pohledu místních komunikací, chodníků a např. kanalizací. Problém představuje i nezaměstnanost, jejíž výkyvy lze z velké části připsat reakcím strojního průmyslu na hospodářský cyklus či sezónním pracím. Přibližně 1/3 nezaměstnaných, patří do této kategorie již více jak 1 rok. Úskalí představuje i málo naplněná kapacita některých obecních škol, či odpadové hospodaření řešené převážně skládkováním odpadu.

Mezi příležitostmi SO ORP Jihlava lze zařadit rozvinutí vzájemného dialogu mezi představiteli obcí a měst. Společná komunikace, vytipování problémových oblastí, vzájemná inspirace a návrhy řešení jsou cestou meziobecní spolupráce. Z důvodu velkého počtu malých obcí je nasnadě zamyslet se nad spádovostí služeb, např. školství nebo sociálních služeb. Další příležitostí lepšího rozvoje by byla aktivní politika zaměstnanosti, mohlo by se jednat například o systém pracovních příležitostí na úrovni obcí a měst, který by nabízel zaměstnání lidem, kteří se ocitli bez pracovního uplatnění. Systém by mohl být záchrannou brzdou před dluhovou pastí, která děsí mnoho, často mladých, lidí. Zároveň prostřednictvím prorodinných opatření a nabídky aktivit pro rodiče a děti by bylo záhodno bojovat za jejich udržení se v oblasti a nikoliv stěhování se do velkých měst. Zatím pouze na úrovni plánů, avšak uvažuje se o obchvatech některých měst, potažmo obcí, z důvodu velké automobilové vytíženosti, kdy většinou hlavní tahy vedou centrem obce/města. Možná budou k tomuto nápomocné i operační

programy, které přinese další plánovací období. Výraznou příležitostí pro rozvoj celého území by bylo posílení zájmu obyvatel o chod obce/města, rozšíření dobrovolnosti a komunikace mezi občany, kteří konec konců tvoří "stavební kameny" každé obce/města.

Mezi hrozbami, které vyvstávají před územím ORP Jihlava, se nachází mnoho témat k zamyšlení. Palčivým problémem je nedostačující meziobecní spolupráce, kdy pozornost většiny představitelů obcí směřuje pouze k chodu a správě té které obce. Faktem avšak zůstává, že problematika samosprávy je natolik široká a je do ní zapojena každá obec, že se využití vzájemné spolupráce přímo nabízí. Zároveň z 1. dotazníkového šetření vyplynulo, že jednotliví představitelé obcí a měst jsou nadměrně zatíženi administrativní prací spojenou s fungováním obce. Toto téma by mohlo být zpracováno v rámci strategie, jako téma volitelné. Další hrozby patří do kategorie demografického vývoje. Jde o klesající přírůsteky a trend negativního salda migrace. Celorepublikovým trendem je zvyšující se počet osob důchodového věku a v návaznosti na výše zmíněné, je logické, že průměrný věk obyvatel ORP Jihlava se zvyšuje. Z ekonomického pohledu jsou hrozbou výkyvy hospodářského cyklu, které mohou výrazně ovlivnit zaměstnanost v ORP - jehož charakter a typové zaměření, z velké části na průmysl, s sebou přináší relativně nižší průměrné mzdy v rámci celorepublikového srovnání.

3. Téma 1. : Školství

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Proto obec, která má povinnost zajistit pro děti s trvalým pobytem na území obce podmínky pro předškolní vzdělávání, zřizuje v posledním roce před zahájením povinné školní docházky svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí (svazkem obcí). Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce, tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítanou do rozvoje regionálního školství v jednotlivých územních celcích. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržením potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol, nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy, která je v místě pracoviště jednoho z rodičů. Dojíždění se tak stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která většinou nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy i nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenost škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování rozvoje a úrovně vzdělávání. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor

a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolní výchovy a základního školství s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu.
- Ostatní vyhlášky.
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících.
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Obecné informace

Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělání

V ORP Jihlava je celkem 79 obcí, z nichž velká většina obcí má méně než 500 obyvatel - celkem 59. Oblasti školství je věnována velká pozornost, v ORP je dostačující počet ZŠ s dostatečnou kapacitou žáků. Z celkového počtu všech základních škol je skoro jedna třetina škol s málotřídkami. V mateřských školách je postupně navyšována kapacita, jen v Jihlavě se v posledních letech zvýšila o 600 míst. Ve školství jsou postupně prováděny koncepční změny, rozvoj škol je podporován provozními prostředky a investicemi, do kterých jsou zapojeny evropské fondy.

Tab. 20: Počet škol v obcích podle počtu obyvatel 2005/2006 - 2012/2013

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Jihlava	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	Celkem
Počet obcí	30	29	8	6	3	2	0	0	1	0	79
Počet ZŠ – 1. a 2. st.	0	0	0	2	0	1	0	0	11	0	14
Počet ZŠ – jen 1. st.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet MŠ	2	4	1	2	0	2	0	0	2	0	13
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Sloučené organizace (ZŠ + Š, ZŠ + SŠ,..)	0	9	7	4	3	1	0	0	3	0	27
Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	3	0	0	2	0	5

Zdroj: ČSÚ

Ve sledovaném období prakticky nedošlo ke změně, pouze jedna MŠ se od roku 2009/2010 spojila se ZŠ. V roce 2012/2013 bylo celkem 37 mateřských škol: 25 sloučených (24 mateřských a základních škol, 1 mateřská škola a Speciálně pedagogické centrum) a 12 samostatných (z toho 1 soukromá MŠ Kvítek, která zahájila činnost k 1. 9. 2010). V roce 2013/2014 byla otevřena další soukromá škola Meruzalka, kde nastoupilo 28 dětí a v dalším roce již plánují zaplnit celou kapacitu školy (56 dětí). Mateřských škol je přechodný nedostatek, ale od roku 2015 se předpokládá snižování počtu dětí, které nastoupí do předškolního vzdělávání. Mateřské školy jsou postupně rekonstruovány, aby odpovídaly hygienickým vyhláškám, neboť při rekonstrukcích kapacita většinou naroste. V příštích letech se předpokládá v Jihlavě navýšení ještě o dalších 100 – 150 míst; potom již nebude potřeba více kapacity zvyšovat a budovy MŠ se budou pouze modernizovat a zateplovat. Případné volné prostory v příštích letech lze v MŠ výhledově využít pro zařízení jeslového typu.

Základních škol je celkem čtyřicet: 24 sloučených (ZŠ a MŠ), Domov dětí se školou (zřizovatel MŠMT), Základní škola speciální s Praktickou školou, Základní škola Třešť a Dům dětí a mládeže a 13 samostatných základních škol s 1. - 2. stupněm včetně církevní Křesťanské základní školy, dále 2 gymnázií (1 soukromé a 1 státní), 2 samostatných DDM (další DDM spojeno se školou), 3 základních uměleckých škol. K 30. 6. 2009 ukončila činnost ZŠ Kaliště nejen pro malý počet žáků, ale také kvůli velkým finančním nákladům pro obec. K 30. 6. 2006 ukončila činnost ZŠ Jarní Jihlava v sociálně vyloučené lokalitě. V budově byl pouze 1. stupeň; vzhledem k problémům s romskými žáky i rodiči se škola sloučila se ZŠ E. Rošického. Umístěním 1., 2. třídy a ŠD vzniklo odloučené pracoviště školy a byla zde provedena úspěšně inkluze - problémoví žáci byli včleněni mezi ostatní žáky školy. Tato strategie se po letech vyhodnotila jako úspěšná a většina problémů tímto způsobem – přiřazením k velké škole – byla vyřešena.

V roce 2006/2007 vzniklo soukromé Gymnázium AD FONTES. V Jihlavě je ještě jedno státní gymnázium, které existuje více než 90 let. Ze ZŠ přecházejí žáci na státní i soukromé gymnázium z 5., 7., a 9. tříd. Odchod žáků ze 7. tříd na gymnázia komplikuje organizaci školního roku na ZŠ, kdy se musí mnohdy spojovat třídy ještě v uprostřed školní docházky žáků na 2. stupni.

Speciálně pedagogické centrum (SPC) v Jihlavě zahájilo činnost v roce 2010/2011, zřizovatelem je město Jihlava. Poskytuje diagnostické, terapeutické, metodické a poradenské služby pro děti se zrakovým, sluchovým, řečovým, tělesným postižením a pro děti s postižením autistického spektra. Další zařízení podobného typu jako SPC je Pedagogicko - psychologická poradna Jihlava, zde je zřizovatelem kraj.

Budovy ZŠ i MŠ jsou postupně rekonstruovány, probíhá dobrá spolupráce škol v oblasti projektové činnosti při využívání evropských fondů i při získávání jiných dotací. Vybavenost škol je velmi dobrá hlavně u větších škol. Horší situace je v menších obcích.

Školy se prezentují směrem k veřejnosti a mají zpracovaný informační systém. Většinou jsou na ZŠ kvalifikované a aprobované pedagogické sbory, které se podílejí nejen na výuce, ale i na organizování školních, mimoškolních a víkendových akcí. Učitelé jsou zapojeni do zájmové a volnočasové činnosti. Starší učitelé předávají zkušenosti začínajícím učitelům formou uvádějících učitelů do praxe. Na ško-

lách se zaměřují na technické a přírodovědné vzdělávání, spolupracují s podniky, s Úřadem práce, Okresní hospodářskou komorou, atd. a působí na své žáky v oblasti volby povolání.

Problémem ORP Jihlava je velký počet malých obcí a také velký počet málotřídek, které nemohou samozřejmě konkurovat velkým školám, co se týká vybavenosti i aprobovanosti pedagogů, obzvláště v jazykové výuce a informatice. Scházejí jim pomůcky pro integraci zdravotně postižených dětí, k motivaci žáků pro vzdělávání v řemeslných oborech chybí odborné učebny i dílny pro praktickou výuku. Pedagogy zatěžuje neustálé zvyšování administrativy a také dalších povinností a úkolů, ať už se týkají výuky nebo mimo ni.

Kromě vybavenosti technické mají menší školy rovněž problém i s nedostatkem sportovních zařízení. Hodně obcí by si chtělo vybudovat kvalitní hřiště a tělocvičny, které by nevyužívala jen škola a sportovní kluby, ale provozovala by se zde zájmová činnost starší mládeže a dospělých. S tímto požadavkem souvisí i špatná dostupnost a nedostatek míst ve volnočasových zařízeních jako např. DDM a ZUŠ, kde je omezený počet míst a pro velkou vzdálenost je nemohou využívat další zájemci. Budováním odloučených pracovišť s využitím prostor škol by se tato specializovaná zájmová činnost dostala ke všem zájemcům. Vše samozřejmě souvisí s financemi obce nebo státu.

Zařízení, která nejsou uvedena v přehledu, jsou zařízení jeslového typu, jejichž počet byl v poslední době podstatně omezen. V celém ORP je pouze jedno zařízení jeslového typu v Jihlavě s kapacitou 40 dětí, a proto by bylo potřeba navýšení kapacity a vybudování dalších zařízení. O zařízení jeslového typu mají zájem i okolní obce a na nákladech by se mohly finančně podílet. Provozování je však finančně náročné, neboť veškerý provoz i platy hradí obec; na 1 dítě jsou roční náklady cca 120 000 Kč. Příspěvek rodičů je asi 22 000 Kč a zbývající část musí uhradit obec. Pokud by pomohl stát a financoval platy pracovníků v těchto zařízeních stejným způsobem jako v MŠ, pomohlo by to obcím a mohlo by vzniknout více takových zařízení.

Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

Tab. 21: Počet škol/školských zařízení

ORP Jihlava Název obce	Celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	Gymnázia
Celkem škol	57	37	40	3	3	5	2	2
Batelov	1	1	1	0	0	0	0	0
Brtnice	1	1	1	0	0	0	0	0
Brzkov	1	1	1	0	0	0	0	0
Cejle	1	1	1	0	0	0	0	0
Dlouhá Brtnice	1	1	1	0	0	0	0	0
Dobronín	1	1	1	0	0	0	0	0
Dolní Cerekev	1	1	1	0	0	0	0	0
Dušejev	1	1	1	0	0	0	0	0
Hodice	1	1	1	0	0	0	0	0

ORP Jihlava	Celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	Gymnázia
Horní Dubenky	1	1	1	0	0	0	0	0
Jamné	1	1	1	0	0	0	0	0
Jersín	1	1	0	0	0	0	0	0
Jihlava	18	3	13	1	1	4	2	2
Kaliště	1	1	0	0	0	0	0	0
Kamenice	1	1	1	0	0	0	0	0
Kněžice	1	1	1	0	0	0	0	0
Kostelec	1	1	1	0	0	0	0	0
Kozlov	1	1	1	0	0	0	0	0
Luka nad Jihlavou	1	1	1	0	0	0	0	0
Malý Beranov	1	1	0	0	0	0	0	0
Pavlov	1	1	1	0	0	0	0	0
Polná	3	1	1	1	1	1	0	0
Puklice	1	1	1	0	0	0	0	0
Rantířov	1	1	0	0	0	0	0	0
Růžená	1	1	1	0	0	0	0	0
Stonařov	1	1	1	0	0	0	0	0
Střítež	1	1	0	0	0	0	0	0
Třešť	3	1	1	1	1	0	0	0
Velký Beranov	2	1	1	0	0	0	0	0
Větrný Jeníkov	1	1	1	0	0	0	0	0
Věžnice (HB)	1	1	1	0	0	0	0	0
Vyskytná nad Jihlavou	1	1	1	0	0	0	0	0
Vysoké Studnice	1	1	0	0	0	0	0	0
Zhoř u Jihlavy	1	1	1	0	0	0	0	0
Ždírec	1	1	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Celkem 79 obcí v ORP Jihlava má 37 mateřských škol, 40 základních škol, 3 základní umělecké školy a 3 střediska volného času - DDM a 2 gymnázia.

Speciální třídy mají na ZŠ speciální Jihlava - 9 tříd a 70 žáků středně a těžce tělesně a mentálně postižených. Žáci jsou nejen z Jihlavy, ale i z okolních obcí, škola je celkově zrekonstruovaná a dobře vybavená. Rodiče i žáci jsou spokojeni, nechtějí přecházet na jinou ZŠ v Jihlavě, a pokud někteří chtěli, tuto možnost využili a již přešli na vybranou školu. ZŠ Demlova Jihlava má tři třídy a 39 žáků zrakově a sluchově postižených, ZŠ Jungmannova Jihlava z celkového počtu deseti tříd a 103 žáků má také

spokojené rodiče a žáky, z nichž asi polovinu tvoří romští žáci a někteří již jsou vzděláváni podle ŠVP bez přílohy. ZŠ Křížová Jihlava (5/53), ZŠ Polná (1/9) – to jsou žáci se SVP. MŠ se speciálními třídami jsou MŠ Na Stoupách Jihlava a MŠ Dvořákova Jihlava.

Zvláště v posledních letech jsou u základních škol zřizovány přípravné třídy pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, kde se připravují na vstup do 1. třídy. Jsou zde umístěny i děti s odkladem školní docházky, které se pak mohou lépe připravit na povinnou školní docházku v základních školách. Stále více škol podporuje inkluzivní přístup, snaží se, aby rovný přístup ke vzdělání měli všichni žáci.

Počty soukromých škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

Tab. 22: Počet soukromých škol/školských zařízení

ORP Jihlava Název obce	Celkem ředitelství	z toho				
		MŠ	ZŠ	Gymnázia	ZUŠ	SVČ
Celkem	2	1	0	1	0	0
Jihlava	2	1	0	1	0	0

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

V Jihlavě je Soukromé gymnázium AD FONTES. Soukromá MŠ Kvítek (zřizovatel Internacional Education Centre, s.r.o.) působí v budově Střední školy cestovního ruchu (40 dětí). Ve školním roce 2013/14 byla otevřena další soukromá MŠ Meruzalka Jihlavské terasy, o.p.s. s 28 dětmi, od příštího roku plánuje naplnit celou kapacitu 56 dětí. Obě MŠ jsou zapsány v rejstříku škol a školských zařízení MŠMT. V Jihlavě ještě existuje 6 dalších soukromých subjektů, které nejsou oficiálně registrovány a zabývají se péčí o děti od 1,5 - 6 let, a proto nejsou součástí této analýzy.

Počty církevních škol / školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

Tab. 23: Počet církevních škol/školských zařízení

ORP Jihlava Název obce	Celkem ředitelství	z toho				
		MŠ	ZŠ	Gymnázia	ZUŠ	SVČ
Celkem	1	0	1	0	0	0
Jihlava	1	0	1	0	0	0

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Brněnské biskupství zřizuje od roku 1996 Křesťanskou základní školu s kapacitou 360 žáků. Škola má i družinu, věnuje se zdravotně postiženým i problémovým žákům, je zde velmi dobrý individuální přístup k žákům.

Pracovníci ve školství ORP**Tab. 24a: Pracovníci ve školství 2012/2013**

Typ školy, zařízení	Průměrný přepočtený počet pracovníků		
	Celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	367	273	94
základní školy	666	525	141
základní umělecké školy	62	54	8
Gymnázia	0	0	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	56	49	7
školní družiny a kluby	75	75	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	19	11	8
zařízení školního stravování	190	0	190
celkem rok 2012/2013	1435	988	447

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tab. 24b: Pracovníci ve školství 2011/2012

2011/2012			
mateřské školy	342	253	89
základní školy	666	520	146
základní umělecké školy	63	55	8
Gymnázia	0	0	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	60	53	7
školní družiny a kluby	75	75	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	9	5	4
zařízení školního stravování	192	0	192
celkem rok 2011/2012	1407	962	445

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tab. 24c: Pracovníci ve školství 2010/2011

2010/2011			
mateřské školy	324	237	87
základní školy	671	520	151
základní umělecké školy	63	55	8
Gymnázia	0	0	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	61	54	7
školní družiny a kluby	74	74	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	9	5	4

2010/2011			
zařízení školního stravování	192	0	192
celkem rok 2010/2011	1395	946	449

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tab. 24d: Pracovníci ve školství 2009/2010

2009/2010			
mateřské školy	310	229	81
základní školy	685	528	157
základní umělecké školy	63	55	8
Gymnázia	0	0	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	60	53	7
školní družiny a kluby	73	73	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	9	5	4
zařízení školního stravování	189	0	189
celkem rok 2009/2010	1389	942	447

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tab. 24e: Pracovníci ve školství 2008/2009

2008/2009			
mateřské školy	303	224	79
základní školy	697	538	159
základní umělecké školy	25	22	3
Gymnázia	0	0	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	59	52	7
školní družiny a kluby	72	72	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	9	5	4
dětské domovy	0	0	0
zařízení školního stravování	185	0	185
celkem rok 2008/2009	1349	911	438

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tab. 24f: Pracovníci ve školství 2007/2008

2007/2008			
mateřské školy	298	217	81
základní školy	707	550	157
základní umělecké školy	25	21	4
Gymnázia	0	0	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0

2007/2008			
základní školy pro žáky se SVP	57	50	7
školní družiny a kluby	74	74	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	9	5	4
dětské domovy	0	0	0
zařízení školního stravování	184	0	184
celkem rok 2007/2008	1354	917	437

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tab. 24g: Pracovníci ve školství 2006/2007

2006/2007			
mateřské školy	295	215	80
základní školy	721	557	164
základní umělecké školy	26	23	3
Gymnázia	0	0	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	51	44	7
školní družiny a kluby	74	74	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	9	5	4
zařízení školního stravování	191	0	191
celkem rok 2006/2007	1368	919	449

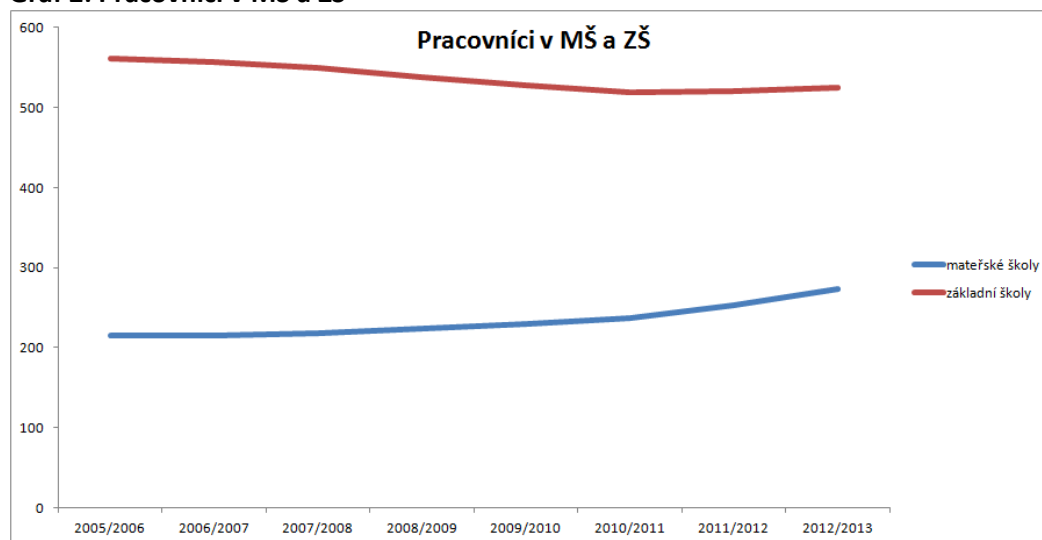
Zdroj: Výkazy MŠMT

Tab. 24h: Pracovníci ve školství 2005/2006

2005/2006			
mateřské školy	299	216	83
základní školy	731	561	170
základní umělecké školy	25	22	3
Gymnázia	0	0	0
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	47	40	7
školní družiny a kluby	77	77	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	9	5	4
zařízení školního stravování	194	0	194
celkem rok 2005/2006	1382	921	461

Zdroj: Výkazy MŠMT

Graf 2: Pracovníci v MŠ a ZŠ

Zdroj: Výkazy MŠMT

V roce 2012/2013 byl největší počet dětí v mateřských školách od roku 2005 a tomu odpovídá počet pedagogů i ostatních pracovníků (celkem 273 přepočtených pedagogů a 94 ostatních). V roce 2005/2006, kdy bylo podstatně méně dětí v MŠ, bylo zaměstnáno 216 přepočtených pedagogů a 83 ostatních. Předpokládá se, že navýšování počtu dětí bude dále pokračovat v roce 2013/2014 a od školního roku 2015/2016 budou počty dětí v MŠ klesat. Pak se bude možno soustředit na modernizaci a vybavení MŠ moderními pomůckami např. interaktivními tabulemi, případně Magic boxy a také zřídit oddělení pro mladší děti, které se nedostanou do zařízení jeslového typu.

V základních školách bylo zaměstnáno ve školním roce 2005/2006 celkem 561 přepočtených pedagogů a 170 ostatních zaměstnanců. Pokles zaměstnanců pokračoval až do roku 20011/2012 na 520 pedagogů a 145 ostatních, pak se začal mírně zvyšovat na 525 pedagogů. V současné době počet žáků přibývá na 1. stupni a bude ještě přibývat do roku 2018, pak nastane mírný pokles a žáci se budou přesunovat na 2. stupeň ZŠ a následně na střední školy.

Základní umělecké školy se drží stále na stejné úrovni a mají posledních pět let 54 - 55 přepočtených pedagogů a 8 ostatních pracovníků. V letech 2005/2006 - 2008/2009 bylo 21 - 23 přepočtených pedagogů a tři ostatní zaměstnanci. Od 1. 9. 2009 byl podstatně navýšen počet přijímaných žáků, a tím se zvedly i úvazky zaměstnanců. Změnil se zřizovatel ZUŠ, škola byla převedena ze správy Kraje Vysočina na statutární město Jihlava.

ORP Jihlava nezřizuje gymnázium ani MŠ pro děti se SVP. Jsou ale dvě mateřské školy v Jihlavě (Na Stoupách a Dvořákova), kde je celkem 115 žáků v 9 speciálních třídách.

Základní škola speciální se spojila s Praktickou školou v roce 2010. Její kapacita se navýšila ze 70 žáků na 80 a dalších 20 žáků navštěvuje Praktickou školu. Je nově zrekonstruovaná, plně vyhovuje rodičům i žákům. Z původního počtu v roce 2005/2006 40 přepočtených pedagogů a 7 ostatních pracovníků je v roce 2012/2013 49 pedagogů a 7 ostatních zaměstnanců s tím, že došlo i k navýšení počtu žáků. Ve

škole velmi dobře pracují s žáky, mají integrační projekt se ZŠ Seifertova Jihlava, kde je bezbariérový přístup, žáci se vzájemně navštěvují a pořádají různé akce v obou školách.

Školní družiny a školní kluby mají stabilní počet pedagogických zaměstnanců. Ve většině škol jsou školní družiny naplněny a potřebovaly by povýšit kapacitu, zájem o ŠD je z řad rodičů i žáků velký, obzvláště pokud zde probíhá zájmová činnost. V roce 2005/2006 bylo celkem 77 vychovatelů a v roce 2012/2013 se počet snížil na 75. Nejvíce klesl počet v letech 2008 - 2010 na 72 zaměstnanců. Potřebné navýšení kapacity ŠD od roku 2005 nebylo povoleno, v současné době není možné umístit všechny žáky, jejichž rodiče mají o ŠD zájem.

Střediska pro volný čas - DDM - jsou zřízena od roku 2005 v Polné a Třešti. Jednalo se po celé období o 5 přepočtených pedagogických pracovníků a 4 ostatní pracovníky. V roce 2012 se změnil zřizovatel DDM Jihlava a z krajského zařízení se stal zařízením jihlavským. Počet pedagogů se celkově zvedl na 11 a na 8 zaměstnanců. DDM Jihlava město Jihlava rekonstruuje za podpory evropských fondů. V ostatních obcích je zájmová činnost nižší, hlavně v menších obcích, a proto by bylo potřeba vytvořit odloučená pracoviště ve spádových obcích, aby všechny děti měly stejné šance a mohly se věnovat takové zájmové činnosti, kterou si vyberou.

V zařízeních školního stravování od roku 2005/2006 pracovalo průměrně 194 přepočtených zaměstnanců a v roce 2012/2013 190 zaměstnanců. Není zde velký rozdíl, největší pokles byl v letech 2009/2010 na 184 zaměstnanců. Většina školních jídelen má čipový systém, výběr ze dvou jídel, zaměřuje se na zdravou výživu s dostatkem zeleniny, ovoce, luštěnin a ryb.

Základní vzdělávání

Počet ZŠ za ORP

Tab. 25a: Počet ZŠ 2010/2011 - 2012/2013

ORP Jihlava	Počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2010/2011 – 2012/2013			
Obec	38	26	12
Kraj	1	1	0
Církev	1	1	0
soukromá ZŠ	0	0	0
Celkem	40	28	12

Zdroj: Magistrát města Jihlavy (dále MMJ)

Tab. 25b: Počet ZŠ 2006/2007 - 2009/2010

2006/2007 - 2009/2010			
Obec	39	26	13
Kraj	1	1	0
Církev	1	1	0
soukromá ZŠ	0	0	0
Celkem	41	28	13

Zdroj: MMJ

Tab. 25c: Počet ZŠ 2005/2006

2005/2006			
Obec	40	26	14
Kraj	1	1	0
Církev	1	1	0
soukromá ZŠ	0	0	0
Celkem	42	28	14

Zdroj: MMJ

V ORP Jihlava je celkem 38 obecních ZŠ, Domov dětí se školou je zřizovaný MŠMT. Křesťanská základní škola je zřizovaná brněnským biskupstvím. Domov dětí se školou i Křesťanská základní škola vznikly před rokem 2005. Kromě uvedených dvou škol je v Jihlavě dalších jedenáct základních škol, které mají vyměněná okna, jsou většinou zatepleny a zrekonstruovány tak, jak je nutné podle současné legislativy včetně bezbariérového přístupu. Horší situace je v menších obcích, kde nejsou finanční prostředky na rekonstrukce budov a je zde nutno v budoucnosti více využívat evropské a ostatní fondy. V této oblasti by měly obce více spolupracovat.

Základní školy v Jihlavě spolupracují při řešení a uskutečňování evropských projektů, některé projekty pro školy organizuje odbor školství a investiční akce zajišťuje odbor rozvoje města Jihlavy. Pro školy v ORP je projekt připraven a schválen a záleží jen na ředitelích škol, zda se zapojí a získají pro své školy vybavení nebo další finanční prostředky. Je možná spolupráce obcí při řešení různých problémů včetně nedostatku finančních prostředků jejich sdružením a společným podáním projektu. Některé aktivní obce již spolupracují a dosahují dobrých výsledků při řešení vytipovaných problémů.

Základní školy jsou ohroženy nejen nedostatkem financí, ale i neustálými změnami ve školství, kdy není možno koncepčně pracovat. Státní dlouhodobá koncepce neexistuje, mění se hygienické předpisy, a to ztěžuje život obcím, které na investice nemají finance. Veškerá zodpovědnost za vzdělávání je přesunuta na školy, a tím i na obce.

Školy (i obce) se potýkají se zvyšováním administrativní zátěže, s navyšováním povinností pro jejich pracovníky, s navyšující se agresivitou žáků, což vede i k navýšení úrazů ve školách. S rodiči problémových žáků je těžká spolupráce, narůstají problémy v sociálně patologické oblasti. Pedagogové jsou málo finančně motivováni, a proto někteří odcházejí mimo školství.

Při přestupech žáků na jinou školu nastává problém vzhledem k různým školním vzdělávacím programům. Školy vyučují různé cizí jazyky, mají různé volitelné předměty, výuka např. cizích jazyků je zahájena v 1. třídě, na jiné škole ve 3. třídě, problémy jsou i s úrovní znalostí práce na počítačích.

Klesající zájem o technické a přírodovědné obory je třeba podpořit projektovým a činnostním učením, motivací žáků (spolupráce s různými podniky) ovlivňováním při volbě povolání kariérami poradenstvím.

Počet málotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP

Tab. 26: Počet málotřídních ZŠ

ORP Jihlava Název obce	Počet škol celkem	z toho					
		jednotřídní	dvojtřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětítřídní	vícetřídní
Celkem škol	12	7	5	0	0	0	0
Brzkov	1	0	1	0	0	0	0
Cejle	1	1	0	0	0	0	0
Dlouhá Brtnice	0	1	0	0	0	0	0
Hodice	1	0	1	0	0	0	0
Horní Dubenky	1	1	0	0	0	0	0
Jamně	1	0	1	0	0	0	0
Kostelec	1	0	1	0	0	0	0
Kozlov	1	1	0	0	0	0	0
Pavlov	1	1	0	0	0	0	0
Růžená	1	1	0	0	0	0	0
Věžnice (HB)	1	1	0	0	0	0	0
Vyskytná nad Jihlavou	1	0	1	0	0	0	0

Zdroj: MMJ

Málotřídních škol je celkem 12, z toho 7 jednotřídních a 5 dvojtřídních. Vybavení v málotřídních nemůže být na stejné úrovni jako ve velkých školách, výhledově bude potřeba řešit, kolik žáků je ještě optimální, aby škola byla zachována. U škol, které mají malý počet žáků a jsou pro obce velkou finanční zátěží, je otázkou času, kdy dojde k jejich zrušení a budovy škol budou přeměněny na kulturní, společenská a komunitní centra pro děti, mládež a dospělé. Otázkou je, zda školní autobusy, které by byly využívány i ostatními občany v případě nedostatečné dopravní obslužnosti, by nebyly pro obec výhodnější. Zrušení školy je velmi těžké rozhodnutí, obce se snaží v obcích školy udržet, i když rodiče bývají stále častěji zaměstnáni v Jihlavě a volí jihlavskou školu. Tyto školy mají školní družiny, zájmovou činnost a kvalitu, což je pro některé rodiče rozhodující.

ZŠ zřizované v ORP

Tab. 27: ZŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem

Školní rok	Počet ZŠ	Samost. ZŠ	Počet běžných tříd	Počet speciálních tříd	Počet žáků	Úvazek pedag.	Počet žáků na 1 pedag.	Počet žáků na třídu	Počet žáků na školu
2012/2013	38	13	346	29	7701	573,7	13,4	22,3	202,7
2011/2012	38	14	353	30	7555	573	13,2	21,4	198,8
2010/2011	38	14	352	33	7518	574	13,1	21,4	197,8
2009/2010	39	15	353	34	7593	580,5	13,1	21,5	194,7
2008/2009	39	15	362	33	7758	589	13,2	21,4	198,9
2007/2008	39	15	368	37	8067	599,4	13,5	21,9	206,8
2006/2007	39	17	377	34	8326	600,9	13,9	22,1	213,5
2005/2006	40	17	392	34	8701	600,8	14,5	22,2	217,5

Zdroj: Výkazy MŠMT

V tabulce není uveden Domov dětí se školou, zřizovaný MŠMT. Počet ZŠ se snížil od roku 2005/2006 o dvě školy, ubylo celkem 46 tříd, počet speciálních tříd se snížil o pět. Celkový počet žáků od roku 2005/2006 se snížil o 1 000, úvazky pedagogů o 27. Počet žáků na 1 pedagoga se pohybuje od 14,48 (rok 2005/2006) k 13,42 v roce 2012/2013. Počet žáků na třídu zůstává přibližně stejný, od 22,2 ke 22,3. Průměrný počet na školu se snížil o 15 žáků. Speciální třídy nejsou započítány.

Tab. 28: Církevní ZŠ

Školní rok	Počet ZŠ	Samost. ZŠ	Počet běžných tříd	Počet speciálních tříd	Počet žáků	Úvazek pedag.	Počet žáků na 1 pedag.	Počet žáků na třídu	Počet žáků na školu
2012/2013	1	1	9	6	178	19	9,4	19,8	178
2011/2012	1	1	9	6	165	18,7	8,8	18,3	165
2010/2011	1	1	9	4	149	17,6	8,5	16,5	149
2009/2010	1	1	9	3	135	16,1	8,4	15	135
2008/2009	1	1	9	3	150	17,5	8,6	16,7	150
2007/2008	1	1	9	3	175	21,6	8,1	19,4	175
2006/2007	1	1	9	2	184	18,9	9,8	20,4	184
2005/2006	1	1	9	2	209	18,9	11,1	23,2	209

Zdroj: Výkazy MŠMT

Církevní školou je Křesťanská základní škola, zřizovatelem je Biskupství v Brně.

Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP

Tab. 29: Součásti ZŠ v obcích

Název obce	Počet základních škol celkem	V nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
Celkem	40	40	24	41	40	220
Arnolec						1

Název obce	Počet základních škol celkem	V nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
Batelov	1	1	1	1	1	5
Bílý Kámen						1
Bítovčice						1
Boršov						1
Brtnice	1	1	1	1	1	6
Brtnička						1
Brzkov	1	1	1	1	1	2
Cejle	1	1	1	1	1	2
Cerekvička-Rosice						1
Čížov						1
Dlouhá Brtnice	1	1	1	1	1	2
Dobronín	1	1	1	1	1	4
Dobrouť						1
Dolní Cerekev	1	1	1	1	1	4
Dudín						1
Dušejov	1	1	1	1	1	3
Dvorce						1
Hladov						1
Hodice	1	1	1	1	1	2
Hojkov						1
Horní Dubenky	1	1	1	1	1	2
Hrutov						1
Hubenov						1
Hybrálec						1
Jamně	1	1	1	1	1	2
Jersín						1
Jezdovice						1
Ježená						1
Jihlava	13	13	0	14	13	81
Jihlávka						1
Kalhov						1
Kaliště						2
Kamenice	1	1	1	1	1	2
Kamenná						1
Kněžice	1	1	1	1	1	2
Kostelec	1	1	1	1	1	2
Kozlov	1	1	1	1	1	2
Luka nad Jihlavou	1	1	1	1	1	5
Malý Beranov						1
Měšín						1
Milíčov						1

Název obce	Počet základních škol celkem	V nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
Mirošov						1
Nadějov						1
Opatov						1
Otín						1
Panenská Rozsídka						1
Pavlov	1	1	1	1	1	2
Plandry						1
Polná	1	1	0	1	1	5
Puklice	1	1	1	1	1	3
Rančířov						1
Rantířov						1
Rohozná						1
Růžená	1	1	1	1	1	2
Rybné						1
Smrčná						1
Stáj						1
Stonařov	1	1	1	1	1	2
Střítež						1
Suchá						1
Šimanov						1
Švábov						1
Třešť	1	1	0	1	1	14
Třeštice						1
Ústí						1
Velký Beranov	1	1	0	1	1	3
Větrný Jeníkov	1	1	1	1	1	3
Věžnice (JI)						1
Věžnice (HB)	1	1	1	1	1	2
Věžnička						1
Vílanec						1
Vyskytná nad Jihlavou	1	1	1	1	1	2
Vysoké Studnice						1
Záborná						1
Zbilidy						1
Zbinohy						1
Zhoř u Jihlavy	1	1	1	1	1	2
Ždírec						1

Zdroj: MMJ

Součástí základních škol je 24 mateřských škol, 41 školních družin a školních klubů a 40 školních jídelen nebo školních výdejen.

Z jiných zařízení jsou v menších obcích většinou aspoň hřiště. Tělocvičny a hřiště mají všude, kde jsou školy, ale skoro všechny potřebují rekonstrukci nebo úpravu. Zimní stadiony jsou 3, v Jihlavě 3 kryté bazény, dále je zde 64 tělocvičen, 11 fotbalových, atletických, tenisových zařízení, skate park atd. Celkový počet sportovních zařízení je v ORP 220.

Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP

Tab. 30: Počty tříd a žáků na ZŠ 2012/2013

ORP Jihlava Název obce	Počet škol	Počet tříd	Počet žáků	Průměrný počet žáků na školu	Průměrný počet žáků na třídu
Celkem	38	375	7701	138	16,6
Batelov	1	9	199	199	22,1
Brtnice	1	10	239	239	23,9
Brzkov	1	2	17	17	8,5
Cejle	1	1	8	8	8
Dlouhá Brtnice	1	1	18	18	18
Dobronín	1	10	225	225	22,5
Dolní Cerekev	1	9	121	121	13,4
Dušejov	1	7	102	102	14,5
Hodice	1	2	35	35	17,5
Horní Dubenky	1	1	17	17	17
Jamné	1	2	24	24	12
Jihlava	11	195	4220	383,6	21,6
Kamenice	1	9	168	168	18,6
Kněžice	1	7	122	122	17,4
Kostelec	1	2	24	24	12
Kozlov	1	1	12	12	12
Luka nad Jihlavou	1	12	261	261	21,7
Pavlov	1	1	13	13	13
Polná	1	25	557	557	22,28
Puklice	1	7	120	120	17,1
Růžená	1	1	8	8	8
Hodice	1	2	35	35	17,5
Horní Dubenky	1	1	17	17	17
Jamné	1	2	24	24	12
Jihlava	11	195	4220	383,6	21,6
Kamenice	1	9	168	168	18,6
Kněžice	1	7	122	122	17,4
Kostelec	1	2	24	24	12
Kozlov	1	1	12	12	12
Luka nad Jihlavou	1	12	261	261	21,7
Pavlov	1	1	13	13	13
Polná	1	25	557	557	22,2
Puklice	1	7	120	120	17,1
Růžená	1	1	8	8	8
Stonařov	1	8	162	162	20,25
Třešť	1	25	556	556	22,24

ORP Jihlava Název obce	Počet škol	Počet tříd	Počet žáků	Průměrný počet žáků na školu	Průměrný počet žáků na třídu
Velký Beranov	1	9	190	190	21,1
Větrný Jeníkov	1	9	133	133	14,7
Věžnice (HB)	1	1	9	9	9
Vyskytná nad Jihlavou	1	2	47	47	23,5
Zhoř u Jihlavy	1	7	94	94	13,4

Zdroj: MMJ

V ORP Jihlava bylo ve školním roce 2012/2013 celkem 38 obecních škol se 375 třídami a 7 701 žákem. Průměrný počet na školu byl 138 žáků a průměrný počet na třídu je 16,6 žáků. Nejméně jich má ZŠ Cejle - 8 žáků, Růžená (8), Věžnice (9), Kozlov (12), Pavlov (13), Brzkov (17), Horní Dubenky (17), Dlouhá Brtnice (18) - málotřídky snižují průměrný počet žáků. V Jihlavě je průměrný počet žáků na školu celkem 384 a na třídu 21,6 žáků včetně ZŠ speciální (9 tříd a 70 žáků). Nejsou uvedeny: církevní Křesťanská ZŠ a Domov dětí se školou, zřizovaný MŠMT.

Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP

Tab. 31: Počet úplných a neúplných škol

ORP Jihlava Název obce	Počet škol	Počet úplných škol	Počet neúplných škol
Celkem	40	28	12
Batelov	1	1	
Brtnice	1	1	
Brzkov	1		1
Cejle	1		1
Dlouhá Brtnice	1		1
Dobronín	1	1	
Dolní Cerekev	1	1	
Dušejev	1	1	
Hodice	1		1
Horní Dubenky	1		1
Jamné	1		1
Jihlava	13	13	
Kamenice	1	1	
Kněžice	1	1	
Kostelec	1		1
Kozlov	1		1
Luka nad Jihlavou	1	1	
Pavlov	1		1
Polná	1	1	
Puklice	1	1	
Růžená	1		1
Stonařov	1	1	
Střítež	0		

ORP Jihlava Název obce	Počet škol	Počet úplných škol	Počet neúplných škol
Třešť	1	1	
Velký Beranov	1	1	
Větrný Jeníkov	1	1	
Věžnice (HB)	1		1
Vyskytná nad Jihlavou	1		1
Zhoř u Jihlavy	1	1	

Zdroj: MMJ

V ORP Jihlava je 28 úplných škol a 12 neúplných škol.

Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP

Tab. 32: Údaje o pracovnících ZŠ

ORP Jihlava		Fyzické osoby		Přepočtení na plně zaměstnané	
		Celkem		z toho ženy	
Celkem učitelé		562		533,5	439,5
v tom vyučující	na 1. stupni	258		241,4	225
	na 2. stupni	304		291,1	214,5

Zdroj: Výkazy MŠMT

Na 1. stupni je zaměstnáno 258 fyzických osob, 241,4 přepočtených pedagogů (225 žen). Na 2. stupni je 304 osob, přepočtených 291,1 pedagogů (214,5 žen). Celkový počet je 562 osob, přepočtených 532,5 (439,5 žen).

Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP

Tab. 33: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol

ORP Jihlava		Fyzické osoby		Přepočtení na plně zaměstnané	
		z toho ženy		z toho ženy	
Asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	48	42	34,7	29
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	6	5	5,6	4,8
Psychologové		3	3	2,9	2,9
Speciální pedagogové		17	14	15,6	13,1
Výchovní poradci		36	31	14,8	12,3

Zdroj: Výkazy MŠMT

Asistentů pedagoga pro žáky se zdravotním postižením je celkem 48, přepočtených asistentů 34,7. Pro žáky se sociálním znevýhodněním je zaměstnáno 6 osob, na školách působí 3 psychologičky, 17 speciálních pedagogů a 36 výchovných poradců.

Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP

Tab. 34: Počet škol na jednoho přepočteného pracovníka

Školní rok	Počet škol	Počet žáků	Počet učitelů (přepočtený stav)	Počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2012/2013	38	7701	573,8	13,4
2011/2012	38	7555	572,9	13,2
2010/2011	38	7518	574	13,1
2009/2010	39	7593	580,5	13,1
2008/2009	39	7758	589	13,2
2007/2008	39	8067	599,4	13,5
2006/2007	39	8326	600,9	13,9
2005/2006	40	8701	600,9	14,5

Zdroj: Výkazy MŠMT

V roce 2005/2006 bylo celkem v ZŠ 8 701 žáků, v roce 2012/2013 o 1 000 žáků méně, přepočtený počet pedagogů se snížil z 600,85 na 573,8 osob, což je 27 osob méně. Počet žáků na 1 přepočteného pracovníka se snížil z 14,5 na 13,4 žáků, to je o 1 pracovníka méně. Počet škol se snížil ze 40 na 38. V případě, že započítáme i církevní Křesťanskou ZŠ, která má 178 žáků, 9 tříd, a 19 přepočtených úvazků pedagogů, bude celkový počet škol 39 (není uváděn Domov dětí a mládeže se školou, kde je zřizovatel MŠMT se 40 žáky), celkový počet žáků 7 879, počet přepočtených pedagogů 592,8.

Počet absolventů ZŠ v ORP

Tab. 35: Počet absolventů ZŠ

Žáci, kteří ukončili školní docházku	2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013		
	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	
v to m	v 1. – 5. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	v 6. ročníku	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
	v 7. ročníku	3	3	5	2	2	2	0	4	0	3	0	0	0	3	1	
	v 8. ročníku	20	3	17	5	19	7	22	9	24	9	16	3	24	9	26	5
	v 9. ročníku	1037	42	1074	31	980	26	998	32	958	17	833	31	739	37	696	24
	v 10. ročníku	0	4	0	3	0	3	0	3	0	1	0	4	0	4	0	5
Žáci, kteří přešli do SŠ																	
v to m	z 5. ročníku	86	0	47	0	48	0	49	0	47	0	61	0	37	0	33	0
	ze 7. ročníku	3	0	0	0	0	0	28	0	27	0	28	0	31	0	22	0
žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD	12	0	11	0	2	0	4	0	8	0	6	0	4	0	7	0	

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve školním roce 2005/2006 ukončili školní docházku v 7. třídě 3 žáci, v 8. třídě 20 žáků a v 9. třídách 1 037 žáků, do gymnázií přešlo z 5. a 7. tříd 91 žáků. Vyšší počet vycházejících žáků byl v roce 2006/2007 - celkem 1 096 žáků. Pak se již počty snižovaly, až v roce 2012/2013 vyšli ze 7. třídy 3 žáci, z 8. třídy 26 žáků a v 9. třídě 696 žáků. Na gymnázia odešlo z 5. a 7. třídy celkem 55 žáků. Snížil se počet žáků s dodatečným odkladem z 12 na 7 žáků, počet vycházejících žáků ze speciálních tříd z 53 na 35 žáků.

Na všech školách je výchovný poradce, který pomáhá rodičům a žákům při výběru školy, připravuje setkání žáků se zástupci středních škol, upozorňuje na Dny otevřených dveří na středních školách, pomáhá s přihláškami a organizuje přípravu na přijímací zkoušky.

Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP

Tab. 36: Přehled škol pro žáky se SVP

	Celkem	z toho zřízené			
		krajem	obcí	církví	soukromé
Ředitelství celkem	3	0	3	0	0
z toho mateřská škola pro děti se zdravotním postižením	0	0	0	0	0
mateřská škola při zdravotnickém zařízení	0	0	0	0	0
základní škola pro žáky se zdravotním postižením	0	0	0	0	0
základní škola při zdravotnickém zařízení	0	0	0	0	0
základní škola praktická	1	0	1	0	0
základní škola speciální	1	0	1	0	0
přípravný stupeň základní školy speciální	1	0	1	0	0

Zdroj: MMJ

V ORP Jihlava zřizuje obec Základní školu speciální spojenou s Praktickou školou, kde je i přípravný stupeň základní školy. Je to spádová škola, patří k největším školám tohoto typu v ČR. Budova je zrekonstruovaná s tělocvičnou (dotace EU), dobře vybavená, má bezbariérový přístup, velkou zahradu, hřiště s umělým povrchem a celý areál je oplocen. Vzdělává žáky s těžkým a středním mentálním postižením a souběžným postižením, s poruchou autistického spektra a dalšími postiženími. Školní docházka trvá 10 let a může navázat docházkou do jednoleté Praktické školy. Rodiče i žáci jsou spokojeni, nemají zájem o přechod do jiných základních škol v Jihlavě.

Základní údaje o základním vzdělávání ve správním obvodu (1 i 2 stupeň ZŠ) v obcích ORP

Tab. 37: Základní údaje o základním vzdělávání 2005/2006 – 2012/2013

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu	Komentář
2012/2013			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	21	98	
- jinými subjekty	20	2	
Průměrný počet žáků celkem	20,9		
2011/2012			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20	98	
- jinými subjekty	18	2	
Průměrný počet žáků celkem	19,7		

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu	Komentář
2010/2011			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20	98	
- jinými subjekty	17	2	
Průměrný počet žáků celkem	19,5		
2009/2010			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20	98	
- jinými subjekty	15	2	
Průměrný počet žáků celkem	19,5		
2008/2009			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20	98	
- jinými subjekty	17	2	
Průměrný počet žáků celkem	19,6		
2007/2008			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20	98	
- jinými subjekty	19	2	
Průměrný počet žáků celkem	19,9		
2006/2007			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20	98	
- jinými subjekty	21	2	
Průměrný počet žáků celkem	20,3		
2005/2006			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20	98	
- jinými subjekty	23	2	
Průměrný počet žáků celkem	20,5		

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení, vlastní výpočty

Průměrný počet žáků z 38 obecních škol je na třídu 21 a 98 % z celkového počtu žáků, Křesťanská ZŠ má okolo 2 % z celkového počtu žáků a průměrný počet na třídu 20 žáků. Není zde započítán Domov mládeže se školou s kapacitou 40 dětí a zřizovatelem MŠMT, výsledky by se zkruslily. Průměrné hodnoty v roce 2012/ 2013 se podobají hodnotám v roce 2005/2006.

Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013

Tab. 38: Přehled ZŠ

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Celkem za SO ORP		12448	7701	4747	
Základní škola a mateřská škola Batelov, příspěvková organizace	Batelov	310	199	111	
Základní škola a mateřská škola Brtnice, příspěvková organizace	Brtnice	500	239	261	
Základní škola a mateřská škola Brzkov, příspěvková organizace	Brzkov	24	17	7	
Základní škola a mateřská škola Brzkov, příspěvková organizace	Cejle	40	8	32	
Základní škola a mateřská škola Dlouhá Brtnice, příspěvková organizace	Dlouhá Brtnice	40	18	22	
Základní škola a mateřská škola Dobronín, příspěvková organizace	Dobronín	480	225	255	
Základní škola a mateřská škola Dolní Cerekev, příspěvková organizace	Dolní Cerekev	200	121	79	
Základní škola a Mateřská škola Dušejov, příspěvková organizace	Dušejov	180	102	78	
Základní škola a Mateřská škola Hodice, příspěvková organizace	Hodice	45	35	10	
Základní škola a mateřská škola Horní Dubenky, příspěvková organizace	Horní Dubenky	34	17	17	
Základní škola a mateřská škola Jamné, příspěvková organizace	Jamné u Jihlavy	35	24	11	
Základní škola Jihlava, Demlova 32	Jihlava	600	355	245	
Základní škola E. Rošického	Jihlava	980	691	289	sportovní třídy (plavání, kopaná)
Základní škola Jihlava, Havlíčkova 71	Jihlava	350	345	5	
Základní škola Jihlava, Kollárova 30	Jihlava	750	364	386	
Základní škola Jihlava, Křížová	Jihlava	390	280	110	
Základní škola Jihlava, Nad Plovárnou 5	Jihlava	530	346	184	
Základní škola O. Březiny	Jihlava	800	529	271	
Základní škola Jihlava, Seifertova 5	Jihlava	1 000	711	289	sportovní třídy (LH, MG)

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Základní škola TGM	Jihlava	600	422	178	
Základní škola speciální a Praktická škola Jihlava, Březinova 31	Jihlava	80	67	13	
Základní škola Jihlava, Jungmannova 6	Jihlava	300	110	190	
Křesťanská základní škola Jihlava	Jihlava	360	178	182	
Dětský domov se školou Jihlava	Jihlava	40	37	3	
Základní škola a Mateřská škola Kamenice, příspěvková organizace	Kamenice u Jihlavy	270	168	102	
Základní škola a mateřská škola Kněžice, příspěvková organizace	Kněžice	300	122	178	
Základní škola a mateřská škola Kostelec, příspěvková organizace	Kostelec u Jihlavy	75	24	51	
Základní škola a mateřská škola Kozlov, příspěvková organizace	Kozlov	40	12	28	
Základní škola a mateřská škola Luka nad Jihlavou, příspěvková organizace	Luka nad Jihlavou	320	261	59	
Základní škola a mateřská škola Pavlov, příspěvková organizace	Pavlov	20	13	7	
Základní škola a mateřská školy Polná, příspěvková organizace	Polná	693	557	136	
Základní škola a mateřská škola Puklice, příspěvková organizace	Puklice	160	120	40	
Základní škola a Mateřská škola Růžená, příspěvková organizace	Růžená	21	8	13	
Základní škola a Mateřská škola Stonařov, příspěvková organizace	Stonařov	230	162	68	
Základní škola Třešť	Třešť	900	556	344	
Základní škola Velký Beranov	Velký Beranov	281	190	91	
Základní škola a Mateřská škola Větrný Jeníkov, příspěvková organizace	Větrný Jeníkov	250	133	117	
Základní škola a Mateřská škola Věžnice	Věžnice	20	9	11	
Základní škola a mateřská škola Vyskytná nad Jihlavou, příspěvková organizace	Vyskytná nad Jihlavou	50	47	3	

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Základní škola a Mateřská škola Zhoř u Jihlavy, příspěvková organizace	Zhoř u Jihlavy	153	94	59	

Zdroj: MMJ

Celková kapacita základních škol je 12 448 žáků, skutečný počet je 7 701 žáků, z čehož vyplývá, že je 4 747 volných míst. V dalších letech nehrozí nedostatek míst na ZŠ. I když se bude počet žáků na ZŠ zvyšovat do roku 2023, stále bude kapacita stačit.

Obce investují do budov škol a jejich rekonstrukcí velké finanční prostředky, budovy jsou využívány i pro mimoškolní akce, kurzy, zájmovou činnost, Školní sportovní kluby atd. Tělocvičny jsou pronajímány a z nájmu lze získat další prostředky na opravy. Dvě ze škol mají sportovní třídy, ZŠ E. Rošického v Jihlavě mají třídy kopané a plavání, ZŠ Seifertova Jihlava má třídy ledního hokeje (spolupracuje s HC DUKLA) pro chlapce a moderní gymnastiky pro dívky.

Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP

Tab. 39: Očekávaný vývoj počtu žáků ZŠ

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Volná kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2013	12 448	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	0	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	0	----	----
Počet žáků k 30. 9. 2012	7 701	4 747	38,13%
Předpoklad ke konci roku 2018	9 600	2848	22,78%
Předpoklad ke konci roku 2023	8 500	3947	31,70 %

Zdroj: Materiály Kraje Vysočina a MMJ

Na základních školách se předpokládá růst počtu žáků do roku 2018, silné ročníky z MŠ se přesunují na ZŠ, ale kapacita ZŠ bude stále dostačující, stále bude volná kapacita od 32 - 22 %. Kapacita všech základních škol je 12 448 žáků, počet žáků k 30. 9. 2012 je 7701, předpoklad do roku 2018 je 9 600 žáků a ke konci roku 2023, pokud nenastanou opatření ze strany vlády týkající se podpory porodnosti, začne pokles počtu žáků na celkem 8 500 žáků. Stále bude volná kapacita v ZŠ a je ji možno využít pro třídy s menším počtem žáků, odborné učebny, třídy pro dělení žáků nebo pro přípravné třídy.

Předškolní vzdělávání

Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP

Tab. 40a: Celkové počty MŠ dle zřizovatele 2005/2006 – 2012/2013

Zřizovatel	Počet MŠ	Počet dětí celkem	Počet běžných tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet speciálních tříd	Počet dětí ve speciálních třídách
2012/2013						
Obec	36	3413	139	3298	9	115
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	1	40	2	40	0	0
Celkem	37	3453	141	3338	9	115

Zdroj: MMJ

Tab. 40b: Počty MŠ dle zřizovatele

2011/2012						
Obec	36	3148	130	3032	9	116
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	1	40	2	40	0	0
Celkem	37	3188	132	3072	9	116

Zdroj: MMJ

Tab. 40c: Počty MŠ dle zřizovatele

2010/2011						
Obec	36	3070	127	2954	9	116
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	1	40	2	40	0	0
Celkem	37	3110	129	2994	9	116

Zdroj: MMJ

Tab. 40d: Počty MŠ dle zřizovatele

2009/2010						
Obec	36	2907	123	2811	8	96
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	0	0	0	0	0	0
Celkem	36	2907	123	2811	8	96

Zdroj: MMJ

Tab. 40e: Počty MŠ dle zřizovatele

2008/2009						
Obec	36	2844	120	2745	7	99
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	0	0	0	0	0	0
Celkem	36	2844	120	2745	7	99

Zdroj: MMJ

Tab. 40f: Počty MŠ dle zřizovatele

2007/2008						
Obec	36	2711	116	2613	7	98
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	0	0	0	0	0	0
Celkem	36	2711	116	2613	7	98

Zdroj: MMJ

Tab. 40g: Počty MŠ dle zřizovatele

2006/2007						
Obec	36	2698	114	2601	7	97
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	0	0	0	0	0	0
Celkem	36	2698	114	2601	7	97

Zdroj: MMJ

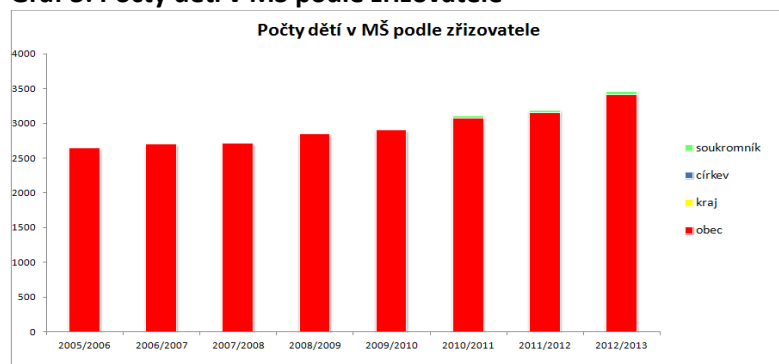
Tab. 40h: Počty MŠ dle zřizovatele

2005/2006						
Obec	36	2644	112	2561	6	83
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	0	0	0	0	0	0
Celkem	36	2644	112	2561	6	83

Zdroj: MMJ

V ORP Jihlava je obcemi zřízeno v roce 2012/2013 36 mateřských škol s 3 413 dětmi a 138 třídami, z toho je 9 speciálních tříd s počtem 115 dětí ve dvou MŠ. V roce 2005/2006 bylo 36 mateřských škol, 2644 dětí v celkem 112 třídách a z toho 6 speciálních tříd s 83 dětmi. Soukromá MŠ vznikla v roce 2010 se 2 třídami a 40 dětmi. Další soukromá MŠ zahájila činnost v roce 2013/2014 s programem Montessori s 28 dětmi a kapacitou 56 dětí.

Graf 3: Počty dětí v MŠ podle zřizovatele

Zdroj: MMJ

MŠ v ORP

Tab. 41: MŠ zřizované obcí, popřípadě krajem

Školní rok	Počet MŠ	Samost. MŠ	Počet běžných a spec.tř.	Počet dětí	Úvazek pedag.	Počet dětí na 1 pedag. úvazek	Počet dětí na třídu	Počet dětí na školu
2012/2013	36	12	148	3 413	273,3	12,5	23,1	94,8
2011/2012	36	12	139	3 148	253	12,4	22,6	87,4
2010/2011	36	12	136	3 070	237,3	12,9	22,6	85,3
2009/2010	36	11	131	2 907	229,3	12,7	22,2	80,8
2008/2009	36	11	127	2 844	223,4	12,7	22,4	79
2007/2008	36	11	123	2 711	217,5	12,5	22	75,3
2006/2007	36	11	121	2 698	215,4	12,5	22,3	74,9
2005/2006	36	11	118	2 644	215,9	12,2	22,4	73,4

Zdroj: MMJ

Od roku 2005 v ORP Jihlava je 36 obecních MŠ postupně rekonstruováno, aby odpovídaly hygienickým předpisům a je zde postupně navyšována kapacita. V roce 2012/2013 je podstatně vyšší počet dětí a tříd (139 tříd a 3 298 dětí v běžných třídách, 9 tříd a 115 dětí ve speciálních třídách) než v roce 2005/2006, kdy bylo 112 tříd a 2 561 dětí a 6 speciálních tříd s 83 dětmi. Zvyšoval se i počet úvazků pedagogů (z 216 na 273 pedagogů) a, počet dětí na 1 pedagoga (12,2 - 12,5). Počet dětí na třídu se zvýšil o 0,7 a počet dětí na školu o 21.

Tab. 42: Soukromé MŠ (např. firemní školky atd.)

Školní rok	Počet MŠ	Samost.MŠ	Počet tříd /z toho spec.	Počet dětí	Úvazek pedag.	Počet dětí na 1 pedag. úvazek	Počet dětí na třídu	Počet dětí na školu
2012/2013	1	1	2	40	3	13,3	20	40
2011/2012	1	1	2	40	3	13,3	20	40
2010/2011	1	1	2	40	3	13,3	20	40

Zdroj: MMJ

Soukromá MŠ vznikla 1. 9. 2010 s kapacitou 40 dětí a 2 třídami, vznikla u Střední školy cestovního ruchu, kde byl zaveden studijní obor pro učitelky v MŠ. Ve školce žákyně pedagogické školy provádějí praxi. Další šest hlídacích center není uvedeno v rejstříku škol MŠMT a stará se o děti i mladší 3 let. Církevní mateřská školka v ORP Jihlava žádná nepůsobí.

Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ v ORP

Tab. 43: MŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem

Školní rok	Přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikováni	% nekvalifikovaných
2012/2013	273,3	24	9%
2011/2012	252,9	25,9	10%
2010/2011	237,3	18,9	8%
2009/2010	229,4	17	7%
2008/2009	223,4	17,9	8%
2007/2008	217,5	13,7	6%
2006/2007	215,4	13,2	6%
2005/2006	215,9	10,2	5%

Zdroj: Výkazy MŠMT

Počet přepočtených pedagogů MŠ byl v roce 2005/2006 celkem 216 osob, v roce 2012/2013 vzrostl o 64 osob na celkový přepočtený počet 273. U nekvalifikovaných pedagogů se navýšil počet osob z 10 na 24, vzhledem k celkovému počtu se během let pohybuje počet nekvalifikovaných v rozmezí 5 - 10 %. V ORP Jihlava je dostatečný počet aprobovaných učitelů, z pedagogických fakult se hlásí mladí učitelé, kteří často prací ve školství v ORP Jihlava nenajdou.

Tab. 44: Soukromé MŠ (např. firemní MŠ, atd.)

Školní rok	Přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikováni	% nekvalifikovaných
2012/2013	3	0	0%
2011/2012	3	0	0%
2010/2011	3	0	0%
2009/2010	0	0	0%
2008/2009	0	0	0%
2007/2008	0	0	0%
2006/2007	0	0	0%
2005/2006	0	0	0%

Zdroj: Výkazy MŠMT

V soukromé MŠ je jedna vedoucí učitelka a tři další pedagožky (kvalifikované důchodkyně), které jsou zaměstnány na částečný úvazek na celkem 3 přepočtené úvazky. Církevní mateřské školy v ORP Jihlava nepůsobí.

Popis MŠ v ORP v školním roce 2012/2013

Tab. 45: Přehled MŠ

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Celkem		3715	3453	262	
Základní škola a mateřská škola Batelov, příspěvková organizace	Batelov	100	77	23	
Základní škola a mateřská škola Brtnice	Brtnice	140	139	1	spojeny 3 MŠ - Školní 697, Školní 725, Střížov
Základní škola a mateřská škola Brzkov, příspěvková organizace	Brzkov	15	15	0	
Základní škola a mateřská škola Cejle, příspěvková organizace	Cejle	28	28	0	
Základní a mateřská škola Dlouhá Brtnice, příspěvková organizace	Dlouhá Brtnice	23	23	0	
Základní škola a mateřská škola Dobronín, příspěvková organizace	Dobronín	84	84	0	
Základní škola a mateřská škola Dolní Cerekev 26, okres Jihlava	Dolní Cerekev	53	53	0	
Základní škola a Mateřská škola Dušejov, příspěvková organizace	Dušejov	40	45	-5	
Základní škola a Mateřská škola Hodice, příspěvková organizace	Hodice	32	32	0	
Základní škola a mateřská škola Horní Dubenky, příspěvková organizace, okres Jihlava	Horní Dubenky	25	22	3	
Základní škola a mateřská škola Jamné, příspěvková organizace	Jamné u Jihlavy	26	26	0	
Mateřská škola Jersín 80	Jersín	25	16	9	
Mateřská škola Mozaika Jihlava, Březinova 114, příspěvková organizace	Jihlava	1444	1338	106	spojeno 18 MŠ
Mateřská škola Kvítek	Jihlava	40	40	0	soukromá MŠ
Mateřská škola a Speciálně pedagogické centrum Jihlava, Demlova 28	Jihlava	280	278	2	spojeny 3 MŠ

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Základní škola a Mateřská škola Kamenice, okr. Jihlava, příspěvková organizace	Kamenice u Jihlavy	100	90	10	
Mateřská škola Kaliště, okres Jihlava, příspěvková organizace	Kaliště	24	25	-1	
Základní škola a mateřská škola Kněžice	Kněžice	78	54	24	
Základní škola a Mateřská škola Kostelec, příspěvková organizace	Kostelec u Jihlavy	48	47	1	
Základní škola a Mateřská škola Kozlov, příspěvková organizace	Kozlov	49	38	11	Bitovčice pod Kozlovem
Základní škola a Mateřská škola Luka nad Jihlavou, příspěvková organizace	Luka nad Jihlavou	84	74	10	
Mateřská škola Beránek, Malý Beranov	Malý Beranov - Jihlava	40	26	14	
Základní škola a mateřská škola Pavlov, příspěvková organizace	Pavlov	28	28	0	
Mateřská škola Polná	Polná	249	256	-7	spojeny 3 MŠ - Varhánkova, Na Podhoře, Tyršova
Základní škola a mateřská škola Puklice, příspěvková organizace	Puklice	50	37	13	
Mateřská škola Rantířov	Rantířov	39	36	3	
Základní škola a Mateřská škola Růžená, příspěvková organizace	Růžená - Třešť	34	24	10	
Základní škola a Mateřská škola Stonařov, příspěvková organizace	Stonařov	40	41	-1	
Mateřská škola Střítež	Střítež	20	20	0	
Mateřská škola Třešť, příspěvková organizace	Třešť	216	196	20	spojeny 2 MŠ - Luční, Barvířská
Mateřská škola Velký Beranov, okres Jihlava, příspěvková organizace	Velký Beranov	50	50	0	
Základní škola a Mateřská škola Větrný Jeníkov, příspěvková organizace	Větrný Jeníkov	56	51	5	
Základní škola a Mateřská škola Věžnice	Věžnice	25	24	1	

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Základní škola a mateřská škola Vyskytná nad Jihlavou, příspěvková organizace	Vyskytná nad Jihlavou	37	37	0	
Mateřská škola Studnička	Vysoké Studnice	25	25	0	
Základní škola a Mateřská škola Zhoř u Jihlavy, okres Jihlava, příspěvková organizace	Zhoř u Jihlavy	40	30	10	
Mateřská škola Ždírec	Ždírec	28	28	0	

Zdroj: MMJ a Rejstřík škol a školských zařízení

MŠ Brtnice má dvě budovy přímo v Brtnici a další odloučené pracoviště ve Střížově. MŠ Kozlov má odloučené pracoviště v Bítovčicích. MŠ Mozaika Jihlava spojuje do jednoho právního subjektu 18 MŠ, MŠ Demlova Jihlava tři MŠ, MŠ Polná celkem tři pracoviště a MŠ Třešň dvě. Celkem bylo v MŠ v roce 2012/2013 3 453 dětí (36 obecních MŠ a jedna soukromá s kapacitou a naplněností 40 dětí), celková kapacita MŠ v ORP Jihlava je 3 715 dětí. V roce 2013/2014 bylo přijato 3 523 dětí a 2014/2015 by již měl následovat mírný pokles celkového počtu dětí a ze školek by se větší počet dětí postupně přesunul do ZŠ.

Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP

Tab. 46: Očekávaný vývoj dětí v MŠ

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Volná kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2013	3 771	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	3 846	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	3 600	----	----
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2013	3 523	248	7,04%
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2018	3 316	530	15,98%
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	3 070	430	14%

Zdroj: Materiály Kraje Vysočina a MMJ

Menší obce se domluví a v případě volné kapacity v MŠ ji nabízí okolním obcím. Největší zájem je v Jihlavě o místa ve středu města, kterých je nedostatek. Na rok 2014/2015 ale již nebylo přijato pouze 38 dětí, v předcházejícím roce to bylo 96 dětí. Problém je s dětmi, kterým ještě nejsou 3 roky, těch nebylo přijato celkem 112. Od roku 2004/2005 – 2012/2013 bylo v Jihlavě do MŠ investováno 227,5 mil. Kč a kapacita navýšena od roku 2005/2006 o 600 míst. Předpoklad je, že v následujících letech bude volná kapacita 7 - 16 %.

Počet zařízení pro péči o děti do 3 let (jesle a další formy)

Tab. 47: Zařízení pro děti do 3 let

Obec	Instituce	Rozsah věku dětí		Kapacita	Volných míst (k 31. 12. 2013)
		od (v měsících)	do (v měsících)		
Celkem				149	0
Jesle	Jesle -Jihlava	18	36	40	0
Soukromé centrum	Jihlava, Okrajová ul.	24	72	14	0
Miniškolka Krteček	Jihlava, Okružní ul.	24	72	10	0
Dětský lesní klub	Hájenska, Zborná	24	72	20	0
Hlídací centrum Tetičky	Jihlava, Fügnerova ul.	18	72	12	0
Tiny Word - anglická MŠ	Jihlava, Lipová ul.	24	72	28	0
Dětský klub Dominiček	Jihlava, Havlíčkova ul.	24	72	25	0

Zdroj: Konzultace s vedením zařízení

Jediné jesle jsou v Jihlavě a jsou plně obsazené. Rodiče mají velký zájem o umístění dětí a bude potřeba počet zařízení jeslového typu rozšířit. Provoz zařízení je pro obec finančně náročný, pomohl by státní příspěvek na mzdy, obec by hradila pouze provoz. V případě snížení nákladů by bylo možné navýšení kapacity zařízení jeslového typu, případně ve volných místnostech MŠ tato zařízení zřídít.

Dalším zařízením jsou hlídací centra, která nejsou uvedena v rejstříku škol a školských zařízení a provozuje je soukromá právnická osoba. Přijímají děti od 1,5 - 6 let.

Ostatní - Jídelny, SVČ, družiny, kluby

Školní družiny a školní kluby v ORP

Tab. 48a: ŠD a ŠK 2012/2013

ŠD a ŠK zřizované	Počet oddělení	Počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	Celkem
2012/2013				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	107	2841	375	3216
Církví	2	30	30	60
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	109	2871	405	3276

Zdroj: MMJ

Tab. 48b: ŠD a ŠK 2011/2012

2011/2012				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	101	2805	373	3178
Církví	2	30	30	60
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	103	2835	403	3238

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Tab. 48c: ŠD a ŠK 2010/2011

2010/2011				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	100	2664	353	3017
Církví	2	30	30	60
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	102	2694	383	3077

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Tab. 48d: ŠD a ŠK 2009/2010

2009/2010				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	99	2637	338	2975
Církví	2	30	30	60
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	101	2667	368	3035

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Tab. 48e: ŠD a ŠK 2008/2009

2008/2009				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	94	2541	425	2966
Církví	2	30	30	60
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	96	2571	455	3026

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Tab. 48f: ŠD a ŠK 2007/2008

2007/2008				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	95	2536	496	3032
Církví	2	30	30	60
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	97	2566	526	3092

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Tab. 48g: ŠD a ŠK 2006/2007

2006/2007				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	93	2434	568	3002
Církví	2	30	30	60
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	95	2464	598	3062

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Tab. 48h: ŠD a ŠK 2005/2006

2005/2006				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	96	2289	189	2478
Církví	2	30	30	60
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	98	2319	219	2538

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Ve školní družině a školních klubech bylo v roce 2012/2013 celkem 109 oddělení, celkový počet žáků je 3 276, z toho 2 871 z 1. stupně a 405 z 2. stupně. Počet žáků se od roku 2005/2006 podstatně zvýšil, počty oddělení ale tolik ne, zvýšila se naplněnost oddělení z 25 žáků na 30. Souvisí to s požadavky škol o navýšení kapacity školních družin, problém bude gradovat nejen s vysokými počty žáků v současných i budoucích 1. třídách, ale i s celkovým počtem žáků na 1. stupni. V roce 2005/2006 bylo v ŠD 98 oddělení, celkem 2 538 žáků, z toho 2 319 z 1. stupně a 219 z 2. stupně.

V rámci školních družin, případně školních klubů je možno organizovat v různých oblastech zájmové sekce: sportovní, hudební, výtvarné, jazykové, technické atd. Zájmová činnost je ve školách organizována nejen formou zájmových sekcí v ŠD, ale i jako zájmové kroužky organizované mimo školní družinu, případně to může být spolupráce s Domem dětí a mládeže, který organizuje svoji činnost přímo na škole. Organizování různých akcí, soutěží, výletů, kurzů rodiče ocení a projeví se to v dobrém klimatu školy.

Školní družiny jsou přeplněny, a proto bude potřeba změnit přístup k povolování kapacity. Rodiče totiž mají zájem, aby jejich děti navštěvovaly školní družinu, byly v bezpečí a bylo o ně kvalitně postaráno. Omezení kapacit souvisí s financemi, ale ušetříme finance v oblasti sociálně patologických jevů,

kterých by bylo potřeba, pokud by se děti pohybovaly na ulici. Je potřeba změnit financování a navýšit normativy na žáka ve školní družině. Podpora školních klubů pro žáky 2. stupně by pomohla snížit agresivitu žáků a žáci by mohli kvalitně využívat volný čas pod kvalitním vedením.

Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP

Tab. 49: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK

ŠK a ŠD zřizované	Vychovatelé			Ostatní pedag. pracovníci		
	Interní		Externí	Interní		Externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
Krajem	0	0	0	0	0	0
Obcemi	151	141	7	29	24	14
Církví	2	2	0	0	0	0
soukromou osobou	0	0	0	0	0	0
Celkem	153	143	7	29	24	14

Zdroj: Výkazy MŠMT

V obcích je ve školních družinách a školních klubech celkem 151 vychovatelů, z toho 141 žen a 7 externistů. Ostatních pedagogických pracovníků je 29 a 14 externistů. Kapacity ŠD jsou nedostatečné, maximální počet je 50 % z počtu žáků na 1. stupni, což při současných počtech hlavně v 1. a 2. třídách je málo.

Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP

Tab. 50: Počet ZUŠ

Název obce	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	0	3	0
Jihlava	0	1	0
Polná	0	1	0
Třešť	0	1	0

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Základní umělecké školy jsou celkem tři - v Jihlavě, Polné a Třešti. V Třešti je vyučován obor hudební, taneční a výtvarný, mají zde zpracovanou dlouhodobou koncepci rozvoje školy. V Polné mají navíc ještě obor literárně - dramatický, kurzy pro děti a dospělé, prodávají hudební nástroje a radí při jejich nákupu. Všechny tři ZUŠ pracují s orchestrem z řad studentů.

Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP

Tab. 51: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ

ZUŠ v obcích	Pracovníci celkem	
	Fyzické osoby	Přepočtené osoby
Celkem	73	54,8
Jihlava	42	33,5
Polná	17	11,1
Třešť	14	10,2

Zdroj: Výkazy MŠMT

V ZUŠ je zaměstnáno celkem 73 pedagogických pracovníků, to je 54,8 přepočtených osob. ZUŠ v Jihlavě nabízí komplexní vzdělávání ve všech uměleckých oborech, tj. hudební, výtvarný, taneční, literárně - dramatický obor a hudebně - pohybová příprava. Pořádá koncerty, soutěže, účastní se různých akcí, kde vystupují žáci školy. Učitelé zajíždí i do Luk nad Jihlavou, kde také působí na ZŠ. Zapůjčují hudební nástroje a poskytují kvalitní umělecké vzdělávání. Tuto činnost by bylo potřeba rozšířit i do dalších obcí, mají o výuku pedagogů ZUŠ zájem.

Přehled středisek volného času podle zřizovatele v ORP

Tab. 52: Přehled středisek volného času

Název obce	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	0	3	0
Jihlava	0	1	0
Polná	0	1	0
Třešť	0	1	0

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení MŠMT

Tři Domy dětí a mládeže působí v Jihlavě, Polné a Třešti, kde DDM spadá pod ZŠ Třešť. V DDM Polná nabízejí programy na aktivní využití volného času, bezpečné prostory s přátelským prostředím pro všechny, kteří hledají tvořivou zábavu, aktivity, zajímavé kontakty, inspirující programy. Nabízí i prostor k vlastním aktivitám. Pořádají různé akce, otevřené kluby a kurzy, prázdninové pobytové akce, cvičení v mateřském centru Stonožka pro těhotné i ostatní ženy.

SVČ zřizované obcemi v ORP

Tab. 53: SVČ zřizované obcemi

Název obce	Počet zájmových útvarů (kroužků)	Počet účastníků			
		žáci, studenti VOŠ	děti	ostatní	celkem
Celkem	174	2031	255	162	2448
Jihlava	80	760	128	157	1045
Polná	49	608	66	5	679
Třešť	45	663	61	0	724

Zdroje: Výkazy MŠMT

V DDM je celkem 174 zájmových útvarů, 2 011 žáků a studentů, 255 dětí, 162 ostatních, to je celkem 2 448 osob. DDM Jihlava nabízí dětem, mládeži a dospělým aktivity v pravidelné zájmové činnosti, má širokou nabídku příležitostné a spontánní činnosti, organizuje táborovou činnost v Hájence Černé lesy a ve Smrčné nad Sázavou, je majitelem táborových základen. Pořádá i další aktivity o prázdninách, jako jsou příměstské tábory, soutěže a další akce. DDM Třešť je součástí ZŠ, organizuje mnoho akcí, výletů a další zájmové činnosti.

Údaje o pracovnících SVČ v ORP

Tab. 54: Údaje o pracovnících SVČ

SVČ v ORP	Pedagogičtí pracovníci				Ostatní pracovníci			
	Celkem	interní		externí	Celkem	interní		externí
		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav
Celkem	124	11	11	102	9	0	0	0
Jihlava	55	6	6	43	5			
Polná	30	3	3	24	3			
Třešť	39	2	2	35	1			

Zdroj: Výkazy MŠMT

V DDM je celkem 124 pracovníků (11 přepočtených pedagogů a 102 externích zaměstnanců).

Školní jídelny zřizované obcemi v ORP

Tab. 55: Školní jídelny

	Počet ŠJ a výdejen	Počet stravovaných žáků	z toho v		Cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
Celkem	81	12558	3399	6546	18299
Batelov	2	312	77	175	440
Brtnice	3	453	136	202	735
Brzkov	1	36	15	17	15
Cejle	1	80	28	8	80
Dlouhá Brtnice	1	54	23	31	40
Dobronín	2	369	83	191	685

	Počet ŠJ a výdejen	Počet stravovacích žáků	z toho v		Cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
Dolní Cerekev	1	224	53	110	250
Dušejov	1	169	42	92	160
Hodice	2	76	32	33	125
Horní Dubenky	1	64	22	17	80
Jamně	1	57	26	23	100
Jersín	1	16	16	0	25
Jihlava	31	6359	1616	3730	9504
Kaliště	1	31	25	0	110
Kamenice	1	409	90	137	450
Kněžice	2	300	54	122	498
Kostelec	1	77	48	22	150
Kozlov	2	54	36	12	65
Luka nad Jihlavou	1	426	70	213	450
Malý Beranov	1	29	26	0	26
Pavlov	1	52	28	19	60
Polná	4	729	255	373	949
Puklice	2	154	39	93	300
Rantířov	1	41	36	0	45
Růžená	1	36	20	8	55
Stonařov	1	169	41	74	200
Střítež	1	23	20	0	20
Třešť	4	859	196	402	1234
Velký Beranov	2	286	50	180	410
Větrný Jeníkov	1	260	51	125	260
Věžnice (JI)	0	0	0	0	0
Věžnice (HB)	1	36	24	8	35
Vyskytná nad Jihlavou	1	96	37	47	150
Vysoké Studnice	1	28	25	0	25
Zhoř u Jihlavy	2	162	31	82	540
Ždírec	1	32	28	0	28

Zdroj: MMJ

V ORP Jihlava je celkem 81 školních jídelen a výdejen, kde se stravuje 12 558 strážníků (z tohoto počtu je polovina jihlavských strážníků), z toho v mateřských školách 3 399 dětí, v základních školách 6 546 žáků. Cílová kapacita je podstatně větší, mohlo by se zde stravovat dalších 5 700 strážníků. Všechny jídelny v Jihlavě je rekonstruované a plně vyhovují hygienickým předpisům. V ostatních obcích postupně opravují kuchyně, využívají např. možnosti získání financí z Fondu Vysočiny a dalších dotací.

Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP

Tab. 56: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách

Školní jídelny zřizované	Pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
Krajem	0	0
Obcemi	261	204,9
Církví	0	0
Soukromé	0	0

Zdroje: Výkazy MŠMT

Ve školních jídelnách a výdejnách je zaměstnáno 261 osob, přepočtených 204,9 pracovníků. Jsou zřizovány obcemi, další zřizovatel v ORP není. Ve školních jídelnách vaří podle zásad zdravé výživy s dostatečným podílem luštěnin, mléka, ovoce, zeleniny a ryb. Většinou je zavedený čipový systém na volbu ze dvou druhů jídel.

Financování

Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi

Tab. 57: Provozní výdaje

ZŠ/MŠ/jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. i 2. stupeň)	73 071 920	91 857 930	97 170 210	96 325 690	105 887 950	99 275 150	116 930 750	118 793 340
ZŠ (jen 1. stupeň)	0	0	555 200	996 640	1 825 960	1 726 930	1 362 220	1 311 680
MŠ	21 504 370	24 690 480	25 980 380	29 075 240	35 526 900	32 001 180	39 931 140	37 557 420
Jiné	20 192 410	2 558 330	3 139 280	3 329 660	4 742 890	3 734 180	5 277 150	11 947 870
Celkem	114 768 700	119 106 740	126 845 070	129 727 230	147 983 700	136 737 440	163 501 260	169 610 310

Zdroj: MMJ

Provozní výdaje v roce 2005 byly ve výši 114,8 mil. Kč, v roce 2012 se výdaje navýšily na 169,6 mil. Kč, z toho je na ZŠ 118,7 mil. Kč, na MŠ 37,5 mil. Kč, na jiná zařízení 11,9 mil. Kč.

Provozní výdaje u ZŠ se od roku 2005 navýšily o 45 mil. Kč, což je cca 40 %, u MŠ je nárůst 16 mil. Kč, také přes 40 %. Klesaly náklady na ostatní provozní výdaje. Zdražování cen, energií, vyšší částky na opravy i služby se projevily v nákladech a provozní výdaje se navýšily.

V jihlavských školách jsou dostatečné finanční prostředky na provoz, město se snaží v případě potřeby navýšit provozní rozpočet, případně havárie pokrýt z havarijního fondu. Horší situace je hlavně v malých obcích, které mají nízký rozpočet a mají problémy provoz školy financovat. Rozhodují se o zachování školy v obcích na úkor ostatních obyvatel a dalších nutných výdajů v obci.

Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP v KČ

Tab. 58: Přímé výdaje

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mzdové prostředky celkem	300 122 000	301 434 000	307 792 000	320 756 000	334 747 000	337 699 000	371 858 000	383 548 000
z toho	platy	299 724 000	298 144 000	304 412 000	317 130 000	331 080 000	334 161 000	379 366 000
	ostatní osobní náklady	298 000	3 290 000	3 380 000	3 626 000	3 666 000	4 063 000	4 182 000
Související odvody a ostatní neinvestiční výdaje	120 256 000	122 238 000	121 603 000	124 579 000	126 692 000	124 442 000	134 808 000	144 249 000
Neinvestiční výdaje celkem	420 378 000	423 672 000	429 395 000	445 335 000	461 439 000	462 141 000	506 666 000	527 797 000

Zdroj: MMJ

V roce 2006 byly celkové neinvestiční výdaje 420,4 mil. Kč, z toho mzdové prostředky ve výši 300,1 mil. Kč (na platy 299,7 mil. Kč a OON 0,3 mil. Kč). Odvody a ONIV byly ve výši 120,2 mil. Kč. V roce 2013 byly navýšeny neinvestiční výdaje na 527 mil. Kč, celkové mzdové prostředky o 83,5 mil. Kč na částku 383,5 mil. Kč (platy na 379,4 mil. Kč, 4 mil. OON), 144,2 mil. Kč odvody a ONIV).

Platy ve školství jsou u pedagogů i ostatních pracovníků ve školství stále nízké, jsou podstatně nižší než průměrný plat v ČR. Stejně tak ONIV na pomůcky a učebnice, DVPP, plavecké kurzy, pracovní pomůcky atd. jsou tak nízké, že je nutné podstatné navýšení, mají-li školy pokračovat v práci s moderními pomůckami a ICT.

Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP

Tab. 59: Přímé náklady

Druh školy, školského zařízení	Přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu* (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
předškolní vzdělávání	131 000 000	38 000	320
základní školy	291 090 000	36 000	8 18
Gymnázia	0	0	0
stravování MŠ, ZŠ	41 314 000	4 300	42
školní družiny a kluby	30 468 000	9 400	57
základní umělecké školy	25 827 000	14 300	46
využití volného času	8 098 000	3 200	14
Celkem použité finanční prostředky	527 797 000	105 200	1 297

Zdroj: MMJ

Použité prostředky na přímé náklady na vzdělávání byly v celkové výši 525,5 mil. Kč. (na předškolní vzdělávání 131 mil. Kč, na ZŠ 291,1 mil. Kč, na stravování 41,3 mil. Kč, na ŠD a ŠK 30,5 mil. Kč, na ZUŠ 25,8 mil. Kč, na volný čas 8, 1 mil. Kč). Celkové náklady na jednotku výkonu jsou u předškolních zařízení 38 tis. Kč, na ZŠ 36 tis. Kč, ONIV na jednotku výkonů u předškolních zařízení 320 Kč, u základních škol 818 Kč, na stravování 42 Kč, ŠD a ŠK 57, na ZUŠ 46 Kč a volný čas DDM 14 Kč.

Normativy na žáka na ZŠ jsou podstatně nižší než např. na gymnáziu, a to nejen na pedagogy, ale i na provozní pracovníky, avšak práce kuchařek a uklízeček je stejná jako na ZŠ. Stejně tak i normativy na žáky středních škol nejsou porovnatelné se ZŠ. Na školní družiny a školní kluby je tak málo peněz, že není možné navýšit kapacitu, podle Krajského úřadu by se navýšení nepokrylo financemi.

Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013

Tab. 60: Financování z RUD

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Celkem	61 608 000	169 610 310
Batelov	1 592 000	
Brtnice	1 912 000	
Brzkov	136 000	
Cejle	64 000	
Dlouhá Brtnice	144 000	
Dobronín	1 800 000	
Dolní Cerekev	968 000	
Dušejev	816 000	
Hodice	280 000	
Horní Dubenky	136 000	
Jamné	192 000	
Jihlava	33 760 000	
Kamenice	1 344 000	
Kněžice	976 000	
Kostelec	192 000	
Kozlov	96 000	
Luka nad Jihlavou	2 088 000	
Pavlov	104 000	
Polná	4 456 000	
Puklice	960 000	
Růžená	64 000	
Stonařov	1 296 000	
Třešť	4 448 000	
Velký Beranov	1 520 000	
Větrný Jeníkov	1 064 000	

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Věžnice(HB)	72 000	
Vyskytná nad Jihlavou	376 000	
Zhoř u Jihlavy	752 000	

Zdroj: MMJ

Získané prostředky z rozpočtového určení daní pro ORP byly celkem 61,61 mil. Kč. Částky pro jednotlivé obce nebylo možno zjistit, proto byly částky vypočítány podle doporučené metodiky (počet žáků x 8 000,- Kč). Celkové skutečné náklady na ZŠ jsou 120 105 020 Kč na ZŠ a 37 557 410 na předškolní zařízení, což je celkem 157 662 430 Kč, další náklady na jiná školská zařízení jsou 11 947 870 Kč - celkové náklady na školská zařízení jsou 169 610 310 Kč. Je zde velký rozdíl mezi obdrženými financemi z rozpočtového určení daní a dalšími, které obce do školství musely doplnit.

Tab. 61: Investiční potřeby obcí

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka	Poznámka
Celkem			714 350 000	
Jihlava – jesle	zateplení objektu jeslí		3 000 000	
	přístavba - navýšení počtu míst v jeslích		5 000 000	připravena studie
	jesle - výměna kotlů včetně měření a regulace		1 500 000	
Jihlava – MŠ				
MŠ Mahenova 3	MŠ - dokončení zateplení objektu		7 000 000	
MŠ Riegrova 21	MŠ - zateplení a výměna kotlů		6 000 000	
MŠ R.Havelky	MŠ - rekonstrukce		8 000 000	
MŠ Demlova 28	MŠ - zateplení		9 000 000	
	MŠ - přístavba pro pohybové aktivity a logopedii		1 600 000	
MŠ Dvořákova 11	MŠ - zateplení a výměna kotlů		3 000 000	
MŠ Hálkova, Helenín	MŠ - odizolování objektu		1 000 000	
MŠ Erbenova 37	MŠ - výměna kotlů		1 000 000	
MŠ Seifertova 6	MŠ – výměna kotlů		1 000 000	
MŠ Fibichova 20	MŠ – odizolování objektu, fasáda, kotel		4 000 000	
všechny jihlavské MŠ a MŠ Vysoké Studnice - celkem 22 MŠ	MŠ - vybavení interaktivními tabulemi nebo Magic boxy		3 100 000	
Jihlava – ZŠ				
ZŠ Křížová	ZŠ - výměna oken, fasáda, střecha, kotle, podkroví		10 000 000	
ZŠ Rošického (Jarní)	ZŠ - výměna oken, zateplení		12 000 000	aktualizace projektu
	ZŠ - stavební úpravy podle vyhlášek		3 000 000	

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka	Poznámka
ZŠ Seifertova	ZŠ - zateplení tělocvičny a spojovacího krčku	2015	5 500 000	připraven projekt
	rekonstrukce školního hřiště	2015	15 000 000	připraven projekt
ZŠ Jungmannova	zateplení	2015	12 000 000	připraven projekt
	rekonstrukce školního hřiště		3 000 000	příprava projektu
ZŠ Demlova, O. Březiny	zateplení školních budov	2015	49 000 000	připraven projekt
ZŠ TGM	rekonstrukce školního hřiště	2015	5 000 000	příprava projektu
ZŠ Havlíčkova 71	rekonstrukce školního hřiště	2015	5 000 000	příprava projektu
ZŠ	vybavení tablety, servery, ICT	2015	11 000 000	
DDM Jihlava	investice do táborových základen		20 000 000	
Ostatní obce				
Brzkov	ZŠ a MŠ - rozšíření, zateplení, střecha, hřiště		10 600 000	
Brtnice	ZŠ a MŠ - rekonstrukce		4 000 000	
Cejle	ZŠ a MŠ – stavba multifunkčního objektu a sanace staré ZŠ a MŠ		4 900 000	
Dlouhá Brtnice	MŠ – přístavba, navýšení kapacity, rekonstrukce střechy, odizolování		3 000 000	
	ZŠ – oprava fasády a střechy		1 500 000	
Dobronín	ZŠ a MŠ - rozvody, sociální zařízení		4 000 000	
Dolní Cerekev	ZŠ a MŠ (společný objekt) – zateplení budov včetně půdy		6 500 000	
	ZŠ - rekonstrukce učeben	2015 - 2018	5 000 000	
	ZŠ a MŠ – rekonstrukce půdy (rozšíření prostor), vestavba učeben pro ZŠ a přístupového schodiště, stavebně technické propojení budov ZŠ a MŠ, vestavba herny a tělocvičny MŠ		7 000 000	
	ZŠ a MŠ rekonstrukce školní zahrady a vybudování hřiště pro MŠ a ZŠ		2 500 000	
	MŠ - rekonstrukce ložnice a sportovní zařízení		1 000 000	
Dušejev	ZŠ a MŠ - rekonstrukce a modernizace		8 300 000	stavební povolení
Hodice	ZŠ a MŠ – víceúčelové hřiště		2 500 000	
Horní Dubenky	ZŠ a MŠ – zateplení budovy, dokončení výměny oken		2 500 000	
	ZŠ a MŠ - výměna kotlů, rekonstrukce sociálního zařízení, oprava střechy		1 500 000	
Hybrálec	multifunkční sportovní zařízení		5 000 000	
Jamně	ZŠ a MŠ - rekonstrukce, hřiště		17 000 000	
Jihlávka	oplocení tenisových kurtů		550 000	hotový projekt
Kamenice	ZŠ a MŠ – školní hřiště		8 500 000	příprava projektu

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka	Poznámka
Kozlov	ZŠ a MŠ - rekonstrukce sociálního zařízení ve škole		400 000	
Luka nad Jihlavou	ZŠ a MŠ - přístavba, výstavba školní dílny		15 000 000	
	víceúčelové hřiště		12 000 000	
Nadějov	hřiště pro děti		1 500 000	
Pavlov	ZŠ a MŠ – výměna střeš a okapů		1 000 000	
	ZŠ a MŠ – úprava zahrady s malým hřištěm		1 500 000	
	ZŠ a MŠ – vnitřní rekonstrukce el. instalace, rozvodů vody a odpadů		1 800 000	
Polná	ZŠ - rozšíření kapacity ZŠ, tělocvična ZŠ,		100 000 000	
	rozšíření volnočasových a sportovních zařízení ve městě Polná		20 000 000	
	ZUŠ Polná – modernizace Kuhnovy síně, modernizace a inovace specifických učeben pro zkvalitnění výuky		30 000 000	
	ZŠ Polná - půdní vestavby, multifunkční učebny		9 800 000	
	MŠ Na Podhoře – rekonstrukce – souběh několika projektů		10 000 000	
	MŠ Varhánkova – stavební úpravy, výdejna stravy a další drobné úpravy		1 000 000	
	rekonstrukce kurtů – tenis, volejbal		5 000 000	
Puklice	ZŠ a MŠ - zateplení školy		8 000 000	
	ZŠ a MŠ - rekonstrukce kuchyně, tělocvična		8 500 000	
Třešť	ZŠ J. Hory – výměna kotlů, instalace měření a regulace, oddělení vytápěných okruhů	2015 - 2016	5 000 000	
	ZŠ J. Hory – rekonstrukce instalace (včetně osvětlení a slaboproudu) ve všech pavilonech (změna z hliníku na měď)		14 000 000	
	ZŠ Barvířská – rekonstrukce instalace (včetně osvětlení a slaboproudu) ve všech pavilonech		2 500 000	
	ZŠ J. Hory – řešení akustiky tělocvičny a jídelny		1 500 000	návrh akustické studie
	MŠ Luční – rekonstrukce instalace		4 500 000	
	ZŠ J. Hory – modernizace dílny pro praktické činnosti – podpora technického vzdělávání		1 000 000	
	ZŠ J. Hory a ZŠ Barvířská – vybavení interaktivními tabulemi		2 000 000	
	ZŠ J. Hory – vybavení školními lavicemi a		1 500 000	

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka	Poznámka
	židlemi jednotlivých tříd			
	Areál fotbalového stadionu – úprava povrchu a úprava rozměrů na atletickém oválu		7 000 000	
	Areál tenisu – rekonstrukce kabin tenistů		5 000 000	hotový projekt
	Zimní stadion – revitalizace prostoru bývalého zimního stadionu – vznik plochy pro zimní bruslení, hřiště s umělou trávou na letní míčové sporty, vznik herny stolního tenisu		30 000 000	
	MŠ Luční – výstavba ředitelny a sborovny, zateplení		1 500 000	
	MŠ Luční – logopedické centrum		500 000	
	Sokolský dům – rekonstrukce fasády, oprava střechy		1 000 000	
	Sokolský dům – dokončení vnitřních prostor a vybavení náradím		800 000	
	Sokolská zahrada – hřiště s umělým povrchem s cvičebními prvky		4 200 000	
	Přírodní koupaliště – Biotop Malvíny		15 000 000	
	Přírodní koupaliště – Biotop Malvíny – beach volejbal hřiště, vodní atrakce		1 500 000	
Velký Beranov	ZŠ a MŠ - hřiště, dílny, kuchyně		6 500 000	
Stonařov	ZŠ a MŠ - tělocvična, rozšíření ZŠ, rekonstrukce		35 000 000	stavební povolení
	přístavba kotelny a stravovacího pavilonu		24 000 000	
	MŠ - přístavba		4 800 000	stavební povolení
Věžnice	ZŠ a MŠ - střecha, jídelna		7 000 000	
Vyskytná	ZŠ a MŠ - zázemí, učebna		1 300 000	
Ždírec	multifunkční hřiště pro volný čas		3 000 000	Projekt
Zhoř	ZŠ a MŠ – rekonstrukce střechy, sociálního zařízení, rozvodů, podlahy, zateplení tělocvičny, rekonstrukce školní kuchyně a jídelny		10 000 000	

Zdroj: MMJ, informace z dotazníkového šetření

Investice v Jihlavě jsou zpracované tak, aby bylo možno využít dotace evropských fondů. Jsou připraveny do roku 2020 a jsou zatím v zásobníku investic a podle potřeby zařazovány do IPRM a rozpočtu. Celková částka na připravované investice je pro Jihlavu 204, 7 mil. Kč. Ostatní obce mají zájem o investování do sportovních zařízení: hřišť, tělocvičen, bazénů a koupališť. Ve školách a školkách budou rekonstruovat budovy, kuchyně, sociální zařízení, rozšiřovat kapacitu, zateplovat, opravovat střechy, fasády, topení, budovat odborné učebny. Ve svých investicích budou kromě svých finančních pro-

středků využívat také evropské fondy. Celková předpokládaná částka na investice v ORP Jihlava je 714 mil. Kč.

3.1.3. Analýza cílových skupin a rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Tab. 62: Analýza cílových skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Děti MŠ, žáci ZŠ	pěkné prostředí, hřiště, tělocvična, zahrada, dostatek vybavení včetně ICT, zahrada, hřiště, tělocvična, dobrý personál, kvalifikovaní pedagogové, blízkost bydliště, různé akce, zájmová činnost, školní, mimoškolní a víkendové akce, sportovní kurzy	absence zařízení jeslového typu (kapacita 40 dětí pouze v Jihlavě), nedostatek míst v MŠ - hlavně ve středu města Jihlavy, velké počty dětí ve skupinách nebo třídách, časté úrazy, možnost šikany, špatná vybavenost malých škol	Dny otevřených dveří, webové stránky škol, informační letáky, virtuální prohlídky škol, prezentační akce, tisk, pořádání akcí, soutěží	investice do zařízení jeslového typu, kontroly a dostatek financí od obce, činnost školního parlamentu, školní časopis, schránka problémů a nápadů, školní psycholog, výchovný poradce
Rodiče	dostatek informací na webových stránkách škol, dostupnost zařízení, volná kapacita, dopravní obslužnost - vzdálenost od bydliště, kvalita výuky, vybavení pomůckami, prostředí, školní a mimoškolní činnost, kvalitní jazyková a ICT výuka, možnost školní družiny, otvírací doba, školní, mimoškolní a víkendové akce školy, stav budovy, bezpečné prostředí, počty žáků ve třídách, skupinách, aprobovanost a kvalifikovanost pedagogů, zájmové sekce, školní kluby, kvalita stravovacích zařízení a cena jídla	špatné dopravní spojení, snižování počtu žáků - rušení škol, velké požadavky rodičů, naplněná kapacita zařízení, přehnaná očekávání, nedostatek financí, přehnané požadavky, neochota spolupracovat se školou, nezáměr rodičů	komunikace: zařízení - rodiče - pedagogové - zřizovatel - ústní, písemná, elektronická	dostatek informací na webových stránkách škol a obcí, Dny otevřených dveří, informace v tisku, prezentační materiály, akce pro rodiče, dotazníkové akce, spolupráce škol, rodičů, obcí, kontrola obcí všech svých zařízení, elektronická žákovská knížka, školní časopis, školní psycholog, výchovný poradce, výchovné komise, poradenství, navýšení kapacit ŠD
Vedení škol - MŠ, ZŠ	kvalitní výuka, kvalitní pedagogický sbor, dobrá spolupráce s obcemi, s okolními školami, dobré pracovní podmínky, podpora zřizovatele, dostatek finančních prostředků	neaprobování pedagogové, nedostatek financí na mzdy případně provoz, nedostatek žáků, odchod žáků z malých obcí do větších škol ve městech, menší vybavenost malých škol, rušení škol, špatné dopravní spojení	porady, elektronická pošta, písemné pokyny, vnitřní směrnice, pracovní řád, plány, koncepce	spolupráce se zřizovateli - obcemi, komunikace s rodiči, vzájemná spolupráce škol i obcí, škol a ORP

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Zřizovatelé v obcích kde je ZŠ, MŠ	bezproblémový chod MŠ a ZŠ, umístění dětí občanů obcí, spokojenost občanů se školami, pomoc škol při získávání financí, snaha o udržení školy	málo žáků a dětí, špatná spolupráce se spádovými obcemi, nedostatek financí, rušení škol, špatná dopravní obslužnost, neochota obyvatel podílet se na nákladech	společná jednání, vzájemné konzultace	dohody o vzájemné pomoci, MOS, projektová činnost
Zřizovatelé v obcích kde není ZŠ, MŠ	spolupráce s ostatními obcemi - povinnost obcí zajistit pro své obyvatele ZŠ a MŠ, vzájemná pomoc, malé finanční náklady	velká obsazenost škol okolních obcí, špatné vztahy s okolními obcemi, špatné dopravní spojení, stěhování obyvatel do jiných větších obcí, nedostatek financí	společná jednání, vzájemné konzultace	spolupráce, vytvoření svazků obcí v rámci účelové spolupráce, zajištění škol, MŠ, případně školního autobusu
Služby pro školy (DVPP, dětský psycholog, SPC, poradny, vydavatelství, dodavatelé pomůcek, ICT)	dostatek klientů, zákazníků, pedagogů, žáků	nedostatek žáků, financí, roztržitost učebnic, nekonceptní DVPP	společná jednání, dotazníková šetření požadavků, analýzy potřeb, průzkum poptávky	spolupráce obcí a škol v projektové činnosti - získávání pomůcek a ICT pro školy, analýzy potřeb, průzkum poptávky
Partneři škol (sponzoři, sdružení rodičů, NNO, ...)	spolupráce mezi školami různých typů, spolupráce pedagogů a rodičů, s různými organizacemi a institucemi, se zájmovými a sportovními organizacemi, Úřadem práce, podnikateli atd., propagaci sponzora	nedostatek spolupráce, nezájem	akce pro sponzory, oslovení rodičů - jejich pomoc, akce pro rodiče - zájmová činnost, vtažení rodičů do života školy	akce, dohody, smlouvy, pomoc školám i obcím, sponzorské příspěvky, propagace sponzora na veřejnosti, exkurze
Představitelé	spokojení obyvatelé, zapojení do MOS, nízký podíl na financování z rozpočtu obcí a podílení se obyvatel na nákladech (MŠ), bezproblémový provoz škol a MŠ, navýšení normativu pro ZŠ oproti gymnáziím, navýšení rozpočtu pro regionální školství	nedostatek spolupráce, nezájem o školství, nedostatek financí	jednání	dohody o vzájemné pomoci, komunitní plánování, koncepce rozvoje obce a také školství

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Kraje	optimální síť škol, spokojenost rodičů a žáků	špatné určení normativů pro financování různých typů škol a školských zařízení, scházející komunikace se zástupci ORP a obcí, nejasná strategie rozvoje školství, neefektivní využití státních prostředků	komunikace mezi školami a kraji	jednání s obcemi a zástupci ORP, MŠMT, tlak na změnu legislativy, spolupráce s odborníky, spolupráce obcí - podílení se na vytváření kvalitní strategie a koncepce, navýšení financí pro regionální školství
Stát	spokojení rodiče a žáci, optimální síť škol, kvalitní vzdělávání, hospodárné a efektivní využívání finančních prostředků, změna rozpočtových pravidel	nedostatek financí, velká administrativní zátěž, neustálé změny ve školství, snižování počtu škol	komunikace mezi zástupci školy, obcí, krajů a MŠMT - dotazníky, využití hlášení, výkazů, porady, semináře	vytvoření koncepce dlouhodobé strategie rozvoje, úprava legislativy, využití odborníků, komunikace s kraji a obcemi, navýšení rozpočtu školství, finanční podpora poradenství na školách včetně školních psychologů
Média	informování nejen o problémech ve školství, ale i o úspěšných školách, prezentace škol, příklady dobré praxe	zájem o negativní informace, hledání senzací, zkreslené informace	spolupráce s médii - zasílání podkladů pro články, pozvání na různé zajímavé akce	komunikace, pozvání na akce, spolupráce s vedením obce

Zdroj: vlastní zpracování

b) Registr rizik oblastí předškolního a základního vzdělávání správního obvodu

Tab. 63: Registr rizik

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
nedostatek financí na vybavení, pomůcky, ICT	3	4	12	1. navýšení financí obcemi 2. projektová činnost 3. sponzorství 4. meziobecní spolupráce	obec
nedostatek financí na provoz a opravy	3	4	12	1. účast v evropských projektech 2. získávání financí z různých státních programů 3. spolupráce s odborníky 4. spolupráce s podniky 5. navýšení financí obcemi, krajem 6. sponzorské příspěvky 7. vedlejší hospodářská činnost 8. společné elektronické aukce energií (MOS) 9. společné zakázky, cenové nabídky (MOS)	obec
nedostatek financí na investice	4	3	12	1. využívání státních investičních programů 2. využívání evropských fondů 3. dotace kraje 4. investiční prostředky obcí 5. příspěvky sponzorů 6. finanční pomoc podniků 7. spojení investičních prostředků - meziobecní spolupráce	obec
nedostatek financí na platy	4	5	20	1. podíl obce na financování mezd 2. jiná ocenění kvalitních pedagogů 3. projekty 4. vedlejší hospodářská činnost	obec
nedostatek ONIV na DVPP	3	4	12	1. zapojení rodičů do financování pomůcek 2. získávání sponzorů 3. společné nákupy – slevy 4. spolupráce s podniky při pořizování ICT	obec
špatné finanční plánování	4	5	20	1. výměna vedení školy 2. zlepšení komunitního plánování 3. zpracování analýz a tvorba strategie	obec
růst cen a poplatků ve školství	3	4	12	1. zvyšují se náklady - tím i ceny 2. efektivita a hospodárnost 3. komunikace s rodiči	obec, rodiče
nepřiznání dotace na projekt	3	4	12	1. kvalitní zpracování projektu 2. podání projektu v dalším kole 3. spolupráce s odborníky	obec

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
opožděné finanční plnění projektů	3	5	15	1. pomoc obcí - předfinancování projektů 2. zajištění půjčky, případně ručení při půjčce	obec
neschopnost zajištění udržitelnosti evr.projektů	2	5	10	1. pomoc obcí 2. hospodářská činnost 3. sponzorství 4. pomoc rodičů 5. pomoc institucí, organizací, podniků	obec
Organizační riziko					
málo zařízení jeslového typu - pouze 1 zařízení v ORP	4	5	20	1. spolupráce mezi obcemi 2. vybudování jeslí 3. pro zařízení jeslového typu nabídka volných kapacit v MŠ a ZŠ 4. vyhodnocení demografického vývoje	obec
nedostatečná kapacita a rozmístění MŠ	3	4	12	1. spolupráce obcí 2. posílení kapacity v Jihlavě a větších městech ve středu města 3. využití volných prostor ZŠ - přípravné třídy i oddělení MŠ - spojení ZŠ a MŠ 4. podpora soukromých a podnikových dětských center 5. rekonstrukce a opravy MŠ - soulad s hyg. vyhláškami	obec
rozmístění ZŠ - malé počty žáků	4	4	16	1. spolupráce obcí při provozování malotřídek a menších škol - efektivita provozu 2. rozdělení nákladů mezi obce 3. zajištění školních autobusů 4. dohoda o spádové škole	obec, ORP
nedostatečný počet DDM a ZUŠ	2	4	8	1. ZUŠ a DDM - umožnit odloučená pracoviště ve větších obcích 2. rozvíjet zájmovou činnost v rámci mimoškolní činnosti škol v menších obcích 3. MOS	obec
rozmístění a nedostatečná kapacita ŠD	4	5	20	1. nutnost navýšení kapacit ŠD a financí - nedostatek míst hlavně ve větších městech 2. prevence sociálně patologických jevů 3. rozšíření zájmové činnosti - zájmové sekce 4. úprava rozpočtových pravidel KÚ pro povolování kapacity ŠD a navýšení normativu na ŠD	obce, ORP, KÚ
nedostatek dětí a žáků	3	3	9	kapacity MŠ a ZŠ v ORP Jihlava postačují i při předpokládaném zvýšeném počtu žáků	obec

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
scházející koncepce	3	3	9	zpracovat dlouhodobou koncepci školství, strategii vzdělávání, která nebude podléhat neustálým změnám při změně politické reprezentace	obec, kraj, stát
špatná dopravní obslužnost	3	4	12	1. zavádění školních autobusů (mohou využívat i obyvatelé obcí) 2. spolupráce obcí, společné financování - dohody 3. jednání s dopravními společnostmi a s krajem, který dopravní společnosti dotuje	obec, kraj
nezájem či neochota obcí na spolupráci	4	5	20	1. vzájemná pomoc, využití spádových obcí 2. motivace nebo výměna vedení obcí 3. komunikace, informovanost, konzultace, sjednocení zájmů, MOS	obec
nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany KÚ	4	5	20	1. dokrývání financí obcí 2. jednání s krajem, MŠMT	obec, KÚ
Právní riziko					
změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	4	4	16	1. žádosti o výjimku 2. postupné investice 3. využití operačních programů a možností získání dalších dotací 4. tlak obcí na zjednodušení předpisů	obec, stát
neustálé změny ve školství	4	4	16	1. při změnách legislativy nenavýšovat povinnosti pedagogů 2. ochránit legislativně pedagogy před agresivitou žáků 3. tlak na vytvoření koncepce a omezení neustálých změn a navýšování administrativy 4. tlak na volené orgány, poslance, senátory, kraje atd., aby se navýšil rozpočet školství, a tím i navýšily normativy 5. připomínkování, tlak na KÚ a MŠMT	obec, KÚ, stát
Technické riziko					
špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	3	4	12	1. postupné opravy 2. využití evropských projektů 3. tvorba havarijních fondů, kvalitní pojištění	obce
špatný stav hřiště, tělocvičen, volnočasového zařízení	3	3	9	1. evropské fondy, dotace 2. sponzorství 3. pomoc obcí, KÚ, státu 4. pomoc občanů	obce, ORP, KÚ
zastaralé či nevyhovující vybavení	2	4	8	1. postupná modernizace 2. hledání sponzorů 1. využívání dotací, projektová činnost	obec

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Věcné riziko					
špatné řízení školy	4	5	20	1. konkurzy, personální výměna vedení 2. výměna vedení 3. další vzdělávání, studium 4. kontroly ČŠI, zřizovatele atd.	obec, ČŠI
Nízká kvalita výuky	4	5	20	1. spolupráce s rodiči 2. spolupráce s kontrolními orgány, hlavně ČŠI a zřizovatelem školy 3. výměna nekvalitních pedagogů 4. pravidelné kontroly	obec, ČŠI
stížnosti, neplnění povinností	3	4	12	1. okamžité řešení stížnosti a příprava opatření k nápravě 2. výměna nekvalitních pracovníků - personální opatření	obec, školy, rodiče
nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	3	2	6	1. zvýšení informovanosti 2. prezentace kvality školy, propagační akce 3. přesvědčování, vysvětlování 4. prohlídka školy	škola, rodič, obec
Personální rizika (aprobovanost, fluktuace, věk, ...)	2	2	4	1. výběr kvalitních aprobovaných pedagogů 2. postupná obměna staršího pedagogického sboru 3. propuštění nekvalifikovaných a neaprobovaných pedagogů 4. kvalitní personální politika vedení školy	škola, obec

Zdroj: vlastní zpracování

3.1.4. SWOT analýza školství

Tab. 64: SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
<p>Lidské zdroje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. velká aprobovanost a kvalifikovanost pedagogů 2. podíl pedagogů na volnočasových aktivitách a mimoškolních akcích 3. předávání zkušeností mladým pedagogům (uvádějící učitelé) <p>Materiální zajištění</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. velká vybavenost pomůckami a ICT větších škol 5. elektronické aukce energií a zadávací řízení 6. dostatečný počet základních škol a dostatečná kapacita na území ORP Jihlava 7. průběžné rekonstrukce MŠ a ZŠ <p>Řízení a strategie</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. postupné provádění změn podle dlouhodobých koncepcí, podpora rozvoje škol 9. prezentace škol a důraz na informační systémy škol <p>Výchovně vzdělávací proces</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. dobrá spolupráce škol a obcí 11. využívání evropských projektů - spolupráce pedagogů v projektech ORP 12. důraz na technické vzdělávání - spolupráce s podniky, Hospodářskou komorou a Úřadem práce atd. 	<p>Zařízení jeslového typu a M</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nedostatek míst v zařízení jeslového typu, velké náklady pro obec, všechny náklady financuje obec včetně mezd 2. přechodný nedostatek míst v MŠ 3. velký úvazek ředitelky MŠ a vedoucích učitelky 4. schází pomůcky pro vzdělávání a vybavenost v některých MŠ pro integraci zdravotně postižených žáků <p>Základní školy</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. v ORP jsou většinou malé obce a málotřídky - malé školy mají vysoké náklady pro obce - neefektivní provoz 6. nižší zájem a motivace žáků o vzdělávání v řemeslných oborech 7. nižší zájem a motivace žáků o vzdělávání v řemeslných oborech 8. neaprobovanost na menších školách, nižší vybavenost pro výuku jazyků a ICT 9. nárůst dalších povinností pedagogů a nárůst administrativy 10. schází u menších škol učebny pro praktickou výuku, odborné učebny a sportovní zařízení - nižší vybavenost, a tím i nižší kvalita 11. nekoncepční a finančně náročné DVPP <p>Volný čas</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. omezená kapacita zařízení pro děti - DDM, ZUŠ hlavně v ŠD nutnost navýšení kapacity, ŠK, vybudovat hřiště, tělocvičny <p>Doprava</p> <ol style="list-style-type: none"> 13. špatná dopravní obslužnost
Příležitosti:	Hrozby:
<p>Spolupráce obcí</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. strategické řízení obcí, tvorba dlouhodobých koncepcí obcí i krátkodobých plánů 2. efektivní řešení potřeb obcí - řešení spol. problémů 3. zvýšení efektivity ve využívání lidských zdrojů a majetku v oblasti školství 4. využívání fondů EU při zateplování a rekonstrukcích MŠ a ZŠ 5. efektivnost vzdělávání a jeho návaznost na potřeby regionálního trhu práce 6. modernizace vybavení škol (evrop. projekty, granty) 7. výhledově při nedostatku žáků přeměna škol na kult., společenské a komunitní centra pro děti a dospělé 8. spolupráce v regionu a medializace úspěchů 9. modernizace vyučovacích metod a řízení 10. výměna zkušeností se zahraničními školami, DVPP <p>Spolupráce obcí a MŠMT</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. finanční prostředky na mzdy pracovníků zařízení jeslového typu 12. dotace na vybavení MŠ např. na interaktivní tabule 13. navýšení rozpočtu pro ZŠ na mzdy a ONIV 14. zpracování dlouhodobé koncepce školství 15. změny 16. snížení administrativních prací 	<ol style="list-style-type: none"> 1. snižující se počet žáků v důsledku demografického vývoje, s úbytkem žáků snižování kvality vzdělávání 2. neustálé změny ve školství 3. neexistující dlouhodobá státní koncepce školství 4. nedostatek financí pro školství 5. změny hygienických předpisů - větší náročnost a větší náklady 6. navyšování administrativní zátěže 7. omezení finančních prostředků na DVPP 8. zvyšující se agresivita problémových žáků, nezáměr rodičů 9. velký počet úrazů na školách 10. malá finanční motivace pedagogů, odchod kvalitních pedagogů z finančních důvodů 11. špatná spolupráce s rodiči a jejich jednání 12. nárůst sociálně patologických jevů 13. snižující se úroveň fyzické kondice dětí 14. problémy žáky při přechodech na jinou školu - jiná náplň ŠVP 15. přesun veškeré zodpovědnosti za výuku na školy 16. klesající zájem žáků o techniku, řemeslné a přírodovědné obory

Zdroj: vlastní zpracování

Ve SWOT analýze jsou zohledněny nejen vnitřní a vnější vlivy z hlediska území, ale hlavně problémy, které by se ve školství měly urychleně řešit. Silné stránky jsou v ORP Jihlava v oblasti lidských zdrojů - velká aprobovanost a kvalifikovanost pedagogů, velký podíl pedagogů na volnočasových a mimoškolních aktivitách, spolupráce a vzájemná podpora pedagogů např. předávání zkušeností uvádějících učitelů mladým kolegům.

V oblasti materiálního zajištění je velká vybavenost pomůckami a ICT u větších škol, probíhají elektronické aukce energií, zadávací řízení při nákupech, v území ORP Jihlava je dostatečný počet ZŠ s dostatečnou kapacitou, probíhají průběžné rekonstrukce MŠ i ZŠ s využitím evropských fondů.

V oblasti řízení a strategie se postupně provádějí změny podle dlouhodobých koncepcí, školy se prezentují směrem k veřejnosti, spolupracují s odborníky a mají zpracované informační systémy škol.

Ve výchovně vzdělávacím procesu probíhá spolupráce pedagogů nejen v projektové oblasti a v rámci dalšího vzdělávání, pedagogové se snaží dávat důraz na technické vzdělávání a přírodní vědy, spolupracují s různými podniky, Hospodářskou komorou a Úřadem práce hlavně v oblasti volby povolání.

V oblasti slabých stránek je nedostatek zařízení jeslového typu, kde je drahý provoz. Je přechodný nedostatek míst v MŠ a školních družinách na ZŠ, schází modernizace vybavení MŠ a pomůcky pro integraci zdravotně postižených žáků. Obce se snaží zachovat činnost i velmi malých škol - pak je to velké finanční zatížení obcí, problémem je i omezená, případně scházející kapacita zařízení pro volný čas a sport, špatná dopravní obslužnost v některých obcích. Scházejí sportovní zařízení u škol, jsou nutné opravy a nové učebny, ředitelé škol by potřebovali metodickou a projektovou pomoc.

V oblasti příležitostí je možnost spolupráce obcí, vytváření dobrovolných svazků, vylepšení strategického řízení obce, tvorba dlouhodobých koncepcí, střednědobých a krátkodobých plánů rozvoje obcí, využívání evropských fondů nejen pro vybavení škol, ale i při financování investičních akcí. Pomoc MŠMT by měla být především v oblasti financování mezd pracovníků zařízení jeslového typu, případně postupným zaváděním těchto zařízení v prázdných prostorách školek s menším počtem dětí v oddělení než v MŠ. Dále by se mělo podílet MŠMT na opatřeních pro zlepšení oblasti školství narovnáním rozpočtu pro regionální školství, aby bylo srovnatelné s financováním gymnázií - navýšením nejen mezd, ale i ONIV. Také není vytvořena státní dlouhodobá koncepce školství, mohlo by se MŠMT zasadit o omezení administrativy a navýšování povinností pedagogů, podpořit vybavení malých venkovských škol a také investice do hřišť a sportovních zařízení. Špatnou dopravní obslužnost by obce vyřešily pořízením malých školních autobusů, které by mohly využít i pro občany obce. Pomoci obcím s přeměnou škol bez žáků na kulturní, společenská a komunitní centra pro děti i dospělé. Využít evropských fondů pro projekty pro školy, pomoci školám, aby měly možnost účasti na DVPP, výměny zkušeností se zahraničními školami, s modernizací řízení a vyučovacích metod.

Hrozbou je výhled na snížení počtu žáků, a tím i snížení kvality výuky, je nutno omezit neustálé změny ve školství, zpracovat státní koncepci, neztěžovat život obcím a školám zpříšňováním hygienických vyhlášek, snížit administrativní zátěž a další povinnosti pedagogů (např. dozory), které by mohly dělat osoby s nižším vzděláním. Navýšit prostředky na mzdy a ONIV, dále dávat prostředky na sociálně patologickou prevenci, najít opatření pro řešení agresivity žáků, snažit se vylepšit špatnou fyzickou

kondici dětí. Vyřešit problémy při přechodech dětí ze školy do jiné školy a nenechat veškerou odpovědnost za kvalitu vzdělávání jen na škole.

3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Veškeré analýzy zmapovaly situaci v ORP Jihlava. Vzhledem k velkému počtu malých obcí s nízkým rozpočtem, kdy zástupci obcí nemají možnost zvládat všechny agendy, nemají profesionální personální zajištění, je situace trochu jiná než v jiných ORP. Stejně tak v oblasti školství je velký počet malých škol a malotřídek, kdy učitel je současně i ředitel a musí zvládnout veškerou agendu jako na velkých školách.

Dobrovolná meziobecní spolupráce pomáhá obcím řešit společné problémy a obce se sdružují do mikroregionů nebo MAS. Systémovou podporou rozvoje meziobecní spolupráce prostřednictvím sdílení výkonů agend může vzniknout úspora financí při zachování nezávislosti obcí.

Spolupráce škol a pedagogů probíhá v rámci celého ORP formou spolupráce a partnerství při plnění evropských projektů OPVK. Tyto projekty organizuje odbor školství magistrátu pro školy buď samostatně, nebo s různými partnery, a pomáhá jim řešit vybavení pomůckami, další vzdělávání, inkluzi atd. Ze SWOT analýzy, analýzy cílových skupin s registrem rizik vyplynuly některé problémy, které je nutno řešit a zaměřit se na ně v návrhové části.

V oblasti zařízení pro děti do 3 let vyplynulo, že o umístění dětí do 2 let v zařízeních jeslového typu je velký zájem, ale přestože existují i různá soukromá hlídací centra (pouze v Jihlavě), je potřeba rozšířit počet míst a je zde nutné financování platů podobným způsobem jako ve MŠ. V MŠ již v dohledné době nedostatek míst nebude a volných prostor by bylo možno využít pro zařízení jeslového typu (snížený počet dětí, dotace na platy, vybavení atd.) MŠ se postupně rekonstruují a modernizují, ale stále je ještě nedostatek moderní techniky, kterou mají v MŠ, výjimečně jako jsou interaktivní tabule nebo pojízdné Magic boxy. Přípravě předškoláků na školní docházku a přechod z MŠ a ZŠ je potřeba se více věnovat, využít evropské fondy na posílení financí i na moderní vybavení.

V oblasti základního školství je potřeba dále využívat evropské fondy pro vybavení a modernizaci školních pomůcek, připravit na školách koncepci dalšího vzdělávání pedagogů, opět se vrátit k navyšování kompetencí v oblasti ICT. Největší problém na ZŠ byl v ORP prezentován malou povolenou kapacitou dětí na školní družiny a nízkým normativem, s navyšujícím se počtem žáků 1. stupně, stále více rodičů žádá o umístění a bezpečný pobyt svého dítěte v ŠD. Zlepšování školního klima, propagování zdravého stylu života, prevence sociálně patologických jevů, opatření proti šikaně a na snižování úrazů na školách průběžně probíhá. V malých obcích jsou problémy s opravami škol, využívají dotace na zateplení, ale potřebovaly by více financí na sportovní zařízení, kvalitní hřiště a tělocvičnu tak, aby tato zařízení mohla využívat nejen mládež, ale i dospělí. Pokud je tělocvična a hřiště u školy, je možné v případě zrušení školy pro malý počet žáků, vytvořit ze školy komunitní, společenské, sportovní a kulturní centrum. Metodická pomoc pro školy ORP a projektová spolupráce, to je další z návrhů na spolupráci mezi obcemi a školami.

Navýšení administrativní zátěže a dalších povinnosti pro pedagogy je stresující a je potřeba administrativu snížit a delegovat některé úkoly na jiné pracovníky. Zlepšuje se komunikace, informační systém, vzájemná spolupráce mezi zřizovatelem, veřejností, vedením školy, pedagogy, rodiči a žáky. Ještě je potřeba vylepšit meziobecní spolupráci a dopravní obslužnost. Řešením špatně zajištěné dopravy by bylo provozování školního autobusu obcí za pomoci dotace, který by mohli využívat i ostatní obyvatelé.

3.2. Návrhová část pro oblast školství

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Školství“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny z pracovníků odboru školství, kultury a tělovýchovy Magistrátu města Jihlavy, ředitelů základních škol a několika starostů z území ORP Jihlava. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

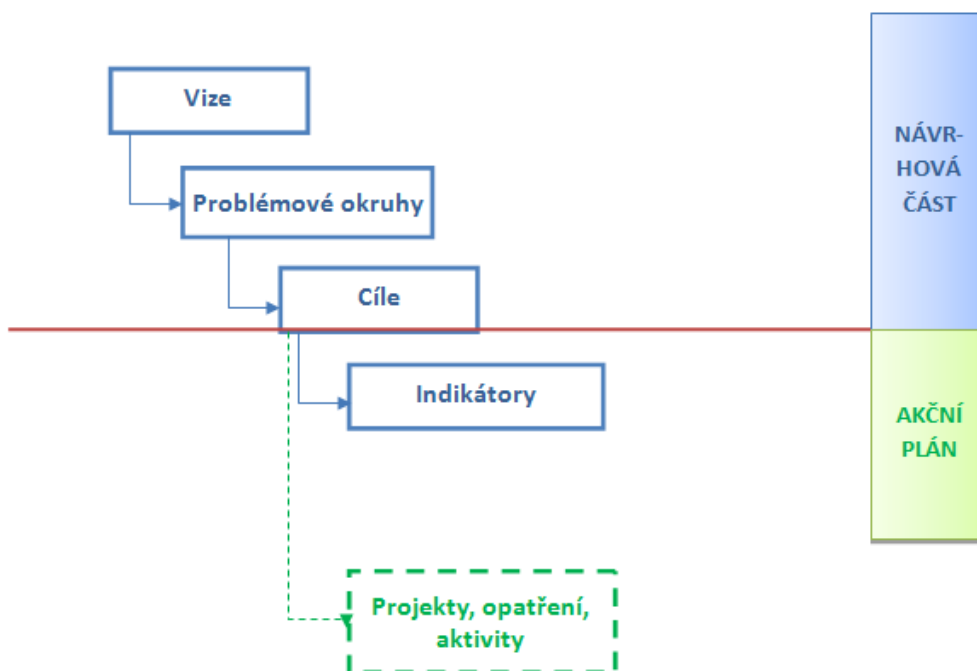
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy). První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu Školství je uvedena v níže uvedeném tématu.

Vize meziobecní spolupráce „BEZPEČNÉ A ZDRAVÉ JIHLAVSKO“					
Školství	Problémová oblast 1		Problémová oblast 2		
	Zařízení jeslového typu a předškolní vzdělávání		Základní vzdělávání		
	Cíl 1.1	Cíl 1.2	Cíl 2.1	Cíl 2.2	Cíl 2.3
Navýšení kapacity zařízení jeslového typu	Modernizace předškolního vzdělávání včetně vybavení - usnadnění přechodu dětí z MŠ do ZŠ	Projektová a metodická pomoc ZŠ	Navýšení kapacity pro žáky ZŠ ve školních družinách	Vybudování zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost	

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Vize

„BEZPEČNÉ A ZDRAVÉ JIHLAVSKO“

SO ORP Jihlava je regionem se zdravým životním prostředím, kde jsou odpady ekologicky, ekonomicky a efektivně využívány, při zvyšující se míře separace a energetického využívání odpadů a minimalizací jejich skládkování. Z pohledu sociálních služeb je území SO rovnoměrně pokryto sítí sociálních zařízení, které nabízejí kvalitní sociální služby pro všechny cílové skupiny. Hojně jsou podporovány principy aktivní prorodinné politiky a ve vysoké míře je využívána činnost dobrovolníků. V oblasti školství je dostatečný počet moderních škol s odpovídající kapacitou s kvalifikovanými a aprobovanými pedagogy, kteří se podílejí na organizování zájmové činnosti, projektové činnosti a vzájemné spolupráci škol, která je propojená na život v obcích. V neposlední řadě je Jihlavsko destinací cestovního ruchu, která nabízí návštěvníkům místo se zdravou přírodou a množstvím kulturně historických, přírodních a technických památek. Široká nabídka hudebních a filmových festivalů nebo tradičních sportovních a turistických akcí přitahuje i zahraniční návštěvníky. Chod SO ORP Jihlava je vystavěn na vzájemné meziobecní spolupráci, která přispívá k pozitivnímu vývoji nejen ve zmíněných oblastech. Město Jihlava plní funkci aglomeračního jádra, úzce spolupracuje s městy Třešť a Polná a pečuje o všechny obce náležící do správního obvodu.

Problémové oblasti

Na základě provedené analýzy oblasti školství ve správním obvodu ORP Jihlava bylo vytipovaných několik problémových okruhů, které je nutno vyřešit. Jedná se zejména o nedostatečnou kapacitu v zařízení jeslového typu a nedostatečnou kapacitu ve školních družinách na ZŠ. Dalším velmi závažným problémem je nedostatečná modernizace MŠ hlavně v menších obcích a tím není usnadněn dětem bezproblémový přechod na povinnou školní docházku. Oblast, která potřebuje řešení, je zájem ZŠ o metodickou a projektovou pomoc. Posledním okruhem je nedostatek sportovních zařízení u MŠ i ZŠ, která by využívala i ostatní mládež.

Navržené problémové okruhy byly projednány a ověřeny ve fokusní skupině složené z odborníků působících v oblasti školství v území správního obvodu. Fokusní skupiny v oblasti zařízení jeslové péče a předškolního vzdělávání se zúčastnili odborníci v této oblasti: ředitelka zařízení jeslového typu v Jihlavě, ředitelka MŠ Mozaika, která má na starosti 18 MŠ, a je členkou pracovní skupiny MŠMT, vedoucí odboru a pracovníci OŠKT Magistrátu města Jihlavy, motivující starostové a konzultace proběhly i s učitelkami MŠ a několika starosty. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů a jejich názor je zohledněn ve výběru problémových oblastí, týkajících se nedostatečné kapacity zařízení jeslového typu pro děti 2 -3 roky. V oblasti předškolního vzdělávání je problémem modernizace MŠ, která by usnadnila dětem přechod z MŠ do 1. třídy povinné docházky. MŠ Moderní pomůcky včetně vybavení jsou potřeba i pro integraci zdravotně postižených žáků.

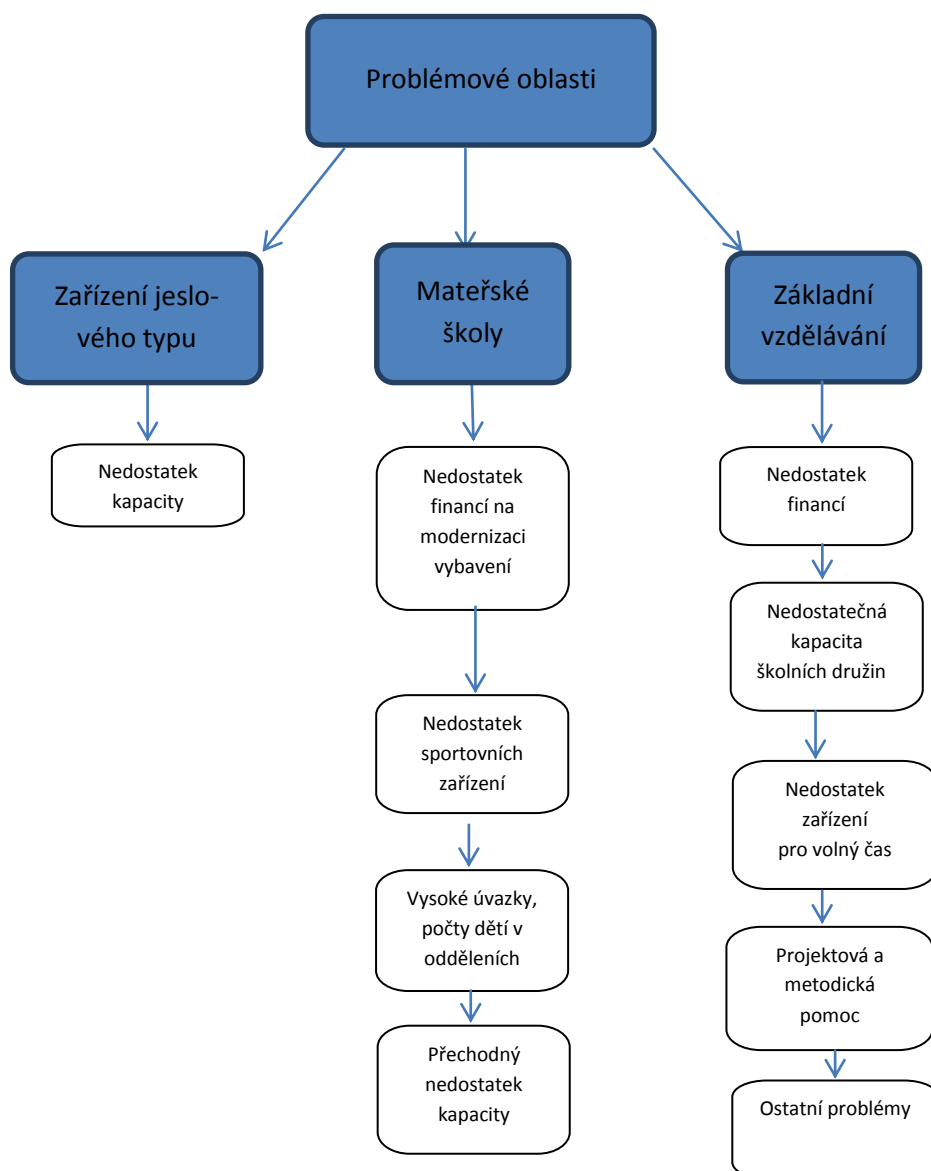
V oblasti ZŠ se fokusní skupina (vedoucí odboru a pracovníci OŠKT, motivujících starostů, zástupců ředitelů základních škol větších i menších) sešla několikrát a vybrala problémy, které tyto odborníky nejvíce tíží. Je to hlavně nedostatečná kapacita školních družin, kde není možno přijmout všechny žáky, jejichž rodiče přijetí do ŠD požadují. Menší obce nemají investice na opravy a rekonstrukce bu-

dov, investice na sportovní zařízení pro hřiště, uvítali by metodickou i projektovou pomoc. Problémů je daleko více, ale v rámci tohoto projektu nelze vše vyřešit.

Problémové oblasti:

1. Zařízení jeslové péče a předškolní vzdělávání
 - a. Nedostatečná kapacita v zařízení jeslového typu
 - b. Nedostatek finančních prostředků na modernizaci MŠ
2. Základní vzdělávání
 - 2.1 Nedostatečná projektová a metodická pomoc základním školám
 - 2.2 Nedostatečná kapacita pro žáky ZŠ ve školních družinách
 - 2.3 Nedostatek zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost

Schéma 1: Problémové oblasti (okruhy)

Zdroj: vlastní zpracování

Problémová oblast 1 - Zařízení jeslového typu a předškolní vzdělávání

1.1 Nedostatečná kapacita v zařízení jeslového typu

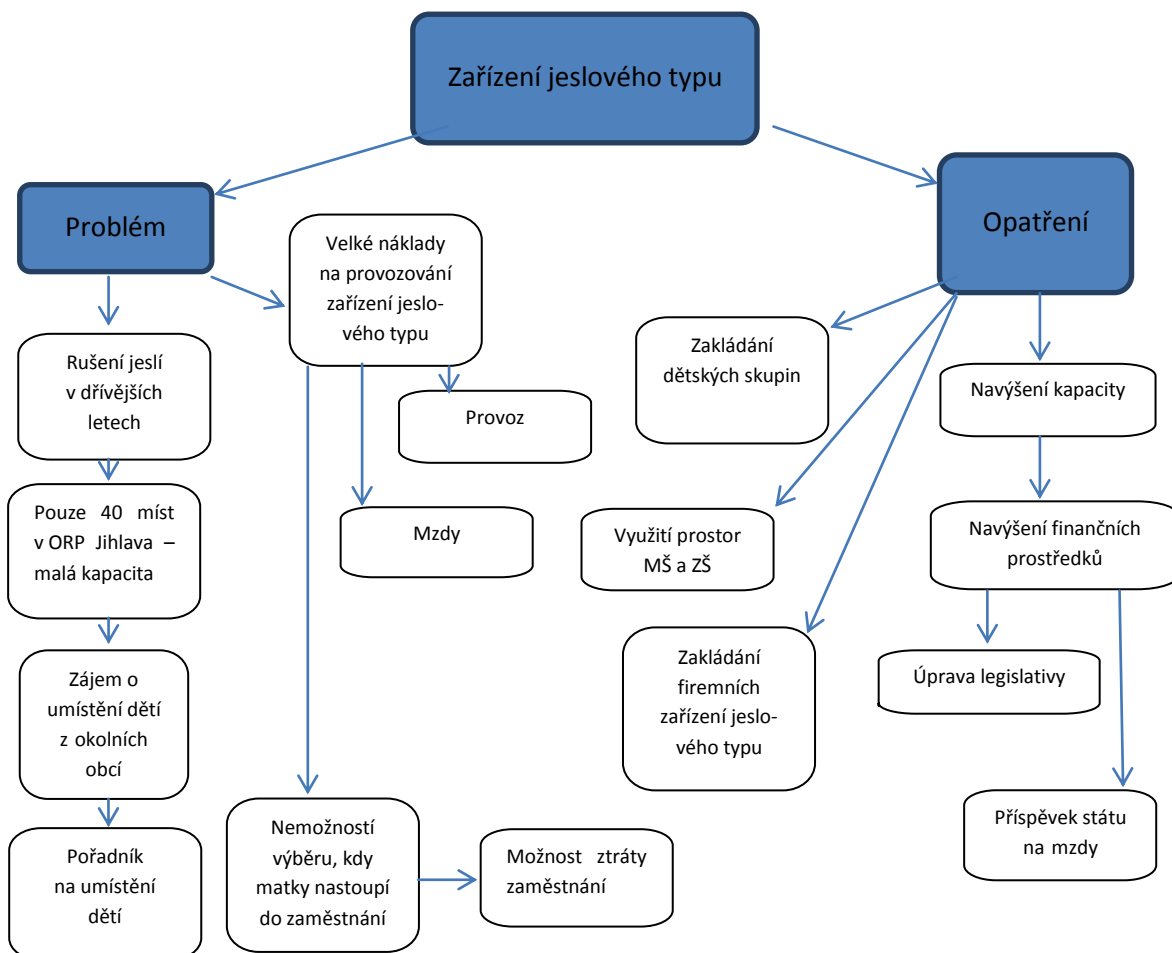
V oblasti umístění dětí mladších 3 let do zařízení jeslového typu je problém hlavně v tom, že většina zařízení byla od roku 1990 postupně rušena. Také nastala změna legislativy, týkající mateřské a rodičovské dovolené, matky zůstávaly doma s dětmi do 3 let. Současný stav, kdy je v provozu v SO ORP Jihlava pouze jedno zařízení jeslového typu, je nedostačující, ale i pro obec velmi nákladný vzhledem k tomu, že obec musí financovat nejen provoz, ale i mzdy pracovníků.

Zařízení jeslového typu v Jihlavě má kapacitu 40 dětí (pořadník na přijetí bývá okolo 100 dětí ročně jen v Jihlavě) a je potřeba navýšení kapacity, případně zřízení dalších zařízení jeslového typu. O tato zařízení mají zájem i okolní obce a na nákladech na provoz by se finančně podílely. Provozování je finančně náročné, veškerý provoz i platy hradí obec, na 1 dítě jsou roční náklady cca 120 000 Kč.

Řešení je v rozšiřování soukromých center, dětských skupin, případně firemních zařízení jeslového typu, které se mohou stát součástí firemních mateřských škol. Případně po ukončení nárůstu dětí v oblasti předškolního vzdělávání volné prostory využít v MŠ pro děti od 2 let, případně mladší. Nejsou tím vyřešeny velké náklady, zde by se měla změnit legislativa a stát by měl přispívat na mzdy pracovníků stejným způsobem jako v mateřských školách.

Na rozšíření kapacity zařízení jeslového typu v Jihlavě o 20 míst je připravena studie, kde je projektována nástavba nad stávající budovou včetně zateplení budovy ve výši 5 mil. Kč. Další možností je smlouva o spolupráci s jihlavskou firmou, která na svém pozemku postaví MŠ pro 100 dětí, která bude fungovat částečně jako firemní MŠ, na provozu se bude podílet firma i obec a budou zde vybudovány prostory pro zařízení jeslového typu s kapacitou 40 dětí. Pokud by pomohl stát a financoval platy pracovníků v zařízení stejným způsobem jako v MŠ, pomohlo by to obcím a mohlo by vniknout více zařízení jeslového typu např. i v prázdných prostorách základních škol nebo mateřských škol. Tím by se vyřešila situace matek, které by rády nastoupily do práce, buď je potřebuje zaměstnavatel, nebo jsou k tomu nuceny z finančních důvodů případně z profesních důvodů. Pokud by se situace neřešila, budou přicházet matky o práci, v případě dvouleté podpory rodičovské dovolené pro matky samoživitelky nastane tíživá situace. Podpora tohoto zařízení je důležitá i pro matky vysokoškolačky, které musí zůstat v kontaktu s novými informacemi ve svém povolání (např. lékařky, právničky atd.). Současná situace matky dětí diskriminuje tím, že jim neumožňuje výběr, kdy nastoupí do zaměstnání.

Schéma 2: Nedostatečná kapacita v zařízení jeslového typu (problémy a opatření)

Zdroj: vlastní zpracování

1.2 Nedostatek finančních prostředků pro modernizaci MŠ

V ORP Jihlava je celkem 37 MŠ, 36 obecních a 1 soukromá. 24 MŠ je spojených se ZŠ, 1 MŠ se SPC a 12 mateřských škol je samostatných. V Jihlavě je 18 MŠ spojeno do právního subjektu MŠ Mozaika a 3 jsou spojeny do MŠ Demlova se SPC. V Polné, Třešti a Brtnici je více školek (2 - 3) spojeno do jednoho subjektu, celkem je počet budov mateřských škol v ORP okolo 70.

Kapacita se průběžně zvyšuje a od roku 2015 bude dostačující. Budovy mateřských škol jsou průběžně rekonstruovány tak, aby vyhovovaly hygienickým předpisům, počet míst bude ještě v následujících letech navýšen o 150 míst. Problémy mají MŠ v menších obcích, kde je podstatně menší rozpočet a obce mají problém rekonstrukci zafinancovat (viz přehled investičních potřeb obcí – tabulka 61). Finanční částka, kterou by obce potřebovaly na investice, rekonstrukce nebo opravy MŠ se pohybuje ve velkých hodnotách a ze svého rozpočtu nemohou investice hradit. Proto musí využívat investičních operačních programů v případě, že budou vyhlášeny. U menších MŠ mají problémy se sportovním zařízením a vybavenými hřišti pro děti a také jsou nutné větší investice, dokazují to požadavky obcí v analytické části.

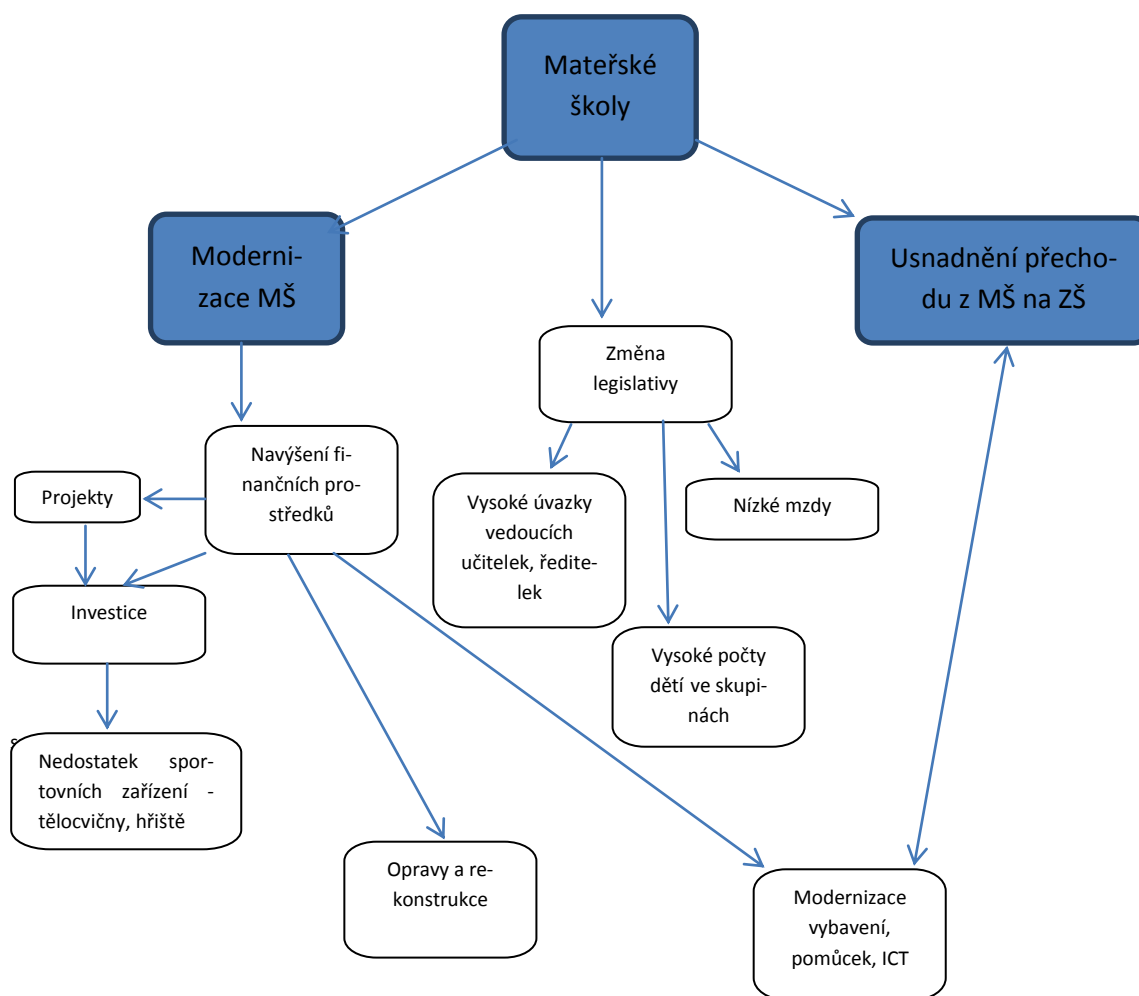
Požadavky na modernizaci předškolního vzdělávání jsou hlavně v oblasti ICT a souvisí s kvalitní přípravou dětí na přechod na ZŠ. MŠ k motivaci a zvýšení zájmu o vzdělávání chtějí využívat interaktivní

tabule nebo Magic boxy, které jsou výhodnější a nemusí být na jednom místě, mohou se přesunout s oddělení do oddělení. Hromadné zajištění nákupu v rámci evropských projektů nebo financí MŠMT by výrazně zmodernizovalo předškolní vzdělávání. Cena jednoho zařízení je 80 000 - 100 000 Kč. Při předpokladu jednoho kusu na budovu MŠ, by se jednalo o celkem 3 100 000 Kč, zájem má hlavně 21 jihlavských školek a MŠ Vysoké Studnice. Důležité je děti připravovat na přechod do ZŠ a zvyšovat jejich zájem o výuku. Modernizací se zlepší podmínky pro rozvoj pregramotnosti dětí, které se připravují na povinnou školní docházku.

Schází vybavenost menších škol a MŠ pro integraci zdravotně postižených žáků, obce se snaží zachovat činnost i velmi malých škol - pak je to velké finanční zatížení obcí, problémem je i omezená, případně scházející kapacita zařízení pro volný čas a sport, špatná dopravní obslužnost v některých obcích.

Jedna z možností modernizace MŠ je financování z evropských fondů (pokud bude téma vyhlášeno), z ostatních zdrojů by se taková částka pravděpodobně nenašla. V případě, že by se interaktivní zařízení nebylo pořízeno, MŠ by musely používat stávající zařízení a modernizace by se musela odložit. V rámci ORP bude nutno vybrat řídicí tým pro zpracování projektu, kde by byli zastoupeni zástupci jednotlivých MŠ a spolupracovali by nejen na zpracování projektu, ale následně i na plnění a vyhodnocení projektu. Součástí by bylo i vzdělávání učitelek MŠ a zároveň zpracování metodiky a vhodných příprav pro děti.

Schéma 3: Modernizace MŠ – usnadnění přechodu z MŠ na ZŠ

Zdroj: vlastní zpracování

Problémová oblast 2 - Základní vzdělávání

2.1 Nedostatečná projektová a metodická pomoc základním školám

Základní školy jsou ohroženy nejen nedostatkem financí, ale i neustálými změnami ve školství, kdy není možno koncepčně pracovat, státní dlouhodobá koncepce neexistuje, mění se hygienické předpisy a ztěžuje to život i obcím, které na investice do škol nemají finance. Veškerá zodpovědnost za vzdělávání je přesunuta na školy, a tím i na obce.

Školy (i obce) se potýkají se zvyšováním administrativní zátěže, s navyšováním povinností pro jejich pracovníky, s navyšující se agresivitou žáků, a tím i navýšením úrazů ve školách. S rodiči problémových žáků je těžká spolupráce, narůstají problémy v sociálně patologické oblasti. Pedagogové jsou málo finančně motivováni, a proto někteří odcházejí mimo školství.

Při přechodech na jinou školu nastává problém pro přecházející žáky vzhledem k různým školním vzdělávacím programům. Školy vyučují různé cizí jazyky, mají různé volitelné předměty, výuka např.

cizích jazyků je zahájena v 1. třídě, na jiné škole ve 3. třídě, problémy jsou i s úrovní znalostí práce na počítačích.

Klesající zájem o technické a přírodovědné obory, je třeba podpořit projektovým a činnostním učením, motivovat žáky spoluprací s různými podniky, ovlivnit je při volbě povolání kariérami poradenským. Je potřeba řešit školní neúspěšnost a slabším žákům pomoci zvládnout základní školu.

Základní školy v Jihlavě spolupracují při řešení a uskutečňování evropských projektů, některé projekty pro školy organizuje odbor školství a investiční akce zajišťuje odbor rozvoje města Magistrátu města Jihlavy. Je připraven a schválen projekt pro školy v ORP a záleží jen na ředitelích škol, zda se zapojí a získají pro své školy vybavení nebo další finanční prostředky. Je možná spolupráce obcí při řešení různých problémů případně nedostatku finančních prostředků jejich sdružením a společným podáním projektu. Některé aktivní obce již spolupracují a dosahují dobrých výsledků při řešení vytipovaných problémů. V současné době se uskutečňuje projekt „Přírodní vědy v ZŠ“ – zavádění zajímavých metod a pomůcek měřící a robotické techniky, dále jsou projekty se stavebnicí Merkur jako podpora technické výchovy a podpora vzniku dílen. Projektu na ovlivnění školního neúspěchu a předčasného odchodu ze škol se účastní 30 škol z ORP Jihlava. Pokračování spolupráce v oblasti v projektové činnosti a metodickou pomoc školám je nutno zachovat a dále v ní pokračovat.

2.2. Nedostatečná kapacita pro žáky základních škol ve školních družinách

Ve školní družině a školních klubech bylo v roce 2012/2013 celkem 109 oddělení, celkový počet žáků je 3 276, z toho 2 871 z 1. stupně a 405 z 2. stupně. Počet žáků se od roku 2005 podstatně zvýšil, počty oddělení ale tolik ne, zvýšila se pouze naplněnost oddělení z 25 žáků na 30. Souvisí to s požadavky škol o navýšení kapacity školních družin, problém bude gradovat i s vysokými počty žáků v současných i budoucích 1. třídách, ale i s celkovým počtem žáků na 1. stupni.

Školní družiny jsou přeplněny a bude potřeba změnit přístup k povolování kapacity, rodiče mají zájem, aby jejich děti navštěvovaly školní družinu, byly v bezpečí a bylo o ně kvalitně postaráno. Omezení kapacit souvisí s financemi, ale ušetří se finance v oblasti sociálně patologických jevů, které by bylo potřeba, pokud by se žáci pohybovali na ulici. Je potřeba změnit financování a navýšit normativy na žáka ve školní družině. Podpora školních klubů pro žáky 2. stupně by pomohla snížit agresivitu žáků a žáci by mohli kvalitně využívat volný čas pod kvalitním vedením.

V rámci školních družin, případně školních klubů je možno organizovat zájmové sekce v různých oblastech: sportovní, hudební, výtvarné, jazykové, technické atd. Zájmové sekce jsou na školách organizovány formou zájmových sekcí, nebo to jsou zájmové kroužky organizované mimo školní družinu, případně to může být spolupráce s Domem dětí a mládeže, která organizuje svoji činnost přímo na škole. Organizování různých akcí, soutěží, výletů, kurzů, to vše ocení rodiče a projeví se v dobrém klimatu školy.

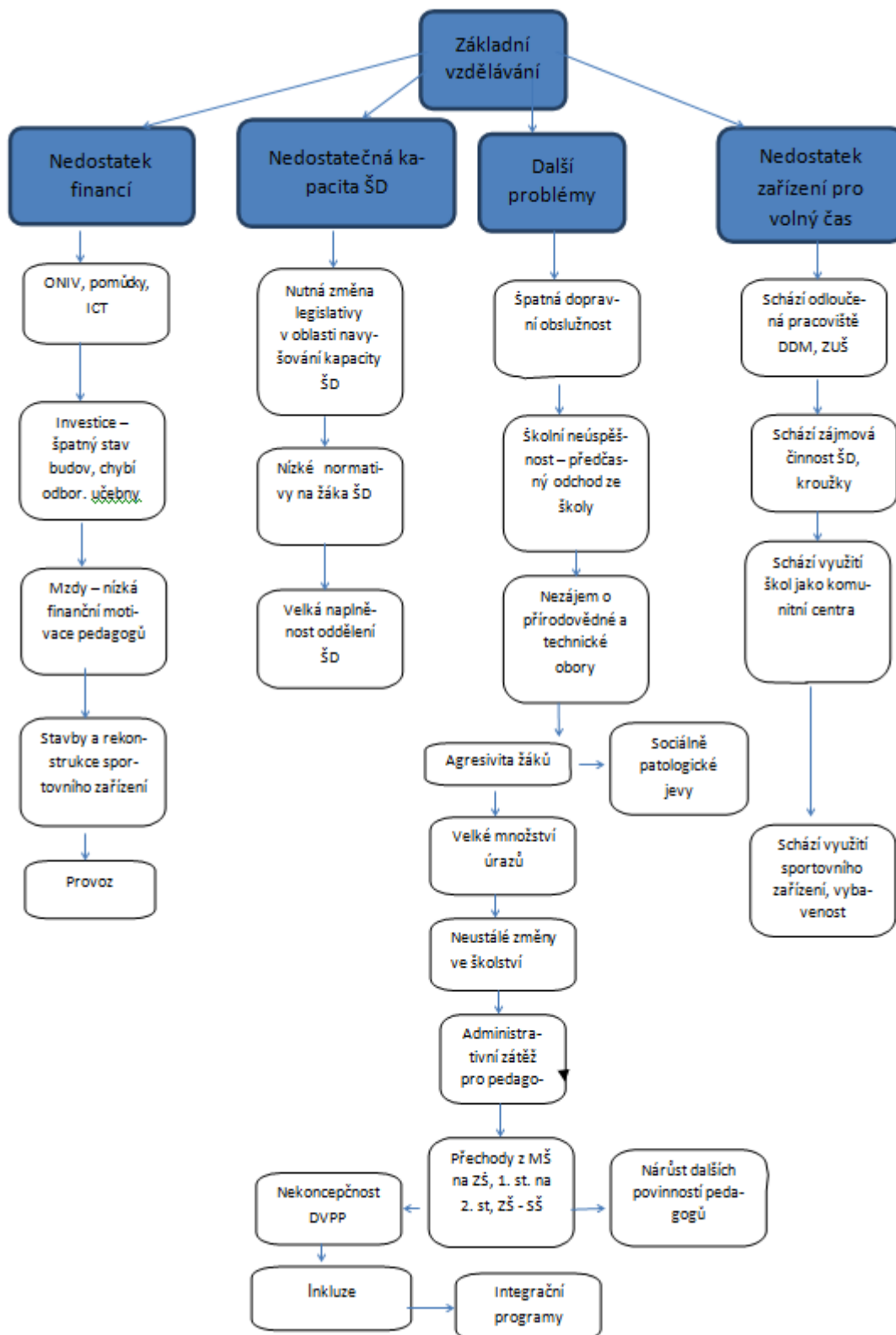
Aby nedošlo ke snížení kvality výuky, je nutno omezit neustálé změny ve školství, zpracovat státní koncepci, neztěžovat život obcím a školám zpříšňováním hygienických vyhlášek, snížit administrativní zátěž a další povinnosti pedagogů (např. dozory), které by mohly dělat osoby s nižším vzděláním. Navýšit prostředky na mzdy a ONIV, dále dávat prostředky na sociálně patologickou prevenci, najít

opatření pro řešení agresivity žáků, snažit se vylepšit špatnou fyzickou kondici dětí. Vyřešit problémy při přechodech dětí ze školy do jiné školy a nenechat veškerou odpovědnost za kvalitu vzdělávání jen na škole.

2.3 Nedostatek zařízení pro sport, volný čas pro děti a mládež

Sportovní a další volnočasové zařízení pro zájmovou školní i mimoškolní činnost je na dobré úrovni v Jihlavě a dvou větších městech ORP. Malé obce, kterých je převážné množství, by potřebovaly finanční prostředky na vybudování tělocvičen a hřišť nejen pro MŠ a ZŠ, ale pro i pro sportování mládeže a dospělých v odpoledních a večerních hodinách. Pomohly by dotační programy, projekty, granty atd. nebo více finančních prostředků pro obce v rámci rozpočtového určení daní. Kromě toho Domy dětí a ZUŠ jsou v ORP Jihlava pouze ve třech největších městech, zřízení odloučených pracovišť v okolních obcích by pomohlo zajistit zájmovou činnost i v malých obcích. Vzhledem k tomu, že DDM a ZUŠ jsou ve vlastnictví tří měst, při zřízení odloučených pracovišť by se musely obce na nákladech nebo je hradit z projektů. V případě provozování organizované činnosti by mohly vzniknout různá vystoupení, akce, soutěže, kurzy pro děti, mládež i dospělé, opět by se dalo využít nových zařízení nebo i prostor škol nebo jiných prázdných budov.

Schéma 4: Základní vzdělávání

Zdroj: vlastní zpracování

3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh	1. Zařízení jeslového typu a předškolní vzdělávání 1.1 Nedostatečná kapacita zařízení jeslového typu
Cíl	1.1 Navýšení kapacity zařízení jeslového typu
Popis cíle	V minulých letech byla většina zařízení jeslového typu zrušena, v ORP Jihlava je pouze jedno zařízení s kapacitou 40 dětí. Zájem o umístění dětí je velký nejen v Jihlavě, ale i v okolních obcích. Navyšování kapacit a výstavba nových zařízení jeslového typu je v obcích finančním problémem, jejich zřízení v prázdných prostorách MŠ ze strany obcí je možné, ale dalším problémem jsou velké provozní a mzdové náklady. Musí je hradit obec, neboť tato zařízení nemají státní příspěvek na mzdy jako mateřské školy. Proto je potřeba změnit legislativu a financování zařízení jeslového typu ze strany státu, dále využívat evropské fondy zaměřené na výstavbu nebo navyšování kapacit.
Hlavní opatření	<p>A. Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • snaha o změnu legislativy v rozpočtové oblasti státních financí – financování zaměstnanců zařízení jeslového typu stejným způsobem jako u mateřských škol (tlak na poslance, senátory, odbory školství, KÚ, jednání na MŠMT a MPSV); • v případě dostatečné kapacity zpracování smluv mezi obcemi se zájmem o umístění dětí v zařízení jeslového typu; • zpracování harmonogramu. <p>B. Ekonomická analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbor nákladovosti provozu, případně nákladů na mzdy; • finanční podíl okolních obcí na provozních nákladech při umístění dětí z jiné obce; • navýšení kapacity stávajícího zařízení nástavbou, je zpracována studie s navýšením kapacity o 20 míst spojená se zateplením budovy s rozpočtem ve výši 5 mil. Kč, přepracovat na projekt a prosadit uskutečnění nástavby a schválení v zastupitelstvu, získat finanční prostředky v rámci investičních evropských projektů; • finanční podíl okolních obcí na provozních nákladech při umístění dětí jiné obce; • využívání evropských investičních a vzdělávacích projektů a dalších grantových programů. <p>C. Návrh opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • spolupráce obcí s firmami při výstavbě firemních MŠ a zařízení jeslového typu; • využití volných prostor v MŠ a ZŠ pro zřízení zařízení jeslového typu; • zpracování variant možností vzniku dalších zařízení jeslového typu; • podpora vzniku hlídačích center, dětských skupin.
Název indikátorů k hodnocení cíle	Navýšená kapacita zařízení jeslového typu
Správce cíle	Vedoucí OŠKT Statutárního města Jihlavy

Problémový okruh	1. Zařízení jeslového typu a předškolní vzdělávání 1.2 Nedostatek finančních prostředků pro modernizaci mateřských škol
Cíl	1.2 Modernizace MŠ - usnadnění přechodu dětí z MŠ do ZŠ
Popis cíle	Zřizovatelé mateřských škol se potýkají s nedostatkem finančních prostředků nejen na výstavbu nebo přístavby MŠ (zvýšení kapacity, která bude brzo již dostatečující), také jim schází finance pro rekonstrukce budov a vybudování sportovních zařízení. Nemohou si pořídit moderní vybavení pro zdravotně postižené děti a pomůcky, které jsou důležité pro moderní předškolní vzdělávání a pro přípravu dětí na přechod do základní školy, např. interaktivní tabule nebo Magic boxy. Problémem jsou vysoké počty dětí v odděleních a vysoké úvazky ředitelky a vedoucích učitelek, nízké mzdy zaměstnanců.
Hlavní opatření	Cíl 1.2 A. Právní analýza <ul style="list-style-type: none"> • snaha o změnu legislativy (úprava úvazků a snížení počtu dětí ve skupinách). B. Ekonomická analýza <ul style="list-style-type: none"> • navýšení mezd; • požadavky na vyhlášení témat pro MŠ v rámci evropských projektů - investiční a vzdělávací projekty, využití dalších grantových projektů. C. Návrh opatření <ul style="list-style-type: none"> • využití spolupráce obcí a MŠ pro zpracování společného projektu na vybavení MŠ; • spolupráce blízkých obcí v investičních projektech.
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet zmodernizovaných MŠ včetně vybavení
Správce cíle	Vedoucí OŠKT Statutárního města Jihlavy

Problémový okruh	2. Základní vzdělávání 2.1 Nedostatek pomoci základním školám v oblasti projektové a metodické činnosti
Cíl	2.1 Projektová a metodická pomoc ZŠ
Popis cíle	Ve školství jsou neustálé legislativní změny, navyšuje se administrativa pro ředitele škol a také povinnosti pedagogů. Ředitel působí jako pedagog, ekonom, právník, psycholog, ale mnohdy i opravář, topič nebo uklízeč. Problém je hlavně u malých škol, kde nemá ředitel sekretariát, který by mu mohl pomoci. Metodickou pomoc by vyřešil pracovník, který by zároveň pomáhal v rámci projektové činnosti školám spolupracovat.
Hlavní opatření	Cíl 2.1 A. Právní analýza <ul style="list-style-type: none"> • vyhlášení programu, kdy by bylo možno zaplatit mzdu aspoň jednoho metodika a projektového pracovníka pro obce ORP; • zmapování požadavků na metodickou projektovou podporu; • harmonogram. B. Ekonomická analýza

	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomická podpora magistrátu. <p>C. Návrh opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • vznik Rady ředitelů škol, která by se scházela dvakrát ročně – zde by vzešly požadavky na pomoc a docházelo by k vzájemné výměně zkušeností a diskusi o školních problémech; • další schůzky v rámci projektové činnosti.
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet akcí projektové a metodické pomoci, počet společných projektů
Správce cíle	Primátor Statutárního města Jihlavy

Problémový okruh	2. Základní vzdělávání 2.2 Nedostatek kapacit pro žáky ZŠ ve školních družinách
Cíl	2.2 Navýšení kapacity pro žáky ZŠ ve školních družinách
Popis cíle	Školní družiny jsou přeplněny a je potřeba změnit přístup k povolování navýšení kapacity. Rodiče mají zájem, aby žáci navštěvovali školní družinu, byli v bezpečí a bylo o ně kvalitně postaráno. Je nutno navýšit i normativ na žáka ve školní družině, aby zde bylo možno provádět zájmovou činnost a zaujmout i žáky 2. stupně v případě, že na škole není povolena kapacita školního klubu. S navýšením počtu žáků na 1. stupni, obzvláště v 1. a 2. třídách, je nutné, aby se o jejich bezpečí postarala škola v době, kdy jsou rodiče v práci. Větší podpora školních družin a školních klubů by snížila agresivitu žáků a ušetřila finance na řešení sociálně patologických jevů v případě, pokud se děti budou pohybovat na ulici a nebude o ně postaráno.
Hlavní opatření	<p>Cíl 2.2</p> <p>A. Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • změna v přidělování kapacity a změna v normativu – tlak na Krajský úřad; • tlak na MŠMT na změnu výše normativu na žáka ŠD. <p>B. Ekonomická analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • navýšení finančních prostředků na vytvoření odloučených pracovišť DDM a ZUŠ v menších obcích formou vyhlášení projektů; • DDM i ZUŠ jsou ve vlastnictví měst, na financování odloučených pracovišť by se musely podílet i obce. <p>C. Návrh opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytváření školních klubů; • podpora zájmové činnosti v rámci ŠD – spolupráce s DDM.
Název indikátorů k hodnocení cíle	Navýšení kapacity ŠD a počet přijatých a nepřijatých žáků
Správce cíle	Primátor Statutárního města Jihlavy

Problémový okruh	2. Základní vzdělávání 2.3 Nedostatek zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost
Cíl	2.3 Vybudování zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost
Popis cíle	Sportovní a další volnočasové zařízení pro zájmovou školní činnost je na dobré úrovni v Jihlavě a větších městech ORP. Obce by ale potřebovaly finanční prostředky na vybudování tělocvičen a hřišť nejen pro MŠ a ZŠ, ale i pro sportování mládeže a dospělých v odpoledních a večerních hodinách. Pomohly by dotační programy nebo více finančních prostředků pro obce v rámci rozpočtového určení daní. Kromě toho Domy dětí a ZUŠ jsou v ORP Jihlava pouze ve třech největších městech, zřízení odloučených pracovišť v okolních obcích by pomohlo zajistit zájmovou činnost i v malých obcích.
Hlavní opatření	Cíl 2.3 A. Právní analýza <ul style="list-style-type: none"> • projektová činnost s investičním programem „Sportovní zařízení“. B. Ekonomická analýza <ul style="list-style-type: none"> • navýšení RUD pro obce. C. Návrh opatření <ul style="list-style-type: none"> • využití prostor základních škol pro sportovní a volnočasovou činnost; • vytvoření komunitních center po spolkovou a zájmovou činnost ve školách v prostorách budov zrušených škol; • vybudování nových sportovišť; • vytvoření odloučených pracovišť DDM a ZUŠ.
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet vybudovaných sportovních zařízení
Správce cíle	Primátor Statutárního města Jihlavy

3.2.4 Indikátory

Přehled indikátorů výsledku:

Problémový okruh č. 1 :	Zařízení jeslového typu a předškolní vzdělávání
Indikátor výsledku:	Změna ve financování a v legislativě u zařízení jeslového typu, MOS
Cíl 1.1:	Navýšení kapacity zařízení jeslového typu
Problémový okruh č. 1 :	Zařízení jeslového typu a předškolní vzdělávání
Indikátor výsledku:	Snadný přechod dětí z MŠ na ZŠ
Cíl 1.2	Modernizace MŠ – usnadnění přechodu dětí z MŠ na ZŠ
Problémový okruh č. 2:	Základní vzdělávání
Indikátor výsledku:	Zvýšení kvality řízení školy a projektová spolupráce škol, metodická pomoc
Cíl 2.1:	Projektová a metodická pomoc ZŠ

Problémový okruh č. 2:

Indikátor výsledku:

Cíl 2.2:

Základní vzdělávání

Spokojení rodiče a žáci s umístěním do ŠD a ŠK

Navýšení kapacity pro žáky ZŠ ve školní družině

Problémový okruh č. 2:

Indikátor výsledku:

Cíl 2. 3:

Základní vzdělávání

Kvalitní podmínky pro školní i mimoškolní volnočasové aktivity

Vybudování zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost

INDIKÁTORY VÝSLEDKU:

Problémový okruh/Cíl:	1. Problematika jeslí a předškolních zařízení		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru výsledku	Změna ve financování a v legislativě u zařízení jeslového typu, MOS		
Měrná jednotka	Navýšení kapacity zařízení jeslového typu - legislativní změny a změny ve financování mezd		
Správce měřítka	Vedoucí OŠKT Magistrátu města Jihlavy		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Snaha o změnu financování, legislativy, tlak na poslance, kraj a obce.	Schválení změny financování a legislativy - usnadnění zakládání a financování zařízení jeslového typu.
Skutečnost	Snaha o změnu financování, tlak na schválení dětských skupin.		
Popis měřítka:	Pro možnost navyšování kapacity zařízení jeslového typu je nutná legislativní změna v oblasti financování mezd, které musí být hrazeny státem stejně jako u MŠ, dále legislativní úpravy týkající se počtu dětí v odděleních a vybavení. Pokud by tyto změny nenastaly, bude pro obce velmi komplikované zařízení jeslového typu pořizovat; meziobecní spoluprací by se ovšem náklady na mzdy mohly snížit..		
Metodika a výpočet:	Sledování navyšování počtu zařízení jeslového typu, využívání stávajících budov MŠ a ZŠ pro celkové navýšení kapacity jeslí. Spolupráce s firmami při budování školek a jeslí, spolupráce obcí při využívání volných budov. Podpora zřizování dětských skupin.		
Zdroj čerpání dat:	Informace z magistrátu a obcí		

Problémový okruh/Cíl:	1. Problematika jeslí a předškolních zařízení		
Číslo indikátoru	1.2		
Název indikátoru výsledku	Snadný přechod dětí z MŠ na ZŠ		
Měrná jednotka	Modernizace MŠ včetně vybavení a vybudování sportovních zařízení pro MŠ		

Správce měřítka	Vedoucí OŠKT Magistrátu města Jihlavy		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Využívání evropských fondů při pořízení moderního vybavení.	Moderně vybavené MŠ se žáky, kteří bez problémů přecházejí na ZŠ.
Skutečnost	Modernizace probíhá při přestavbách hlavně velkých MŠ, malé obce nemají dostatek financí.		
Popis měřítka:	Sledování modernizace MŠ tak, aby odpovídala současným hygienickým předpisům a umožnila dětem kvalitní předškolní vzdělávání. Získání investic do modernizace MŠ z rozpočtu obcí, včetně využití evropských investičních projektů, případně Fondu Vysočiny atd., využití meziobecní spolupráce při podávání projektů.		
Metodika a výpočet:	Sledování počtu zmodernizovaných škol.		
Zdroj čerpání dat:	Informace z magistrátu a obcí		

Problémový okruh/Cíl	2. Problematika základního školství		
Číslo indikátoru	2.1		
Název indikátoru výsledku	Zvýšení kvality řízení školy a projektová spolupráce škol, metodická pomoc.		
Měrná jednotka	Společně uskutečněné projekty, akce, DVPP, metodická pomoc.		
Správce měřítka	Primátor Statutárního města Jihlavy		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5 společných projektů, 2 setkání ročně, vytvoření Rady ředitelů v ORP Jihlava, společné akce – DVPP.	8 společných projektů, 2 setkání ročně Rady ředitelů v ORP Jihlava, společné akce – DVPP.
Skutečnost	2 projekty, setkání vedení škol, výměna zkušeností jen v rámci projektů.		
Popis měřítka:	V současné době jsou uskutečňovány dva projekty, jeden se týká všech jihlavských ZŠ (podpora přírodních věd), další ZŠ v ORP Jihlava se týká podpory žáků ohrožených školní neúspěšností – Otevřená škola. Po vyhlášení témat pro rok 2015 - 2020 se uskuteční další projekty, které jsou v projektové fiši a připravují se. Zatím je projektový tým financován v rámci projektů, ale výhledově se připravuje pozice pracovníka koordinátora projektů pro základní školy v ORP (zároveň metodik pro ZŠ). Menší obecní školy se potýkají s nedostatkem financí, nedostatkem pomůcek, ale také nemají možnost připravit projekt, který je administrativně náročný. Pomoc organizačního pracovníka projektů menší, ale i		

	větší školy uvítají, a je pro ně schůdnější se projektu zúčastnit. Klesající zájem o technické obory, inkluze, pomoc ohroženým žákům atd. jsou projekty, které pomohou školám nejen ve vybavení, ale i v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů.
Metodika a výpočet:	Počet akcí DVPP, akcí s výměnou zkušeností na různá témata, metodické semináře i individuální metodická pomoc se bude hodit hlavně ředitelům a pedagogickým pracovníkům menších škol.
Zdroj čerpání dat:	Informace z magistrátu a obcí

Problémový okruh/Cíl	2. Problematika základního školství		
Číslo indikátoru	2.2		
Název indikátoru výsledku	Spokojení rodiče a žáci s umístěním do ŠD a ŠK		
Měrná jednotka	Přijetí dětí do školní družiny a snížení počtu nepřijatých dětí		
Správce měřítka	Vedoucí odboru školství Krajského úřadu Kraje Vysočina		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Navýšení kapacity ŠD aspoň o 300 míst.	Navýšení kapacity pro všechny žáky, jejichž rodiče požadují přijetí svých dětí do ŠD.
Skutečnost	Není žádná volná kapacita, je požadavek na přijetí dalších 560 dětí.		
Popis měřítka:	Kapacitu školních družin základních škol povoluje KÚ Kraje Vysočina. Je potřeba jednat o navýšení kapacity a také o zajištění finančních prostředků na normativy na žáka ŠD. Jednání na KÚ případně MŠMT bude muset probíhat a stávající situaci řešit.		
Metodika a výpočet:	Sledování počtu nepřijatých žáků		
Zdroj čerpání dat:	Informace z magistrátu a obcí, KÚ		

Problémový okruh/Cíl	2. Problematika základního školství		
Číslo indikátoru	2.3		
Název indikátoru výsledku	Kvalitní podmínky pro školní i mimoškolní volnočasové aktivity		
Měrná jednotka	Vybudování zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost pro ZŠ		
Správce měřítka	Primátor Statutárního města Jihlavy		
Roky	2013	2017	2020
Plán			
Skutečnost			
Popis měřítka:	V obcích schází zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost. Scházejí hřiště, tělocvičny, ale i prostor pro zájmovou činnost, kde by se mohli mládež i dospělí zabývat zájmovou činností; mohla by sloužit jako odloučená pracoviště DDM nebo ZUŠ. Možno využít zrušených škol jako komunitních center obcí.		

Metodika a výpočet:	Nutno využívat investiční evropské projekty, grantové programy kraje a také stávající prostory v MŠ nebo ZŠ, případně ve zrušených školách a kulturních dnech.
Zdroj čerpání dat:	Informace z magistrátu a obcí, KÚ

Přehled indikátorů výstupu:

Problémový okruh č. 1 :	Zařízení jeslového typu a předškolní vzdělávání
Cíl 1.1:	Navýšení kapacity zařízení jeslového typu
Indikátor výstupu:	1.1a Počet zapojených obcí - využití prostor MŠ a ZŠ, spolupráce obcí při provozování zařízení jeslového typu a dětských skupin 1.1b Počet dětí přijatých a nepřijatých - navýšení kapacity zařízení jeslového typu
Problémový okruh č. 1 :	Zařízení jeslového typu a předškolní vzdělávání
Cíl 1.2	Modernizace MŠ – usnadnění přechodu z MŠ na ZŠ
Indikátor výstupu:	1.2a Počet nových sportovních zařízení u MŠ (případně u MŠ a ZŠ) 1.2b Počet MŠ zmodernizovaných MŠ včetně vybavení
Problémový okruh č. 2:	Základní vzdělávání
Cíl 2.1:	Pomoc základním školám v oblasti projektové a metodické činnosti
Indikátor výstupu:	2.1a Počet společných uskutečněných projektů 2.1b Počet vzdělávacích akcí, výměny zkušeností, metodické pomoci
Problémový okruh č. 2:	Základní vzdělávání
Cíl 2.2:	Navýšení kapacity pro žáky ZŠ ve školních družinách
Indikátor výstupu:	2.2 Navýšení počtu míst v ŠD
Problémový okruh č. 2:	Základní vzdělávání
Cíl 2.3:	Vybudování zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost pro ZŠ
Indikátor výstupu:	Navýšení počtu zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost

INDIKÁTOR VÝSTUPU:

Problémový okruh/Cíl:	1. Problematika jeslí a předškolních zařízení 1.1 Nedostatečná kapacita jeslí Cíl: Navýšení kapacity jeslí		
Číslo indikátoru	1.1a		
Název indikátoru	Využití prostor MŠ a ZŠ, spolupráce obcí při provozování zařízení jeslového typu a dětských skupin		
Měrná jednotka	Počet zapojených obcí		
Správce měřítka	Vedoucí OŠKT Magistrátu města Jihlavy		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	6
Skutečnost	0		

Popis měřítka:	Jediné jesle v ORP Jihlava jsou s nedostačující kapacitou 40 míst. Měřítkem indikátoru je počet rekonstruovaných budov, případně nástaveb. Využití volných prostor v mateřských a základních školách pro zřízení oddělení jeslí, případně hlídacích skupin nebo oddělení pro děti od 2 let. Obce, které zřídí ve volných prostorách MŠ a ZŠ oddělení jeslí, případně hlídací skupiny pro děti od 2 let nebo zřídí oddělení dětí od 2 let v MŠ, musí snížit počet dětí v oddělení a navýšit počet pedagogů. Vzhledem k financování jeslí, kde hradí provoz i mzdy obce, je potřeba změnit legislativu a hradit mzdy stejných způsobem jako v MŠ ze státního rozpočtu s tím, že musí být snížit počet dětí na 1 pedagoga.
Metodika a výpočet:	Sledování rekonstrukcí stávajících budov, případně nástaveb pro celkové navýšení kapacity jeslí. Spolupráce s firmami při budování školek a jeslí. Využití budov MŠ a ZŠ, případně prázdných budov v obcích.
Zdroj čerpání dat:	Informace z magistrátu a obcí

Problémový okruh/Cíl:	1. Problematika jeslí a předškolních zařízení 1.1 Nedostatečná kapacita jeslí Cíl: Navýšení kapacity jeslí		
Číslo indikátoru	1.1b		
Název indikátoru	Navýšení kapacity zařízení jeslového typu		
Měrná jednotka	Počet dětí přijatých a nepřijatých		
Správce měřítka	Vedoucí OŠKT Magistrátu města Jihlavy		
Roky	2013	2017	2020
Plán		60/90	100/30
Skutečnost	40/135		
Popis měřítka:	V současné době je kapacita jeslí 40 dětí a počet nepřijatých cca 135 dětí. Každý rok je evidován velký převis nepřijatých dětí, v Jihlavě více než 100, do MŠ v menších obcích jsou přijímány děti mladších 3 let, ale a ty potřebují úplně jiný přístup než děti starší a také podstatně nižší počet ve skupinách. Kromě toho jsou MŠ na obcích přeplněné.		
Metodika a výpočet:	Sledování celkového počtu umístěných dětí v nově vybudovaných jeslích, případně v nástavbách a v budovách po rekonstrukcích nebo v uvolněných prostorách MŠ a ZŠ, nových firemních jeslí, společných jeslí pro více obcí a spolupráce při umístování dětí. V rámci demografického vývoje se předpokládá snížení porodnosti, pokud nebude větší podpora rodin s dětmi.		
Zdroj čerpání dat:	Informace z magistrátu a obcí		

Problémový okruh/Cíl:	1. Problematika jeslí a předškolních zařízení 1.2 Nedostatek finančních prostředků pro modernizaci MŠ Cíl: Modernizace předškolního vzdělávání – usnadnění přechodu dětí z MŠ do ZŠ		
Číslo indikátoru	1.2a		
Název indikátoru	Počet nových sportovních zařízení a hřišť u MŠ (případně u MŠ a ZŠ)		
Měrná jednotka	Počet sportovních zařízení a hřišť		

Správce měřítka	Náměstek primátora pro školství Statutárního města Jihlavy		
Roky	2013	2017	2020
Plán		55	65
Skutečnost	43		
Popis měřítka:	Vybudování nových sportovních zařízení, případně tělocvičen a hřišť u MŠ tak, aby odpovídaly současným hygienickým předpisům a umožnily dětem využívat nejen v MŠ, ale v obcích i pro zájmovou činnost. Získání pohybových dovedností, hry a sport, jsou součástí moderního předškolního vzdělávání.		
Metodika a výpočet:	Získání investic do modernizace sportovních zařízení a hřišť pro MŠ a zájmovou činnost z rozpočtu obcí, včetně využití evropských investičních projektů a meziobecní spolupráce při podávání projektů.		
Zdroj čerpání dat:	Informace z magistrátu a obcí.		

Problémový okruh/Cíl:	1. Problematika jeslí a předškolních zařízení 1.2 Nedostatek finančních prostředků Cíl: Modernizace předškolního vzdělávání – usnadnění přechodu dětí z MŠ do ZŠ		
Číslo indikátoru	1.2b		
Název indikátoru	Počet MŠ zmodernizovaných MŠ včetně vybavení		
Měrná jednotka	Počet interaktivních pomůcek v MŠ		
Správce měřítka	Náměstek primátora pro školství Statutárního města Jihlavy		
Roky	2013	2017	2020
Plán		40	60
Skutečnost	10		
Popis měřítka:	Nedostatek pomůcek a modernizace výuky v MŠ je potřeba řešit tak, aby děti postupně získávaly dovednosti, které jim usnadní přechod do 1. třídy ZŠ. Stejně tak je nutné získání finančních prostředků na děti zdravotně postižené k usnadnění inkluze. S modernizací souvisejí i legislativní změny, týkající se snížení počtu dětí ve skupinách, snížení úvazku vedoucích učitelek a ředitelky, i navýšení mezd, které jsou vzhledem k jejich důležité práci nízké.		
Metodika a výpočet:	Moderní pomůcky (interaktivní tabule, Magic boxy) jsou důležité pro usnadnění přechodu dětí z MŠ na ZŠ. Nutné je využívání evropských vzdělávacích projektů a meziobecní spolupráce při podávání projektů.		
Zdroj čerpání dat:	Informace z magistrátu a obcí		

Problémový okruh/Cíl:	2. Problematika základního školství 2.1 Nedostatek pomoci základním školám v oblasti projektové a metodické činnosti Cíl: Projektová a metodická pomoc		
Číslo indikátoru	2.1a		
Název indikátoru	Počet společných uskutečněných projektů		
Měrná jednotka	Počet projektů		
Správce měřítka	Primátor Statutárního města Jihlavy		

Roky	2013	2017	2020
Plán		5/2 setkání ročně	8/2setkání ročně
Skutečnost	2/0		
Popis měřítka:	V současné době jsou uskutečňovány dva projekty, jeden se týká všech jihlavských ZŠ (podpora přírodních věd), další ZŠ v ORP Jihlava, a to podpory žáků ohrožených školní neúspěšností – Otevřená škola. Po vyhlášení témat pro rok 2015 - 2020 se uskuteční další projekty, které jsou v projektové fiši a připravují se. Zatím je projektový tým financován v rámci projektů, ale výhledově se připravuje pozice pracovníka koordinátora projektů pro základní školy v ORP (zároveň metodik pro ZŠ).		
Metodika a výpočet:	Menší obecní školy se potýkají s nedostatkem financí i pomůcek, a ani nemají z mnoha objektivních důvodů možnost připravit administrativně náročný projekt, který by tuto situaci zlepšil. Pomoc organizačního pracovníka při zpracování projektů menší (ale i větší) školy jistě uvítají, neboť potom by bylo schůdnější se takovýchto projektů zúčastnit. Klesající zájem o technické obory, inkluze, pomoc ohroženým žákům atd. jsou projekty, které pomohou školám nejen v oblasti materiálního vybavení, ale i oblasti dalšího vzdělávání pedagogů.		
Zdroj čerpání dat:	Informace z magistrátu a obcí		

Problémový okruh/Cíl:	2. Problematika základního školství 2.1 Nedostatek pomoci základním školám v oblasti projektové a metodické činnosti Cíl: Projektová a metodická pomoc ZŠ		
Číslo indikátoru	2.1b		
Název indikátoru	Počet vzdělávacích akcí, výměny zkušeností, metodické pomoci		
Měrná jednotka	Počet akcí		
Správce měřítka	Primátor Statutárního města Jihlavy		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	Organizační pracovník pro přípravu a realizaci projektů bude mít ve svém úvazku ještě poskytování metodické pomoci základním školám v ORP Jihlava, organizování akcí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků tak, aby bylo koncepční a navazovalo na potřeby ZŠ. Kromě toho založená Rada ředitelů v rámci projektu Otevřená škola se bude pravidelně scházet a vyměňovat si zkušenosti.		
Metodika a výpočet:	Akce DVPP, akce s výměnou zkušeností na různá témata, metodické semináře i individuální metodická pomoc se bude hodit hlavně ředitelům a pedagogickým pracovníkům menších škol.		
Zdroj čerpání dat:	Informace z magistrátu a obcí		

Problémový okruh/Cíl	2. Problematika základního školství 2.2 Nedostatek kapacity pro žáky základních škol ve školní družině Cíl: Navýšení kapacity pro žáky ZŠ ve školních družinách dětí z MŠ do ZŠ		
Číslo indikátoru	2.2		
Název indikátoru	Navýšení počtu míst v ŠD		
Měrná jednotka	Navýšení míst kapacity ŠD/počet nepřijatých dětí		
Správce měřítka	Vedoucí odboru školství Krajského úřadu Kraje Vysočina		
Roky	2013	2017	2020
Plán		300/250	100/0
Skutečnost	0/560		
Popis měřítka:	Kapacitu školních družin základních škol povoluje KÚ Kraje Vysočina. V současné době povoluje kapacitu pouze do výše 50 % žáků na 1. stupni, což je pro většinu škol nedostačující. Problém mají hlavně velké školy a školy v lokalitách sídlišť. Rodiče požadují, aby žáci byli odpoledne v bezpečí, ale počet žáků se na 1. stupni bude do roku 2017 zvyšovat. Je proto potřeba jednat o navýšení kapacity a také o zajištění finančních prostředků na normativy na žáka ŠD. Jednání na KÚ případně MŠMT bude muset probíhat a stávající situaci je nutno řešit.		
Metodika a výpočet:	Nutno sledovat a prosadit navýšení kapacity aspoň na školách, kde jsou největší problémy s nepřijetím žáků do školních družin. Zároveň je nutno sledovat počet nepřijatých žáků.		
Zdroj čerpání dat:	Informace z magistrátu a obcí, KÚ		

Problémový okruh/Cíl	2. Problematika základního školství 2.3 Nedostatek zařízení pro volný čas, zájmová činnost Cíl: Vybudování zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost		
Číslo indikátoru	2.3		
Název indikátoru	Navýšení počtu zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost		
Měrná jednotka	Počet zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činností		
Správce měřítka	Primátor Statutárního města Jihlavy		
Roky	2013	2017	2020
Plán		300/250	100/0
Skutečnost	0/560		
Popis měřítka:	V menších obcích jsou potřeba nejen rekonstrukce škol, ale i vybudování zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost. Scházejí hřiště, tělocvičny, i prostory, kde by se mohli mládež i dospělí zabývat zájmovou činností, a která by mohla sloužit jako odloučená pracoviště DDM nebo ZUŠ. Možné je využít zrušených škol jako komunitních center obcí.		
Metodika a výpočet:	Nutno využívat investiční evropské projekty, grantové programy kraje a také cí prostory v MŠ nebo ZŠ, případně ve zrušených školách.		
Zdroj čerpání dat:	Informace z magistrátu a obcí, KÚ		

3.3 Pravidla pro řízení strategie

3.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie je ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny	
Manažer strategie:	Mgr. Stanislava Prokešová
Členové řídicí skupiny:	Zdeňka Švaříčková, Mgr. Olga Zachariášová, Ing. Miluše Bradova, Ing. Zuzana Pátková, Ing. Martin Čada

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, komunikovat s ostatními subjekty v území, dbát na to, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle. Bude rovněž kontrolovat, zda do příslušného rozpočtu jsou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Navýšení kapacity zařízení jeslového typu	Pracovnice OŠKT Magistrátu města Jihlavy (kompetence jesle)
1.2	Modernizace MŠ - usnadnění přechodu z MŠ na ZŠ	Pracovnice OŠKT Magistrátu města Jihlavy (kompetence MŠ)
2.1	Projektová a metodická pomoc základním školám	Vedoucí OŠKT Magistrátu města Jihlavy
2.2	Navýšení kapacity pro žáky ZŠ ve školních družinách	Vedoucí OŠKT Magistrátu města Jihlavy
2.3	Vybudování zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost	Vedoucí OŠKT Magistrátu města Jihlavy

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.1a	Počet zapojených obcí – využití prostor MŠ a ZŠ, spolupráce obcí při provozování zařízení jeslového typu a dětských skupin	Vedoucí OŠKT Magistrátu města Jihlavy
1.1b	Počet dětí přijatých a nepřijatých - navýšení kapacity v zařízeních jeslového typu počet zapojených obcí	Vedoucí OŠKT Magistrátu města Jihlavy
1.2a	Počet nových sportovních zařízení a hřišť u MŠ (případně u MŠ a ZŠ)	Náměstek primátora pro školství Statutárního města Jihlavy
1.2b	Počet zmodernizovaných MŠ včetně vybavení	Náměstek primátora pro školství Statutárního města Jihlavy
2.1a	Počet společných uskutečněných projektů	Primátor Statutárního města Jihlavy
2.1b	Počet vzdělávacích akcí, výměny zkušeností, metodické pomoci	Primátor Statutárního města Jihlavy
2.2	Navýšení počtu míst v ŠD	vedoucí odboru školství Krajského úřadu Kraje Vysočina
2.3	Navýšení počtu zařízení pro sport, volný čas a zájmovou činnost	Primátor Statutárního města Jihlavy

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.¹

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	Každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit, bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, nebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování.

¹ Tabulka je univerzální a pro konkrétní území je nutné ji zpřesnit podle místních podmínek. V případě, že v době zapracování do souhrnného dokumentu nebudou vyjasněny konkrétní podmínky, bude uvedena obecně a v pozdějším období zaktualizována. To se týká zejména zodpovědné osoby/subjektu. Jakmile bude rozhodnuto o složení řídící skupiny a o výběru manažera, je vhodné tuto informaci do souhrnného dokumentu doplnit (ne jmenovitě, ale funkčním zastoupením).

Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace									■					
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže.

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl.

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat a která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve

fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se počítá v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které jsou v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které byly naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

3.4 Závěr a postup zpracování

3.4.1 Shrnutí

V oblasti školství a předškolního vzdělávání v analytické části nejdříve došlo k vymezení a zdůvodnění problémů včetně vymezení základní legislativy. Celkový počet obcí byl rozdělen podle počtu obyvatel a bylo zjištěno, které školy se v obcích vyskytují. V dalších tabulkách je uveden počet MŠ, ZŠ, ZUŠ a DDM a gymnázií. Podrobně je v tabulkách rozpracován vývoj od roku 2005, takže můžeme sledovat postupné změny v oblasti státního i soukromého školství. Analýzu doplňují informace o školních jídelnách a školních družinách. Přehled pracovníků, výkony a vývoj je uveden v dalších tabulkách, ze kterých můžeme zjistit údaje i o žácích, dětech, zařízeních, kapacitě. V oblasti financování jsou porovnány provozní a přímé výdaje, ukazatele nákladovosti, financování z RUD v obcích a shrnuty investiční

potřeby obcí. Byla provedena analýza cílových skupin, rizik, SWOT analýza a v souhrnu analýz byl zpracován závěr.

Návrhová část souhrnné zprávy vychází z údajů, které byly zjištěny v analytické části. Ze zjištěných údajů byly vytipovány nejdůležitější problémové oblasti, popsány cíle, které mají své správce a indikátory ke sledování cílů. Součástí návrhové části oblasti školství je vize, která definuje ideální konečný stav. V rámci fokusních skupin byla zpracována opatření na nejdůležitější problémové oblasti a určeny indikátory výsledku a výstupu, jejichž plnění budou sledovat gestoři. Akční plán realizace s harmonogramem bude navazovat na souhrnnou zprávu. Meziobecní spolupráce obcí se prolíná problémovými okruhy.

3.4.2 Popis postupu tvorby strategie

Zpracování analýzy stávajícího stavu školství v ORP Jihlava bylo zahájeno v listopadu 2013 a ukončeno v srpnu 2014. Návrhová část pokračovala od září 2014 a bude ukončena po připomínkách v květnu 2015. Analytické podklady byly získány z rejstříku škol a školských zařízení a z výkazů MŠMT, od pracovníků z odboru školství Magistrátu města Jihlavy a Krajského úřadu Kraje Vysočina. Analýza byla projednána na schůzi starostů a na poradě ředitelů ZŠ. K návrhové části byla vytvořena fokusní skupina, se kterou byly konzultovány problémové okruhy, vize, cíle, indikátory, následná opatření atd. Byli v ní odborníci nejen řad motivujících starostů, ale i úředníci, kteří mají školství na starosti, zástupci samosprávy a zástupci z řad ředitelů škol a školských zařízení.

Analýza pravdivě zmapovala stav školství ve správním obvodu ORP k roku 2013 a pomohla vytipovat problémy a zpracovat opatření. Nastínila zároveň i témata projektové činnosti, jejichž vyhlášení a následná dotační pomoc by školství pomohla. Na tvorbě strategie pro jednotlivá témata se podílel celý projektový tým. Na pravidelných schůzkách byl postup prací konzultován, jednotlivé kroky u všech témat diskutovány a hledány optimální výstupy. Rovněž přínosná byla setkání a konzultace s motivujícími starosty.

3.5. Přílohy

Vazba na OP VV – PO3 a IROP – SC 2.4

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce, a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpoře krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání, připojení k internetu, anebo konektivita celých škol.

Seznam použitých zkratk

ČSÚ	Český statistický úřad
DDM	Dům dětí a mládeže
DSO	Dobrovolný svazek obcí
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
ICT	Informační technika
IROP	Integrovaný regionální operační program
KÚ	Krajský úřad
MMJ	Magistrát města Jihlavy
MOS	Meziobecní spolupráce
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIV	Neinvestiční výdaje - prostředky na platy (PNP ped. + PNP nepedagogů),
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
OON	Ostatní osobní náklady (OON ped. + OON nepedagogů),
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
ORP	Obec s rozšířenou působností
PO	Prioritní osa
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
RVP s přílohou LMP	Rámcový vzdělávací program s přílohou pro lehké mentální postižení
SO	Správní obvod
SŠ	Střední škola
SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací program
ŠD	Školní družina
ŠJ	Školní jídelna
ŠK	Školní klub
ŠVP	Školní vzdělávací program
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
VOŠ	Vyšší odborná škola
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola

4. Téma 2.: Sociální služby

4.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neodditovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.
- vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2 Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Tab. 65: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

Druh zařízení sociálních služeb	
Centra denních služeb	
Denní stacionáře	2
Týdenní stacionáře	
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	
Domovy pro seniory	3
Domovy se zvláštním režimem	
Chráněné bydlení	
Azylové domy	2
Domy na půl cesty	
Zařízení pro krizovou pomoc	
Nízkoprahová denní centra	
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	
Noclehárny	
Terapeutické komunity	
Sociální poradny	5
Sociálně terapeutické dílny	2
Centra sociálně rehabilitačních služeb	3
Pracoviště rané péče	
Intervenční centra	
Služby následné péče	
Ostatní	16
Celkem	33

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb MPSV (dále jen Registr MPSV), vlastní šetření

Podle Registru poskytovatelů sociálních služeb, který vede Ministerstvo práce a sociálních věcí pracuje ve správním obvodu ORP Jihlava celkem 33 zařízení poskytujících sociální služby. Drtivá většina těchto zařízení (25) sídlí v krajském městě Jihlavě. Zbytek zařízení má sídlo v jiné obci správního obvodu.

Zařadit sociální zařízení, která poskytují více služeb, do typů podle jedné (hlavní) služby bylo obtížné. Někdy ani samotní poskytovatelé, nedokázali přesně určit, která služba je pro ně ta nejdůležitější. Proto byl výběr často náhodný a výčet zařízení toho kterého typu není úplně vypovídající o dané situaci.

Největší počet (10) tvoří zařízení s pečovatelskou službou. Kromě města Jihlavy, kde se nacházejí 2 pečovatelské služby (Integrované centrum sociálních služeb Jihlava a Clementia, o.p.s. Jihlava), jsou další i ve všech ostatních městech správního obvodu (Brtnice, Polná a Třešť), dále v městysích Batelov a Stonařov, ale i ve větších obcích (Horní Dubenky a Věžnice u Havlíčkova Brodu). Pečovatelskou službu provozuje rovněž Diecézní charita Brno, Oblastní charita Jihlava. Další nejpočetnější skupinou

jsou zařízení odborného sociálního poradenství (5). Všechny mají sídlo v Jihlavě. Domovy pro seniory jsou celkem 3, z toho jeden sídlí mimo krajské město (Domov důchodců Ždírec). Všechna ostatní zařízení poskytují svoje služby v krajském městě. Jsou to: zařízení sociálně rehabilitačních služeb (3), denní stacionáře (2), azylové domy (2), sociálně terapeutické dílny (2) a po jednom zařízení sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, tlumočnických služeb, odlehčovacích služeb a tísňové péče. Ve městě Jihlavě jsou jako poskytovatelé sociálních služeb zaregistrována ještě dvě zdravotnická zařízení lůžkového typu. Je to Nemocnice Jihlava a Psychiatrická nemocnice Jihlava.

Tab. 66: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

Druh zařízení sociálních služeb	
Centra denních služeb	
Denní stacionáře	2
Týdenní stacionáře	
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	
Domovy pro seniory	3
Domovy se zvláštním režimem	
Chráněné bydlení	
Azylové domy	2
Domy na půl cesty	
Zařízení pro krizovou pomoc	
Nízkoprahová denní centra	
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	
Noclehárny	
Terapeutické komunity	
Sociální poradny	5
Sociálně terapeutické dílny	2
Centra sociálně rehabilitačních služeb	4
Pracoviště rané péče	1
Intervenční centra	
Služby následné péče	
Ostatní	16
Celkem	35

Zdroj: Registr MPSV, vlastní šetření

Tab. 67: Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo území ORP působících v rámci ORP

Pořadové číslo	Název zařízení	Typ zařízení	Zřizovatel zařízení	Sídlo zařízení (ORP)
1.	Středisko rané péče	raná péče	Středisko rané péče Brno	Brno
2.	Centrum pro dětský sluch Tamtam	raná péče	Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s.	Praha

Zdroj: Registr MPSV, vlastní šetření

Vlastním šetřením, studiem Komunitního plánu města Jihlavy, Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Kraje Vysočina a konzultacemi s pracovníky sociálních odborů Krajského úřadu Kraje Vysočina a Magistrátu města Jihlavy bylo zjišťováno, zda registrované subjekty skutečně fungují a poskytují služby tak, jak uvádí registr poskytovatelů. Bylo zjištěno, že všechna deklarovaná zařízení jsou funkční a registrované služby skutečně poskytují. Navíc ve městě Jihlavě sídlí a poskytuje službu sociální rehabilitaci pobočka Ligy vozíčkářů Brno. Její cílovou skupinu jsou osoby tělesně a mentálně postižené a osoby s chronickým onemocněním ve věku 16 - 64 let.

Kromě oficiálně registrovaných veřejných zařízení sociálních služeb pracují v obvodu i menší dobrovolná zařízení zaměřená na úzké, dalo by se říci "interní" cílové skupiny. Je to např. občanské sdružení Kamínek při ZŠ speciální v Jihlavě, které poskytuje poradenské a aktivizační služby. Integrační a poradenské služby poskytuje též Sdružení pedagogických a poradenských pracovníků při škole a speciálně pedagogickém centru v Jihlavě, Demlova ul. Tato zařízení však pracují pouze při dané škole a zaměřují se na žáky a rodiče školy. Tato zařízení nemají služby zaregistrované, proto nebyla do tabulky zahrnuta.

Nutno zmínit ještě pobočky celostátních organizací, jako Svaz důchodců ČR, Svaz postižených civilizačními chorobami v ČR, Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR, Svaz tělesně postižených v ČR. Tyto organizace mají ve městě Jihlavě oblastní pobočky, které pracují s členskou základnou a jejich rodinnými příslušníky při organizování volnočasových aktivit. Svým členům poskytují i základní poradenskou službu.

Působnost zařízení je zpravidla širší než jak udává registr poskytovatelů. I ta zařízení, která mají v registru působnost "dle sídla" se většinou neomezují pouze na klienty z místa, ale poskytují služby i občanům okolních obcí, někdy celého obvodu ORP. Zařízení Občanská poradna Jihlava dokonce poskytuje odborné sociální poradenství i mimo území správního obvodu ORP (SO ORP Telč a Dačice). Rovněž zařízení Oblastní charity Centrum U Větrníku (tzv. „Káčko“) Jihlava využívají osoby ohrožené závislostí nebo závislé z širokého okolí i mimo SO ORP (Kraj Vysočina).

Tab. 68: Počet jednotlivých typů sociálních služeb

	Druh sociální služby	Počet
Služby sociální péče	Sociální poradenství	9
	Osobní asistentství	2
	Pečovatelská služba	10
	Tísňová péče	1
	Průvodcovské a předčitatelské služby	2
	Podpora samostatného bydlení	
	Odlehčovací služby	2
	Centra denních služeb	2
	Denní stacionáře	3
	Týdenní stacionáře	1
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	
	Domovy pro seniory	3
	Domovy se zvláštním režimem	1

	Druh sociální služby	Počet
	Chráněné bydlení	1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	2
Služby sociální prevence	Raná péče	
	Telefonická krizová pomoc	
	Tlumočnické služby	1
	Azylové domy	2
	Domy na půl cesty	
	Kontaktní centra	1
	Krizová pomoc	
	Intervenční centra	1
	Nízkoprahová denní centra	
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
	Noclehárny	
	Služby následné péče	1
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	3
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	2
	Sociálně terapeutické dílny	2
	Terapeutické komunity	
Terénní programy	2	
Sociální rehabilitace	5	

Zdroj: Registr MPSV, vlastní šetření

Ve správním obvodu ORP Jihlava je podle registru poskytováno celkem 24 typů sociálních služeb. Nejrozšířenější službou je odborné sociální poradenství. Poskytuje ji celkem 10 zařízení, která podle svého zaměření poskytují odborné rady různým cílovým skupinám. Celkově je podle registru ve správním obvodu poskytováno 21 služeb sociální prevence a 29 služeb sociální péče. Druhou nejrozšířenější službou je služba pečovatelská. Zajišťuje ji celkem 9 zařízení jako terénní i ambulantní službu. Na třetí místo, podle četnosti, se řadí služba sociální rehabilitace (5). Ostatní služby jsou zastoupeny v nižším počtu (1 – 3). Služby, které ve správním obvodu úplně chybí, jsou především krizové ubytovací služby. Není zde žádná sociální noclehárna pro osoby bez přístřeší, chybí domy na půl cesty a chráněné bydlení. Rovněž chybí zařízení pro krizovou pomoc a nízkoprahové denní centrum.

Největším poskytovatelem, co do počtu sociálních služeb, je Diecézní charita Brno, Oblastní charita Jihlava, která poskytuje celkem 7 typů služeb v krajském městě i mimo něj a zaměřuje se na široký okruh cílových skupin. Kromě pečovatelské služby, nízkoprahových zařízení pro děti a mládež ve věku 6 - 26 let a sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, provozuje ještě kontaktní centrum pro uživatele nealkoholových drog a s tím související následnou péči ambulantní i pobytovou formou. Dále jsou to odlehčovací služby pro osoby s mentálním postižením, osoby s tělesným postižením a osoby s kombinovaným postižením. Zařízení pracuje s desítkami dobrovolníků v několika terénních programech pokrývajících nejen SO ORP.

Mezi větší poskytovatele služeb lze zařadit i Tyflo Vysočina Jihlava o. p. s. s pěti zaregistrovanými službami pro cílové skupiny osob se zrakovým postižením, osob s kombinovaným postižením a senio-

rů. Kromě odborného sociálního poradenství a centra denních služeb jsou to ještě sociálně terapeutické dílny, průvodcovské a předčitatelské služby a služby osobní asistence. Zařízení Tyflo Centrum Jihlava o.p.s. doplňuje služby pro uvedenou cílovou skupinu o sociální aktivizaci, odborné sociální poradenství a průvodcovské a předčitatelské služby.

Na cílovou skupinu seniorů a osob zdravotně postižených se zaměřuje Svaz neslyšících a nedoslýchavých v ČR, Krajská organizace Vysočina, Jihlava. Poskytuje celkem tři služby, tlumočnické, sociálně aktivizační a poradenské.

Asociace pomáhající lidem s autismem - APLA - Vysočina o. s. Jihlava nabízí zdravotně postiženým osobám kromě odborného sociálního poradenství ještě službu sociální rehabilitace a denní stacionář pro děti i dospělé postižené autismem.

Tab. 69: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP)

Typ sociální služby	Obce s počtem obyvatel	Celkem
	Druh sociální služby	
	Sociální poradenství	9
Služby sociální péče	Osobní asistentství	2
	Pečovatelská služba	10
	Tísňová péče	1
	Průvodcovské a předčitatelské služby	2
	Podpora samostatného bydlení	
	Odlehčovací služby	2
	Centra denních služeb	2
	Denní stacionáře	3
	Týdenní stacionáře	1
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	
	Domovy pro seniory	3
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	2
	Služby sociální prevence	Raná péče
Telefonická krizová pomoc		
Tlumočnické služby		1
Azylové domy		2
Domy na půl cesty		
Kontaktní centra		1
Krizová pomoc		
Intervenční centra		1
Nízkoprahová denní centra		
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež		1
Noclehárny		
Služby následné péče		1

Typ sociální služby	Obce s počtem obyvatel	Celkem
Druh sociální služby		
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	3
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	2
	Sociálně terapeutické dílny	2
	Terapeutické komunity	
	Terénní programy	2
	Sociální rehabilitace	6

Zdroj: Registr MPSV, vlastní šetření

Vlastní šetření v terénu ukázalo, že všechna zařízení poskytují služby tak, jak jsou zaregistrované. Kromě největších poskytovatelů, kteří již byli zmíněni, v obvodu pracují i menší poskytovatelé s jednou až dvěma nabízenými službami. Výčet všech zařízení ve správním obvodu ORP Jihlava včetně jimi poskytovaných služeb je uveden v příloze tohoto materiálu.

Šetřením však bylo zjištěno, že na území SO ORP jsou poskytovány ještě dvě služby navíc. Jedná se o službu sociální rehabilitace, kterou poskytuje již zmiňovaná oblastní pobočka Ligy vozíčkářů Jihlava a služba raná péče, poskytovaná Střediskem rané péče SPRP Brno a Centrem pro dětský sluch Tamtam Praha. Toto zařízení má velmi širokou působnost v několika krajích ČR. Ve správním obvodu ORP Jihlava nesídlí, služba je poskytována přímo v terénu (v rodinách) a je zaměřená na cílovou skupinu osob tělesně (zrakově a sluchově) postižených.

Nutno zde ještě poznamenat, že některá zařízení poskytují jednu službu na více pobočkách. Je to například Integrované centrum sociálních služeb Jihlava, které zajišťuje pečovatelskou službu v krajském městě celkem na 8 místech poskytování. Je tím zajištěna lepší dostupnost služby pro seniory a osoby s tělesným postižením na území města. Oblastní charita Jihlava rovněž poskytuje pečovatelskou službu ve třech mimo jihlavských pobočkách a zajišťuje tak lepší pokrytí území touto službou.

Tab. 70: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	Zřizovatel					
	MPSV	Kraj	Obec	Církev	FO	Jiný
Typ zařízení sociálních služeb						
Centra denních služeb						
Denní stacionáře			1			1
Týdenní stacionáře						
Domovy pro osoby se zdravotním postižením						
Domovy pro seniory		1	1			1
Domovy se zvláštním režimem						
Chráněné bydlení						
Azylové domy				2		
Domy na půl cesty						
Zařízení pro krizovou pomoc						
Nízkoprahová denní centra						
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						

Druh služby	Zřizovatel					
	MPSV	Kraj	Obec	Církev	FO	Jiný
Noclehárny						
Terapeutické komunity						
Sociální poradny		1				3
Sociálně terapeutické dílny						2
Centra sociálně rehabilitačních služeb						3
Pracoviště rané péče						
Intervenční centra						
Služby následné péče						
Ostatní		1	7	2		7
Celkem		3	9	4	0	17

Zdroj: Registr MPSV, vlastní šetření

Rozdělení zařízení sociální péče do skupin podle zřizovatele ukazuje, že většina z nich jsou nestátní neziskové organizace. V obvodu jich působí celkem šestnáct a jsou to občanská sdružení (9) nebo obecně prospěšné společnosti (7). Příspěvkových organizací zřizovaných obcemi je devět. Převládají zařízení s pečovatelskou službou (7). Po jednom je zastoupen domov pro seniory a denní stacionář. Významným zřizovatelem zařízení sociálních služeb je církev. Zřizuje celkem čtyři poskytovatele a kromě jedné pečovatelské služby, jsou to ještě dva azylové domy a zařízení sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi.

Kraj, jako zřizovatel, figuruje u tří zařízení. Je to Domov důchodců Ždírec, který plní i funkci domova se zvláštním režimem, Psychocentrum, manželská a rodinná poradna v Jihlavě, které provozuje i intervenční centrum a Nemocnice Jihlava, poskytující sociální služby ve zdravotnickém zařízení lůžkového typu.

Jediným zařízením, jehož zřizovatelem je ministerstvo zdravotnictví, je Psychiatrická nemocnice Jihlava. Tato však má službu zaregistrovanou poměrně krátkou dobu (od 1. 1. 2013) a zatím nebyla využita.

Tab. 71: Počet sociálních služeb dle zřizovatele

Typ sociální služby		MPSV	Kraj	Obec	Církev	FO	Jiný
Služby sociální péče	Sociální poradenství		1				8
	Osobní asistenství						2
	Pečovatelská služba			7	1		2
	Tísňová péče						1
	Průvodcovské a předčitatelské služby						2
	Podpora samostatného bydlení						
	Odlehčovací služby				1		1
	Centra denních služeb			1			1
	Denní stacionáře			2			1
	Týdenní stacionáře			1			

Typ sociální služby		MPSV	Kraj	Obec	Církev	FO	Jiný
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením						
	Domovy pro seniory		1	1			1
	Domovy se zvláštním režimem		1				
	Chráněné bydlení						1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1	1				
Služby sociální prevence	Raná péče						
	Telefonická krizová pomoc						
	Tlumočnické služby						1
	Azylové domy				2		
	Domy na půl cesty						
	Kontaktní centra				1		
	Krizová pomoc						
	Intervenční centra		1				
	Nízkoprahová denní centra						
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež				1		
	Noclehárny						
	Služby následné péče				1		
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi				2		1
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením						2
	Sociálně terapeutické dílny						2
	Terapeutické komunity						
	Terénní programy				1		1
Sociální rehabilitace						5	
Celkem		1	5	12	10	0	32

Zdroj: Registr MPSV, vlastní šetření

I další tabulka, četnost služeb podle zřizovatelů, jasně ukazuje nejvyšší podíl služeb poskytovaných jinými zařízeními, než jsou ta zřizovaná obcí, krajem či MPSV. Nestátní neziskové organizace jich poskytují celkem 33 a převládají mezi nimi odborné sociální poradny (9), následují služby sociální rehabilitace (5), pečovatelská služba (2), osobní asistence (2), průvodcovské a předčitatelské služby (2), sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (2) a sociálně terapeutické dílny (2). Ostatní služby se u těchto zřizovatelů vyskytují jednou (viz tabulka).

Obce jako zřizovatelé se počtem služeb (12) řadí hned na druhé místo. Jedná se převážně o pečovatelské služby ve městech a větších obcích správního obvodu. Jsou také zřizovateli dvou denních stacionářů, týdenního stacionáře, centra denních služeb a domova pro seniory.

Kraj Vysočina je zřizovatelem zařízení s celokrajnou působností, která zajišťují službu odborné rodinné poradenství, intervenční centrum, domov důchodců a domov se zvláštním režimem. Jediné zařízení, které aktivně poskytuje sociální služby ve zdravotnickém zařízení lůžkového typu, je rovněž zřizováno Krajem Vysočina (Nemocnice Jihlava).

Tab. 72: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012 (Kč)

Druh služby	Finanční prostředky						
	Dotace MPSV	Dotace kraj	Dotace obec	Příspěvek zřizovatele	Úhrady uživatelů	Sponzorské dary	Jiné finanční zdroje
Druh zařízení sociálních služeb							
Centra denních služeb							
Denní stacionáře	5 206 000	1 653 500	100 000	8 391 000	4 166 592	108 607	2 290 868
Týdenní stacionáře							
Domovy pro osoby se zdravotním postižením							
Domovy pro seniory	22 479 000	39 100 000	1 125 000	13 898 000	45 274 029	68 744	11 528 210
Domovy se zvláštním režimem							
Chráněné bydlení							
Azylové domy	902 382						5 113 501
Domy na půl cesty							
Zařízení pro krizovou pomoc							
Nízkoprahová denní centra							
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež							
Noclehárny							
Terapeutické komunity							
Sociální poradny	5 996 260	1 808 754	222 155	2 652 000	46 208	99 180	4 557 003
Sociálně terapeutické dílny	342 820	3 326 626	150 000		192 555		849 540
Centra sociálně rehabilitačních služeb							
Pracoviště rané péče							
Intervenční centra							
Služby následné péče							
Ostatní	7 575 000	6 286 048	1 797 841	11 326 604	11 869 286	646 605	18 065 724
Celkem za všechna zařízení	34 926 462	45 888 880	1 597 155	24 941 000	49 679 384	276 531	24 339 122

Zdroj: Registr MPSV, vlastní šetření

Zařízení, která poskytují ve správním obvodu sociální služby, nejsou sdílná ve věci zdrojů svých financí. Výroční zprávy většinou obsahují pouze informace o celkových nákladech na poskytnutou službu, popř. účetní výsledek za příslušný rok. Přesto lze konstatovat, že zařízení se snaží (s větším či menším úspěchem) získat finanční prostředky z různých zdrojů.

Vzhledem k neúplným podkladům byla do tabulky zahrnuta jen ta zařízení, od kterých se odpovídající podklady podařilo získat. Zařízení jako zdroje svých příjmů, kromě dotací MPSV, kraje, obce či zřizovatele, uvádějí projekty financované z Evropského sociálního fondu, ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu kraje. Dalším zdrojem příjmů jsou nadace, sbírky nebo sponzorské dary od právnických i fyzických osob. Zařízení mají často i vlastní doplňkovou činnost, která přináší finanční efekt. Protože některé sociální služby jsou poskytovány bezúplatně, příjmy od uživatelů tvoří celkem zanedbatelnou část příjmů. Některá zařízení tento druh příjmů vůbec nevykazují.

V "ostatních" zařízeních sociálních služeb (poslední řádek tabulky) je přehled financování uváděn pouze za zařízení pečovatelské služby. Jednak je tato skupina zařízení nejpočetnější, jejich zřizovateli jsou v převážné většině obce, na které je tento projekt (Podpora meziobecní spolupráce) zaměřen a podklady se podařilo získat v celkem uspokojivé kvalitě. Jediným, poněkud zkrslujícím, faktem je to, že mezi pečovatelské služby byla zařazena i Diecézní charita Jihlava se sedmi poskytovanými službami. Její finanční toky jsou, v porovnání s malými poskytovateli jediné, tj. pečovatelské služby, daleko vyšší a celkové částky jsou proto částečně zkrslené. Markantní je to zejména ve sloupci „jiné finanční zdroje“, kam byly započítány dotace ze státního rozpočtu prostřednictvím ministerstva zdravotnictví, Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky a Rady vlády pro záležitosti romské komunity, které toto zařízení dostává. I celková částka finančních prostředků na činnost zařízení s pečovatelskou službou je potom vyšší.

Nutno ještě poznamenat, že příspěvky obcí jako většinového zřizovatele zařízení pečovatelské služby byly uvedeny do sloupce „příspěvky zřizovatele“, čímž se zdá, že tato služba je obcemi málo podporována (sloupec „dotace obce“).

Tab. 73: Kapacita zařízení sociálních služeb

Druh sociálních služeb	Pobytová					Ambulantní					Terénní				
	Klienti	Kon- takty	Inter- vence	Lůžka	Hovory	Klienti	Kon- takty	Inter- vence	Lůžka	Hovory	Klienti	Kon- takty	Inter- vence	Lůžka	Hovory
Centra denních služeb						20									
Denní stacionáře						68									
Týdenní stacionáře				28											
Domovy pro osoby se zdravot- ním postižením															
Domovy pro seniory	267			267											
Domovy se zvláštním režimem	70			70											
Chráněné bydlení	3														
Azylové domy				40											
Domy na půl cesty															
Zařízení pro krizovou pomoc															
Nízkoprahová denní centra															
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						45						48			
Noclehárny															
Terapeutické komunity															
Sociální poradny							2	33			5		10		
Sociálně terapeutické dílny						7									
Centra sociálně rehabilitačních služeb						53					39				
Pracoviště rané péče															
Intervenční centra								3					1		
Služby následné péče				10		46									
Ostatní	10			20		462					1 494	45			

Zdroj: Registr MPSV, vlastní šetření

Většina poskytovatelů sociálních služeb deklaruje, že kapacita zařízení je v současné době dostatečná. Jedná se o ambulantní a terénní služby, které však do budoucna bude nutné rozšířit a kapacitu v rámci možností, a to zejména finančních, rozšířit. Problémy s nedostatečnou kapacitou mají už dnes zařízení pobytová. Nejvíce se tento problém projevuje v domovech pro seniory, což souvisí s demografickým vývojem populace nejen ve správním obvodu ORP Jihlava, ale v celé ČR. Narůstá počet osob starších 65 let a s prodlužující se dobou aktivního zaměstnání a odchodu do důchodu, narůstají i požadavky na péči o přestárlé osoby. Rodiny již nejsou schopné celodenní péči zajišťovat, a proto vyhledávají pomoc pobytových zařízení (ať už denních, týdenních či celoročních). V roce 2012 bylo ve třech domovech pro seniory v obvodu 314 odmítnutých žadatelů (kapacita 267 lůžek). Nesrovnatelně menší nedostatek míst se projevuje u týdenního stacionáře, zde bylo v uvedeném roce odmítnuto 12 žadatelů (kapacita 28 klientů). V denních stacionářích to už byli pouze 2 klienti (kapacita 50 klientů).

Tab. 74: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012 (Kč)

Příjmy, výdaje, podíl úhrad uživatelů	Pečovatelská služba	Osobní asistence	Tísňová péče	Průvodcovské a předčítatelské služby	Podpora samostatného bydlení	Odlehčovací služby	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	Tlumočnické služby
Příjmy z úhrad uživatelů	11 775 056	400 835	220 781	8 726	0	264 360	0	0
Výdaje	36 233 747	2 196 663	2 131 959	240 792		3 390 221	213 500	518 000
Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu	32 %	18,24 %	10,36 %	3,62 %		7,79 %	0 %	0 %

Zdroj: Registr MPSV, vlastní šetření

U vybraných služeb se podíl úhrad uživatelů na celkových nákladech na službu pohybuje na velmi nízkém procentu. Za všechny vybrané služby činí průměr 28,2 %, tedy cca čtvrtinu celkových nákladů.

Konkrétně u jednotlivých sledovaných služeb je však situace rozdílná. Nejvíce se na celkových nákladech podílejí uživatelé pečovatelské služby. Je to 32,49 %, což je ve srovnání s podílem uvedeným ve Střednědobém plánu sociálních služeb Kraje Vysočina (28,7 %) o cca 4 % vyšší podíl než krajský průměr za rok 2011. Podobný trend, tj. vyšší procentuální podíl úhrad uživatelů na nákladech než byl krajský průměr ve sledovaném roce, se projevil ještě u služby průvodcovské a předčitatelské (3,62 % oproti 1 % v kraji). Ostatní sledované služby za krajským průměrem zaostávají, tedy vykazují nižší procento spoluúčasti klientů na nákladech (v průměru o 2 % na každou službu).

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením a tlumočnické služby vykazují nulový podíl úhrad uživatelů, protože jsou poskytovány zcela bezúplatně.

Všechna oslovená zařízení uvedla u vybraných služeb nulový počet odmítnutých klientů. Odůvodňují to tím, že uvedené služby nejsou žadateli enormně vyhledávány, takže kapacity jsou zatím dostačující. Lze se však jen dohadovat, zda příčiny tohoto jevu nejsou i v menší informovanosti seniorů a osob se zdravotním postižením o nabídkách a možnostech využití uvedených služeb.

Co se týče konkrétně pečovatelské služby, pokrývá správní obvod celkem 18 pracovišť, ve kterých je tato služba poskytována. V roce 2012 žilo na území SO ORP celkem 99 419 obyvatel, z toho 16 318 bylo starších 65 let. Na jedno pracoviště tedy připadalo průměrně 906 seniorů. Nutno zde ještě zohlednit skupinu osob se zdravotním postižením a chronickým onemocněním. Podle sdělení pracovníků sociálního odboru jihlavského magistrátu čítá tato skupina cca 3000 osob, což je průměrně 167 hendikepovaných na jedno pracoviště pečovatelské služby. Dohromady je to tedy 1073 potenciálních klientů. Do úvahy je nutno brát i fakt, že ve venkovském prostředí je péče o osoby z této cílové skupiny více zajišťována rodinnou či sousedskou výpomocí a institucionální péče je využívána v menší míře.

Tab. 75: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

	Centra denních služeb			Denní stacionáře			Zařízení pro krizovou pomoc		
	Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod celkem				12	41	164			

	Sociální poradny			Sociálně terapeutické dílny			Sociální rehabilitace		
	Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod celkem	307	1955	3198		273	269		62	24

	Pracoviště rané péče			Intervenční centra			Služby následné péče		
	Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod celkem									

	Týdenní stacionáře			Domov pro osoby se zdravotním postižením			Domovy pro seniory		
	Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
		m uži	ž e ny		m uži	ž e ny		m uži	ž e ny
Posuzovaný správní obvod celkem								101	256

	Domovy se zvláštním režimem			Chráněné bydlení			Azylové domy		
	Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
		m uži	ž e ny		m uži	ž e ny		m uži	ž e ny
Posuzovaný správní obvod celkem				8	3	3	36	93	20

	Domy na půl cesty			Terapeutické komunity			Ostatní		
	Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod celkem							5432	2435	3360

Zdroj: Registr MPSV, vlastní šetření

Počty uživatelů v jednotlivých zařízeních sociálních služeb jsou nepřesné. Chybí zde údaje za zařízení, od kterých se nepodařilo získat podklady. Nejvyšší počet uživatelů je vykazován u sociálních poraden. Jedním z důvodů bude zřejmě poměrně vysoký počet těchto zařízení ve správním obvodu a skutečnost, že se poradny dostávají do povědomí společnosti a v souvislosti s celospolečenským vývojem jejich služby vyhledává čím dál více klientů. Svou roli hraje také skutečnost, že nároky na technické vybavení jsou u sociálních poraden minimální.

Pečovatelská služba je zahrnuta v ostatních službách, ale vzhledem k vysokému počtu těchto zařízení ve správním obvodu je nutné ji z celkových čísel vyčlenit. Celkem v uvedeném roce využilo pečovatelská zařízení 3 415 klientů, z toho bylo 1 244 mužů, což je nadpoloviční většina z celkového počtu mužských uživatelů ostatních zařízení a 2 168 žen, které tvoří necelé 2/3 z celkového počtu uživatelů ostatních služeb. Současně lze konstatovat, že se počtem klientů tato služba řadí na druhé místo, hned za sociální poradny.

Tab. 76: Náklady na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012 (Kč)

Druh zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %)	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den bytové služby
Centra denních služeb	0			
Denní stacionáře	21 917 327	277		
Týdenní stacionáře	0			
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0			
Domovy pro seniory	105 947 927			813
Domovy se zvláštním režimem	0			
Chráněné bydlení	0			
Azylové domy	6 015 883			434
Domy na půl cesty	0			
Zařízení pro krizovou pomoc	0			
Nízkoprahová denní centra	0			
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0			
Noclehárny	0			
Terapeutické komunity	0			
Sociální poradny	15 543 704	8		

Druh zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %)	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den bytové služby
Sociálně terapeutické dílny	4 826 307	22		
Centra sociálně rehabilitačních služeb	2 214 440	13		
Pracoviště rané péče	0			
Intervenční centra	0			
Služby následné péče	0			
Ostatní	77 749 326	26	15	80

Zdroj: Registr MPSV, vlastní šetření

Tabulku, která vyjadřuje celkové náklady na jednotlivé služby a náklady na uživatele a den, je nutné brát jen jako orientační. Důvodem jsou neúplné nebo žádné podklady od některých poskytovatelů v SO ORP (azylové domy, centra sociálně rehabilitačních služeb). Nejvíce vypovídající jsou údaje za rok 2012, které byly nejdostupnější. Údaje za roky 2011 a 2010 jsou neúplné, a proto nevypovídající (např. u sociálního poradenství).

Pečovatelská služba je v přehledu za rok 2012 opět zahrnutá v ostatních zařízeních. Celkové náklady na tuto službu byly 38 105 971,- Kč a při počtu uživatelů 3 266, byly průměrné náklady na uživatele a den 31,- Kč. Tato částka byla přibližně stejná i v předešlých letech (30,- Kč v roce 2011 a 29,- Kč v roce 2010), i když nepatrný nárůst vysledovat lze. Celkové náklady na službu ve sledovaných letech rovněž mírně stoupaly (32 626 473,- Kč v roce 2010, 34 593 641,- Kč v roce 2011). Stoupající trend je patrný i u počtu uživatelů (3 213 v roce 2010, 3266 v roce 2011 a 3403 v roce 2012). Tento trend je odrazem stoupajícího zájmu o pečovatelskou službu z důvodu demografického, ale i společenského vývoje společnosti a do budoucna bude nadále pokračovat.

Tab. 77: Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012

	Počet organizací sídlících ve správním obvodu ORP			Počet projektů		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Dobrovolnická činnost v ORP				2		2
z toho Občanská sdružení	1		1			
z toho Církevní právnické osoby						
z toho Obecně prospěšné společnosti						
z toho krátkodobá						
z toho dlouhodobá						
z toho krátkodobá i dlouhodobá						

Zdroj: Registr MPSV, vlastní šetření

Podle registru Ministerstva vnitra byla v letech 2010 až 2012 udělena akreditace na dobrovolnickou službu pouze jedné organizaci se sídlem ve správním obvodu ORP Jihlava. Je to občanské sdružení Centrum pro rodinu Vysočina.

V roce 2010 dostala akreditaci MPSV na dva programy, a to "Dětem" a "Návštěvy". Pracuje zde přibližně stovka dobrovolníků, většinou z řad středoškolské mládeže. Dobrovolnickou službu ve správním obvodu ORP vykonávají i další organizace, které však mají své sídlo mimo území SO ORP. Je to především Diecézní charita Brno, která svoje projekty realizuje i ve správním obvodu ORP Jihlava prostřednictvím jihlavské oblastní charity a Hospicové hnutí Vysočina, o. s. Nové Město na Moravě, které se zaměřuje na pomoc osobám se zdravotním postižením a seniorům v terminálním stádiu. Tyto projekty nebyly do tabulky zahrnuty, protože jejich nositeli nejsou zařízení se sídlem v ORP.

Tab. 78: Zaměření dobrovolnických projektů v letech 2010, 2011 a 2012

Pomoc:	Počet projektů		
	2010	2011	2012
nezaměstnaným			
osobám sociálně slabým			
osobám zdravotně postiženým	1		1
příslušníkům národnostních menšin			
imigrantům			
osobám po výkonu trestu odnětí svobody			
osobám drogově závislým			
osobám trpícím domácím násilím			
při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase	1		1
při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách			
při ochraně a zlepšování životního prostředí			
při péči o zachování kulturního dědictví			
pořádání kulturních akcí			
při sbírkových charitativních akcích			
uskutečňování rozvojových programů			

Zdroj: Registr MPSV, vlastní šetření

Dobrovolnický projekt Centra pro rodinu Vysočina "Dětem" má dvě části, "Pohádky" a "Tvoření". První je zaměřena na dlouhodobě nemocné děti hospitalizované ve zdravotnickém zařízení. Sem za nimi docházejí mladí dobrovolníci a organizují pro ně různé volnočasové aktivity, jako je čtení pohádek, hraní maňáskového divadélka a podobně. Cílovou skupinou druhé části jsou rodiny s dětmi, které se setkávají a společně "tvorí" ať už různé ruční práce nebo jen dobré vztahy a přátelství. Zde je zapojeno přibližně 20 dobrovolníků. Druhý projekt "Návštěvy" se zaměřuje na osamělé seniory a tělesně postižené občany, kterým se mladí dobrovolníci snaží jejich samotu zpříjemnit přímo u nich doma nebo v zařízení sociální péče, kde jsou trvale umístěni, popovídají si s nimi, čtou jim, popřípadě je vezmou na procházku. Často jsou to jediní lidé, kteří se o osamělé spoluobčany zajímají a věnují jim svůj čas. Nositelem projektu je rovněž Centrum pro rodinu Vysočina a je do něj zapojeno asi 100 dobrovolníků.

Diecézní charita Brno realizuje v SO ORP tři projekty. První je zaměřen na pomoc dobrovolníků při sbírkových akcích pro znevýhodněné skupiny obyvatel, druhý je deklarován jako krizová dobrovolnická služba při povodních a přírodních katastrofách. Třetí si klade za cíl vybudovat síť dobrovolnických center pro rozvoj a podporu kvality sociálních služeb (90 dobrovolníků na dlouhodobé smlouvy a přibližně 700 na krátkodobé smlouvy).

Hospicové hnutí Vysočina se sídlem v Novém Městě na Moravě má v názvu projektu „pomoc osobám zdravotně postiženým a seniorům“ a tuto realizuje ve vybraných sociálních zařízeních Vysočiny. V SO ORP Jihlava je to Domov seniorů Jihlava, Lesnov, který dobrovolníci navštěvují a pomáhají seniorům rozvíjet volnočasové aktivity (50 dobrovolníků).

Nutno ještě dodat, že pomoc dobrovolníků pro práci v terénu využívají při své činnosti i další zařízení sociálních služeb. Nejčastěji dobrovolnickou službu vykonávají studenti jihlavských středních škol. Jsou to zejména studentky a studenti Střední odborné školy sociální U Matky Boží Jihlava a Soukromé vyšší odborné školy sociální Jihlava, kteří mají sociální práci v osnovách studia. I když nejsou registrovaní v žádném akreditovaném projektu, jejich práce má pro celkový efekt velký význam.

4.1.3 Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Tab. 79: Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Poskytovatelé sociálních služeb	dostatek finančních prostředků, zájem klientů, spolupráce s jinými zařízeními, podpora ze strany obce, kraje, státu	nedostatek finančních prostředků, nízká kvalita služeb, nezájem klientů, - nevyužitá kapacita, vysoký zájem klientů, - nedostatečná kapacita, nezájem obce, kraje, státu	společná jednání k řešení problémů, setkávání, a výměna zkušeností poskytovatelů	pravidelná spolupráce provozovatelů a představitelů obce a kraje, meziobecní spolupráce, společné komunitní plánování v rámci SO ORP

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Uživatelé sociálních služeb	dostatečná kapacita služby, vysoká kvalita služby, finanční a místní dostupnost služby, vstřícný přístup personálu	nedostatečná kapacita - nemožnost službu využít, vysoké nároky na kvalitu - nespokojenost s úrovní služby, nedostatek finančních prostředků na placenou službu, místní nedostupnost služby	informační letáky do schránek, prezentace ve sdělovacích prostředcích včetně místního rozhlasu, internet, poutače a nástěnky, terénní práce dobrovolníků	pravidelný průzkum očekávání a poptávky, přizpůsobení nabídky zjištěným závěrům, využívání sdělovacích prostředků k propagaci
Rodinní příslušníci uživatelů	dostatečná kapacita služby, místní dostupnost služby, vysoká kvalita služby, nízká cena služby, vstřícný přístup personálu	nedostatečná informovanost, nezájem o službu, nespokojenost s kvalitou, nedostatek finančních prostředků	sdělovací prostředky, internet, osobní agitace pracovníků sociálních zařízení, letáky	informovanost a osobní seznámení se sítí služeb, exkurze, dny otevřených dveří v zařízeních
Veřejnost nečerpající služby	dostatek finančních prostředků, nabídka širokého spektra služeb, nabídka kvalitních služeb, dostatečná kapacita služeb	nezájem o problematiku, nedostatek informací o službách, nespokojenost se zaměřením služeb na vybrané cílové skupiny, neochota finančně přispět (sbírky), neochota k nezištné pomoci	sdělovací prostředky, internet, plakáty, letáky	veřejné prezentace, přednášky, besedy, dny otevřených dveří, výstavy a prodejní akce
Představitelé obcí SO ORP	uspokojení potřeb občanů, co nejnižší podíl na financování z rozpočtu obce při zřizovatelsví, co nejvyšší podíl dotací odjinud, nízké provozní náklady na službu, vyšší podíl z úhrad uživatelů	neochota finančně se podílet na zabezpečování služeb, neochota spolupracovat, jiné priority, nekoncepční sociální politika obcí, neodpovídající síť zařízení v SO, nedostatečná legislativa	jednání se zástupci provozovatelů, mapování potřeb občanů, vzájemná komunikace mezi obcemi	pravidelná jednání se zástupci provozovatelů, analýzy potřeb občanů – uživatelů, spolupráce obcí na řešení společných problémů

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Kraj	optimální síť sociálních zařízení co do druhů poskytovaných služeb jejich kvality i rozmístění, spokojenost občanů i uživatelů, optimální vynakládání finančních prostředků na zajištění služeb, dostatečné finanční toky odjinud (EU, státní rozpočet)	nevyhovující síť sociálních zařízení, nejasná strategie rozvoje služeb, nevhodná alokace finančních prostředků z veřejných zdrojů, nedostatečná komunikace se zástupci ORP a obcí	jednání se zástupci provozovatelů, ORP a obcí, spolupráce s odborníky	spolupráce s představiteli ORP a obcí při tvorbě strategie rozvoje sociálních služeb, podpora meziobecní spolupráce pro jejich zkvalitnění
Stát	optimální síť sociálních zařízení co do druhů poskytovaných služeb, jejich kvality i rozmístění, spokojenost uživatelů, optimální vynakládání finančních prostředků na zajištění služeb	nevyhovující síť sociálních zařízení, nejasná strategie rozvoje služeb, nevhodná alokace finančních prostředků z veřejných zdrojů, nedostatečná komunikace se zástupci krajů a obcí	jednání se zástupci krajů a obcí, komunikace s odborníky na tuto oblast	vytvoření dlouhodobé strategie rozvoje sociálních služeb v intencích demografického a společenského vývoje, vymezení jasných kompetencí mezi státem, krajem a obcemi na legislativní úrovni
Zaměstnanci zařízení sociálních služeb	dobré pracovní podmínky včetně finančního ohodnocení, morální ohodnocení – prestiž, pravidelné získávání nových poznatků (školení, vzdělávání) pro udržení a zvyšování kvality služeb	časté obměňování zaměstnanců kvůli nevýhodám spojeným s tímto zaměstnáním (přetíženost, finance, psychika), přetížení přílišnou administrativou	pracovní porady, veřejná vystoupení	zlepšení pracovních podmínek využitím všech zdrojů financování
Partneři poskytovatelů (dárci, sponzoři)	dobře fungující a kvalitní služby, dobré technické vybavení v zařízeních,	neochota k finanční podpoře, jiné priority sponzorů, nedostatečné	osobní jednání, dárcovské akce	oslovování potenciálních sponzorů, veřejné dobročinné akce, propagace sponzorů v médiích, na tisko-

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
	veřejná propagace sponzora	zdroje, požadavek protislužby (vliv na rozhodování)		vinách, na internetových stránkách zařízení
Média	dostatek čtivých námětů na články, dojemné příběhy ke zpracování, příběhy se šťastným koncem, zájem čtenářů	ve snaze po senzaticích zveřejnění neobjektivních a nepravdivých skutečností, zobecnění negativní zkušenosti, nepravdivý obraz poskytovatele, obce, kraje	spolupráce s médii	pravidelná komunikace, upozorňování na příklady dobré praxe

Zdroj: vlastní zpracování

Všechny vyjmenované dotčené skupiny jsou pro rozvoj oblasti sociálních služeb a spokojenost občanů důležité. Nejvýznamnější roli samozřejmě sehrávají poskytovatelé sociálních služeb a jejich uživatelé. Vzájemný vztah těchto dvou skupin je určujícím faktorem dalšího rozvoje. Poskytovatelé služby nabízejí, uživatelé je vyhledávají. Soulad mezi nabídkou a poptávkou je to, o co obě skupiny usilují. Velmi důležitou roli sehrávají i orgány státní správy. Koncepční řízení prostřednictvím finančních i jiných mechanismů směřující k optimální síti sociálních zařízení a jimi poskytovaných služeb je cíl, o který by měli usilovat. Místní samosprávy mají nejlepší přehled o konkrétních místních potřebách a je na nich, jak budou danou situaci ovlivňovat. Úkolem rodinných příslušníků uživatelů sociálních služeb a celé veřejnosti je vyvíjet tlak na představitele státní správy a místních samospráv pro systematické budování a rozvíjení kvalitní sítě sociálních zařízení a poskytovaných služeb. Neopomenutelnou skupinou jsou i sponzoři, bez kterých si dnes už sociální oblast nedovedeme představit a média, jako tvůrci veřejného mínění.

b) Analýza rizik

Tab. 80: Analýza rizik

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P.D		
Finanční riziko	nedostatek finančních prostředků na zajištění kvalitního fungování služby	4	5	20	1. žádost o dotaci (kraj, obec) 2. úsporná opatření 3. získání sponzorů 4. zapojení do projektů (grantové tituly) 5. spolupráce obcí (meziobecní spolupráce)	poskytovatel, obec
	nedostatek finančních prostředků na investice a kvalitní vybavení	4	5	20	1. zapojení do projektů 2. získání sponzorů 3. sdružení prostředků více obcí (meziobecní spolupráce)	poskytovatel, obec
	nevyjasněnost kompetencí financování	3	4	12	1. určení přesných kompetencí financování 2. legislativní rámec financování	poskytovatel, obec
	nestabilní jednoleté financování, nesystémové poskytování dotací	3	3	9	1. změna systému financování	poskytovatel, obec
	neschopnost zajistit udržitelnost projektů financovaných z ESF	3	3	9	1. hledání náhradních zdrojů financování 2. sponzoring	poskytovatel, obec
	nedodržení finančního příslibu sponzora	1	2	2	1. předběžné reference o sponzorech 2. vyhledávat ověřené sponzory	poskytovatel
Organizační riziko	rozmístění zařízení v SO ORP neodpovídající potřebám	3	4	12	1. zlepšení komunitního plánování 2. častější aktualizace na základě provedené analýzy	ORP, obce, poskytovatel
	nedostatečná kapacita požadované služby/ nezájem o službu	3	3	9	1. vyhodnocení demografického vývoje v SO ORP, projekce budoucího vývoje 2. pružná reakce na zvýšenou/ sníženou poptávku	obec, poskytovatel
	snížení kvality služby	1	3	3	1. pravidelná supervize a vyhodnocování zjištěných závěrů 2. personální a jiná opatření	zřizovatel poskytovatele
Právní riziko	nepromyšlené změny legislativy, zejména souvisejících předpisů, které ovlivní sociální oblast	1	3	3	1. připomínkování připravovaných zákonů	poskytovatelé, ORP, obce
Technické riziko	špatný technický stav vybavení	3	3	9	1. průběžné sledování vyhlašovaných projektů, zapojování se do nich 2. využívání sponzorských darů	poskytovatel, zřizovatel
	špatný stav budov	3	3	9	1. průběžně sledování vyhlašovaných projektů, zapojování se do nich 2. využívání sponzorských darů	zřizovatel
	přírodní katastrofa - víchr, bouřka, povodeň	1	4	4	1. zajištění odpovídajícího pojištění rizika	zřizovatel

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P.D		
Věcné riziko	stížnosti uživatelů na úroveň služby a přístupu zaměstnanců	3	3	9	1. průběžná kontrola úrovně služby, zpětná vazba od uživatelů 2. pravidelné vzdělávání zaměstnanců	zřizovatel
	nezájem o určitý druh služby	2	3	6	1. zkvalitnění informačních toků 2. důraznější propagace	poskytovatel, zřizovatel
	nedostatek kvalitního personálu	2	2	4	1. spolupráce se sociálními školami - poskytovatel	poskytovatel

Zdroj: vlastní zpracování

Největší riziko spojené s činností zařízení sociálních služeb je v nedostatku finančních prostředků. Nezájem státní správy a místních samospráv je rovněž aktuálním rizikem rozvoje sociálních služeb. Živelný rozvoj bez koncepčního řízení vede ke vzniku mnohokrát i nevyužívaných služeb a naopak služby, o které je zájem, chybí. S tím souvisí i snižování kvality poskytovaných služeb. Je na všech zainteresovaných (dotčených skupinách) eliminovat uvedená rizika na nejnižší možnou míru. Toho lze dosáhnout jen vzájemnou spoluprací a koncepčním rozvojem všech oblastí sociální práce podle potřeb a požadavků všech cílových skupin.

4.1.4 SWOT analýza

Tab. 81: SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
1. Snaha o systematický rozvoj sociálních služeb v rámci kraje, střednědobé plánování	1. Obecný nedostatek finančních prostředků na rozvoj sociálních služeb
2. Snaha o kvalitní komunitní plánování a aktualizace plánu na úrovni ORP	2. Nestabilní, jednoleté financování zařízení sociálních služeb
3. Podpora zařízení sociálních služeb ze strany kraje, grantové programy	3. Nevyhovující objekty a technické vybavení některých zařízení
4. Poměrně nízký počet sociálně rizikových skupin i jejich velikost	4. Kumulace zařízení ve městě Jihlava, kromě pečovatelské služby
5. Široká nabídka sociálních služeb v rámci SO ORP	5. Absence některých druhů služeb, zejména sociálního bydlení
6. Vysoký počet zařízení sociální péče v SO ORP	6. Absence služeb pro krizovou pomoc, krizové centrum, nízkoprahové centrum
7. Dobrá spolupráce mezi obcemi a zřizovateli zařízení	7. Nízká kapacita zařízení pobytových služeb, domovy a týdenní stacionáře
8. Dobrá spolupráce mezi zařízeními navzájem, návaznost služeb	8. Malý počet denních center v obvodu
9. Velký počet zařízení poskytujících poradenskou službu	9. Malá propagace sociálních služeb, nezájem veřejnosti
10. Dobré rozmístění zařízení s pečovatelskou službou v rámci SO ORP	10. Nízké finanční ohodnocení zaměstnanců sociálních zařízení
11. Dostatečná kapacita ve většině zařízení sociálních služeb	
Příležitosti	Hrozby
1. Využití všech dostupných zdrojů financování (EU, kraj apod.) pro rozvoj služeb	1. Nestabilita a nekonceptnost ve financování sociálních služeb
2. Zajištění pokrytí území SO ORP službami podle potřeby	2. Nezájem a neochota kraje, ORP a obcí k řešení problémů v sociální oblasti
3. Zajištění větší spolupráce ORP s obcemi ve správním obvodu	3. Zhoršení kvality služeb a tím i celkové sociální péče v SO ORP
4. Pravidelné analyzování využití sociálních služeb a poptávku v celém SO ORP	4. Nedostupnost služeb v některých částech území SO ORP
5. Zapojení místních samospráv obcí v SO ORP do řešení problémů	5. Stárnutí populace, nedostatečná péče o seniory v důsledku nedostatečných kapacit
6. Hledání náhradních řešení nedostatečné kapacity pobytových zařízení, MOS	6. Zhoršená péče v důsledku absence navazujících služeb
7. Rozšíření sítě denních center a stacionářů pro seniory a osoby ZP	7. Negativní reakce občanů na záměr zřídit noclehárnu v blízkosti jejich obydlí
8. Větší zapojování rizikových skupin obyvatelstva do běžného života	8. Vznik napětí mezi majoritní a minoritními skupinami obyvatel
9. Rozšíření nabídky služeb pro rodiny s dětmi z minoritních skupin obyvatelstva	9. Rozšíření vyloučených lokalit zejména ve městě Jihlava
10. Hledání řešení ubytování pro osoby bez příštířeš, noclehárny	10. Nedostatek personálu v sociálních zařízeních, špatné pracovní podmínky
11. Stabilizace personálního zajištění v sociálních službách zlepšováním podmínek	
12. Větší zapojování dobrovolníků do sociální práce, zejména v terénu	

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.5 Souhrn výsledků analýz

Ve správním obvodu ORP Jihlava existuje poměrně ucelená síť zařízení poskytujících sociální služby. Vzhledem k rozloze území je však rozmístění nerovnoměrné. Převážná většina zařízení se nachází v krajském městě Jihlavě. Výjimku tvoří zařízení s pečovatelskou službou. Tato pokrývají správní obvod celkem rovnoměrně (výjimkou je severozápad území SO ORP). Služba odborné sociální poradenství je čím dál více vyhledávanou službou (vykazovaný nárůst uživatelů) a zdá se, že počet poraden je zatím dostatečný a pokrývají potřeby všech cílových skupin. Sociální prevencí se zabývá celkem 11 druhů služeb, sociální péče je zajištěna 12 druhy služeb. Většina služeb je poskytována v ambulantní a terénní formě a jejich kapacita je v současnosti dostačující (vykazované nulové hodnoty neuspokojených žadatelů). Naproti tomu služby poskytované pobytovou formou jsou již dnes nedostatkové a jejich kapacity nestačí. Nejvíce se to projevuje u domovů pro seniory a u domova se zvláštním režimem. Vzhledem k předpokládanému demografickému vývoji a postupnému narůstání počtu osob starších 65 let, náročnosti péče a její závislosti na počtu lůžek, bude v budoucnu nutné tuto situaci řešit. Řešení se nabízí nejen formou investic do nových pobytových zařízení, ale i rozšiřováním počtu a kapacity ambulantních zařízení pro denní pobyt a terénní prací přímo v rodinách, která by mohla pobytová zařízení částečně nahradit. Dalším problémem k budoucímu řešení je absence služeb pro osoby v krizi, potřeba zřízení nízkoprahového denního centra. Magistrát města Jihlavy v současné době připravuje koncepci sociálního bydlení, jako řešení dalšího problému, a to nedostatku tohoto druhu bydlení nejen v krajském městě, ale na celém území SO ORP. Jedná se zejména o chráněné bydlení, domy na půl cesty a noclehárny pro osoby bez přístřeší. Řešení těchto nejpálčivějších problémů v oblasti sociálních služeb bude samozřejmě záviset na zajištění dostatku finančních prostředků a ochotě státní správy a místních samospráv podílet se na jejich řešení.

4.2 Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusi o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav mezo-

becní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v SO ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina pro sociální oblast byla složena z vybraných odborníků na tuto oblast ve správním obvodu ORP, zástupců starostů a motivujících starostů. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

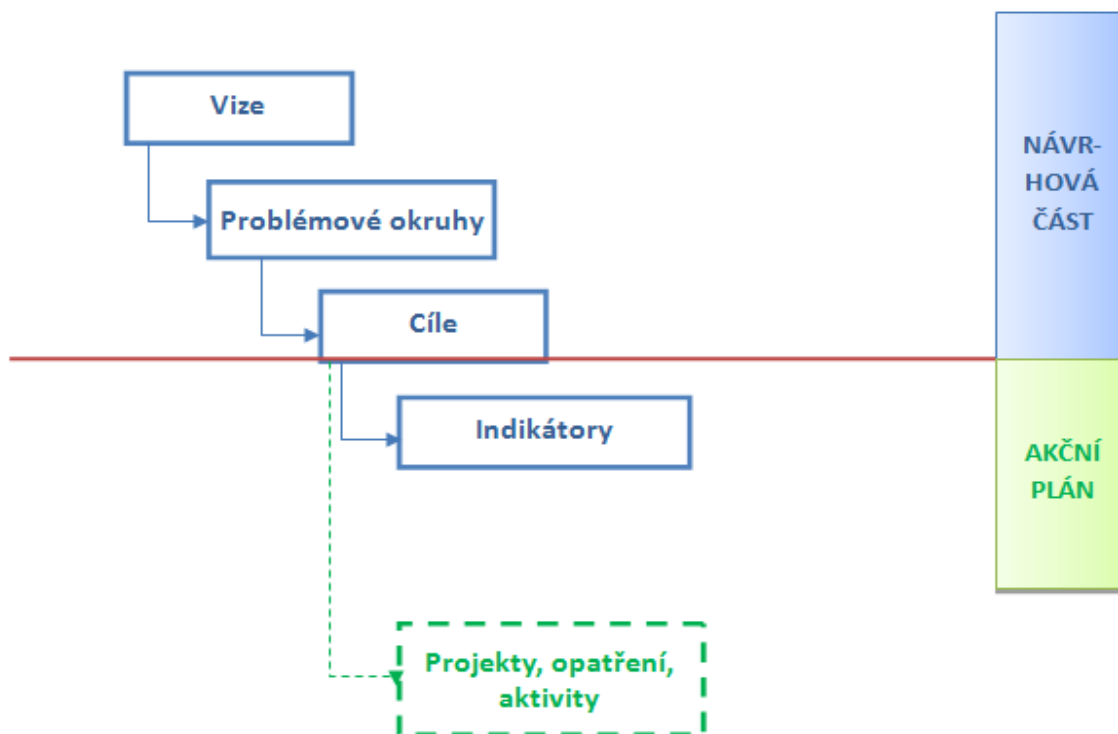
Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v SO ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusní skupině. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce „BEZPEČNÉ A ZDRAVÉ JIHLAVSKO“					
Sociální služby	Problémová oblast 1		Problémová oblast 2		
	Nedostatečná nabídka služeb pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné		Nedostatečná nabídka služeb pro osoby a rodiny v krizových životních situacích		
	Cíl 1.1	Cíl 1.2	Cíl 2.1	Cíl 2.2	Cíl 2.3
Rozšířit síť ambulantních zařízení pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné	Vytvořit systém dobrovolnické terénní činnosti zaměřené na seniory a osoby zdravotně znevýhodněné	Zřídít nízkoprahové denní centrum pro osoby a rodiny v krizi	Vytvořit síť dostupného bydlení pro sociálně slabé rodiny a osoby	Zřídít noclehárnu pro osoby bez přístřeší žijící na ulici	

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

4.2.2 Vize a problémové oblasti (okruhy)

„BEZPEČNÉ A ZDRAVÉ JIHLAVSKO“

SO ORP Jihlava je regionem se zdravým životním prostředím, kde jsou odpady ekologicky, ekonomicky a efektivně využívány, při zvyšující se míře separace a energetického využívání odpadů a minimalizací jejich skládkování. Z pohledu sociálních služeb je území SO rovnoměrně pokryto sítí sociálních zařízení, které nabízejí kvalitní sociální služby pro všechny cílové skupiny. Hojně jsou podporovány principy aktivní prorodinné politiky a ve vysoké míře je využívána činnost dobrovolníků. V oblasti školství je dostatečný počet moderních škol s odpovídající kapacitou s kvalifikovanými a aprobovanými pedagogy, kteří se podílejí na organizování zájmové činnosti, projektové činnosti a vzájemné spolupráci škol, která je propojená na život v obcích. V neposlední řadě je Jihlavsko destinací cestovního ruchu, která nabízí návštěvníkům místo se zdravou přírodou a množstvím kulturně historických, přírodních a technických památek. Široká nabídka hudebních a filmových festivalů nebo tradičních sportovních a turistických akcí přitahuje i zahraniční návštěvníky. Chod SO ORP Jihlava je vystavěn na vzájemné meziobecní spolupráci, která přispívá k pozitivnímu vývoji nejen ve zmíněných oblastech. Město Jihlava plní funkci aglomeračního jádra, úzce spolupracuje s městy Třešť a Polná a pečuje o všechny obce náležící do správního obvodu.

Problémové oblasti (okruhy)

Na základě provedené analýzy sociálních služeb ve správním obvodu ORP Jihlava bylo vytipováno několik problémových okruhů, které je nezbytné vyřešit pro zachování úrovně poskytovaných služeb v příštím období. Jedná se zejména o nedostatečnou kapacitu pobytových zařízení pro seniory a osoby zdravotně postižené a s tím související nutnost řešení problematiky péče o tyto cílové skupiny. Dalším velmi závažným problémem je nedostatečná nabídka služeb sociálního bydlení a absence některých druhů sociálního bydlení. Posledním okruhem je nedostatečná nabídka služeb pro osoby a rodiny v krizových životních situacích.

Navržené problémové okruhy byly projednány a ověřeny ve fokusní skupině složené z odborníků působících v sociální oblasti v území správního obvodu. Tvořili ji zástupci Magistrátu města Jihlavy, zástupce Kraje Vysočina, ředitel zařízení poskytujícího největší počet sociálních služeb v SO ORP, starosta obce, která zřizuje pečovatelskou službu a motivující starosta. Původně navržené tři problémové okruhy byly na jednání prodiskutovány a přeformulovány do dvou, přičemž bylo zdůrazněno, že druhý a třetí problémový okruh lze sloučit a řešit společně. Na základě toho byly i navržené problémové okruhy přeformulovány tak, aby odpovídaly závěrům jednání.

Jedná se o tyto problémové okruhy, které jsou v dalším textu rozpracovány:

1. nedostatečná nabídka služeb pro seniory a osoby zdravotně postižené,
2. nedostatečná nabídka služeb pro osoby a rodiny v krizových životních situacích.

Problémový okruh č. 1 - Nedostatečná nabídka služeb pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné

Provedená analýza sociálních služeb ve správním obvodu ORP Jihlava poukázala na problém nedostatečné kapacity pobytových zařízení. Jedná se zejména o domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a týdenní stacionáře, tj. o zařízení poskytující čtyřadvacetihodinovou péči, která je finančně nejnáročnější. Situace je nejkritičtější zejména u domovů pro seniory. V obvodu působí celkem tři tato zařízení s celkovou kapacitou 267 lůžek. Již v roce 2012 bylo vykázáno 314 odmítnutých žadatelů. Je pravdou, že toto číslo je nutné brát s určitou rezervou, protože žadatelé zpravidla obesílají žádostmi všechna dostupná zařízení. Může se proto stát a často se tak i stává, že jeden žadatel je vykazován jako odmítnutý v každém zařízení zvlášť, tj. ve třech zařízeních 3x, přičemž se jedná o jednu a tutéž osobu.

Přesto však nelze tento problém zlehčovat zejména ve vztahu k předpokládanému demografickému vývoji populace a postupnému narůstání počtu osob starších 65 let. Vývojová křivka jasně naznačuje, že tato věková kategorie má narůstající tendenci a populace stárne. Kvalitní lékařská péče založená na rozvíjejících se vědeckých výzkumech a poznatcích z toho plynoucích zase zajišťuje prodlužování věku dožití a tím i narůstání počtu seniorů ve vyšším věku, kteří mají větší nároky na sociální péči, její kapacitu a kvalitu.

Podobné trendy lze obecně dovodit i u domovů pro osoby se zdravotním postižením (toto zařízení ve SO ORP Jihlava chybí) a domovů se zvláštním režimem. Vzhledem ke zvyšující se kvalitě lékařské péče se i zdravotně postižení dožívají vyššího věku, než tomu bylo v minulosti a doba péče o ně se časově značně prodlužuje.

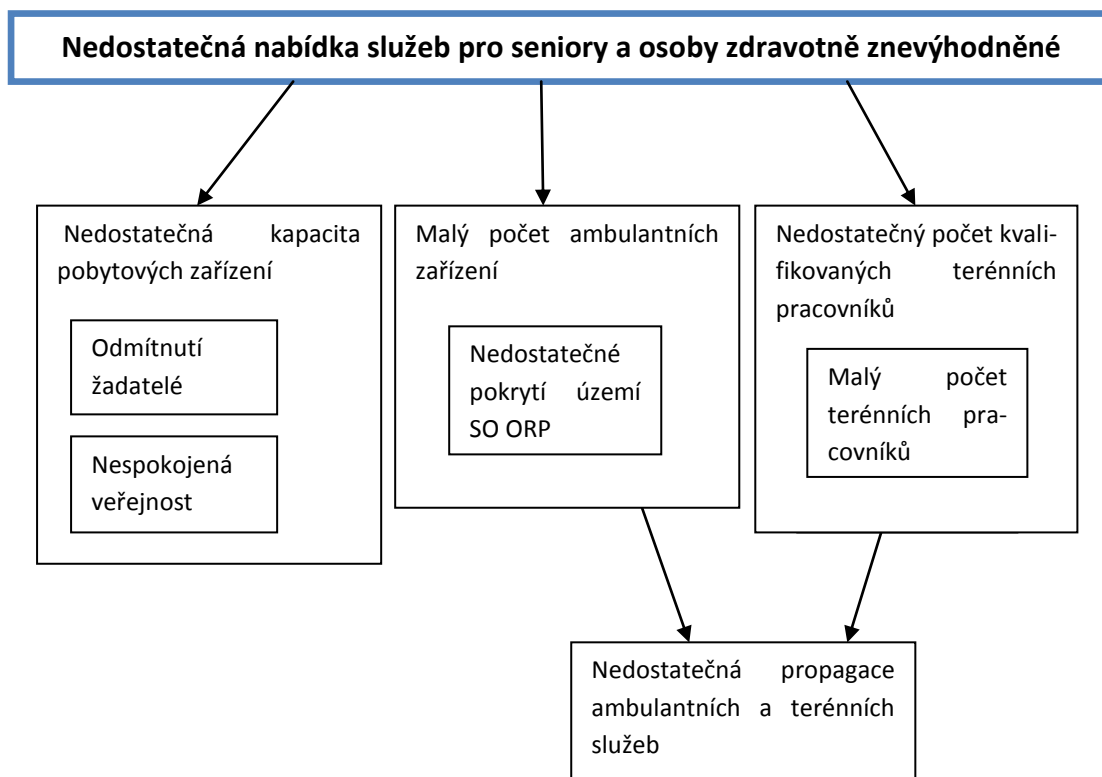
Vzhledem k velké náročnosti pobytové formy sociální péče, tj. čtyřadvacetihodinové péče náročné na personální, finanční i materiálové zajištění, je nutné hledat jiné, méně náročné formy zajištění péče o uvedené cílové skupiny obyvatel. Řešením by mohla být ambulantní a terénní péče formou denních stacionářů, center denních služeb nebo zajištěním pečovatelek poskytujících služby v přirozeném domácím prostředí. Několik těchto zařízení ve správním obvodu ORP Jihlava již úspěšně pracuje, nepokrývají však celé území a i když je jejich kapacita zatím dostatečná, v budoucnu by tomu tak být nemuselo. Mohla by však posloužit jako modelová a na základě jejich zkušeností by bylo možné síť rozšířit.

Důležitou součástí řešení tohoto problému je rovněž otázka propagace alternativních forem péče. Žadateli o místo v pobytovém zařízení pro seniora nebo zdravotně postiženou osobu jsou zpravidla rodinní příslušníci, kteří sami nejsou schopni péči zajistit ať už z důvodů časových nebo profesních. O ambulantní nebo terénní alternativě k umístění do pobytového zařízení často ani nevědí, a proto je důležité tyto alternativní služby více propagovat.

Pokud by se problém nedostatečné kapacity služeb pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné dlouhodobě neřešil, bude se převis poptávky po umístění v domovech pro seniory, domovech pro zdravotně postižené a domovech se zvláštním režimem oproti nabídce dále zvětšovat a péče o uve-

dené cílové skupiny bude nedostatečná. Tento trend povede k celkovému zhoršení úrovně sociální péče a nespokojenosti občanů ve správním obvodu ORP Jihlava.

Schéma 5: Nedostatečná nabídka služeb pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné

Zdroj: vlastní zpracování

Problémový okruh č. 2 - Nedostatečná nabídka služeb pro osoby a rodiny v krizových životních situacích

Ve správním obvodu ORP Jihlava mají osoby, které se ať už vlastním přičiněním nebo řízením osudu dostanou do svízelné životní situace, možnost využít tuto nabídku sociálních služeb:

- základní a odborné sociální poradenství ve městě Jihlava (zejména Občanská poradna Jihlava)
- služby intervenčního centra pro osoby bezprostředně ohrožené násilím, rovněž ve městě Jihlava,
- služby tísňové (telefonické) péče,
- azylový dům s omezenou kapacitou pro muže a azylový dům pro matky s dětmi v Jihlavě.

Uvedená nabídka je však nedostatečná, zejména co se týče druhů poskytovaných služeb. Pro skutečné zajištění péče osobám, které se náhle ocitly v krizové situaci, nebo se v ní už delší dobu nacházejí, chybí další služby. Je to zejména zařízení pro krizovou pomoc, které by poskytlo okamžitou pomoc a na přechodnou dobu i případné ubytování a stravu. Další chybějící službou pro uvedenou cílovou skupinu je nízkoprahové denní centrum. Toto zařízení by současně sloužilo i osobám dlouhodobě žijícím na ulici k zajištění základní hygieny popřípadě jednoduché stravy. Rovněž služby noclehárny,

kteřá ve správním obvodu ORP Jihlava chybí, by uvedená cílová skupina využila zejména v zimním období.

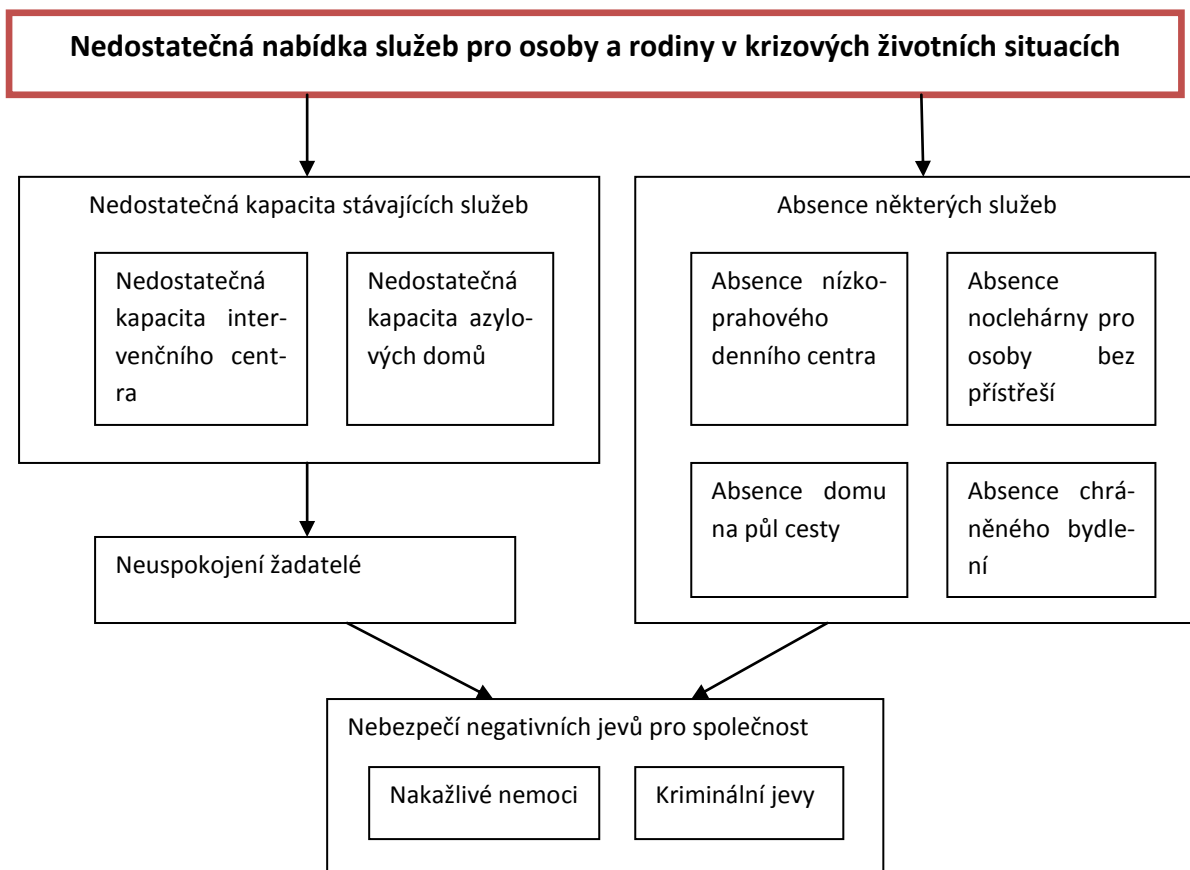
Otázka sociálního bydlení je ve správním obvodu ORP Jihlava velmi aktuální a naléhavá. Vedení města Jihlavy schválilo ve svém strategickém plánu rozvoje koncepci, která by měla zahrnovat víceúřpňové řešení tohoto problému, tj. ubytování od nocleháren, přes azylové domy do sociálních ubytoven a nakonec do sociálních bytů obhospodařovaných městem. Tato koncepce se však týká pouze obyvatel krajského města. Problém je potřeba řešit v celém správním obvodu. Různé komerční ubytovny sice existují, jejich fungování však rozhodně nelze označit za sociální. Vysoké poplatky za relativně špatné a často přímo nevyhovující prostředí, nepořádek, časté návštěvy příslušníků Policie ČR, to jsou jen některé znaky takového ubytování. V tomto prostředí žijí často i vícečetné sociálně slabé rodiny s dětmi, což negativně působí na jejich vývoj a výchovu.

Skupina osob bez přístřeší, tzv. bezdomovců, je ve správním obvodu relativně malá. Poslední kvalifikovaný odhad hovoří o cca 30 - 50 osobách. Toto číslo však může být i vyšší, protože osoby bez přístřeší žijící ve venkovských částech správního obvodu, svůj problém nepociťují tak palčivě, jak je tomu v městské aglomeraci (sousedská výpomoc funguje na vesnici lépe než ve městě). Zejména v zimním období je situace osob bez přístřeší kritická a potřebovala by urychleně řešit. Uvedená cílová skupina se v krizové situaci již nachází a pomoc by rozhodně potřebovala, přičemž její početnost, dle našeho názoru, není rozhodující.

Nutno přihlédnout i k faktu, že v krizové situaci se může ocitnout kdokoliv a kdykoliv, zejména v souvislosti s největším sociálním problémem dnešní doby – půjčkami, zadlužováním a exekucemi a nedostatek služeb okamžité pomoci vede často i k rozšiřování řad výše zmíněné skupiny osob bez přístřeší.

Pokud se popsaná situace nebude nadále řešit, vzniká předpoklad, že počet osob žijících na ulici se bude zvyšovat. S tím souvisí i zvyšující se riziko pro veřejnost v přenosu různých onemocnění v důsledku nedostatečné hygieny a nárůstu kriminality. Řešení této problematiky lze tedy současně chápat i jako preventivní opatření vůči společnosti.

Schéma 6: Nedostatečná nabídka služeb pro osoby a rodiny v krizových životních situacích

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.3 Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Nedostatečná nabídka služeb pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné
Cíl 1.1	Rozšířit síť ambulantních zařízení pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné
Popis cíle	Na území ORP Jihlava pracují pouze dvě centra denních služeb (Jihlava a Brtnice) a tři denní stacionáře v Jihlavě pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné. Vzhledem k nedostatečné kapacitě pobytových zařízení pro uvedené cílové skupiny, je potřebné rozšířit nabídku ambulantních zařízení, jako alternativu respektující požadavek ponechat tyto osoby v přirozeném domácím prostředí, o další ambulantní zařízení (denní stacionář, centrum denních služeb). Zařízení by mohlo vzniknout v obcích, které provozují pečovatelskou službu (Třešť, Polná, Luka nad Jihlavou). Denní stacionář, popř. centrum denních služeb vznikne jako součást této služby v jejích prostorách, popř. v jiných vhodných prostorách a svoje služby bude na základě dohod poskytovat i občanům obcí sdružených v DSO (Mikroregiony Třešťsko, Polensko, Loucko).
Hlavní opatření	<p>A. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • analýza poptávky služby v daném obvodu obce (DSO) • určení vhodné lokality (obce) pro rozšíření služeb o denní stacionář, popř. centrum denních služeb • analýza možnosti rozšíření stávající pečovatelské služby <ol style="list-style-type: none"> 1. prostorové předpoklady 2. další předpoklady <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • finanční analýza vzniku nové služby <ol style="list-style-type: none"> 1. stavební úpravy 2. vybavení 3. provozní náklady • finanční rozvaha nákladů na činnost služby <ol style="list-style-type: none"> 1. platby hrazené uživateli - obcemi 2. platby hrazené uživateli - občany <p>C. Legislativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • legislativní kroky k možnosti rozšíření činnosti stávající pečovatelské služby o další službu • vypracování smluv mezi zřizovatelem (obcí) a uživateli služby (obcemi) v obvodu (DSO) v souladu s platnou legislativou • návrh vzorové smlouvy mezi zařízením a uživateli (občany)
Název indikátorů k hodnocení	Registrace nové služby (ANO/NE) Počet obcí zapojených do činnosti

cíle	Počet klientů využívajících službu
Správce cíle	Starosta Třeště (Polné, Luk nad Jihlavou)

Problémový okruh 1	Nedostatečná nabídka služeb pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné
Cíl 1.2	Vytvořit systém dobrovolnické terénní činnosti zaměřené na seniory a osoby zdravotně znevýhodněné
Popis cíle	<p>Nedostatečná kapacita pobytových zařízení pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné indikuje nutnost zajistit péči o tyto cílové skupiny jinou formou. Kromě již zmiňovaných center denních služeb a stacionářů se nabízí i řešení formou péče přímo v domácnostech prostřednictvím terénních pracovníků. Jednalo by se o terénní pracovníky z řad nezaměstnaných, matek na mateřské dovolené apod., kteří by v případě potřeby (nedostatečná kapacita pečovatelské služby) vypomáhali s jednoduššími úkony v domácnostech zejména osamělých seniorů a zdravotně znevýhodněných osob. Pečovatelská služba, popř. obecní úřad by disponoval seznamem proškolených dobrovolníků v jednotlivých obcích obvodu DSO (Mikroregion Loucko) a v případě potřeby by byl vytipován vhodný dobrovolník (dle bydliště a dalších možností), který by poskytl požadovanou službu přímo v terénu, tj. v domácnosti klienta.</p>
Hlavní opatření	<p>A.1 Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytipování vhodných adeptů pro dobrovolnickou činnost v obcích DSO • zajištění proškolení (kurz pečovatelů) - ÚP - SZŠ, SOŠ sociální • vedení seznamu dobrovolníků • organizační zajištění činnosti dobrovolníků <p>A.2 Propagace</p> <ul style="list-style-type: none"> • návrh propagačních brožur, popř. letáků • tisk propagačních materiálů • distribuce do rodin v obcích DSO <p>B.1 Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • úhrada činnosti dobrovolných pečovatelů • materiálové zajištění činnosti • vedení finančních náležitostí - účetnictví • pravidla úhrady od uživatelů, popř. obce <p>C.1 Legislativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • analýza možností v personálních otázkách zaměstnávání dobrovolných pečovatelů dle platné legislativy

	<ul style="list-style-type: none"> • vypracování pravidel činnosti dobrovolných pečovatelů • návrh smlouvy mezi obcemi DSO • návrh smlouvy s uživateli
Název indikátorů k hodnocení cíle	Vytvořený systém dobrovolnické činnosti (ANO/NE) Počet dobrovolníků Počet klientů Počet obcí
Správce cíle	starosta Luk nad Jihlavou

Problémový okruh 2	Nedostatečná nabídka služeb pro osoby a rodiny v krizových životních situacích
Cíl 2.1	Zřídít nízkoprahové denní centrum pro osoby a rodiny v krizi
Popis cíle	Služeb zaměřených na cílovou skupinu rodin a osob v krizových životních situacích je ve správním obvodu ORP Jihlava málo. Existují sice poradny, kde těmto klientům nabídnou poradenství, ovšem konkrétní pomoc nikoliv. Chybí zde denní centrum, kde by byla poskytována nejenom rada, ale také konkrétní pomoc ve formě základní hygieny, skromné stravy za minimální úhradu, popřípadě možnost smysluplného trávení času v prostorách centra místo na ulici, a to zejména v zimním období. Zařízení by mohlo vzniknout v prostorách některého již fungujícího sociálního zařízení zřizovaného obcí, ideálně ve městě Jihlavě, která je přirozeným centrem SO ORP (např. Integrované centrum sociálních služeb ICSS). Meziobecní spolupráce by byla založená na dobrovolném zapojení dalších obcí SO ORP.
Hlavní opatření	<p>A.1 Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbor činnosti stávajících zařízení se zaměřením na možnost rozšíření o další službu • zjištění prostorových možností jednotlivých zařízení • výběr vhodného zařízení <p>A.2 Propagace nové služby</p> <ul style="list-style-type: none"> • tisk letáků propagujících novou službu • distribuce do stávajících sociálních zařízení, do zdravotnických zařízení apod. <p>B.1 Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • finanční analýza vzniku nové služby v rámci již existujícího zařízení <ol style="list-style-type: none"> 1. úprava prostorů 2. vybavení, zařízení 3. provozní náklady

	<ul style="list-style-type: none"> • analýza financování personálního zajištění provozu <p>B.2 Ekonomický rozbor samotné činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • úhrady uživatelů • podíl na úhradách od zapojených obcí <p>C. Legislativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpracování návrhu možností rozšíření činnosti stávajícího zařízení sociálních služeb o novou službu dle platné legislativy • zpracování návrhu provozního řádu nového zařízení • zpracování návrhu smlouvy mezi Jihlavou a zapojenými obcemi
Název indikátorů k hodnocení cíle	Vytvořené nízkoprahové centrum (ANO/NE) Využití kapacity (%)
Správce cíle	Radní pro sociální oblast Rady Města Jihlavy

Problémový okruh 2	Nedostatečná nabídka služeb pro osoby a rodiny v krizových situacích
Cíl 2.2	Vytvořit síť prostupného bydlení pro sociálně slabé rodiny a osoby
Popis cíle	Analýza sociálních služeb poukázala na naléhavý problém, který potřebuje urychlené řešení, a tím je sociální bydlení. Ve správním obvodu sice fungují soukromé sociální ubytovny, které však více než na kvalitu prostředí, ve kterém klienti žijí, sází na zisk. Zde často v naprosto nevyhovujících podmínkách žijí rodiny s dětmi, což samozřejmě negativně ovlivňuje jejich vývoj a výchovu. Proto je nezbytné tuto problematiku řešit koncepčně, tj. vytvořením systému prostupného více- stupňového bydlení od nocleháren přes azylové domy do sociálních bytů (ubytoven) až po malometrážní nájemní byty ve vlastnictví obcí. Jenom tak bude možné vyřešit i další problém – uplatnění těchto osob na trhu práce a tím jejich vyma- nění z krizové situace a nastoupení na cestu normálního života. Meziobecní spolupráce by byla založená na dobrovolném zapojení dalších obcí SO ORP.
Hlavní opatření	<p>A. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • vypracování systému více- stupňového bydlení • vytipování vhodných prostorů ve vlastnictví obcí k využití pro bydlení • úpravy prostorů pro bydlení, vybavení těchto prostorů <p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • finanční rozbor realizace více- stupňového sociálního bydlení

	<ul style="list-style-type: none"> • náklady na úpravu a vybavení prostorů určených k ubytování/bydlení • náklady na personální zajištění služby • systém úhrad od uživatelů v jednotlivých stupních bydlení <ol style="list-style-type: none"> 1. noclehárny 2. azylové domy 3. ubytovny 4. malometrážní byty <p>C. Legislativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • vypracování pravidel vícestupňového bydlení dle platné legislativy <ol style="list-style-type: none"> 1. výběr klientů 2. úhrady od klientů 3. podmínky přechodu do vyššího stupně bydlení • návrhy smluv pro jednotlivé stupně bydlení
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Vypracovaná koncepce</p> <p>Počet vybudovaných ubytovacích jednotek v různých stupních</p> <p>Kapacita v různých stupních</p> <p>Počet umístěných klientů</p> <p>Podíl uspokojených klientů ze všech žadatelů (%)</p>
Správce cíle	Radní pro sociální oblast Rady Města Jihlavy

Problémový okruh 2	Nedostatečná nabídka služeb pro osoby a rodiny v krizových situacích
Cíl 2.3	Zřídí noclehárnu pro osoby bez přístřeší žijící na ulici
Popis cíle	<p>Noclehárna, jako jeden z druhů zařízení sociálních služeb, ve správním obvodu ORP Jihlava úplně chybí. Vzhledem k odhadovanému počtu osob žijících na ulici (30-50) je tato problematika velmi naléhavá, a to zejména v zimním období. Město Jihlava se snaží situaci v kritickém období (déle trvající silné mrazy v zimním období) řešit pronájmem náhradních prostorů (tělocvičny), kde osoby bez přístřeší mohou přespát. Je to však jen náhradní řešení spojené s řadou problémů. Proto je nutné zřídit v SO ORP alespoň jednu stálou noclehárnu. Řešení nabízí obec Dolní Cerekev (vzdálená od města Jihlavy cca 13 km), kde jsou volné prostory v jejím vlastnictví a tyto by po menších úpravách mohly jako noclehárna sloužit. Meziobecní spolupráce by byla založená na dobrovolném zapojení dalších obcí SO ORP.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytipování vhodných prostorů • zpracování projektu na úpravu prostorů • úprava prostorů a jejich vybavení pro daný účel • personální zajištění provozu

	<p>B. Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • finanční rozbor nákladů na celou akci <ol style="list-style-type: none"> 1. zajištění stavebních úprav 2. vybavení prostorů nábytkem 3. náklady na provoz včetně personálního zajištění • finanční rozbor činnosti zařízení <ol style="list-style-type: none"> 1. příspěvky klientů 2. příspěvky obcí DSO <p>C. Legislativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • vypracování návrhu smlouvy mezi provozující obcí a ostatními obcemi DSO dle platné legislativy • vypracování návrhu smlouvy mezi provozovatelem a klienty, podmínky přijetí do zařízení • vypracování provozního řádu noclehárny dle platné legislativy
Název indikátorů k hodnocení cíle	Registrace nové služby (ANO/NE) Počet uživatelů
Správce cíle	Starosta obce Dolní Cerekev

4.2.4 Indikátory

Karty indikátorů k cíli 1.1

Problémový okruh/Cíl	1.1. Rozšířit síť ambulantních zařízení pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Registrace nové služby (denní stacionář/centrum denních služeb)		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Starosta města Třeště (Polné, Luk nad Jihlavou)		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Cílem je zřídit denní stacionář popř. centrum denních služeb pro uvedené cílové skupiny s působností v celém území spadajícím do DSO (mikroregiony).		
Metodika a výpočet:	Existence sociální služby denní stacionář / centrum denních služeb.		
Zdroj čerpání dat:	Registr MPSV		
Problémový okruh/Cíl	1.1. Rozšířit síť ambulantních zařízení pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné		
Číslo indikátoru	2		

Název indikátoru	Počet obcí zapojených do činnosti zařízení		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	Zástupce obce pověřený řízením sociální oblasti		
Roky	2013	2017	2020
Plán		50 % obcí DSO	75 % obcí DSO
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Snahou je získat pro spolupráci všechny obce, tj. nabídnout občanům možnost využívání nově zřízené služby. Důležitou podmínkou je však i vzdálenost, která musí být pro denní dojíždění, resp. dovážení klientů ještě únosná. Proto by bylo úspěchem zapojit alespoň 75 % obcí. Zapojení obce bude dáno podpisem smlouvy (ne umístěním klienta).		
Metodika a výpočet:	Počet podepsaných smluv dle evidence		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy zařízení, evidence obce		

Problémový okruh/Cíl	1.1. Rozšířit síť ambulantních zařízení pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Počet klientů zařízení		
Měrná jednotka	Počet, podíl (%) naplnění kapacity zařízení		
Správce měřítka	Vedoucí pracovník zařízení (pečovatelské služby)		
Roky	2013	2017	2020
Plán		50 % kapacity	100 % kapacity
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet klientů souvisí s počtem zapojených obcí a hlavně s kapacitou nového zařízení. Je žádoucí, aby byla kapacita v cílovém roce využita na 100 %. Měrnou jednotkou bude na prvním místě počet klientů, který se bude pro lepší vypovídací schopnost propočítávat na procenta z kapacity zařízení.		
Metodika a výpočet:	Počet klientů podle evidence bude dále srovnán s počtem klientů při naplněné kapacitě, přičemž tato bude tvořit 100 % a skutečný počet bude x % (skutečný počet děleno jednou setinou celkové kapacity).		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zpráva zařízení		

Karty indikátorů k cíli 1.2

Problémový okruh/Cíl	1.2 Vytvořit systém dobrovolnické terénní činnosti zaměřené na seniory a osoby zdravotně znevýhodněné		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Vytvořený systém dobrovolnické činnosti		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Starosta Luk nad Jihlavou		

Roky	2013	2017	2020
Plán		Zkušební činnost systému	Fungující systém pro všechny obce DSO
Skutečnost	Systém neexistuje		
Popis měřítka:	Fungující terénní systém péče o seniory a osoby zdravotně znevýhodněné přímo v jejich domácnostech je nevyhnutný pro zajištění péče o tuto cílovou skupinu jako alternativu k pobytovým zařízením, které jsou náročné finančně i personálně a jejich kapacita je v SO ORP nedostatečná.		
Metodika a výpočet:	Vytvořený systém dobrovolnické činnosti		
Zdroj čerpání dat:	Registrace MPSV		

Problémový okruh/Cíl	1.2. Vytvořit systém dobrovolnické terénní činnosti zaměřené na seniory a osoby zdravotně znevýhodněné		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	Počet dobrovolníků zapojených do systému		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Vedoucí systému v obci		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Dobrovolníky v obcích DSO (Mikroregion Loucko) je nutné vyhledat a získat je ke spolupráci. Vytipované osoby musí splňovat určité požadavky, jako je např. vzdělání, charakterové vlastnosti, vlastnění řidičského průkazu apod. Následně bude nutné proškolení v kurzu pečovatelek/pečovatelů. Vzniklá skupina dobrovolníků bude zajišťovat péči dle aktuálních požadavků klientů v obcích DSO. Jejich počet bude záviset na konkrétních požadavcích, proto plán je pouze orientační.		
Metodika a výpočet:	Počet proškolených dobrovolníků aktivně zapojených do systému		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zpráva o činnosti dobrovolnického střediska		

Problémový okruh/Cíl	1.2 Vytvořit systém dobrovolnické terénní činnosti zaměřené na seniory a osoby zdravotně znevýhodněné		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	Počet klientů		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Vedoucí pracovník dobrovolnického centra		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		

Popis měřítka:	Pro získání klientů bude v počáteční fázi nutné činnost střediska propagovat ve všech obcích DSO prostřednictvím jejich obecních úřadů. Pro tento účel bude nutné natisknout letáky, popř. další propagační materiály a tyto dát do všech rodin. Počet klientů se bude měnit dle požadavků, a proto je uvedený plán spíše ukazatelem maximální kapacity střediska.
Metodika a výpočet:	Konkrétní počet uspokojených klientů dle evidence.
Zdroj čerpání dat:	Evidence činnosti střediska, výroční zpráva střediska.

Problémový okruh/Cíl	1.2 Vytvořit systém dobrovolnické terénní činnosti zaměřené na seniory a osoby zdravotně znevýhodněné		
Číslo indikátoru	7		
Název indikátoru	Počet zapojených obcí		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Vedoucí pracovník dobrovolnického centra		
Roky	2013	2017	2020
Plán		polovina obcí sdružených v DSO	min. tři čtvrtiny obcí sdružených v DSO
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Tento indikátor ukáže počet obcí DSO, které se do systému zapojily, tj. počet obcí, ze kterých se skládá klientela dobrovolnického centra. Je žádoucí, aby se zapojily všechny obce, pokud ovšem se v nich vyskytnou klienti z uvedených cílových skupin, kteří budou uvedenou péčí potřebovat.		
Metodika a výpočet:	Konkrétní počet obcí		
Zdroj čerpání dat:	Evidence klientů bude obsahovat i informaci o jejich bydlišti, výroční zpráva střediska.		

Karty indikátorů k cíli 2.1

Problémový okruh/Cíl	2.1 Zřídit nízkoprahové denní centrum pro osoby a rodiny v krizi		
Číslo indikátoru	8		
Název indikátoru	Registrace nové služby		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Vedoucí odboru sociálních věcí MMJ		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Zahájení činnosti	Běžná činnost
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Nízkoprahové denní centrum může být zřízeno jako další služba v rámci Integrovaného centra sociálních služeb ve městě Jihlavě. Jeho umístění v centrálním městě SO ORP je přirozeným řešením i vzhledem k tomu, že je to největší město v rámci SO a s tím je		

	spojený i nepočtenější výskyt osob v cílových skupinách (osoby a rodiny v krizi).
Metodika a výpočet:	Registrace nové služby zařazené do Registru MPSV.
Zdroj čerpání dat:	Registr MPSV

Problémový okruh/Cíl	2.1 Zřídit nízkoprahové denní centrum pro osoby a rodiny v krizi		
Číslo indikátoru	9		
Název indikátoru	Využití kapacity centra		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	Vedoucí pracovník centra		
Roky	2013	2017	2020
Plán		30 – 40 %	100 %
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Kapacita centra bude stanovena podle podmínek jeho vzniku a činnosti (umístění, velikost prostorů, počet pracovníků, další podmínky). Je žádoucí, aby byla kapacita v roce 2020 využita na 100 %.		
Metodika a výpočet:	Porovnání celkové kapacity oproti skutečnému využití (počet klientů bude podělen jednou setinou kapacity).		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy zařízení		

Karty indikátorů k cíli 2.2.

Problémový okruh/Cíl	2.2 Vytvořit síť dostupného bydlení pro sociálně slabé rodiny a osoby		
Číslo indikátoru	10		
Název indikátoru	Vytvořená síť základních stupňů bydlení od noclehárny až po malometrážní nájemní byty		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí Magistrátu města Jihlavy (MMJ)		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Budování jednotek bydlení, vypracovaný systém	Fungující systém se všemi stupni bydlení
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Vybudovat systém je vzhledem k neutěšené situaci v sociálním bydlení naprosto nezbytné. Je nutné vybudovat noclehárnu, ubytovny a malometrážní byty ve vlastnictví města, které společně s azylovými domy, které již fungují, budou tvořit síť dostupného bydlení ve městě Jihlavě.		
Metodika a výpočet:	Vytvořená síť dostupného bydlení		

Zdroj čerpání dat:	Magistrát města Jihlavy (dále jen MMJ)		
Problémový okruh/Cíl	2.2 Vytvořit síť dostupného bydlení pro sociálně slabé rodiny a osoby		
Číslo indikátoru	11		
Název indikátoru	Počet ubytovacích jednotek na různých úrovních		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Odbor sociálních věcí MMJ		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Noclehárna 1 Azylový dům 2 Ubytovna 1	2 Rozšířená kapacita 2
Skutečnost	noclehárny 0 azylové domy 2 ubytovny 0		
Popis měřítka:	Je nutné vybudovat všechny stupně dostupného bydlení kromě azylových domů, které již vybudované jsou. V strategickém plánu rozvoje je tato otázka zakotvená a patří mezi nejpalčivější problémy, které je potřeba řešit nejen v ORP Jihlava, ale v celém kraji Vysočina.		
Metodika a výpočet:	Počet ubytovacích jednotek podle evidence na Magistrátu města Jihlavy		
Zdroj čerpání dat:	Evidence MMJ		

Problémový okruh/Cíl	2.2 Vytvořit síť dostupného bydlení pro sociálně slabé rodiny a osoby		
Číslo indikátoru	12		
Název indikátoru	Celková kapacita bydlení v jednotlivých stupních		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Sociální odbor MMJ		
Roky	2013	2017	2020
Plán		noclehárny 20 azylové domy 45 ubytovny 30 malometrážní byty 5	noclehárny 30 azylové domy 60 ubytovny 40 malometrážní byty 10
Skutečnost	Azylové domy 38		
Popis měřítka:	Kapacita je skutečný počet ubytovacích jednotek (lůžek, pokojů, bytů apod.) v různých stupních, které jsou klientům k dispozici		

	v hodnoceném období (roce).
Metodika a výpočet:	Skutečný počet podle evidence MMJ
Zdroj čerpání dat:	Evidence ubytovacích zařízení MMJ

Problémový okruh/Cíl	2.2 Vytvořit síť prostupného bydlení pro sociálně slabé rodiny a osoby		
Číslo indikátoru	13		
Název indikátoru	Počet klientů využívajících ubytování v jednotlivých stupních		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Sociální odbor MMJ		
Roky	2013	2017	2020
Plán		noclehárny 20 azylové domy 45 ubytovny 30 malometrážní byty 5	noclehárny 30 azylové domy 60 ubytovny 40 malometrážní byty 10
Skutečnost	Klienti azylových domů		
Popis měřítka:	Skutečný počet klientů, kteří jednotlivé ubytovací jednotky využívali (bydleli) v hodnoceném období (roce).		
Metodika a výpočet:	Skutečný počet klientů podle evidence MMJ		
Zdroj čerpání dat:	Evidence počtu klientů MMJ		

Problémový okruh/Cíl	2.2 Vytvořit síť prostupného bydlení pro sociálně slabé rodiny a osoby		
Číslo indikátoru	14		
Název indikátoru	Podíl uspokojených žadatelů ze všech žadatelů		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	Sociální odbor MMJ		
Roky	2013	2017	2020
Plán		80 %	100 %
Skutečnost			
Popis měřítka:	Evidenci všech žadatelů již dnes vedou azylové domy v Jihlavě a jejich kapacita je naplněná. Podobná evidence bude vedená i u ostatních stupňů ubytování, čímž se zjistí skutečný zájem o ubytování v tom kterém stupni.		
Metodika a výpočet:	Porovnáním počtu žadatelů a uspokojených žadatelů zjistíme jejich podíl ze všech žadatelů. Výpočet: uspokojení žadatelé děle-no jednou setinou všech žadatelů.		
Zdroj čerpání dat:	Evidence žadatelů a uspokojených klientů na MMJ		

Karty indikátorů k cíli 2.3

Problémový okruh/Cíl	2.3 Zřídit noclehárnu pro osoby bez přístřeší žijící na ulici		
Číslo indikátoru	15		
Název indikátoru	Registrace nové služby		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Starosta obce Dolní Cerekev		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Přípravné práce	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Noclehárna jako sociální služba v SO ORP Jihlava chybí. Aby byla otázka přespaní, zejména v zimním období, alespoň částečně vyřešená bude v obci Dolní Cerekev vybudována menší noclehárna pro cca 6 – 8 osob žijících na ulici.		
Metodika a výpočet:	Registrace nové služby v Registru MPSV		
Zdroj čerpání dat:	Registr sociálních služeb MPSV		

Problémový okruh/Cíl	2.3 Zřídit noclehárnu pro osoby bez přístřeší žijící na ulici		
Číslo indikátoru	16		
Název indikátoru	Počet uživatelů		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Vedoucí pracovník zařízení		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	min. 10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Uživateli služby budou především osoby bez přístřeší z obce Dolní Cerekev a okolních obcí. Jejich spolupráce bude podmíněna dohodou. Noclehárna bude využívána zejména v zimním období. Evidenci uživatelů povede pověřený pracovník obecního úřadu, popř. vedoucí zařízení.		
Metodika a výpočet:	Evidenze uživatelů		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zpráva o činnosti		

4.3 Pravidla pro řízení strategie

4.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při

naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Manažer strategie: Mgr. Olga Zachariášová
Členové řídicí skupiny: Zdeňka Švaříčková, Mgr. Stanislava Prokešová, Ing. Miluše Bradova, Ing. Zuzana Pátková, Ing. Martin Čada

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Rozšířit síť ambulantních zařízení pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné	Starosta města Třešť (Polná, Luka nad Jihlavou)
1.2	Vytvořit systém dobrovolnické terénní činnosti zaměřené na seniory a osoby zdravotně znevýhodněné	Starosta obce Luka nad Jihlavou
2.1	Zřídit nízkoprahové denní centrum pro osoby a rodiny v krizi	Radní pro oblast sociálních věcí (vedoucí odboru) Magistrátu města Jihlavy (MMJ)
2.2	Vytvořit síť víceetapového bydlení pro sociálně slabé rodiny a osoby	Radní pro oblast sociálních věcí (vedoucí odboru) Magistrátu města Jihlavy
2.3	Zřídit noclehárnu pro osoby bez přístřeší žijící na ulici	Starosta obce Dolní Cerekev

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů			
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru	
Cíl 1.1	1	Registrace služby	Starosta/pracovník zodpovědný za oblast sociálních věcí Městský úřad Třešť (Polná, Luka nad Jihlavou)
	2	Počet obcí zapojených do činnosti zařízení	Vedoucí pracovník pečovatelské služby, popř. nově vzniklého zařízení Třešť (Polná, Luka nad Jihlavou)
	3	Počet klientů zařízení	Vedoucí pracovník Pečovatelské služby, popř. nově vzniklého zařízení Třešť (Polná, Luka nad Jihlavou)
Cíl 1.2	4	Vytvořený systém	Starosta obce Luka n/Jihlavou
	5	Počet dobrovolníků	Vedoucí pracovník systému
	6	Počet klientů	Vedoucí pracovník systému
	7	Počet obcí s klienty	Vedoucí pracovník systému
Cíl 2.1	8	Registrace služby	Vedoucí odboru sociálních věcí MMJ
	9	Využití kapacity (%)	Vedoucí pracovník zařízení
Cíl 2.2	10	Vytvořená síť	Vedoucí odboru sociálních věcí MMJ
	11	Počet ubytovacích jednotek	Vedoucí odboru sociálních věcí MMJ
	12	Celková kapacita bydlení	Vedoucí odboru sociálních věcí MMJ
	13	Počet klientů	Vedoucí odboru sociálních věcí MMJ
	14	Podíl uspokojených žadatelů na všech žadatelích	Vedoucí odboru sociálních věcí MMJ
Cíl 2.3	15	Registrace služby	Starosta obce Dolní Cerekev
	16	Počet uživatelů	Vedoucí pracovník zařízení

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu. Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování

daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.- 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace									■					
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže.

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl.

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude

projekt realizovat a která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Přípravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se počítá v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které jsou v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které byly naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

4.4. Závěr a postup zpracování

4.4.1 Shrnutí

Druhá, návrhová část dokumentu vychází ze zjištění definovaných v první, analytické části a obsahuje popis nejdůležitějších problémových oblastí. Tyto jsou dále rozpracovány do konkrétních cílů, které vycházejí z reálných podmínek a možností správního obvodu ORP Jihlava a je u nich zohledněna otáz-

ka meziobecní spolupráce stávajících DSO, popř. nově vzniklých DSO pro určitý konkrétní cíl. Správci cílů byli vybráni z řad starostů obcí, kterých se realizace uvedeného cíle dotýká. Gestoři indikátorů na kartách indikátorů jsou většinou uvedeni v obecné rovině a budou upřesněni v dalším průběhu realizace projektů. Rovněž v tabulce týkající se složení řídicí skupiny a manažera strategie jsou prozatím uvedeni členové projektového týmu. Definitivní složení bude upřesněno na 2. shromáždění starostů a následně do dokumentu vloženo. Akční plán byl vypracován formou tabulky pro rok 2015 a obsahuje základní kroky k zahájení naplňování jednotlivých cílů strategie. Ve sloupcích Náklady a Zdroj financování jsou uvedeny pouze orientační odhady nákladů a zdrojů, tato část se bude dále doplňovat a upřesňovat podle konkrétních podmínek realizace. Plán pro rok 2015 byl doplněn zásobníkem akcí (projektů) pro následující období.

4.4.2 Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část tohoto dokumentu vychází z provedené analýzy sociálních služeb ve správním obvodu ORP Jihlava. Analýza poukázala na některé nedostatky týkající se počtu či druhů sociálních služeb. Na základě toho byly vytipovány problémové okruhy, které je potřebné řešit, aby nedošlo ke snížení kvality poskytovaných služeb. Tyto problémové okruhy byly dále rozpracovány do konkrétnějších cílů vedoucích k řešení identifikovaných problémů, k doplnění chybějících služeb a tím ke zkvalitnění sociální péče jako takové. Problémové okruhy a z nich plynoucí cíle byly projednány s motivujícími starosty a následně i se starosty obcí, kterých by se mohly konkrétně dotknout. Ke každému cíli byl stanoven jeho správce. Je to osoba, která bude dohlížet na postupné naplňování cíle. Jako správci cílů byli zvoleni starostové obcí, kterých se bude realizace daného cíle týkat nebo tato obec tvoří přirozené centrum DSO, kterému bude naplněný cíl sloužit. K hodnocení naplňování cílů byly stanoveny konkrétní indikátory výstupů a výsledků jako měřítko efektivity zvoleného postupu. Ke konkrétní realizaci bude na každý rok vypracován akční plán. Jeho plnění bude vyhodnoceno vždy v prvním pololetí roku následujícího, včetně hodnocení indikátorů. Součástí strategie je akční plán pro rok 2015, který je doplněn Zásobníkem akcí pro roky následující. Akční plán obsahuje i odhadované náklady na jednotlivé projekty (akce) a předběžný zdroj financování. Tyto údaje bude nutné v dalším období sledovat a případně přehodnotit podle konkrétní situace. Celou strategii a její řízení bude mít na starosti řídicí skupina. Její složení je dočasné a do doby, než proběhne 2. setkání starostů, na kterém bude strategie schválena, ji tvoří členové projektového týmu. Po projednání a odsouhlasení strategie bude i složení řídicí skupiny upraveno dle návrhu shromáždění starostů. Řídicí skupina bude dohlížet na realizaci strategie, jejích jednotlivých cílů, financování a jeho zdrojů. Bude vypracovávat akční plány na následující roky, připravovat hodnocení jejich plnění včetně hodnocení plnění indikátorů. V případě nutnosti bude iniciovat změny strategie a po konzultaci je schvalovat.

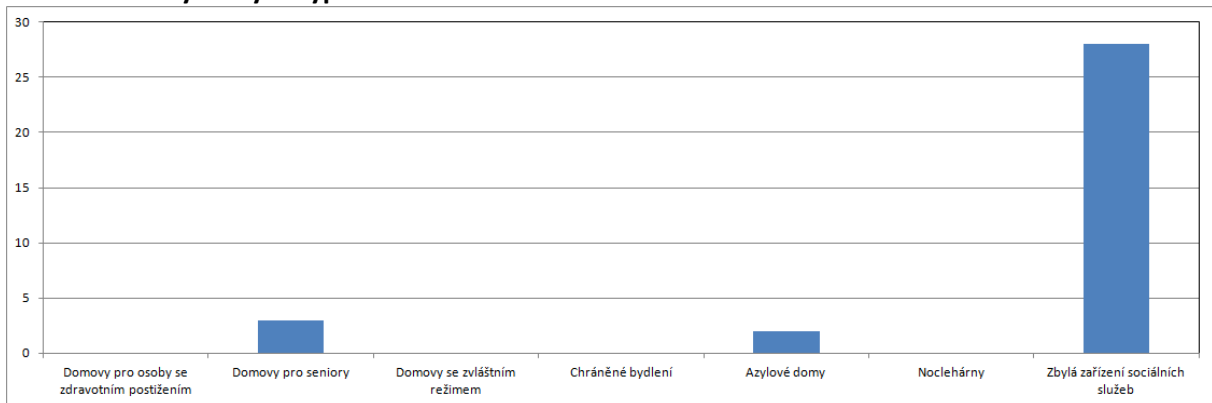
Na tvorbě strategie pro jednotlivá témata se podílel celý projektový tým (nejen analytik pro danou oblast). Na pravidelných schůzkách byly postup prací a jednotlivé kroky u všech témat diskutovány a hledány optimální výstupy. Rovněž přínosná byla setkání a konzultace s motivujícími starosty, kteří se schůzek projektového týmu pravidelně zúčastňovali. Jednotlivé kroky tvorby strategie byly pravidelně konzultovány i se zástupci sociálních odborů Krajského úřadu Kraje Vysočina a Magistrátu města Jihlavy jako centra správního obvodu ORP. Konzultace proběhly i na úrovni obcí, a to zejména obcí, kterých se realizace naplňování cílů přímo dotkne. Zde nutno poznamenat, že jednání s obcemi nebylo vždy jednoduché, zejména v období před komunálními volbami a po nich. Určitý přínos při tvorbě strategie představovaly i konzultace se zástupci již fungujících sociálních zařízení, zejména těch, které poskytují největší rozsah služeb pro nejširší okruh cílových skupin ve správním obvodu.

Konečná podoba strategie je tedy dílem širšího kolektivu lidí, kteří usilují nejen o z kvalitnění poskytovaných sociálních služeb ve správním obvodu ORP Jihlava, ale i o rozšíření spolupráce mezi obcemi ve prospěch občanů.

4.5. Přílohy

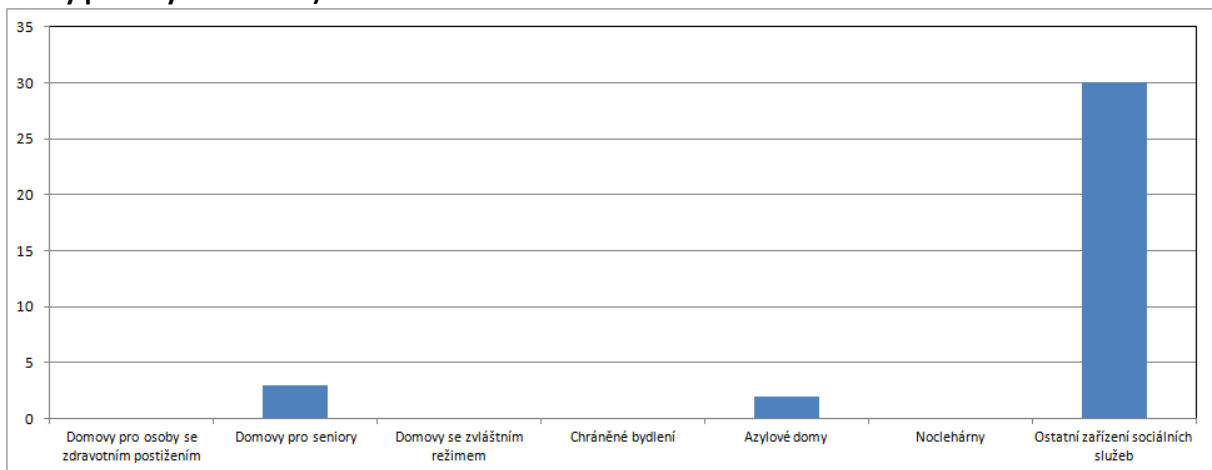
Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

Graf 4: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

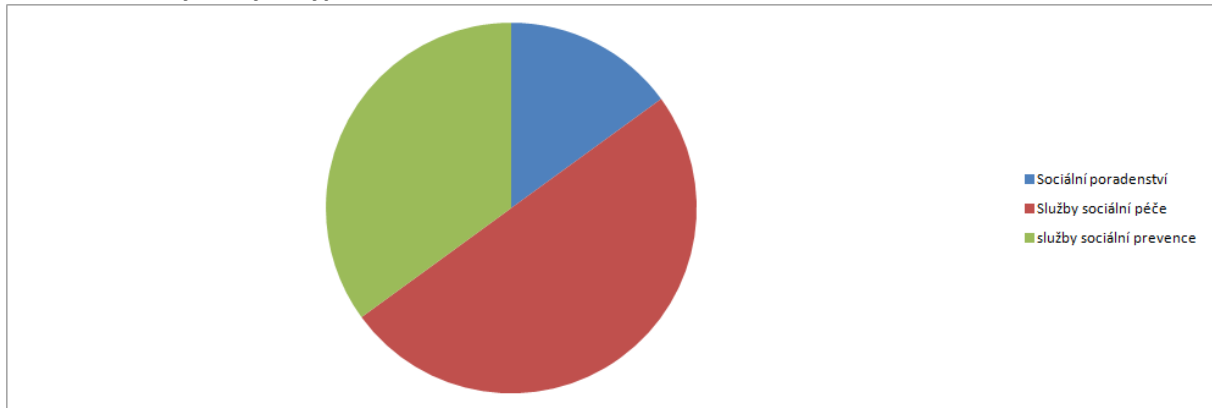
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 5: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

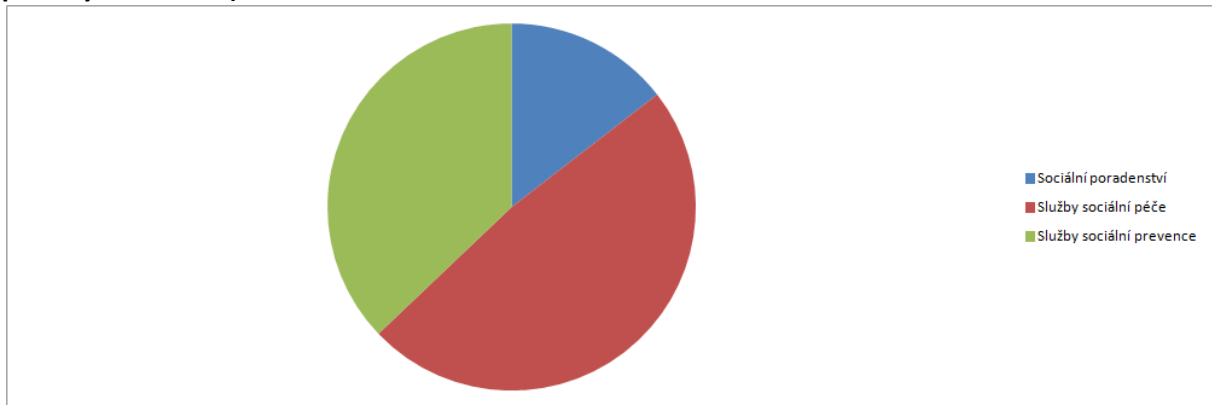
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 6: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP

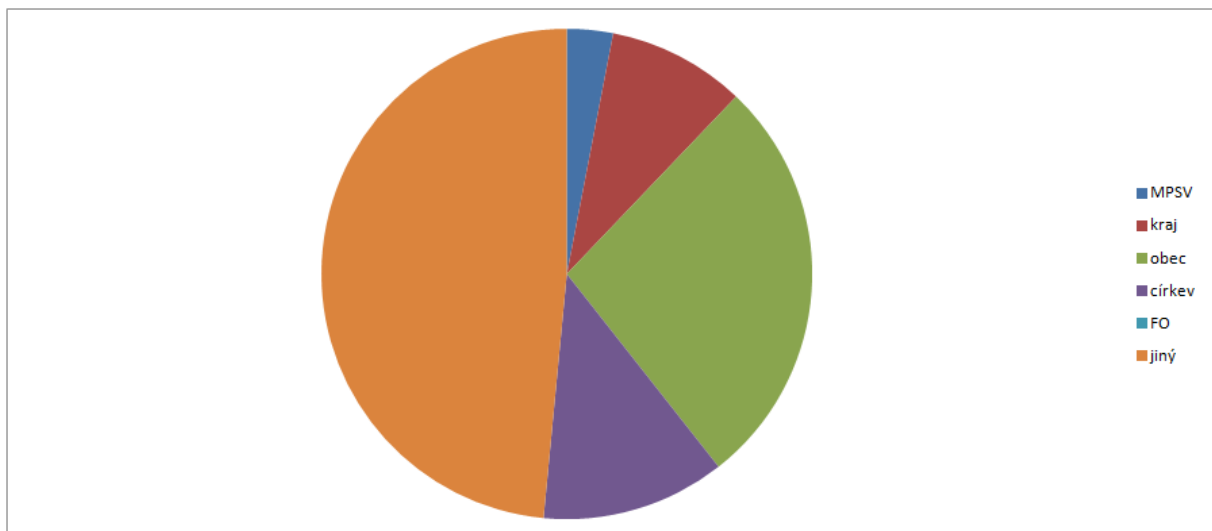
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 7: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

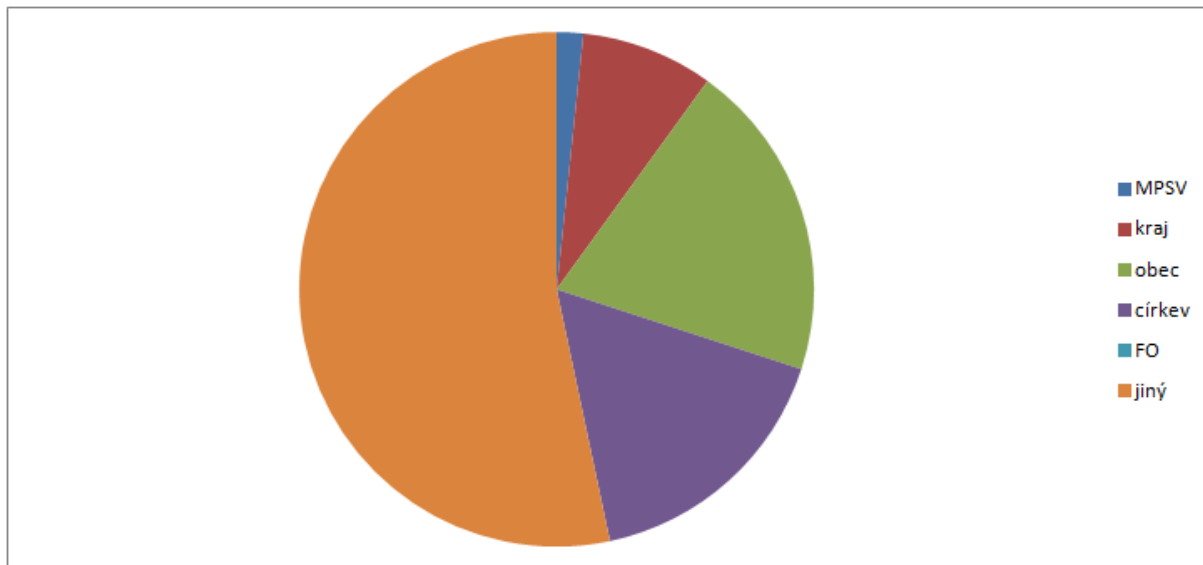
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 8: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

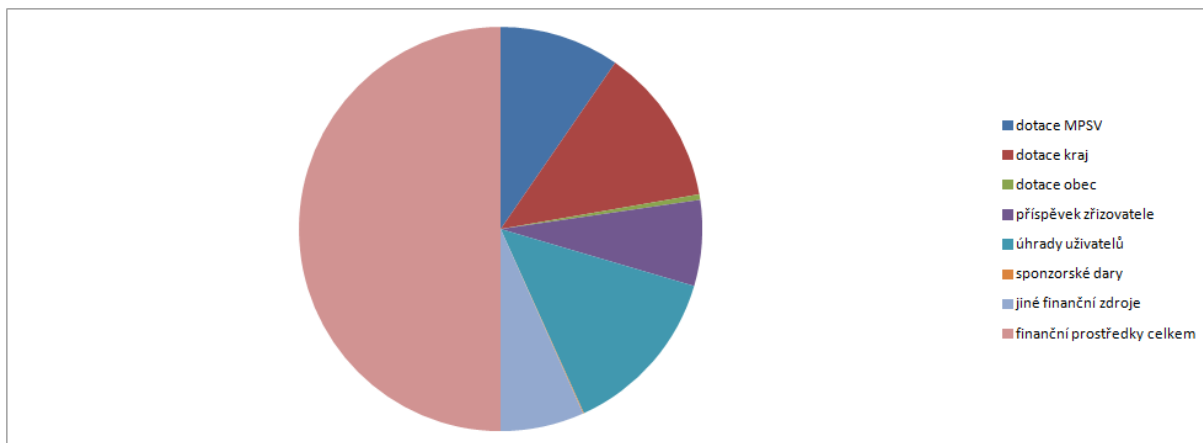
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 9: Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

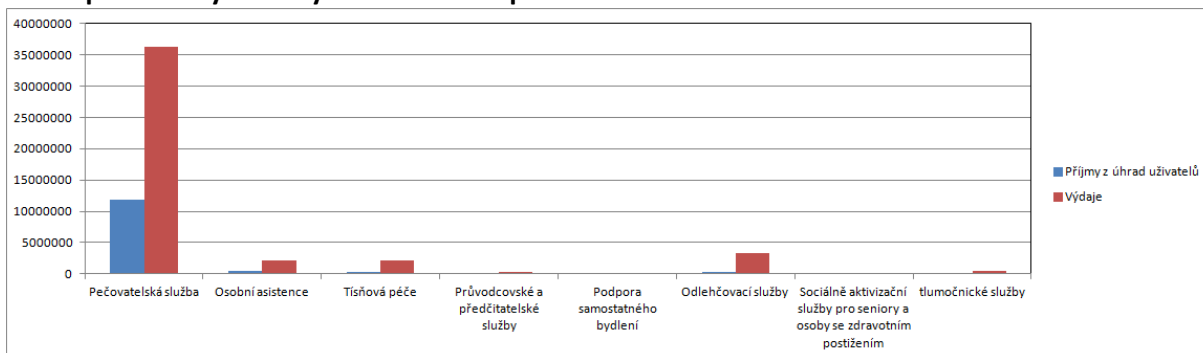
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 10: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP

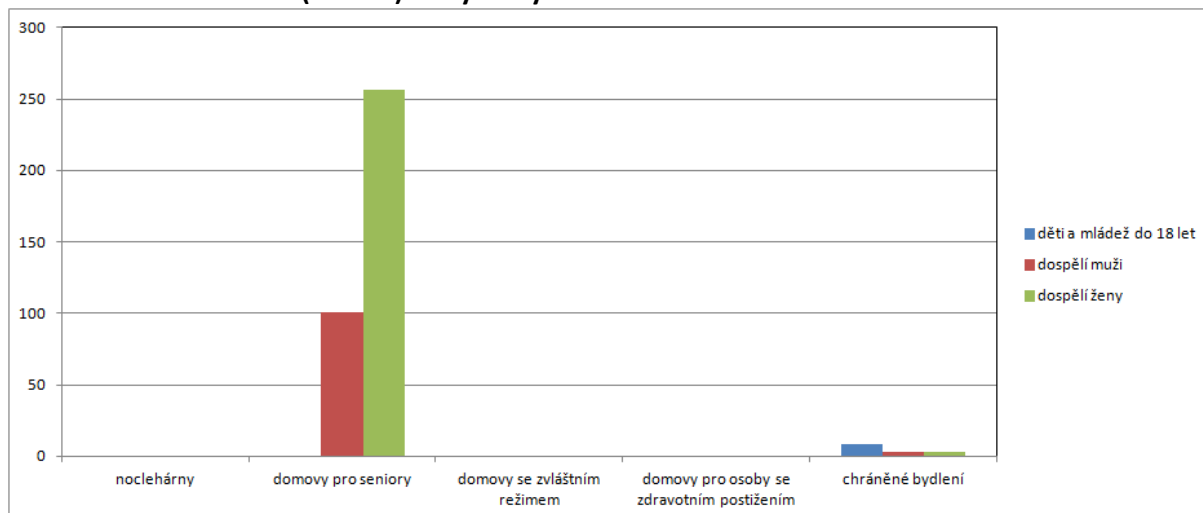
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 11: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením

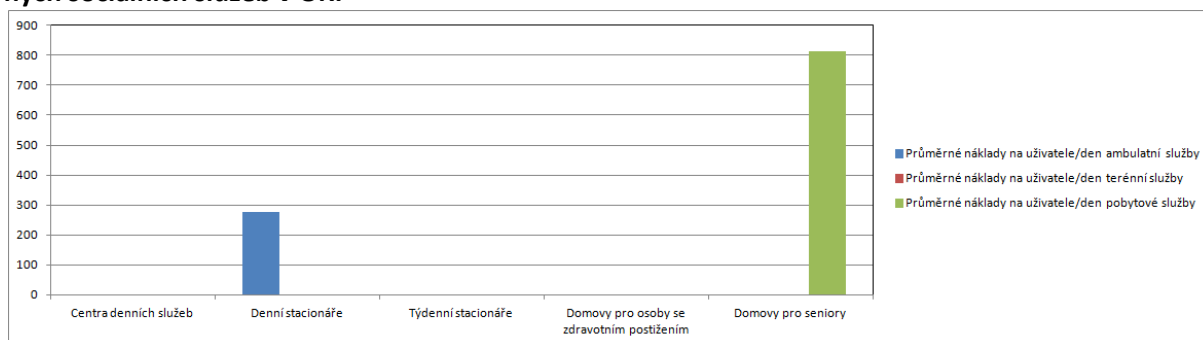
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 12: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012

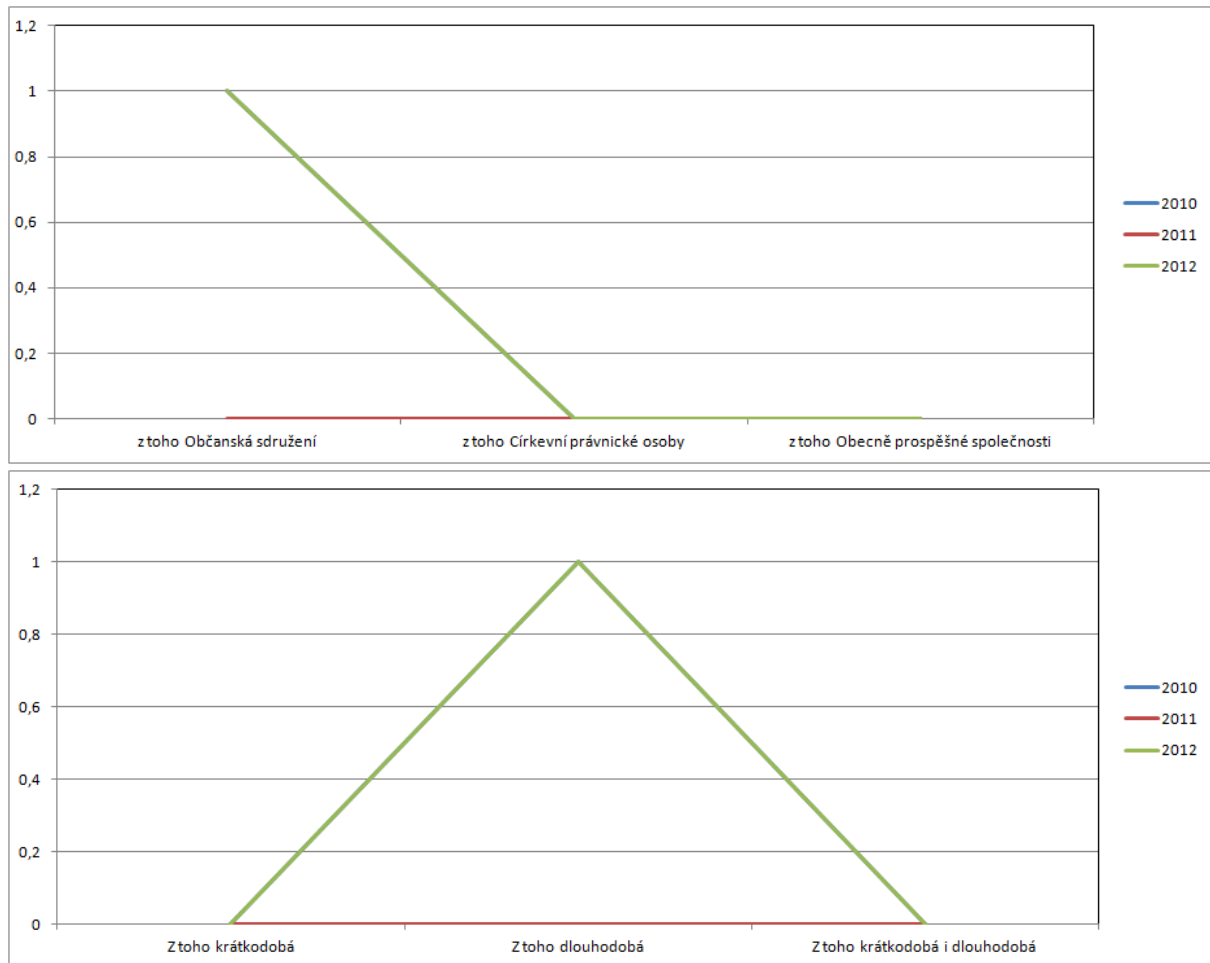
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 13: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP

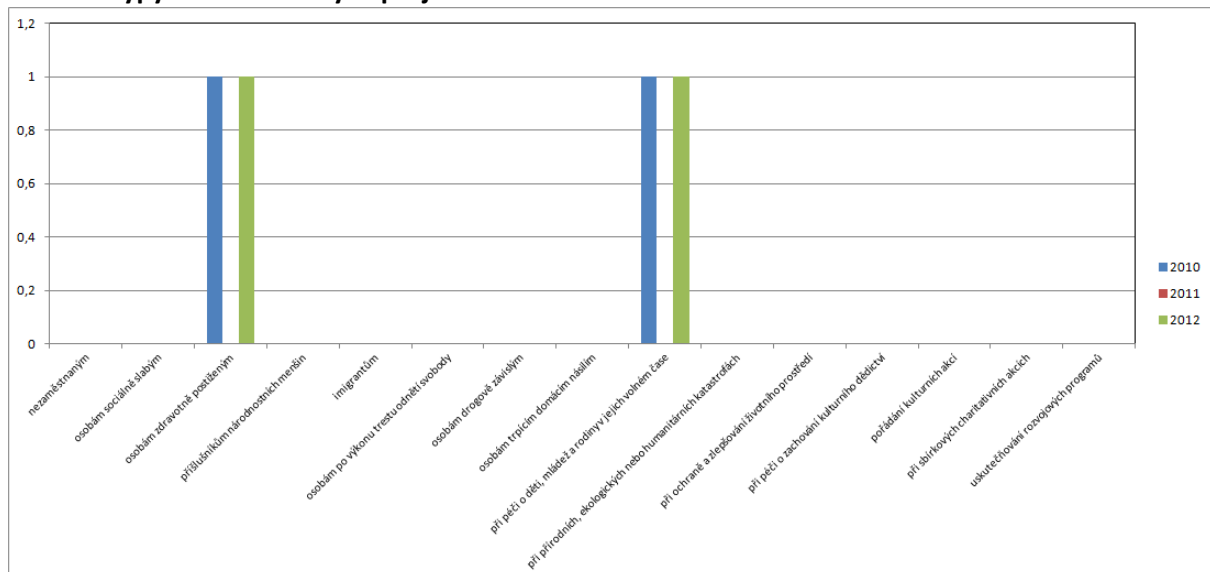
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 14: Dobrovolnická činnost v ORP

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 15: Typy dobrovolnických projektů v ORP

Zdroj: vlastní zpracování

5 Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou původcem odpadů, z čehož vyplývá, že tedy mají povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod. Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění

- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění
- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění

Identifikace problémů

Celkový stav odpadového hospodářství obcí v rámci ORP Jihlavy nevykazuje fatální nedostatky, které by přímo obce ohrožovaly z existenčního nebo podobného hlediska. Každopádně je zde řada oblastí, ve kterých se v rámci odpadového hospodářství vyskytují určité problémy a nedostatky, které je možné řešit a aktuální stav tak zlepšovat a tím zefektivnit celý systém nejen pro jednotlivé obce, ale i pro občany jako konečné uživatele služeb odpadového hospodářství.

Na prvním místě stojí vždy finanční aspekty, v tomto případě neexistují problémy s financováním odpadového hospodářství jako takového, ale eventuelní úspory v této oblasti by byly přínosem pro situace obcí celkově a teoreticky by je bylo možné vyčlenit na rozvoj odpadového hospodářství.

Obecně lze konstatovat, že se vyskytuje problém s vykazováním skutečně vyprodukovaného odpadu. Protože neexistují systémy, které by např. prostřednictvím čárových kódů jednotlivých nádob nebo jiným způsobem, přesně evidovaly množství svezeného odpadu svozovými společnostmi z jednotlivých obcí, mohou se tyto údaje do jisté míry lišit od skutečnosti. V souvislosti s tím může být celý systém platby za komunální odpad pro obce neprůhledný, hůře změnitelný a v souvislosti s tím je fakticky možné, že obce platí za služby svozových společností více, než by bylo možné.

Co se týká sběru základních složek separovaného odpadu (papír, plast, sklo) problémem je především nedodržování separace ze strany občanů, prostor ke zlepšení dostupnosti nádob a jejich počtu samozřejmě existuje. Např. realizace více (v malých obcích zpravidla 2) než jedno stanoviště pro separovaný odpad.

Nedostatek, se kterým se zejména menší obce potýkají, je absence nádob na ostatní druhy separovaného odpadu, jako je např. textil a elektroodpad. Přičemž tyto druhy odpadu končí často na sběrném místě určeném pro kovy (v případě elektrozařízení) a v nádobách směsného komunálního odpadu (SKO), nebo jsou likvidovány v lokálních topeništích (v případě textilu).

Problematika biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) je v obcích především venkovského charakteru, kterých je v ORP většina, řešena prostřednictvím domácího kompostování a postupně realizovány jsou i projekty řešící konkrétní systémy jeho sběru.

Obce se v některých případech potýkají i s tím, jakým způsobem se postavit k osvětě v rámci odpadového hospodářství, v mnoha případech je tato záležitost řešena pouze prostřednictvím informačních cedulí, přilepených na příslušných nádobách na separovaný sběr. Prostor pro osvětlu s důrazem na minimální nákladovost tu bezesporu existuje, vždy je to však otázka přístupu a aktivity dané obce, neboli sjednotit názor zástupců jednotlivých obcí v tom ohledu, že tyto aktivity mají smysl.

Jako problém lze označit i existenci černých skládek, avšak v nijak alarmujícím rozsahu a to, nejen v pravém slova smyslu, ale např. i nedodržování pořádku v obci, zejména v bezprostřední blízkosti sběrných míst, ale i jinde na území obce.

V současné době je aktuálním tématem, zejména v krajském městě Jihlava, diskuze o stavbě zařízení pro energetické využívání odpadů (ZEVO). Tuto záležitost je možné vztáhnout nejen k samotné Jihlavě, ale i k ostatním obcím ORP, neboť tato stavba by měla bezesporu širší než lokální dopad. Protože existuje řada variant a k samotné realizaci je třeba ještě relativně dlouhé období, jednotlivé obce ve většině případů nejsou schopny zaujmout konkrétní postoj, založený na adekvátní informovanosti.

Svazky obcí, které již spolupracují v oblasti odpadového hospodářství na území ORP a typ spolupráce

Do území náležejícímu ORP Jihlava zasahuje několik mikroregionů s různým počtem obcí. Přičemž platí, že se příslušné mikroregiony rozkládají na území ORP různou měrou, některé zde leží z většiny svých obcí, naopak existuje několik regionů, které leží v podstatě zcela mimo území ORP, avšak existují obce administrativně spadající pod ORP Jihlava, které jsou jejich členy. Mimo to, lze identifikovat i řadu obcí, které nejsou členy žádného mikroregionu. Výčet obcí, které, jak je naznačeno výše, svojí určitou částí zasahují do území ORP Jihlava je následující:

- Mikroregion Dušejovsko,
- Mikroregion Třeštsko,
- Mikroregion Telčsko,
- Mikroregion Černé lesy,
- Mikroregion Loucko,
- Mikroregion Polensko,
- Sdružení Vrchovina,
- Mikroregion Jihlavsko.

V některých mikroregionech již spolupráce v rámci tematiky odpadového hospodářství probíhá, v některých nikoli. Do první skupiny, která rozvíjí meziobecní spolupráci patří především mikroregiony Třeštska, Telčska a Loucka, v rámci nichž, lze několik příkladů dobré praxe najít. Mikroregion Třeštsko realizuje prostřednictvím dotačních programů projekty na podporu třídění odpadů v obcích mikroregionu, totéž lze říci i o Telčsku. I Mikroregion Loucko patří do skupiny "aktivnějších" mikroregionů, které spolupráci v oblasti odpadového hospodářství využívají (např. společné využívání sběrného dvora pro několik obcí, s ústředním postavením městyse Luka nad Jihlavou jako koordinátora).

Jako příklad meziobecní spolupráce, která funguje mezi obcemi náležejícími do menších velikostních kategorií, je možné uvést i Mikroregion Dušejovsko a realizaci projektu sběrného dvora v Dušejově, který je určen právě zejména pro občany obcí tohoto mikroregionu.

5.1.2 Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Protože do ORP Jihlava náleží téměř 80 obcí a celé území nepatří svojí rozlohou do nejmenší velikostní kategorie, působí v příslušných obcích několik různých svozových společností.

Svozové společnosti, které působí na území ORP a současně zde sídlí též jejich provozovny, lze identifikovat celkem tři. Na prvním místě se jedná o Služby města Jihlavy s. r. o. (SMJ), jejichž základ pole působnosti tvoří právě obce příslušející do ORP Jihlava. Dále se jedná o společnost Služby Luka s. r. o., jejíž postavení je na tomto místě specifické, neboť se jedná o typickou společnost, jejímž hlavním cílem a účelem je obsluha pouze příslušné obce, která ji za tímto účelem zřídila. Na území ORP, konkrétně v Jihlavě, sídlí ještě společnost A.S. A. spol. s r.o., která však působí v obcích ORP pouze minimálně a hraje zde spíše okrajovou roli.

V obcích ORP působí též několik dalších svozových společností, které sídlí v obcích již nenáležících do ORP Jihlava, avšak vzhledem k dojezdovým vzdálenostem jsou obce ORP též předmětem jejich zájmu a součástí jejich pole působnosti. Stěžejními jsou v tomto případě první tři uvedené společnosti, kterými jsou ODAS ze Žďáru nad Sázavou, A.S. A. Dačice, a třebečské ESKO-T. Pro úplnost je nutné zmínit též společnost AVE CZ odpadové hospodářství s. r. o., která částečně působí v Polné.

Dvěma ústředními svozovými společnostmi, co se počtu obsluhovaných obcí týká, jsou Služby města Jihlavy a A.S. A. Dačice. V podstatně menší míře se na území ORP angažují ostatní zmíněné společnosti, jak vyplývá z informací uvedených v textu výše.

Je nutné zmínit fakt, že k eventuálním změnám svozových společností v současné době obce přistupují pouze zřídka, přičemž v této oblasti panuje mezi jednotlivými společnostmi poměrně vyhrcoaná konkurence, což ale není specifikem pouze ORP Jihlava, ale tento fakt platí obecně.

Poměrně diskutovanou záležitostí nejen co se týká jednotlivých obcí, tak i mezi občany jako jednotlivci, jsou poplatky za odpady, což vyplývá z logiky věci. Záležitosti poplatků, respektive jejich případného zvyšování, jsou vždy spojeny s poměrně značně negativními reakcemi občanů. Což je vzhledem k důležitosti existence fungujícího systému odpadového hospodářství do určité míry alarmující záležitostí. Jedná se zejména o to, že roční částka poplatku je vzhledem k ostatním výdajovým položkám domácností relativně nízká.

Co se týká samotné výše poplatků v jednotlivých obcích ORP, nejčastěji se zde objevuje částka 500 Kč, maximálním limitem v ORP, který nepřesahují poplatky v žádné z obcí je 700 Kč. Do určité míry raritou je městy Batelov, který od svých občanů poplatek nevybírání, veškeré náklady na odpadové hospodářství jsou hrazeny z rozpočtu obce, bez příspěvku občanů. V několika obcích jsou též poplatky stanoveny nikoli pevnou sazbou, ale variabilně, a to způsobem závislým na počtu vývozu. Tato varianta je spíše výjimkou a na základě postojů jednotlivých obcí, které ji nerealizují, jsou s ní spojeny především negativní skutečnosti, viz např. odkládání odpadů mimo vyhrazená místa a nádoby s cílem minimalizovat počet odvozu vlastní nádoby. Tato záležitost je však problémem, který se týká jednotlivců, tedy není možné se jí zcela vyvarovat a komplexně ji postihnout.

Další součástí této části analýzy bylo stanovení částek za svoz SKO, respektive vyříděných složek a analýzy nutnosti doplácení na výdaje spojené s odpadovým hospodářstvím z obecních prostředků nezískaných výběrem příslušného poplatku.

Co se týká cen za tunu svezeneho odpadu, ať už v případě SKO nebo separovaného komunálního odpadu je zjišťování přesných údajů poměrně složitou záležitostí. Vyplývá to především z faktu, že je obcím fakturováno jiným způsobem, tedy např. za počet odvezených kontejnerů. Přičemž hmotnost těchto kontejnerů je též stanovena určitým odhadem. Dále je nutno brát v úvahu možnost ne zcela přesných informací ve vykazovaných množstvích produkovaných odpadů jednotlivých obcí ORP. Nicméně je možné konstatovat, že v rámci ČR patří SO ORP Jihlava, co se týká jednotkových nákladů na tříděný sběr využitelných odpadů do skupiny s druhými nejnižšími náklady. Naopak v oblasti náklady na sběr, svoz a odstranění SKO patří SO ORP v rámci celé ČR do skupiny s vůbec nejvyššími náklady. Podrobnější srovnání a detailní rozklad celé problematiky viz Institut pro udržitelný rozvoj měst a obcí, o. p. s., studie Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR za rok 2013.

Na základě výše uvedeného byl tedy proveden výpočet cen za tunu svezeneho SKO a separovaného komunálního odpadu. Bylo zde zohledněno vykazované množství, procentní odhad podílu nákladů na SKO, respektive separované složky. Jak je patrné, rozdíly v částkách u jednotlivých obcí jsou místy poměrně značné, což platí u obou zmíněných druhů odpadů. Totéž platí i pro vypočtenou částku, která přibližně vyjadřuje nutný doplatek na občana z příslušného obecního rozpočtu. Vcelku logicky je v tomto ohledu v popředí městys Batelov, který náklady na odpadové hospodářství hradí ze svého rozpočtu kompletně. Z vypočtených údajů vycházejí i průměrné hodnoty u jednotlivých svozových společností. Otázka jejich věrohodnosti je též do jisté míry na místě, neboť je logické, že vzhledem k relativně silně konkurenčnímu prostředí na poli odpadového hospodářství, nejsou podobné údaje od konkrétních společností přímo zjistitelné.

Na základě této provedené analýzy i na základě předchozích provedených analýz, které se zabývají touto problematikou, je nutné konstatovat, že všechny prezentované hodnoty budou víceméně určitým kvalifikovaným odhadem. Naprosto přesná čísla by bylo možné zjistit pouze v případě plošného zavedení určitých vážných evidenčních systémů, díky nimž by byla přesně zjišťována a evidována množství svezeneho odpadů v jednotlivých obcích. Pouze zavedení uvedených systémů by zajistilo vykazování přesných hodnot, které by poskytly věrohodné údaje o skutečných množstvích odpadů, která jsou jednotlivými obcemi produkována.

Na základě zjištěných průměrných hodnot lze znovu zopakovat fakt, že na základě zjištěných údajů je možné konstatovat existenci řady relativně významných výkyvů a rozdílů. Přičemž řada dat je bezpochyby neúplná a obtížně nebo vůbec zjistitelná, což vychází z logiky věci. Nicméně průměrně zjištěné hodnoty v oblasti ceny za svoz tuny SKO, respektive separovaného sběru určitou vypovídající schopnost mají a je především možné na jejich základě jednotlivé obce vzájemně porovnat, což by mělo být na tomto místě stěžejním cílem a smyslem. Bylo zjištěno několik průměrných hodnot, jejich přibližné vyjádření je následující. Cena za svoz (včetně započtení nákladů na skládkování) SKO činí v obcích ORP průměrně 3 068 Kč, za svoz separovaného odpadu přibližně 3 530 Kč, z údajů vyplynulo, že průměrný doplatek obcí na občana, tedy částka, kterou nepokryjí vybrané poplatky za odpady, činí přibližně 277

KČ. Lze říci, že v ORP platí za svoz SKO přibližně 38 % obcí nadprůměrné ceny, přičemž v případě separované sběru se jedná o cca 42 % obcí. Co se týká množství prostředků, které musí obce vynaložit na problematiku nakládání s tímto odpadem, jsou tyto částky - doplatky na občana též značně rozdílné. Závisí nejen na samotné výši poplatku, ale též na konkrétních smluvních podmínkách a řadě dalších záležitostí. V této souvislosti lze uvést, že nadprůměrné množství finančních prostředků, které je nutné vynaložit dle popisu viz výše, hradí ze svých rozpočtů přibližně 55% obcí ORP.

Zařízení k nakládání s odpady

V této kapitole jsou uvedena zařízení k nakládání s odpady na území ORP a v jeho blízkosti. Dále jsou uvedena sběrná místa, komunitní kompostárny a bioplynové stanice.

Tab. 82: Sběrné dvory na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	.A.S.A. Dačice s.r.o.	Ztracená 1191/3	Třešť	588032			S	Lze odkládat nebezpečné odpady, objemné odpady, elektrozařízení, ostatní odpady (pneumatiky, bioodpad, kovy,...).
2.	.A.S.A. Dačice s.r.o.	Dušejov 109	Dušejov	587095			S	Lze odkládat kovy, objemný odpad, stavební suť, elektrozařízení, bioodpad, nebezpečné odpady, papír, plast, sklo.
3.	.A.S.A. spol. s.r.o.	U Hlavního nádraží	Jihlava	586846			S	Lze odkládat kovy, objemný odpad, stavební suť, elektrozařízení, bioodpad, nebezpečné odpady, papír, plast, sklo.
4.	ESKO-T s.r.o.	Pod Kaplou	Brtnice	586843			O	právní forma soukromé společnosti, založena a vlastněna obcemi
5.	Městys Batelov	Náměstí Míru 148/35	Batelov	586862			O	Lze odkládat objemný odpad, elektrozařízení a nebezpečný odpad.
6.	SLUŽBY LUKA, s.r.o.	Nová 19	Luka nad Jihlavou	587478			O	Lze odkládat bioodpad, stavební suť, objemný odpad, sklo, plasty, papír, kovy, pneumatiky, nebezpečné odpady.

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
7.	SLUŽBY LUKA, s.r.o.	Otín	Luka nad Jihlavou (Otín)	587478			O	Lze odkládat bioodpad, stavební suť, objemný odpad, sklo, plasty, papír, kovy, pneumatiky, nebezpečné odpady.
8.	SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY, s.r.o.	Havlíčková 64	Jihlava	586846			O	Lze odkádat objemný odpad, bioodpad, kovy, papír, plast, sklo, elektrozařízení, pneumatiky, nebezpečný odpad.
9.	SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY, s.r.o.	Rantířovská 4003/5	Jihlava	586846			O	Lze odkádat objemný odpad, bioodpad, kovy, papír, plast, sklo, elektrozařízení, pneumatiky.
10.	SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY, s.r.o.	Brtnická	Jihlava	586846			O	Lze odkádat objemný odpad, bioodpad, kovy, papír, plast, sklo, elektrozařízení, pneumatiky, nebezpečný odpad.

Zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, vlastní šetření

Tab. 83: Sběrná místa na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	SLUŽBY MĚSTA JIHLAVA, s.r.o.	Havlíčková 64/128	Jihlava	586846			S
2.	SLUŽBY MĚSTA JIHLAVA, s.r.o.	Brtnická	Jihlava	586846			S
3.	SLUŽBY MĚSTA JIHLAVA, s.r.o.	Rantířovská 5/4003	Jihlava	586846			S
4.	Služby Luka s.r.o.	Otín p. č. 4/109	Luka nad Jihlavou	587478			S
5.	Dobronín	Polenská 2/221	Dobronín	587028			O
6.	Batelov	Náměstí Míru 35/148	Batelov	586862			O
7.	.A.S.A. Dačice s.r.o.	Dušejev	Dušejev	587095			S
8.	ESKO-T, s.r.o.	Pod Kaplou	Brtnice	586843			S
9.	EKO- KOBÁ, s.r.o.	Na Lázní 489	Polná	587711			S
10.	.A.S.A. Dačice s.r.o.	Na Hrázi 9/1191	Třešť	588032			S

Zdroj: Databáze Sběrné dvory, dostupné na: http://www.sberne-dvory.cz/vyhledavani/?search_by=location&show=list&page_listing=10&city=Jihlava&street=&zip=&distance=25&limit=&page_listing=10

Tab. 84: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	AKUSERVIS Cakl, s.r.o.	Pávovská 14a	Jihlava	586846			S
2.	Autodíly FREY s.r.o.	Velký Beranov 372	Velký Beranov	588113			S
3.	BUWOL METAL s.r.o.	Osvobození 703	Luka nad Jihlavou	587478			S
4.	KOVO - ŠROT s.r.o. Jihlava	Pávov 111	Jihlava	586846			S
5.	Miroslav Mikulčík	Brodce 48	Kněžice	590843			S
6.	MOTO-ZELEŇÝ spol. s r.o.	Rantířovská 92	Jihlava	586846			S
7.	.A.S.A. Dačice s.r.o.	Dušejev 109	Dušejev	587095			S

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
8.	Městys Batelov	náměstí Míru 148	Batelov	586862			O
9.	SLUŽBY LUKA, s.r.o.	při ul. U Cihelny	Luka nad Jihlavou	587478			O
10.	.A.S.A. spol. s r.o.	Hruškové Dvory 44	Jihlava	586846			S
11.	ASMJ s.r.o.	Hruškové Dvory - Průmyslová zóna Jihlava II	Jihlava	586846			S
12.	ASMJ s.r.o.	Hruškové Dvory 117	Jihlava	586846			S
13.	EKO-KOBA, s.r.o.	Na Lázni 489	Polná	587711			S
14.	ELTA RECYCLING, s.r.o.	Na Bělidle 5077/15	Jihlava	586846			S
15.	Karel Šuta	Na Bělidle 5077/15	Jihlava	586846			S
16.	AKUSERVIS Cakl, s.r.o.	Pávovská 14a	Jihlava	586846			S
17.	BUWOL METAL s.r.o.	Osvobození 703	Luka nad Jihlavou	587478			S
18.	KOVO - ŠROT s.r.o. Jihlava	Pávov 111	Jihlava	586846			S
19.	KRONOSPAN CR, spol. s r.o.	Na Hranici 6	Jihlava	586846			S
20.	LPGSH, a.s.	Znojemská	Jihlava	586846			S
21.	Luboš Kovář	Jihlavská 466	Batelov	586862			S
22.	MikroChem LKT spol. s r.o.	Tovární 157	Batelov	586862			S
23.	MikroChem LKT spol. s r.o.	Humpolecká 313/5	Jihlava	586846			S
24.	Pavel Decsi	Pávovská 526/31	Jihlava	586846			S
25.	Petr Hloušek	Čenkovská 42	Třešť	588032			S
26.	SITA CZ a.s.	Antonínův Důl 107	Jihlava	586846			S
27.	SITA CZ a.s.	Antonínův Důl 107	Jihlava	586846			S
28.	Renot s.r.o.	Nerudova 395	Polná	587711			S
29.	SLUŽBY MĚSTA JIHLAVA, s.r.o.	v areálu skládky Henčov	Jihlava	586846			O
30.	TSR Czech Republic, spol. s r.o.	Pávov 110	Jihlava	586846			S
31.	Zdeněk Burda	Zbinohy 46	Zbinohy	588229			S

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
32.	Zdravotní ústav se sídlem v Jihlavě	Vrchlického 57	Jihlava	586846			S
33.	Zemědělské zásobování a nákup v Jihlavě, a.s.	Na Hranici 4039/8	Jihlava	586846			S

Zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina

První tabulka uvádí přehled sběrných dvorů na území ORP, naprostá většina z nich se nachází v obcích větších velikostních kategorií (Jihlava, Třešť, Brtnice, Luka nad Jihlavou). Jak je patrné, zřizovateli jsou buď města, nebo soukromé společnosti, v tomto případě společnost .A.S.A. I ostatní provozovatelé mají sice právní formu soukromé společnosti, avšak jedná se především o společnosti ve 100% vlastnictví obcí, nebo společnosti přímo založené několika obcemi, jako je tomu např. v případě společnosti ESKO-T. I když tyto společnosti z principu fungují jako soukromé subjekty, jejich faktické napojení na potřeby obcí je zřejmé, proto je též ve sloupci provozovatel/vlastník uvedeno v těchto případech písmeno O, neboť do určité míry lépe vystihuje jejich podstatu a aktuální situaci.

Otázky sběrných dvorů, jejich funkcí a využití, jsou v obcích ORP poměrně aktuální a jak bylo naznačeno výše, především větší obce tuto problematiku řeší a berou v úvahu, neboť přínosy sběrných dvorů jako takových v oblasti separace odpadů a celkové situace konkrétního odpadového hospodářství jsou neoddiskutovatelné.

Síť sběrných dvorů v současné době odpovídá situaci rozvoje této problematiky a do budoucna je jednoznačné, že dojde k postupnému zlepšování situace a vzniku dalších sběrných dvorů. Platí, že sběrné dvory jsou vždy primárně určeny pro obyvatele dané obce viz např. Batelov, Jihlava, anebo pro větší počet obcí, které jsou do systému určitým způsobem zapojeny dle konkrétního evidenčního systému, který funguje např. v případě sběrného dvora provozovaného Službami Luka. Kdy se občané prostřednictvím evidenčních karet prokazují a prostřednictvím vážního systému jsou evidována množství odpadu od konkrétních osob, neboť jsou v rámci konkrétních odpadů stanovené určité hmotností kvóty a limity. Nesporným kladem je, že na této úrovni dochází ke spolupráci mezi obcemi, neboť služby sběrného dvora nevyužívají jen občané Luk nad Jihlavou, ale je určen též pro obyvatele Bítovčic, Kozlova, Velkého Beranova a Puklic dle uzavřené smlouvy.

Tento systém se zdá se být pro aplikaci v území ORP ideální. Je totiž patrné, že síť sběrných dvorů ve větších obcích ORP existuje a bude se nepochybně dále rozvíjet. V malých obcích, které mají v ORP jednoznačnou převahu je však situace poměrně očekávatelná, až na výjimky, např. sběrný dvůr v Dušejově, který ale provozuje společnost .A.S.A., sběrné dvory nenajdeme. Důvody jsou poměrně jasné, jedná se především o finanční náročnost, která může být pro jedinou obec podobné velikosti neúnosná, a to i co se týká např. provozních nákladů v čase. Nicméně právě rozvoj meziobecních dohod a meziobecní spolupráce jako takové může dopomoci zlepšení tohoto stavu a rozšíření sítě sběrných dvorů v území ORP.

Síť sběrných míst v ORP je poměrně hustá, avšak opět je nutné konstatovat, že se soustřeďují především do větších obcí, vysoko nade všemi v tomto ohledu ční samozřejmě město Jihlava, které je logickým centrem veškerých aktivit, včetně těch, které souvisejí s problematikou odpadového hospodářství. Toto tvrzení dokládá přehled zařízení uvedených v tabulce. Pro úplnost je nutné uvést, že byla uvedena i sběrná místa s povolením krajského úřadu, a to v rámci komplexního znázornění existujících zařízení v rámci SO ORP Jihlava.

Co se týká sběrných míst bez povolení krajského úřadu, situace v SO ORP je taková, že občané malých obcí, které nemají možnost využívat služeb sběrného dvora jako je tomu např. v případech sběrného dvora v Dušejově či Lukách nad Jihlavou, k dispozici sběrná místa tohoto typu nemají. V malých obcích jsou k dispozici kontejnerová stání, respektive mobilní sběry určitých druhů odpadů.

Znázorněná data uvádějí přehled pouze stacionárních zařízení, kde na tomto místě bezpochyby lépe a věrohodněji charakterizují situaci v ORP.

Další tabulka uvádějící přehled výkupen odpadů v podstatě koresponduje s tabulkou předchozí, neboť z povahy věci a z konkrétní provozované praxe vyplývá a jedná se o poměrně logickou záležitost, že tyto činnosti spolu souvisí a jsou provázané, a tedy jsou konkrétními subjekty provozovány současně. Provozovatelé sběrných míst tedy provozují v drtivé většině případů nejen sběr, ale též výkup konkrétních komodit. Možností, kde tímto způsobem odložit, nebo prodat konkrétní druhy odpadu, je tedy poměrně široké spektrum.

Na závěr komentáře ke všem třem tabulkám považuji za nutné zmínit, nebo spíše zdůvodnit jeden podstatný fakt. Jak je patrné, v tabulkách absentují hodnoty, které se vztahují k celkové kapacitě zařízení a tím pádem i k požadovanému údaji o průměrné roční využití kapacitě. Údaje, které by objektivně vyjadřovaly kapacitu těchto typů zařízení, v podstatě neexistují. Co se týká celkových kapacit, tak by samozřejmě bylo možné vyjmenovat počet, množství a druh jednotlivých kontejnerů, do kterých je možné v konkrétních zařízeních odpad odkládat. Nicméně tyto údaje mají naprosto zanedbatelnou vypovídací hodnotu, neboť z nich není možné určit kapacitu zařízení. Tato kapacita totiž vždy závisí na četnosti vývozu, který se děje v okamžiku zaplnění kontejnerů. Nicméně tato četnost je zpravidla variabilní a přizpůsobuje se aktuální situaci, která se mění v mnohem kratších, než ročních intervalech. Z těchto důvodů nebyly tyto údaje do analýzy zapracovány. Výše uvedená zdůvodnění a konstatování byla ověřena i prostřednictvím konzultací a domníváme se, že je to na základě předchozího textu akceptovatelné.

Důležitější je spíše existence zařízení jako takového, které na základě aktuální situace trhu, poptávky a nabídky a všech ostatních souvislostí může na aktuální situaci reagovat a rozšiřovat popř. utlumovat svoji činnost. Jak již bylo řečeno výše, síť těchto zařízení v ORP momentálně odpovídá aktuálnímu stavu a potřebám.

Prakticky pro všechny obce je typický standart dodržování zákonné povinnosti, kdy je alespoň dvakrát ročně organizován mobilní sběr nebezpečného odpadu. Stejný postup se uplatňuje i v otázkách odpadu objemného, přičemž tato praxe je zejména v menších obcích za současných podmínek dostačující a občany poměrně hojně využívána. Mobilní svoz je realizován přistavením velkoobjemových kontejnerů, a to buď jednorázově, nebo v případě naplnění i opakovaně, a to v předem stanoveném termínu na předem stanoveném, na základě předchozí praxe, již známém a obvyklém místě.

Navíc existuje samozřejmě alternativa, kdy občané obcí disponujícími sběrnými dvory mohou tato zařízení využívat i k odevzdání nebezpečného, respektive objemného odpadu.

Tab. 85: Třídící linky na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	ASMJ s.r.o.	Hruškové Dvory-Průmyslová zóna Jihlava II	Jihlava	586846	15000	8000	S	kapacita přizpůsobená na cca 8 500 t plastu a 1 500 t papíru za rok, tříděné komodity – papír, plast
2.	SITA CZ a.s.	Antonínův Důl 107	Jihlava	586846	-	-	S	pouze lisování
3.	Vena-V, s.r.o.	Hybrálec 118	Hybrálec	550281	-	-	S	vyrábí papírové obaly, třídění papíru jako doplňková činnost

Zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, vlastní šetření

Tab. 86: Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	Miroslav Odvárka (ODAS)	Jihlavská	Žďár nad Sázavou	595209	2500	2000	S
	Miroslav Odvárka (ODAS)	Brněnská 2277/48	Žďár nad Sázavou	595209	3500	-	S
2.	SITA CZ a.s.	Humpolecká 1576	Havlíčkův Brod	568414	-	-	S

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
3.	SOMPO, a.s.	Hrádek	Pacov	548511	2000	-	S
4.	Technické služby Havlíčkův Brod	Reynkova 2886	Havlíčkův Brod	568414	150	-	O
5.	Technické služby města Pelhřimova	Myslotínská 1740	Pelhřimov	547492	495	-	O
6.	Technické služby Velká Bíteš spol. s r.o.	Karlov 77	Velká Bíteš	596973	1000	-	O
7.	TS města a.s.	K Ochozi 666	Bystřice nad Pernštejnem	595411	-	-	O
8.	TSMB s.r.o.	Dopravní 1334	Moravské Budějovice	591181	-	-	O
9.	Vladimír Dolan	28. října 1290	Ledeč nad Sázavou	568988	-	-	S
10.	HBH Odpady s.r.o.	Havlíčková	Havlíčkův Brod	568414	10000	-	S
11.	ESKO-T	Hrotovická	Třebíč	-	6000	-	S

Zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, vlastní šetření

Tab. 87: Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi území ORP), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	Hejdof 1666	Čáslav	534005	Polná	S	společnost AVE zde sváží pouze SKO, nicméně zařízení je zde uvedeno, jako možná teoretická varianta do budoucna, kapacita 10 000 t, určeno pro papír, plasty a kompozitní obaly
2.	HBH Odpady s.r.o.	Havlíčková	Havlíčkův Brod	568414		S	Skleněný odpad ze skládky Henčov (SMJ, s.r.o.)
3.	Miroslav Odvárka (ODAS)	Jihlavská	Žďár nad Sázavou	595209	Kamenná, Polná, Stáj, Větrný Jeníkov, Záborná, Brzkov, Dobro- nín	S	
4.	Miroslav Odvárka (ODAS)	Brněnská 2277/48	Žďár nad Sázavou	595209	Kamenná, Polná, Stáj, Větrný Jeníkov, Záborná, Brzkov, Dobro- nín	S	
5.	ASMJ s.r.o.	Hruškové Dvory-Průmyslová zóna Jihlava II	Jihlava	586846	Arnolec, Batelov, Bílý Kámen, Bítovčice, Borošov, Brzkov, Cejle, Cerekvička, Dlouhá Brnitnice, Čížov, Dolní Cerekev, Dudín, Du- šejev, Dvorce, Hladov, Hodice, Třešť, Ústí, Velký Beranov, Věž- nice, Věžnice, Vílanec, Vyskytná, Vysoké Studinice, Zhoř, Ždírec, Hojkov, Horní Dubenky, Hybrálec, Jamné, Jersín, Jihlava, Jihláv- ka, Kostelec, Kozlov, Malý Beranov, Měšín, Milíčov, Mirošov, Nadějov, Opatov, Otín, Pavlov, Plandry, Puklice, Rantířov, Ran- čířov, Rohozná, Smrčná, Stonařov, Střítež, Suchá, Šimanov, Švábov, Hubenov, Jezdovice, Ježená, Růžená, Třeštice, Rybné, Věžnička,	S	
6.	ESKO-T	Hrotovická	Třebíč	590649	Brtnice, Brtnička, Kamenice, Kněžice, Hrutov	S	

Zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, vlastní šetření

Třídění odpadů obecně je velice důležitou fází celého systému odpadového hospodářství, protože dává předpoklad a možnost dalšího využití maximálního podílu odpadů, a to na základě vyseparovaných komodit, které je možné dále využívat a zpracovávat.

V území ORP Jihlava se nachází v podstatě tři subjekty, uvedené mobilní zařízení není nutné dále zmiňovat a podrobněji rozebírat. Na prvním místě se jedná o třídící linku ASMJ s.r.o., což je společnost spoluvlastněná společnostmi A.S.A. a SMJ, přičemž většinový podíl zde má právě první zmíněná nadnárodní společnost A.S.A. Toto zařízení situované vcelku logicky v centru ORP i Kraje Vysočina, v Jihlavě, se zabývá tříděním plastů a papírů. Znázorněná kapacita není zcela využita a má určité rezervy, míra využití třídící linky závisí mimo jiné i na ročním období, kdy produkce plastů, typicky PET lahví je např. v letních měsících logicky vyšší. Spádovým územím není samozřejmě pouze ORP, ale i Kraj Vysočina a vzhledem k současným dopravním možnostem, i okolí vzdálenější.

Dalšími dvěma subjekty je společnost SITA CZ, v jihlavském provozu však funguje pouze lisování plastového a papírového odpadu, nejde tedy o třídící linku v klasickém slova smyslu. V rámci ORP, konkrétně v obci Hybrálec, působí společnost Vena-V, která též disponuje zařízeními na třídění odpadů, v tomto případě se jedná o třídění papírů. Přičemž tato činnost je spíše doplňková či navazující, neboť uvedená společnost se zabývá výrobou papírových obalů, krabic, apod.

V okolí ORP, bráno v úvahu je přibližně území Kraje Vysočina, se nachází několik dalších třídících linek na separovaný odpad. Ve většině případů se zde třídí pouze papír a plasty, nebo jedna z těchto komodit a také nápojové kartony. Nápojové kartony jsou však na území ORP sbírány většinou společně s plasty, nikoli do speciálních kontejnerů.

Značná část těchto zařízení je majetkem technických služeb jednotlivých měst a jsou tedy určeny primárně pro odpad vyprodukovaný jejich obyvateli. Existuje zde však i několik soukromých subjektů. Teoreticky využitelná je relativně nově fungující třídící linka společnosti AVE v Čáslavi.

Současnou situaci počet zařízení vyhovuje, avšak je nutné brát v úvahu fakt, že zapojování dalších subjektů do provozování třídících linek bude vždy závislé na potencionálních možnostech využití konkrétních vyseparovaných komodit a jejich ceně na trhu a odbytových možnostech a celkovému uplatnění a použití.

Třídění SKO jako takového neprobíhá, proto je vzhledem k nastavení současného systému separovaného sběru, do kterého samozřejmě náleží i finanční odměny obcím, společnosti EKO-KOM, a.s. (více o fungování společnosti viz www.ekokom.cz, např. Průvodce systémem sdruženého plnění povinností zpětného odběru a využití odpadu z obalů) a mnoha dalších souvisejících záležitostí, důležitá maximální míra primární separace. Tedy odkládání odpadů do příslušných nádob, popřípadě využívání sběrných dvorů a dalších, s čímž souvisí minimalizace výskytu potencionálně využitelných komodit ve SKO, což v současné situaci znamená v naprosté většině jejich ukládání na skládku.

Dále je nutné zmínit fakt, že tříděním odpadů v těchto zařízeních, tento odpad nezaniká, neboť jeho značná část je nevyužitelná a musí být proto buď energeticky využita (spálena), nebo uložena na skládku (nevyužitelných složek např. v případě plastů je cca 50 %), samozřejmě je nutné brát v úvahu efektivitu jednotlivých konkrétních zařízení, uvedenou hodnotu tedy není možné bez výjimky zobecňovat.

Vzhledem k odbytovým možnostem by síť těchto zařízení neměla být výrazně hustá, neboť by to mohlo znamenat např. v době recese, při poklesu výkupních cen surovin pro daná zařízení značné těžkosti a existenční problémy.

Tab. 88: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY, s.r.o.	Henčov	Jihlava	586846	5000	3000	O	kompostárnu provozují SMJ, cca 1000 t/rok kompostu, prodej za 500 Kč/t, technologie krechty
2.	SETRA, spol. s r.o.	Větrný Jeníkov	Větrný Jeníkov	588121	25000	20000	S	http://www.zeraagency.eu/kompostarny/public/detail.php?id=16 , cca 18 000 t/rok kompostu, technologie na volné ploše
3.	SETRA, spol. s r.o.	Vyskytná nad Jihlavou	Vyskytná nad Jihlavou	588172	-	-	S	problémy se zápachem, nepořádkem, pokuty, apod.

Zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, vlastní šetření, databáze ZERA

Tab. 89: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	Rouchovany 94	Rouchovany	591629	-	-	S	kompostárna
2.	Lesotech, s.r.o.	Nádražní 915	Pacov	548511	950	-	S	kompostárna
3.	EKOBIO SERVIS Svoboda, s.r.o.	Sedlec 36	Sedlec	511081	-	-	S	kompostárna
4.	EKO - BIO	Heřmanice	Heřmanice	548596	12000	-	S	kompostárna

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
	Vysočina, spol. s r.o.							
5.	Jindřich Marek	Chlístov	Havlíčkův Brod	568414	-	-	S	kompostárna
6.	Město Havlíčkova Borová	Náměstí 278	Havlíčková Borová	568660	950	950	O	kompostárna
7.	ESKO-T, s.r.o.	Petrůvky	Petrůvky	591378	700	261	S, O	kompostárna, technologie krechty, cca 100 t/rok kompostu, pro cca 25 obcí
8.	Zemědělské družstvo "Křižanovsko"	Dlouhá 448	Křižanov	595926	-	-	S	kompostárna
9.	Město Golčův Jeníkov	Golčův Jeníkov, Kobylí Hlava	Golčův Jeníkov	568635	1000	746	O	kompostárna
10.	Město Přibyslav	lokalita Ronov n./S.	Přibyslav	590789	5000	2000	O	kompostárna, technologie krechty, cca 400-500 t/rok kompostu
11.	Správa majetku města, s.r.o.	Budějovická 952	Jemnice	590789	4000	2500	O	kompostárna, technologie anaerobní fermentory, http://www.agro-eko.cz/cz/aktuality/12-v-jemnici-se-prave-v-techto-dnech-naplno-rozbehla-nejmodernější-kompostarna-v-kraji-

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
								vysocina.html
12.	Svazek obcí pod Peperkem	Sázava 159	Sázava	596701	1000	900	O	kompostárna, 600-800 t/rok kompostu
13.	Technické služby Humpolec, s.r.o.	Světlický Dvůr	Humpolec	547999	4700	-	O	kompostárna, technologie homogenizační překopávka, http://www.vhsvysocina.cz/referencni-zakazky/id:16028/Kompostarna-Humpolec , 3300 t BRO - 1400 t kalů z ČOV
14.	Technické služby města Pelhřimova	Myslotínská 1740	Pelhřimov	547492	3000	470	O	kompostárna, technologie pásové hromady na volné ploše, http://www.enviweb.cz/clanek/biodpad/93768/nova-kompostarna-v-pelhrimove-zacne-naplno-fungovat-dokonce-roku
15.	Technická a lesní správa Chotěboř s.r.o.	Sokolohradská 167	Chotěboř	568759	150	150	O	komunitní kompostárna bez povolení Kraje Vysočina

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
16.	TSMB, s.r.o.	Dopravní 1334	Moravské Budějovice	591181	700	-	O	kompostárna
17.	CMC Náměšť a.s.	Vícenice u Náměště nad Oslavou	Náměšť nad Oslavou	591211	3000	1350	S	kompostárna, cca 650 t/rok kompostu, technologie pásové hromady
18.	TS města, a.s.	K Ochozi 666	Bystřice nad Pernštejnem	595411	1000	1000	O	kompostárna, technologie krechty, cca 500 t/rok kompostu
19.	Zemědělské družstvo Hrotovice	Náměstí 8 května 601	Hrotovice	590673	-	-	S	kompostárna

Zdroj: databáze Kraje Vysočina, vlastní šetření, databáze ZERA, weby provozovatelů

Tab. 90: Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	ODAS ODPADY s.r.o.	Brněnská 2277/48	Žďár nad Sázavou	595209	obce, ve kterých působí firmy ODAS, viz předchozí tabulky, avšak neplatí zcela	S	projektovaná kapacita 13000 t
2.	Lineo spol. s r.o.	Čikov 138	Čikov	590495	není určeno pro komunální odpady	S	biologická dekontaminace, biodegradace
3.	SLUŽBY MĚSTA JIHLAVY, s.r.o.	Henčov	Jihlava	586846	Arnolec, Bítovčice, Čížov, Dobronín, Jamné, Jersín, Kozlov, Velký Beranov, Vysoké Studnice (zařízení je teoreticky dostupné pro většinu obcí ORP)	O	kompostárnu provozují SMJ, cca 1000 t/rok kompostu, prodej za 500 Kč/t, technologie krechty, ve výčtu obcí jsou uvedeny obce, které kompostárnu využívali v roce 2013
4.	A.S.A. Dačice s.r.o.	Borek u Dačic	Borek u Dačic	568485		S	

Zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, vlastní šetření, databáze ZERA, weby provozovatelů

Problematika biologicky rozložitelných odpadů (BRO) se týká též všech obcí v území ORP bez rozdílu, samozřejmě s určitými specifiky typickými pro obce jednotlivých velikostních kategorií. Nicméně na úvod je nutné poznamenat, že situace v území nelze posuzovat pouze podle počtu příslušných zařízení či jejich kapacity, ale poměrně důležitým faktorem je též přístup jednotlivých obcí a zejména občanů jako jednotlivců k celé problematice biologicky rozložitelných odpadů.

V návaznosti na legislativní požadavky a také na logiku celého systému odpadového hospodářství je samozřejmě primární separace veškerých složek SKO, které lze nějakým způsobem využít, aby nemusely svým množstvím zaplňovat skládky, BRO samozřejmě v tomto případě nevyjímaje.

Ideálním řešením, v území ORP velice rozšířeným, je domácí kompostování, kdy vzhledem k převážně venkovskému typu zástavby je toto řešení nejlepší po mnoha stránkách, a to včetně otázky finančního zatížení příslušných obecních rozpočtů.

Nicméně existence příslušných zařízení je též ke stabilizaci a rozvoji systémů nakládání s BRO nezbytná. Na území ORP působí v této oblasti dva subjekty. První jsou SMJ, které provozují kompostárnu jako přidružené zařízení v lokalitě skládky Henčov, odpad na kompostárnu mohou odvézt fyzické i právnické osoby a směřuje sem samozřejmě i odpad z obcí včetně města Jihlavy. Výsledný produkt – kompost je poté prodáván (500 Kč/t). Dalším subjektem je soukromá společnost SETRA s provozem ve Větrném Jeníkově a Vyskytné nad Jihlavou. Zde je nutné zmínit nepříliš kladnou pověst této společ-

nosti a především druhý uvedený provoz se potýkal s řadou problémů včetně stížností obyvatel na nepořádek a zápach.

Jako území příslušné pro následující tabulku byl vybrán pro úplnost a názornost Kraj Vysočina a zmíněny byly existující zařízení příslušného typu na zpracování a úpravu BRO. Opět se jedná jak o zařízení soukromých subjektů, tak o zařízení zřizované obcemi, potažmo jimi zřízenými a vlastněnými subjekty, typicky službami měst. Nicméně tato zařízení do určité míry své funkce plní, avšak celý systém rozhodně není vzájemně propojený a navazující a nepokrývá produkci těchto typů odpadů plošně a komplexně.

Co se týká samotného počtu zařízení, je jejich množství vzhledem k aktuálním potřebám relativně dostačující. Nicméně je nutné konstatovat, že veškerá zařízení nejsou zaměřena na komunální odpad, což je primárním cílem celé této komplexní analýzy, zajištění stabilní situace zejména, co se týká nakládání s komunálním odpadem.

Koncová zařízení využívaná obcemi ORP, popřípadě dalšími subjekty v území se v podstatě shodují s výše uvedenými, nicméně klasickým zařízením využívajícím komunální odpady, je bioplynová komunální stanice ve Žďáru nad Sázavou provozovaná společností ODAS.

Poměrně důležitým poznatkem, který vyplynul z analýzy systému nakládání s BRO v obcích ORP Jihlava je, že velká část obcí tuto problematiku řeší značně alternativně a není zapojena do žádného pevného systému, či pravidelných svozů tohoto odpadu. Situace v ORP v otázkách BRO není bezesporu v rámci ČR výjimkou, je spíše určitým standardem, kdy se nakládání s těmito odpady rozvíjí a existuje poměrně značný prostor pro jeho zdokonalování.

Na celkové situaci je více než jednoznačná do značné míry absentující meziobecní spolupráce, protože s velkou mírou pravděpodobnosti není realizovatelné, aby v dohledné době měla každá obec svá vlastní zařízení pro nakládání s BRO, nehledě na fakt, že pro menší obce by jejich provoz mohl být finančně neúnosný a nepřiměřeně zatěžující vzhledem k požadavkům na finanční prostředky a rozpočet obce.

Chybí především sjednocení postupu nakládání s BRO, na základě určitých dohod a diskuze mezi zástupci obcí. Protože pouze toto je předpokladem k budování zařízení, která budou mít určitou spádovost a budou využitelná pro příslušné obce. Řešení této situace bezpochyby nebude krátkodobou záležitostí, přičemž prvotní kroky spolupráce v této oblasti nebudou probíhat v rámci velkého počtu obcí nebo celého území ORP.

Již zmíněná situace, co se týká domácího kompostování, jak ve vztahu nakládání s BRO jako celku, tak v otázkách snižování množství BRO, které se bude skládkovat, je v obcích ORP na poměrně dobré úrovni s předpokladem dalšího pozitivního rozvoje.

V souvislosti se zpracováním BRO obecně je nutné poznamenat, že názor a informace o kompostárnách jako takových, jsou v řadě případů poměrně zkreslená a do určité míry i zidealizované. Je nutné mít na paměti, že kompostárna je zařízení, které při zpracování BRO musí plnit řadu technologických a dalších postupů a parametrů, které jsou do určité míry značně odborného rázu. Přičemž jejich nepl-

nění mohou způsobit nejen postihy vyplývající z legislativy, ale také nevhlednost a další negativní vlivy, jako např. zápach konkrétního zařízení. Dalším faktem je, že musí být předně zajištěn odbyt výsledného produktu – kompostu, jehož případný odbyt a jeho zajištění v dlouhodobějším měřítku může též narážet na určité hranice a limity.

Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území ORP, současný stav

Tab. 91: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ					
1.	RUMPOLD s.r.o.	Strojírenská 9	Jihlava	586846	1500	1404	spalovna NO, OO, PrO	S	http://www.jihlava.rumpold.cz/ke_stazeni , produkuje se odpadní teplo - pro kotelnu Motorpal a.s.
2.	Envir, s.r.o.	Pod Kaplí 179	Brtnice	586943	400	219	spalovna NO	S	http://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/web_generator/incinerators/612958121_CZ.html
3.	Vodárenská akciová společnost, a.s.	areál ČOV Jihlava, Hruškové Dvory 69	Jihlava	586846	7401	407	spalovna OO (kaly z ČOV)	S	termická likvidace kalů, 3.5. odstaveno, dosud nezprovozněno, http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/web_generator/incinerators/648690641_CZ.html

Zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, vlastní šetření, databáze ZERA, weby provozovatelů

Tab. 92: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ					
1.	SPORTEN, a.s.	U Pohledce 1347	Nové Město na Moravě	596230	864	309	spalovna NO, OO, PrO	S	http://www.isporten.cz/spalovna-nebezpecneho-odpadu/

Zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, vlastní šetření, weby provozovatelů, strategické a analytické dokumenty

Tab. 93: Koncová zařízení (spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného území ORP), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	Spalovna a komunální odpady Brno, akciová společnost	Jedovnická 4247/2	Brno	582786	koresponduje se svozovými oblastmi A.S.A. a Služeb města Jihlavy, zpracovává se zde nevyužitelný odpad z třídící linky ASMJ v Jihlavě	S	kapacita 240 000 t, využití cca 236 000 t, průměrná využitá kapacita cca za poslední dva roky, předtím podstatně méně, informace o množství spáleného odpadu ve výroční zprávách Sako, http://www.sako.cz/vyrocní-zpravy/cz/

Zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, vlastní šetření, weby provozovatelů, strategické a analytické dokumenty

Spalování respektive energetické využívání odpadů je v současné době v ORP poměrně aktuálním tématem, kterým se zabývá nejen Kraj Vysočina jako celek, ale samozřejmě též krajské město Jihlava. Přičemž v současné době jsou uvažovány dvě varianty. První je výstavba velké „krajské spalovny (ZEVO)“, druhou variantou je realizace většího počtu menších ZEVO na území kraje. Nicméně vzhledem k nákladnosti se jedná o záležitost přesahující působnost jednoho ORP.

Každopádně v současné době hraje energetické využití odpadů, včetně komunálního, v porovnání např. se skládkováním, pouze okrajovou roli, podrobnější analýze této záležitosti je věnována příslušná část tohoto dokumentu.

Faktem je, že se na území ORP nenachází žádné zařízení pro energetické využití komunálního odpadu. Tyto ZEVO v ČR fungují pouze tři (Praha, Liberec, Brno), přičemž jsou plánovány další (ve výstavbě např. ZEVO Chotíkov). Tento nízký počet ve srovnání s okolními, zejména západními zeměmi, je dán především momentálně jednoznačnou převahou skládkování a též určitými zkrácenými představami a informacemi o energetickém využívání odpadů jako takovém. Absence zařízení pro energetické využití komunálního odpadu na území ORP není vzhledem k tomu nijak výjimečným stavem. V návaznosti na uvedenou tabulku je možné konstatovat, že na území ORP se zařízení typu spaloven odpadu (jako zařízení k odstranění, ne využití odpadu) nacházejí, jejich využití je však odlišné a na spalování komunálních odpadů nejsou určeny.

Prvním zařízením je spalovna společnosti RUMPOLD, určená především ke spalování nebezpečného a průmyslového odpadu. Poměr údajů její kapacity a aktuálního využití dává poměrně jasný obrázek, že zařízení odpovídá, samozřejmě s určitou rezervou, současným potřebám. Kapacita je tedy z velké části využita. Další spalovna, tentokrát s lokací v Brtnici, je též zařízením určeným k odstraňování nebezpečného odpadu. Aktuální kapacita je využita přibližně v rozmezí 60-70 %, z čehož vyplývá, že alternativně využitelná rezerva kapacity existuje. Dalším zařízením tohoto typu je značně specifické zařízení Vodárenské akciové společnosti, a.s., jedná se o spalovnu ostatních odpadů, avšak specializovanou na termické využití kalů. Data kapacity a jejího využití opět znázorňuje tabulka, v současné době však toto zařízení není v provozu.

Co se týká okolí ORP, je možné samozřejmě v rámci komunálních odpadů uvést brněnskou spalovnu, avšak, vzhledem ke vzdálenosti se nejedná o nejbližší okolí, nicméně tato poznámka je v kontextu informací na tomto místě vhodná. Dále je možné identifikovat další spalovnu nebezpečného a průmyslového odpadu v Nové Měště na Moravě provozovanou společností SPORTEN, a.s. Její kapacita uvedená v tabulce je využívána přibližně z jedné třetiny.

Sítí spaloven odpadů v ORP není nikterak hustá, což odpovídá situaci a významu spalování odpadu i energetického využívání odpadů obecně v Kraji Vysočiny, respektive v celé ČR. Nicméně v současnosti a za aktuální situace preference skládkování je možné říci, samozřejmě se značnou mírou zjednodušení, že je tento stav dostačující, avšak toto zcela nepochybně přestane platit v horizontu nejbližších let. Spalování, respektive energetické využívání komunálního odpadu na území ORP zcela absentuje, což je vzhledem k legislativě a budoucím nutným výdajům, které by byly spojeny se zachováním současného stavu, dlouhodobě neudržitelná situace. ZEVO zpracovávající komunální odpad by tedy mělo stát v popředí pozornosti všech obcí ORP, co se otázek odpadového hospodářství týká.

Celá problematika totiž souvisí s nutností výrazně snižovat množství ukládaných odpadů na skládky a také s požadavkem šetření primárních zdrojů jako paliva, přičemž tuto roli by mohly plnit právě určité druhy odpadů s odpovídající výhřevností a tedy alternativou pro tento typ využití. Ideálním stavem je samozřejmě rovnoměrný vývoj na základě konkrétních postupů, využitelných v rámci celého území ČR. Individuální postup a aktivita ať už jednotlivých ORP samozřejmě není špatným krokem, avšak nepochybně by vše mělo být zastřešováno systematickou státní koncepcí s reflektováním potenciálu ZEVO.

Tab. 94 Skládky odpadů provozované na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Typ skládky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav skládky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Služby města Jihlavy, s.r.o.	Henčov	Jihlava, 586 01	586846	OO, IO, S-OO, S-IO	v provozu, kapacita k ukládání odpadů na cca 5 let	O	provozují SMJ, ukládá se cca 30000 t/rok
2.	Skládky VHS Jihlava, s.r.o.	u obce Malý Beranov	Jihlava, 586 01	586846	OO - ukládání stavebního odpadu	v provozu	S	http://www.skladkajihlava.cz/ceniky/ceny-ukladani-odpadu/

Zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, vlastní šetření, weby provozovatelů, strategické a analytické dokumenty

Tab. 95: Nejbližší skládky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ skládky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav skládky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Město Přibyslav	Ronov nad Sázavou	Přibyslav	569321	OO, skup. S-OO	v provozu, kapacita výhledově do 2024, možné rozšíření	O	850 Kč/t za uložení, areál odpadového hospodářství Ronov nad Sázavou, http://www.pribyslav.cz/odpade-hospodarstvi-ronov-nad-sazavou/d-60507 , ceníky za ukládání odpadů - http://www.pribyslav.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=13569&id_dokumenty=66601
2.	ESKO-T, s.r.o.	Petrůvky	Petrůvky	591378	OO, skup. S-OO	v provozu, cca do roku 2024	O	návoz 35000 t/rok
3.	DIAMO, státní podnik	Bukov na Moravě	Bukov na Moravě	595403	OO skup. S-OO	v provozu, cca do roku 2025	S	návoz 8900 t/rok
4.	SOMPO, a.s.	Hrádek u Pacova	Pacov	548511	OO, skup. S-OO	v provozu, kapacita cca 10 let - do roku 2023, možnost rozšíření - koupené pozemky, 1 vana již zre-kultivovaná	S	http://www.sompo.cz/2_2_skl_hradek_2013.html#1 , návoz 22000 t/rok
5.	A.S.A. Dačice s.r.o.	Borek u Dačic	Borek u Dačic	568485	skup. S-OO	kapacita do r. 2020,	S	návoz 20000 t/rok
6.	Technické služby města, a.s.	Železinka	Bystřice nad Pernštejnem	595411	skup. S-IO	v provozu, ale nevyužívána, provoz je nerentabilní, bude se rekultivovat	O	Skládka Železinka, nevyužívaná, město ji chce pronajmout, poplatek je vysoký-nikdo neukládá

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ skládky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav skládky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
7.	Technická a lesní správa Chotěboř, s.r.o.	Lapíkov	Chotěboř	568759	skup. S-OO	v provozu, část již zrekultivovaná, kapacita cca do roku 2027	S	http://www.teleschotebor.cz/skladka-lapikov-a23 , návoz 10000 t/rok
8.	Technické a bytové služby Světlá nad Sázavou	Rozinov	Světlá nad Sázavou	569569	skup. S-OO	v provozu, kapacita cca na 7 let, možnost rozšíření o cca polovinu, řeší to město, sváží se SKO, objemný, všechno	O	Středisko nakládání s odpady Rozinov, http://www.tbs-svetla.cz/onas/skladka-a-sberny-dvur/ , návoz 5500 t/rok
9.	Technické služby Velká Bíteš, spol. s r.o.	Kozí ulice	Velká Bíteš	596973	skup. S-OO	v provozu, kapacita cca na 3 roky, ukončení ukládání SKO, bude se ukládat pouze stavební suť	O	http://www.tsvb.cz/cs/sluzby/skladka
10.	Technické služby Velké Meziříčí s.r.o.	K Novému nádraží 736	Petráveč, Velké Meziříčí	596418	OO, skup. S-OO, S-OO3	v provozu, kapacita cca do roku 2030	O	http://www.tsvelmez.cz/sluzby/odpady/skladka/ , návoz 11000 t/rok
11.	Obec Sedlejev	Sedlejev 45	Sedlejev	587885	skup. S-OO	uzavřená	O	skládky Sedlejev byla pouze pro obec Sedlejev, uzavřená od 2013
12.	TS Třešť	Třešť	Třešť	588032	IO	uzavřena od 1. 12. 2013 do odvolání	O	http://www.trest.cz/skladka-inertniho-materialu-trest/d-1139/p1=1218

Zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, vlastní šetření, weby provozovatelů, strategické a analytické dokumenty

Tab. 96: Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	Městys Kamenice	lom Merano	Kamenice	587346	terénní úpravy, rekultivace	O
2.	Skládka Vyskytná, s.r.o.	Vyskytná nad Jihlavou 95	Vyskytná nad Jihlavou	588172		O
3.	AQUASYS spol. s r.o.	Kamenolom NM	Nové Město na Moravě	596230	drtící linka	S
4.	ENVIREX HOLDING, a.s.	Haberský Dvůr 238	Habry	568651		S
5.	Granimex CZ s.r.o.	Mírovka 131	Havlíčkův Brod	568414		S
6.	TUBI ITALIA BOHEMIA, s.r.o.	Nový Dvůr 2	Kámen	548103		S
7.	AGROSTROJ Pelhřimov, a.s.	U nádraží 1967	Pelhřimov	547492	fyzikálně-chemická úprava	S
8.	EKOPRON-METAL s.r.o.	Masarykova 701	Kamenice nad Lipou	548111		S
9.	Ing. Dušan Tripal	Třeštice 53	Třeštice	588041		S
10.	RYNARGO a.s.	Rynárec 138	Rynárec	562009		S
11.	Škrobárny Pelhřimov, a.s.	Křemešnická 818	Pelhřimov	547492		S
12.	TEGAMO Czech s.r.o.	Nádražní 101	Humpolec	547999		S
13.	MVDr. Ivan Hora	Soškova 660	Nové Město na Moravě	596230	rafinace olejů a jiné způsoby použití	S
14.	TRAFIN OIL, a.s.	Brněnská 33	Měřín	596116		S
15.	Dílna pro úpravu odpadů Maleč s.r.o.	Maleč 57	Maleč	569089	zpracování elektroodpadů	S
16.	Miroslav Hajný	K Pernštejnu 625	Bystřice nad Pernštejnem	595411		S
17.	AKUSERVIS Cakl, s.r.o.	Pávovská 14a	Jihlava	586846	sběrné místo autovraků, autovrakoviště	S
18.	Autodíly FREY s.r.o.	Velký Beranov 372	Velký Beranov	588113		S

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
19.	BUWOL METAL s.r.o.	Osvobození 703	Luka nad Jihlavou	587478	sběrné místo autovraků, autovrakoviště	S
20.	MOTO-ZELENÝ spol. s r.o.	Rantířovská 92	Jihlava	586846		S
21.	KOVO - ŠROT s.r.o. Jihlava	Pávov 111	Jihlava	586846	sběrné místo autovraků	S
22.	Miroslav Mikulčík	Brodce 48	Kněžice	590843		S
23.	PATOK a.s.	U Porcelánky 2903	Louny	565971	biologická dekontaminace, mobilní zařízení	S
24.	ENVIROPOL s.r.o.	Hruškové Dvory	Jihlava	586846	linka na rozebírání drobného elektrozařízení ze zpětného odběru	S
25.	Miroslav Odvárka - ODAS	Žďár nad Sázavou	Žďár nad Sázavou	595209	nakládání s elektroodpady	S

Zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady kraje Vysočina, vlastní šetření, weby provozovatelů

Na území ORP se nachází pouze jedna skládka určená k ukládání komunálního odpadu. Konkrétně se jedná o skládku Henčov, nacházející se na katastrálním území města Jihlavy. Jedná se o skládku typu S-003 sloužící k ukládání řady druhů odpadů, komunální odpad nevyjímaje.

Skládka je v současné době v plném provozu a jejím provozovatelem jsou SMJ. Roční návoz na skládku se pohybuje přibližně okolo hodnoty 30 tis/t/rok, přičemž jsou zde ukládány odpady vyprodukované nejen občany města Jihlavy, ale je využívána i řadou okolních obcí a také občany i podnikatelskými subjekty, kteří zde za poplatek odpad ukládají. Přibližně se jedná kromě města Jihlavy ještě dalších 50 obcí a zhruba 130 firem, popřípadě další fyzické osoby. Kapacita skládky se při současném tempu zaplňování odhaduje přibližně na 5-8 let.

Dále se na území ORP Jihlava nachází skládka provozovaná společností Skládka VHS Jihlava. Jedná se o skládku určenou k ukládání stavebních odpadů (zemina, asphalt, štěrk, směsné stavební a demoliční odpady). Z výše uvedeného tedy vyplývá fakt, že v současné době je kapacita skládek, v tomto konkrétním případě hovoříme v podstatě pouze o skládce Henčov, pro ukládání komunálních odpadů dostačující. V následujících letech se však stále bude přibližovat hrozba jejího zaplnění. Skládka není striktně využívána všemi obcemi ORP a nelze tedy hovořit v obecné rovině, protože odpad z řady obcí v ORP směřuje jinam. Vzhledem k tomu, že se za současné situace a nastavení platné i plánované legislativy nemá smysl zmiňovat o možnostech výstavby nových skládek, musí se řešení tohoto problému ubírat jiným směrem. Souhrn situace je takový, že po zaplnění skládky v Henčově budou muset obce, respektive svozové společnosti a ostatní subjekty hledat jiná řešení, přičemž je logické, že s případnou rostoucí vzdáleností, na kterou by byl odpad přepravován, by přímo úměrně rostly i náklady, jejichž nositeli by v konečném zúčtování byly obce.

Co se týká alternativy rozšíření o další vany skládky, v současné době jde o neaktuální téma, se kterým není uvažováno, avšak je nesporné, že teoreticky by tato varianta přicházela do úvahy, avšak opět jako dočasné řešení. Údaje v další výše uvedené tabulce souvisí se skládkami odpadů, které jsou v relativní blízkosti územní jednotky ORP. Protože pojem vzdálenosti je vzhledem ke značně rozšířeným možnostem transportu opravdu relativním pojmem. Na tomto místě tedy není možné přesně stanovit, jaká vzdálenost případné přepravy odpadu je finančně přijatelná a jaká nikoliv. Přičemž je logické, že náklady na dopravu rostou přímo úměrně vzdálenosti. Vzhledem k tomu a v rámci určitého zjednodušení jsou uvedena data za skládky, které se nacházejí v Kraji Vysočina a teoreticky by tedy připadaly v úvahu při absenci disponibilní skládky na území ORP.

Jak je patrné, jsou provozovateli skládek nejčastěji technické služby jednotlivých měst nebo soukromé společnosti, případně samotné obce. Základní popisné údaje, jako provozovatel, adresa, typ a stav skládky jsou částečně doplněny informacemi o současném návozu a také o přibližný odhad kapacity, která samozřejmě mimo jiné zohledňuje především současný stav návozu a využití. Souhrnně lze konstatovat, že kapacity skládek se pohybují v rozmezí přibližně 10 let. Tyto přibližné hodnoty se mohou samozřejmě do budoucna měnit, a to ať už co se týká zlepšení situace v oblasti separace využitelných složek včetně biologicky rozložitelného odpadu, tak je možné uvažovat s alternativou energetického využívání odpadů. Návoz na skládky by se při realizaci přirozeně nezastavil zcela, ale došlo by k jeho poměrně podstatnému omezení.

V současné době vzhledem k evropské i české legislativě, ze které mimo jiné vychází i tzv. hierarchie nakládání s odpady, která skládkování řadí na poslední místo, jako v podstatě nejhorší variantu nakládání s odpady, je nezpochybnitelné, že situace v ORP v této oblasti rozhodně nemůže být reálně řešena realizací výstavby nových skládek. Řešením, i když pouze dočasným, mohou být částečná rozšíření v současné době existujících skládek, nicméně tato varianta má svá technická a ostatní související omezení. Vzhledem k výše uvedenému je tedy nutné očekávat a určitým způsobem zaujmout stanovisko k alternativě energetického využívání odpadů.

Současným potřebám obcí ORP výše uvedené analyzované skládky postačují, avšak jejich postupné zaplňování je nutné řešit již nyní. Protože vzhledem k současnému stavu návozu, by mohlo jít o problém, týkající se nejen ORP Jihlava, ale minimálně celého Kraje Vysočina.

Co se týká koncových zařízení skládek pro území ORP, tak korespondují s předchozí tabulkou. Zařízení pro energetické využití odpadů, do kterého odpad z obcí ORP mimo jiné putuje je brněnská spalovna SAKO, jejíž údaje jsou uvedeny v příslušné tabulce, která se zabývá spalovnami odpadu, respektive ZEVO.

Dalších zařízení na zpracování různých druhů odpadů, používající různé technologie jsou pro úplnost problematiky uvedeny v poslední související tabulce. Pro přehlednost jsou uvedeny pouze stacionární zařízení, přičemž je nutné poznamenat, že v území působí i několik mobilních zařízení, se stálým sídlem na jiném místě v ČR.

Doplňující informace - černé skládky odpadu a ekologické zátěže, současný stav na území ORP

Staré ekologické zátěže a nutnost jejich sanace a odstraňování je spojena s nutností vyčlenění značného množství finančních prostředků, které jsou v mnoha případech mimo reálné možnosti obcí, zejména těch, které patří do menších velikostních kategorií, což je případ i ORP Jihlava.

Na území ORP se nachází řada tzv. starých ekologických zátěží či brownfields, přičemž jejich odstranění či jiné úpravy budou muset být bezesporu v budoucnosti řešeny. Obecně lze říci, že jde především o staré, v současnosti již nevyužívané, průmyslové areály, nebo skládky.

Jedná se zejména o následující:

- Brtnice (skládky sběrných surovin – Brněnské papírny, Snaha Brtnice, Snaha Jihlava).
- Jihlava (areál JIHLAVAN, a.s.).
- Jihlava (nádraží ČD, areál Motorpal).
- Kamenná (skládky skláren – Jihlavské sklárny BOHEMIA, a.s.).
- Heroltice (Kronospan).

Výše uvedený výčet obsahuje nejvýznamnější ekologické zátěže. Nicméně tento problém je v obcích ORP poměrně značně rozšířen. Neboť se zde relativně často nacházejí budovy, či areály, typicky bývalé nebo aktuálně upadající zemědělské výroby, které jsou nevyužívané, či využívané nedostatečně a jsou v určitém stádiu chátrání. Většinou se jedná o budovy bývalých zemědělských družstev, na jejichž odstranění, či rekonstrukce chybí majitelům finanční prostředky a obce, vzhledem ke svým reálným možnostem nejsou, z vlastních prostředků, schopné tuto situaci řešit. Přičemž tento problém

vedle finančního má bezesporu i značně negativní estetické hledisko s dopadem na kvalitu života v konkrétních obcích.

Černé skládky a související problematiku určitě nelze označit za záležitost, která by byla stěžejním problémem obcí v ORP Jihlavy. Nicméně je nutné též konstatovat, že se bezesporu nejedná o okrajovou či bezvýznamnou záležitost. V území se nenachází žádná černá skládka velkého rozsahu, která by vykazovala alarmující stav a nutnost okamžitého řešení.

Nicméně je faktem, že obce se poměrně často setkávají s přítomností černých skládek malého rozsahu, které se nacházejí na jejich katastrálním území. V naprosté většině případů se jedná o nepořádek u cest, lesů, popřípadě přímo u sběrných hnízd. Příčiny jejich vzniku mají v podstatě vždy stejného jmenovatele, kterým je nezodpovědné chování jednotlivců, přičemž pravidlo o rozšiřující se černé skládce, pokud je i v sebemenším rozsahu založena, platí v podstatě bez výjimky. Proto je nezbytné tyto stavy kontrolovat a průběžně řešit, což ušetří nejen časové, ale následně i finanční prostředky nutné k jejich odstraňování. Tyto záležitosti jsou, a není pravděpodobně v současné situaci jiné řešení, a měly by být v kompetenci jednotlivých obcí a současně též záviset na jejich konkrétním přístupu. Avšak je jednoznačné, že stoprocentně odpovědného přístupu jednotlivců nelze dosáhnout v podstatě nikdy.

Data o přesném počtu černých skládek v území jsou v podstatě nezjistitelná, protože jejich variabilita může být značná, přičemž je jednoznačné, že se mohou po úklidu velice rychle obnovovat. Počet uvedený např. na webu (<http://www.zmapujto.cz/map/issue/120106>) je mnohonásobně menší, pokud bychom brali v úvahu veškeré typy černých skládek bez ohledu na velikost.

Určitým vzorem pro ostatní obce v ORP Jihlava, ale i pro obce v dalších území může být projekt města Jihlavy, kterým byla zavedena tzv. "Kniha hříchů", což je internetová aplikace na webu města, kde mohou občané hlásit existenci černých skládek v okolí. Což přispívá nejen k jejich včasnějšímu odhalení a tedy i odstranění, s čímž souvisí nutnost výdaje menšího objemu finančních prostředků na likvidaci konkrétní černé skládky. Mimo jiné tento systém poskytuje do jisté míry možnost a další způsob, jak se mohou občané zapojit do systému odpadového hospodářství města, což přispívá též k pocitu sounáležitosti a další řadě pozitivních efektů. Je nutné říct, že po zavedení tohoto systému náklady na odstraňování černých skládek vzrostly. Důvod tohoto zvýšení však spočívá především v tom, že více takovýchto skládek bylo odhaleno a tedy zlikvidováno, což je do budoucna nesporným pozitivem.

Ostatní obce, jak již bylo zmíněno, provádějí odstraňování případných černých skládek postupně, dle svých finančních a ostatních možností, přičemž je nesporné, že prevence tohoto jevu bude vždy méně nákladná než jeho řešení.

Produkce odpadů

V této části se analýza zabývá zjištěním produkce odpadů od všech původců v ORP (rok 2008 – 2012, zdroj: Veřejná databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>) a dále identifikací odpadů, jejichž původcem je obec (rok 2012, zdroj: ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.).

Tab. 97: Produkce odpadů v ČR a ORP Jihlava

Produkce odpadů za ČR a za území ORP [t]		2008	2009	2010	2011	2012	Průměr ze zjištěných dat 2008-2012
Produkce OO	ČR	31 477 723,36	30 205 272,52	30 133 831,69	28 871 859,49	28 424 514,65	29 822 640,34
	ORP	179 890,88	282 950,50	260 354,37	278 988,19	192 281,78	238 893,14
Produkce NO	ČR	2 068 265,41	2 171 969,46	1 800 809,61	1 852 157,06	1 651 079,26	1 908 856,16
	ORP	53 808,99	17 452,72	21 875,26	25 117,93	26 533,36	28 957,65
Celková produkce (OO+NO)	ČR	33 545 988,78	32 377 241,98	31 934 641,30	30 724 016,55	30 075 593,91	31 731 496,50
	ORP	233 699,87	300 403,22	282 229,62	304 106,12	218 815,14	267 850,79

Zdroj: POH ČR, Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tab. 98: Produkce ostatních odpadů a produkce nebezpečných odpadů

Hmotnostní ukazatele	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]					
Produkce ostatních odpadů (OO)	179 890,88	282 950,50	260 354,37	278 988,19	192 281,78
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	53 808,99	17 452,72	21 875,26	25 117,93	26 533,36
Celková produkce (OO a NO)	233 699,87	300 403,22	282 229,62	304 106,12	218 815,14

Zdroj: POH ČR, Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Výše uvedená tabulka hodnotí situaci ORP v oblasti produkce odpadů v agregovaných hodnotách. Sledovány jsou nejširší skupiny, na které je možné vykazované odpady dělit. Na prvním místě se samozřejmě jedná o celkové množství veškerých odpadů produkovaných na území ORP, a to od celého spektra původců včetně firem, tato zastřešující hodnota se ještě dále dělí na skupinu produkce ostatních a nebezpečných odpadů. Rozhodným obdobím této analýzy jsou roky 2008-2012.

Úvodní část tabulky znázorňuje agregovaná data výše uvedených skupin. Produkce ostatních odpadů, tedy kategorie, která zahrnuje veškeré vyprodukované odpady v jednotlivých letech vyjma nebezpečných odpadů, vykazuje meziročně určité rozdíly, které jsou však poměrně snadno identifikovatelné. Lze konstatovat, že velice podobných hodnot bylo dosaženo v letech 2008 a 2012 a podobnou identitu vykazují též zbývající roky, tedy 2009,2010,2011. Přičemž rozdíl mezi oběma skupinami, je vzhledem k absolutním hodnotám poměrně významný. Samozřejmě meziročně existuje řada drobnějších rozdílů a odlišností, které však svou vahou nemají markantní vliv na výsledné celkové produkce odpadů.

Nicméně, značné rozdíly mezi výše uvedenými nastíněnými skupinami sledovaných let, které vykazují podobné hodnoty, jsou způsobeny především významnými rozdíly ve skupině 17 Stavební a demoliční odpady dle katalogu odpadů, a to právě mezi uvedenými roky. Největší míru diference je možné vyzorovat u následujících odpadů:

- 170 107 Směsi nebo oddělené frakce betonu, cihel, tašek a keramických výrobků neuvedené pod číslem 17 01 06,
- 170 504 Zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03,
- 170 904 Směsné stavební a demoliční odpady neuvedené pod čísly 17 09 01, 17 09 02 a 17 09 03.

Ze samotné podstaty stavebních odpadů je jednoznačné, že jednotlivé stavby respektive demolice objektů, jsou spojeny se značným množstvím produkovaného odpadu. Výkyvy v této oblasti nejsou tedy nijak výjimečné a v podstatě logické. Nicméně meziroční nárůst v prvních dvou letech souvisí mimo jiné se změnou hospodářského cyklu, kdy postupně docházelo k ožívání ekonomiky, která byla nejen v rámci ORP, ale obecně provázena nárůstem stavebnictví. Vzhledem k tomu, že se jedná o, co do množství, největší skupinu produkovaných odpadů, jsou i proto logické mimo výše uvedené skutečností největší výkyvy. Průměr jednotlivých hodnot je uveden v posledním sloupci tabulky.

Následuje přehled vyprodukovaného množství nebezpečných odpadů, jejichž množství je vázáno závaznými ukazateli, především je zde nezbytné zmínit požadavek na snížení měrné produkce nebezpečných odpadů, o které bude hovořeno dále. Ve sledovaném období docházelo k postupnému nárůstu produkce odpadů vykazujících některou z nebezpečných vlastností. Výjimkou je rok 2008, ve kterém je vykázaná hodnota více než dvojnásobně vyšší. I zde je možné identifikovat hlavní zdroje rozdílu, kterými jsou následující druhy nebezpečných odpadů:

- 110198 Jiné odpady obsahující nebezpečné látky,
- 160104 Autovraky.

Nejmarkantnější rozdíl je právě u první uvedené položky jiných odpadů obsahujících nebezpečné látky, přičemž tato skupina je obecně poměrně těžko rozklíčovatelná. Nicméně, co se týká druhé uvedené položky – autovraků, z tabulky je jednoznačný výkyv vzhledem k roku 2008. Nестandardní vzhledem k uvedeným rokům, i k létům předchozím, je právě hodnota tohoto roku, nikoli roky ostatní. Vzhledem k platnosti nové vyhlášky o nakládání s autovraky na konci roku 2008, která zapracovávala mimo jiné požadavky evropské legislativy a konkretizovala další povinnosti vztahující se k nakládání s autovraky, je nárůst tohoto druhu odpadu možné do jisté míry spojovat se zavedením poplatku za ekologickou likvidaci vozidla a dalšími souvisejícími povinnostmi a požadavky stanovenými výše uvedeným předpisem.

S celkovou produkcí nebezpečných odpadů souvisí i přepočítání jejich množství na obyvatele a návaznost tohoto ukazatele na požadavky stanovení POH ČR. Požadavkem POH ČR je snížit měrnou produkci nebezpečných odpadů o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 s předpokladem následného dalšího snižování. V konkrétním případě ORP tedy při porovnání hodnoty 300,20 t z roku 2000 a hodnoty 220,03 t v roce 2010, je patrné že trend vývoje v ORP je v souladu s výše uvedeným, neboť se v rámci těchto let jedná o snížení v celkové výši přibližně 26,71 %. Splněn však není předpoklad pokračujícího snižování, kdy, jak již bylo avizováno výše, docházelo meziročně v letech 2011 i 2012 k nárůstu množství nebezpečných odpadů.

Druhým cílem a požadavkem stanoveným POH ČR je snižování produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu. Trend směřování k tomuto cíli tedy není vyloženě pozitivní, protože z převážné části dat je patrné, že množství vyprodukovaných odpadů je přímo úměrné fázi hospodářského cyklu, tedy růstu, respektive poklesu HDP, samozřejmě je na tomto místě nezbytné zohlednit nutná časová zpoždění s jakými se veškeré vlivy na konkrétních hodnotách projevují. Podrobnější analýzy jednotlivých druhů odpadů včetně souvislostí odvíjejících se od charakteru zástavby a dalších specifických skutečností, kterými se ORP vyznačuje, budou uvedeny v komentářích u následujících navazujících tabulek.

Tab. 99: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Jihlava	99 419	1 537,99	15,47	43 652,15	439,07	45 190,14	454,54
Kraj Vysočina	511 207	7 196,36	14,08	253 016,89	494,94	260 213,24	509,02

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce 99 je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, vyprodukovaných v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří přibližně 21 % z celkové produkce odpa-

dů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří přibližně 6 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 79 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP. Největší množství nebezpečných odpadů pochází z produkce velkých průmyslových podniků se sídlem převážně v krajském městě Jihlavě, jedná se např. o BOSCH DIESEL s.r.o., KRONOSPAN Jihlava a další.

Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za kraj Vysočina vykazuje ORP vyšší měrnou produkci nebezpečných odpadů a nižší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje pod průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 3,33 kg vyšší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 88,27 kg nižší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi.

Tab. 100: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	4 343,68	13 523,56	3 918,84	2 518,34	2 074,76
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	1 562,70	2 766,11	815,81	2 805,62	2 007,27
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	260,79	464,84	359,68	697,12	337,34
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	0,05	0,09	2,26	0,21	0,00
06	Odpady z anorganických chemických procesů	79,39	51,73	78,56	77,71	76,96
07	Odpady z organických chemických procesů	268,71	414,04	461,66	575,18	495,83
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnících materiálů a tiskařských barev	788,67	632,42	689,97	486,79	345,03
09	Odpady z fotografického průmyslu	12,39	16,24	16,58	13,94	2,96
10	Odpady z tepelných procesů	4 390,06	3 647,16	3 063,33	4 801,09	7 700,04

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	26 405,77	6 796,69	8 982,15	10 827,55	11 463,23
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	33 357,09	16 390,50	27 938,04	28 330,86	25 064,62
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	2 989,92	1 596,18	1 521,83	1 585,16	1 753,29
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	160,81	81,39	126,50	106,98	140,40
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	11 182,25	16 025,86	10 036,29	13 274,05	11 365,03
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	16 466,17	4 559,77	4 796,37	4 109,99	3 306,90
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	75 175,46	172 451,32	152 186,72	166 547,02	100 929,29
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisí se zdravotní péčí)	329,85	384,58	377,65	417,17	426,42
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	5 104,59	8 811,14	13 844,03	6 628,06	4 237,51
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	50 821,56	51 789,60	53 013,37	60 303,28	47 088,25
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00
Celková produkce odpadů [t]		233 699,87	300 403,22	282 229,62	304 106,12	218 815,14

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Uvedená tabulka agreguje data za ORP Jihlava dle jednotlivých skupin dle výše uvedeného Katalogu odpadů a příslušné vyhlášky. Při bližším pohledu je patrné a vyplývá to též z logiky věci, že mezi vyprodukovaným množstvím v rámci jednotlivých skupin odpadů jsou značné rozdíly. Není to zapříčiněno pouze charakterem jednotlivých odpadů, ale také charakterem zástavby a samozřejmě též strukturou hospodářství, odvětvového rozdělení firem působících v území a mnoha dalších faktorů a okolností, které mohou specificky a lokálně ovlivňovat množství odpadů, které na území ORP vznikají. V návaznosti na předchozí části analýzy i zde je uvažováno časové období let 2008 – 2012 včetně znázornění meziročních změn.

Vzhledem k absenci či minimálnímu výskytu souvisejícího průmyslu a aktivit, s jejichž výkonem je produkce konkrétních skupin odpadů je možné z následujících úvah vyčlenit některé skupiny odpadů, které jsou na území ORP produkovány v zanedbatelném množství nebo se nevyskytují prakticky vůbec. Z uvedených dat je tedy patrné, že se jedná o skupinu č. 01 Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene, 05 Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí, 06 Odpady z anorganických chemických procesů, 09 Odpady z fotografického průmyslu a 50 Odpady vzniklé z elektroodpadů.

Nyní přejdeme k identifikaci nejvýznamnějších a množstevně největších skupin produkovaných odpadů na území ORP. Největší množstevní zastoupení mají následující skupiny:

- 17 Stavební a demoliční odpady,
- 20 Komunální odpady včetně složek z odděleného sběru,
- 12 Odpady z tváření a fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů,
- 11 Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů,
- 15 Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené.

První uvedená skupina stavebních a demoličních odpadů je, co se týká množství nejvýznamnější (což je stav i v oblasti celorepublikové produkce. Jedná se hlavně o problém s klasifikací odpadu versus vedlejšího produktu. Dochází tak k vykazování např. zeminy a kamení, mnohdy využitého k rekultivaci stavby, jako odpadu).

Na tomto místě je nutné konstatovat, že toto prvenství přímo nevyplývá z faktu, že by ORP Jihlava bylo zaměřeno z velké části na stavební průmysl a související aktivity, ale jedná se především o samotnou povahu a podstatu těchto odpadů, tak jak bylo naznačeno v komentáři u předchozí tabulky, která řešila celkové množství produkovaných odpadů. Nicméně na území ORP působí řada stavebních firem, většinou se jedná o malé podniky, výjimkou je pouze jihlavská společnost Pozemní stavby Jihlava spol. s r.o. Je neoddiskutovatelné, že v krátkodobém horizontu nebude efektivně možné množství produkovaných stavebních odpadů výrazně snižovat, samozřejmě zde neuvažujeme vliv poklesu stavební a investiční činnosti obecně, která je samozřejmě záležitostí spíše negativního charakteru. Nejvyšší množství těchto odpadů budou s největší pravděpodobností přetrvávat na území ORP i do budoucna, otázkou je spíše rozšiřování alternativ jejich následného technologického využití, recyklace apod.

Velice významnou a pravděpodobně nejvíce diskutovanou skupinou jsou komunální odpady, přičemž dominantním producentem jsou obce, respektive občané – domácnosti, v případě ORP Jihlava druhá nejvýznamnější skupina co se množstevního vyjádření týká. Podrobnější rozbor jeho jednotlivých složek bude proveden v tabulce následující, které přímo tyto jednotlivé složky znázorňuje. Co se týká trendu vývoje, tak v prvních třech letech sledovaného období docházelo k mírnému, respektive mezi třetím a čtvrtým rokem k částečně výraznějšímu nárůstu vyprodukovaného množství. K obratu došlo, co se týká poslední meziroční změny, konkrétně rozdíl let 2011 a 2012, kdy došlo ke značnému poklesu, který v této míře není možné dlouhodobě udržet, avšak postupné snižování ve vztahu k letům předchozím není vyloučeno.

Třetí nejvýznamnější skupinou je skupina 12, jejímž obsahem jsou odpady z průmyslové výroby – odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů. Přítomnost těchto odpadů vyplývá mimo jiné i z existence příslušného průmyslu, soustředěného především v Jihlavě (Automotive Lighting, Bosch Diesel, Moravské kovárny, apod.). Jedná se velice významné podniky, a to nejen na úrovni ORP, či Kraje Vysočina, přičemž plní též úlohy významných zaměstnavatelů. Z povahy jejich činnosti samozřejmě vyplývá existence relativně značného množství odpadů, avšak technologický pokrok, zaměřený mimo jiné i na materiálovou úsporu je součástí strategie a dílčích kroků naprosté většiny firem, výše uvedené nevyjímaje.

I čtvrtá v přehledu uvedená skupina je úzce spjata s průmyslovou výrobou v území ORP a platí pro ni v podstatě vše v předchozím textu uvedené.

Pátou skupinu odpadů, která vyžaduje zvláštní zmínku, je skupina 15, která se týká především odpadních obalů. Patří sem mimo jiné veškeré obaly, ať už se jedná o obaly papírové, skleněné či plastové. Její významnost je logická vzhledem k tomu, že tyto odpady jsou produkovány v podstatě při veškerých činnostech, bez ohledu na odvětví či specializaci. Odpadní obaly, které vznikají při ekonomické činnosti, nejsou však zdaleka evidovány pouze v rámci této skupiny. Jedná se o poměrně známou záležitost, která je řešena i v otázkách komunálního odpadu, kdy je v rámci příslušné skupiny 20 evidována i nemalá část tzv. živnostenských odpadů. Efektivní a fungující systémy, které by zajistily alespoň v rámci možností plošné zapojení podnikatelských subjektů do systémů odpadového hospodářství obcí a měst, zatím nefungují. V současné době je zapojení podnikatelských subjektů, zejména živnostníků, spíše ojedinělým jevem, nicméně se jedná o stav, který je třeba rozvíjet, přičemž pozornost je věnovat zejména malým firmám a živnostníkům, kteří produkují odpad podobný komunálnímu.

Mimo výše charakterizované skupiny je nutné ještě zmínit několik následujících skupin odpadů, jejichž význam též není zanedbatelný. Jedná se o skupinu č. 02 odpady z prvovýroby ze zemědělství a dalších obdobných činností, která též vyplývá z charakteru krajiny a z poměrně významných ploch rostlinné výroby a navazující výroby živočišné. Přičemž tento charakter ORP vyplývá i z jeho lokace v Kraji Vysočina, pro něž jsou rovněž tato odvětví typická. Celkový trend je klesající.

Skupina 10 a skupina 19 patří též v rámci ORP mezi významné, přičemž zde není možné konstatovat, že by se jednalo o odpady, vzhledem k jejich charakteru, typické právě pro ORP Jihlava. Jedná se spíše

o odpady vyskytující se ve všech oblastech a lokalitách, což platí zejména pro skupinu 19 související s čištěním a úpravou vody.

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.

Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společností EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vytříděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vytříděných odpadů a nad vybranými daty, např. o smíšeném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Tab. 101: Celková produkce odpadů na území ORP a produkce KO a SKO

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	233 699,87	300 403,22	282 229,62	304 106,12	218 815,14
Celková produkce KO	61 360,45	67 392,24	62 437,63	72 927,47	57 848,90
Celková produkce SKO	36 759,93	34 605,61	32 110,35	39 364,78	28 717,16

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Celková produkce odpadu na území ORP, zahrnující veškeré vyprodukované odpady, vykazuje různé meziroční změny. Stálý trend v této oblasti pozorovat nelze, zatímco mezi prvními dvěma lety docházelo k růstu množství odpadů, následná meziroční změna byla záporná. Mezi lety 2010 a 2011 došlo opět k mírnému nárůstu následovanému dalším meziročním poklesem v závěrečných letech sledovaného období.

Na tomto místě je možné provést komparaci s cílem POH ČR, jehož obsahem je nezávislost produkce odpadů na úrovni ekonomického růstu, respektive, v ideálním případě snižování produkce odpadů i v případě ekonomického růstu. Pro názornost je níže zpracována tabulka, která dvě zmíněné skutečnosti porovnává.

Tab. 102: Meziroční změny HDP

Indikátor	Rok			
	2009	2010	2011	2012
Meziroční vývoj HDP ČR	pokles	růst	růst	pokles
Meziroční vývoj celkové produkce odpadů	růst	pokles	růst	pokles

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>, ČSÚ

Pro doplnění je nutné zmínit informaci, že byl použit vývoj HDP ČR, který je v základních parametrech totožný s vývojem též hodnoty pro území ORP Jihlava (Kraj Vysočina). Je patrné, že oba parametry spolu zcela nekorespondují, vzhledem k souvisejícím časovým souvislostem jsou tyto rozdíly možné, neboť konkrétní odvětví reagují na pokles či růst HDP v různých časových horizontech. Typicky např. stavebnictví reaguje na změnu ekonomiky s určitým předstihem. Nicméně i pro ORP Jihlava platí, že vzhledem k přítomnosti konkrétních průmyslových, ale i jiných odvětví, bude v případě ekonomického růstu a prosperity firem, celkový pokles produkovaných odpadů jen obtížně zajistitelný a realizovatelný.

Identický trend vykazuje také produkce komunálních odpadů, které ale, jak již bylo řečeno v předchozích komentářích, obsahují poměrně značné množství živnostenského odpadu zejména od drobných živnostníků. Evidence a obraz, který tato data poskytují, je tedy do značné míry nepřesný. Tato záležitost se týká nejen městské zástavby (Jihlava, Třešť, Polná,...) ale je typická i pro ostatní obce menších velikostních kategorií, nacházejících se na území ORP.

Co se týká procentuálního vyjádření podílu KO na celkové produkci odpadů, tak trend za celé období též není jednoznačný, pokles v úvodní části období byl nahrazen růstem v dalších letech.

Směsný komunální odpad je nejvýznamnější položkou komunálních odpadů jako celku a současně též jde o jednu z položek nejproblematictějších. S výjimkou roku 2012 se jedná o podíl vyšší než 50%. Vzhledem k minimálním změnám v počtu obyvatel měrné produkce odpadu na obyvatele v podstatě kopírují již popisované trendy a změny. Nicméně např. v případě SKO je patrné, že hodnoty jsou do určité míry nadhodnocené a hodnoty blížíící se 400 kg SKO na obyvatele/rok jsou poměrně vysoké. Na tomto místě jsou opět jednoznačné vlivy zahrnování odpadů, jejichž původci jsou živnostníci do komunálních odpadů a též určité nedostatky a nepřesnosti v samotné evidenci odpadů v rámci svozu přímo od jejich původců (absence vážných systémů, čárových kódů a ostatních alternativ).

Vše výše uvedené je shrnuto a znázorněno grafem, ze kterého je patrné, že komunální odpady nejsou zdaleka množstevně nejvýznamnější skupinou produkovaných odpadů, nicméně vzhledem k tomu, že povinnost nakládat s nimi leží na bedrech obcí, je nutné jim věnovat zvýšenou pozornost.

Tab. 103: Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	EKO-KOM, a.s.
ORP Jihlava	99 419	33 678,14	338,75	17 544,43	176,47	176,79
Kraj Vysočina	511 207	192 521,82	376,60	108 570,64	212,38	211,38

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.

V tabulce 103 je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří přibližně 58,2 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří přibližně 61,1 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že přibližně 41,8 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 30,85 kg nižší hodnoty měrné produkce KO a o 33,78 kg nižší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli

způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH započítání producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Jak bylo nastíněno v předchozím textu, následující tabulka, která je však díky svému rozsahu uvedena v příloze tohoto dokumentu, se zabývá podrobnějším rozbohem produkce komunálního odpadu a pozornost věnuje též odpadům vznikajícím z obalů. Jmenovitě se tedy jedná o skupinu 20 a částečně též 15, které výše uvedenému odpovídají.

Samostatnou kapitolu tvoří samozřejmě směsný komunální odpad, který, jak je patrné z dat v tabulce, tvoří přibližně 50 % ze všech zde uvažovaných odpadů. Je tedy poměrně velký prostor pro to, aby docházelo k zefektivňování s jeho nakládáním. Přičemž eventuálních řešení je celá řada, je však nutné zdůraznit, že zdaleka ne všechny návrhy mohou být v praxi a větším rozsahu uskutečnitelné a dlouhodobě udržitelné.

SKO jako takového reálně produkuje každý člověk přibližně stejné množství (cca 200 kg za rok), významnější rozdíly v přepočtených měrných hodnotách tzv. „na hlavu“ jsou způsobeny především nedokonalým vykazováním a evidencí, která je mnohdy buď záměrně zkreslována, nebo jsou údaje o množstvích uváděny na základě různých odhadů. Obecně a ORP Jihlava nevyjímaje není tedy možné pouze na základě dostupných hodnot objektivně hodnotit situaci a formulovat konkrétní závěry o produkci odpadů v jednotlivých obcích či jiných územích. V území ORP, a není to výjimkou, jsou obsahem směsného komunálního odpadu složky, které by bylo možné jinak využít a vytřídit. Přičemž jejich poměr určitě není zanedbatelný.

Trend vývoje množství SKO je na základě uvedených dat, s výjimkou roku 2011, klesající, což je určitě pozitivním zjištěním. Případný nárůst SKO, ať v souvislosti s nezájmem o třídění, nebo na základě jiné příčiny, by bylo pro obce v ORP poměrně značnou zátěží, neboť vzhledem k omezené kapacitě skládek a absenci ZEVO na území ORP, by mohla nutnost transportu případně zvyšující se poplatky za ukládání odpadu znamenat pro obce značné finanční zatížení. Proto je třeba, aby obce jako původci tohoto odpadu, související problematice věnovaly v rámci možnosti určitou pozornost. Nicméně značně nákladné projekty výstavby ZEVO, by měly být též výraznou záležitostí v působnosti kraje, protože rozsah vlivu i náklady mohou při zvolení konkrétní varianty území ORP značně přesáhnout.

Snížení množství SKO je tedy možné zejména, mimo předcházení vzniku odpadů, které je dle hierarchie nakládání s odpady na prvním místě, prostřednictvím podpory třídění využitelných složek, včetně kompostovatelných složek komunálního odpadu, tzv. BRKO. Nicméně nikdy nebude v území možné vytřídit vše a vždy zůstane podstatná část odpadu, který zkrátka své využití nemá a bude nutné jej odstranit, ideální samozřejmě využít.

Další složkou úzce související s výše uvedeným jsou uliční smetky (200303) a objemný odpad (200307). Případná regulace a snižování produkce odpadů typu uliční smetky je značně problematická, množství mírně kolísá, avšak cca se pohybuje v rozmezí 2 000 – 2 400 t. Přičemž v ORP se jedná zejména o odpad, který je vykazován sídly s městskou zástavbou, samozřejmě v čele s centrem ORP,

městem Jihlavou. Menší obce, kterých je v ORP většina, tento odpad samostatně v podstatě nevidují a je součástí SKO.

Dalším odpadem společným pro všechny typy zástavby, je odpad objemný. Charakter tohoto odpadu vyjma rozměrů je různý, nicméně vykazuje též značnou výhřevnost, která opět souvisí s alternativou realizace ZEVO. V současné době je ukládán na skládky. Dle uvedených dat docházelo v posledních třech letech sledovaného období k poklesu jeho množství. V ORP je problematika řešena kromě sběrných dvorů též mobilními svoz, které jsou zejména pro malé obce poměrně vhodnou a praktickou záležitostí.

Velkou skupinou, které je nezbytné věnovat zvláštní pozornost a zaměřovat se na ni jednak jako na celek a jednak jako na jeho jednotlivé části a složky, které vykazují vlastní specifika, jsou separované složky. Mezi hlavními patří papír, plast, sklo, kovy, případné nápojové kartony.

Samostatnou a důležitou kapitolou je též otázka BRKO a jeho separace. Nejedná se pouze o konkrétní položku komunálního odpadu 200201 Biologicky rozložitelný odpad (BRKO), ale biologicky rozložitelné složky jsou v příslušné míře, závisející na konkrétním druhu odpadu, zastoupeny v řadě dalších odpadů, které jsou též v tabulce prostřednictvím zkratky BRKO označeny.

Zmiňovaná položka 200301 vykazuje po růstu z počátku sledovaného období v posledních dvou letech poměrně značný pokles, v procentním vyjádření též uvedený výše. Co se týká ostatních druhů odpadů s podílem složky BRO, není toto množství nikterak zanedbatelné.

Pro názornost je v níže uvedené tabulce uveden součet pouze skupiny 20, přičemž dle uvedených údajů podílu BRKO z úvodní tabulky, jsou znázorněny procentní podíly potenciálně biologicky rozložitelné složky, která se pohybuje přibližně okolo hodnoty 80 %, s mírným poklesem v druhé části sledovaného období oproti první dvěma letům.

Tab. 104: Přehled množství KO a BRKO

Ukazatel	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
KO Celkem – skupina 20 (t)	50 821,56	51 789,60	53 013,37	60 303,28	47 088,25
Přepočtený BRKO (t)	42 195,77	43 282,74	42 281,15	48 511,44	35 865,39
Podíl BRKO na celkovém KO (%)	83,02	83,57	79,75	80,44	76,16

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Vzhledem k situaci v ORP je, jak již bylo zmíněno, naprostá většina SKO, objemného a ostatních nevyužívaných odpadů sládkována. Což znamená, že biologicky rozložitelné složky, které by bylo možné kompostovat a vzniklý kompost dále využívat, jsou bez užitku ukládány na skládky. Pilotní projekty sběru BRKO v ORP jsou postupně zaváděny, avšak v žádném případě se nejedná o plošnou záležitost,

na tomto místě je nutné vzhledem k charakteru zástavby a velikostních kategorií obcí zmínit i poměrně rozšířené domácí kompostování.

Nicméně separace biologicky rozložitelné složky z odpadu není v mnoha případech jednoduchou záležitostí, typicky např. v případě objemného odpadu, ale i dalších v tabulce uvedených složek. Logicky by byla spojena s nutností zavádění příslušných třídících zařízení a stanovišť, což sebou přináší související náklady. Dále je též nezpochybnitelné, že některé druhy odpadů obsahují určité složky, které by byly pro výrobu kompostu minimálně nevhodné, protože obsahují různé příměsi a látky, které jsou na hranici charakteristik nebezpečného odpadu.

Tab. 105: Separovaný sběr využitelných složek komunálního odpadu na území ORP

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	8 479,96	12 140,20	8 129,21	10 955,22	8 577,70
Sklo	150107, 200102	862,97	1 986,30	1 696,39	1 760,56	1 753,96
Plast	150102, 200139	1 601,30	2 339,18	2 160,74	2 322,60	2 573,42
Nápojové kartony	150105	19,54	30,14	65,57	103,09	71,08
Celkem separovaný sběr		10 963,78	16 495,82	12 051,91	15 141,47	12 976,15
Měrné produkce odpadů [kg]						
Počet obyvatel v území ORP		98 202	98 946	99 421	99 076	99 345
Měrná produkce tříděného papíru		86,35	122,70	81,77	110,57	86,34
Měrná produkce tříděného skla		8,79	20,07	17,06	17,77	17,66
Měrná produkce tříděného plastu		16,31	23,64	21,73	23,44	25,90
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů		0,20	0,30	0,66	1,04	0,72
Měrná produkce tříděného odpadu		111,65	166,72	121,22	152,83	130,62

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Vývoj základních složek separovaného sběru odpadu, jak jej znázorňuje tabulka, se odvíjí od řady různých aspektů, včetně výkupní ceny surovin, které se nejčastěji projevuje u kovů, které zde uvažovány nejsou a samozřejmě též u papíru, kdy je běžnou praxí, že občané neodkládají tyto odpady do příslušných kontejnerů, ale sami je odnášejí do sběrů a výkupen odpadů. Proto jsou meziroční trendy, a je to ukazatel, který je společný pro všechny výše uvedené druhy odpadů, v území ORP relativně proměnlivé.

Na prvním místě vzhledem k množství je papír, s nejvýraznějším výkyvem v roce 2009, kdy jednou z příčin je pravděpodobně i jeho nízká výkupní cena. Zejména na konci období, přičemž tento stav platí i v současné době jsou výkupní ceny papíru na poměrně vysoké úrovni a občané tedy v řadě případů dávají přednost výkupnám.

Obdobný vývoj jako v případě papíru lze konstatovat u skla, které jako téměř 100% recyklovatelná surovina by mělo být důsledně tříděno a komplexním cílem by měla být minimalizace jeho výskytu v nádobách vyhrazených pro SKO.

Plasty a nápojové kartony jsou sice dvě různé komodity, ale v naprosté většině případů jsou v obcích ORP sbírány společně, do žlutých kontejnerů, oddělený sběr nápojových kartonů je ojedinělý a je zde tedy poměrně značný prostor pro zlepšení a případné pořízování speciálních separačních nádob určených výhradně pro tuto komoditu, samozřejmě je nutné brát v úvahu i otázky eventuální naplněnosti daných kontejnerů a v neposlední řadě též nákladnost separovaného svozu této komodity.

Separovaný sběr jako celek opět nevykazuje jednoznačný trend, ale meziroční změny dosahují jak kladných, tak záporných změn. Je opět vhodné zde zmínit příslušný cíl POH, který hovoří o míře recyklace a materiálového využití. Základním předpokladem dosažení, nebo alespoň přiblížení se k požadovaným hodnotám je rozvoj systémů třídění, samozřejmě se zohledněním poklesu celkové produkce SKO, protože samotné zvyšování produkce separovaných složek odpadů bez zahrnutí dalších souvislostí není zcela směřodonné a vypovídající.

Měrné produkce uvedené v druhé části tabulky vykazují zvyšující se a tedy pozitivní hodnoty v případě plastu, nápojových kartonů, a neuvažujeme-li výkyvy prvních dvou let období, též skla. O trendu v případě papíru a souvisejících vlivech je hovořeno výše.

Typickými způsoby sběru separovaného sběru v obcích ORP je nádobový sběr. V menších obcích hraje tento způsob hlavní roli, přičemž barevné kontejnery nechybí v podstatě v žádné obci ORP. Pro plast je tento způsob sběru jediný používaný. Totéž platí i pro sklo. Co se týká papíru, v některých obcích jsou k dispozici modré kontejnery, avšak ve značné míře je rozšířena i spolupráce se školami, které sběr papíru zastřešují a organizují, přičemž případné získané finanční prostředky využívají pro svoji vlastní činnost. Sběr nápojových kartonů je realizován nejčastěji společně s plasty.

Větší sídla disponující sběrným dvorem mají samozřejmě mimo zmíněného navíc k dispozici ještě tuto variantu, typicky např. sběrné dvory v Jihlavě, Třešti nebo Lukách nad Jihlavou.

Postupně rozšiřující se je i sběr textilu, který probíhá prostřednictvím akcí organizovaných různými organizacemi se zaměřením na charitativní činnosti, zde se jedná především o akce jednorázového charakteru. Dále mají občané k dispozici ve stále větším počtu obcí příslušné kontejnery, což mnohonásobně zvyšuje pohodlí občanů a nepochybně přispívá k většímu množství sesbíraného odpadu tohoto typu.

Dalšími odděleně sbíranými odpady jsou elektrozařízení, která je možné odkládat na sběrných dvorech. Např. v Jihlavě jsou k dispozici i červené kontejnery na drobné elektrozařízení, jinak typicky je sběr tohoto odpadu realizován prostřednictvím mobilních sběrů, jehož systém je plně funkční a podmínkám obcí v ORP vyhovující.

Kovy, jak již bylo naznačeno výše, odnášejí sami občané velice často do výkupu, samozřejmě v závislosti na aktuálních výkupních cenách, které jsou v současné době na relativně vysoké úrovni. Jinak typickým jevem je sběr železného šrotu realizovaný neziskovými organizacemi, v území jde typicky o SDH, které tyto sběry zajišťují, organizují a eventuální získané prostředky využívají pro vlastní potřeby.

Na závěr je nutné se zmínit o odpadech nebezpečných, jejichž sběr též probíhá prostřednictvím typických a zavedených systémů, tedy sběrných dvorů, pokud v dané obci existují, menší obce ORP využívají mobilní svozů.

Tab. 106a: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (eviodovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012

Územní jednotka	ORP Jihlava	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	99 419	2 460,26	24,75	21,11
Sklo	(150107, 200102)		1 205,19	12,12	12,28
Plast	(150102, 200139)		1 007,05	10,13	11,72
Nápojové kartony	(150105)		6,46	0,06	0,23
Kovy	(200140, 150104)		6 353,43	63,91	50,54

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce 106a je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce papíru od obcí tvoří 26,68 %, produkce skla tvoří 68,71 %, produkce plastů tvoří 39,13 % a produkce nápojových kartonů tvoří 9,09 %, z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že většinu vytríděných odpadů vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady od právnických osob a podnikatelských subjektů (zejména obalové odpady).

Měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty vzhledem k průměrným hodnotám nižší u papíru a nápojových kartonů a vyšší u skla, plastů, a kovů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 29,56, skla 10,96, plastů 10,01, nápojových kartonů 0,28 a kovů 40,61 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na poměrně dobré úrovni.

Tab. 106b: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012

Územní jednotka	ORP Jihlava	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	99 419	19,23	17,00
Sklo	(150107, 200102)		12,29	12,45
Plast	(150102, 200139)		9,40	11,55
Nápojové kartony	(150105)		0,34	0,37
Kovy	(200140, 150104)		18,20	26,07

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

V tabulce 106b je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze EKO-KOM, a.s., která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytríděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s tabulkou výše, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupu, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. lze zjistit, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů vzhledem k průměrným hodnotám nižší u plastů a kovů a vyšší u papíru, skla, nápojových kartonů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,08, skla 10,97, plastů 9,72, nápojových kartonů 0,32 a kovů 19,98 kg/obyv. Úroveň třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry různá v rámci jednotlivých výše analyzovaných položek, což potvrzuje i předcházející tabulka.

Tab. 106c: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Kraj Vysočina	16,55	12,45	12,33	0,41	22,72	64,46
(0 až 500 obyv. včetně)	8,29	13,35	13,86	0,44	6,03	41,96
(501 až 1000 obyv. včetně)	11,21	13,31	12,63	0,47	9,42	47,03
(1001 až 4000 obyv. včetně)	15,19	13,62	13,85	0,51	15,32	58,49
(4001 až 10000 obyv. včetně)	16,54	13,61	10,77	0,30	29,08	70,31
(10001 až 20000 obyv. včetně)	22,46	10,68	12,68	0,52	66,39	112,73
(20001 až 50000 obyv. včetně)	22,51	12,17	11,57	0,28	33,17	79,70
(50001 až 100000 obyv. včetně)	26,72	8,09	9,88	0,37	15,90	60,95
Celkový součet - ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

Z hlediska velikostních skupin obcí v Kraji Vysočina produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 0 do 500 obyvatel. Nejvíce odpadu vytřídí občané v obcích od 10 001 do 20 000 obyvatel. Této velikostní skupině neodpovídají v ORP žádná města a obce. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 119 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji méně hustá, přičemž hustota sběrné sítě v Kraji Vysočina je 105 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. ORP Jihlava je co do počtu obyvatel jednoznačně největší v Kraji Vysočina. V tomto ohledu jsou velikostně nejbližší ORP Třebíč, Havlíčkův Brod a Pelhřimov. V porovnání s těmito ORP, které vykazují následující počtu obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo Třebíč (122), Havlíčkův Brod (97), Pelhřimov (92), vykazuje tedy ORP Jihlava hustotu sběrné sítě v případě prvním vyšší, ve zbylých dvou případech nižší. Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP je i v porovnání s ostatními ORP, které spadají do Kraje Vysočina spíše podprůměrná.

Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Tabulka byla sestavena na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Tab. 107: Identifikace pěti hlavních druhů BRO

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
200201	Biologicky rozložitelný odpad	1055,93	2508,66	2995,18	2221,00	1915,85
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	1768,18	1148,66	779,53	3576,45	1586,11
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	1259,01	1786,46	256,67	1979,68	1356,59
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	1058,34	1105,70	951,77	1714,72	1296,72
170201	Dřevo	83,98	325,78	72,24	128,69	673,35

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Další částí analýzy je rozbor produkce BRO v obcích ORP. První podrobná tabulka znázorňuje vývoj produkce jednotlivých druhů odpadů, které lze mezi biologicky rozložitelné zařadit, opět včetně nástinu meziročních změn a souvisejícího vývojového trendu.

Tabulka identifikuje na základě předchozích uvedených dat pět druhů BRO, které lze, s respektováním stanovených výjimek uvedených v pokynech, označit jako nejrozšířenější a v největší míře produkované. Nejvíce množstevně zastoupeným odpadem této skupiny je vcelku logicky položka 200201 tedy BRO, tato složka komunálního odpadu se vzhledem ke své povaze vyskytuje prakticky ve všech obcích. Jedná se např. o trávu, větve a mnoho dalšího odpadu podobného rázu. Všechny typy sídel na území ORP bez rozdílu disponují ve větší či menší míře veřejnými prostranstvími, z jejichž údržby odpad vzniká. Vývojový trend není ve sledovaném období jednotný, v prvních letech množství tohoto odpadu rostlo s vrcholem v roce 2010, následně docházelo k poklesu, a to až na hodnotu necelých 2 000 t. I na tomto místě je však otázkou, zda jsou veškeré vyprodukované komunální odpady objektivně evidovány.

Otázka čištění odpadních vod je pro obce v ORP též poměrně aktuálním tématem, přičemž poměrně náročnou záležitostí je vyřešení tohoto úkolu pro menší obce. S realizací a provozem zařízení na čištění odpadních vod se samozřejmě pojí i nutnost určitým způsobem nakládat s odpady, které z tohoto procesu vznikají. Což je samozřejmě spojeno s nárokem na výdaje dalších finančních prostředků. Nicméně tato problematika je poměrně aktuální a v budoucnu ji budou muset určitým způsobem začít řešit všechny obce, přičemž meziobecní spolupráce je jednou z forem, jak pomoci obcím, aby se pro ně realizace těchto zařízení stala dostupnější, než v případě, že by záležitost řešila jediná obec vlastními silami s absencí kooperace. Z dat o množství vyprodukované odpadu z čištění odpadních vod (tedy kaly z čištění komunálních odpadních vod) je patrný nárůst v posledních dvou letech vzhledem k letům předchozím. S tímž tématem se pojí i kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku – katalogové číslo 020204). Trend vývoje obou těchto druhů odpadů je v podstatě totožný, v první polovině období následoval mírný pokles, meziroční změna 2010 a 2011 byla kladná, aby následně došlo mezi posledními dvěma lety k úbytku.

Posledními dvěma uvedenými druhy odpadů je dřevěný odpad. Položky, které ho v tabulce charakterizují, nepatří svým označením do komunálního odpadu. Dřevěný odpad vznikající v obcích má i v rámci komunálního odpadu své místo (200138 Dřevo neuvedené pod číslem 200137). Pokud vezmeme v úvahu převažující typ zástavby v obcích ORP, kterým jsou rodinné domky a také zdroje vytápění, kdy velká část z nich používá lokální zdroje na pevná paliva. Bývá dřevo vyprodukované na území obce využíváno občany právě jako palivo do těchto zdrojů. Tím tedy dochází jednak k minimalizaci dřevěného odpadu, tak částečně i biologicky rozložitelného, jehož součástí jsou větve, které jsou využívány obdobným způsobem. Mimo jiné též dochází k rozvoji spolupráce mezi obcí a občany, kteří zde žijí.

Obě položky se liší charakterem vzniku dřevěného odpadu, první z nich 030105 je typicky průmyslovým odpadem ze zpracování dřeva a související výroby. Přičemž dřevozpracující průmysl je pro ORP typický, jeho reprezentantem je především firma Kronospan se sídlem v Jihlavě. V této skupině je nejmenší položkou dřevo vznikající v rámci stavebního odpadu (170201).

Tab. 108: Podíl BRKO na celkové produkci BRO

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	58 641,43	72 274,68	53 661,13	66 659,61	48 607,98
z toho celková produkce BRKO	42 195,77	43 282,74	42 281,15	48 511,44	35 865,39
Podílové ukazatele [%]					
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	71,96	59,89	78,79	72,77	73,78
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel v území ORP	98 202	98 946	99 421	99 076	99 345
Měrná produkce BRO	597,15	730,45	539,74	672,81	489,28
Měrná produkce BRKO	429,68	437,44	425,27	489,64	361,02

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

V tabulce č. 108 (Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012) jsou do produkce BRKO zahrnuty takové druhy komunálních odpadů, které jsou biologicky rozložitelné nebo v sobě zahrnují určitý podíl biologicky rozložitelné složky. Jedná se o katalogová čísla 200101, 200108, 200110, 200111, 200125, 200138, 200201, 200301, 200302, 200307. Tato skupina BRKO je ve výpočtech zahrnuta jako součást BRO (tedy druhy odpadů zahrnuté jako komunální biologicky rozložitelné odpady příp. odpady v sobě zahrnující určitý podíl biologicky rozložitelné složky a dále katalogová čísla BRO z jiných skupin katalogu odpadů (např. zemědělství, potravinářství apod.). Tato tabulka zobrazuje souhrnnou produkci BRKO, bez ohledu na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu. Přepočtení na obsah biologicky rozložitelné složky odpadu byl proveden podle Zpracování metodiky matematického vyjádření soustavy indikátorů OH a je uveden v Příloze č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně. Data v této tabulce č. 108 primárně vystihují, jaký podíl zaujímají z celkové produkce BRO odpady komunální (tzv. BRKO). Zavedené systémy sběru BRKO v obcích, kde se produkce odpadů dostává do evidence (tj. vyjma domácího kompostování a komunitního kompostování v obcích),

se pak odrážejí jako evidovaná produkce pod katalogovým číslem 200201 - biologicky rozložitelný odpad (viz Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně). V souvislosti s cíli POH ČR (Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO, čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Zvýšením produkce BRKO (zejména 200201) dojde k lepšímu třídění a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od zavedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný.

Uvedená tabulka též charakterizuje situaci v ORP v otázkách BRO a BRKO. Tabulka uvádí celkové hodnoty BRO respektive BRKO a jejich meziroční trendy. Co se týká uvedených množství, tak jde v podstatě o součet všech odpadů, které jsou buď zcela biologicky rozložitelné, nebo obsahují určitý podíl biologicky rozložitelné složky, viz např. SKO, který je do součtu BRKO zahrnut také, ale tato záležitost se týká i ostatních dalších. Nicméně je jednoznačné, že i z těchto dat je možné analyzovat trend vývoje produkce těchto odpadů včetně meziročních změn.

Meziroční změny úvodních hodnot tabulky spolu, ve směru kladných a záporných hodnot korespondují, celkový trend, který je graficky znázorněn i grafem je klesající. Meziroční změny jsou z velké části ovlivněny změnami v množství SKO, které zde tvoří velkou část uvedených hodnot a též dalších významných složek v rámci komunálního, ale i ostatního odpadu. Vývoj SKO i ostatních zmíněných odpadů byl analyzován v předchozích částech dokumentu. V úvahu je zde brán též podíl BRKO na celkové hodnotě BRO. S výjimkou roku 2009 tento podíl osciloval přibližně kolem hranice 75 %.

I když je patrné, že dochází spíše k poklesu produkce těchto druhů odpadů, není možné pouze na základě tohoto konstatovat, že se separace těchto složek zhoršuje. Je nutné vzít v úvahu zejména fakt, že celková produkce v ORP meziročně, bereme-li v úvahu poslední dva roky sledovaného období, poklesla. Mezi stejnými roky došlo také k poklesu produkce skupiny komunálních odpadů, což má opět samozřejmě vliv na snižující se trend produkce BRO.

Měrná produkce těchto odpadů na obyvatele opět koresponduje se změnami a vývojem celkových hodnot, neboť změny počtu obyvatel byly v rámci jednotlivých let sledovaného období minimální. Pro názornost je dále v textu uvedena tabulka č. 110, která zahrnuje množství jednotlivých BRKO, včetně jejich přepočtu přepočtovými koeficienty BRO.

Tab. č. 109: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Jihlava	99 419	22 025,45	221,54	548,65	5,52
Kraj Vysočina	511 207	143 404,24	280,52	13 612,11	26,63

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce 109 je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 61,41 % celkové produkce BRKO v území ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 38,59 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.

Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 66,61 kg nižší hodnoty měrné produkce BRKO a o 14,01 kg nižší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Systém domácího kompostování je zaveden ve většině obcí, typicky se zástavbou rodinných domů, kdy si občanů bioodpad zpracovávají ve vlastních kompostech či obcí poskytnutých kompostérech. Jedná se o po všech stránkách nejlepší řešení. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO a obzvláště pak odpadu 20 02 01 na území ORP. Tento systém je zaveden v obcích spíše ojediněle a zejména pro malé obce je systém „hnědých popelnic“ spíše méně vhodným řešením.

Tab. 110: Přepočty a podíly biologicky rozložitelné složky ve vybraných druzích KO (t)

Katalogové číslo	Název	Typ/koef.	Rok				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BR-KO)	O	1 184,07	1 666,49	2 591,52	2 606,65	2 254,59
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	181,64	315,32	333,71	438,66	332,28
200110	Oděvy (BRKO)	O	0,38	0,43	7,66	11,94	1,89
		přepočet 0,75	0,28	0,32	5,75	8,96	1,42
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	46,94	9,81	14,29	19,80	26,04
		přepočet 0,75	35,20	7,36	10,72	14,85	19,53
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	20,86	207,20	208,86	112,10	40,29
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	38,81	25,28	36,07	10,45	172,16
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	1 055,93	2 508,66	2 995,18	2 221,00	1 915,85
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	36 759,93	34 605,61	32 110,35	39 364,78	28 717,16
		přepočet 0,48	17 644,77	16 610,69	15 412,97	18 895,09	13 784,24
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	0,00	5,79	8,70	13,82	0,00
		přepočet 0,75	0,00	4,34	6,53	10,36	0,00
200307	Objemný odpad (BR-KO)	O	2 907,23	3 938,16	3 974,80	3 712,26	2 405,13
		přepočet 0,30	872,1675	1181,447	1192,44	1113,677	721,5376

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Odpady, u kterých není uveden přepočet, mají tento koeficient rovný 1. Tedy veškeré vyprodukované množství lze označit jako biologicky rozložitelné. Samozřejmě, že i v rámci vykazování těchto odpadů může docházet k určitým nepřesnostem a v rámci celkových množství mohou být obsaženy složky biologicky nerozložitelné, zaevidovány jako biologicky rozložitelná součást těchto odpadů.

Nicméně separace bioodpadů v obcích ORP se postupně rozvíjí a především forma domácího kompostování je zde poměrně rozšířená a obcemi podporovaná (např. dotované kompostéry pro občany), což je bezesporu pozitivní skutečností. Jinak aktuálně platí, že projekty organizovaného sběru bioodpadu jsem vesměs ojedinělou záležitostí, avšak jejich počet nárůstá, neboť povinnost řešení této problematiky vyplývá i z aktuální legislativy.

Nakládání s odpady

Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území ORP, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny tabulky, týkající se nakládání s odpady, uvedené níže.

Tab. 111: Nakládání s odpady celkově na území ORP

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	105 696,19	148 393,64	117 898,28	126 861,26	135 571,75	250 128,39
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%]					
		30,83	63,50	39,25	44,95	44,58	114,31
	Energetické využití	8,31	0,31	0,75	22,26	29,72	32,00
	Celkem vybrané způsoby využití	104 638,98	148 393,95	117 899,03	126 883,52	135 601,47	250 160,39
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%]					
		30,53	63,50	39,25	44,96	44,59	114,32
Celková produkce odpadů		342 795,71	233 699,87	300 403,22	282 229,62	304 106,12	218 815,14
Odstranění	Skládkování	132 213,43	48 919,14	68 795,52	71 097,63	50 481,75	37 612,65
	Spalování	1 310,43		1 489,73	1 442,79	1 422,59	1 623,01
	Jiné uložení	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění	50 229,57		70 285,25	72 540,41	51 904,34	39 235,66

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Uvedená tabulka znázorňuje způsoby nakládání s odpady včetně jejich vývoje v jednotlivých letech sledovaného období. Z dat je patrné několik skutečností, typických jednak pro území ORP, ale též i pro ostatní regiony v ČR. Hlavní roli zde samozřejmě hraje materiálové využití odpadů, nejvíce materiálově využívanými skupina odpadů jsou skupiny 15, 17 a 20, přičemž se jedná o odpadní obaly, stavební odpady, respektive komunální odpady. Energetické využití odpadů, dle databáze GROUP ISOH je takto využíváno v uvedených letech pouze dřevo (katalogové číslo 170201), nicméně je nutné brát v úvahu, že určitá část odpadů vyprodukovaných na území SO ORP, směřuje k využití mimo tento region. Na rozdíl od standardů v zemích západní Evropy hraje energetické využití odpadu v podstatě okrajovou roli, což je vzhledem ke stavu skládek do budoucna neudržitelným stavem.

Samozřejmě je v tomto případě nutné brát v úvahu fakt, že odpady v obecném slova smyslu neputují, respektive nejsou transportovány pouze v rámci území ORP. Naopak existuje řada velice jemných niancí a směrů, kterými se pohybují. Je tedy nezpochybnitelné, že odpady vyprodukované v rámci určitého SO ORP jsou následně využívány či odstraňovány v regionu jiném. Nicméně oficiální data, která jsou uvedena v předchozí tabulce i v tabulkách následujících, které se týkají nakládání s odpady,

vycházejí, tento aspekt nezohledňují. Nicméně problematika koncových zařízení a jejich funkce a význam je v textu několikrát zmíněna a zdůrazněna.

Toto dokládá i druhá část tabulky věnovaná odstraňování odpadu, kdy v popředí stojí skládkování, a s velkým odstupem spalování odpadů. Přičemž co se týká skládkování, tak je největší podíl skládkovaných odpadů náleží skupinám odpadů 10 (odpady z tepelných procesů), 17 a 20. Zde je nutné upozornit na rozdíl mezi energetickým využitím odpadů a jejich prostým spalováním, stejně tak pojmy spalovna odpadu a zařízení pro energetické využití odpadu se poměrně významně liší. Vzhledem k tomu, že na území ORP mohou být využívány a odstraňovány odpady i z jiných ORP, což samozřejmě platí i v opačném případě, podílové ukazatele nemusejí být zcela vypovídající.

I když množství skládkovaných odpadů v posledních letech klesá, do budoucna je nutné počítat s nutností výraznějšího poklesu a omezení, na což se logicky váže nutnost rozvoje a realizace energetického využívání odpadů. Vše výše zmíněné platí nejen pro všechny odpady v území ORP jako celek, ale samozřejmě i pro vyčleněnou skupinu 20, tedy skupinu komunálních odpadů, stojící vzhledem ke svému charakteru v popředí zájmu obcí ORP.

Tab. 112: Nakládání s KO a se SKO

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	
Nakládání s odpady [t]									
KO	Využití	Materiálové využití	6 057,67	10 910,42	16 028,54	16 262,96	24 722,19	61 996,66	
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%]						
			13,67	17,78	23,78	26,05	33,90	107,17	
		Energetické využití	0,00	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití	5 567,45	10 910,50	16 028,54	16 262,96	24 722,19	61 996,66	
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%]						
		12,56	17,78	23,78	26,05	33,90	107,17		
	Celková produkce KO [t]			44 319,53	61360,45	67392,24	62437,63	72927,47	57848,90
	Odstranění	Skládkování			30 375,31	26 420,75	26 221,58	26 373,13	25 182,99
		Spalování			182,65	106,72	82,73	79,58	115,95
Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Celkem vybrané způsoby odstranění			30 557,97	26 527,46	26 304,30	26 452,72	25 298,94		
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,90	0,00	0,00	7,41	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití		0,00	0,90	0,00	0,00	7,41	
	Odstranění	Skládkování		23 187,34	20 512,42	20 097,57	19 856,39	19 286,26	

	Spalování	0,48	0,41	0,28	0,93	1,38
	Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění	23 187,82	20 512,83	20 097,85	19 857,32	19 287,64

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Situaci v rámci komunálních odpadů reprezentují data ve výše uvedené tabulce. Co se týká jednotlivých druhů využití, opět dominuje materiálové využití a je patrný okrajový význam energetického využívání. Přičemž materiálové využití vykazuje po celé období rostoucí, tedy pozitivní trend. V rámci komunálních odpadů jsou v největších množstvích takto využívány papír a lepenka, dřevo, kovy a BRO, tyto tříděné složky komunálního odpadu jsou detailně rozebírány níže.

V otázkách odstraňování komunálních odpadů jako celku, opět v souladu se situací ORP, Kraje Vysočina i celé ČR je preferovaným způsobem skládkování, s velkým odstupem následováno spalováním, a to zejména v průmyslových závodech jako tzv. alternativní palivo, tedy s absencí přísných norem a technických požadavků na vypouštění emisí škodlivých látek, jako je tomu v případě ZEVO. I zde je patrný pokles množství skládkovaných odpadů a mezi posledními dvěma lety sledovaného období meziroční nárůst spalovaného odpadu. Největší podíly skládkovaného komunálního odpadu tvoří vcelku logicky SKO, následují objemný odpad a uliční smetky.

Specifickou skupinou, která vyžaduje zvláštní pozornost, je SKO. Typ odpadu, který není možné materiálově využít a jeho složení je velice rozmanité, což z logických důvodů výrazně ztěžuje nakládání s ním. Z toho plyne též minimální množství, které lze využít a je využito, což demonstrují uvedené hodnoty. O absenci energetického využití obecně bylo hovořeno výše.

Předpokladem ke snižování produkce SKO je v první řadě, samozřejmě kromě předcházení jeho vzniku, důsledné třídění. Vše je přímo propojeno i se zaplňováním skládek, neboť z údajů vyplývá, že v podstatě veškerý SKO je v ORP skládkován, spalováno je pouze mizivé množství SKO. Pozitivem je bezesporu pokles množství skládkovaného SKO, který mimo jiné vypovídá i o postupně se rozvíjejících a zdokonalujících se systémech separace odpadů v území ORP.

Co se týká samotného sběru SKO, obce využívají klasický model, tj. nádobový sběr, přičemž nádoby jsou sváženy pravidelně v určitých periodách, a to nejčastěji jednou za dva týdny. Jednotlivé domácnosti jsou tedy vybaveny vlastními nádobami, o jejichž naplněnosti, respektive složení, rozhodují samozřejmě konkrétní individuality. Typické je to zejména v malých obcích, kdy převažuje zástavba rodinných domů.

Tab. 113: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	8920,19	8925,50	8592,56	10431,29	11447,96
		Energetické využití	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	9,73	21,91	11,77	22,40	13,35
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	281,47	1080,25	198,94	1154,16	327,76
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,04	0,21	0,17	0,13	1,35
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	816,74	1180,05	1436,06	2205,58	3080,49
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	169,19	109,57	79,33	172,35	232,32
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	0,00	21,08	63,56	51,66
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,91	10,26	32,29	25,46	11,52

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Pomineme-li problematiku SKO, jako v podstatě hlavní složky komunálního odpadu, jsou další velice diskutovanou otázkou tzv. využitelné neboli separované složky odpadů. Na tomto místě uvažujeme tři, respektive čtyři nejdůležitější skupiny, kterými jsou, papír, sklo, plasty a nápojové kartony. Z dat týkajících se papíru, skla a plastů, je jednoznačné, že převládá jejich materiálové využití, kdy nejmenší podíl nevyužitelného odpadu vzniká v případě skla, jehož opětovná využitelnost je v tomto ohledu nejvyšší. Následuje papír, který je možno recyklovat opakovaně, avšak v závislosti na druhu papíru je tento počet omezen a existuje celá řada výrobků, které jsou vyrobeny z papíru, který již využitelný není. Je tedy nutné jej odstranit, vzhledem k míře výhřevnosti je ideálním způsobem energetické využití. Nejmenší procento materiálového využití vykazují plasty. Avšak i zde je nutné brát data s rezervou, protože procento odpadního plastu, který již nelze využívat, nebo jeho využívání není rentabilní, popř. na jeho opětovné využití se spotřebuje více energie a prostředků, než se získá, je bezesporu větší. Jako příklad může sloužit např. zařízení třídící linky ASMJ v Jihlavě, kde je nevyužitelného plastu po vytřídění více než 40 %, přičemž toto číslo může být reálně ještě vyšší.

Největší podíly v materiálově využitých složkách separovaného sběru tvoří papír a lepenka, plastové obaly.

Značně specifickou skupinou jsou nápojové kartony, jejichž samostatná separace není ještě v obcích ORP tolik rozšířena. Přičemž z údajů je patrné, že v poslední době je materiálově využíváno značně vyšší množství nápojových kartonů, než tomu bylo v letech na počátku sledovaného období, nicméně je nutné dodat, že i poměrně nezanedbatelné procento tohoto odpadu je nevyužitelné a je nutné jej určitým způsobem odstranit.

Situace v ORP v oblasti na tomto místě analyzovaných využitelných složek odpadu, je sice bezesporu ovlivněno celkovým množstvím produkovaného odpadu, fází hospodářského cyklu a samozřejmě též

počtem zařízení, jako jsou třídící linky a další zařízení podobného typu, které se zabývají nakládáním s těmito typy odpadů. Nicméně možná nejdůležitější proměnnou je zde faktická a reálná využitelnost konkrétních odpadů, jejich uplatnění v praxi, jejich možnost získat na trhu odbyt. V součtu je možné říci, že i když by mohla současná síť třídících zařízení na území ORP být bezesporu hustší, nezajistí to automaticky lepší využitelnost těchto materiálů. Neboť teoreticky může docházet k situacím, že odpad bude sice vytříděn, ale pokud bude využitelné pouze malé procento, tento vytříděný odpad bude muset být i tak skládkován, popřípadě energeticky využíván. Výše uvedenou zmínku považuji za nezbytnou pro komplexní znázornění celé situace a rozhodně není v rozporu s ideou maximální možné separace.

Sběr separovaného sběru využitelných složek komunálního odpadu má též v obcích ORP poměrně zažitý a jednotný model, kterým je využívání kontejnerů. V podstatě v každé obci se nacházejí sběrná hnízda vybavená jednotlivými kontejnery, příslušné barvy respektive s příslušným označením podle druhu odpadu, k jehož sběru jsou používány. Tento standardní model funguje, jak bylo řečeno, ve všech obcích ORP. V současné době je však v přípravě několik projektů, kdy je uvažováno o pytlovém sběru, respektive vybavení měst vlastními svozovými vozy. Nicméně tyto projekty jsou momentálně ve fázi příprav a zvažování jednotlivých alternativ včetně všech souvislostí.

V případě existence sběrného dvora, zejména ve větších obcích ORP, je možné i zde odkládat využitelné složky odpadů, jako je papír, plast, apod. Nicméně převážná většina obcí tímto vybavením nedisponuje a je zde tedy praktikován výše zmíněný systém využívající kontejnerová stání, které jsou za současné situace nejideálnějším řešením.

Tab. 114: Nakládání s BRO a s BRKO

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012		
Nakládání s BRO a BRKO [t]										
BRO	Využití	Materiálové využití		66 412,65	57 537,86	17 083,75	20 550,09	95 976,74		
		Energetické využití		0,31	0,75	22,26	29,72	32,00		
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		27 170,94	23 025,70	23 006,24	23 329,56	21 799,44		
		Spalování		53,71	70,31	54,09	59,02	146,49		
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
BRKO	Využití	Materiálové využití		1 735,56	4 913,90	4 416,61	4 227,72	23 837,64		
		Energetické využití		0,08	0,00	0,00	0,00	0,00		
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	27 105,94	23 025,70	23 003,72	22 903,71	21 789,90		
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	11 769,32	21 766,07	18 489,64	18 471,98	18 391,68	17 497,29	
			Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv. ⁻¹]						
				148,00	221,65	186,87	185,80	185,63	176,13	
		Spalování		7,77	10,18	28,96	33,62	16,29		
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
		Počet obyvatel v území ORP				98 202	98 946	99 421	99 076	99 345

 Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Druhů odpadů s určitým podílem biologicky rozložitelné složky je poměrně široká paleta, a proto je nutné jim věnovat též zvláštní pozornost. Co se týká materiálového využití, které je dominantním způsobem využívání tohoto odpadu, docházelo v posledních letech k poměrně značnému nárůstu. Mezi nejvíce materiálově využívané složky BRO patří piliny, hobliny a dřevo, papír a lepenka a dřevěné obaly (katalogová čísla 030105, 150,101, 150103, 170201). V rámci BRKO se jedná o biologicky rozložitelné odpad, dřevo a papír a lepenku (katalogová čísla 200201, 200138, 200101).

Tentýž trend platí i pro využívání energetické. V území ORP se jedná především o kompostování, popřípadě zpracovávání v bioplynových stanicích. Skládání jako hlavní způsob odstraňování v tomto případě vykazuje postupný klesající trend, opačný trend lze pozorovat u spalování, které však hraje vzhledem k uvedeným množstvím druhořadou a okrajovou roli.

Ve vztahu k obcím je nejdůležitější složkou BRO jako jedné velké skupiny, jeho významná část BRKO, jehož původci jsou, vzhledem k zařazení do komunálního odpadu, právě jednotlivé obce. Tento odpad je využíván výhradně materiálově.

Je důležité zmínit, že v rámci této analýzy je řešen nejen BRKO, jako konkrétní jedna položka, ale, jak je naznačeno výše, více druhů odpadů, které obsahují biologicky rozložitelné složky. Data v tabulce tedy též znázorňují vývoj skládání těchto odpadů nejen v množství odpovídajícím jejich původní, ale i přepočtené hmotnosti dle koeficientů vyjadřujících podíl biologicky rozložitelné složky. V obou těchto případech dochází během sledovaného období k poklesu vykazovaného množství.

Jak je ale patrné, k výraznějšímu zlepšování v ohledu minimalizace ukládání BRO, respektive BRKO na skládky, nedochází. Tabulku uzavírají údaje o množství spalovaného odpadu, které je též poměrně zanedbatelné a pro komplexnost jsou uvedeny i případné jiné způsoby využití, které však v rámci ORP vykazují nulové hodnoty. Výše představená analýza dat je pro názornost doplněna grafem, který pro větší přehlednost a jednoznačnost dokumentuje zmiňované hodnoty.

Obce postupují při nakládání s BRKO různými způsoby. Každopádně je rozvoj této oblasti pozitivním směrem jednoznačně patrný. Zejména v obcích se zástavbou venkovského typu jednoznačně dominuje domácí kompostování ve vlastních kompostech, což je ještě podporováno projekty pořízení obecních kontejnerů, které jsou obcím poskytovány za zvýhodněných podmínek. Protože malé obce v SO ORP Jihlava jednoznačně převažují je tento způsob nakládání s BRKO jednoznačně při respektování všech souvislostí jednoznačně a oboustranně nejlepším řešením.

Ve větších obcích SO ORP je mimo výše uvedené praktikováno též i přistavování velkoobjemových kontejnerů, do kterých mohou občanů BRKO odkládat. V několika případech jsou provozovány a realizovány oddělené sběry BRKO prostřednictvím příslušných „hnědých“ nádob, jedná se např. o pilotní projekty v Jihlavě, či již několik let fungující systém v obci Jamné.

Finanční analýza

Tab. 115: Vybrané příjmy v oblasti odpadového hospodářství

Podskupení položek	Položky	Příjmy v Kč/rok		
		2010	2011	2012
1333	Poplatky za uložení odpadů	8 503 100	8 889 141	7 797 596
1337	Poplatek za komunální odpad	40 770 120	43 155 959	5 894 342
1338	Registrační a evidenční poplatky za obaly	0	0	0
1340	Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů	0	0	39 633 693
1359	Ostatní odvody z vybraných činností a služeb jinde neuvedené	-72 000	56 045	3 000
Celkové příjmy		49 201 220	52 101 145	53 328 631

Zdroj: UFIS, Ministerstvo financí ČR

Příjmy a výdaje obcí v ORP, které souvisejí s odpadovým hospodářstvím, není možné analyzovat bez alespoň elementární znalosti rozpočtové skladby, kterou obce při sestavování svých rozpočtů, respektive v rámci svého účetnictví, používají. Rozpočtová skladba znázorňuje členění příjmů a výdajů z řady různých hledisek a je možné je členit do mnoha různých, větších či menších skupin, které spolu věcně i logicky souvisejí.

Pro potřeby této analýzy je uvažováno odvětvové třídění (v případě výdajů) dle již zmíněné rozpočtové skladby, které v podstatě hovoří o druhu, respektive odvětví, do kterých obce alokují své finanční prostředky. Příjmy jsou členěny dle druhového členění rozpočtové skladby, přičemž zde nejsou započítány příjmy ze smluvních závazků, tj. příjmy ze smluvních závazků. Do příjmů ze smluvních závazků se zařazují příjmy za provoz sběrné sítě ke zpětnému odběru obalových odpadů a za jejich využití, od společnosti EKO-KOM, a.s. (tvoří velkou část příjmů), ze známkového systému poplatků, z přímých smluv s občany a ze smluv o zapojení malých firem a živnostníků do systému nakládání s odpady obce..

Nejprve se zaměříme na příjmovou stránku, neboť z logiky věci vyplývá, že k tomu, aby mohly obce vynakládat finanční prostředky ve formě výdajů, musí je nejprve získat formou příjmů. Příjmy obcí týkající se výhradně odpadového hospodářství jsou zpravidla menší než výdaje směřující do této oblasti. Dosáhnout ideálního stavu, kdy jsou tyto položky minimálně vyrovnané, nebo dokonce příjmy převyšují výdaje, se podaří jen málokterým obcím, přičemž se jedná o jev v podstatě unikátní a velice ojedinělý. Obce tedy v drtivé většině, a to platí nejen pro ORP Jihlava, ale i pro obce v ostatních regi-

onech ČR na odpadové hospodářství v určité míře doplácet z jiných zdrojů, které mají v daném období k dispozici.

Příjmy směřující do obecních pokladen z oblasti odpadového hospodářství, jsou obsaženy ve dvou respektive třech nejdůležitějších a objemově největších položkách obecních rozpočtů. Co se týká číselného označení, první v pořadí je položka číslo 1333 s názvem Poplatky za uložení odpadů. Tato položka, jak vyplývá z jejího názvu, je položkou do určité míry specifickou, protože ji zdaleka nenajdeme u všech obcí v ORP. Její specifikum a jedinečnost vyplývá z faktu, že jejím obsahem jsou příjmy z ukládání odpadů na skládky. Z toho vyplývá, že pouze obce, na jejichž katastrálním území se nachází skládka, která je v provozu a probíhá zde ukládání odpadu, jsou příjemci těchto finančních prostředků, jejichž zdrojem jsou platby všech subjektů, které mají zájem určité druhy odpadů, pro které je skládka určena, zde uložit.

Na území ORP Jihlava se nachází pouze jediná skládka komunálního odpadu. Konkrétně se jedná o skládku Henčov, kterou provozují SMJ, což je, jak již bylo uvedeno společnost v 100% vlastnictví města Jihlavy, na jejímž katastru se také tato skládka nachází. Příjmy z poplatků za ukládání odpadů jsou tedy v tomto případě příjmem města Jihlavy. Celková částka této položky ve sledovaných letech kolísá s velkou dávkou zjednodušení kolem částky přibližně 8 mil. Kč. Přičemž kromě již zmiňovaného města Jihlavy se zde objevuje poměrně nepatrná částka příjmu města Brtnice. Jedná se však pouze o částku v řádu jednotek tisíc, proto je vzhledem k celkové hodnotě této položky, v podstatě zanedbatelná a je možné říci, že veškeré tyto příjmy jsou v podstatě příjmem města Jihlavy. Částka přibližně 8 mil. Kč určitě není zanedbatelná, v případě města Jihlavy se jedná zhruba o 1% veškerých příjmů.

Zájmem města je bezesporu skládku využít, až do naplnění její kapacity. Co se týká alternativy zaplnění skládky a tím pádem výpadku tohoto příjmu, výraznější vliv na fungování města a rozpočet by tato záležitost neměla. Nicméně v krátkodobém horizontu se tak nestane a tyto příjmy v ORP, které zde zastupují pouze příjmy města Jihlavy, zůstanou s největší pravděpodobností na srovnatelné výši s daty uvedenými v tabulce.

Okrajovou roli hrají na tomto místě položky 1338 Registrační a evidenční poplatky za obaly a 1359 Ostatní odvody z vybraných činností a služeb jinde neuvedené. Hlavním zdrojem příjmů obcí v oblasti odpadového hospodářství jsou příjmy z vybíraných poplatků. Z uvedené tabulky je patrné, že se jedná o dvě položky, konkrétně 1337 Poplatek za komunální odpad a 1340 Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Je nutné zmínit, že položka 1337 byla novelou vyhlášky o rozpočtové skladbě účinné od 1. 1. 2012 rozdělena na dvě, a to právě na položku 1337 a položku 1340. V letech 2010 a 2011 se tedy logicky položka 1340 nevyskytuje. V souhrnu lze na základě uvedených hodnot konstatovat postupný rostoucí trend těchto příjmů, rozdělení položek může být ovlivněno i určitou mírou nepřesností souvisejících s výše uvedenou změnou.

Tab. 116: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	462 020	516 390	596 880
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	30 679 170	31 985 470	31 621 230
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	1 830 020	2 389 630	2 436 490
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	63 120	33 730	33 380
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	451 760	600 140	598 050
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	0	148 590	170 030
3727	Prevence vzniku odpadů	0	0	27 310
3728	Monitoring nakládání s odpady	906 010	884 440	735 420
3729	Ostatní nakládání s odpady	37 561 300	37 801 470	33 129 600
Celkové náklady		71 953 400	74 359 860	69 348 390

Zdroj:UFIS web, Ministerstvo financí

Druhou stránkou obecní rozpočtu jsou rozpočtové výdaje. Pro potřeby této analýzy byly vybrány příslušné paragrafy odvětvového členění, které přímo souvisejí s problematikou odpadového hospodářství. Úvodem je nutné poznamenat, že ne všechny obce vykazují v rámci svých rozpočtů všechny uvedené paragrafy. Je tomu spíše naopak, samozřejmě je nutné brát do úvahy i určité procento teoretické chybovosti v přiřazování částek pod správné paragrafy. Jak vyplývá z konkrétních hodnot, je nejrozšířenějším paragrafem 3722 Sběr a svoz komunálního odpadu, což je poměrně pochopitelným faktem. Nejedná se zde o to, že by v některých obcích příslušné odpady nevznikaly, ale spíše jde o příslušné konkrétní zařízení dle rozpočtové skladby. Přičemž, pokud je odpadové hospodářství řešeno, tak jak tomu je např. v případě statutárního města Jihlavy, prostřednictvím městem zřízené společnosti SMJ, s.r.o., tak město vykazuje v rámci rozpočtu prostředky nutné na nakládání s odpady pod paragrafem 3729, tedy Ostatní nakládání s odpady. Na předchozích řádcích jsou tedy uvedeny dvě nejrozšířenější složky výdajů obcí ORP, tedy paragrafy 3722 a 3729, přičemž druhá z nich je z valné většiny tvořena hodnotami, které vykazuje krajské město Jihlava. Obě se udržují v rámci sledovaných tří let na řádově podobné úrovni.

Dalšími v pořadí jsou paragrafy 3721, 3725 a 3728. Které v uvedeném pořadí zahrnují výdaje na sběr a svoz nebezpečných odpadů, využívání a zneškodňování komunálních odpadů, monitoring nakládání s odpady. Další paragrafy v tabulce uvedené jsou vzhledem k objemům finančních prostředků, které jsou v rámci nich na území ORP evidovány okrajového významu.

Co se týká celkových nákladů obcí v ORP na nakládání s odpady všemi formami, tři sledované roky nevykazují jednotný trend, neboť první meziroční růst je následován poklesem mezi roky 2011 a 2012.

5.1.3 Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tab. 117: Analýza cílových (dotčených) skupin

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Občané - jednotlivci, domácnosti	dobrá dostupnost nádob	nezájem občanů o třídění odpadu obecně, omezení se na dodržování základních pravidel nakládání s odpady pouze ve vlastních budovách a na vlastních pozemcích	informační kampaně různých druhů, informace na webu měst a obcí, informace prostřednictvím médií, informační letáky - distribuce přímo do domácností, veřejné schůze zastupitelstva s důrazem na problematiku odpadového hospodářství, poskytování informací na obecních	důraz na způsoby komunikace - vyhodnocení způsobu s největším efektem, pravidelně informovat občany - důraz na přehlednost a jednoznačnou pochopitelnost sdělovaných informací, rozvíjení vztahu na ose obec-občan, jako dvou spolupracujících subjektů se stejným zájmem, přístup zástupců obce a obecního úřadu jako vzorový, podpora sounáležitosti s obcí a
		nízké poplatky za odpady	rozšíření názorů typu „protože je poplatek vysoký, nebudu třídít“, apod., negativní postoj k existenci poplatků obecně		
		maximalizace pohodlí při odkládání odpadů, minimální časová náročnost při nakládání s odpady	odkládání odpadů na nevyhrazená místa, zakládání černých skládek		
		pravidelný vývoz	účelné neplnění či naopak nadměrné plnění nádob při špatně zvolené frekvenci vývozu		
		snadno dostupné a dohledatelné informace	vytváření mylných a zkreslených představ		

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
		nerespektování závazných předpisů	zažití nesprávných postupů, dopad na vzhled obce i její rozpočet	úřadech (telefonická komunikace, využití úředních hodin)	spolupodílení se na řešení jejich záležitostí
		nerespektování "ideálních" postupů (např. třídění)			
2.	Obce	minimalizace nákladů na odpadové hospodářství obecně	neúměrně se zvyšující náklady na odpadové hospodářství	vzájemná komunikace mezi obcemi - důraz na pravidelnost	podpora rozvoje meziobecní spolupráce
		minimalizace úsilí, které je nutné věnovat problematice odpadového hospodářství, typicky administrativní zátěž	ztráta přehledu a orientace v této problematice	výměna zkušeností	důraz na reálné a dostupné výhody meziobecní spolupráce
		pozitivní přístup občanů ke třídění	nezájem o třídění, ignorování základních postupů	komunikace na ose obec-občan	podniknout zájem starostů o tuto problematiku
		mít alespoň do jisté míry přehled o tom "za co zaplatím svozové společnosti a kolik odpadu skutečně naše obec vyprodukuje"	ztráta přehledu o tom, jestli množství vyprodukovaného odpadu odpovídá platbám za svoz, přenos administrativy např. na svozové společnosti (např. výkazy EKO-KOM)	viz výše	požadavek přesnější evidence vyprodukovaných odpadů
		bezproblémová spolupráce se svozovou společností	vzhledem k nárůstu povinností a celkové zátěži ignorování rozvoje této spolupráce, omezení se pouze na základní činnosti, nezájem o rozvoj a zlepšování stávajících systémů	osobní jednání podporující sounáležitost k místu sídla (bydliště)	již existující formy spolupráce zpracovat ve formě vzorových postupů a návodů pro eventuální zájemce o meziobecní spolupráci, dále vychází z výše uvedených bodů
		bezproblémová spolupráce s podnikatelskými subjekty v obci			
		alternativní spolupráce s neziskovými organizacemi a jejich zástupci			
		cenově dostupné nádoby a možnost jejich optimálního rozmístění	složitost dotačního systému, značná administrativní i finanční náročnost a s tím související negativní postoje a názory	respektování zájmů a požadavků obcí, komunikace s důrazem na vzájemný vztah jako partnerů nikoli soupeřů	zjednodušení a zprůhlednění dotační politiky jako celku, zaměření dotací „praktickým směrem“
		možnost získání dotačního titulů na rozvoj vlastního odpadového hospodářství			

č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
		pokrytí nákladů na odpadové hospodářství příjmy z vybraných poplatků od občanů			přistoupit k vhodným řešením s dostatečným předstihem, vzhledem k záběru problematiky je zde podstatný postoj kraje respektive státu, tedy řešit související záležitosti s předstihem a předejít negativním dopadům na obecní rozpočty
		potřeba nezvyšovat poplatky-negativní odezva ze strany občanů	silně negativní reakce občanů, ignorování třídění a udržování pořádku	podávat občanům objektivní, stručné a jednoznačné informace	
3.	Podnikatelské subjekty	minimalizace nákladů na nakládání s odpady (finanční, časové)	neúnosná nákladovost vlastního odpadového hospodářství	informační materiály	započít se vzájemnou komunikací, respektování zájmů
		požadavek na přehlednost, stálost a jednoduchost legislativy, minimalizace nezbytné administrativní zátěže	nerespektování povinnosti zapojit se jako podnikatelský subjekt do systému sběru odpadů obce	zveřejňování informací týkajících se živnostenských odpadů - podnítit informovanost a debatu o této záležitosti	zavedení nezatěžujícího systému kontrol
		možnost vlastní odpad maximálně znovu využít	nezákonné nakládání s odpady (vědomé x nevědomé)	osobní jednání na ose představitelé obcí - zástupci ekonomických subjektů, důraz na kontakt nerepresivního charakteru	přizpůsobení celkového systému odpadového hospodářství aktuálním potřebám
			vznik černých skládek, ekologických zátěží - týká se firem všech velikostí, zautomatizování v současnosti relativně běžné praxe - živnostníci používají nádoby pro občany, nejsou evidovány a zapojení do systému města	viz výše	jednoduchost a jednoznačné možnosti jak se kterým druhem odpadu nakládat
		možnost spolupodílet se na veřejném dění (záležitosti odpadového hospodářství nevyjímaje)	nezájem na veřejném dění, špatný přístup k problematice odpadů - šíření stejného názoru	osobní jednání na ose obec-zástupci neziskových organizací	stanovení konkrétních postupů komunikace - vyjasnění priorit

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
		snaha získat formou dotace finanční prostředky - potenciál využití nabízené protihodnoty	oboustranný nezájem o spolupráci	viz výše	důraz na budování sounáležitosti organizace se záležitostmi obce, používat tyto organizace jako relativně dostupný a nenákladný informační kanál
5.	Neziskové organizace - ekologické				
		prosazení svých zájmů a myšlenek	jednostranné ovlivňování veřejného mínění	osobní forma jednání	minimalizovat vzájemné rozpory obcí a těchto
		vzbuzení pozornosti veřejnosti	prosazování v praxi nereálných názorů	důraz na odbornou stránku problematiky	pravidelné jednání a vzájemné předávání informací
		dosažení stanovených cílů v oblasti odpadového hospodářství	šíření názoru že "kroky obcí=to špatné, ekologické organizace=to dobré", prosazování třídění odpadů jako způsobu konečného řešení odpadové problematiky	důraz na poskytnutí alternativ řešení, které tyto organizace nabízejí	snaha o sladění zájmů
		působit jako protiváha ve vztahu k zástupcům samosprávy	znemožnění realizace určitých zájmů	společně problém řešit, nikoli se pouze zaměřovat na nedostatky jednotlivých návrhů a jejich vyvracení	pravidelná pozvání na zasedání zastupitelstva
		všeobecné uznání svého přínosu a existence	viz výše – prosazování v praxi nereálných a ideologických řešení	viz výše	možnost spolupráce tvorby informačních materiálů
6.	Školy				
		dostatek prostředků pro osvětu v oblasti odpadového hospodářství	nezájem o tuto problematiku	osobní jednání se zástupci školy	realizovat programy zaměřené na spolupráci školy a obce v oblasti odpadového hospodářství
		eventuální dosažitelné dotační programy	silný vliv na názor dětí a mládeže v případě negativních příkladů	rozvoj vztahu obec-škola	osvěta zástupců škol, jejich zájem o projekty s tematikou odpadů

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
		možnost spolupráci s obcí a podílení se na sběru a třídění	viz předchozí bod - zažití informace a návyky se obtížně mění	viz výše	vnímání této spolupráce jako oboustranně přínosné
		možnost získat finanční prostředky - sběr a následný prodej určitých druhů odpadů	nezájem ze strany, učitelů, žáků, po- tažmo obce	zařazení problematiky odpadového hospodářství do výuky, patrná prezentovaná spolupráce s obcí	zajistit dostatečný počet sběrných nádob pro veškeré druhy odpadů, možnost zavedení určitých motivačních systémů pro žáky, i školu jako celek
7.	Svozové firmy				
		dostatek zakázek a odběratelů	zneužívání monopolního postavení	nutná jednání s představiteli firem s předpokladem dobré informovanosti zástupců obcí, vzájemná komunikace obcí a předávání zkušeností, prohlubování informovanosti a zlepšování vyjednávací pozice	aktivně se vzdělávat v problematice odpadového hospodářství
		maximalizace záběru vlastní svozové oblasti	dohody kartelového typu - neúměrně vysoké ceny	viz výše	udržování přehledu o tom za co a kolik je fakturováno
		konkurenceschopnost	zneužití informační převahy ve vztahu k obcím	viz výše	rozvoj meziobecní spolupráce - vystupování jako jednotný subjekt
		maximalizace vlastního zisku, minimalizace nákladů	uvádění nepravdivých informací o možnostech obcí	viz výše	případné změny svozové firmy - podpora konkurence
		plné využití svých kapacit	zkreslování vykazovaných údajů	viz výše	oslovení firem i z okolních regionů a oblastí, efekt viz předchozí bod
		upřednostňování dlouhodobých kontraktů a smluv	nedokonalá evidence svezných odpadů	viz výše	úvahy o zavádění dokonalejších evidenčních systémů
		stabilní legislativní prostředí	zvyšující se složitost a množství povinností, související neúměrné náklady	uvažovat o svozových společnostech jako o mezičlátku (tzn. zvýšení nákladů částečně ponesou i obce)	akceptace aktuální situace a možností obcí, zohledňování jejich potřeb ze strany zákonodárných orgánů

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
8.	Obce se skládkou ve svém katastru	maximalizace příjmů z poplatků za uložení odpadu	výkyvy v návozech, nestálost očekávaných příjmů	předávání zkušeností, inspirace příklady dobré praxe	vzhledem k požadavkům legislativy důraz na minimalizace skládkování neupraveného odpadu
		využívání již existující skládky	nákladovost, hrozba vzniku ekologické zátěže	viz výše	podpora třídění, EVO
		minimalizace zátěže související dopravou a ostatního negativního působení	nadměrná zátěž hlukem, prachem, apod.	viz výše	viz výše, důraz na přijatelný způsob využívání skládky
9.	Sdělovací prostředky				
		snaha informovat občany	nedostatek odborných znalostí	kladný přístup k médiím	budování vzájemného pozitivního vztahu
		upřednostňování aktuálních a atraktivních kauz	zkreslování skutečností	korektní vzájemná spolupráce a komunikace	důraz na pravidelnost
		snaha o vlastní profit - viz předchozí bod	nekorektní snahy o zviditelnění, prezentace čistě subjektivních názorů	viz výše	viz výše
	ovlivnit co nejširší okruh veřejnosti	velký vliv na veřejné mínění, možnost rychlého šíření negativních „poplašných“ zpráv	vzájemná informovanost	obezřetně přistupovat ke zveřejňovaným prohlášením a informacím	
10.	Orgány státní správy				
		dodržování platné legislativy	časté aktualizace a změny legislativy	dotazy, připomínky - ze strany obcí	prosazovat pohled na vztah obec - státní správa jako spolupráce nikoli jako rivalita
		postup v souladu se záměry a strategickými dokumenty státu	růst administrativní náročnosti	nezbytný společný postup vůči státní správě	viz. výše
	reakce obcí na pokyny a požadavky	velký odstup a nadhled v negativním slova smyslu od reálné praxe	informační materiály poskytované obcím - důraz na bezproblémovou dostupnost	důraz na individuální přístup ke konkrétním problémům se zohledněním reálných podmínek	

Zdroj: vlastní zpracování

Dotčených skupin v oblasti odpadového hospodářství ORP je možné identifikovat několik, jejich přehled je uveden v tabulce výše. V následujícím textu budou uvedena vysvětlení a doplnění k jednotlivým bodům. Na otázku, která z uvedených skupin je nejdůležitější, je poměrně obtížné odpovédět, neboť všechny mají svá specifika, nicméně obce a občané budou pravděpodobně v této souvislosti jedny z nejdůležitějších.

Občané obcí v ORP jako jedna z hlavních a nejširších skupin mají několik poměrně logických očekávání. Jejich zájmem v území jsou především přiměřené poplatky za odpady, na tomto místě není až tak důležité jejich konkrétní výše, ale jejich eventuelní změny. Nejrozšířenější výše poplatku se pohybuje na úrovni 500 Kč, což není pro drtivou většinu občanů problém. Negativní reakce se objevují při zvýšení poplatků a je lhostejné pokud by se jednalo např. o změnu ze 400 Kč na 450 Kč nebo z 500 Kč na 550 Kč, efekt působící na občany bude identický.

Občané si přejí mít též k dispozici přehledné a především snadno dohledatelné informace např. o dobách a časech vývozů apod., dále je jejich zájmem minimalizace nákladů spojených s tříděním odpadu obecně, s čímž souvisí dobrá dostupnost nádob, a neopomenutelný je pořádek kolem sběrných míst jako zástupce estetického hlediska.

Rizikové záležitosti, které jsou spojené s občany, mohou vyústit především k nezájmu o tuto problematiku a záměrné porušování základních pravidel třídění. Zásadními opatřeními je především snaha o informování občanů a snaha o jejich zapojení a sounáležitost do celého systému odpadového hospodářství obce.

Obce jako takové jsou v tomto případě jako původci odpadů ústřední zájmovou skupinou, která ponese veškeré změny a jejich následky. V souhrnu lze očekávání obcí charakterizovat jako logickou snahu o zajištění dostatečného množství finančních prostředků a minimalizaci nákladovosti řešení problematiky odpadů. Hlavní snahou je především zajistit systém nakládání s odpady, který bude nejen finančně únosný, ale např. administrativní a jiná zátěž bude minimální.

Názory na spolupráci v oblasti záležitostí odpadů jsou velice opatrné až odmítavé, neboť chybějí zkušenosti a pro obec je realizace těchto představ a námětů v současné době relativně těžko uchopitelná a při prvním kontaktu s ní nesnadno uskutečnitelná. Komunikace mezi obcemi, která by směřovala k optimalizaci nakládání s odpady či případné meziobecní spolupráci v podstatě na území ORP neexistuje, její rozvoj a podpora je tedy bezesporu na místě.

Rizika ohrožující obce vycházejí především s nárůstem složitosti legislativních požadavků a složitosti celého systému, následné ztrátě orientace v problematice a tím pádem neschopnosti ji objektivně posuzovat. Prázdným místem je i nespolečná spolupráce s neziskovými organizacemi, která skýtá velký potenciál. Vše výše uvedené bude nutné řešit podporou meziobecní spolupráce a vzbuzením zájmu o související záležitosti.

Tato analýza provedená u zájmových skupin neziskových organizací přinesla poměrně zajímavé závěry. Pro jednoznačnost je ji nutné rozčlenit na dvě podskupiny s významně odlišnými požadavky a souvislostmi. Problematika ekologických neziskových organizací se všemi jejich očekáváními, spojenými

riziky a dalšími záležitostmi je poměrně dobře známá. Tyto organizace mohou být do určité míry hrozbou, což se v tomto konkrétním případě projevuje např. při diskuzích o stavbě jihlavské spalovny, kdy ekologická organizace Arnika společně se sdružením Společně pro Vysočinu prezentují řadu zkrslených a neúplných informací, které do značné míry utvářejí celkový názor a postoj veřejnosti.

Na druhé straně stojí ostatní neziskové organizace, pro obce v území jsou typické např. SDH, TJ, SK a další podobné organizace. V mnoha případech spolupráce již probíhá (typicky např. sběr železného šrotu organizovaný a zajišťovaný SDH), což lze hodnotit pozitivně a přínos k utváření sounáležitosti a tzv. „vtažení do problému“ je nesporný. Nicméně z analýzy vyplývá též skutečnost, že potenciál, který spolupráce obcí s těmito organizacemi skýtá je značně nevyužit, přičemž je poměrně značný.

Vzhledem k tomu, že k základním funkcím škol, zejména mateřských a základních, patří mimo jiné též výchovná funkce, je tato zájmová skupina velice důležitá a rozvoj spolupráce obcí se školami bude mít řadu synergických efektů. Angažování škol do záležitostí odpadového hospodářství je poměrně rozšířené a celkově lze říci, že počet projektů a akcí s touto tematikou roste. Typicky lze uvést např. rozšiřování spektra tříděných odpadů (nádoby na elektro, baterie, hliník, víčka od PET lahví a další), jako klasický a zavedený lze uvést sběr papíru, jehož prodej škola následně využívá k získání dodatečných finančních prostředků. Prostor pro spolupráci v oblasti odpadového hospodářství na ose škola-obec však existuje a i zde zůstává nevyužitý potenciál eventuelní meziobecní spolupráce, která by dané aktivity s velkým potenciálem, jednoznačně podporovala a rozvíjela.

Svozové firmy působící v území je nutné rozčlenit opět na dvě skupiny, neboť v území působí jako soukromé společnosti, tak i společnosti zřízené a vlastněné městy (typicky služby měst – Služby města Jihlavy, Služby Luka). Nicméně společným rysem je v tomto vztahu vystupování obce jako zákazníka. Hlavním cílem soukromých společností je samozřejmě dosažení zisku, což platí i pro svozové společnosti. Jednoznačná je jejich informační převaha ve vztahu k obcím, z čehož vychází též uvedená opatření a forma komunikace.

Jako samostatná dotčená skupina byly vyčleněny i obce se skládkou ve svém katastru, jejichž očekávání mohou být odlišná od výše uvedené skupiny obcí jako celku. V území ORP se jedná o skládku Henčov, respektive město Jihlavu. Záměrem je zde skládku využívat a po jejím zaplnění rekultivovat, protože obec, v jejímž katastru leží skládka, z ukládání odpadu získává nezanedbatelné finanční prostředky, existují samozřejmě záměry směřující k jejímu eventuelnímu rozšíření, které má však své meze a kapacitu.

Posledními dvěma zájmovými skupinami řešenými ve výše uvedeném přehledu jsou sdělovací prostředky a orgány státní správy. Sdělovací prostředky vzhledem ke své podstatě a nezávislosti lze jen do velice omezené míry, pokud se na věc díváme z pohledu obcí, ovlivnit. O jejich vlivu není nutné se zmiňovat, protože se jedná o záležitost všeobecnou a nikoli pouze „problém“ konkrétního území ORP.

Zmínka o zájmové skupině orgánů státní správy a státu jako celku je zde též zmíněna, ale v zásadě platí výše uvedené, že se jedná spíše o všeobecně platící záležitost charakteristickou pro všechna

ORP, nikoli o specifiku platící pouze pro analyzované ORP Jihlava. Vše podstatné je opět shrnuto v uvedeném přehledu výše.

b) Analýza rizik

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tab. 118: Analýza rizik

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P.D		
1.	Finanční rizika	nedostatek finančních prostředků obecně	2	5	10	efektivní a odpovědné hospodaření	obec
		nedostatek dotačních titulů s tematikou odpadového hospodářství	2	3	6	připomínky směrem ke státním orgánům	obec
		nepřiznání dotace na určitý projekt	3	4	12	dostupné poradenství pro obce	obec
		růst cen svozových společností	4	3	12	jednotné vystupování - podpora konkurence	obec
		růst poplatků za ukládání odpadů na skládky	5	3	15	podpora alternativ odstraňování a využívání odpadů	obec
		pokles výkupních cen surovin (např. kov, pet, papír, apod.)	3	3	9	více možností jak s odpady naložit	obec
		nutnost zvyšování poplatků na občana	3	4	12	optimalizace obecního systému sběru a třídění	obec, občané
2.	Organizační rizika	problémy s orientací v oblasti odpadového hospodářství	4	4	16	zajištění dostupného poradenství	obce
		neschopnost dohodnout se na společném postupu	3	4	12	podpora meziobecní spolupráce, konzultace a sjednocení zájmů	obce v orp, popřípadě jiném území se společným zájmem
		příliš protichůdné zájmy jednotlivých obcí	3	3	9	podpora meziobecní spolupráce, konzultace a sjednocení zájmů	obce
		neakceptace návrhů, nekomunikace	3	3	9	podpora meziobecní spolupráce, pravidelná komunikace	obce
		nezájem některých obcí o problematiku	2	2	4	zkvalitnění informovanosti, zlepšení dostupnosti informací, poradenství	obce
		absence či špatná dostupnost některých zařízení pro nakládání s odpady	3	4	12	prosazování společných zájmů obcí vůči státu (zapracování do legislativy a ostatních např. strategických dokumentů)	obce, občané, firmy
		předimenzovaná zařízení - nevyužitá kapacita	2	4	8	důraz na dlouhodobý výhled a užitečnost při samotné realizaci	obce, investoři, popř. kraj, stát, apod.
3.							

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P.D		
	Právní riziko	složitá legislativa	5	4	20	snaha o průhlednost a zjednodušení legislativy	obec
		časté změny legislativy	5	4	20	minimalizace četnosti změn	obec
		zvyšování nároků na zástupce obcí	4	4	16	zjednodušení legislativy s důrazem na praktické použití	obec
		neplnění povinností vyplývajících z legislativy	3	5	15	snaha o průhlednost a zjednodušení legislativy	obec
		nepřízpůsobování legislativy požadavkům a reálným potřebám obcí	4	3	12	reflektovat zájmy a požadavky obcí jako směrodatné	obec
4.	Technické riziko	špatný stav nádob na sběr odpadu - zastaralost, nespolehlivost, vzhled	2	2	4	zajistit dostatek prostředků na jejich obnovu	obec
		poškození nádob a ostatních zařízení (vandalismus, neopatrná manipulace při svozu)	2	3	6	pravidelná kontrola, osvěta, spolupráce s občany	obec
		zastáravající používané technologie	3	4	12	dobře dostupné a nezkrusované informace o všech alternativách	obec, provozovatelé zařízení
		neochota akceptovat neefektivnější technologie	3	4	12	dobře dostupné a nezkrusované informace o všech alternativách	obec, provozovatelé zařízení
5.	Věcné riziko	neobjektivní nastavování cen ze strany svozových společností - rozdělení trhu, absence konkurence	3	4	12	zlepšení informovanosti obcí	obec
		špatný přístup pracovníků svozových společností	2	2	4	kontrola ze strany obcí	obec
		neochota považovat obce za rovnocenné partnery - informační převaha	2	3	6	zlepšení informovanosti obcí	obec
		zkreslování skutečností při jednání o cenách	3	4	12	zlepšení informovanosti obcí	obec
		neprůhledná fakturace	3	4	12	zlepšení informovanosti obcí	obec
		odmítání realizace některých běžně používaných technologií	4	5	20	důraz na praktické hledisko a objektivní důvody, obecná informovanost	stát, samospráva obecně

Zdroj: vlastní zpracování

Spektrum rizik, která se mohou v oblasti odpadového hospodářství obcí v rámci ORP vyskytnout, je poměrně široké. Základní strukturou je rozdělení do 5 hlavních skupin, které vystihují jejich podstatu.

Všechna uvedená rizika vztahující se na území ORP Jihlava jsou do značné míry použitelná a vztáhnutelná pro všechny obce, neboť z logiky věci obce provádějí identické činnosti, a tedy v zásadě čelí velice obdobným rizikům a jejich případným následkům.

Striktně stanovit, která skupina rizik obce ohrožuje nejvíce, není možné, protože rozsah dopadů může působit rozdílně na každou konkrétní obec. V zásadě je možné říci, že všechna rizika ohrožují tzv. ideální stav, jehož chtějí obce dosáhnout a tím je minimalizace nákladovosti odpadového hospodářství, avšak ve spojení s poskytováním kvalitních služeb, při jejichž využívání budou minimalizovány veškeré náklady obyvatel a současně bude docházet k maximalizaci pozitivních efektů a výsledků celého systému (jako je např. míra a kvalita třídění, minimální doplatky, nutnost poplatky neúměrně zvyšovat, apod.)

Situace odpadového hospodářství obcí, co se týká jejich financování, nevykazuje fatální nedostatky nebo krizové stavy, avšak je zde řada záležitostí, se kterými se obce musejí potýkat, a ne vždy se jedná o věci, kterým by se nedalo předejít. Základním krokem je dobrá finanční situace obcí obecně, kterou však ovlivňuje nespočet faktorů dalece přesahující oblast odpadového hospodářství. Konkrétně v této oblasti zde existují hrozby především růstu cen za služby svozových společností, které souvisí s řadou faktorů, jako jsou nárůsty poplatků za ukládání na skládku, snížení výkupních cen surovin a další. Přestože v předchozí větě uvedené bezpochyby dopadne na svozové společnosti, konečnými vlastníky rizika jsou obce jako zákazníci, potažmo občané, kteří tyto změny vždy, byť se zpožděním, jako poslední článek tohoto řetězce pocítí. Podstatná rizika se pojí též s dotačními tituly v oblasti odpadů, které jsou z principu samozřejmě příležitostmi, avšak provedená investice, jejíž krytí se z velké části předpokládá prostřednictvím dotace, může být velice výrazným problémem. Z tohoto vyplývá jednoznačné opatření a požadavek na maximální zjednodušení v současné době velice složitého dotačního systému.

Další skupinou rizik jsou rizika organizační. Výrazným nedostatkem obcí v ORP je určitý stupeň nezájmu a neochoty vystupovat jednotně, např. ve vztahu ke svozovým společnostem a v oblasti odpadového hospodářství vzájemně spolupracovat. Rizika spojená s tímto stavem jsou uvedena v tabulce a jejich konkrétní dopady jsou jednoznačné, jedná se zejména o prohlubování vzájemné nedůvěry a nedůvěry v akceschopnost a význam větších uskupení obcí obecně. Proto je v tomto ohledu bezpodmínečně nutné postupovat systematicky, postupně a s rozvahou, protože špatná zkušenost může odsoudit řadu záměrů k odmítnutí.

Poslední dvě v této skupině uvedená rizika nejsou svým významem ani dopadem zanedbatelná, a jsou vzájemně provázaná. Aktuálním problémem je absence ZEVO, tedy v západní Evropě rozšířená a používaná technologie. Její neexistence se v území neprojevuje v současnosti, neboť stejně jako v celé ČR převažuje skládkování odpadu. Avšak do budoucna bude muset být tento nedostatek řešen, samotné zařízení je typické značnou nákladovostí, proto je otázkou, zda bude vhodnější více menších zařízení nebo jedno velké, např. krajské. Což je opět v úzké souvislosti s rizikem špatným odhadnutím kapacity a předimenzování nebo naopak poddimenzování realizovaného zařízení. Zjištění postojů a názorů obcí

a jejich sladění bude na tomto místě jedním z mnoha důvodů pro rozvoj meziobecní spolupráce v oblasti odpadového hospodářství.

Překážka, která je mnohdy pro obce obtížně překonávatelná je též nepřehledná a složitá legislativa odpadového hospodářství, přičemž je pro zástupce především menších obcí, kterých je v ORP Jihlava drtivá většina a kteří vykonávají své funkce zpravidla jako neuvolnění, značným problémem. Přičemž její nedodržení či opomenutí případných povinností může mít značné negativní následky, které se opět v podobně sankcí a ostatních postihů promítnou do finanční stránky věci. Riziko spojené s nereflexivním zájmem a požadavků obce celkově může tkvít ve ztrátě zájmu o problematiku odpadů celkově, což vyplývá z toho, že obce se budou stále častěji omezovat pouze na zvládnutí zákonných požadavků a nebudou mít dostatek prostředků a energie na tzv. „něco navíc“. Následkem veškerých rizik spojených s legislativním prostředím, může zasahovat i do ochoty občanů kandidovat do zastupitelstev a na posty starostů. Reálně tedy hrozí, že opět převážně v nejmenších obcích, zkrátka nebude mít nikdo z občanů zájem veškerá rizika, která se pojí s výkonem veřejné funkce zastupitele a zvláště starosty, podstupovat. Přičemž tento problém je dlouhodobě podceňován a zákonodárnými orgány značně opomíjen.

Skupina technických rizik může mít několik základních rovin. V zásadě je zde otázkou využívání efektivních a v delším časovém horizontu použitelných technologií, což závisí na velikosti a typu daného zařízení. Na tomto místě je opět výrazná provázanost s rizikem finančním v podobně konečného neposkytnutí již schválené dotace, neboť obce v území nejsou v řadě případů schopny samostatně realizovat výstavbu těchto zařízení. Společný postup obcí by zde byl jednoznačným pozitivem a předpokladem pro výstavbu zařízení a použití technologií, ne těch nejlevnějších, ale těch, které jsou pro dané území nejvýhodnější.

Obce se často potýkají i se špatným technickým stavem nádob a souvisejícími náklady na jejich obnovu. V praxi jsou nádoby buď pronajímány, nebo vlastněny přímo obcí, přičemž obě varianty mají řadu výhod i nevýhod. Stav nádob je ve většině případů v uspokojivém stavu, co se týká základních separovaných složek, obměna nádob probíhá průběžně, výraznější problémy zde nejsou. Což ale neznamená, že není prostor k zlepšování situace. V neposlední řadě je zde obecně známé riziko vandalizmu a záměrného poškození nádob, znečišťování okolí sběrných míst a hnízd a souvisejících záležitostí a jevů.

Další skupinou rizik, se kterými se obce musejí potýkat, jsou rizika věcná, která bezprostředně souvisí s poskytováním služeb v odpadovém hospodářství. Rizika této skupiny mohou mít značné následky, ale ne všechna v tabulce uvedená jsou ve velké míře v ORP rozšířena a jsou problémem všech obcí. Co se týká samotného přístupu a jednání svozových společností, nepochybným úskalím je zde informační převaha a vzhledem k absenci systémů přesného vážení a vykazování kolik, která obec konkrétně vyprodukovala odpadu, je zde prostor pro určitou manipulaci a nejasné stanovování cen. Samozřejmě je toto eliminováno fakturací za počet vývozů, avšak absence evidenčního a vážního systému to neřeší. Stížnosti na špatný přístup pracovníků svozových společností jsou ojedinělé.

Negativní postoje k realizaci konkrétních zařízení na spalování odpadů, typicky ZEVO, vychází především z již zmíněné chybějící objektivní informovanosti. I když v těchto konkrétních případech nelze říci, že převažují vyloženě odmítavé názory.

5.1.4 SWOT analýza

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP

Tab. 119: SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
1. Způsob a struktura nakládání s odpady je standardní v rámci ČR i Kraje Vysočina	1. Vysoký podíl odpadu ukládaného na skládky
2. Pravidelné organizace mobilních svozů i v malých obcích	2. Nedořešené sanace a rekultivace v řadě lokalit – staré ekologické zátěže
3. Spolupráce se školami, neziskovými organizacemi v otázkách sběru a třídění odpadů (např. papír, kov)	3. Postupně plnění skládek
4. Město Jihlava jako centrum je dobrým vzorem pro ostatní obce v ORP	4. Chybějící zařízení ZEVO
5. Zavádění pilotních projektů sběru BRO	5. Malý zájem některých obcí o odpadové hospodářství, včetně přesného přehledu nákladů
6. Dostatečná síť sběrných nádob na separovaný odpad v obcích všech velikostí	6. Meziobecní spolupráce pouze výjimečná
7. Menší obce – značná část obyvatel má vlastní kompost	7. Nepřesnosti v evidenci skutečně vyprodukovaných odpadů
8. Třídění probíhá ve všech obcích ORP	8. Velký počet malých obcí, které nemají dostatek prostředků pro kvalitní zajištění agendy
9. Do určité míry zažité základní principy (třídění, mobilní svozy, apod.)	9. Řada svazků obcí funguje pouze formálně, nikoli prakticky
10. Řada obcí je přístupná novým návrhům a postupům	10. Malé povědomí obcí o možnostech snižování nákladů na odpadové hospodářství
	11. Neexistence jednoduchých a přehledných studií a dat, které by usnadňovaly zejména menším obcím rozhodování a postup
	12. Převážně v menších obcích dochází ke spalování odpadů v lokálních topeništích
	13. Nepořádek zejména v okolí sběrných míst
Příležitosti	Hrozby
1. Možnost využít potenciálu meziobecní spolupráce – velikostní struktura obcí	1. Problémy s ukládáním odpadu – nedostatečná kapacita skládek do budoucna
2. Využít již existujících svazků obcí a podnítit diskuze o spolupráce v oblasti odpadového hospodářství	2. Negativní postoj veřejnosti k ZEVO
3. Snižit množství SKO pomocí zavádění systémů separace BRO	3. Silný vliv ekologických organizací do jisté míry zkreslující reálná fakta a údaje
4. Prostřednictvím meziobecní spolupráce tlačit na snížení cen za svoz odpadu	4. Rozpory mezi jednotlivými institucemi a subjekty v území
5. Využít veškerého potenciálu již existujících svazků obcí	5. Nezájem občanů o třídění
6. Zvážit možnosti renovací zakládacích listin a ostatních dokumentů existujících svazků obcí	6. Negativní postoj k novým projektům a systémům sběru a třídění odpadů
7. Inspirovat se příklady dobré praxe meziobecní spolupráce, a to nejen v rámci SO ORP Jihlava	7. Nezájem obcí o meziobecní spolupráci obecně
8. Využít potenciálu vytvoření nových svazků obcí či doplnění stávajících, aby lépe odpovídaly územnímu rozložení obcí	8. Ztráta přehledu v problematice odpadového hospodářství (složitá legislativa)
9. Započít diskuzi a vzbudit zájem o revizi výdajů na odpadové hospodářství s alternativou jejich možného snížení	9. Nemožnost z pozice jediné obce výrazně promluvit do cen svozových společností
10. Pokračovat ve zvýhodněném prodeji domácích kompostérů	10. V souvislosti s eventuální výstavbou ZEVO – rezignace na třídění (viz výše uvedené dezinterpretace faktů)

Zdroj: Vlastní zpracování

Uvedená SWOT analýza odpadového hospodářství v ORP Jihlava, zpracovávaná ve výše uvedené tabulce, přibližuje aktuální situaci odpadového hospodářství v daném území. Souhrnně lze konstatovat, že mezi pozitivními a negativními hlediska není markantní nepoměr, který by bylo možné v současné době nazvat krizovým stavem. Co se týká výhledu do budoucna, nachází se zde však řada záležitostí, které je nutné diskutovat a bez velkého otálení řešit. Totéž platí i pro řešení konkrétních uvedených problémů a možností zlepšení se v oblastech, které byly zařazeny mezi tzv. slabé stránky. Taktéž příležitostí, které mohou obce v území využít je několik, přičemž předpokladem řady z nich je určitá míra meziobecní spolupráce. Přínosná zde bude jakákoli spolupráce bez ohledu na její rozsah, protože vzhledem ke složitosti a obsáhlosti problematiky není možné zásadnější kroky, vyžadující větší množství prostředků, času a úsilí, činit unáhleně a bez příslušné přípravy a vyjasnění všech záležitostí, souvislostí a případných následků. Na tomto místě je nutné ještě avizovat, že předchozí informace neznamená doporučení k přílišné opatrnosti nebo doporučení nerealizace větších projektů a záměrů z důvodu obavy neúspěchu či jiných spojených problémů.

První oblastí, kterou se SWOT analýza zabývá, jsou silné stránky. Jedná se o oblast, kterou je nutné udržovat a rozvíjet a maximálně využívat z nich plynoucí pozitiva a přínosy. Co se týká odpadového hospodářství, základních postupů, systémů třídění, apod. nejsou zde výraznější odchylky ať už od průměru ČR nebo Kraje Vysočina. Centrem ORP Jihlava je logicky krajské město Jihlava, jehož postupy a zavádění konkrétních kroků v rámci odpadového hospodářství je pro ostatní obce poměrně dobrým vzorem s možností inspirace. Město Jihlava, samozřejmě ve spolupráci se společností Služby města Jihlavy s.r.o., která fakticky služby v odpadovém hospodářství zajišťuje, se zasloužily o nadprůměrnou kvalitu a funkčnost odpadového hospodářství města. Vzhledem k významu města i rozsahu působnosti, přesněji řečeno svozové oblasti SMJ, je vliv na okolní obce, který samozřejmě není stejný u všech obcí ORP, bezesporu do určité míry významný.

Pozitivem je též stále aktuálnější diskuze o nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, jeho sběr zahajuje i město Jihlava (lokality Zborná a Pávov) a i v řadě dalších obcí jsou ve fázi příprav konkrétní projekty, řešící záležitost biologicky rozložitelných odpadů. Nesporným kladem je též poměrně rozšířené domácí kompostování, kdy občané tento odpad sami zpracovávají a využívají ho na svých zahradách a pozemcích. V obcích jsou velice časté kompostéry vlastní výroby a následné kompostování, přičemž tento proces nijak nezatěžuje obecní rozpočty. Alternativou k této variantě je poskytování dotovaných kompostérů občanům, tento postup je použitelný pro obce všech velikostních kategorií. Např. na rozdíl od sběru prostřednictvím stálých sběrných hnízd s kontejnery, jehož zřízení není vhodné převážně pro menší obce z řady praktických důvodů. Jako příklady obcí, ve kterých jsou tyto projekty realizovány, nebo se plánují je město Polná, Třešť, Brtnice a další.

Co se týká dalších druhů separovaných odpadů, na poměrně dobré úrovni existují zažitá principy a postupy třídění, které zahrnují řadu dílčích kroků a jsou zejména pro převažující skupinu menších obcí relativně vhodné a zejména praktické. Úroveň v jednotlivých obcích je samozřejmě různá. Ve všech obcích ORP probíhá třídění odpadu alespoň na základní úrovni, kterou je separace plastu, skla, kovu, popřípadě papíru, součástí systému jsou i sběry objemného a nebezpečného odpadu, které fungují zejména prostřednictvím mobilních svozů v předem avizovaných termínech a na stanovených místech.

Pozitivy, které podporují nejen rozvoj odpadového hospodářství v území, ale taky rozvíjejí spolupráci a podporují společný zájem a tím i lokální soudržnost, jsou příklady spolupráce obcí se školami, popřípadě neziskovými organizacemi. Rozšířené jsou sběry papíru (ale i dalších odpadů jako jsou víčka od PET lahví, baterie, hliník a další) realizované základními školami a také sběr kovů, který v obcích zajišťují velice často neziskové organizace, přičemž typickým příkladem jsou zde SDH (sbory dobrovolných hasičů). Existence těchto aktivit a spolupráce je oboustranným přínosem, jak pro obec jako původce odpadu, tak i pro konkrétní zainteresované organizace.

Nedostatky a slabá místa, kterými ORP Jihlava trpí, jsou v řadě případů záležitosti, které řeší většina regionů nejen v kraji Vysočina, ale i v celé České republice, samozřejmě s určitými místními specifiky a zvláštnostmi. Jedná se především o skutečnost, že vysoký podíl odpadů je ukládaný na skládky aniž by prošel jakoukoli úpravou, tento stav je však typický i pro celou ČR. V souvislosti s tím, je nedostatkem území ORP absence ZEVO, které by tento problém do jisté míry řešilo. O případné výstavbě tohoto zařízení se v současné době jedná a probíhá řada diskuzí, přičemž hlavním aktérem je pochopitelně město Jihlava. Zatím však nedošlo ke zvolení konkrétní varianty (uvažována je jednak jedna "krajská spalovna" s kapacitou kolem 150 kt, tak i několik menších zařízení s výrazně nižšími kapacitami). Je jednoznačné, že rozsah této záležitosti dalece přesahuje úroveň jedné obce a podpora meziobecní spolupráce a zapojení dotčených obcí do řešení problému by byly bezesporu přínosné. Nicméně situaci je nutné aktuálně řešit, a to vzhledem k zaplňujícím se skládkám a příslušné nadnárodní legislativě EU, směřující k omezení respektive zamezení skládkování neupraveného odpadu.

Obce se také často potýkají, ať už to reflektují více či méně, s tím, že vykazování vyprodukovaného odpadu od společností, které zajišťují svozy, není do značné míry přesný a je z velké části založené na odhadu, popřípadě průměrných hodnotách a normách (typicky přepočty podle ks kontejnerů a nikoli jejich reálné naplněnosti). Chybí zde tedy přesná návaznost vynakládaných prostředků na skutečně vyprodukované množství odpadů. Vážní systémy jsou ale obecně poměrně sofistikovanou a tedy i nákladnou metodou, jejíž zavedení není otázkou krátkého časového horizontu.

S výše uvedeným úzce souvisí i nezáměr o bližší zkoumání a analyzování této problematiky a respektování současného stavu bez předpokladu zlepšení či úpravy, je to dáno tím, že zejména v malých obcích jsou na postihnutí všech důležitých oblastí, nejen odpadového hospodářství, často nedostačující personální kapacity. Jako příklad lze uvést vyplňování výkazů o vyprodukovaných odpadech, hlášení o produkci a nakládání s odpady pro společnost EKO-KOM. Tato činnost je obcemi často přenášena na svozovou společnost. Tento postup a další jemu podobné, ač se mohou při prvním pohledu zdát banální a nevýznamné, postupně přispívají k určité míře zneprůhlednění a postupnému zhoršování orientace jednotlivých obcí v celém systému a problematice odpadového hospodářství.

Nezanedbatelnou skupinou negativ je poměrně rozšířená praxe spalování odpadů v lokálních topeništích na tuhá paliva, což se týká především menších obcí. Častým výjevem je též nepořádek na území obcí, zejména v okolí stanovišť kontejnerů a dalších veřejných prostranstvích.

Přístup k informacím, týkajícím se odpadového hospodářství je poměrně snadný, zejména díky možnostem dálkového přístupu prostřednictvím internetu. Obce však často narážejí na problém obsáhlosti a složitosti informací. Z této situace vyplývá fakt absence jednoduchých, stručných a srozumitel-

ných shrnutí a doporučení pro obce, které by měly doprovázet složitější a rozsáhlejší strategie, koncepce a analýzy. Tato záležitost však není specifikem pouze sledovaného ORP, vyskytuje se napříč spektrem všech obcí, zejména těch menších.

Na závěr této části je nutné zmínit se i o stavu a úrovni meziobecní spolupráce v rámci odpadového hospodářství, ale i v obecné rovině. Existenci dobrovolných svazků obcí nelze automaticky považovat za signál dobře se rozvíjející a fungující meziobecní spolupráce, neboť není výjimkou, že dobrovolné svazky obcí existují pouze formálně bez realizace významnějších společných kroků nebo projektů. V této oblasti jsou na území ORP poměrně značné rezervy, z čehož vyplývá i významný prostor pro rozvoj.

Aktuální situace odpadového hospodářství obcí ORP Jihlava má poměrně značný potenciál ke zlepšení prostřednictvím využití určitých možností a příležitostí, které jsou dostupné a realizovatelné. Oblasti příležitostí je možné účelově rozdělit na dvě skupiny, přičemž první z nich se zabývá vyloženě otázkami odpadového hospodářství jako takového, zatímco druhá skupina je úzce spjata s možnostmi vzniku a rozvoje meziobecní spolupráce.

Nejprve k první uvedené skupině. Velkou a aktuální otázkou je v současné době nakládání se SKO a samozřejmě i snahy o snižování množství produkovaného SKO pomocí rozvoje systémů třídění. I když systémy třídění fungují v obcích ORP na poměrně dobré úrovni, prostory pro zlepšení zde bezesporu existují. Potenciál pro zlepšení separace využitelných složek obecně tkví především v komunikaci a důrazu na osvětu občanů. Nedostatky zde nejsou vyloženě v absenci osvěty, ale především v poskytnutí vhodných informací o smyslu a přínosu samotného třídění. Znalosti, které by bezesporu pomohly k uvědomělosti občanů, často chybějí. Veškeré další v tabulce uvedené příležitosti s výše uvedeným velice úzce souvisejí. Jedná se zejména o využití možnosti spolupráce se školami a neziskovými organizacemi, podporující jak sounáležitost k danému území, tak i o určitý typ výchovy a vzdělávání v oblasti odpadového hospodářství. Pro zlepšení stavu odpadového hospodářství mohou obce ORP využít i rezerv, které skýtá spolupráce s podnikatelskými subjekty, působícími v obcích. I zde platí výše uvedené přínosy jejich zapojení do systému.

Řešení otázky zaplněnosti skládek je sice otázkou územně přesahující jedno ORP, avšak vliv a postoje obcí jsou i tak velice důležité. Zde je nejdůležitější odpovědné a na základě objektivních informací provedené rozhodnutí a zaujatý postoj, neboť neuvážené striktní odmítání výstavby ZEVO, by mohlo do budoucna způsobit neúměrné náklady a další navazující obtíže.

Hrozby, kterým mohou být obce vystaveny, lze rozvést následovně. O problémech, které mohou obcím přinést záležitosti související se zaplněním kapacity skládek a s omezováním skládkování vyplývající z legislativy, bylo částečně již hovořeno výše. Nicméně i na tomto místě je nutné zdůraznit, že tyto problémy může ještě umocnit obecně negativní postoj veřejnosti k energetickému využívání odpadů obecně a v území ORP tyto postoje rozhodně nejsou ojedinělé. Zde opět narážíme na nedostatečnou informovanost a částečně též neobjektivní a do určité míry zkreslované informace, související mimo jiné i se zájmy a aktivitami ekologických neziskových organizací.

Obce se při realizaci nových projektů a souvisejících změn setkávají občas s negativními ohlasy z řad občanů. Hrozbou pro obecní systémy nakládání s odpady je samozřejmě nezáměr občanů o třídění obecně, respektive ignorování základních postupů a principů. S poměrně značnou dávkou opatrnosti je nutné postupovat i v případě publikování a prezentace informací o případném energetickém využití odpadů, protože zde existuje reálná hrozba rezignace a ztráty přesvědčení o smyslu a významu třídění.

Značnou hrozbou, kterou si do značné míry obce uvědomují v řadě různých oblastí, odpadové hospodářství nevyjímaje, je i pokračující trend v narůstající složitosti příslušné legislativy a tím pádem neúměrná zátěž odpovědných zástupců obcí. Vzhledem k faktu, že v ORP mají jednoznačnou převahu obce nejmenších velikostních kategorií, může mít tato skutečnost značné následky sahající daleko za hranice problematiky odpadového hospodářství.

Vzhledem k vyjednávací pozici jediné obce, která není ve vztahu ke svozované společnosti silnějším partnerem, zde plyne určité riziko i z odmítání meziobecní spolupráce. Obce v oblasti nakládání s odpady nevystupují jako konkurenti, a proto je třeba jejich kooperaci rozvíjet.

5.1.5 Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Základem veškerých předchozích analýz bylo charakterizovat situaci odpadového hospodářství v ORP Jihlava a též v jednotlivých obcích, které do tohoto regionu spadají. Cílem bylo též posoudit jednotlivé aspekty meziobecní spolupráce v této oblasti, a to jak meziobecní spolupráce již existující, tak i potenciálně možné v budoucnu. Cílem analýz bylo mimo jiné též vytvoření určitého teoretického základu pro hodnocení dané problematiky v území ORP, přičemž bude též nezbytným východiskem při následné tvorbě návrhové části, ve které budou již formulována konkrétní doporučení, kroky a náměty, ze kterých budou moci příslušné obce čerpat inspiraci pro zahájení nových nebo rozvoj již existujících forem meziobecní spolupráce ve všech různých úrovních a podobách.

Souhrnně lze tedy konstatovat, že v rámci ORP Jihlava meziobecní spolupráce v oblasti odpadového hospodářství probíhá, typicky v oblasti pořizování sběrných nádob, či realizaci sběrných dvorů. Zdeleka do této kooperace však nejsou zapojeny všechny obce, přičemž některé z nich nejsou členy žádného mikroregionu.

ORP Jihlava má sice řadu specifíků, avšak vyloženým, ať už pozitivním či negativním extrémním případem, co se oblasti odpadového hospodářství týká, rozhodně není. V území ORP funguje řada zařízení, která se v řadě ohledů nakládáním s odpady zabývají. Hustotu jejich sítě je možné hodnotit jako současným potřebám dostačující. Různé identifikované nedostatky, jako např. s výhledem do budoucna nedostačující kapacita skládek, chybějící ZEVO nebo např. nerozvinuté systémy separace BRO, jsou sice problematické stránky ORP Jihlava, avšak v měřítku Kraje Vysočina a celé ČR je jasné, že se jedná o záležitosti nikoli pouze lokálního charakteru.

Taktéž analýzy věnované produkci jednotlivých druhů odpadů, respektive způsobům nakládání s nimi, vycházejí jednak z místních specifických podmínek, které jsou však typické pro podmínky v Kraji Vysočina i v České republice. Určitým specifíkem je poměrně velký počet obcí patřících do menších veli-

kostních kategorií, pro které jsou snahy o využití výhod meziobecní spolupráce zvláště významné a neměly by stát mimo jejich zájem a pozornost.

Často diskutovaná separace odpadů je na základní úrovni přítomna ve všech obcích ORP, rozdíly v kvalitě systémů jsou samozřejmě patrné. Nicméně poměrně dobrý základ pro další rozvoj existuje. Potenciálem je především zapojení občanů, případně neziskových organizací a škol do problematiky a přispění tím nejen ke zlepšení aktuální, ale také budoucí situace v odpadovém hospodářství obcí. Hustota sběrné sítě, respektive přístup k jednotlivým sběrným místům, hnízdům a místům, kde je možné odkládat odpady je v současné době poměrně uspokojivá a i občané nejmenších obcí mají vše alespoň v základním rozsahu k dispozici. Přičemž je nutné konstatovat, že je tato problematika aktuálním tématem a v řadě případů se aktivně pracuje na rozvoji a zkvalitňování odpadového hospodářství obcí jako celku.

Protože je odpadové hospodářství poměrně nezanedbatelnou položkou v obecních rozpočtech a postupem času bude s největší pravděpodobností nabývat na významu, je třeba mu věnovat zvýšenou pozornost, neboť výraznější prostor pro růst podílu financování prostřednictvím poplatků od občanů zde neexistuje. Jak je patrné z provedených analýz, dotčenými skupinami nejsou pouze obce a v nich žijící občané, ale problematika odpadového hospodářství je svým rozsahem poměrně široká, což platí i o potenciálních rizicích, která jsou s ní spojena a mohou se projevit nejen v rámci této oblasti, ale i v otázkách hospodaření obcí jako celku.

Závěrem je nutné zmínit a brát v úvahu fakt, že evidence produkce odpadů je nedokonalá, chybějí sofistikované evidenční systémy a vše se děje do určité míry na základě odhadů. Podstatnou oblastí s potenciálem k optimalizaci jsou též odpady produkované od firem, respektive živnostníků, které nejsou, v naprosté většině případů, evidovány odděleně, ale společně s komunálními odpady od občanů. Proto i v této oblasti je značný prostor pro směry rozvoje meziobecní spolupráce. Přičemž započít diskuzi a vzbudit zájem o meziobecní spolupráci v rámci odpadového hospodářství, potažmo v rámci ostatních oblastí činnosti obcí, je tím, čehož jsou předchozí analýzy prvním nepatrným krokem.

5.2 Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinové opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny z motivujících starostů a dalších představitelů obcí ze SO ORP Jihlava. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

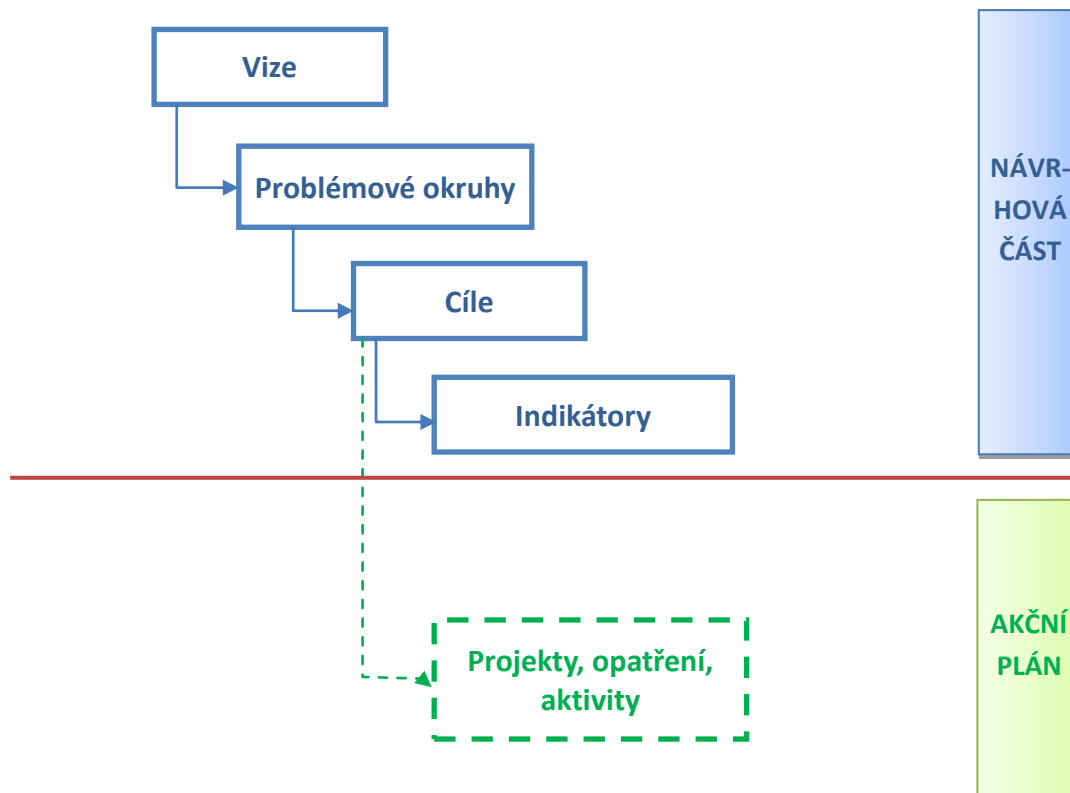
V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizaci

začíná tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Odpadové hospodářství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce „BEZPEČNÉ A ZDRAVÉ JIHLAVSKO“				
Odpadové hospodářství	Problémová oblast 1		Problémová oblast 2	
	Vysoké procento skládkování odpadu		Nedostatky v oblasti třídění odpadů	
	Cíl 1.1	Cíl 1.2	Cíl 2.1	Cíl 2.2
	Snížení míry skládkování též prostřednictvím energetického využívání odpadů	Na základě objektivních informací sjednotit přístup a názor k alternativám ke skládkování	Zajistit pro všechny občany dostupná místa k odevzdání základních využitelných složek komunálního odpadu	Zajištění EVVO pro všechny věkové skupiny obyvatel

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

5.2.2 Vize a problémové oblasti (okruhy)

„BEZPEČNÉ A ZDRAVÉ JIHLAVSKO“

SO ORP Jihlava je regionem se zdravým životním prostředím, kde jsou odpady ekologicky, ekonomicky a efektivně využívány, při zvyšující se míře separace a energetického využívání odpadů a minimalizací jejich skládkování. Z pohledu sociálních služeb je území SO rovnoměrně pokryto sítí sociálních zařízení, které nabízejí kvalitní sociální služby pro všechny cílové skupiny. Hojně jsou podporovány principy aktivní prorodinné politiky a ve vysoké míře je využívána činnost dobrovolníků. V oblasti školství je dostatečný počet moderních škol s odpovídající kapacitou s kvalifikovanými a aprobovanými pedagogy, kteří se podílejí na organizování zájmové činnosti, projektové činnosti a vzájemné spolupráci škol, která je propojená na život v obcích. V neposlední řadě je Jihlavsko destinací cestovního ruchu, která nabízí návštěvníkům místo se zdravou přírodou a množstvím kulturně historických, přírodních a technických památek. Široká nabídka hudebních a filmových festivalů nebo tradičních sportovních a turistických akcí přitahuje i zahraniční návštěvníky. Chod SO ORP Jihlava je vystavěn na vzájemné meziobecní spolupráci, která přispívá k pozitivnímu vývoji nejen ve zmíněných oblastech. Město Jihlava plní funkci aglomeračního jádra, úzce spolupracuje s městy Třešť a Polná a pečuje o všechny obce náležící do správního obvodu.

Problémová oblast 1 - Vysoké procento skládkování odpadu

Směsný komunální odpadů je jednou z nejvýznamnější a nejlépe diskutovaných skupin odpadů vůbec, což v případě obcí platí dvojnásob. Skládkování je v celé ČR a ORP Jihlava samozřejmě nevyjímaje nejrozšířenější způsob odstraňování odpadů, přičemž platí, že v ČR je skládkováno téměř 70 % vyprodukovaného směsného komunálního odpadu.

Všechny obce bez rozdílu velikosti jsou původci odpadu, z čehož vyplývá, že jsou za odpad, který je jejich občany vyprodukovan, odpovědné, respektive jsou odpovědné za nakládání s ním.

Co se týká toků směsného komunálního odpadu, je pro obce ORP z hlediska lokalizace a dojezdové vzdálenosti, stěžejní skládka Henčov, kterou provozuje společnost SMJ, s.r.o. Skládka svoji působností sice nepokrývá ORP Jihlava zcela, ale je na ní ukládán odpad z řady obcí. Kapacita skládky je v současné době odhadována na dalších cca 5 let, a to i pokud bereme v úvahu její nedávné rozšíření, které při současném návozu přesahujícím 30 tis. tun odpadu ročně, posunulo její životnost na dalších několik let. Vzhledem k poměrně širokým možnostem v oblasti dopravy nejsou obce v ORP Jihlava závislé pouze na tomto konkrétním zařízení, nicméně nárůst dopravních nákladů v případě vyčerpání její kapacity a nutnosti využívat zařízení vzdálenější je nezpochybnitelný.

Časový horizont v řádu několika let je vzhledem ke složitosti a nezbytnosti pozvolného vývoje celé záležitosti, poměrně krátký a je nezbytné hledat konkrétní efektivní řešení a zaujímat k celé problematice postoje založené na objektivních faktech a informacích včetně případné inspirace z příkladů dobré praxe v ČR i zahraničí.

Bezsporu platí, že záběr tohoto problémového okruhu je velice široký a vzhledem k jeho náročnosti dalece přesahuje možnosti a působnost jedné obce, potažmo i jednoho SO ORP. I přesto není možné obce z řešení této problematiky vyjmout a nezapojit je do diskuze a následného řešení této velice aktuální a s výhledem do budoucna velice důležité záležitosti.

Stav převahy skládkování SKO je samozřejmě dán historickým vývojem a bezsporu též určitou mírou negativního postoje k zařízením na energetické využívání odpadu, které je v nepříliš ojedinělých případech rozšířen jak mezi veřejností, tak mezi zástupci obcí. Dále též dlouhodobým neřešením koncepce a reakce na vývoj legislativy a odpadového hospodářství. Opět lze tento jev označit nikoli jako typický pro konkrétní SO ORP, ale značně rozšířen v rámci celé ČR. Výše byla tedy nepřímou zmíněna alternativa, která v současné době těžko nachází uplatnění, z čehož vyplývá aplikace energetického využívání odpadů v rozvinutých zemích západní Evropy, jako je např. i Rakousko a též řada dalších.

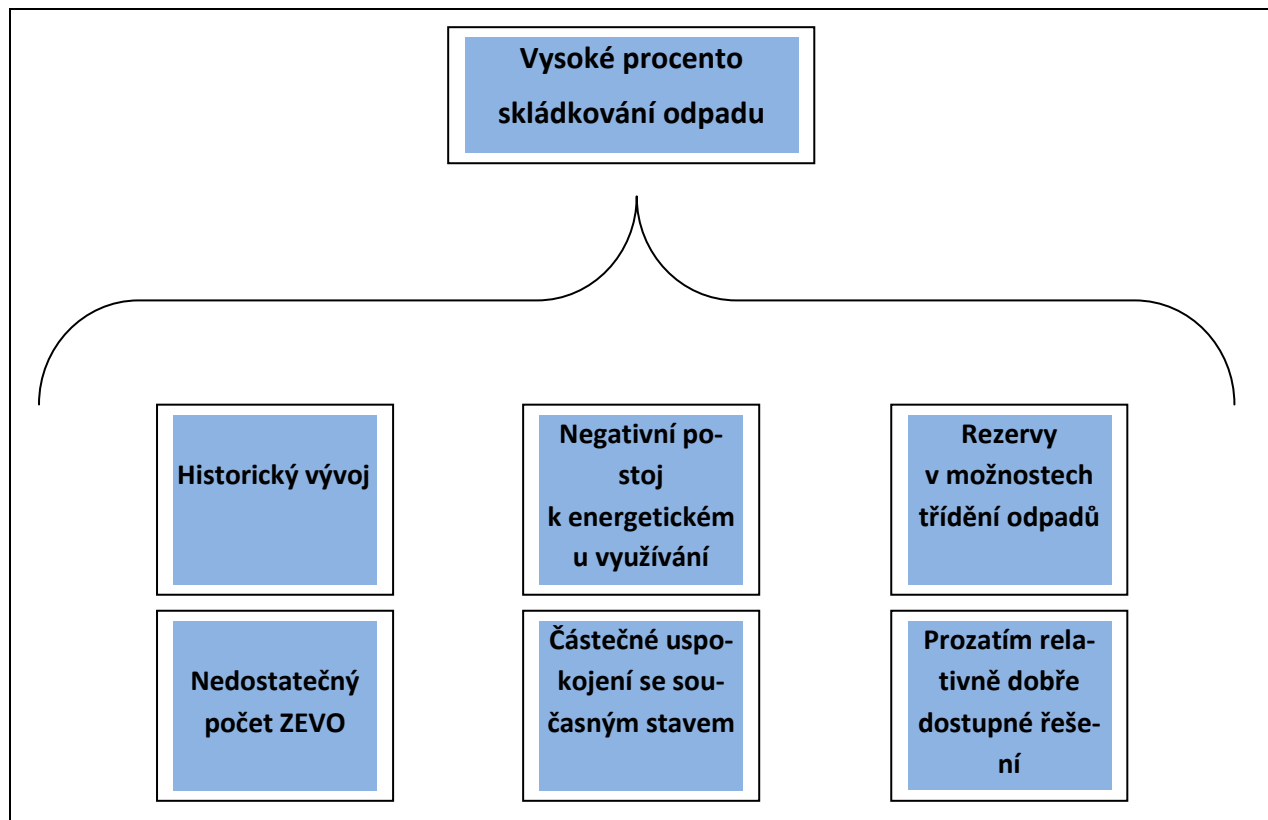
Celá problematika skládkování, respektive jeho postupného redukování a jeho nahrazování jinými způsoby odstraňování odpadů zcela logicky není separovanou, od ostatního oddělenou záležitostí. Naopak, jedná se o skutečnosti úzce provázané s mnoha dalšími otázkami, které jsou v menší či větší míře v oblasti odpadového hospodářství řešeny. Především problémové oblasti typu maximalizace separace odpadů, maximalizace využívání jeho využitelných složek, související výchova, vzdělání a osvěta a v neposlední řadě spolupráce obcí v těchto záležitostech, která skýtá řadu možností efektivnějšího a pro všechny strany výhodnější řešení, jsou s otázkami skládkování směsného komunálního

ho odpadu velice úzce spjaty a provázány. Je možné též říci, že je jimi řešení tohoto konkrétního problému do určité části podmíněno a je na jejich rozvoji závislé.

Jak vyplývá, z výše uvedeného, je vhodné, či lépe řečeno nutné, celou záležitost bezodkladně řešit a pracovat na výběru nejvhodnější varianty, která bude aplikována. Při těchto činnostech a postupech hrají obce a jejich představitelé jako majitelé odpadu, jako energeticky využitelné suroviny, s jejich názory a postoji, nezastupitelnou a velice důležitou roli v celém rozhodovacím procesu. Pro úplnost je nutné zmínit, že pokud budeme brát v úvahu pouze aktuální situaci, nelze současný stav označit vyloženě za kritický, nicméně vzhledem k již uvedeným konstatováním a složitosti problému je nezbytné jeho řešení s předstihem, již v současné době. Pro řešení každého problému v rámci výběru variant, samozřejmě i zde, existuje určitá nulová varianta, tedy předpoklad zachování současného stavu.

Pokud by tomu tak bylo a řešení bylo odkládáno, či by nebyla reflektována závažnosti situace, docházelo by při současné míře produkce SKO k postupnému zaplňování skládek. Ta zařízení, která disponují relativně velkými rezervami a kapacitami by do budoucna bezesporu těžila ze svého do určité míry výsadního postavení a poplatky za skládkování by nepochybně posupně rostly. Nárůst „ceny“ za skládkování je i obsahem politiky státu v oblasti odpadového hospodářství a vyplývá z trendu a cíle omezování skládkování v obecném slova smyslu. A to i díky logickému nárůstu přepravních nákladů. Toto vše by se negativně promítlo v rámci obecních rozpočtů a výdajových položek souvisejících s oblastí odpadového hospodářství.

Schéma 7: Vysoký podíl skládkování SKO

Zdroj: vlastní zpracování

Problémová oblast 2 „Nedostatky v oblasti třídění odpadů“

Třídění odpadů v obecném slova smyslu je též značně širokou záležitostí, kterou řeší každá obec, respektive všichni občané tam žijící. Samotná množství vytríděného komunálního odpadu ovlivňuje řada faktorů a jak je patrné z dat v analytické části, nevykazují tato množství konkrétní trend. Ale jsou do určité míry poměrně značně proměnlivá, což mimo jiné vyplývá i z faktu, že v produkci odpadů jsou započítány i odpady z obalů z firem a podniků, přičemž je nesporná závislost jejich produkce na aktuální ekonomické situaci. I přesto, že je nesporné, že efektivita třídění v jednotlivých obcích SO ORP vychází a závisí především na přístupu jednotlivců, může samotná obec svým přístupem a aktivitou, respektive poskytnutými možnostmi svým občanům, celou záležitost nasměrovat silně pozitivním směrem.

Z provedených analýz vyplývá, že prakticky všechny obce zajišťují sběr základních využitelných složek, a to papíru, skla a plastů. Sběrná hnízda se nacházejí i v těch nejmenších obcích, podobně pozitivní situace je i co se týká docházkové vzdálenosti k nim, která není, samozřejmě ne bezvýhradně, významným problémem a překážkou. Postupně se objevují i kontejnery na sběr textilu, popřípadě elektrozařízení, či velice zřídka nápojových kartonů, které jsou ve většině případů sbírány společně s plasty. Postupně se vyvíjí i situace v záležitosti sběru kovů a to především v souvislosti s připravovanou legislativou. Samostatnou a velice důležitou kapitolou je bezesporu též separace biologicky rozložitelných komunálních odpadů, trend vyplývající z produkce BRKO však nevykazuje rostoucí tendenci.

Jak bylo naznačeno, situace v této oblasti se v řadě případů vyvíjí pozitivním směrem, nicméně značné rezervy a nedostatky by měly být předmětem zájmu a řešení v nadcházejících obdobích. Pokud pomineme individuální přístup konkrétních občanů, který v mnoha případech ze strany obcí nelze v mnoha ohledech zcela ovlivnit, je zde řada záležitostí, které svou aktivitou obce naopak ovlivnit mohou.

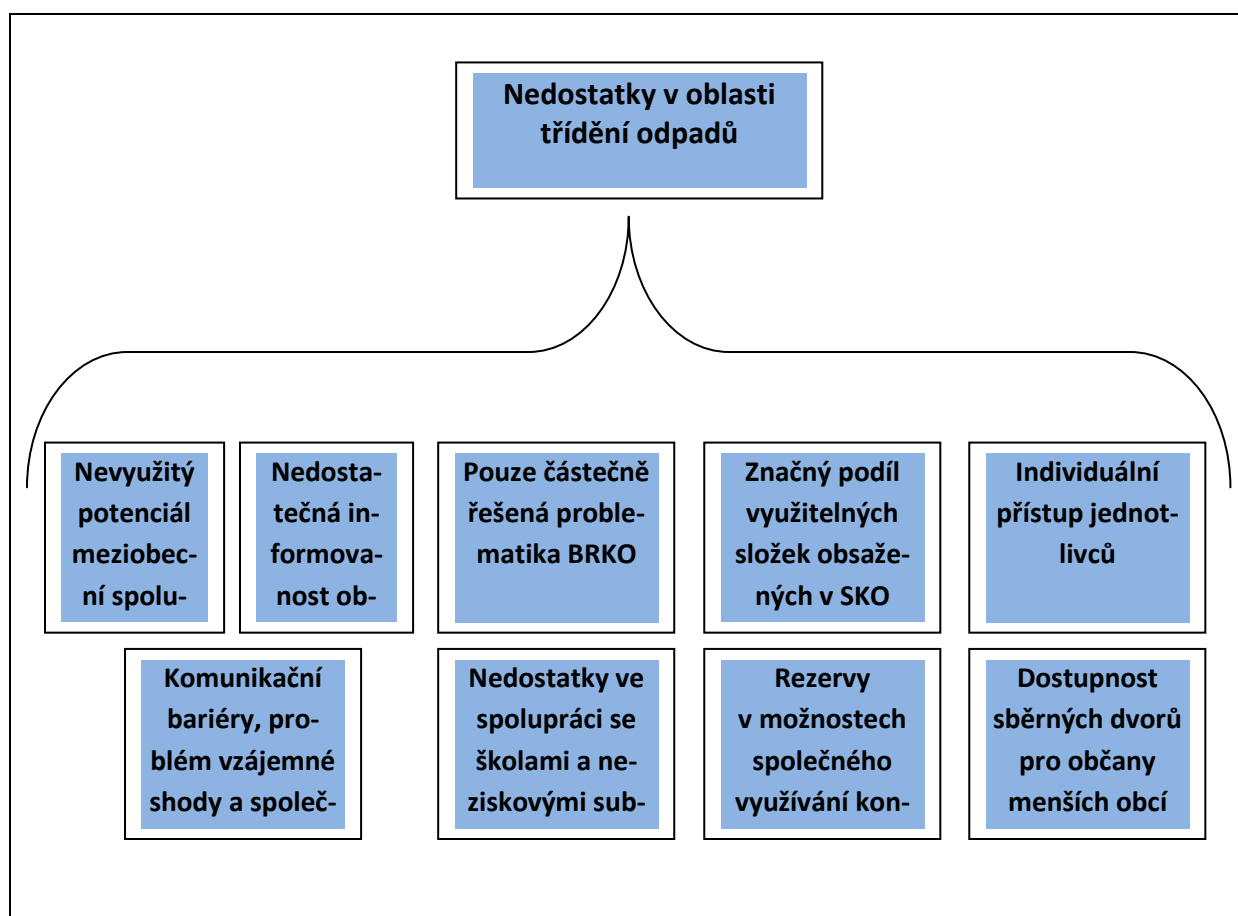
Důležitým znakem je bezesporu dostupnost nádob na jednotlivé složky odpadů, popřípadě sběrných hnízd a míst, kde je možné odpady odkládat. Velice přínosným počinem se prokázala být existence sběrných dvorů, které mají, co se týká spektra druhů odpadů, poměrně široký záběr. Fungující a odpadového hospodářství jako celek podporující jsou sběrné dvory Města Jihlavy, které jsou jejími občany hojně využívány. Tento postup však nelze vztáhnout na malé obce, které tvoří v SO ORP Jihlava drtivou většinu. Ale i zde, jak prokázaly konkrétní realizované projekty, typu sběrného dvora, který je využíván několika obcemi v Dušejově nebo v Lukách nad Jihlavou, se otevírá prostor pro realizace podobných aktivit a rozvoj spolupráce obcí směřující k rozvoji odpadového hospodářství celého SO ORP.

Zatím se jedná o vesměs ojedinělé případy, kdy je nutné zmínit, že samotné realizaci musí předcházet nezbytná komunikace, sjednocení postojů a v neposlední řadě též záležitosti a otázky vynakládání finančních prostředků, a to nejen investičních, ale i velmi důležitých výdajů provozních.

Problematika separace odpadů úzce souvisí s výše uvedenou problematiku oblasti skládkování a z logiky věci a skutečností zde nastíněných jsou oba okruhy nezbytně propojeny a vzájemně se ovlivňují.

I jednotlivé kroky obcí směřující ke zdokonalování a podpoře sběru využitelných složek komunálních odpadů musí být podporovány dílčími aktivitami, které jsou nezbytně pod tímto tématem zahrnuty. Patří sem nejen osvěta obyvatel a návodný přístup zástupců obce a obecního úřadu jako takového, ale například i rozvoj spolupráce s neziskovými subjekty a školami, s jejichž pomocí dochází k rozšiřování obecného povědomí o nejvhodnějších způsobech a postupech jak s odpady nakládat. Informovanost a osvěta obyvatel by neměla být okrajovou činností, naopak, jedná se o jednoznačně nezbytnou podmínku pro rozvoj separace odpadů v jednotlivých obcích SO ORP, potažmo rozvoj spolupráce obcí v této oblasti. Neřešení tohoto problému, by mělo za následek především zvýšení množství SKO, z čehož plynou i větší nároky na kapacity skládek, respektive dalších zařízení pro nakládání s odpady, energetické využívání odpadů nevyjímaje. Je též nutné zmínit, že absence podpory a rozvoje oblasti separace odpadů může vést k zakořenění určitých návyků a postupů, které jsou do budoucna velice těžko odbouratelné a změnitelné. Primárně směřuje rozvoj separace odpadů s výhledem do budoucna též k úspoře nákladů za ukládání SKO na skládky a samozřejmě také k úspoře materiálových zdrojů, kdy budou určité složky odpadů opětovně využívány při výrobě.

Schéma 8: Nedostatky v oblasti třídění odpadů

Zdroj: vlastní zpracování

Výše uvedené nastíněné problémové okruhy jsou, jak je patrné, svým záběrem velice široké, což vyplývá ze složitosti a vzájemné provázanosti celé problematiky odpadového hospodářství, kdy jedna skutečně úzce souvisí s mnoha ostatními. Nejpalčivější záležitosti však byly vyzdvihnuty a zdůrazněny. Zásadní předpoklady se opírají i o postoje a názory sdílené, jak zástupci odborné veřejnosti, tak i zástupci jednotlivých obcí SO ORP Jihlava, prostřednictvím jejichž názorů byly výše uvedené myšlenky a konstatování též utvářeny. I když je odpadové hospodářství jednou z mnoha oblastí náročné agendy obcí, nestojí v pozadí zájmu.

5.2.3 Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Vysoké procento skládkování odpadu
Cíl 1.1	Snížení míry skládkování též prostřednictvím energetického využívání odpadů
Popis cíle	<p>Skládkování odpadů je jednoznačně nejvíce používaným způsobem odstraňování SKO v daném území. Využívaná je především skládka Henčov, jejíž kapacita je samozřejmě značně omezená a v řádech let, dojde k jejímu naplnění. Tento cíl samotný bezesporu přesahuje působnost jednotlivých obcí i jednoho SO ORP. Nicméně velice důležitý je zde přístup obcí k samotné problematice EVO, respektive k úzce související problematice maximalizace třídění odpadů a tedy minimalizace výskytu využitelných složek v SKO. V rámci meziobecní spolupráce je vhodné zaujmout konkrétní a jednotné postoje a názory založené na objektivní, informacích a faktech. Důležitost tohoto cíle vyplývá především z aktuální legislativy, která výrazně omezuje, respektive zakazuje skládkování neupraveného SKO, což s sebou v oblasti nakládání a odstraňování se SKO přináší nemalou finanční zátěž rozpočtů jednotlivých obcí. Vše podtrhuje a zdůrazňuje fakt neexistence ZEVO na odstraňování SKO v Kraji Vysočina.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Zájem na vytvoření objektivních a jednoznačných studií EVO • Prezentace objektivních informací a příkladů dobré praxe • Sjednocení přístupu obcí • Pravidelná setkávání, konzultace • Spolupráce s krajem a snaha najít v dohledné době řešení • Uvažovat s EVO jako nezbytnou součástí systému nakládání se SKO • Maximalizovat separaci využitelných složek • Zajistit informovanost starostů, respektive ostatních zastupitelů jednotlivých obcí • Zajistit informovanost občanů • Zohledňovat budoucí legislativu a související povinnosti • Zohledňovat případné budoucí nemalé zvýšení nákladů na skládkování SKO

Název indikátorů k hodnocení cíle	Vytvoření společné strategie nakládání se SKO
Správce cíle	Motivující starostové, eventuálně představitelé existujících DSO (Mikroregion Polensko, Mikroregion Třeštsko)

Problémový okruh 1	Vysoké procento skládkování odpadu
Cíl 1.2	Na základě objektivních informací sjednotit přístup a názor k alternativám ke skládkování
Popis cíle	Cílem je především zajistit informovanost nejen zástupců jednotlivých obcí, ale také široké veřejnosti. Toto je nezbytný předpoklad pro výběr vhodné varianty jakým způsobem nakládat s odpady, včetně výběru takové varianty, která bude mít oporu v souhlasu většiny zainteresovaných subjektů, kterými obce bezesporu jsou. V současné době je nezpochybnitelné, že energetické využívání odpadů je v převažující míře považováno za cosi negativního, a to např. i v porovnání se skládkováním, jehož negativní vlivy jsou nepopíratelné. Je nezbytné zaměřit se na srozumitelnou formu osvěty a poskytování informací, a to s důrazem na věcnost, jednoznačnost a pravidelnost. Pouze na základě objektivních informací, jednotného přístupu a pohledu na věc je možné realizovat ve všech ohledech efektivní a do budoucna přínosná řešení a alternativy.
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Zveřejňovat výsledky již realizovaných studií • Poskytovat aktuální a objektivní informace • Informace přístupné jak elektronicky, tak i tištěnou formou • Zajistit pravidelnost poskytovaných informací a jejich opodstatněnost • Realizovat pravidelná setkání zástupců obcí s vyhrazením prostoru pro tuto problematiku • Jednoznačně vyčíslit eventuální budoucí náklady při striktním odmítání energetického využití odpadů • Zdůraznění vlivů aktuální i budoucí legislativy • Zajistit kvalitní komunikaci na úrovni obce – krajské město - kraj
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet obcí, jejichž zástupce se účastní společných jednání
Správce cíle	Motivující starostové, eventuálně představitelé existujících DSO (Mikroregion Polensko, Mikroregion Třeštsko)

Problémový okruh 2	Nedostatky v oblasti třídění odpadů
Cíl 2.1	Zajistit pro všechny občany dostupná místa k odevzdání základních využitelných složek komunálního odpadu
Popis cíle	<p>Základní předpokladem pro zvýšení míry třídění využitelných složek komunálního odpadu je existence sběrných míst v relativně dobře dostupné vzdálenosti pro všechny občany. Cílem je do budoucna zajistit, aby měli občané k dispozici místa, kde mohou odevzdávat příslušné druhy odpadů. Přičemž důraz bude samozřejmě kladem na základní složky, kterými v tomto smyslu jsou – papír, sklo, plast (nápojové kartony), textil, kov, objemný odpad, nebezpečný odpad a v neposlední řadě též biologicky rozložitelný komunální odpad a elektrozařízení.</p> <p>V současné době je v obcích standardem existence kontejnerů na první tři jmenované složky, určitým způsobem je řešena problematika kovů, částečně i textilu. Objemný a nebezpečný odpad je řešen v naprosté většině případů pravidelně organizovanými mobilními svozy.</p> <p>Tato situaci nicméně vyžaduje do budoucna určitou optimalizaci a potenciálem ke zkvalitnění bezesporu disponuje.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit alespoň v základním rozsahu možnost odevzdávat všechny základní druhy odpadů • Využívat i nadále mobilní varianty svozů • Inspirovat se již fungujícími systémy spolupráce obcí • Zajistit systém sběru textilu a kovů • Rozšířit sběr platů o separovaný sběr nápojových kartonů • Podporovat domácí kompostování jako v místních podmínkách nejideálnější variantu nakládání s BRKO • Zahájit vzájemnou meziobecní diskuzi o možnostech spolupráce v oblasti nakládání s odpady • Využít již existujících fungujících systémů • Jednoznačně vyčíslit náklady a přínosy konkrétního projektu • Připravit návrhy projektů společného postupu obcí v oblasti výstavby sběrného dvora • Mapovat eventuelní dotační možnosti jako alternativa spolufinancování daného projektu • Cíleně zdokonalovat již existující, nedokonalé systémy • Sledovat aktuální i připravovanou související legislativu • Připravit návrhy motivačních systémů a osvěty občanů

Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet obcí, které zajišťují sběr všech využitelných složek komunálního odpadu Počet sběrných dvorů společných pro několik obcí
Správce cíle	Motivující starostové, eventuálně představitelé existujících DSO

Problémový okruh 2	Nedostatky v oblasti třídění odpadů
Cíl 2.2	Zajištění EVVO pro všechny věkové skupiny obyvatelstva
Popis cíle	<p>Na tomto místě je prvořadým cílem zajistit kvalitní, dostupnou a pravidelnou informovanost občanů napříč všemi věkovými kategoriemi. Z čehož vyplývá nutnost využívat široké spektrum médií a způsobu prezentace a předávání konkrétních informací. Osvěta a nenásilné vzdělávání v oblasti nakládání s odpady je jedním z nejdůležitějších předpokladů pro zkvalitnění třídění odpadů v obecném slova smyslu, a to jak s cílem zlepšit současný stav, tak i co se týká budoucího výhledu, kdy bude bezesporu na separaci odpadů kladem rostoucí důraz.</p> <p>Při poskytování informací občanům je nezbytné využívat jak elektronické zdroje informací, tak i „klasickou formu“, např. ve formě vyvěšení na klasické úřední desce či jiným k tomu vyhrazených prostorách, připravit pro občany informační materiály, popř. základní informace uvádět přímo na místech určených ke shromažďování odpadů.</p> <p>Je nezpochybnitelné, že EVVO v určitém, samozřejmě omezeném rozsahu, existuje ve všech obcích SO ORP. Nicméně značné rezervy zde určitě existují a bude nezbytné se pokusit je v budoucnu naplno využívat. Zdůrazněné zaměření na všechny věkové skupiny, předpokládá i aktivní zapojení školských zařízení, včetně přípravy společných projektů a soutěží pro školy, které budou sloužit mimo jiné i ke vzdělávání v oblasti odpadového hospodářství.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Připravit zvláštní sekci na webu obce věnovaných problematice odpadů • Zajistit přípravu a distribuce informačních materiálů • Využívat k informování klasickou úřední desku a ostatní podobné plochy, které jsou k dispozici • Základní informace instalovat přímo na místa, kde je možné odpad odkládat

	<ul style="list-style-type: none"> • Řadit problematiku odpadů na program jednání zastupitelstva za účasti veřejnosti • Při třídění odpadů spolupracovat se školami • Zorganizovat dlouhodobou vzdělávací soutěž pro školy z několika obcí s tematikou separace odpadů a odpadového hospodářství obecně • Pravidelně sledovat případné změny legislativy • Využít potenciálu meziobecní spolupráci v organizaci soutěží i osvěty obecně (např. příprava materiálů, distribuce, aktuálnost informací, apod.) • Zapojit místní neziskové organizace (podpora pocitu sounáležitosti a angažovanosti v záležitostech, které řeší obec)
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet obcí, které poskytují občanům pravidelný informační servis (webové stránky, letáky)
Správce cíle	Motivující starostové, eventuelně představitelé existujících DSO

5.2.4 Indikátory

INDIKÁTORY VÝSLEDKU

Problémový okruh	Problémový okruh 1 „Vysoké procento skládková- ní odpadu“		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet obcí, které se účastní společných setkání s tematikou energetického využívání odpadů		
Měrná jednotka	Počet obcí		
Správce měřítka	Zástupci jednotlivých DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Setkání s uvedenou tematikou se účastní alespoň 50% obcí	Setkání s uvedenou tematikou se účastní alespoň 75% obcí
Skutečnost	Setkání se zaměřením na tuto tematiku se nerealizují, popř. jen v nepatrné míře.		
Popis měřítka:	Vzhledem k aktuální legislativě a předpokladu do budoucna ve vztahu k poměru skládkování a energetického využívání komunálního odpadu je za současné situace nezbytné již začít pracovat		

	na konkrétních krocích a mít ujasněné priority a stanovisko k této problematice. Je nezbytné zapojit do této problematiky dotčené subjekty, mezi které obce nepochybně patří. Energetické využívání je na základě řady zkreslených a ne zcela úplných informací v mnoha případech bez dalších souvislostí zavržováno a ve vztahu ke skládkování považováno za méně žádoucí. Zdůrazněním tohoto indikátoru dojde též k rozvoji diskuze na toto téma napříč dotčenými skupinami.
Metodika a výpočet:	Počet zúčastněných obcí na realizovaných setkání
Zdroj čerpání dat:	Informace od obcí, webové stránky, zjištění z konkrétních setkání

Problémový okruh	Problémový okruh 2 „Nedostatky v oblasti třídění odpadů“		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Realizované kroky k odstranění nedostatků v oblasti třídění odpadů		
Měrná jednotka	Počet příslušných realizovaných kroků		
Správce měřítka	Zástupci jednotlivých DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Příslušné kroky ve všech obcích ale spoň v rámci příprav	Již realizované příslušné konkrétní kroky ve všech obcích
Skutečnost	Různá úroveň systémů separace komunálního odpadu v obcích		
Popis měřítka:	Cílem indikátoru je stanovit přehled konkrétních opatření a kroků, které povedou k odstranění nedostatků v oblasti separace odpadů a ke zlepšení stávajících systémů odpadového hospodářství obcí. Škála těchto akcí, činností a kroků může být poměrně široká, nicméně důležitá v tomto ohledu je aktivita zaměřena na problematiku třídění odpadů, respektive odpadového hospodářství jako celku. Protože vzájemná diskuze, informovanost a zdůrazňování aktuálnosti a důležitosti tématu je jedné ze základních předpokladů pozitivního rozvoje.		
Metodika a výpočet:	Počet realizovaných kroků a opatření		
Zdroj čerpání dat:	Informace od obcí, webové stránky, místní šetření		

INDIKÁTORY VÝSTUPU

Cíl	Cíl 1.1 Snížení míry skládkování též prostřednictvím energetického využívání odpadů		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Vytvoření společné strategie nakládání se SKO		
Měrná jednotka	Realizace strategie – ano/ne (+ počet zapojených obcí ve strategii)		
Správce měřítka	Představitelé DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Přípravy společné strategie za účasti min 75% obcí SO ORP Jihlava	Společná strategie před finálním dokončením se zapojením všech obcí SO ORP
Skutečnost	Společná strategie neexistuje		
Popis měřítka:	Předpokladem pro úspěšné směřování k výše uvedenému cíli je společný postup na základě předem stanoveného plánu, potažmo harmonogramu. Společná strategie, za předpokladu zapojení maximálního počtu obcí v ORP a samozřejmě za předpokladu určité míry jejího dodržování a naplňování by mohla v aktuální situaci být poměrně dobrým vodítkem k cílům a požadavkům stanovených ze strany EU, státu, legislativou v obecném slova smyslu a v neposlední řadě též ochranou životního prostředí.		
Metodika a výpočet:	Existence společné strategie a počet zapojených obcí SO ORP		
Zdroj čerpání dat:	Informace od DSO a jednotlivých obcí, podkladové materiály ke strategii		

Cíl	Cíl 1.2 Na základě objektivních informací sjednotit přístup a názor k alternativám ke skládkování		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Počet obcí, jejichž zástupce se účastní společných jednání		
Měrná jednotka	Počet obcí, jejichž zástupce se účastní společných jednání		
Správce měřítka	Představitelé DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Pravidelná setkání s nadpoloviční účastí zástupců všech obcí SO ORP	Pravidelná setkání min. 1x ročně s účastí min. 75% zástupců všech obcí SO ORP
Skutečnost	V současné době se		

	nekoná (popř. výjimečně)		
Popis měřítka:	Obce v obecném slova smyslu jsou v problematice nakládání s odpady jednou z nejdůležitějších zájmových skupin a jejich názory a stanoviska by měly být brány v úvahu a v rámci jednotlivých kroků akceptovány. Vzhledem k současnému stavu legislativy a vzhledem k současnému stavu skládkování, respektive energetického využívání komunálního odpadu je nezbytné, aby se postoj subjektů, které by měly sledovat společný cíl a společný zájem, za tímto účelem sjednotil. A totéž platí i v případě tohoto indikátoru, který by měl zajistit pravidelnost setkávání, předávání názoru a zkušeností a objektivní informovanost, přičemž vše vyústí do jednoznačného uceleného postoje k dané problematice.		
Metodika a výpočet:	Počet obcí		
Zdroj čerpání dat:	Informace od jednotlivých zástupců obcí, podklady a výstupy z jednání		

Cíl	Cíl. 2. 1 Zajistit pro všechny občany dostupná místa k odevzdání základních druhů komunálního odpadu		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	Počet obcí, které zajišťují sběr všech využitelných složek komunálního odpadu		
Měrná jednotka	Počet obcí s kompletní strukturou (odpovídající kvality) sběru využitelných složek komunálního odpadu		
Správce měřítka	Zástupci jednotlivých DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Všechny obce v ORP (78 obcí)	Všechny obce v ORP (78 obcí)
Skutečnost	Nekompletní pokrytí všech složek		
Popis měřítka:	Povinnost sběru jednotlivých využitelných složek komunálního odpadu je již v současné době obsažena v aktuální dotčené legislativě a tento trend bude pokračovat i v budoucnu. Nicméně v systémech odpadového hospodářství obcí jsou v tomto ohledu značné rezervy, i když trend vývoje je pozitivní. Prostřednictvím indikátoru bude možné zmapovat a zjistit počet obcí, které zajišťují sběr všech využitelných složek komunálního odpadu, přičemž na tomto místě jsou zde myšleny následující složky – plast, papír, sklo, kov a bioodpady. Včetně dalších doplňujících složek typicky zapojení do zpětného odběru elektrozařízení, respektive sběr textilu.		

Metodika a výpočet:	Počet obcí, které zajišťují vše definované, viz výše
Zdroj čerpání dat:	Webové stránky obcí, informace od jednotlivých obcí

Cíl	Cíl. 2. 1 Zajistit pro všechny občany dostupná místa k odevzdání základních druhů komunálního odpadu		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	Počet sběrných dvorů společných pro několik obcí		
Měrná jednotka	Počet obcí, které mají vlastní SD/respektive smluvně zajištěný SD		
Správce měřítka	Zástupci jednotlivých DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Min 50% má k dispozici sběrný dvůr (vlastní/respektive smluvně zajištěný)	Min 70% má k dispozici sběrný dvůr (vlastní/respektive smluvně zajištěný)
Skutečnost	V současné době se sběrné dvory nachzejí v Jihlavě, dále fungují SD Luka nad Jihlavou, SD Dušejov, které jsou společné pro několik obcí		
Popis měřítka:	Snižování míry skládkování podporuje řada různých opatření, které jsou více či méně vhodná pro meziobecní spolupráci. Jedním z nich je s nesporným kladným vlivem je zřizování sběrných dvorů, které jsou společné pro více obcí, které je společně využívají i financují. Zřízení tohoto zařízení podporuje separaci využitelných složek a přímo tedy i snižování množství nevytříděného komunálního odpadu, které je v současné době v převážné většině skládkováno. Prostřednictvím indikátoru bude možné stanovit pokrok v této oblasti dle počtu nově zřízených sběrných dvorů s výhledem posuzování jejich fungování a využitelnosti.		
Metodika a výpočet:	Počet obcí, které mají vlastní SD/respektive smluvně zajištěný SD		
Zdroj čerpání dat:	Evidence Kraje Vysočina (http://extranet.kr-vysocina.cz/websouhlasy/), místní šetření, informace získané od obcí		

Cíl	Cíl 2. 2 Zajištění EVVO pro všechny věkové skupiny obyvatelstva		
Číslo indikátoru	7		
Název indikátoru	Počet obcí, které poskytují občanům pravidelný informační servis (webové stránky, letáky)		
Měrná jednotka	Počet takto aktivně spolupracujících obcí		
Správce měřítka	Zástupci jednotlivých DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Více než 50% obcí ORP	Všechny obce v ORP (78 obcí)
Skutečnost	Pouze zřídka – typicky větší obce		
Popis měřítka:	Zajištění EVVO pro občany napříč všemi věkovými kategoriemi je jedním z nejdůležitějších předpokladů pro zkvalitnění a rozvoj jejich přístupu k třídění odpadů komplexně. V této oblasti je nezbytná určitá aktivita obcí, kdy budou občanům předkládány konkrétní, jednoznačné, objektivní a pravidelně aktualizované informace o třídění odpadů a dalších souvislostech. Indikátor umožňuje sledovat konkrétní aktivity, jejich obsah a úroveň v jednotlivých obcích.		
Metodika a výpočet:	Počet obcí s aktualizovanými a komplexními informacemi v rámci odpadového hospodářství		
Zdroj čerpání dat:	Webové stránky obcí, informace od jednotlivých obcí		

5.3 Pravidla pro řízení strategie

5.3.1 Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Manažer strategie: Ing. Martin Čada
Členové řídicí skupiny: Zdeňka Švaříčková, Mgr. Stanislava Prokešová, Ing. Miluše Bradova, Ing. Zuzana Pátková, Mgr. Olga Zachariášová

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1.	Snížení míry skládkování též prostřednictvím energetického využívání odpadů	Motivující starostové, eventuálně představitelé existujících DSO
1.2.	Na základě objektivních informací sjednotit přístup a názor k alternativám ke skládkování	Motivující starostové, eventuálně představitelé existujících DSO
2.1.	Zajistit pro všechny občany dostupná místa k odevzdání základních využitelných složek komunálního odpadu	Motivující starostové, eventuálně představitelé existujících DSO
2.2.	Zajištění EVVO pro všechny věkové skupiny obyvatelstva	Motivující starostové, eventuálně představitelé existujících DSO

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
Indikátory výsledku		
	Počet obcí, které se účastní společných setkání s tematikou energetického využívání odpadů	Zástupci jednotlivých DSO
	Realizované kroky k odstranění nedostatků v oblasti třídění odpadů	Zástupci jednotlivých DSO
Indikátory výsledku		
	Vytvoření společné strategie nakládání se SKO	Zástupci jednotlivých DSO

	Počet obcí, jejichž zástupce se účastní společných jednání	Zástupci jednotlivých DSO
	Počet obcí, které zajišťují sběr všech využitelných složek komunálního odpadu	Zástupci jednotlivých DSO
	Počet sběrných dvorů společných pro několik obcí	Zástupci jednotlivých DSO
	Počet obcí, které poskytují občanům pravidelný informační servis (webové stránky, letáky)	Zástupci jednotlivých DSO

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu. Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	Každoročně v 1. -3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	Každoročně v 1. -2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2 Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitř-

ními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace									■					
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve

fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

5.4 Závěr a postup zpracování

5.4.1 Shrnutí

Aktuální situace v SO ORP v oblasti odpadového hospodářství obcí i odpadového hospodářství jako celku vykazuje určitá, pro tento region, typická specifika, ale také řadu záležitostí typických pro obce v obecném slova smyslu, které najdeme na většině míst ČR.

Odpadové hospodářství je velmi aktuálním a v souvislosti s aktuální a budoucí legislativou, respektive povinnostmi, které musí ČR a tedy potažmo i obce plnit. Z analýz vyplynula řada skutečností, o kterých je hovořeno výše. Je nutné též konstatovat, že ne na všechny problémové oblasti lze najít konkrétní řešení pouze v rámci jednoho SO ORP. Naopak typicky skládkování, respektive energetické

využívání odpadů je záležitostí velice širokou a je nutné ji řešit plosně, nikoli pouze v separovaných regionech.

Nicméně výše uvedené zcela určitě nevyklučuje a nepopírá možnost jednotlivých obcí se v této oblasti angažovat a určitou měrou přispívat k jejím kvalitativnímu rozvoji v dalším období.

Možnost ovlivnit konkrétní oblast ze strany obcí a odpadové hospodářství nevýjimaje, se zvyšuje přímo úměrně s velikostí obce, což je obecně známý fakt. Vzhledem k velikostní struktuře obcí v SO ORP Jihlava, kde jednoznačně převládají menší obcí, se může jejich pozice v určitých ohledech jevit jako do určité míry nevýhodná. Řešení tohoto problému může přinést právě meziobecní spolupráce, která je hlavním motem celého projektu „Meziobecní spolupráce“ a samozřejmě tedy i tohoto dokumentu.

Na základě všeho výše uvedeného i získaných informací během průběhu veškerých prací a shromažďování informací je nezbytné konstatovat, potenciál meziobecní spolupráce v oblasti odpadového hospodářství je v SO ORP Jihlava nenaplněn. Z toho však zcela určitě nevyplývá skutečnost, že by se kooperaci mezi obcemi nevyskytovala vůbec. Existuje řada v textu výše uvedených forem spolupráci a realizovaných, v současné době fungujících, projektů, základem jejichž realizace byla právě určitá forma fungující meziobecní spolupráce.

Protože je problematika odpadového hospodářství v celém svém rozsahu poměrně složitou záležitostí, je jednoznačné, že není možné meziobecní spolupráci utvářet a formovat uměle, v neopodstatně krátkém období nebo se snažit „agregovat“ obce či oblasti, které spolu historicky mají málo společného a existují zde nějaké typy překážek nebo zkrátka historické sounáležitosti k jiné skupině obcí. S přihlédnutím ke konkrétní situaci v SO ORP Jihlava, postoji a názoru obcí, míře rozvoje a fungování meziobecní spolupráce a všem ostatním souvislostem, byly též stanoveny cíle, respektive indikátory. Jejich cílem je, jednak postihnout a upozornit na nejpálčivější problémy v odpadovém hospodářství jako takovém, a jednak zdůraznit fakt a možnosti využití meziobecní spolupráce pro jeho rozvoj v souladu s veškerými současnými a předpokládanými budoucími požadavky.

Za současné situace tedy nelze požadovat překotný rozvoj formalizované meziobecní spolupráce, v nejbližších dvou letech a v návaznosti na předchozí kapitolu věnovanou akčnímu plánu je nezbytné zahájit nové a udržet stávající vzájemné diskuze a vytvořit z nich určitou informační a komunikační platformu, např. ve formě, již jednou zmiňovaných pravidelných sektáváních, spojených s prezentací nejdůležitějších změn, požadavků a povinností. Přičemž tento do určité míry neformální způsob spolupráce je ideální základem a předpokladem pro rozvoj meziobecní spolupráce na formální úrovni, jejímž výstupem následně mohou být konkrétní projektové záměry, způsoby jejich financování, realizace a samozřejmě využívání, přínosu a následné udržitelnosti.

5.4.2 Popis postupu tvorby strategie

Základem pro vytvoření strategie v oblasti odpadového hospodářství samozřejmě se zastřešením spolupráce obcí v této i v řadě dalších oblastí byly prováděné analýzy. Jejich cílem bylo zmanovat řadu záležitostí a faktů souvisejících s odpadovým hospodářstvím v SO ORP Jihlava. Na základě těchto analýz včetně analýzy rizik, cílových skupin a v neposlední řadě též SWOT analýzy bylo identifikovány

několik problémových okruhů, které byly následně úvodní částí strategie formulovány a blíže popsány.

Je nezbytné zmínit, že všechny části strategie, problémové okruhy samozřejmě nevyjímaje, zastřešuje vize stanovení pro meziobecní spolupráci a SO ORP Jihlava jako takové, přičemž tato vize je komplexní, souhrnná a společná pro veškerá zde řešená témata včetně odpadového hospodářství.

Ze stanovených problémových okruhů, jejichž východiskem jsou především neaktuálnější problémy odpadového hospodářství v návaznosti na jejich řešení též prostřednictvím meziobecní spolupráci vycházeli i veškeré stanovené cíle. Stanovení cílů předpokládalo jejich formulaci, bližší specifikace včetně jejich zajištění, sledování a veškerých v textu výše uvedených náležitostí.

Znění cílů i problémových okruhů bylo zformulováno na základě, jak již bylo uvedeno prováděných analýz. Nezbytnou součástí však byly i názory a postoje starostů, kdy bylo využito několika dotazníkových šetření, řízených rozhovorů a dalších zjišťovacích řízení podobného typu, které pomohly tyto okruhy stanovit s nezbytnou dávkou a zapojení praktických zkušeností a poznatků.

Aby docházela určitým způsobem k realizaci stanovených cílů a tyto cíle mohly být určitým způsobem sledovány a měřeny, bylo další fází stanovení sady indikátorů. Přičemž byly postihnuty jak myšlenky stanovené v problémových okruzích, tak v jednotlivých cílech. K tomuto kompletním pokrytí sloužilo členění indikátorů na indikátory výsledku a indikátory výstupu. První jmenované, do určité míry obecnějšího charakteru budou monitorovat aktivity v jednotlivých stanovených problémových okruzích, druhé – indikátory výstupu, jsou již do určité míry konkrétnější a tematicky pokrývají stanovené cíle.

Závěrečnou fází strategie bylo stanovení postupu její realizace včetně nastínění formy a způsoby tvorby akčních plánů, které budou sloužit jako detailní rozpis konkrétních aktivit. Předpokladem těchto aktivit a konkrétních realizovaných projektů je určitá úroveň meziobecní spolupráce, které je nutné dosáhnout. V této souvislosti bylo již jednou konstatováno, že v této oblasti existují v SO ORP Jihlava určité rezervy a nevyužitý potenciál. Proto je nutné nejprve se zaměřit na rozvoj meziobecní spolupráce jako takové a základních principů jejího fungování, úspěšná realizace tohoto kroku bude potřebným předpokladem pro dalších činností a přistoupení k přípravě a následné realizaci konkrétních společných projektových záměrů.

5.5 Přílohy

Seznam zkratk

BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DZ	datová základna
EU	Evropská unie
ISSaR	Informační systém statistiky a reportingu
KO	komunální odpad

MOS	meziobecní spolupráce
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	nebezpečný odpad
OH	odpadové hospodářství
OO	ostatní odpad
OPŽP	operační program životního prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	prioritní osa
PrO	odpady pocházející z průmyslu
POH	Plán odpadového hospodářství
SC	specifický cíl
SKO	směsný komunální odpad
ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	životní prostředí

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkujících odpady v ORP. Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem a společností. Nejsou tedy ukazatelem, znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele.

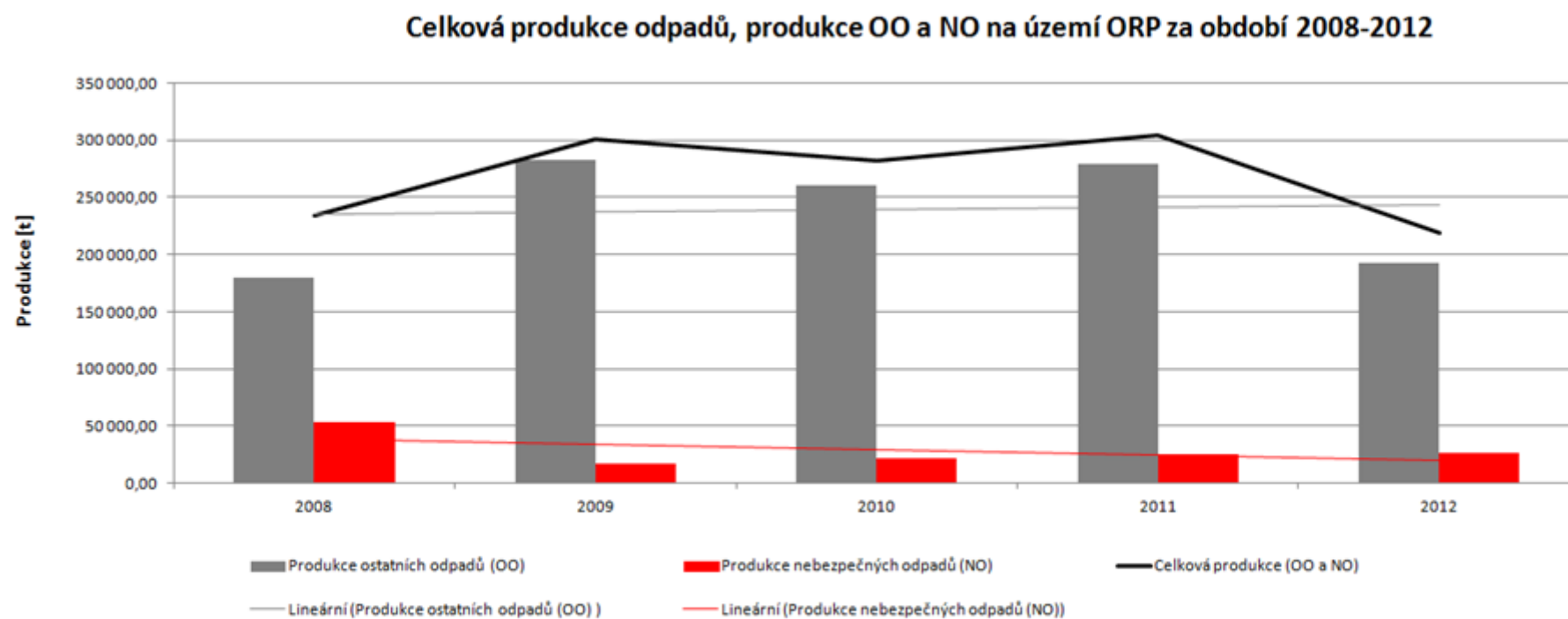
Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základny a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

Tab. 120: Produkce OO a NO

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000	DZ pro produkcí odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové zá- kladně 2000 [%] ↓			
							2008	2009	2010	2011
Produkce odpadů [t]										
Produkce ostatních odpadů (OO)	300 608,63	179 890,88	282 950,50	260 354,37	278 988,19	192 281,78	59,84	94,13	86,61	92,81
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	46 769,60	53 808,99	17 452,72	21 875,26	25 117,93	26 533,36	115,05	37,32	46,77	53,71
	Změna produkce NO oproti DZ 2000 [%] →						+15,05	-62,68	-53,23	-46,29
Celková produkce (OO a NO)	342 795,71	233 699,87	300 403,22	282 229,62	304 106,12	218 815,14	68,17	87,63	82,33	88,71
	Změna produkce odpadů oproti DZ 2000 [%] →						-31,83	-12,37	-17,67	-11,29
Podílové ukazatele [%]		2008	2009	2010	2011	2012				
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů			76,98	94,19	92,25	91,74	87,87			
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů			23,02	5,81	7,75	8,26	12,13			
Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv. ⁻¹]		2008	2009	2010	2011	2012				
Počet obyvatel v území ORP			98 202	98 946	99 421	99 076	99 345			
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)			2 379,79	3 036,03	2 838,73	3 069,42	2 202,58			
Měrná produkce OO			1 831,85	2 859,65	2 618,71	2 815,90	1 935,50			
Měrná produkce NO	300,20		547,94	176,39	220,03	253,52	267,08			
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →			182,53	58,76	73,29	84,45	88,97			
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →			+82,53	-41,24	-26,71	-15,55	-11,03			

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 16: Celková produkce odpadů

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tab. 121: Produkce OO a NO

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	1 184,07	1 666,49	2 591,52	2 606,65	2 254,59
200102	Sklo	O	572,65	636,88	930,63	948,50	745,87
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	181,64	315,32	333,71	438,66	332,28
200110	Oděvy (BRKO)	O	0,38	0,43	7,66	11,94	1,89
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	46,94	9,81	14,29	19,80	26,04
200113*	Rozpouštědla	N	0,01	0,02	0,03	0,02	0,05
200114*	Kyseliny	N	1,80	0,21	0,22	0,25	0,79
200115*	Zásady	N	0,00	0,17	0,21	0,00	0,01
200117*	Fotochemikálie	N	0,06	0,25	0,62	0,10	0,00
200119*	Pesticidy	N	0,07	0,11	0,08	0,01	0,04
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	2,59	1,04	0,82	0,69	0,27
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlodivky	N	3,19	1,95	1,52	1,03	0,26
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	20,86	207,20	208,86	112,10	40,29
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	1,85	1,60	0,77	0,39	1,84
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	36,51	38,22	40,92	35,77	44,09
200128	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice neuvedené pod číslem 200127	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	0,86	0,69	1,23	2,55	0,20
200130	Detergenty neuvedené pod číslem 200129	O	0,00	0,00	5,91	0,00	0,00
200131*	Nepoužitelná cytostatika	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	1,79	14,07	16,27	17,25	17,30
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	0,84	0,76	1,27	0,57	0,14
200134	Baterie a akumulátory neuvedené pod číslem 200133	O	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	6,35	3,78	14,36	17,54	3,27
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	16,38	5,80	11,87	12,83	9,21

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200137*	Dřevo obsahující nebezpečné látky	N	5,99	2,77	4,80	4,62	4,60
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	38,81	25,28	36,07	10,45	172,16
200139	Plasty	O	301,36	374,82	727,18	781,39	705,33
200140	Kovy	O	4 700,96	4 293,88	6 259,44	7 389,64	6 936,72
200141	Odpady z čištění komínů	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	0,13	0,00	0,00	0,00	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	1 055,93	2 508,66	2 995,18	2 221,00	1 915,85
200202	Zemina a kameny	O	0,35	78,68	134,73	264,59	110,97
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	215,15	599,15	479,84	364,23	339,57
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	36 759,93	34 605,61	32 110,35	39 364,78	28 717,16
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	0,00	5,79	8,70	13,82	0,00
200303	Uliční smetky	O	2 227,86	2 409,94	2 097,35	1 949,10	2 302,34
200304	Kal ze septiků a žump	O	488,20	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	40,80	38,10	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	2 907,23	3 938,16	3 974,80	3 712,26	2 405,13
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	4,00	2,18	0,79	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	7 295,90	10 473,71	5 537,69	8 348,58	6 323,10

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
150102	Plastové obaly	O	1 299,94	1 964,36	1 433,56	1 541,21	1 868,09
150103	Dřevěné obaly	O	180,71	142,79	147,54	107,44	138,97
150104	Kovové obaly	O	28,72	35,38	29,64	19,51	13,16
150105	Kompozitní obaly	O	19,54	30,14	65,57	103,09	71,08
150106	Směsné obaly	O	993,45	1 187,49	980,82	1 161,31	783,46
150107	Skleněné obaly	O	290,32	1 349,42	765,76	812,06	1 008,09
150109	Textilní obaly	O	0,16	0,20	0,00	0,00	0,07
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	425,28	417,49	460,95	528,89	550,68
150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	4,88	1,67	2,72	2,11	3,95
Celková produkce KO			61 360,45	67 392,24	62 437,63	72 927,47	57 848,90
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			42 195,77	43 282,74	42 281,15	48 511,44	35 865,39
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			21 033,72	22 527,11	22 793,74	25 431,79	19 241,89

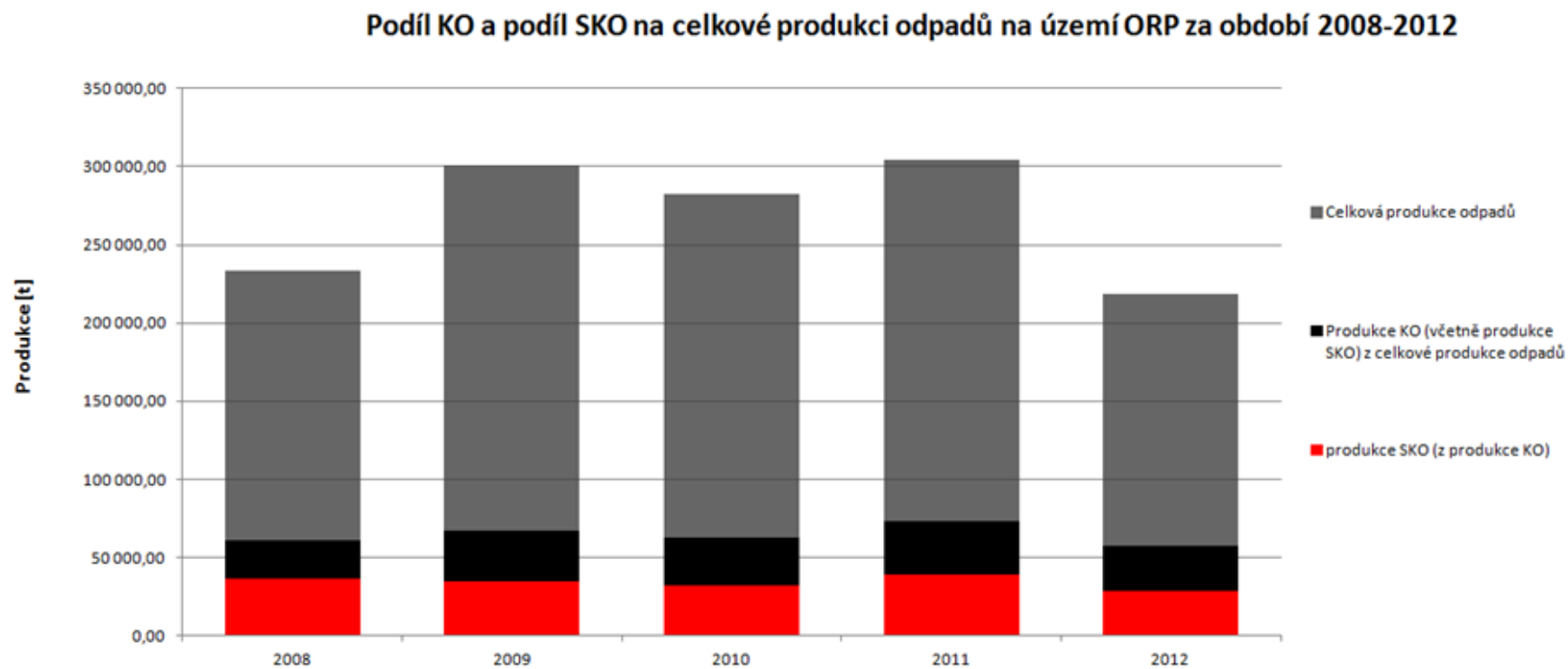
Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tab. 122: Produkce OO a NO

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	233 699,87	300 403,22	282 229,62	304 106,12	218 815,14	+28,54	-6,05	+7,75	-28,05
Celková produkce KO	61 360,45	67 392,24	62 437,63	72 927,47	57 848,90	+9,83	-7,35	+16,80	-20,68
Celková produkce SKO	36 759,93	34 605,61	32 110,35	39 364,78	28 717,16	-5,86	-7,21	+22,59	-27,05
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl KO na celkové produkci odpadů	26,26		22,43		22,12		23,98		26,44
Podíl SKO na produkci KO	59,91		51,35		51,43		53,98		49,64
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.⁻¹]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	98 202		98 946		99 421		99 076		99 345
Měrná produkce KO	624,84		681,10		628,01		736,08		582,30
Měrná produkce SKO	374,33		349,74		322,97		397,32		289,07

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 17: Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012

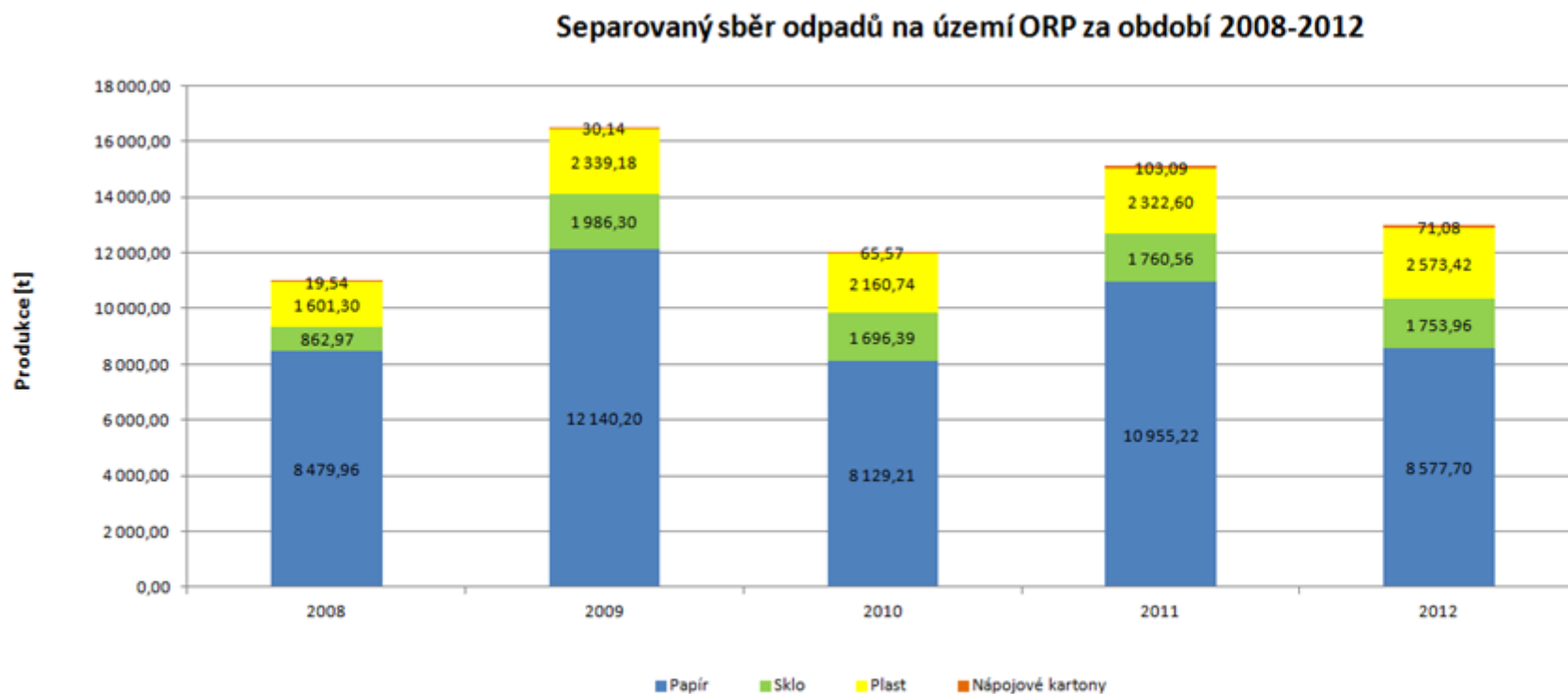
Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tab. 123: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	8 479,96	12 140,20	8 129,21	10 955,22	8 577,70	+43,16	-33,04	+34,76	-21,70
Sklo	150107, 200102	862,97	1 986,30	1 696,39	1 760,56	1 753,96	+130,17	-14,60	+3,78	-0,37
Plast	150102, 200139	1 601,30	2 339,18	2 160,74	2 322,60	2 573,42	+46,08	-7,63	+7,49	+10,80
Nápojové kartony	150105	19,54	30,14	65,57	103,09	71,08	+54,22	+117,57	+57,22	-31,06
Celkem separovaný sběr		10 963,78	16 495,82	12 051,91	15 141,47	12 976,15	+50,46	-26,94	+25,64	-14,30
Měrné produkce odpadů [kg.obyv. ⁻¹]		2008	2009	2010	2011	2012				
Počet obyvatel v území ORP		98 202	98 946	99 421	99 076	99 345				
Měrná produkce tříděného papíru		86,35	122,70	81,77	110,57	86,34				
Měrná produkce tříděného skla		8,79	20,07	17,06	17,77	17,66				
Měrná produkce tříděného plastu		16,31	23,64	21,73	23,44	25,90				
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů		0,20	0,30	0,66	1,04	0,72				
Měrná produkce tříděného odpadu		111,65	166,72	121,22	152,83	130,62				

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 18: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tab. 124: Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,38	0,00
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	229,60	21,80	30,84	4,07	197,72
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracováváné mimo místo vzniku	O	2,00	321,11	113,25	116,37	130,99
020107	Odpady z lesnictví	O	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020201	Kaly z praní a z čištění	O	2,30	0,00	0,00	0,00	0,00
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	8,30	12,39	31,30	11,77	12,01
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	1 058,34	1 105,70	951,77	1 714,72	1 296,72
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstředování a separace	O	6,98	282,76	0,00	0,00	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	2 107,64	480,57	448,53	170,80	128,99
020399	Odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	492,98	0,00	0,00
020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	48,00	56,00	0,00	0,00	0,00
020401	Zemina z čištění a praní řepy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020403	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	14,54	52,77	53,50	59,95	0,05

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	0	506,78	185,42	181,20	59,70	0,00
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	0	14,98	37,40	40,17	39,77	9,63
020603	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020701	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin	0	36,85	5,61	3,60	3,63	5,45
020702	Odpad z destilace lihovin	0	24,96	10 681,00	1 226,36	0,00	0,00
020704	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	0	0,00	0,00	0,00	0,00	2,92
020705	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030101	Odpadní kůra a korek	0	0,00	0,00	0,00	21,52	0,00
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	0	1 259,01	1 786,46	256,67	1 979,68	1 356,59
030301	Odpadní kůra a dřevo	0	0,00	765,00	0,00	0,00	0,00
030307	Mechanicky oddělený výmět z rozvláknování odpadního papíru a lepenky	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	0	303,69	214,63	559,14	798,69	650,68
030309	Odpadní kaustifikační kal	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030311	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040101	Odpadní klišovka a štípenka	O	39,59	22,31	9,90	17,23	12,82
040107	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	72,00	68,00	68,00	400,69	22,00
040210	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)	O	0,00	0,00	5,80	6,76	6,40
040220	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 040219	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	0,11	47,52	58,23	71,54	54,42
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	7 295,90	10 473,71	5 537,69	8 348,58	6 323,10
150103	Dřevěné obaly	O	180,71	142,79	147,54	107,44	138,97
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	0,00	33,26	0,00	6,26	2,16
170201	Dřevo	O	83,98	325,78	72,24	128,69	673,35
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	0,00	0,00	0,00	400,00	0,00

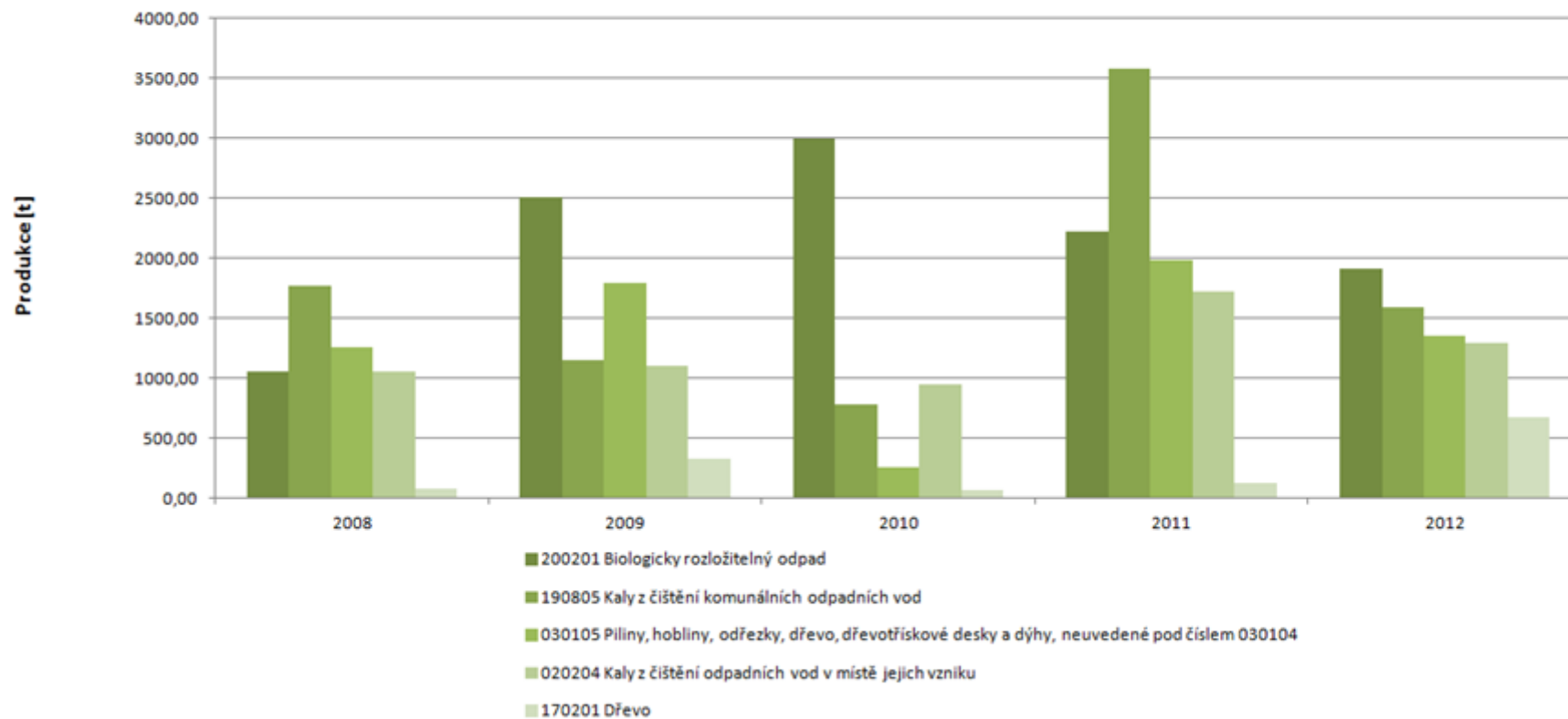
Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
190603	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190604	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190605	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190606	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	0	1 768,18	1 148,66	779,53	3 576,45	1 586,11
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	0	25,23	92,30	119,13	103,27	105,42
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	0	23,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	0	833,51	22,00	192,39	0,00	0,00
190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190902	Kaly z čiření vody	0	0,03	607,00	0,00	0,00	0,00
190903	Kaly z dekarbonizace	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191201	Papír a lepenka	0	10,27	0,00	0,23	0,22	26,09
191207	Dřevo neuvedené pod číslem 191206	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	1 184,07	1 666,49	2 591,52	2 606,65	2 254,59
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	181,64	315,32	333,71	438,66	332,28
200110	Oděvy	O	0,38	0,43	7,66	11,94	1,89
200111	Textilní materiály	O	46,94	9,81	14,29	19,80	26,04
200125	Jedlý olej a tuk	O	20,86	207,20	208,86	112,10	40,29
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	38,81	25,28	36,07	10,45	172,16
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	1 055,93	2 508,66	2 995,18	2 221,00	1 915,85
200301	Směsný komunální odpad	O	36 759,93	34 605,61	32 110,35	39 364,78	28 717,16
200302	Odpad z tržišť	O	0,00	5,79	8,70	13,82	0,00
200304	Kal ze septiků a žump	O	488,20	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	2 907,23	3 938,16	3 974,80	3 712,26	2 405,13
Celková produkce BRO			58 641,43	72 274,68	53 661,13	66 659,61	48 607,98

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 19: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

4 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

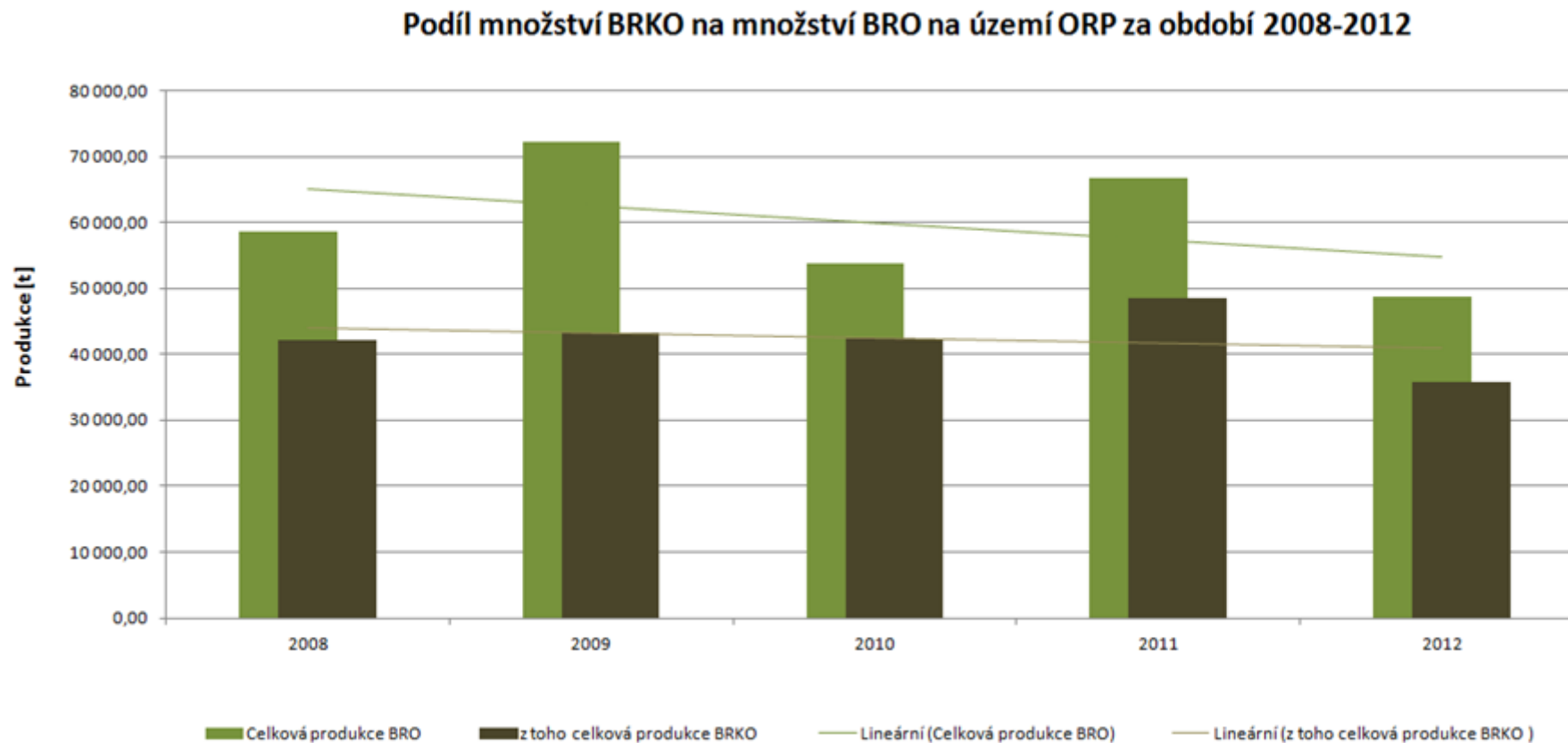
Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tab. 125: Podíl BRKO na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	58 641,43	72 274,68	53 661,13	66 659,61	48 607,98	23,25	-25,75	24,22	-27,08
z toho celková produkce BRKO	42 195,77	43 282,74	42 281,15	48 511,44	35 865,39	2,58	-2,31	14,74	-26,07
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	71,96		59,89		78,79		72,77		73,78
Měrné produkce odpadů [kg.obyv. ⁻¹]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	98 202		98 946		99 421		99 076		99 345
Měrná produkce BRO	597,15		730,45		539,74		672,81		489,28
Měrná produkce BRKO	429,68		437,44		425,27		489,64		361,02

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 20: Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012

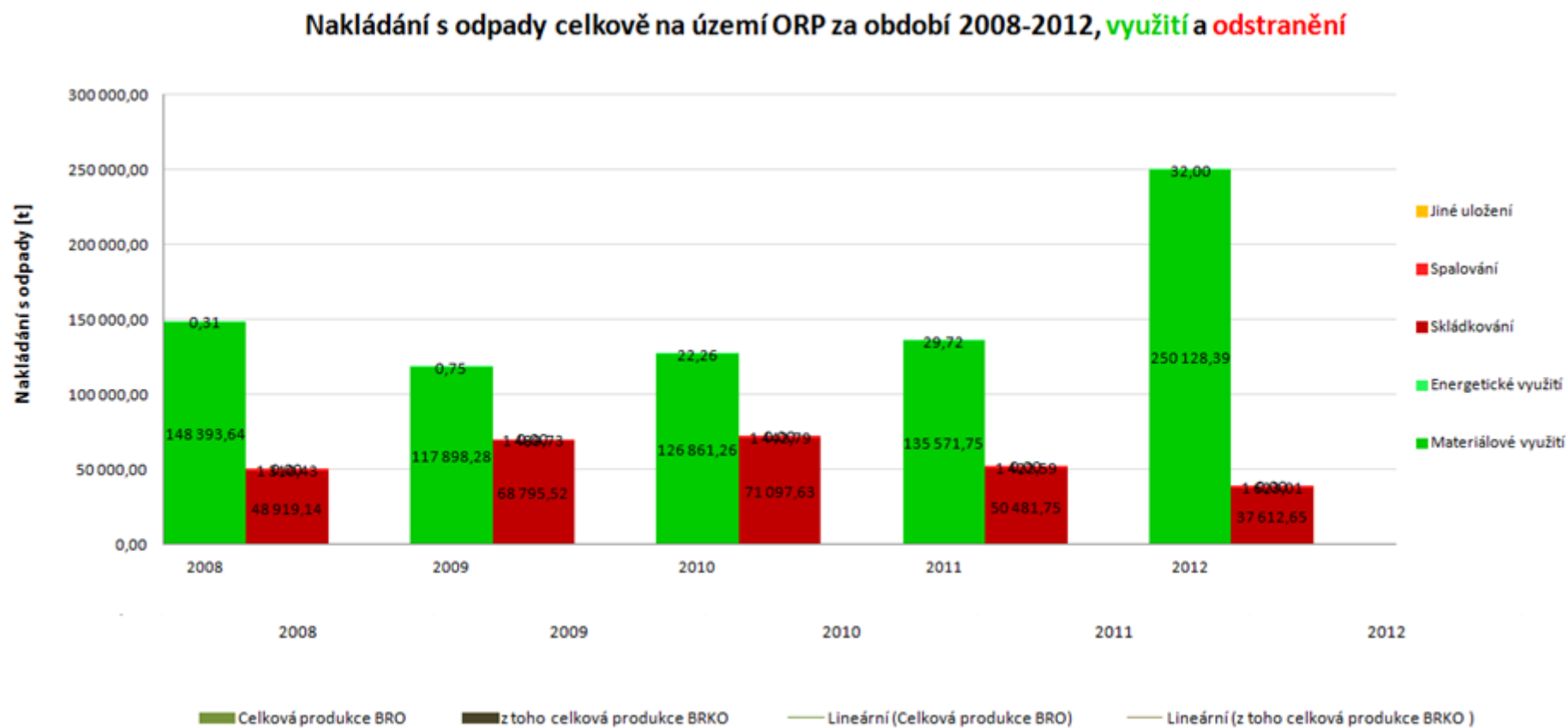
Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tab. 126: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		DZ pro pro- dukci, využi- tí a skládko- vání odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓			
								2008	2009	2010	2011
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]											
Využití	Materiálové využití	105 696,19	148 393,64	117 898,28	126 861,26	135 571,75	250 128,39	140,40	111,54	120,02	128,27
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		30,83	63,50	39,25	44,95	44,58	114,31				
	Energetické využití	8,31	0,31	0,75	22,26	29,72	32,00	3,73	9,02	267,85	357,61
	Celkem vybrané způsoby využití	104 638,98	148 393,95	117 899,03	126 883,52	135 601,47	250 160,39	141,82	112,67	121,26	129,59
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
	30,53	63,50	39,25	44,96	44,59	114,32					
Celková produkce odpadů		342 795,71	233 699,87	300 403,22	282 229,62	304 106,12	218 815,14				
Odstranění	Skládkování	132 213,43	48 919,14	68 795,52	71 097,63	50 481,75	37 612,65	37,00	52,03	53,77	38,18
		Změna skládkování odpadů oproti DZ 2000 [%] →						-63,00	-47,97	-46,23	-61,82
	Spalování	1 310,43	1 489,73	1 442,79	1 422,59	1 623,01	Meziroční změna [%] ↓				
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
		13,68	-3,15	-1,40	14,09						
	Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---	
Celkem vybrané způsoby od- stranění	50 229,57	70 285,25	72 540,41	51 904,34	39 235,66	39,93	3,21	-28,45	-24,41		

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 21: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění

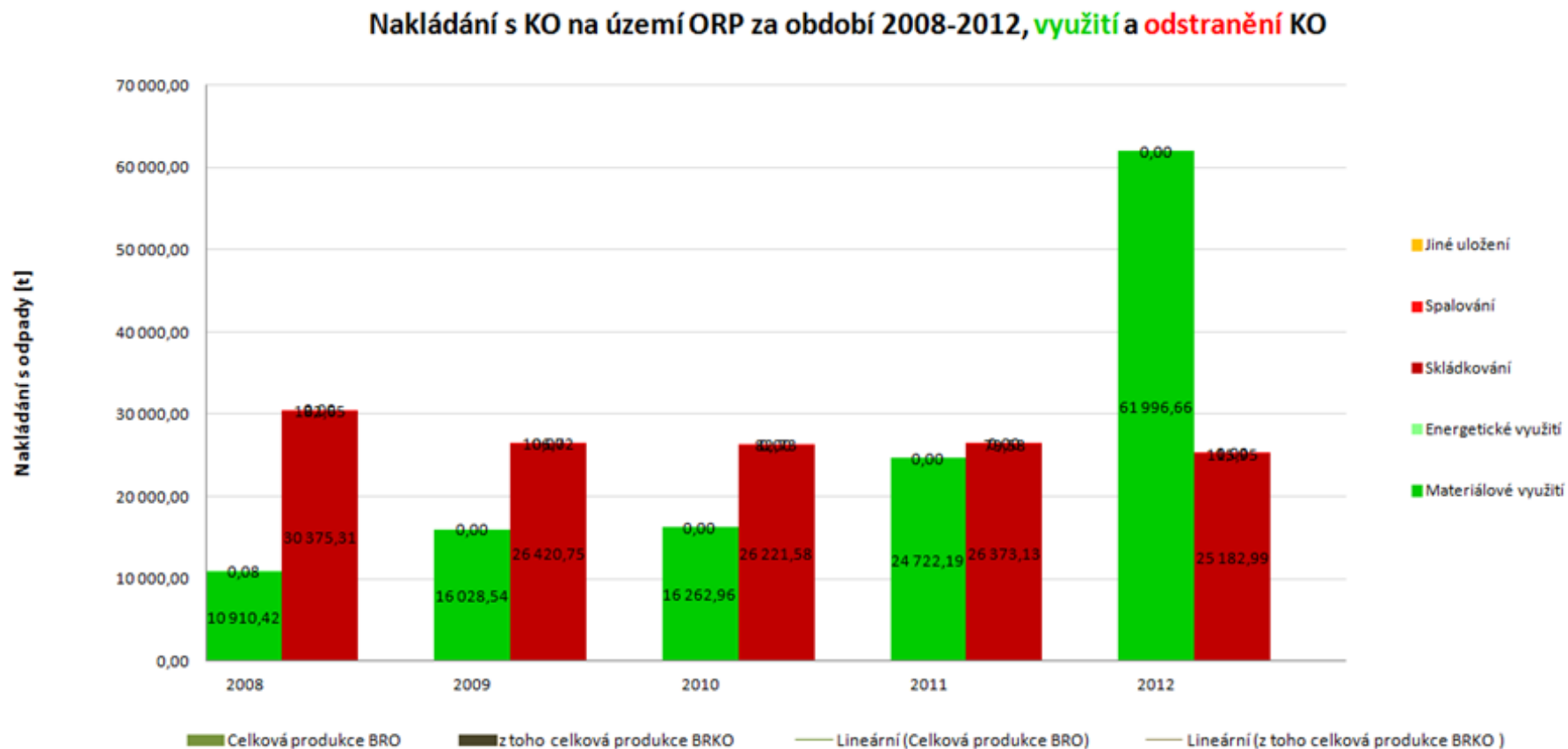
Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tab. 127: Nakládání s KO a se SKO na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
Nakládání s odpady [t]									2008	2009	2010	2011	
KO	Využití	Materiálové využití	6 057,67	10 910,42	16 028,54	16 262,96	24 722,19	61 996,66	180,11	264,60	268,47	408,11	
		Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓				
			13,67	17,78	23,78	26,05	33,90	107,17	80,11	164,60	168,47	308,11	
		Energetické využití	0,00	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	3 619,25	0,00	0,00	0,00	
		Celkem způsoby využití	5 567,45	10 910,50	16 028,54	16 262,96	24 722,19	61 996,66	195,97	287,90	292,11	444,05	
	Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Meziroční změna [%] ↓					
		12,56	17,78	23,78	26,05	33,90	107,17						
	Celková produkce KO [t]			44 319,53	61360,45	67392,24	62437,63	72927,47	57848,90	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Odstranění		Skládkování	30 375,31	26 420,75	26 221,58	26 373,13	25 182,99	-13,02	-0,75	0,58	-4,51	
			Spalování	182,65	106,72	82,73	79,58	115,95	-41,58	-22,48	-3,80	45,70	
Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---		
Celkem způsoby odstranění			30 557,97	26 527,46	26 304,30	26 452,72	25 298,94	-13,19	-0,84	0,56	-4,36		
SKO	Využití		Materiálové využití	0,00	0,90	0,00	0,00	7,41	---	-100,00	---	---	
			Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---	
			Celkem způsoby využití	0,00	0,90	0,00	0,00	7,41	---	-100,00	---	---	
	Odstranění		Skládkování	23 187,34	20 512,42	20 097,57	19 856,39	19 286,26	-11,54	-2,02	-1,20	-2,87	
			Spalování	0,48	0,41	0,28	0,93	1,38	-16,15	-30,12	229,68	47,80	
			Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---	
			Celkem způsoby odstranění	23 187,82	20 512,83	20 097,85	19 857,32	19 287,64	-11,54	-2,02	-1,20	-2,87	

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 22: Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO

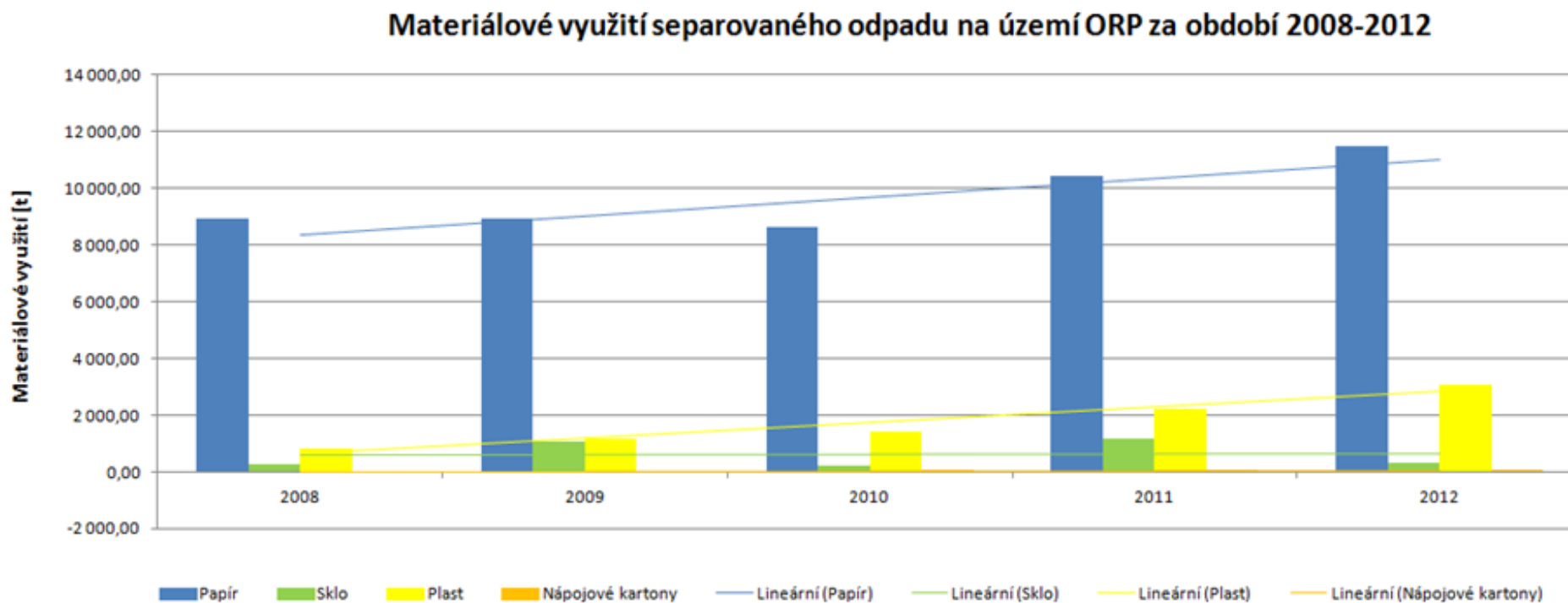
Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tab. 128: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	8920,19	8925,50	8592,56	10431,29	11447,96	0,06	-3,73	21,40	9,75
		Energetické využití	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	---	---	---
		Odstranění	9,73	21,91	11,77	22,40	13,35	125,06	-46,28	90,33	-40,40
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	281,47	1080,25	198,94	1154,16	327,76	283,79	-81,58	480,15	-71,60
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---
		Odstranění	0,04	0,21	0,17	0,13	1,35	454,05	-18,05	-20,83	912,03
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	816,74	1180,05	1436,06	2205,58	3080,49	44,48	21,70	53,59	39,67
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---
		Odstranění	169,19	109,57	79,33	172,35	232,32	-35,24	-27,60	117,26	34,79
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	0,00	21,08	63,56	51,66	---	---	201,52	-18,72
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---
		Odstranění	0,91	10,26	32,29	25,46	11,52	1022,43	214,78	-21,16	-54,75

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 23: Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012

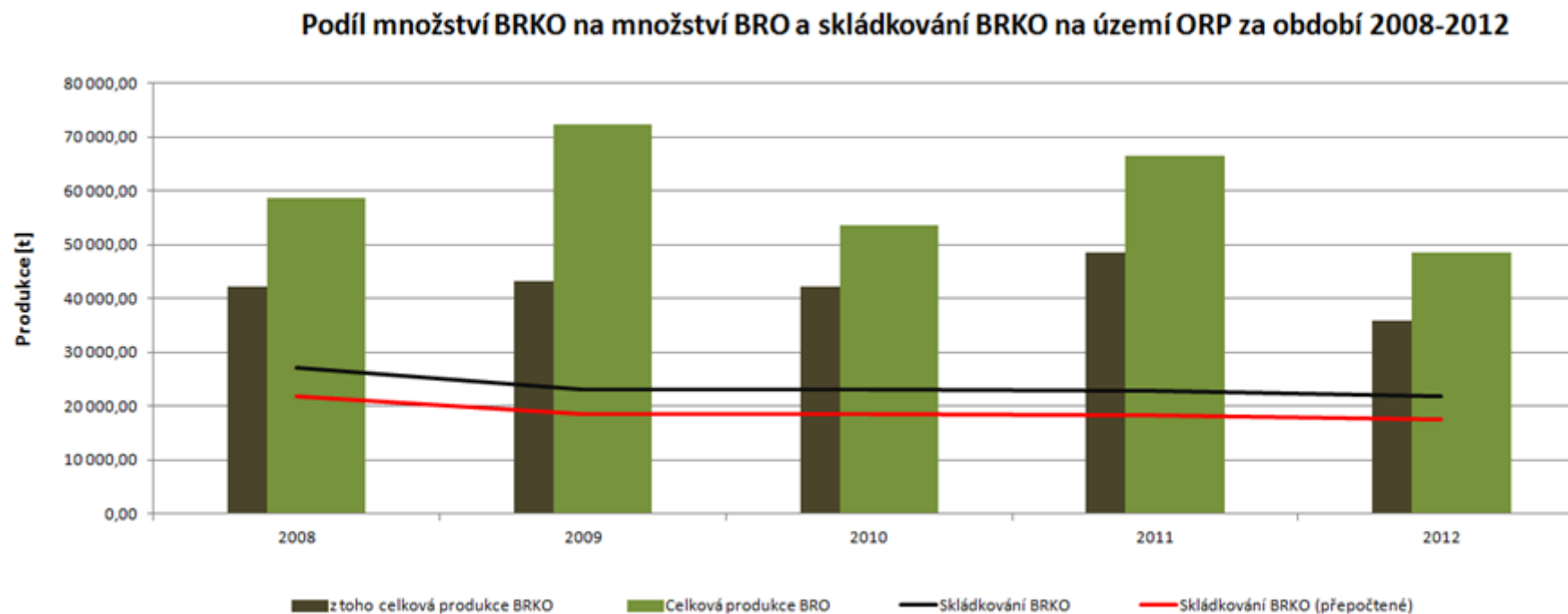
Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Tab. 129: Nakládání s BRO a BRKO na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓				
									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
Nakládání s BRO a BRKO [t]		Využití	Materiálové využití	66 412,65	57 537,86	17 083,75	20 550,09	95 976,74	-13,36	-70,31	+20,29	+367,04	
			Energetické využití	0,31	0,75	22,26	29,72	32,00	+141,94	+2868,00	+33,51	+7,67	
BRO	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)	27 170,94	23 025,70	23 006,24	23 329,56	21 799,44	-15,26	-0,08	+1,41	-6,56		
		Spalování	53,71	70,31	54,09	59,02	146,49	+30,91	-23,06	+9,10	+148,21		
		Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---		
BRKO	Využití	Materiálové využití	1 735,56	4 913,90	4 416,61	4 227,72	23 837,64	+183,13	-10,12	-4,28	+463,84		
		Energetické využití	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	---	---	---		
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	27 105,94	23 025,70	23 003,72	22 903,71	21 789,90	2009	2010	2011	2012	
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	11 769,32	21 766,07	18 489,64	18 471,98	18 391,68	17 497,29	157,10	156,95	156,27	148,67
			Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv. ⁻¹] ↓									
				148,00	221,65	186,87	185,80	185,63	176,13	126,26	125,54	125,43	119,00
		Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →											
									+26,26	+25,54	+25,43	+19,00	
									Meziroční změna [%] ↓				
			Spalování		7,77	10,18	28,96	33,62	16,29	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31,02	184,48	16,09	-51,55		
								---	---	---	---		

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

Graf 24: Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP

Zdroj: Databáze GROUP ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>

6 Téma 4.: Volitelné téma

6.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

6.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Volitelné téma v rámci projektu meziobecní spolupráce s pracovním názvem „Servis samosprávám“ bylo zvoleno z mnoha důvodů, jejichž význam a všeobecná působnost nejsou rozhodně zanedbatelné a svým vlivem přesahují nejen území ORP, ale i území jednotlivých krajů. Tento fakt vyplývá především z velikostní struktury obcí v ČR, která je poměrně specifická. Typickým znakem ČR v této oblasti, což sdílí ještě společně s další evropskou zemí – Francií, je velký počet malých obcí, které fungují a jsou spravovány samostatně. Z logiky věci a z charakteristických znaků těchto malých obcí, z nichž vyplývá řada pozitivních skutečností, ale existuje zde i druhá stránka věci, která se naopak vyznačuje mnoha těžkostmi, problémy a nedostatky, s nimiž se malé obce musí ve svém každodenním životě a fungování potýkat a řešit je. Tyto záležitosti jsou na mnoha místech řešeny bez problémů, jinde se značnými problémy a na mnoha místech se některé záležitosti stávají neřešitelnými a občanů schopných a ochotných v zastupitelstvu malé obce stanout a vzít na svá bedra související nemalou zátěž může být v budoucnu značný nedostatek.

Z výše uvedených, ale i mnoha dalších důvodů, které budou specifikovány a konkretizovány v dalším textu, bylo formulováno uvedené téma – Servis samosprávám, jehož hlavní cílovou skupinou budou především malé obce a to, jakým způsobem v současné době fungují a jak by bylo možné jim od některých zatěžujících věcí ulehčit, což není možné s rozhodující mírou přesnosti stanovit bez názorů, postřehů a zkušeností starostů a ostatních členů jejich zastupitelstev. Tato šetření budou společně s mnoha dalšími informacemi a vyhodnoceními nedílnou součástí prováděných analýz.

Pro úplnost je nutné ještě poznamenat, že prováděné analýzy a veškeré s nimi související činnosti jsou jakýmsi předstupněm snah o vylepšení pozice malých obcí a také základem pro eventuální budoucí dobrovolný rozvoj meziobecní spolupráce na všech úrovních. Přičemž by se mohla právě meziobecní spolupráce, a to nejen ta formální, např. v rámci DSO, ale bezpochyby i spolupráce v rovině neformální, stát odrazovým můstkem pro zlepšení situace v této oblasti včetně snížení administrativní a jiné zátěže, která se v řadě případů již blíží k hranici dlouhodobější udržitelnosti a proveditelnosti se všemi aspekty a následky, které může do budoucna neplnění či nedostatečné plnění některých povinností mít.

Malé obce v ČR

Jak již bylo nastíněno východiskem této analýzy a oblastí, kterou si dala za cíl řešit, je problematika existence velkého počtu malých obcí. Analýza se sice zabývá konkrétní situací v rámci SO ORP Jihlava, nicméně pro dokreslení a propojení všech souvislostí a východisek je nezbytné nastínit i situace v širší rovině, kterou je na tomto místě celé území ČR, protože i když je Kraj Vysočina, do kterého ORP Jihlava náleží svým podílem malých obcí v rámci ČR na špici, jedná se o záležitost s územním rozsahem celé ČR, nikoli pouze místního, lokálního charakteru.

V současné době se v ČR nachází 6 250 samostatných obcí různých velikostních kategorií. Pro potřeby tohoto textu stojí v popředí zájmu tzv. malé obce, jejich definice a přesné určení však není jedno-

značné. Zařazení obcí do skupiny malých může z velké části záviset i na subjektivním názoru a konkrétních místních podmínkách a specifikách. Nicméně společným a nejčastěji používaným hlediskem je počet obyvatel, na jehož základě jsou obce členěny. Jako malé obce bývají označovány ty, které mají méně než 3 000 obyvatel, a to ve vztahu k počtu, které musí mít nově vzniklá obec, aby mohla být městem, stanoveném v zákoně o obcích. Na základě téhož zákona by bylo možné definovat tuto hranici jako počet 1 000 obyvatel, což je i pravděpodobně nejpoužívanější hodnota. Je však nutné dodat, že i ta je dále členěna na menší kategorie, neboť by byla pro potřeby nejen menších regionů, ale i celé ČR jako celek nedostačující a svým záběrem příliš široká.

Nejčastěji se používají skupiny vymezené hodnotami do 199 obyvatel, 200 – 499 obyvatel a 500 – 999 obyvatel, ze kterých budou i nadále brány jako výchozí. Co se týká procentních vyjádření, tak obce do zmíněného počtu 100 obyvatel tvoří téměř 80 % celkového počtu obcí v ČR, pokud budeme brát v úvahu pouze obce do 500 obyvatel, je to více než 55 %. Nicméně počet obyvatel těmito hodnotám a podílům logicky neodpovídá, neboť v obcích do 500 obyvatel žije pouze necelých 8 % a ve všech obcích do 1 000 obyvatel pouze přibližně 17 % všech obyvatel ČR.

Určitým synonymem k tzv. malým obcím může být označení obce venkovské, jejich podíl je uváděn (např. v analýze SMO týkající se potřeb měst a obcí po roce 2013) na téměř 87 %, což pouze podporuje všechna výše uvedená tvrzení a zdůvodnění.

Velký počet takto malých obcí je tedy v porovnání s většinou ostatních evropských států poměrně raritou a vzhledem ke snahám o unifikaci v mnoha ohledech v rámci Evropské unie by mohlo v budoucnu docházet k určitým tlakům na jejich sjednocování do větších celků. Tyto požadavky by měly své východisko i v nezanedbatelných problémech, se kterými se obce více či méně potýkají při výkonu všech svých činností včetně těch nejzákladnějších. Nicméně určitým protipólem a snahou o potlačení tendencí k těmto administrativním, direktivním zásahům je řada různých forem meziobecní spolupráce, založená na vlastní iniciativě a dobrovolnosti ze strany obcí.

6.1.2 Popis situace ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Značnou specifičností se vyznačuje nejen samotný SO ORP Jihlava, ale i celý Kraj Vysočina, který je velkým počtem malých obcí typický. Oficiální informace a data (Profil Kraje Vysočina 2013) tuto výjimečnost potvrzují. Průměrná populační velikost obce v Kraji Vysočina, kterých se zde nachází celkem 704, je 727 obyvatel, přičemž v rámci celé ČR tato hodnota činí 1 680 obyvatel. Podobným nepoměrem vychází i srovnání nejmenší velikostní kategorie obcí, specifikované v textu výše, kterou jsou obce do 200 obyvatel, v rámci ČR cca 23,4 %, zatímco v Kraji Vysočina se jejich podíl téměř blíží k jedné polovině (47,6 %).

Sídelní struktura a další specifika ORP Jihlava související s výběrem volitelného tématu

Jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách dokumentu, zahrnuje území SO ORP Jihlava celkem 79 obcí různých velikostních kategorií, což řadí tento obvod v rámci Kraje Vysočina na druhé místo, co se počtu obcí týká. Významnost SO ORP Jihlava umocňuje ještě fakt, že na celkovém počtu obyvatel kraje se podílí téměř 20 %.

Ústřední vliv zde má vcelku logicky statutární, krajské město Jihlava, kde ještě s dalšími třemi městy Polnou, Třeští a Brtnicí žijí dvě třetiny všech obyvatel ORP. Počet a strukturu obcí znázorňuje následující tabulka.

Tab. 130: Struktura obcí v ORP Jihlava

Obce v ORP Jihlava	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	79	79	79	79	79
Počet částí obcí	145	145	145	145	145
Počet katastrálních území	148	148	148	148	148
Počet obcí se statutem města	4	4	4	4	4
Počet obcí se statutem městyse	5	6	6	6	6

Zdroj: ČSÚ

SO ORP Jihlava si již delší dobu drží konstantní počet obcí, a to celkem 79. Je patrné, že naprostou většinu ze všech obcí tvoří obce bez statusu města či městyse. V celém SO se nacházejí 4 obce se statutem města, konkrétně se jedná o statutární město Jihlava, dále pak města Třešť, Polná a Brtnice. Následně je ve správním obvodu 6 obcí se statutem městyse. Jedná se o městyse Batelov, Luka nad Jihlavou, Dolní Cerekev, Kamenice, Větrný Jeníkov a Stonařov. Různorodost SO dále dokresluje velký počet malých obcí. Téměř 2/3 obcí celého správního obvodu mají méně než 499 obyvatel. Přibližně polovina z nich, nepřekročí ani hranici 199 obyvatel.

Výběr cílové skupiny v SO ORP Jihlava pro prováděné analýzy

V následujícím textu bude upřesněn a zdůvodněn výběr konkrétních obcí, které budou předmětem analýz a na jejich požadavky, představy a problémy bude kladem důraz, nejen v rámci analytické, ale vše bude podkladem i pro tvorbu návrhů a doporučení, které budou předmětem navazující návrhové-strategické části.

Tab. 131: Kategorie obcí dle počtu obyvatel

Počet obcí	Počet obyvatel obce				
	Do 199	200 - 499	500-999	1000-2999	3000 a více
Počet obcí	29	30	8	8	4

Zdroj: ČSÚ

V tabulce uvedená data jen potvrzují značnou specifičnost SO ORP Jihlava s důrazem na jednoznačnou převahu malých obcí, přičemž nejpočetnějšími skupinami jsou právě dvě nejmenší velikostní kategorie do 199, respektive do 499 obyvatel.

Není pochyb o tom, že všechny obce potřebují v jistém ohledu v menším či větším rozsahu určitou pomoc a podporu při řešení ať už operativních nebo neobvyklých a výjimečných, či jinak náročnějších problémů a záležitostí. Přičemž je jednoznačné, že finanční a personální kapacity klesají přímo úměrně právě s velikostí obce. Situace v nejmenších, výše specifikovaných obcích, bývá nezřídka, zejména

co se týká personálního obsazení nejen postu starosty, ale i ostatních členů zastupitelstva, nepřilíží optimistická.

Samozřejmě označení malá obec může nést většina skupin nadefinovaných ve zmíněné tabulce, nicméně pro potřeby SO ORP Jihlava a zdůraznění potřeb skutečně malých obcí, které lze jako „malé“ označit nejen v rámci ČR, nebo kraje, ale zejména v rámci SO ORP Jihlava, byla jako cílová skupina a ústřední cíl prováděných analýz dotazována nejmenší velikostní kategorie, tedy kategorie do 200 obyvatel.

Pro úplnost je ještě nutné uvést, že i přes ostře ohraničenou zvolenou skupinu, je nutné brát v potaz potřeby všech obcí, které se svojí velikostí též blíží nejmenší velikostní kategorii. Je jednoznačné, že i obec, v níž žije např. 350 obyvatel, bude řešit prakticky totožné problémy a bude se potýkat s týmiž obtížemi, jako obec se 150 obyvateli. Nicméně pro položení základu řešení problémů malých obcí a upozornění na veškeré souvislosti, je přímé zaměření na nejmenší obce do 200 obyvatel, dle názoru projektového týmu vhodným uchopením celého problému a položením základů a východisek jeho následného řešení a rozšíření obecného povědomí o jeho existenci.

Tab. 132: Vybrané obce a jejich počet obyvatel k 31. 12. 2013

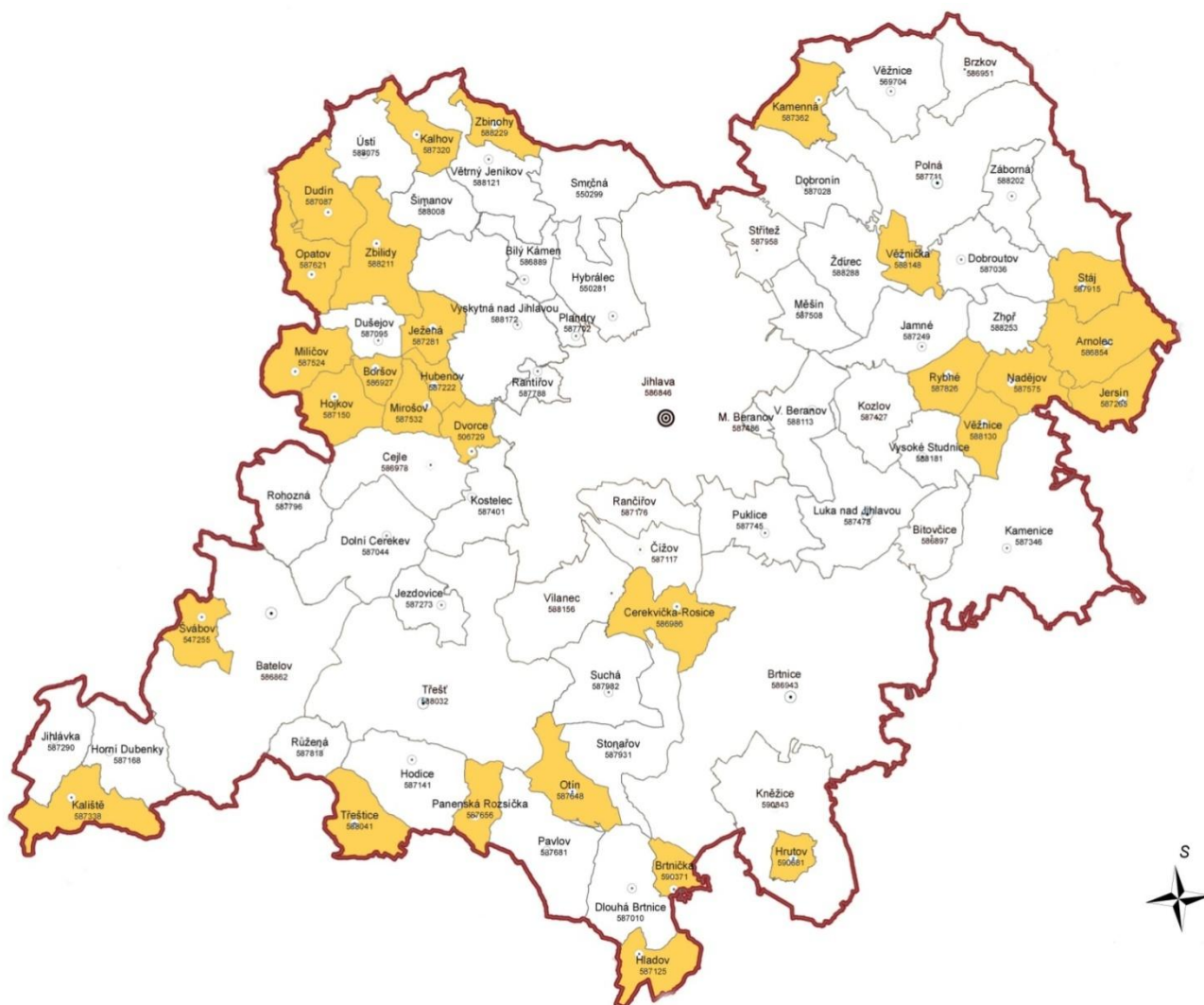
Obec	Počet obyvatel
Švábov	72
Otín	79
Zbinohy	82
Hrutov	88
Brtnička	109
Kalhov	119
Ježená	126
Milíčov	128
Rybné	129
Věžnička	131
Hubenov	136
Panenská Rozsíčka	147
Cerekvička-Rosice	148
Kaliště	151
Boršov	154
Třeštice	154
Věžnice	154
Arnolec	159
Hladov	159
Hojkov	159
Stáj	169
Dvorce	186
Kamenná	186
Mirošov	187
Opatov	187
Nadějov	188
Zbilidy	191
Jersín	192
Dudín	194

Zdroj: ČSÚ

Podrobnější analýzy zaměřené na nejpalčivější problémy těchto obcí, včetně poznatků a postřehů získaných od starostů těchto obcí budou následovat. Nicméně na tomto místě je vhodné nastínit základní fakta a určité rysy a znaky, které jsou značně obdobné, bez nadsázky je možné říci, že totožné, ve všech obcích znázorněných v tabulce.

Počet obyvatel je základním, již zmíněným a zdůvodněným, specifikem. Dalším, poměrně logickým znakem, je počet členů zastupitelstva, který činí maximálně 7, přičemž neuvolněnost starosty a místostarosty bez výjimky je poměrně obecně známou a rozšířenou skutečností v podmínkách nejen SO ORP Jihlava.

Mapa 4: Rozmístění obcí do 200 obyvatel v SO ORP Jihlava

Zdroj: vlastní zpracování

Dalšími častými „úskalími“ a oblastmi, na které je nezbytné se v určité míře zaměřit je minimální občanská vybavenost, horší dosažitelnost větších objemů finančních prostředků, např. při realizaci náročnějších investičních akcí. Dále je to již zmíněný neuvolněný starosta, respektive místostarosta, který funkci představitele obce zastává ve svém volném čase.

Na druhou stranu je nutno podotknout a zdůraznit, že v těchto nejmenších obcích nadále přežívá řada místních tradic, jako např. maškarní bály, masopusty, obecní plesy nebo společné turistické vycházky po okolí. Často jsou v menších obcích velmi aktivní dobrovolné spolky hasičů a další zájmové organizace a sdružení občanů, která se starají nejen o kulturní život v obci, ale nabízejí i volnočasovou aktivitu pro děti i dospělé.

Dále je nutné zmínit, že administrativní zátěž v obecném slova smyslu, vztahující se nejen k požadavkům určitých státních institucí, či kraje, ale i náročná administrativa v souvislosti s mnoha jinými činnostmi včetně eventuálního využívání různých dotačních titulů, je značná. Což neusnadňuje ani velice často se měnící a složitá legislativa, jejíž sledování a plnění všech povinností a detailů je pro zástupce těchto obcí poměrně náročnou záležitostí.

Nicméně i tyto obce si stojí za svojí samostatností a o „své“ záležitosti se chtějí starat samostatně a samostatně o nich také rozhodovat. Podmínky pro výkon této práce se však nezjednodušují, trend jejich vývoje, pokud jej hodnotíme komplexně, je bohužel spíše opačný.

Postup prací a prováděné analýzy

K analýzám a zjištění stěžejních informací bylo v rámci skupiny vytipovaných obcí provedeno zjišťování skutečností o záležitostech, týkající se fungování těchto obcí ve všech hlavních aspektech a základních parametrech činnosti v obecném slova smyslu.

Výběr vzorku obcí, včetně volby velikostní kategorie a odůvodnění tohoto kroku bylo již nastíněno v textu výše. Jen pro upřesnění a úplnost je nezbytné opět zdůraznit fakt, že vybrané obce, tedy obce do 200 obyvatel netvoří separovanou a oddělenou skupinu, která by se od ostatních obcí menších velikostních kategorií diametrálně lišila. Naopak, existuje mnoho sdílených problémů a záležitostí, které jsou v jejich běžném fungování společné a v podstatě totožné. Výběr této velikostní kategorie v rámci SO ORP Jihlava provedl projektový tým především na základě místních poměrů a aktuálního stavu, protože z logiky věci vyplývá, že určitou formu pomoci či podpory potřebují v první řadě především nejmenší obce omezené jak personálními, tak finančními limity.

Samotné dotazování probíhalo formou osobních jednání a řízených rozhovorů se starosty, kdy základním vodítkem a kostrou byl závazný dotazník poskytnutí ze strany SMO ČR, který poměrně vyčerpávajícím způsobem postihl veškeré oblasti činnosti obcí, které jsou bezesporu záležitostmi složitými. Existuje zde eventualita potřeby určité pomoci a asistence při řešení jednotlivých agend včetně problémů, překážek a nejasností v rámci nich řešených. A to jak záležitostí výjimečných, tak i těch operativních, pravidelně se opakujících.

Pro zjištění nejen konkrétních dat, ale i postihnoutí celkové situace v konkrétních obcích, byly osobní rozhovory nezbytným předpokladem pro analýzu celé problematiky. Přičemž povinné oblasti byly

rozšířeny o doplňující dotazy, a to jak připravenými, tak i těmi, které vyplynuly z rozhovoru. Samozřejmě zapracovány v textu a zmíněny a zohledněny v rámci analýz uvedených níže budou i názory a postřehy starostů, které v mnoha ohledech a případech vykazovaly podobnou tendenci a obsah, což samozřejmě neplatí komplexně a bez výjimky.

Základní charakteristiky a zjištěná data

Základní charakteristika vzorku obcí byla provedena výše. Nicméně jednoznačným společným znakem, který byl potvrzen i v rámci zjišťovacího řízení je i 100% výskyt neuvolněnosti jednotlivých zastupitelů obcí, starosty a místostarosty samozřejmě nevyjímaje. Tato skutečnost vyplývá z charakteru, jakým se samospráva v malých obcích ČR realizuje. Přičemž starostové v malých obcích v řadě případů působí na tomto postu již několik volebních období, ale samozřejmě jsou zde i tací zástupci, kteří působí v této funkci první volební období.

Obce vybrané velikostní kategorie charakterizuje též typický počet 7 členů zastupitelstva, který je na tomto místě nejrozšířenější. Nicméně neplatí u všech obcí. Některé obce jsou spravovány zastupitelstvem s minimálním umožněným počtem 5 zastupitelů, ale i v rámci těchto nejmenších obcí působí 9 členné zastupitelstvo. O otázce uvolněnosti a neuvolněnosti bylo hovořeno výše a není nutné ji tedy detailněji rozpracovávat a popisovat. Za současných podmínek je nutné konstatovat, že alternativa uvolněných starostů v těchto obcích se jeví jako nereálná. A to nejen vzhledem k aktuální situaci v samosprávě, ale i na trhu práce v obecném slova smyslu. Při posuzování všech okolností a souvislostí je nutné mít na paměti, že pokud je daný zástupce obce v produktivním věku, má mimo funkce starosty ještě „klasické zaměstnání“ a tuto činnost vykonává v podstatě ve svém volném čase, což ještě přispívá k její větší náročnosti včetně časových požadavků a předpokladů.

Výsledky doplňujícího šetření

Na základě doplňujícího vlastního šetření lze uvést, že starostové tráví prací pro obec v průměru 21,58 hodin týdně, dva starostové uvedli, že je práce pro obec zaměstnává více než 40 hodin týdně, pět uvedlo, že je to od 20 do 40 hodin týdně, deset starostů uvádí hodnotu od 10 do 20 hodin, méně než 5 hodin týdně se vyskytuje jen ve dvou případech.

Dle odhadu starostů věnují místostarostové práci pro obec v průměru 13,21 hodin týdně, u jednoho místostarosty je uvedena hodnota od 20 do 40 hodin týdně, u devíti je uvedena hodnota od 10 do 20 hodin, u sedmi místostarostů je hodnota 5 až 10 hodin týdně, hodnota méně než dvě hodiny se vyskytuje ve dvou případech.

Zastupitelé tráví prací pro obec, opět dle odhadu starostů, v průměru 4,11 hodin týdně, dvakrát se vyskytla hodnota od 10 do 20 hodin, dvakrát od 5 do 10 hodin, nejčastěji, a to ve 23 případech, bylo uvedeno, že zastupitelé se věnují práci pro obec do 2 hodin týdně.

Průměry byly vypočítány z horní hranice uvedené časové hodnoty: cca do 2 hodin týdně, od 2 do 5 hodin týdně, od 5 do 10 hodin týdně, od 10 do 20 hodin týdně, od 20 do 40 hodin týdně, nad 40 hodin týdně.

Z uvedeného šetření vyplývá, že starostové malých obcí věnují práci pro obec mnohem více času než ostatní členové zastupitelstva. Vysoké hodnoty času u starostů zpravidla signalizují, že se v obci právě buduje nějaká důležitá investice - vodovod, kanalizace, ČOV.

Na základě zjištěných údajů lze konstatovat, že starostové v malých obcích SO ORP Jihlava jsou ve funkci v průměru téměř 3 volební období (vypočtená hodnota je přesně 2,93). Jedná se tedy o velmi zkušené osoby, k nimž občané mají důvěru.

Další součástí doplňujících analýz a šetření bylo mapování míry zátěže u vybraných činností, respektive stanovení činností, které obec vykonává v rámci samostatné působnosti a jejich hodnocení v oblasti míry zátěže, tj. náročnosti dané agendy.

Souhrnné výsledky prováděného šetření jsou následující:

- Nejvyšší míru náročnosti přikládají obce tvorbě rozpočtu, účetnictví a výkaznictví všeho druhu - 15 dotázaných.
- Koncepční činnost obce (urbanistická studie, územní plán, strategický plán rozvoje obce, regulační plán) považuje za nadměru zatěžující 11 dotázaných.
- Územní změny nadměrně zatěžují 10 dotázaných.
- Investice, údržba a správa majetku nadměrně zatěžuje také 10 dotázaných.
- Péče o vodovody a kanalizace je zatěžující pro 9 dotázaných.
- Příprava smluv zatěžuje 8 dotázaných.
- Projektový a dotační management zatěžuje nadměru rovněž 8 dotázaných.
- Veřejné zakázky uvedlo jako velkou zátěž také 8 z dotázaných.
- Vydávání obecně závazných vyhlášek zatěžuje 6 z dotázaných.
- Zajištění činností orgánů samosprávy obce zatěžuje 4 dotázané.
- Ochranu životního prostředí uvedli jako zatěžující 4 dotázaní.
- Povinnost vést obecní kroniku uvedli rovněž 4 dotázaní.
- Vybírání poplatků, komunální služby, zajištění požární ochrany, zajištění odpadového hospodářství a ukládání pokut za správní delikty uvedli jako velkou zátěž 3 dotázaní.

Ojediněle byla uvedena i nadměrná zátěž u agend jako je zřizování, zakládání právnických osob a organizačních složek, doprava, společenský život v obci, informační činnost směrem k občanům a spolupráce s jinými subjekty. Nesouhlas se záměrem vybudovat na katastru obce úložiště jaderného odpadu uvedla jedna obec - Hojkov, a to jako problematiku zásadní dlouhodobou vyčerpávající a časově velmi náročnou.

Zaměstnanci obce a zajišťování konkrétních činností

Při analýze a zjišťování stavu a počtu zaměstnanců obce jsou závěry opět aplikovatelné a vztahují se v podstatě na všechny vybrané obce, které byly jejím předmětem. Základní předpoklad stěžejní pozice starosty, místostarosty a ostatních členů zastupitelstva při výkonu činností souvisejících s chodem obce, ať už se jedná o administrativní či např. manuální práce, byl zcela potvrzen.

I za předpokladu aktivity ostatních členů zastupitelstva, která je samozřejmě do značné míry individuální a záleží na konkrétní situaci a samozřejmě přístupu jednotlivců, je ústřední postavou pozice a osoba starosty, na jehož bedrech leží největší část veškeré zátěže a související odpovědnosti.

Pokud se zaměříme na administrativní činnosti, v podstatě bez výjimky platí, že základní administrativní práce zajišťuje starosta, případně určení členové zastupitelstva. Mezi tyto činnosti patří samozřejmě jedna ze stěžejních činností obce, kterou je vedení účetní evidence. Opět je možné konstatovat, že ve všech obcích je zaměstnána účetní, která tuto agendu zpracovává. Výjimkou není, že osoba zpracovávající účetnictví je současně členem zastupitelstva. Což je bezesporu pozitivním jevem, který přispívá ke zjednodušené vzájemné komunikaci i přehledu a orientaci v problematice jako celku, potažmo usnadnění řešení případných problémů. Příslušné osoby vykonávající v těchto obcích účetnictví jsou navíc z velké části již „zkušenými“ pracovníky v tomto oboru s dlouholetými zkušenostmi. Na tomto místě může být do budoucna v případě nutnosti personální změny, nebo náhrady dotyčného, ať už z jakéhokoli důvodu, vyvstat poměrně závažný problém v adekvátním personálním zabezpečení výkonu této agendy. Přičemž je nezpochybnitelné, že účetní agendy obcí svým rozsahem a záběrem nejsou jednoduchou záležitostí a případné zapracování není otázkou krátkodobou.

Co se týká činností administrativních, v podstatě se nevyskytuje osoba těmito obcemi zaměstnaná výhradně na administrativu, kterou by pro obec zpracovávala, aniž by byla členem zastupitelstva. Tato skutečnost, která byla již před plánovanými rozhovory předpokládána, se při jejich realizaci potvrdila. Což vyplývá z povahy věci a z finančních i personálních možností jednotlivých obcí.

Vyjma administrativy obec zajišťuje i řadu dalších činností v mnoha oblastech týkajících se běžného chodu obce a zajišťování základních služeb uspokojujících základní spektrum potřeb občanů. Obce zaměstnávají typicky osobu na údržbu zeleně, různé opravy či údržbu v oblasti zásobování pitnou vodou, což je mimochodem také jedna z ústředních činností, která se v poslední době dostává do popředí zájmu, ne-li na zcela první pozici v preferencích řešení jednotlivých problémů.

Opět není výjimkou, že výše nastíněné činnosti jsou vykonávány členy zastupitelstva, kteří mají jednotlivé oblasti na starosti. Přičemž je samozřejmě nevykonávají v rámci odměny člena zastupitelstva, která je v těchto podmínkách skutečně pouze symbolická, ale typickou formou zaměstnaneckého poměru jsou dohody o provedení práce.

Výjimečně obce využívají i pracovníky v rámci politiky podpory zaměstnanosti ze strany Úřadu práce ČR, kteří pracují především v oblasti údržby obce, drobných oprav apod., kdy finanční podpora ze strany státu je pro obce nesporným přínosem. V těchto otázkách samozřejmě nepřevládá pouze pozitivní názor, ale v souvislosti s dotovanými místy existují i výjimečně negativní zkušenosti či negativní názory související s neznalostí či věrohodností konkrétní osoby, jak již bylo řečeno, jedná se o jevy v podstatě výjimečné a ojedinělé, pozitivní efekt bezesporu převládá.

Analýza základních tematických okruhů

Analýzy prováděné na základě zjišťovaných dat z řízených rozhovorů a dotazování, byly provedeny v rámci několika základních tematických okruhů, které pokrývají spektrum činností obcí, které jsou teoreticky vhodné pro případnou meziobecní spolupráci. Případně zefektivnění jejich výkonu též v souvislosti s eventuální pomocí a asistencí při řešení některých záležitostí.

Analyzováno v širším měřítku záběru bylo celkem 7 okruhů činností, vytipovaných jako okruhy stěžejní a důležité. Jedná se o následující:

1. Právní podpora
2. Ekonomické agendy
3. Dotační management
4. Veřejné zakázky
5. IT podpora
6. Technická a stavební podpora
7. Rozvoj obce

V podstatě vše výše uvedené je všemi obcemi do určité míry vykonáváno, přičemž z charakteru jednotlivých položek je patrné, že výkon některých záležitostí vychází ze zákonných povinností. Některé, typicky dotační management, případně související problematiky veřejných zakázek bezpochyby do značné míry závisí na aktivitě konkrétní obce, respektive na množství a složitosti projektů, které v danou chvíli realizuje nebo jejich realizaci plánuje.

Tabulkové shrnutí konkrétních výstupů a jednotlivých odpovědí a názorů je shrnuto v závazných šablonách, které konkrétní odpovědi sumarizují a znázorňují situaci v jednotlivých obcích. Je nutno zdůraznit, že konkrétní odpovědi často nebyly jednoznačné a z jejich charakteru a komplikovanosti, ani jednoznačné či jednoduché být nemohou.

V rámci dotazování byl zjišťován jak aktuální stav dané oblasti, tak i potenciální budoucí poptávka po zajištění výkonu určitých služeb, související poradenství, metodická pomoc, atd.

Okruh č. 1 Právní podpora

Legislativní problematika je obecně složitým tématem a orientace v legislativě může být poměrně obtížnou a náročnou záležitostí. Tato skutečnost platí i pro analyzovaný vzorek obcí. Složitá, popřípadě často novelizovaná, legislativa je jednou z nejčastěji zmiňovaných překážek a v tomto názoru panuje téměř absolutní shoda.

Obtíž nečiní pouze její obsáhlost či zmíněné časté aktualizace. Ale určitou překážkou jsou i personální, respektive časové bariéry, které vyplývají z faktu, že ve všech obcích působí starostové jako neuvolnění, s čímž souvisí řada aspektů a souvislostí zmiňovaných v textu výše. Zkrátka tedy často nezbývá čas a energie sledovat všechny změny a beze zbytku se v nich orientovat.

S tím souvisí i případná potřeba, respektive podnět k tomu, aby byl informační servis, např. ze strany vyšších územních samosprávných celků propracovanější a především přehledný a jednoznačný. S tím souvisí požadavek na jasné konkrétní informace a především i informace o souvislostech, které z daných změn pro obce vyplývají, respektive jaké konkrétní změny a kroky musí obce provést či jaké konkrétní činnosti mají provádět.

Poměrně obecně vymezený okruh právní podpory byl rozdělen na několik menších, konkrétněji specifikovaných. Na úvod je nutné též dodat, že obce mají zájem agendu vykonávat samostatně

a převážně vlastními silami, nicméně by ocenily určitou míru metodické podpory, případně konzultací.

Co se týká vyložení „interních záležitostí“, mezi které patří typicky příprava podkladů pro jednání zastupitelstva obce, zápisy ze zastupitelstva, problematika zveřejňování dokumentů, panuje mezi obcemi poměrně jednoznačná shoda. Obce jsou přesvědčeny, že by tyto činnosti měly vykonávat samy a v naprosté většině případů nepotřebují asistenci a nepociťují potřebu přenášet jejich výkon na jiný subjekt.

Podobná situace vyplynula z analýzy problematiky legislativní činnosti obcí, respektive vydávání OZV. Agenda je považována obecně za jednu z jednodušších, čemuž odpovídají i příslušné odpovědi.

S právní problematikou souvisí též příprava smluv, a to pro různé příležitosti a k různým účelům. Jednodušší smlouvy jsou poměrně bez pochyby zvládnuty svépomocí. Nicméně ve složitějších a méně obvyklých případech, by obce uvítaly z převážné části metodické vedení a možnost konzultací. Poměrně častou odpovědí a názorem je kombinace uvedeného s eventuální možností využít služby specializovaných subjektů, které by zpracování po všech stránkách bezvadné smlouvy zajistily.

I pro běžné, či méně obvyklé správní procesy, by zástupci obcí uvítali, a to v případě konkrétní potřeby, určitý druh metodického vedení či příležitostné konzultace. Opět ale tvrzení, že většinu agendy obce zvládají a chtějí zabezpečovat vlastními silami, přičemž možnost konzultace a případného poradenství by využívali pouze v konkrétních případech.

Otázky personálních agend a souvisejících povinností, včetně výběru případných zaměstnanců, jsou považovány za zcela interní záležitost, z povahy věci vykonávanou členy zastupitelstva. Do určité míry opačná situace platí v již zmíněné oblasti informačního servisu týkajícího se legislativních změn. A to s důrazem na legislativní změny, které se týkají přímo chodu samotné obce. Zde aktuální situace a konkrétní potřeby směřují do nezbytnosti určitého informačního servisu, a to s vyzdvižením přehlednosti, jednoznačných a konkrétních informací.

Z analýzy okruhu právní podpory jednoznačně vyplývá, že obce vykonávají tyto činnosti samostatně, zejména prostřednictvím příslušných členů zastupitelstva. Ve složitějších případech jsou využívány externí služby, typicky pro přípravu komplikovanějších smluv. Nicméně platí, že obce chtějí tyto činnosti vykonávat samostatně, avšak v drtivé většině by uvítaly metodickou podporu a možnost konkrétní problémy průběžně konzultovat. Přičemž vše z podstaty věci souvisí s konkrétními případy, které se vyskytnou, a potřeba jednotlivých obcí není zcela objektivně kvantifikovatelná, protože vždy bude záležet na mnoha okolnostech. Nicméně požadavek na toto poradenství a metodické vedení zde jednoznačně existuje.

Okruh č. 2 Ekonomické agendy

Další neméně důležitou oblastí jsou ekonomické agendy. Zpracování účetních výkazů a vedení účetnictví obecně je složitou a na personální požadavky náročnou agendou. Komplexně platí, že výkon účetních prací zabezpečují konkrétní zaměstnanci obce, jak bylo řečeno výše, často se jedná o člena zastupitelstva.

Výkon této agendy mají tedy obce zajištěny a i do budoucna je chtějí vykonávat vlastními silami. Ekonomické agendy, tak jak byl tento okruh vymezen, je možné dále rozdělit na tři určité roviny, které se vyznačují svými vlastními specifiky.

Patří sem zpracování účetních výkazů a provádění všech účetních operací, které by obec nepochybně vlastními silami měla zajišťovat a také zajišťovat chce. Podstatným aspektem je požadavek na určitou míru poradenství a možnosti konzultace. Opět i zde by byla uvítána možnost určitého metodického vedení. Obce se tedy v žádném případě nechtějí zbavovat odpovědnosti a příslušnou agendu přenášet na třetí osoby. Přičemž platí, že vše bylo zdůvodňováno především udržením přehledu o stavu finančních prostředků, respektive účetnictví jako celku, včetně vzájemné komunikace a případného řešení eventuálních problémů. Postupy v této oblasti jsou tedy ve všech obcích poměrně dobře zaběhlé bez nutnosti výraznějších zásahů a změn.

Druhou rovinou je oblast ekonomického systému a nezbytných servisních zásahů a aktualizací. Problematika podpory IT, jak bude specifikována a analyzována níže, je řešena různými způsoby. Nicméně v oblasti ekonomických softwarů je z povahy věci nezbytná spolupráce s externí firmou, která aktualizace a případné servisní a jiné zásahy provádí. Opět zde poměrně bezproblémově funguje komunikace na ose – obec a příslušný provozovatel ekonomického software poskytující zcela logicky i servisní a aktualizací služby.

Problematika vzdělávání pracovníků vykonávajících ekonomické agendy je též plně v kompetenci obcí a vzhledem k počtu případných zaměstnanců, o nichž bylo hovořeno v úvodu, se zde nevyskytují výraznější obtíže. Případná školení, či vzdělávací semináře a podobné záležitosti jsou mapovány především konkrétními osobami zpracovávajícími účetnictví dané obce a ve většině případů o své účasti, respektive potřebě účasti rozhodují sami. Samozřejmě za předpokladu předchozí konzultace se starostou obce.

I pro ekonomické agendy, tak jak byly analyzovány, v podstatě platí, že obce si přejí zachovat současný stav a chtějí je vykonávat samostatně. Případné myšlenky na určité slučování výkonu účetnictví nebo přenesení na jiné osoby, nejsou aktuálně příliš vítané. Nicméně s odkazem na okruh právní podpory zde vyplynula určitá potřeba a preference možnosti využít konzultace popřípadě určitou formu metodického vedení. Tato forma pomoci se jeví jako nejideálnější a její obsáhlost by opět závisela na konkrétních potřebách při řešení.

Forma poskytování metodické podpory by byla možná buď prostřednictvím DSO obcí, ale často zmiňováno je též případné zajištění od třetí osoby, respektive soukromého subjektu. I přesto, že DSO mají nepochybně značný potenciál, je nutné zmínit, že výrazná preference řešení výše uvedených okruhů činností prostřednictvím DSO, není výrazněji preferována.

Okruh č. 3 Veřejné zakázky

Problematika veřejných zakázek je úzce provázána s následujícím okruhem problematiky dotačního managementu, protože se v podstatě jedná o činnosti provázané, respektive na sebe vzájemně navazující.

Opět platí, že poměrně obecně vymezený okruh veřejných zakázek je možné rozčlenit na několik dílčích činností, které jsou však natolik vzájemně provázané, že je v naprosté většině není možné hodnotit odděleně a separovat je bez zohlednění souvislosti a vazby na ostatní, ať už navazující nebo předcházející kroky a postupy.

Některé kroky jsou obce schopny a připraveny provádět samostatně, nicméně v naprosté většině případů by uvítaly určité poradenství nebo metodické vedení, samozřejmě za předpokladu, že služba nebude zajišťována externě, což bylo též jednou z nejčastějších odpovědí.

Na tomto místě je nezbytné tento okruh rozčlenit na několik částí, odlišujících se především svojí náročností. Obce jsou schopné samostatně zvládnout zadávání zakázek malého rozsahu, které se nemusí řídit zákonem o veřejných zakázkách, i když v základních parametrech z něj samozřejmě vycházejí. Pokud se ale dostaneme k zakázkám, které je nutné soutěžit ve vyšších režimech, a již závazně dle výše zmíněného zákona, je postoj obcí logicky odlišný. Neboť problematika veřejných zakázek bývá navázána na realizaci konkrétního projektu spolufinancovaného z dotačních titulů, i zde v podstatě převládá stav, že na realizaci těchto služeb využívají obce externí subjekty na kompletní výkon, popřípadě poradenství. Přičemž tímto směrem se ubírá i jejich poptávka po těchto službách, kterou je v podstatě možné charakterizovat požadavkem a ochotou si konkrétní služby uhradit z vlastních prostředků.

Protože se jedná opět o činnost ne zcela rutinní, která ale logicky opět velmi závisí na aktivitě dané obce a množství realizovaných projektů, je i postoj ohledně finančních úhrad logický. Paralelní možnost volby externích služeb je v podmínkách SO ORP přijímána poměrně opatrně, neboť nezbytným předpokladem je určitá připravenost a fáze vývoje příslušných DSO, přičemž zdaleka ne všechny jsou po všech stránkách na výkon této, relativně náročné agendy připraveny.

Souhrnně lze bezesporu konstatovat, že veřejné zakázky a paralelně i následující okruh dotačního managementu je poměrně vhodnou záležitostí pro případný rozvoj meziobecní spolupráce, což vyplývá i z výše charakterizované analýzy poptávky vybraného vzorku obcí.

Okruh č. 4 Dotační management

Dotační management je na rozdíl od předchozích dvou okruhů činností značně specifickou a závisí zejména na aktivitě dané obce v oblasti dotačních záležitostí a využívání dotačních grantů a možností. Není tedy nezbytně nutné, aby se těmito činnostmi zabývaly všechny obce bez výjimky.

Nicméně je nutné konstatovat, že bez rozdílu určité zkušenosti s nějakou formou dotace má v podstatě každá obec. Odpovědi obcí na otázky znázornění v příslušných přehledových tabulkách se do určité míry různí a preferovány jsou jak zcela samostatný výkon dotačního managementu, tak i určitá forma poradenství potažmo objednávky služby od externího subjektu.

Na druhé straně se postoje obcí shodují v nutnosti odlišení náročnosti konkrétního dotačního programu. Existuje řada takových dotačních titulů, které jsou starostové, respektive ostatní zástupci obcí, schopni zpracovat samostatně. Na druhé straně, např. v otázkách operačních programů a projektu spolufinancovaných z Evropské unie je poptávka po konkrétních službách bezpochyby na místě. Její opodstatnění tkví především v poměrně značné složitosti nejen samotného zpracování žádosti o dotaci, ale v neposlední řadě též celý proces řízení projektu včetně žádostí o platbu či následného monitoringu.

Obce se případným přenesením výkonu určitých činností samozřejmě nezbavují odpovědnosti za prováděné úkony, neboť žadatelem o dotaci je pochopitelně daná obec. Samotné riziko v souvislosti s případným krácením či nepřiznáním dotace ať už přímo prostřednictvím neschválení žádosti, nebo případným krácením během realizace projektu za předpokladu nesplnění určitých povinností. Vzhledem k obsáhlosti problematiky tedy v případě výše zmíněných složitějších dotačních programů dávají obce přednost využití služeb externích subjektů.

Obecně platí výše analyzovaný stav i pro předpoklady a požadavky do budoucna. Menší a jednodušší záležitosti jsou obce připraveny řešit samy. V opačném případě existuje poměrně jednoznačný názor, týkající se objednávky služeb u externího subjektu, který by na tomto místě mohl plnit např. i DSO, který by ale na tomto místě musel být v určitém stavu vývoje a mít kompetentní a kapacitně i odborně dostatečné personální zajištění.

Důležitým předpokladem, který je vhodné na tomto místě zmínit, je i připravenost tyto záležitosti financovat způsobem konkrétní úhrady za konkrétní služby. Určitá forma stabilních příspěvků zde není na místě i vzhledem k charakteru dotačního managementu tak, jak byl charakterizovaný výše. Tzn. jeho relativní nevyváženost a nárazovost, která vyplývá i z určitých bariér, v rámci nichž se musí malé obce pohybovat, kdy vzhledem k finančním omezením není v naprosté většině případů možné realizovat souběžně více, po finanční a organizační stránce, náročnějších projektů.

Další tři okruhy jsou opět svým do značné míry „technickým charakterem“ od výše předchozích v řadě ohledů odlišné, od čehož se odvíjí i přístup k jejich analýze a popisu uvedenému v textu níže.

Okruh č. 5 IT Podpora

V okruhu IT podpory vykazují obce obdivuhodnou samostatnost, 68 % obcí si tuto agendu zajišťuje samostatně a nepotřebují ji řešit, 7 % obcí potřebuje občasnou metodickou podporu, 13 % průběžně konzultuje tuto problematiku zejména s firmou Gordic, s.r.o., poskytovatelem účetního software a 11 % obcí vyžaduje kompletní zajištění služby.

Co se týká preference případných poskytovaných služeb v této oblasti, tak zde obce předpokládají jako preferovaný způsob, že ze 75 % si tuto agendu zajistí samy, buď voleným zástupcem, nebo případným zaměstnancem obce, 17 % obcí se kloní ke smluvnímu zajištění ve spolupráci s jinou obcí buď na bázi existujícího DSO, nebo partnerskou dohodou a 25 % obcí preferuje pro budoucnost smluvní zajištění na komerční bázi buď právníckou osobou, nebo fyzickou osobou.

Okruh č. 6 Technická a stavební podpora

V tomto okruhu si samostatně službu zajišťuje 48 % obcí, 13 % využívá metodické podpory a rovněž 13 % problematiku průběžně konzultuje s odbornými firmami, 25 % obcí vyžaduje kompletní zajištění.

V této oblasti jsou požadavky rozděleny tak, že 41% obcí se rozhodlo pro zajištění agendy vlastními silami, 10 % je pro smluvní zajištění ve spolupráci s jinou obcí, 50 % obcí se přiklání zajistit agendu na komerční bázi.

Okruh č. 7 Rozvoj obce

Zde jsou obce opět velmi samostatné, 69 % obcí si vše zajišťuje samostatně, 13 % obcí žádá metodickou podporu, 12 % problematiku průběžně konzultuje a jen 16 % se vyjádřilo, že pro ně tuto službu kompletně zajišťuje jiný subjekt.

Převážná většina obcí - 67 % je rozhodnuta řešit rozvoj obce samostatně, 13 % zvolilo bázi smluvní spolupráce s jinou obcí a 39 % pak smluvní zajištění a bázi komerční uzavřením dohody s právnickou nebo fyzickou osobou.

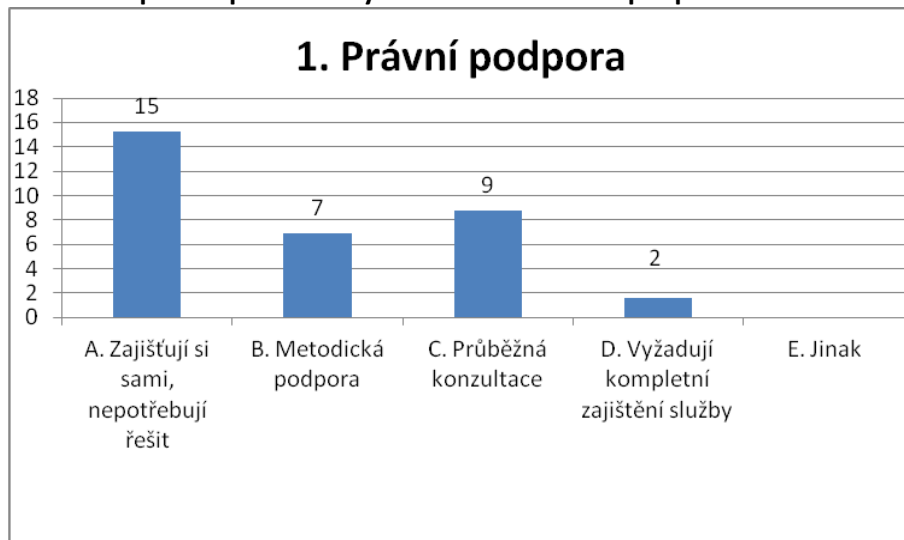
Na výše uvedená zjištění a konstatování navazují konkrétní analýzy, a to analýzy dotčených skupin, analýza rizik a následně SWOT analýzy. Všechny uvedené analýzy dokreslují celou situaci v SO ORP Jihlava ve vybrané velikostní kategorii obcí do 200 obyvatel.

Dotazníkové šetření k volitelnému tématu „Servis samosprávám“, část II. - Poptávka po nabízených službách - Grafické znázornění zjištěných dat

Předcházející uvedená zjištění jsou pro přehlednost znázorněna v následujících grafických zobrazeních, která zohledňují počty odpovědí u jednotlivých variant.

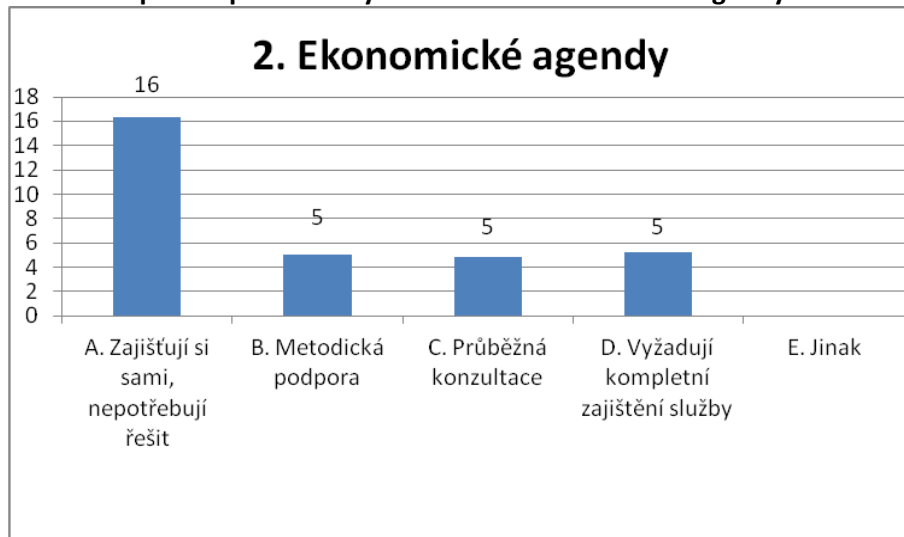
Strukturu odpovědí v rámci zjišťování poptávky po nabízených službách lze charakterizovat následovně, přičemž vše vyplývá z výše uvedených komentářů, konstatování a popisů konkrétní situace a názorů v textu výše.

Graf 25: Poptávka po nabízených službách – Právní podpora

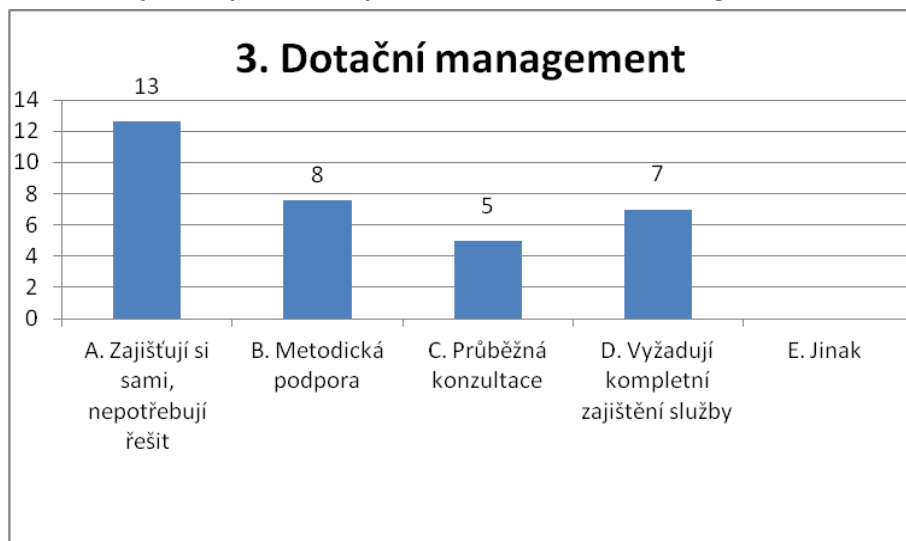
Zdroj: vlastní šetření

Graf 26: Poptávka po nabízených službách – Ekonomické agendy

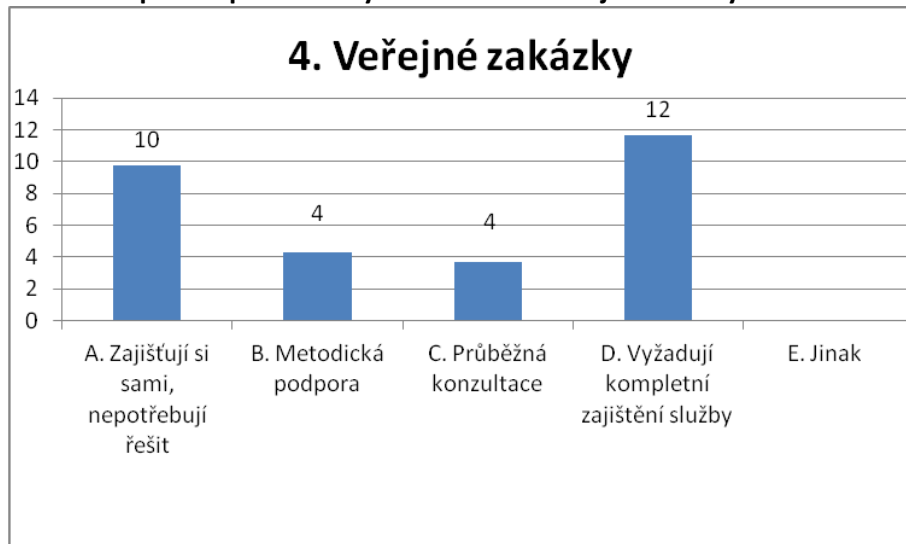
Zdroj: vlastní šetření

Graf 27: Poptávka po nabízených službách – Dotační management

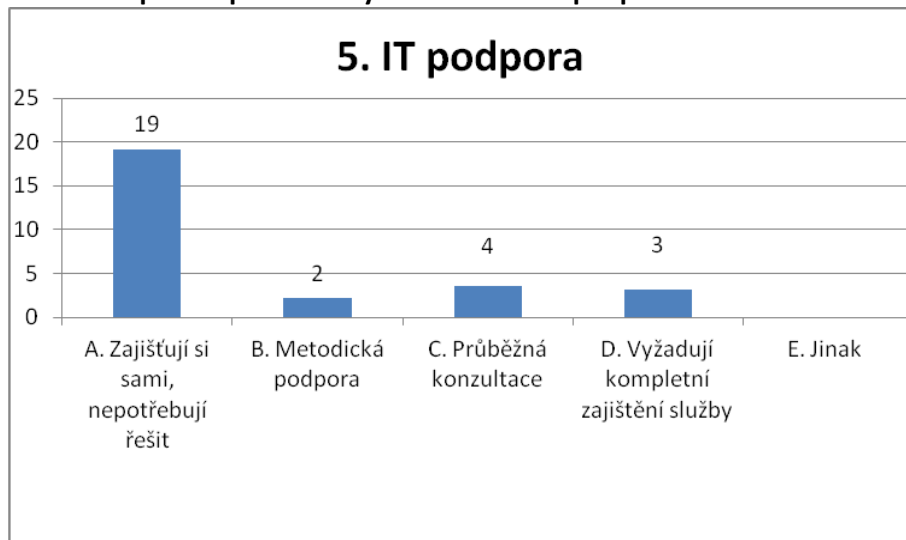
Zdroj: vlastní šetření

Graf 28: Poptávka po nabízených službách – Veřejné zakázky

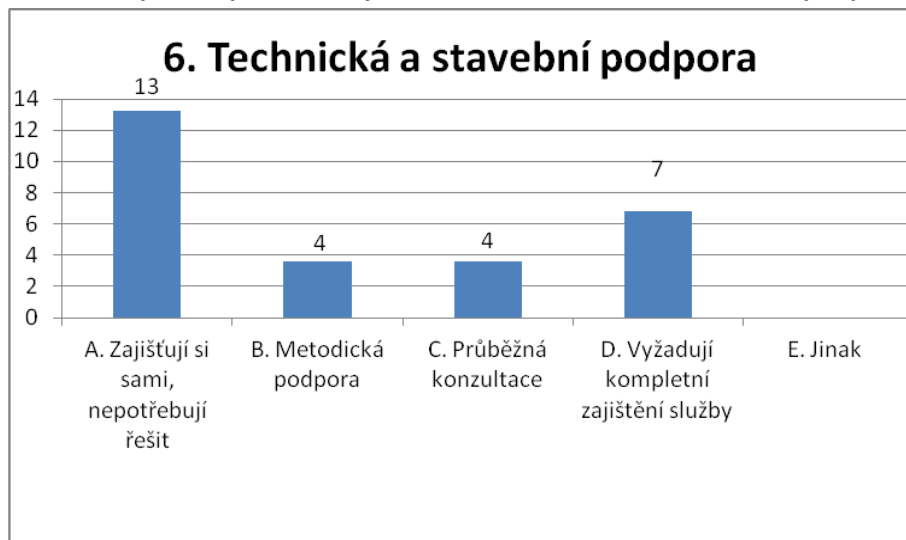
Zdroj: vlastní šetření

Graf 29: Poptávka po nabízených službách – IT podpora

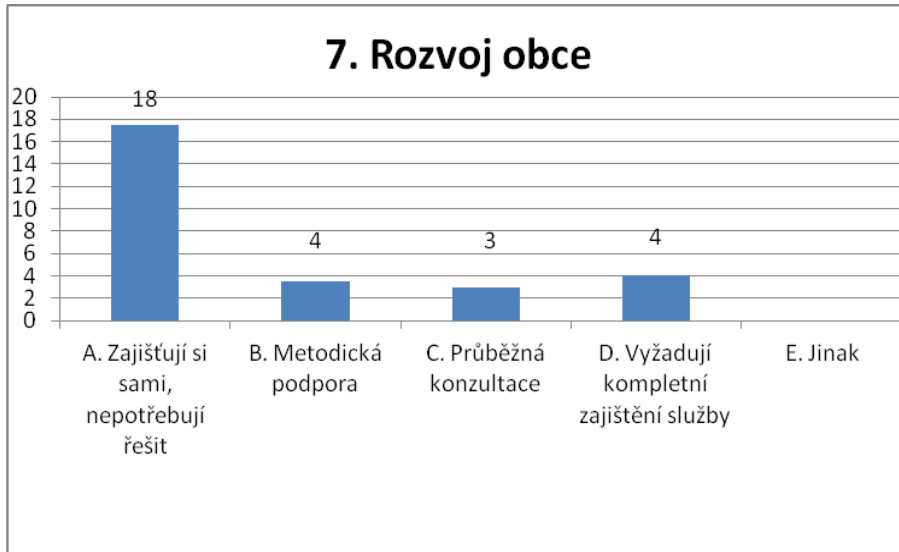
Zdroj: vlastní šetření

Graf 30: Poptávka po nabízených službách – Technická a stavební podpora

Zdroj: vlastní šetření

Graf 31: Poptávka po nabízených službách – Rozvoj obce

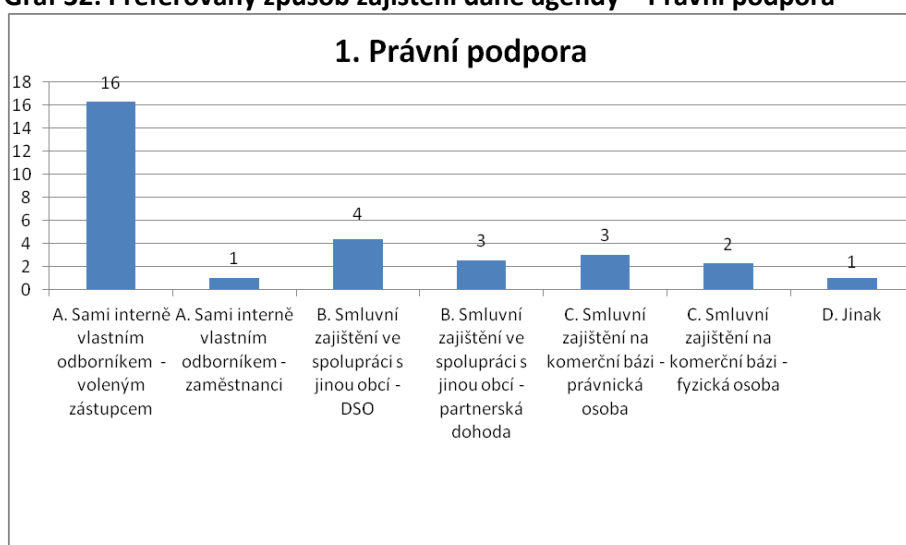

Zdroj: vlastní šetření

Dotazníkové šetření k volitelnému tématu „Servis samosprávám“, část III. - Preferovaný způsob zajištění dané agendy - Grafické znázornění zjištěných dat

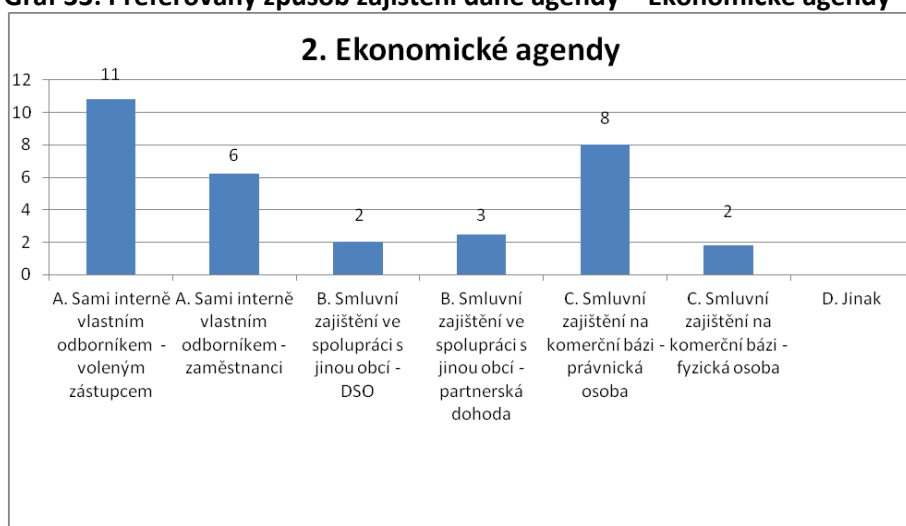
V určitém ohledu samostatnou částí dotazování v rámci řízených rozhovorů, jsou i fakta vyplývající z průzkumu preferovaného způsobu zajištění dané agendy. Zmiňované členění na sedm základních okruhů koresponduje s následujícími grafy a fakty uvedenými výše. Nicméně je nezbytné zdůraznit též skutečnost úzké návaznosti a souvislosti s aktuální situací obcí správního obvodu ORP, tedy vzít v úvahu zjištěná fakta aktuálních potřeb obcí, tj. současnou poptávku po konkrétních službách v rámci samostatné působnosti.

Graf 32: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – Právní podpora

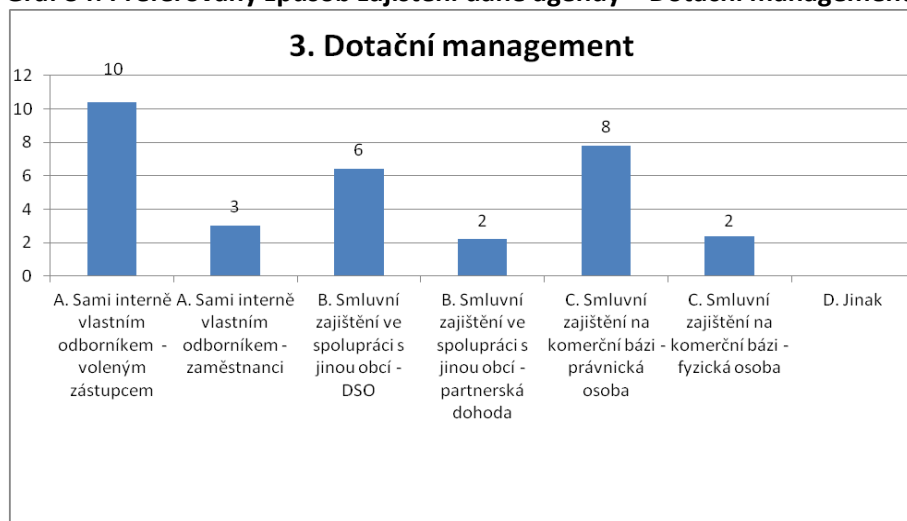
Zdroj: vlastní šetření

Graf 33: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – Ekonomické agendy

Zdroj: vlastní šetření

Graf 34: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – Dotační management

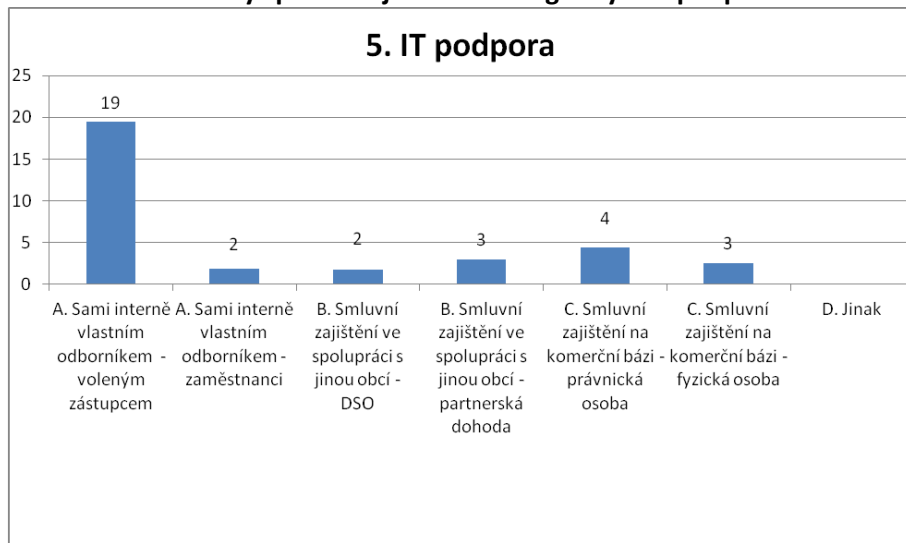
Zdroj: vlastní šetření

Graf 35: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – Veřejné zakázky

Zdroj: vlastní šetření

Graf 36: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – IT podpora

Zdroj: vlastní šetření

Graf 37: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – Technická a stavební podpora

Zdroj: vlastní šetření

Graf 38: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – Rozvoj obce

Zdroj: vlastní šetření

6.1.3 Analýza rizik a další potřebné analýzy

Tab. 133: Analýza cílových (dotčených) skupin

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Obce do 200 obyvatel	Snížení administrativních požadavků	Nedostatečné personální kapacity	Komunikační platformy	Zohledňování požadavků těchto obcí, praktická aplikace
		Samostatné rozhodování o vlastních záležitostech	Nedostatek finančních prostředků na řešení větších projektů	Sdílení informací o možnostech financování	Důraz na společný postup, sdílení příkladů dobré praxe
		Srozumitelná, jednoznačná a stálá legislativa	Časté změny legislativy a nejednotnost výkladů	Utváření společného postoje a jeho interpretace k zákonodárným orgánům	Důraz pouze na věcné novelizace zákonů s důrazem na jejich reálné používání
		Zjednodušení stávajících dotačních systémů	Neustále rostoucí administrativa	Zohlednění požadavků obcí při přípravě dotačních titulů	Jednotný postup obcí, využití potenciálu meziobecní spolupráce
			Nutnost krácení či vrácení dotace se všemi souvislostmi	Zohlednění požadavků obcí při přípravě dotačních titulů	Jednotný postup obcí, využití potenciálu meziobecní spolupráce
		Dostatek finančních prostředků	Krácení daňových a ostatních příjmů	Meziobecní komunikace ohledně možnosti společné realizace konkrétních projektů	Prezentace již existujících a efektivně fungujících spolupráce
			Větší investiční akce pouze s vyhlídkou dlouhodobé zadluženosti	Meziobecní komunikace ohledně možnosti společné realizace velkých projektů	Rozvíjet vzájemnou diskuzi o možnostech, která může v budoucnu vést až ke konkrétní realizaci daného projektu
		Definitivní zavrnutí	Umělé slučování	Společné a jedno-	Poskytnutí alterna-

Č.	Název dotčene skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
		myšlenky na jakékoli administrativní slučování obcí	obcí a následná ztráta samostatnosti	značné prosazování tohoto názoru	tiv pro malé obce – meziobecní spolupráce i v neformální podobě
2.	Ostatní malé obce (zde myšleno všechny vyjma měst)	Co se týká počtu obyvatel, je tato skupina oproti první jmenované větší, z čehož vyplývá i teoretická větší personální kapacita. Nicméně z reálné situace vyplývá, že i tyto obce a zejména ty s počtem obyvatel nižším než 1 000 řeší v podstatě obdobné problémy uvedené viz výše, proto v rámci SO ORP Jihlava lze provedenou analýzu u první zájmové skupiny kompletně vztáhnout i na tuto zájmovou skupinu. Záměrně však došlo k jejich nesloučení, aby bylo poukázáno na fakt, že v nejmenších obcích jsou podmínky ve většině případů v tomto ohledu nejobtížnější.			
3.	Města	Dostatečný prostor pro řešení vlastních záležitostí	Upřednostňování výhradně vlastního zájmu	Pravidelná komunikace a důraz na zájmy celé oblasti	Vzájemné sdílení postojů s malými obcemi, spolupráce
		Přijetí role „lídra“ v regionu včetně odpovídajících povinností a odpovědnosti	Požadavek nárůstu pravomoci v nesouladu s povinnostmi a odpovědností	Rozhodující slovo, ale za předpokladu respektování zájmů „menších“	Jednoznačné postavení a vyjednávací pozice
4.	Starostové a ostatní zastupitelé malých obcí	Prostor pro řešení konkrétních záležitostí	Časté změny, administrativní požadavky	Poukázání na reálnou situaci v malých obcích	Omezování administrativních povinností, možnost řešit aktuální problémy a projekty
		Minimum nadbytečné administrativy	Časté změny, administrativní požadavky	Poukázání na reálnou situaci v malých obcích	Důraz na snížení administrativních požadavků a legislativních změn, společný postup obcí při prosazování zájmů a řešení administrativních překážek
		Jednoznačné pokyny a požadavky z „vyšších pater“	Časté změny, administrativní požadavky	Poukázání na reálnou situaci v malých obcích	Důraz na snížení administrativních požadavků a legislativních změn, společný postup obcí při prosazování zájmů a řešení administrativních překážek
		Minimalizace zátěže v souvislosti s nárůstem administrativy a legislativními změnami	Časté změny, administrativní požadavky	Poukázání na reálnou situaci v malých obcích	Důraz na snížení administrativních požadavků a legislativních změn, společný postup obcí

Č.	Název dotčene skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
					při prosazování zájmů a řešení administrativních překážek
		Vytvoření podmínek pro smysluplnou práci, nikoli pro nutnost věnovat většinu času „papírování“	Nárůst administrativy celým spektrem činností obcí, legislativní změny a složitost legislativy	Viz výše uvedené	Viz výše uvedené
5.	Občané malých obcí	Možnost spolupodílet se na řešení záležitostí obce	Přehnaná očekávání a zkrácené představy v porovnání s realitou	Veřejné zasedání zastupitelstva, podávání objektivních a jednoznačných informací	Informovanost občanů
		Kvalitní podmínky pro život	Neúspěšně realizované projekty, nesouhlasný postoj obyvatel	Prezentace připravovaných záměrů a jejich přínosů	Zhodnocení reálných možností obce vzhledem k její velikosti a potenciálu
		Zajištění základních služeb v rámci obce	Neúspěšně realizované projekty, nesouhlasný postoj obyvatel	Zjišťování skutečných potřeb obyvatel	Zohlednění rozmístění služeb v okolí a lokální poptávky
		Transparentnost využívání obecních prostředků	Negativní postoje i k projektům realizovaným s dobrým úmyslem	Objektivní informovanost	Podpora zájmu občanů o chod obce a sounáležitosti s místním děním
6.	DSO	Rozvoj spolupráce v oblastech přínosných ideálně pro všechny členské obce	Neschopnost shody	Vzájemné sdílení názorů a informací, důraz na společný postup	Hledání a řešení opravdu důležitých oblastí a problémů
		Efektivní hospodaření se svěřenými prostředky	Nedostatečné finanční prostředky, neochota spolupracovat	Vzájemné sdílení názorů a informací, důraz na společný postup	Vynakládání prostředků na záležitosti, které nelze řešit v rámci jediné obce
		Vlastní prezentace a odůvodněnost existence	Pouze formální fungování	Zdůraznění významu a potenciálu spolupráce, inspiraci z již existujících příkladů dobré praxe	Praktické a fungující zaměření na konkrétní oblasti

Zdroj: vlastní zpracování

Analýza dotčených skupin, jak bylo uvedeno v textu výše, vychází z dotazníkového šetření, rozhovorů se starosty, vlastních zjištění a veškerých získaných podnětů.

Vcelku logicky jsou základní dotčenou skupinou malé obce do 200 obyvatel, které jsou vybraným předmětem analýz. Nicméně podobné postavení a problémy řeší všechny obce, které lze zahrnout do „malé“ velikostní kategorie. Není možné však opomenout města, která v území hrají též nezpochybnitelnou roli. Protože obec reprezentuje její zastupitelstvo v čele se starostou a potažmo i každý občan, který zde žije, je na místě zařazení i těchto vybraných zájmových skupin.

Problematika meziobecní spolupráce a její alternativy, respektive problematika DSO, jsou natolik významným specifickým, že opět odůvodňuje zařazení DSO jako jedné ze zájmových skupin.

Tab. 134: Analýza rizik

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			<u>P</u>	<u>D</u>	<u>V = P.D</u>		
1.	Finanční riziko	Nedostatek finančních prostředků	2	5	10	Efektivní a odpovědné hospodaření	Obec
	Finanční riziko	Nepřiznání dotace	3	4	12	Dostupné poradenství pro obce	Obec
2.	Organizační riziko	Nedostatek kandidátů do zastupitelstva respektive post starosty	3	5	15	Redukce administrativní zátěže a prostor k řešení konkrétních samosprávných úkonů a projektů	Obec
	Organizační riziko	Nedostatečné personální kapacity při plnění některých povinností	3	4	12	Vzdělávání, udržování kvalifikace, popř. využívání externích služeb včetně případných služeb DSO	Obec
3.	Právní riziko	Složitá a často aktualizovaná legislativa	3	4	12	Zjednodušování legislativy a omezení jejích častých změn	Obec
	Právní riziko	Nárůst množství povinností pro obce	3	4	12	Diskuse o míře zátěže, snižování administrativy	Obec
4.	Technické riziko	Zastarávání vybavení (IT, nábytek, apod.)	2	2	4	Průběžná obnova a hodnocení stavu, využívání případných dotačních titulů	Obec
	Technické riziko	Nadměrná zátěž při údržbě komunikací a nemovitostí, nevyhovující infrastruktura	3	4	12	Průběžná obnova a hodnocení stavu, využívání případných dotačních titulů	Obec

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			<u>P</u>	<u>D</u>	<u>V = P.D</u>		
5.	Věcné riziko	Sankce za nedodržování zákonných povinností	3	3	9	Tlaky na zjednodušení a průhlednost legislativy a jednoznačných povinností obcí	Obec
	Věcné riziko	Ztráta přehledu v problematice a soustředění se pouze na základní úkony	2	4	8	Udržování přehledu, průběžné vzdělávání a udržování zájmu nejen o základní činnosti, ale i kroky směřující k rozvoji obce	Obec

Zdroj: vlastní zpracování

Uvedená analýza rizik opět vychází z výše analyzovaných činností. Rizika zde byla nastíněna v základních obrysech. Přičemž jak z celé problematiky vyplývá, jednotlivá rizika spolu úzce souvisejí a jsou vzájemně provázána. Žádné z nich neexistuje samostatně bez okolních vlivů. Proto je nezbytné se ze strany obcí zaměřit a vzít v úvahu všechna výše uvedená jako určitý návodný soubor, jehož jednotlivé části nejsou v naprosté většině případů použitelné separovaně.

Finanční analýza

Provedení finanční analýzy v rámci tématu „servis samosprávám“ není vzhledem k mnoha okolnostem a souvislostem jednoduchou záležitostí. Kvantifikace konkrétních hodnot není zcela objektivně možná i vzhledem k charakteru a způsobu výkonu jednotlivých činností, které spadají do stanovených oblastí.

Celá problematika byla tematicky rozčleněna na sedm základních okruhů, kterými jsou právní podpora, ekonomické agendy, dotační management, veřejné zakázky, IT podpora, technická a stavební podpora a rozvoj obce, které do určité míry vystihují a pokrývají okruhy, v rámci nichž by bylo možné a racionální uvažovat o eventuální meziobecní spolupráci.

Nicméně v souladu s aktuální situací a avizovaným stavem celé problematiky, byla shromážděná data, týkající se výdajů za konkrétní činnosti velice kusá a zdaleka nebyla kompletně poskytnuta všemi obcemi.

Jak vyplývá z analytické části tohoto volitelného tématu jako celku, je to způsobeno především faktem, že naprostá většina úkonů, které jsou předmětem analýzy, je obcemi vykonávána samostatně, a to zejména starostou, respektive místostarostou nebo ostatními členy zastupitelstva dané obce.

Z logiky věci tedy vyplývá, že v případě neuvolněného starosty, který tuto funkci vykonává v podstatě ve svém volném čase, po svém zaměstnání, je obtížné vymezit konkrétní výdaje na konkrétně specifikované oblasti. V případě objednání služby externě, což je ale v rámci zmíněných okruhů ojedinělá

záležitost, konkrétní výdaje stanovit lze, v případě opačném je však celá záležitost podstatně problematičtější.

Byla provedena analýza rozpočtů vybraných obcí za rok 2013. Konkrétní hodnoty pro všechny vybrané obce ve velikostní kategorii do 200 obyvatel v rámci SO ORP Jihlava jsou uvedeny v následujících tabulkách. Vybrány byly konkrétní položky, respektive podseskupení položek v rámci druhového členění rozpočtové skladby, týkající se jak provozní (neinvestiční), tak investiční oblasti činnosti obcí.

Tab. 135: Vybrané výdaje obecních rozpočtů

Švábov

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	219
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	13
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	209
515	nákup vody, paliv a energie	96
516	nákup služeb	295
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	1
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	0
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	19
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Otín

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	167
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	12
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	2
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	117
515	nákup vody, paliv a energie	109
516	nákup služeb	251
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	1
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	0
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Zbinohy

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	82
5021	ostatní osobní výdaje	28
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	21
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	14
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	2
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	8
515	nákup vody, paliv a energie	43
516	nákup služeb	316
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	1
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	151
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	388
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Dudín

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	70
5021	ostatní osobní výdaje	73
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	19
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	25
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	3
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	61
515	nákup vody, paliv a energie	234
516	nákup služeb	392
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	2
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	8
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	0
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Hrutov

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	106
5021	ostatní osobní výdaje	13
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	6
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	0
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	0
515	nákup vody, paliv a energie	89
516	nákup služeb	193
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	2
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	0
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0

Brtnička

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	95
5021	ostatní osobní výdaje	80
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	36
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	22
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	1
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	16
515	nákup vody, paliv a energie	170
516	nákup služeb	209
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	4
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	196
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	0
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Kalhov

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	39
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	0
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	1
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	11
515	nákup vody, paliv a energie	135
516	nákup služeb	346
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	1
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	411
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Ježená

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	45
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	20
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	5
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	26
515	nákup vody, paliv a energie	126
516	nákup služeb	235
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	8645
6130	pozemky	82
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Milíčov

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	210
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	20
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	0
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	33
515	nákup vody, paliv a energie	157
516	nákup služeb	350
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	15
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	540
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Rybné

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	99
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	6
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	1
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	104
515	nákup vody, paliv a energie	176
516	nákup služeb	135
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	11
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	18
6130	pozemky	830
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Věžníčka

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	81
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	11
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	1
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	24
515	nákup vody, paliv a energie	103
516	nákup služeb	288
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	363
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Hubenov

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	159
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	14
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	12
515	nákup vody, paliv a energie	129
516	nákup služeb	389
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	2
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	0
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Panenská Rozsídka

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	3
5021	ostatní osobní výdaje	133
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	108
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	44
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	8
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	29
515	nákup vody, paliv a energie	118
516	nákup služeb	320
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	2
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	1034
6130	pozemky	126
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	22
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Cerekvička-Rosice

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	386
5021	ostatní osobní výdaje	21
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	77
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	43
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	12
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	72
515	nákup vody, paliv a energie	164
516	nákup služeb	712
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	4
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	64
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	0
6130	pozemky	170
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Kaliště

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	68
5021	ostatní osobní výdaje	106
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	17
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	30
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	5
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	38
515	nákup vody, paliv a energie	585
516	nákup služeb	562
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	4
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	330
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	50
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Boršov

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	85
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	10
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	50
515	nákup vody, paliv a energie	120
516	nákup služeb	298
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	15
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	167
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Třeštice

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	205
5021	ostatní osobní výdaje	117
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	68
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	45
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	6
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	87
515	nákup vody, paliv a energie	83
516	nákup služeb	238
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	12
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	604
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Věžnice

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	145
5021	ostatní osobní výdaje	122
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	36
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	25
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	19
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	117
515	nákup vody, paliv a energie	148
516	nákup služeb	378
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	6
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	95
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Arnolec

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	124
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	18
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	1
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	20
515	nákup vody, paliv a energie	138
516	nákup služeb	544
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	7
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	56
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	799
6130	pozemky	54
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Hladov

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	256
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	18
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	9
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	266
515	nákup vody, paliv a energie	185
516	nákup služeb	284
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	4
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	999
6130	pozemky	142
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Hojkov

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	560
5021	ostatní osobní výdaje	0
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	90
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	55
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	15
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	155
515	nákup vody, paliv a energie	173
516	nákup služeb	372
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	22
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	0
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Stáj

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	113
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	9
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	0
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	131
515	nákup vody, paliv a energie	55
516	nákup služeb	176
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	24
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	29
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	1251
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Dvorce

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	87
5021	ostatní osobní výdaje	128
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	22
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	31
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	3
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	12
515	nákup vody, paliv a energie	107
516	nákup služeb	683
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	2
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	0
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Kamenná

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	215
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	18
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	4
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	65
515	nákup vody, paliv a energie	246
516	nákup služeb	384
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	12
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	73
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Mirošov

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	63
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	0
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	10
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	0
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	68
515	nákup vody, paliv a energie	76
516	nákup služeb	471
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	5
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	171
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Opatov

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	132
5021	ostatní osobní výdaje	61
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	22
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	24
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	0
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	217
515	nákup vody, paliv a energie	132
516	nákup služeb	445
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	4
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	228
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	0
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Nadějov

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	0
5021	ostatní osobní výdaje	253
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	48
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	34
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	1
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	5
515	nákup vody, paliv a energie	256
516	nákup služeb	474
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	20
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	0
6130	pozemky	51
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Zbilidy

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	155
5021	ostatní osobní výdaje	24
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	39
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	22
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	0
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	395
515	nákup vody, paliv a energie	235
516	nákup služeb	561
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	0
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	8
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	14358
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Jersín

Neinvestiční		Tis. Kč
Položka, podseskupení položek	Název	
5011	platy zaměstnanců v pracovním poměru	133
5021	ostatní osobní výdaje	297
5031	povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	27
5032	povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	26
5136	knihy, učební pomůcky a tisk	0
5137	drobné hmotný dlouhodobý majetek	21
515	nákup vody, paliv a energie	218
516	nákup služeb	336
521	neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	2
522	neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
533	neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	210
Investiční		
611	pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	0
612	pořízení dlouhodobého hmotného majetku	307
6130	pozemky	0
631	investiční transfery podnikatelským subjektům	0
632	investiční transfery neziskovým a podobným organizacím	0
635	investiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	0

Zdroj výše uvedených tabulek: rozpočty obcí, UFISweb, monitor státní pokladny

Z uvedených hodnot je patrné, že největší objemy vykazují položky týkající se mzdových výdajů, respektive nákladů na zaměstnance a další provozní činnosti typu nákupu energií, drobného majetku, případně dalších služeb.

Vzhledem k charakteru analýzy volitelného tématu a komplexnímu přístupu k volitelnému tématu jako celku, jehož hlavním posláním by mělo být nastínění situace a související nasměrování dalšího postupu především v oblasti administrativní zátěže malých obcí, je nutné konstatovat, že tyto druhy výdajů jsou v rozpočtových položkách obsaženy minimálně.

Tato skutečnost, již několikrát v textu avizovaná, vychází především z toho, že naprostá většina těchto úkonů je vykonávána jednotlivými členy zastupitelstva, zejména starostou a místostarostou, v rámci výkonu jejich funkce. Není tedy žádným způsobem evidovaná, ani časově, ani jinak vyčíslená. Investiční záležitosti, reprezentované položkami, respektive podseskupení položek v druhé části jednotlivých tabulek, závisí především na konkrétní situaci v dané obci. Tato data, není proto možné nijak průměrovat, ani považovat v určitých ohledech za podprůměrná či nadprůměrná. Z charakteru této problematiky vyplývá, že pokud zohledníme velikost jednotlivých obcí a s tím související jejich finanční, respektive investiční možnosti, je jednoznačné, že větší investice jsou záležitostí jednorázovou a časově ohraničenou, přičemž rozhodně ne pravidelně se opakující. V obecném slova smyslu je tedy primárně cíleno na nejpalčivější problémy, a to nejčastěji typu zásobování pitnou vodou, opravy komunikací, případně údržba nemovitostí v majetku obce.

Zhodnocení nákladů v rámci jednotlivých tematických okruhů

V rámci rozhovorů se starosty byla zjišťována data za jednotlivé tematické okruhy, respektive příslušné výdaje, a to především na základě kvalifikovaných odhadů jednotlivých zástupců obcí. Byla zjišťována situace za rok 2013.

V rámci právní podpory jsou využívány služby od externích subjektů poměrně ojedinělou záležitostí. Tato alternativa je obcemi využívána především v případě úpravy či vytvoření složitějších typů smluv a vždy se jedná o jednorázovou záležitost. Pokud je využita, náklady se pohybují v řádech jednotek tisíc Kč za rok. Veškeré činnosti v této oblasti vykonávají zastupitelé obce samostatně svépomocí.

Ekonomické agendy, respektive vedení účetnictví je obcemi zajišťováno též vlastními zaměstnanci, účetní je současně v určitých případech i jedním ze zastupitelů obce. Obce v této oblasti uvádějí výdaje značně se rozcházející. Minimální zjištěnou hodnotou je částka cca 23 000,- Kč, nicméně uvedena byla i hodnota 150 000,- Kč. Poměrně často jsou využívány i konzultace mezi jednotlivými účetními, které využívají své zkušenosti s konkrétními případy a samozřejmě také poradenství ze strany příslušných odborů krajského úřadu. Metodické vedení v tomto případě je však vesměs považováno za ne zcela dostatečné a v některých případech nepřehledné a nejednoznačné.

Pro dotační management platí skutečnost jeho ojedinělosti a závislosti na konkrétních realizovaných projektech, respektive jejich případného spolufinancování z dotačních titulů. Pokud obec čerpá dotaci vyžadující náročnější management, využívá služeb soukromého subjektu, v opačném případě se na zajištění dotace podílejí jednotliví členové zastupitelstva dle aktuální potřeby.

Totéž platí i pro úzce související problematiku veřejných zakázek, kdy na složitější případy jsou využívány služby externích služeb, zakázky malého rozsahu opět realizují obce samostatně. Zprůměrování a zobecnění jednotlivých hodnot opět z výše uvedeného důvodu není možné, přičemž tržní částky za dotační management, respektive výběrové řízení, související např. s využitím dotace spolufinancované z fondů Evropské unie se pohybuje v řádech desítek tisíc Kč, samozřejmě v závislosti na složitosti a finanční náročnosti konkrétního projektu.

V oblasti IT podpory, která je opět v drtivé většině zajišťována svépomocí, respektive se zapojují jednotliví občané s odpovídající kvalifikací a zájmem o danou problematiku, což je bezesporu jedna

z řady pozitivních skutečností a zjištění. Výdaji jsou zde především platby za konkrétní licence programů, případně související aktualizace včetně např. aktualizace účetního software, přičemž jejich výše se opět pohybuje spíše v řádu jednotek tisíc Kč. Nejsou zahrnuty náklady na pořízení hardware, které jsou též záležitostmi zcela individuální a zpravidla jednorázovou.

Náklady na oblast rozvoje obce jsou reprezentovány zejména vytvořením respektive aktualizací územních plánů, což pro obec znamená nemalou finanční zátěž v řádech desítek tisíc Kč. Nicméně strategické dokumenty obdobného typu, obce nevytvářejí, přičemž z logiky věci je nesporné, že jejich existence, nebo dokonce povinnost je mít, je na tomto místě zcela jednoznačně neopodstatněná.

Z výše uvedeného je patrné, že roční výdaje za jednotlivé tematické okruhy, je v naprosté většině případů značně problematické vyčíslit a není možné je jakkoli průměrovat. Převažuje situace, kdy tyto činnosti vykonávají starostové, respektive jednotliví zastupitelé, z čehož vyplývá i nutnost jejich značné zátěže a požadavek na nemalou šíři jejich záběru a orientace v příslušných problematikách a oblastech.

Také výstupem této analýzy je především požadavek a potřeba metodického vedení a možností konzultací v případech potřeby v návaznosti na upřednostnění kompletní objednávky určité, komplikovanější služby u externího subjektu, a to za předpokladu respektování kompletní úhrady za tuto poskytnutou službu.

6.1.4 SWOT analýza oblastí

Tab. 136: SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
1. Postupný rozvoj meziobecní spolupráce	1. Velké množství malých obcí
2. Již existující do určité míry fungující DSO	2. Nedostatečné personální kapacity
3. Zkušenosti starostové dobře se orientující v problematice	3. Složitá legislativa a komplikované povinnosti pro obce
4. Aktivní přístup obcí k rozvoji obce, činnosti nad rámec základního minima	4. Nedostatek finančních prostředků na některé aktivity
5. Poměrně dobré předpoklady pro budoucí spolupráci	5. Značná časová náročnost výkonu jednotlivých agend
6. Vesměs pozitivní finanční situace obcí	6. Neuvolněnost starostů a ostatních členů zastupitelstva
Příležitosti	Hrozby
1. Využití příležitostí, které skýtá meziobecní spolupráce	1. Pokračující časté změny legislativy
2. Úspora finančních prostředků při společném využívání některých služeb	2. Nárůst počtu povinností pro obce a související administrativní zátěže
3. Vyšší úspěšnost při žádostech o dotaci	3. Pokles příjmové stránky v souvislosti s případnou změnou rozpočtového určení daní
4. Společným postupem prosazovat zájmy obcí	4. Nezájem občanů o dění v obci
5. Využití možnost zdůraznění důležitosti samostatnosti obce	5. Nedostatek kandidátů na post starosty, popř. dalších členů zastupitelstva
6. Sdílení příkladů dobré praxe, pozitivních i negativních	6. Rizika spojená s neúspěšnými

Zdroj: vlastní zpracování

6.1.5 Souhrn výsledků analýz (analytické části) včetně nastínění „Problematických okruhů“

Na základě výše provedených analýz vyplynulo několik skutečností a faktů, které jsou vztáhnutelné nejen na obce, které byly předmětem analýzy, tedy na obce v SO ORP Jihlava do 200 obyvatel, ale řada zjištění je aplikovatelná i na ostatní obce, které patří do menších velikostních kategorií.

Základním zjištěním je fakt, že analyzované obce bezpochyby potřebují určitou míru pomoci v řadě oblastí, tak jak byly vymezeny v textu. Nicméně není na místě skutečnost, že by se malé obce nacházely v kritické situaci a nebyly schopné své základní povinnosti, včetně dalších souvisejících činností vykonávat.

Na tomto místě je nutné poněkud rozptýlit značně rozšířený fakt, že malé obce se bez výraznější pomoci neobejdou a nejsou schopné fungovat samostatně. Naopak, obce se nechťejí konkrétních činností zbavovat a přenášet jejich výkon na jiné subjekty. Což vyplývá jednak z potřeby mít o těchto záležitostech přehled a udržovat nad nimi do určité míry kontrolu a navíc při jejich odklonění se poměrně obtížně do problematiky opět proniká a vrací se zpět na obec, respektive členy zastupitelstva.

Z praxe vyplývá, že neuvolnění starostové věnují své práci značné množství času a energie a jejich ústřední pozice bývá v řadě obcí poměrně obtížně zastupitelná. Nicméně vyhlídky do budoucna v tomto ohledu nejsou nikterak pesimistické.

Co se týká výkonu jednotlivých analyzovaných oblastí, jsou vesměs obcemi vykonávány samostatně, v případě potřeby se obce obracejí na externí služby, přičemž za poskytnutí služby soukromým subjektem jsou za předpokladu kvality ochotni bez problémů zaplatit. Což navazuje i na upřednostňovanou platbu v rámci případného DSO, kdy jsou v naprosté většině případů upřednostňovány konkrétní platby za konkrétní poskytnuté služby, nikoli určité druhy a formy pravidelných paušálních příspěvků.

Analýzy poptávky vyhodnocené v textu výše v podstatě též navazují na předchozí tvrzení. Existuje zde určitá potřeba podpory a pomoci. Tato však spočívá vyjma složitějších řízení v oblastech veřejných zakázek, dotačního managementu, IT podpory, právních záležitostí a popřípadě některých dalších především v preferenci průběžného poradenství, metodické podpory případně monitoringu typicky v oblasti legislativních změn.

V souladu s navazující návrhovou částí volitelného tématu je na základě veškerých zjištění možné provést stručné nastínění základních problémových okruhů, jejichž základ samozřejmě vychází ze shrnutí provedených analýz a komplexních zjištění.

Jednou z nejproblematictějších oblastí jsou bezpochyby veřejné zakázky a dotační management jako dva souhrny vzájemně provázaných činností. V těchto oblastech má možnost využití případné meziobecní spolupráce a případných služeb poskytovaných prostřednictvím DSO značný potenciál. Je zde však otázka funkčnosti konkrétního již existující DSO, popřípadě nově vzniklého, jehož připravenost poskytovat tyto služby, a to kvalifikovaně a spolehlivě, je podmíněna vlastním aparátem a určitou fází, které není možné dosáhnout krátkodobě. V čemž v souvislosti s DSO jsou v SO ORP poměrně značné rezervy. Zaměřit se bude proto nutné především na sladění požadavků a analýzy poptávky, tak jak byla provedena výše, neboť bez tohoto zjištění není možné spolupráci posunout na další „vyšší stupeň“.

I v ostatních odvětvích lze vyzozorovat a vyspecifikovat konkrétní činnosti, při jejichž výkonu obce upřednostňují využívání externích služeb.

Nicméně řešení by mělo být směřováno nejen do oblasti určité formy sdružování, ale i do prosazování zjednodušování administrativní zátěže obcí komplexně, které může být bezpochyby zdůrazněno společným postupem, který je v tomto případě minimálně vhodným předpokladem úspěchu.

6.2. Návrhová část pro oblast volitelného tématu

6.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část „Servis samosprávám“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech. v oblasti „Servisu samosprávám“

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma „Servis samosprávám“.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců obcí z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na problematiku obsaženou v tomto tématu s názvem „Servis samosprávám“.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

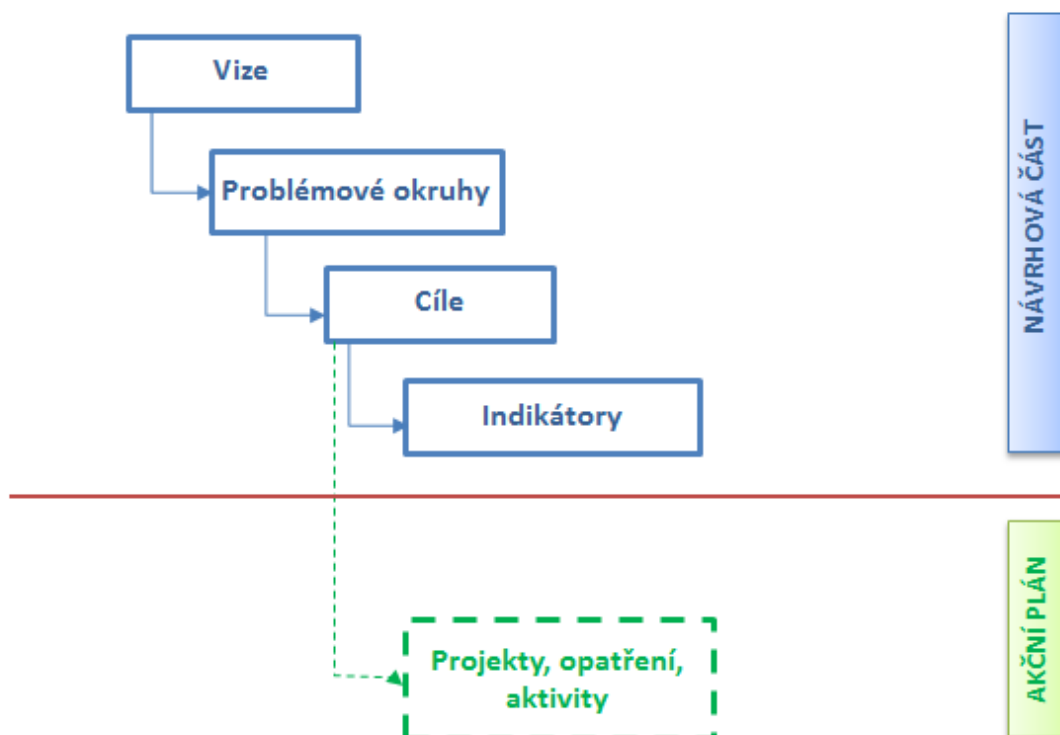
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze „Servis samosprávám“. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve

fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů „Servis samosprávám“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize „BEZPEČNÉ A ZDRAVÉ JIHLAVSKO“			
Téma: Servis samosprávám	Problémový okruh 1 Vysoká administrativní zátěž obcí	Problémový okruh 2 Nízká úroveň spolupráce obcí	Problémový okruh 3 Nízká efektivita managementu obce
	Cíl 1.1 Snížení a optimalizace administrativní zátěže obcí	Cíl 2.1 Posílení vzájemné spolupráce	Cíl 3.1 Zlepšení informovanosti a vzdělávání zástupců obcí

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

„BEZPEČNÉ A ZDRAVÉ JIHLAVSKO“

SO ORP Jihlava je regionem se zdravým životním prostředím, kde jsou odpady ekologicky, ekonomicky a efektivně využívány, při zvyšující se míře separace a energetického využívání odpadů a minimalizací jejich skládkování. Z pohledu sociálních služeb je území SO rovnoměrně pokryto sítí sociálních zařízení, které nabízejí kvalitní sociální služby pro všechny cílové skupiny. Hojně jsou podporovány principy aktivní prorodinné politiky a ve vysoké míře je využívána činnost dobrovolníků. V oblasti školství je dostatečný počet moderních škol s odpovídající kapacitou s kvalifikovanými a aprobovanými pedagogy, kteří se podílejí na organizování zájmové činnosti, projektové činnosti a vzájemné spolupráci škol, která je propojená na život v obcích. V neposlední řadě je Jihlavsko destinací cestovního ruchu, která nabízí návštěvníkům místo se zdravou přírodou a množstvím kulturně historických, přírodních a technických památek. Široká nabídka hudebních a filmových festivalů nebo tradičních sportovních a turistických akcí přitahuje i zahraniční návštěvníky. Chod SO ORP Jihlava je vystavěn na vzájemné meziobecní spolupráci, která přispívá k pozitivnímu vývoji nejen ve zmíněných oblastech. Město Jihlava plní funkci aglomeračního jádra, úzce spolupracuje s městy Třešť a Polná a pečuje o všechny obce náležící do správního obvodu.

Problémový okruh 1 - Vysoká administrativní zátěž obcí

V současné době se naprostá většina obcí potýká se značnou administrativní zátěží, přitom tento problém je zástupci obcí velice často zmiňován jako problém nejaktuálnější. Obce jsou v tomto ohledu zatěžovány řadou nejrůznějších administrativních povinností, které nejsou vždy dobře a jednoznačně formulovány a některé informace jsou často vyžadovány od několika subjektů paralelně, avšak vždy v pozměněném formátu. Z výše uvedeného tedy následně vyplývá, že se obce musí soustředit na plnění těchto povinností, jsou jimi zahlceny a následně se nedostává „energie“ a chybí kapacity pro samosprávné činnosti, které by měly stát v popředí veškerých aktivit obcí. Pokud by i nadále pokračoval tento trend, kdy neustále narůstají administrativní požadavky zejména na starosty jednotlivých obcí, bude docházet ke stále většímu zahlcení zejména neuvolněných starostů.

Problémový okruh 2 - Nízká úroveň spolupráce obcí

V SO ORP existuje několik DSO, v rámci kterých obce více či méně spolupracují. Nicméně rozhodně není možné říci, že je tímto způsobem pokryt celý SO ORP. Situace je taková, že vzhledem k velikosti SO ORP Jihlava není možné, aby docházelo k efektivní spolupráci všech obcí náležejících do tohoto regionu. Mnohem více žádoucí je podpora rozvoje přirozených spádových oblastí, popřípadě již v současné době fungujících DSO. Příčinami tohoto problémového okruhu je především určitá nedůvěra v tento typ spolupráce a v souvislosti s výše uvedeným problémovým okruhem neochota, či lépe řečeno nedostatek kapacit na realizaci takové spolupráce, která s sebou nese zcela nepochybně řadu personálních i finančních nároků. V budoucnu může absence meziobecní spolupráce způsobovat finanční problém a nadměrnou zátěž obecních rozpočtů v řadě oblastí, protože jedna obec je v řadě oblastí poměrně malým subjektem se značně omezenými schopnosti konkrétní skutečnosti ovlivnit.

Problémový okruh 3 - Nízká efektivita managementu obcí

Neuvolnění starostové z logiky věci disponují značně omezenou kapacitou, a to jak co se týká záběru všech nutných informací, tak i kapacitou časovou. Malé obce, které se s tímto problémem potýkají, nejvíce navíc v podstatě nemají, vyjma např. účetních prací, žádné stálé zaměstnance. Což je zejména ve vztahu např. k dotačním titulům, výběrovým řízením, ale i řadě dalších oblastí, jednoznačný problém a překážka, často velice obtížně překonatelná. Do budoucna se jeví jako hlavní úskalí nemožnost realizace větších investičních akcí, které jsou pro malé obce bez finanční dotace jen těžko realizovatelné a s tím související pomalý nebo praktický žádný rozvoj obce.

6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Vysoká administrativní zátěž obcí
Cíl 1.1	Snížení a optimalizace administrativní zátěže obcí
Popis cíle	<p>Cíl směřuje k řešení pravděpodobně nejčastěji zmiňovaného problému, který trápí drtivou většinou starostů, respektive ostatních zástupců obce. Značně objemná administrativa dopadá v podstatě na všechny obce bez rozdílu, a to i bez rozdílu velikosti. Protože základní povinnosti a související zákonné předpisy musí postihnout obce všech velikostních kategorií. Komplexně se jedná bezpochyby o poměrně komplikovanou záležitost, protože obce samy o sobě tento problém vyřešit nemohou. Administrativní požadavky vycházejí především ze strany státu a jeho institucí, přičemž byrokratická zátěž obcí se bohužel postupem času nesnižuje, je tomu spíše naopak.</p> <p>Cíl tedy směřuje k rozprůdění diskuzí o tomto, poměrně závažném problému, který je nutné s výhledem do budoucna bezpochyby nějakým způsobem řešit. A pouze společný postup obcí, v rámci něhož budou hájeny stejné názory a objektivní argumenty, bude mít příslušnou a požadovanou váhu a bude se moci prosadit v jednání a uplatnit tak svůj vliv na řešení a výběr variant řešení této složité problematiky.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none">• Sjednocení postoje k dané problematice• Vyzdvižení hlavních problémových oblastí• Formulace vlastních návrhů řešení• Sdílení zkušeností a názorů• Důraz na společný postup a vystupování
Název indikátorů k hodnocení cíle	Vznik informační a komunikační platformy
Správce cíle	Zástupci jednotlivých DSO jako koordinátoři společného postoje.

Problémový okruh 2	Nízká úroveň spolupráce obcí
Cíl 2.1	Posílení vzájemné spolupráce
Popis cíle	<p>Formy a úroveň fungování meziobecní spolupráce v SO ORP Jihlava byla nastíněna v textu výše. Souhrnně lze říci, že meziobecní spolupráce jako taková v rámci konkrétních DSO, respektive mezi konkrétními obcemi, funguje, nicméně její potenciál je jednoznačně nevyužitý.</p> <p>Vzhledem k velikosti SO ORP Jihlava jsou v podstatě nereálné snahy o agregaci celého tohoto regionu v jeden celek. Počet obcí je pro toto řešení příliš velký. Nicméně potenciál tkví především v rozvoji spolupráce v již existujících DSO, přičemž úspěšně realizované projekty a činnosti, jejímž základem bude meziobecní spolupráce, jsou tím nejlepším příkladem, jak ostatní obce o meziobecní spolupráci informovat a představit výhody, ale samozřejmě i povinnosti, které z ní plynou. Cílem pro nadcházející období, by mělo být především zahájení a udržení pravidelnosti diskuzí o možnostech meziobecní spolupráce včetně inspirace příklady dobré praxe, které pro zapojené obce mají užitek a jsou přínosem.</p> <p>Spolupráci jako takovou není možné realizovat uměle, skokově a v nepřiměřeně krátkém časovém období. Institucionalizace meziobecní spolupráce je pomyslnou nejvyšší příčkou vývoje. Vzhledem k současnému stavu a situaci by bylo bezesporu všestranně výhodné pokusit se nastolit v případě neexistence a rozvíjet v případě, že již existuje, určitou podobu neformálního setkávání, zaměřeného na aktuální problematiku a zejména praktičnost. Neboť to je nejdůležitější aspekt veškerých informací, které by měly být obcím a jejich zástupcům poskytovány a na jejichž základě by měly být rozvíjeny veškeré eventuální formy meziobecní spolupráce.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Zahájit diskuze o možnostech meziobecní spolupráce • Inspirovat se využívat již fungující příklady dobré praxe • Sjednotit priority • Důraz na přínosnost, praktičnost a také pravidelnost předávání informací • Nutné výdaje a náklady vyvážit přiměřenými příjmy, avšak při respektování přiměřené odpovědnosti • Využít stávajících existujících DSO • Předkládání konkrétních záměrů motivovat obce k meziobecní spolupráci v dlouhodobém a udržitelném horizontu
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Pravidelné setkávání starostů ORP</p> <p>Společně realizované projekty obcí</p>
Správce cíle	Zástupci jednotlivých DSO.

Problémový okruh 3	Nízká efektivita managementu obce
Cíl 3.1	Zlepšení informovanosti a vzdělávání zástupců obcí
Popis cíle	<p>Jedná se o cíl s poměrně širokým záběrem a jeho specifikace může být poměrně obtížná. Nicméně na tomto místě se jedná především o snahu zlepšení informovanosti a s tím spojeného vzdělávání zástupců obcí, a to jak zejména starostů, tak případně i ostatních členů zastupitelstev.</p> <p>Efektivitu managementu obce jako takovou je možné měřit různými způsoby, nicméně zde se jedná především o fakt, že v drtivé většině malých obcí působí starosta, respektive místostarosta, jako neuvolnění. Tudíž jejich časový fond pro výkon této činnosti je i vzhledem k souběžně vykonávanému zaměstnání značně omezený a v podstatě vše jsou nuceni vykonávat ve svém volném čase. Z toho vyplývá fakt, že i přes tyto omezené možnosti jsou nuceni postihnout a obsáhnout nesmírně širokou škálu předpisů, zákonů, povinností a požadavků, které jsou na ně kladeny.</p> <p>Tento cíl by měl směřovat především k usnadnění výkonu funkce právě starostům malých obcí, kterým by byl poskytován informační servis s důrazem na jeho stručnost, jednoznačnost a praktickou využitelnost, včetně zahrnutí problematiky legislativních změn. S tímto souvisí i případné vzdělávání v konkrétních aktuálních oblastech, které bude též nemalou měrou přínosné.</p>
Hlavní opatření	<ul style="list-style-type: none"> • Sjednocené požadavky a společný postup • Vytipování a formulace nejproblémovějších oblastí • Informační platforma • Využívání elektronické komunikace • Důraz na jednoznačnost a praktičnost • Zapojení co největšího počtu obcí • Zohlednění omezeného časového fondu k výkonu funkce • Propojení s tlakem na snížení administrativní zátěže a byrokracie
Název indikátorů k hodnocení cíle	Uskutečněné vzdělávací akce, semináře, apod.
Správce cíle	Zástupci jednotlivých DSO.

6.2.4. Indikátory

INDIKÁTORY VÝSLEDKU

Problémový okruh	1 - Vysoká administrativní zátěž obcí		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet realizovaných společných opatření		
Měrná jednotka	Realizovaná setkání, konkrétní společné výstupy a stanoviska		
Správce měřítka	Zástupci jednotlivých DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Pravidelná setkávání	Pravidelná setkávání s pravidelnými výstupy a praktickým vlivem
Skutečnost	Společný názor, ale nikoli společný postup		
Popis měřítka:	Indikátor by měl, jak vyplývá z jeho názvu, monitorovat počet realizovaných společných opatření obcí v oblasti tlaku na snižování jejich administrativní zátěže včetně konkrétních výstupů a požadavků z těchto setkávání. Jeho jednoznačným cílem je zjistit, zda se spolupráce v této oblasti skutečně realizuje a nezbytný společný postup je opravdu uskutečňován a existují konkrétní a názorům jednotlivých obcí požadavky a stanoviska.		
Metodika a výpočet:	Počet měrných jednotek		
Zdroj čerpání dat:	Konkrétní realizovaná setkání a výstupy z nich		

Problémový okruh	2 - Nízká úroveň spolupráce obcí		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet aktivit směřující k podpoře a rozvoji meziobecní spolupráce		
Měrná jednotka	Počet konkrétních kroků směřujících ke vzniku a rozvoji meziobecní spolupráce		
Správce měřítka	Zástupci jednotlivých DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Rozšíření povědomí o výhodách meziobecní spolupráce mezi všechny obce	Pokračující rozvoj a fungování meziobecní spolupráce v rámci DSO i v rovině neinstitucionalizované
Skutečnost	Meziobecní spolupráce funguje rozdílnou měrou a separátně		
Popis měřítka:	Monitorovány v rámci tohoto indikátoru budou veškeré kroky směřující k rozvoji meziobecní spolupráce v obecném slova smyslu.		

	Neboť aktivity v této oblasti jsou velice široké a mohou mít různou podobu od samotného založení DSO až po řadu jednotlivých neformalizovaných kroků a společným záměrů.
Metodika a výpočet:	Počet konkrétní aktivit a kroků
Zdroj čerpání dat:	Webové stránky obcí, informace poskytnuté obcemi

Problémový okruh	3 - Nízká efektivita managementu obce		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet realizovaných vzdělávacích akcí pro zastupitele		
Měrná jednotka	Počet akcí podobného typu		
Správce měřítka	Zástupci jednotlivých DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Existující pravidelné vzdělávací akce s příspěvím meziobecní spolupráce	Většina obcí v ORP je do těchto aktivit zapojena a pravidelně se jich účastní
Skutečnost	Existují avšak v omezené míře		
Popis měřítka:	Výše specifikovaný problémový okruh nízké efektivity managementu obce, tak jak byly nastíněny jeho základní principy, je úzce provázán s tímto indikátorem. Přičemž hlavním cílem je opět monitorovat, zda je zejména starostům malých obcí poskytován tolik potřebný informační servis a alespoň částečně tak vyvažuje jejich omezené časové možnosti a pomáhá se jim vypořádat s vysokou, zejména administrativní zátěží.		
Metodika a výpočet:	Zjištění počtu takto realizovaných akcí a aktivit		
Zdroj čerpání dat:	Veřejně dostupné databáze a weby, doplněné informacemi poskytnutými obcemi		

INDIKÁTORY VÝSTUPU

Cíl	1.1 Snížení a optimalizace administrativní zátěže		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Vznik informační a komunikační platformy		
Měrná jednotka	Společný postup		
Správce měřítka	Zástupci jednotlivých DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Základy rozvoje společného postupu, formulace zásadních problémů	Prosazování společných názorů a zájmů v této oblasti
Skutečnost	Společný postup		

	není		
Popis měřítka:	Cílem indikátoru je monitorovat a mapovat zda dosahování výše uvedeného cíle probíhá v širším okruhu. Nejen pouze prostřednictvím jednotlivých názorů obcí. I když jsou tyto názory v podstatě totožné a jednotné, je nezbytným předpokladem k dosažení cíle společný postup a konkrétní závěry a požadavky.		
Metodika a výpočet:	Existence konkrétních kroků a postupů		
Zdroj čerpání dat:	Veřejně dostupné zdroje včetně webů jednotlivých obcí, respektive DSO		

Cíl	2.1 Posílení vzájemné spolupráce		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Pravidelná setkávání starostů ORP		
Měrná jednotka	Počet setkání		
Správce měřítka	Zástupci jednotlivých DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Existují se zařazením otázek meziobecní spolupráce	Setkání starostů na území ORP jsou pravidelnými a informačně přínosnými akcemi
Skutečnost	Existují bez důrazu na meziobecní spolupráci		
Popis měřítka:	Vzájemná spolupráce obcí může probíhat a fungovat řadou nejrozličnějších způsobů. Návrhy možností a alternativ musí vycházet jak z nejvhodnějších řešení v obecném slova smyslu, tak, a to především, z alternativ vhodných pro dané území a konkrétní situace v SO ORP. Protože je míra meziobecní spolupráce v SO ORP Jihlava poměrně značně omezená a v žádném případě neprobíhá plošně za zapojení převážné většiny obcí, je nezbytné formovat ji od jejich základních podob. Jednou z nich jsou právě pravidelná setkávání starostů, či dalších zástupců obcí za účelem předávání si zkušeností, řešení aktuálních záležitostí, které jsou společné pro všechny obce, respektive získávání aktuálních informací.		
Metodika a výpočet:	Zjištění počtu uskutečněných setkání		
Zdroj čerpání dat:	Veřejně dostupné zdroje včetně webů jednotlivých obcí, respektive DSO		

Cíl	2.1 Posílení vzájemné spolupráce		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Společně realizované projekty obcí		
Měrná jednotka	Počet realizovaných projektů		
Správce měřítka	Zástupci jednotlivých DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Příprava dalších společných projektů v již fungujících DSO a rozvíjející se dis-kuze v ostatních DSO	Všechny DSO aktivně připravují či realizují konkrétní projekty
Skutečnost	Jednotlivé případy existují		
Popis měřítka:	Tento indikátor bude měřit již konkrétní projekty, které budou realizovány na základě meziobecní spolupráce. Je jakýmsi dalším stupněm jejího vývoje, přičemž se předpokládá již určitá míra fungování této spolupráce a aktivní zapojení všech dotčených obcí. Projekty mohou být realizovány v řadě různých oblastí, přičemž na tomto místě není důležité, samozřejmě v prvotní fázi, jejich zaměření, ale pro rozvoj meziobecní spolupráce v obecném slova smyslu je podstatná jejich samotná existence.		
Metodika a výpočet:	Počet realizovaných projektů		
Zdroj čerpání dat:	Veřejně dostupné zdroje včetně webů jednotlivých obcí, respektive DSO		

Cíl	3.1 Zlepšení informovanosti a vzdělávání zástupců obcí		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Uskutečněné vzdělávací akce, semináře, apod.		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Zástupci jednotlivých DSO		
Roky	2013	2017	2020
Plán		Realizace vycházející z meziobecní spolupráce	Pravidelná realizace s ústřední úlohou meziobecní spolupráce
Skutečnost	Jsou realizovány, ale separátně		
Popis měřítka:	Podstatou indikátoru je nejen sledování počtu realizovaných informačních a vzdělávacích akcí, ale také jejich zaměření a kvalita, včetně zpětné vazby účastníků. V současném nepřeborném množství povinností, včetně požadavků znalosti legislativy, související administrativa a řada dalších oblastí a okruhů, které musí		

	starostové a ostatní zástupci obcí pokrýt, je podpora jejich informovanosti nezbytným aspektem a ideální oblastí pro rozvoj meziobecní spolupráce.
Metodika a výpočet:	Počet uskutečněných akcí výše uvedeného typu
Zdroj čerpání dat:	Informace od obcí

6.3. Pravidla pro řízení strategie

6.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Ing. Miluše Bradová, Ing. Martin Čada
Zdenka Švaříčková, Ing. Miluše Bradová, Ing. Martin Čada, Ing. Zuzana Pátková, Mgr. Stanislava Prokešová, Mgr. Olga Zachariášová
Zástupci jednotlivých DSO jako koordinátoři společného postoje.

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Snížení a optimalizace administrativní zátěže obcí	Zástupci jednotlivých DSO jako koordinátoři společného postoje
2.1	Posílení vzájemné spolupráce	Zástupci jednotlivých DSO
3.1	Zlepšení informovanosti a vzdělávání zástupců obcí	Zástupci jednotlivých DSO

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
Cíl 1.1, indikátor 1	Vznik informační a komunikační platformy	Zástupci jednotlivých DSO
Cíl 2.1, indikátor 1	Pravidelná setkávání starostů ORP	Zástupci jednotlivých DSO
Cíl 2.1, indikátor 2	Společně realizované projekty obcí	Zástupci jednotlivých DSO
Cíl 3.1, indikátor 1	Uskutečněné vzdělávací akce, semináře, apod.	Zástupci jednotlivých DSO

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 6.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	Každoročně v 1. -3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	Každoročně v 1. -2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

6.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace								■						
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost
1.1 Snížení a optimalizace administrativní zátěže obcí					DSO	ve fázi záměru
2.1 Posílení vzájemné spolupráce					DSO	ve fázi záměru
3.1 Zlepšení informovanosti a vzdělávání zástupců obcí					DSO	ve fázi záměru

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je

od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

6.4. Závěr a postup zpracování

6.4.1. Shrnutí

V souvislosti se vším výše uvedeným je možné celou problematiku tohoto volitelného tématu shrnout do několika následujících závěrů. Tato návrhová část vycházela z provedených analýz a zjišťovacích řízení, které probíhaly a rámci analytické části. Na jejich základě byly formulovány tři problémové okruhy, které vystihují a charakterizují situaci v SO ORP Jihlava zejména v rámci problematiky malých obcí a jejich administrativní zátěže. S tímto korespondují i problémové okruhy popisující vysokou administrativní zátěž jako takovou, poměrně nízkou úroveň spolupráce obcí a v neposlední řadě též nízkou efektivitu managementu obce. Přičemž všechny tři oblasti spolu úzce souvisejí, navazují na sebe a vzájemně se ovlivňují.

Tematika a zaměření stanovených cílů vyplynula především z úrovně rozvoje, stavu a především skutečného fungování meziobecní spolupráce a tedy jejího zapojení do řešení výše nastíněných problémových okruhů. Cíle byly stanoveny s ohledem na jejich reálnost a praktickou realizovatelnost v následujících obdobích. Byly směřovány především na položení základů meziobecní spolupráce a vzájemné komunikace mezi obcemi, popřípadě sdílení informací, včetně neméně důležitého okruhu vzdělávání a informovanosti obecně.

Naplnění těchto cílů, což bude monitorováno prostřednictvím zvolené sady indikátorů, bude následně směřovat k rozvoji meziobecní spolupráce na tzv. „vyšší úrovni“, která však není realizovatelná bez určitého základu, jehož položení vyžaduje též vynaložení určitých prostředků, přičemž jde jak o nároky finanční tak bezpochyby i časové.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

V návrhové části, byly stanoveny tři problémové okruhy, týkající se vysoké administrativní zátěže obcí, nízké úrovně spolupráce obcí a nízké efektivitu managementu obcí. Ke každému problémovému okruhu byl navržen odpovídající cíl. Stanovené cíle směřují ke snížení a optimalizaci administrativní zátěže obcí, posílení vzájemné spolupráce obcí a zlepšení informovanosti a vzdělávání zástupců obcí. Jako správci indikátorů výsledku i výstupu se předpokládají zástupci jednotlivých DSO. Velmi důležitým cílem je snížení a optimalizace administrativní zátěže obcí, neboť většina obcí cítí jako značný problém velkou administrativní zátěž ze strany státu a jeho institucí, ale i od ostatních subjektů.

7. Meziobecní spolupráce v aglomeraci ORP Jihlava - Cestovní ruch

7.1. Základní vymezení turistické oblasti jako destinace cestovního ruchu

V úvodní kapitole je vymezena poloha destinace Jihlavsko, dále základní charakteristika cestovního ruchu v této turistické oblasti a její další předpoklady pro cestovní ruch. Potenciál cestovního ruchu v turistické oblasti Jihlavsko vychází z výsledků podrobného výzkumu zveřejněného Ústavem územního rozvoje České republiky, který byl zpracován v dubnu 2010. Uvedeny jsou i nejvýznamnější trendy ovlivňující turistickou destinaci Jihlavsko.

7.1.1 Poloha destinace Jihlavsko

Území správního obvodu obce s rozšířenou působností Jihlava se nachází prakticky ve středu České republiky, přímo uprostřed Kraje Vysočina, rozkládá se v celém svém rozsahu plně na území Českomoravské vrchoviny, neoficiálně nazývané Vysočina.

Území správního obvodu obce s rozšířenou působností Jihlava, které lze označit jako turistickou destinaci Jihlavsko, sousedí na severu s obcemi správního obvodu Havlíčkův Brod a Humpolec, západním směrem se nachází správní obvod Pelhřimov, na jihu sousedí s obcemi správních obvodů Telč a Třebíč a na východě s obcemi správních obvodů Velké Meziříčí a Žďár nad Sázavou. Správní území zahrnuje 79 obcí, což je druhý nejvyšší počet v rámci kraje Vysočina. Na celkovém počtu obyvatel kraje se podílí více než 19 procenty, ale na území kraje méně než 14 procenty. Ve městech Brtnice, Jihlava, Polná a Třešť žijí téměř dvě třetiny obyvatel správního obvodu, zde se projevuje vliv krajského města. Necelá třetina území je pokryta lesy a tři pětiny tvoří zemědělská půda.

7.1.2 Vymezení destinace Jihlavsko

Česká republika je z pohledu České centrály cestovního ruchu CzechTourism rozdělena do 15 turistických regionů, jeden z nich nese název Vysočina. Dalším podrobnějším dělením turistických regionů vznikají tzv. turistické oblasti, kterých je v ČR celkem 43 a opět mezi nimi najdeme nezpochybnitelný název Vysočina. Oficiální název Vysočiny však je Českomoravská vrchovina. Jedná se o nejrozsáhlejší přírodní a turistickou oblast v ČR, která nabízí mnoho příležitostí pro aktivní poznávání, ale i pro odpočinek a rekreaci. Návštěvníky láká zachovalou přírodou, kulturním dědictvím, ale i vlídnou pohostinností.

Destinaci cestovního ruchu označovanou jako Jihlavsko lze charakterizovat následovně:

Jihlavsko, přesně se jedná o správní obvod obce s rozšířenou působností Jihlava, zaujímá centrální část Českomoravské vrchoviny na historické hranici Čech a Moravy. Je to zvlněná plošina s nadmořskou výškou 500-700 metrů, s ojedinělými význačnějšími zalesněnými, někdy skalnatými vrcholy. Nejvyšším vrcholem je Čeřínek 761 m, nejnižše leží místo, kde řeka Jihlava překračuje hranice správního území. Na Jihlavsku se nachází rozsáhlá prameništní oblast, kde říčky a potoky vynikají čistou vodou a již několik kilometrů od svého zrodu si vytvářejí úzká hluboká údolí s romantickými krajinnými zákoutími. Pro koupání a vodní sporty mají velký význam četné rybníky položené v příjemném prostředí luk a lesů, lemovaných táhlými návršími. Charakteristickým krajinným prvkem jsou většinou jehličnaté lesy, vedle malých zbytků původních jedlobučin, které se nacházejí v chráněných územích

přírody. Kamenité suché stráně hostí rozmanitou květenu a louky, polní meze a úbočí úvozů jsou v létě provoněny vůní mateřídoušky a pelyňku. Cesty jsou lemovány alejemi bříz a jeřábů. V lesích je hojnost lesních plodin, borůvek, brusinek a hub.

Podnebí oblasti je mírné, letní úmorná vedra jsou spíše výjimkou, takže pobyt na Jihlavsku je i z hlediska klimatického příjemný. První sníh se objevuje koncem listopadu. Pro lyžování a zimní turistiku jsou nejvýhodnější partie v okolí Čeříнку, Jihlavy-Zborné a Luk nad Jihlavou. Celá oblast Jihlavska je dobře přístupná železničními tratěmi i autobusovými linkami, významné je spojení po dálnici D1 mezi Prahou a Brnem nebo po silnici I. třídy jižním směrem na Vídeň.

Krajina kouzelných výhledů a klidem a tichem uchvacujících zákoutí budí v návštěvníkovi touhu poznat ji blíže, najít v ní osvěžení a seznámit se s jejími zajímavostmi. Nejen příroda, ale města, městyse a další obce s množstvím muzeí, galerií, kostelů, řadou kulturně historických památek a bohatou historií mají návštěvníkům co nabídnout.

Z Jihlavska je snadno dosažitelná známá rekreační oblast Žďárských vrchů s vrcholem Devět skal 837 m a samozřejmě také Jihlavské vrchy, které z části leží i mimo území ORP Jihlava, s nejvyšším vrcholem Javořice 837 m a poutním místem Křemešník 765 m.

V těsném sousedství Jihlavska najdeme hned tři světové unikáty. V seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO je od roku 1992 zapsáno historické jádro města Telče spolu s renesančním zámekem, v roce 1994 byl zapsán poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou a od roku 2003 je na seznamu i unikátně zachovalá židovská čtvrť spolu s románsko-gotickou bazilikou sv. Prokopa v Třebíči. V České republice je v současné době dvanáct památek zapsaných v Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Tři z nich tedy leží na území Kraje Vysočina a tvoří vrcholy pomyslného trojúhelníka, vzdálenost mezi nimi je přibližně 40 km. Z Jihlavska jsou tyto památky velmi snadno dosažitelné, proto je možné pohodlně všechny navštívit během jediného víkendu. Ale nejen to, během dvou hodin cesty autem je z Jihlavska, které se nachází ve velmi výhodné poloze prakticky uprostřed České republiky, dosažitelných i ostatních devět skvostů ze Seznamu UNESCO. Ať jsou to historická centra Prahy, Českého Krumlova, Kutné Hory s chrámem sv. Barbory a katedrálou Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci, nebo Lednicko-valtický areál, či vesnická rezervace Holašovice nebo zámecké areály a zámky se zahradami v Kroměříži a Litomyšli. Po dálnici je rychle dostupné Brno s unikátní vilou Tugendhat a Olomouc se sloupem Nejsvětější Trojice.

7.1.3 Základní charakteristika cestovního ruchu v turistické oblasti

Cestovní ruch v destinaci Jihlavsko má řadu rozličných forem. Nejobvyklejší formou cestovního ruchu na Jihlavsku je kulturně poznávací forma cestovního ruchu spojená s rekreační formou, kde cílem je návštěva kulturně historických památek nebo pravidelných sportovních či kulturních akcí. Tato kulturně poznávací forma cestovního ruchu má velký význam a přínos pro úroveň vzdělanosti účastníků cestovního ruchu, ostatně tato forma převládá i v příjezdovém cestovním ruchu do celé České republiky. Na Jihlavsku se často setkáváme s ryze rekreační formou cestovního ruchu, kdy návštěvníci tráví, často i opakovaně, dovolenou spojenou s obnovou své duševní a fyzické kondice v oblíbených rekreačních zařízeních.

Sportovně rekreační forma cestovního ruchu, tedy sportovně zaměřené pobyty, např. soustředění mládežnických sportovních kolektivů se zaměřením na tenis, fotbal, hokej, dále pobyty s náplní pěší turistiky nebo cykloturistiky, vodní sporty, běžecké a sjezdové lyžování, má též řadu příznivců. Nejen Jihlavsko, ale opět Česká republika jako taková, se může pochlubit systémem nejkvalitněji značených a udržovaných turistických tras v Evropě.

V souladu se světovým trendem je dostatečná pozornost věnována seniorské formě cestovního ruchu, tento typ turistiky má totiž značnou dynamiku a senioři jsou proto celosvětově vyhledávanou turistickou klientelou. Mládežnické formě cestovního ruchu by bylo vhodné věnovat větší pozornost, protože se jedná o klientelu s perspektivou pozdějších opakovaných cest.

V současné době zaznamenává významný rozvoj venkovská turistika, agroturistika, ekoturistika a hipoturistika s ohledem na ekologickou a regenerační funkci pro zúčastněné. Zejména hipoturistika má na Jihlavsku výborné zázemí v podobě četných jezdeckých stanic.

Jistou specifickou formu cestovního ruchu mimo veřejné formy představují chataři a chalupáři v rekreačních objektech při toku řeky Jihlavy nebo v rekreačních oblastech na Okrouhlíku nebo na Čeřítku. Řada osob, účastníků cestovního ruchu, využívá i bezplatného ubytování u příbuzných a známých k rekreaci ve zdravém životním prostředí.

Zatím do jisté míry chybí na Jihlavsku forma cestovního ruchu spojená s profesními motivy, např. kongresová turistika, pro kterou by bylo vhodné vybudovat odpovídající zázemí a incentivní turistika, tj. turistika za odměnu, za poznání nebo např. pobyty delegátů hrazené cestovními kancelářemi v místě, kde by v budoucích letech mohli provádět turisty.

7.1.4 Předpoklady destinace pro cestovní ruch

Území správního obvodu obce s rozšířenou působností Jihlava má výbornou strategickou polohou ve středu České republiky, přímo uprostřed Kraje Vysočina, dobré spojení po dálnici, silnicích i železnici, je zde čisté a zdravé životní prostředí, velká koncentrace kulturních a historických památek i přírodních zajímavostí. Jihlavsko je vhodné celoročně pro pěší turistiku v letním období pro cykloturistiku, je zde totiž velmi kvalitní systém turistických značených tras a cyklotras. V zimě je terén vhodný pro lyžařskou turistiku na běžkách, několik lyžařských areálů nabízí služby příznivcům sjezdového lyžování. Nejen v Jihlavě i dalších obcích na Jihlavsku jsou četná kvalitní ubytovací i stravovací zařízení. Velmi významnou atraktivitou v regionálním pojetí je Zoologická zahrada v Jihlavě a Vodní ráj. V dosahu Jihlavska jsou i tři památky ze seznamu UNESCO (v Telči, Žďáru nad Sázavou a Třebíči). Všechny uvedené důvody jsou předpokladem pro seznámení se s touto destinací nejen pro tuzemské, ale i zahraniční návštěvníky. Obvod ORP Jihlava lze označit jako turistickou destinaci Jihlavsko, která návštěvníky láká zachovalou přírodou, kulturním dědictvím, ale i vlídnou pohostinností.

7.1.5 Potenciál cestovního ruchu v turistické oblasti Jihlavsko

Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice byla zpracována Ústavem územního rozvoje České republiky (ÚÚR) v dubnu 2010.

První územní vyhodnocení potenciálu cestovního ruchu bylo v ÚÚR zpracováno již v roce 2001. Potenciál byl konstruován pro každou obec ČR podle zastoupení některé z vymezených 24 potenciálních

složek cestovního ruchu a rekreace, bodově ohodnocených jak podle vyvinutosti na území obce, tak podle jejich obecného významu.

Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v roce 2010 se na rozdíl od hodnocení v roce 2001 zaměřila na rozhodující aspekty ovlivňující rozvoj cestovního ruchu a rekreace v území. Pracuje s většími prostorovými jednotkami – jsou jimi správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP). Do posouzení byly rovněž zahrnuty i některé faktory vně systému, zejména míra relativně snadné dostupnosti území individuální dopravou a též obslužnost území veřejnou dopravou.

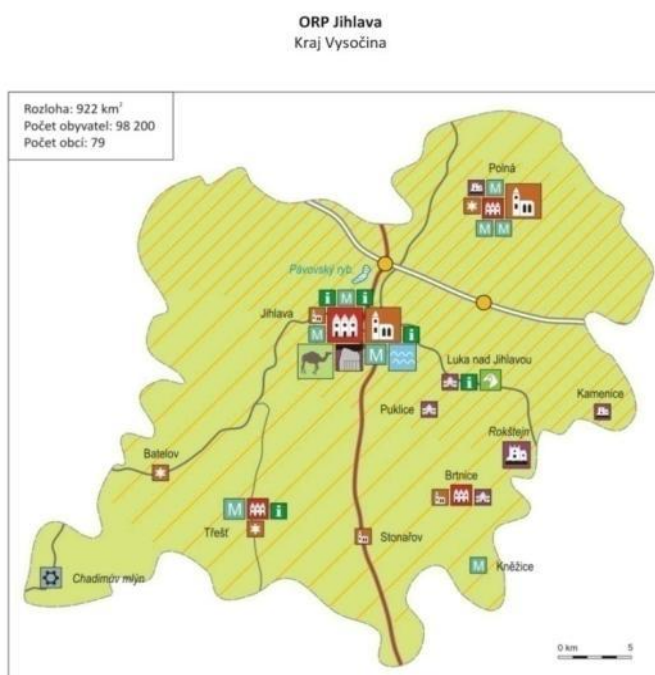
Pojem *potenciál cestovního ruchu* tedy v sobě zahrnuje i *rekreační potenciál* daného území. Celkovou osnovu pro řešení úkolu určil zadávací list schválený Odborem cestovního ruchu a Odborem územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Segmenty potenciálu cestovního ruchu jsou seskupeny do dvou dílčích potenciálů, jimiž jsou:

- potenciál atraktivit cestovního ruchu,
- potenciál ploch a linií ovlivňujících cestovní ruch.

Tab. 137: Potenciál cestovního ruchu v turistické oblasti Jihlavsko

Atraktivita CR	A	B	C	Body		
Přírodní pozruhodnost						
Historická městské soubory	1	3		150		
Historické vesnické soubory						
Zámky			3	45		
Hrady, hrze, zříceniny		1	2	70		
Křesťanské sakrální památky	2		3	165		
Židovské památky			3	45		
Vojenské památky						
Pietní památky						
Technické památky		1		25		
Archeologické památky						
Historické pozemí	1			40		
Muzea, galerie		2	6	110		
Muzea v přírodě, skanzeny						
Lázeňská místa						
Zoologické zahrady, zooparky	1			60		
Botanické zahrady, arboreta						
Aquaparky, plavecké bazény	1			50		
Golfová hřiště						
Farmy pro hipoturistiku	1			35		
Vinařské věhlias						
Pivovarnický věhlias						
Jiné atraktivty cestovního ruchu						
Turistická informační centra	5			75		
Přidána hodnota: památka UNESCO						
Úhem				870		
Plochy a linie	A	B	C	D	E	Body
Rekreační a turistická krajina I						
Rekreační a turistická krajina II	*					200
Rekreační a turistická krajina IV						
Užitkovy prostor						
Průmyslový a lázeňský prostor						
Dálnější dostupnost I		*				120
Dálnější dostupnost II				*		30
Břehy vodních ploch I					*	50
Břehy vodních ploch II					*	40
Řeky vhodné pro splouvání			*			60
Sílnice I. třídy				*		10
Železnice I			*			
Železnice II				*		
Přidána hodnota: národní park						
Přid hodnota: chráněná krajinná oblast						
Úhem						510
Potenciál cestovního ruchu území ORP						1380

Zdroj: www.uur.cz

a) Přehled hodnocených atraktivit a jejich významových stupňů ovlivňujících cestovní ruch v ORP Jihlava:

Historické městské soubory

A – městská památková rezervace (Jihlava)

B – městské památkové zóny (Brtnice, Polná, Třešť)

Zámky

C – jiné významné zámky (Brtnice, Luka nad Jihlavou, Puklice)

Hrady, tvrze, zříceniny

B – hrady, tvrze, zříceniny s průvodcovskými prohlídkami nebo upravené pro prohlídku (Polná)

C – jiné významné hrady, tvrze, zříceniny (Rokštejn, Kamenice)

Křesťanské sakrální památky

A – kostely, kláštery, kaple se statutem národní kulturní památky (Jihlava, Polná)

C – jiné významné kostely, kláštery, kaple (Jihlava)

Židovské památky

C – jiné významné židovské památky (Batelov, Polná, Třešť)

Technické památky

B – technické památky s průvodcovskými prohlídkami nebo upravené pro prohlídku (Horní Dubenky)

Historické podzemí

Podzemní areály s průvodcovskými prohlídkami (Jihlava)

Muzea, galerie

B – muzea, galerie oblastního významu, popř. s turisticky atraktivním zaměřením (Jihlava 2x)

C – ostatní muzea, galerie (Brtnice, Luka nad Jihlavou, Polná, Stonařov, Třešť)

Zoologické zahrady, zooparky

A – nejvýznamnější zoologické zahrady a areály typu safari (Jihlava)

Aquaparky, plavecké bazény

A – aquaparky (Jihlava)

Farmy pro hipoturistiku

Farmy umožňující jízdu na koni – Luka nad Jihlavou

Turistická informační centra (Jihlava 2x, Luka nad Jihlavou, Polná, Třešť)

b) Přehled ploch a linií ovlivňujících cestovní ruch v ORP Jihlava:

Rekreační a turistická krajina typ II

Vymezení: členitá vrchovinná krajina s lesy, loukami a pastvinami, s četnými vyhlídkovými body, s relativně drobným osídlením; nebo krajina s plochým reliéfem, ale s vysokou estetikou danou střídáním lesů, luk a rybníků, velmi vhodná pro cykloturistiku; nebo krajina monumentálních izolovaných sopečných vrchů s vysoce kvalitními rozhledovými místy; nebo krasová krajina s méně vyvinutými povrchovými tvary

Obecný vliv na cestovní ruch: podporující

Intenzitní stupeň (podíl na rozloze ORP): A – 75 % a více

Areál dálniční dostupnosti typ I

Vymezení: území ve vzdušné vzdálenosti do 10 km od sjezdů z dálnic a rychlostních silnic

Obecný vliv na cestovní ruch: podporující

Intenzitní stupeň (podíl na rozloze ORP): B – 50-74 %

Areál dálniční dostupnosti typ II

Vymezení: území ve vzdušné vzdálenosti 11-25 km od sjezdů z dálnic a rychlostních silnic

Obecný vliv na cestovní ruch: podporující

Intenzitní stupeň (podíl na rozloze ORP): D – 10-24 %

Délka břehů vodních ploch typ II

Vymezení: břehy rekreačních vodních ploch nadmístního významu s příslušnou vybaveností

Obecný vliv na cestovní ruch: podporující

Intenzitní stupeň (hodnoty indexu délka břehů vodní plochy v km/rozloha obvodu ORP v km² x 1000):
D – 5-9

Délka silnic I. třídy

Vymezení: délka silnic I. třídy

Obecný vliv na cestovní ruch: podporující

Intenzitní stupeň (hodnoty indexu délka silnic I. třídy v km/rozloha obvodu ORP v km² x 1000):
D – 25-49

Délka železnic typ I

Vymezení: délka železničních tratí, na nichž každý den v týdnu lze použít 10 a více vlaků v každém směru (pramen: Jízdní řád ČD 2008-2009 resp. 2009-2010)

Obecný vliv na cestovní ruch: podporující

Intenzitní stupeň (hodnoty indexu délka železnic v km/rozloha obvodu ORP v km² x 1000):
C – 50-74

Délka železnic typ II

Vymezení: délka železničních tratí, na nichž každý den v týdnu lze použít 5-9 vlaků v každém směru (pramen: Jízdní řád ČD 2008-2009 resp. 2009-2010)

Obecný vliv na cestovní ruch: podporující

Intenzitní stupně (hodnoty indexu délka železnic v km/rozloha obvodu ORP v km² x 1000):
E – 24 a méně

Tab. 138: Přehled potenciálu cestovního ruchu ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v Kraji Vysočina:

Obvod ORP v Kraji Vysočina	Potenciál CR v bodovém vyjádření		
	celkový	atraktivit	ploch a linií
Jihlava	1380	870	510
Třebíč	1160	770	390
Pelhřimov	1130	670	460
Havlíčkův Brod	1020	450	570
Náměšť nad Oslavou	920	310	610
Žďár nad Sázavou	900	370	530
Telč	840	445	395
Nové Město na Moravě	730	290	440
Velké Meziříčí	720	240	480
Humpolec	695	195	500
Chotěboř	645	200	445
Bystřice nad Pernštejnem	635	250	385
Světlá nad Sázavou	615	245	370
Pacov	570	270	300
Moravské Budějovice	535	220	315

Zdroj: www.uur.cz

Na základě uvedeného hodnocení vykazuje ORP Jihlava celkový potenciál CR v bodovém vyjádření 1 380 bodů, z toho potenciál atraktivit představuje 870 bodů a potenciál ploch a linií 510 bodů. V porovnání např. s ostatními 14 ORP na území Kraje Vysočina je to potenciál jednoznačně nejvyšší, byť Jihlavsko nedisponuje např. žádnou atraktivitou typu UNESCO, národním parkem nebo chráněnou krajinnou oblastí.

Tab. 139: Přehled potenciálu cestovního ruchu v krajských městech ČR

Obvod ORP krajská města ČR	Potenciál CR v bodovém vyjádření		
	celkový	atraktivit	ploch a linií
Praha	6120	5785	335
Liberec	1910	1400	510
Plzeň	1895	1335	560
České Budějovice	1795	1505	290
Brno	1785	1185	600
Karlovy Vary	1535	1070	465
Ústí nad Labem	1500	950	550
Jihlava	1380	870	510
Olomouc	1335	1180	155
Hradec Králové	1320	1060	260
Ostrava	925	855	120
Pardubice	725	605	120
Zlín	725	485	240

Zdroj: www.uur.cz

Při porovnání hodnot potenciálu cestovního ruchu v jednotlivých krajských městech České republiky se Jihlava vyskytuje na osmém místě a její potenciál lze tedy vyhodnotit jako průměrný.

7.2. Analýza nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti Jihlavsko

Do analýzy nabídky cestovního ruchu v destinaci Jihlavsko byly zahrnuty kulturně historické památky, přírodní atraktivity, podmínky pro turistiku a ostatní atraktivity. Náležitá pozornost byla věnována návštěvnosti vybraných atraktivit a objektů, struktuře ubytovacích zařízení a jejich vyžitosti.

7.2.1 Kulturně historické památky

Velmi podrobný přehled kulturně historických památek s uvedením kategorie, stručnou historií, lokalizací, formou zpřístupnění a způsobem ochrany je uveden v příloze č. 1.

Seznam kulturně historických památek zahrnuje:

Památkově chráněná území – 4

Archeologické památky – 4

Církevní památky – 46

Židovské památky – 15

Fortifikační památky – 18

Muzea, galerie, zámky – 14

Lidová architektura – 11

Městská architektura – 26

Technické památky – 29

Uveden je výčet 46 sepulkrálních, sochařských a drobných architektonických památek a devíti kulturních zajímavostí a unikátů.

Na Jihlavsku najdeme velké množství kulturně historických památek. Jsou zde čtyři památkově chráněná území, celoročně a bezbariérově přístupná, jedná se o městskou památkovou rezervaci Jihlava a tři městské památkové zóny v Brtnici, Polné a Třešti. Další kulturně historické památky jsou rozděleny do přehledných skupin dle zdroje <http://www.dedictvivysociny.cz/>.

V jednotlivých skupinách jsou uvedena muzea, galerie a zámky, dále archeologické památky, například pozůstatky po dolování, dokladující slavnou minulost Jihlavy, kdy se v Jihlavě a jejím okolí těžilo stříbro nebo pozůstatky polních opevnění. Nejpočetnější skupinu představuje 46 církevních památek. Kostel Nanebevzetí pany Marie v Polné a kostel sv. Jakuba Většího v Jihlavě mají statut národní kulturní památky, řada dalších objektů, kostelů, kaplí, klášterů různých církevních řádů nebo zvoníc je chráněna a má statut kulturní památky. Největší koncentrace církevních památek je samozřejmě v Jihlavě, ale i v dalších městech, tedy v Brtnici, Polné i Třešti a městysech, tj. v Batelově, Dolní Cerekví, Kamenici, Lukách nad Jihlavou, Stonařově a Větrném Jeníkově a prakticky ve všech dalších větších obcích najdeme kostel nebo alespoň kapličku. Židovských památek je evidováno celkem 15, jedná se o židovské hřbitovy v Batelově, Brtnici, Jihlavě, Polné, Puklicích, Stříteži, Třešti a Větrném Jeníkově, synagogy v Batelově, Polné, Třešti, unikátem je zachovalá židovská čtvrť se synagogou v Polné a další památky jako Rabínský dům a Dům Leopolda Hilsnera v Polné. Fortifikační památky zde představují městská opevnění v Jihlavě se zachovalou bránou Matky Boží nebo opevnění polní v Rohozné, Rounku a Stáji. Dále tvrze v Kamenici u Jihlavy a Přímělkově. Zámecký areál najdeme v Brtnici, Lukách nad Jihlavou, Polné, Třešti a Větrném Jeníkově a zámky v dalších čtyřech obcích. Zříceniny hradů Rokštejn

a Janštejn jsou na katastrech obcí Panská Lhota a Horní Dubenky. Památky lidové architektury představují venkovské usedlosti, sýpky, špýchary, zájezdní hostince, například v Dlouhé Brtnici, Boršově, Dudíně, Polné a v dalších sedmi obcích. Městská architektura zahrnuje cenné domy, vily, školy, nejvíce je jich v Jihlavě. Technické památky představují mlýny, mosty, cesty nebo továrny. Například nedaleko obce Věžnice je zrekonstruovaný most U Lutriána, který býval důležitou součástí Haberské historické obchodní stezky. Určitou raritou jsou přístupné podzemí prostory v Jihlavě. Mezi kulturní zajímavosti a unikáty Jihlavska řadíme např. Zoologickou zahradu v Jihlavě, Muzeum a památník pádu meteoritů ve Stonařově a úvozovou cestu na někdejší Haberské stezce v Polné zvanou Klešter.

Rodáci a osobnosti

Významných osobností, které se na Jihlavsku narodily, či k němu mají vztah, je veliké množství. Nejvýznamnější postavou Jihlavska je pravděpodobně skladatel Gustav Mahler, v Třešti ekonom Josef Alois Schumpeter, v Polné si nejvíce cení jako osobnosti kronikáře a vlastence Antonína Pittnera, významným brtnickým rodákem je světoznámý architekt Josef Hoffmann. Batelovští udělili čestné občanství Zdeňku Mahlerovi, stavitel Josef Hrubý je rodákem z Větrného Jeníkova.

V příloze č. 2 je představen seznam významných rodáků a osobností Batelova, Brtnice, Dolní Cerekve, Jihlavy, Kamenice, Polné, Stonařova, Třeště a Větrného Jeníkova.

Seznam uvedených osobností byl čerpán ze stránek měst a obcí.

7.2.2 Přírodní atraktivity

V příloze č. 3 jsou uvedeny a rozčleněny přírodní atraktivity Jihlavska v kategoriích:

NATURA 2000 – 11

Přírodní park – 1

Národní přírodní památka – 1

Národní přírodní rezervace – 1

Přírodní památky – 11

Přírodní rezervace – 13

Památné stromy – 65

Přírodní zajímavosti a unikáty – 3

Přírodními atraktivitami Jihlavska zařazenými do Natura 2000 je například Jankovský potok, rybníky v Pouštích, Velký Špičák, Zaječí skok, celkem je takových lokalit na Jihlavsku registrováno jedenáct. Natura 2000 představuje celistvou evropskou soustavu území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat typy evropských stanovišť a stanoviště evropsky významných druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření. V oblasti je jediný Přírodní park Čeřínek, předmětem ochrany v něm je zachování krajinných hodnot za účelem poučení, zotavení a aktivního odpočinku občanů. Národní přírodní památka Hojkovské rašeliniště, jediná svého druhu na Jihlavsku, představuje rašeliniště s typickou květenou a podmáčeným lesíkem, kde se vyskytuje celá řada chráněných a ohrožených druhů rostlin. Velký Špičák má statut národní přírodní rezervace s ochranou přirozeného bukového porostu a výskytem řady vzácných ohrožených druhů rostlin, hub i živočichů. Přírodních památek je registrováno 11 a přírodních rezervací 13. Lokalita Zaječí skok, patří k nejstarším přírodním rezervacím v České republi-

ce, statut přírodní rezervace jí byl udělen již v roce 1933 a je častým cílem vycházek několika generací Jihlavanů. Údolí Brtnice představuje další příklad hojně navštěvované přírodní rezervace. Jedná se o romantickou, turisticky atraktivní a vyhledávanou, krajinu podél toku říčky Brtnice, které dodává důraz tyčící se zřícenina hradu Rokštejn, který patří k nejstarším hradům na území České republiky. Na Jihlavsku najdeme také četné památné stromy, aleje nebo solitéry, je jich evidováno celkem 65.

Naučné stezky

Významný fenomén pro poznání přírodních a kulturních atraktivit Jihlavska představují naučné stezky, kterých je v současné době vytyčeno a udržováno 10.

1. **Hornická naučná stezka** v Jihlavě, délka stezky 5 km, počet zastavení 10.

- Zaměření: dolování stříbrné rudy, geografie, přírodní zajímavosti.

2. **Naučná stezka Čertův hrádek**, délka stezky 830 m, počet zastavení 4.

- Zaměření: příroda, ekosystémy.

3. **Naučná stezka Čeřínek**, délka stezky 6,5 km, počet zastavení 14.

- Zaměření: přírodní poměry, geomorfologické tvary.

4. **Naučná stezka Josefa Klementa**, délka stezky 7 km, počet zastavení 8.

- Zaměření: fauna, flóra, historické památky, židovství.

5. **Naučná stezka Roštejnská obora**, délka stezky 2 km, počet zastavení 11.

- Zaměření: les, příroda, myslivost.

6. **Naučná stezka Špičák**, délka stezky 10 km, počet zastavení 10.

- Zaměření: biologie, geologie, geomorfologie, historie.

7. **Pojmannova stezka**, délka stezky 6,5 km, počet zastavení 5.

- Zaměření: ekosystémy, fauna, flóra.

8. **Naučná stezka Jihlavská pevnost**, počet zastavení 9.

- Zaměření: historie.

9. **Pivovarská naučná stezka**, počet zastavení 12.

- Zaměření: historie.

10. **Naučná stezka Hudební osobnosti Jihlavy**, počet zastavení 11.

- Zaměření: historie a současnost.

7.2.3 Podmínky pro pěší turistiku a cykloturistiku na Jihlavsku

Kapitola popisuje podmínky Jihlavska pro pěší turistiku, cykloturistiku, vodní sporty a adrenalinové sporty. Rovněž je zde k dispozici jedna hipotrasa a seznam 22 jezdeckých stanic.

Na Jihlavsku vyvíjí velmi aktivní činnost 6 odborů Klubu českých turistů, přímo v Jihlavě jsou registrovány odbory KČT Čeřínek Jihlava (založen v r. 1920, v současné době registruje 105 členů), KČT Tesla Jihlava (založen v r. 1978, registrováno 77 členů), KČT Bedřichov Jihlava (založen v r. 1981, nyní 100 členů), dále KČT Polná (založen v r. 1924, nyní 98 členů), SK KČT Třešť (založen 1982, registruje 71 členů) a KČT Kamenná (založen v r. 2008, nyní registrováno 50 členů).

Všechny tyto odbory jsou začleněny v krajském sdružení KČT Vysočina, což je střední článek v hierarchii organizace KČT.

KČT Vysočina má sídlo v Jihlavě, Na Kopci 22. Na všech níže uvedených aktivitách KČT Vysočina se rozhodující měrou podílejí také všechny odbory KČT působící na Jihlavsku.

Aktivity KČT Vysočina:

- Značení a obnova turistických tras s finanční podporou kraje Vysočina, na území kraje Vysočina se jedná o 2 900 km značených tras, o které se stará 112 kvalifikovaných značkařů.
- Kalendář turistických akcí pořádaných v oblasti pro veřejnost, vydávaný v nákladu 3 500 ks.
- Zahájení jarní turistické sezóny v oblasti s pravidelnou účastí více než 700 turistů.
- Výjezdní semináře cvičitelů a vedoucích turistiky.
- Školení nových cvičitelů a vedoucích turistiky.
- Zájezdy na turistické akce mezinárodního i celostátního charakteru.
- Zájezdy s náplní náročné vysokohorské turistiky i za poznáním.
- Soutěž o nejvýkonnějšího turistu oblasti.
- Propagace Klubu českých turistů v České republice i v ostatních zemích Evropy.
- Novoroční čtyřlístek – turistická akce s finanční sbírkou pro dobročinné účely.
- Předávání důležitých informací o dění v KČT do odborů.
- Provozování a aktualizace vlastních internetových stránek www.kctvysočina.cz
- Vedení přehledné evidence členů, metodických pracovníků a vyznamenaných.

Turistické značení

Značení turistických tras a jejich pravidelná údržba patří k jedné z nejdůležitějších aktivit členů Klubu českých turistů (KČT), ti se již od roku 1889 věnují značení pěších tras a od roku 1997 také značení pro lyžaře a cyklisty. Speciálně značené lyžařské trasy na Jihlavsku nejsou, pro turistiku na běžkách jsou zde využívány pěší značené trasy. Vytvořená síť pěších značených tras je přitom svojí hustotou, kvalitou a také tím, že pokrývá beze zbytku celé území České republiky, hodnocena jako nejlepší v Evropě. Dne 9. listopadu 2007 byl Klubu českých turistů udělen úřadem pro harmonizaci ve vnitřním trhu EU v Alicante certifikát pro průmyslový vzor turistického značení. Všechny prvky turistického značení podléhají ochraně na území všech států EU.

Všechny vyznačené trasy jsou zakresleny v turistických mapách edice KČT v měřítku 1 : 50 000.

Území ORP Jihlava najdeme na třech mapách edice KČT, s názvy Jihlavsko č. 79, Jihlavské vrchy a Pelhřimovsko jih č. 77 a Telčsko č. 98. K plánování tras výletů po značených turistických trasách je možné využít vyhledávač turistických tras na www.kct.cz.

Současnost značení

V současné době se Klub českých turistů zabývá nejen značením pěších tras, kterých je k 1. 1. 2014 v České republice evidováno 41 941,4 km, ale i tras lyžařských 582,9 km a spolu s dalšími organizacemi i tras cyklistických a cykloturistických. Od roku 2005 se podílí i na značení hipotras, tedy jezdeckých stezek pro turistiku na koni.

Společně s jinými organizacemi se členové KČT podílejí i na značení tras pro cyklisty. K 1. 1. 2014 je v České republice evidováno celkem 36 119 km vyznačených cyklotras a 3 528 km cykloturistických tras vyznačených pásovým značením. U vyznačených cyklotras pak KČT zajišťuje svými členy (stejně jako u tras pěších) pravidelnou údržbu. Je také z pověření MD ČR a MV ČR garantem jednotného značení cyklistických tras, které eviduje a všem novým trasám přiděluje evidenční čísla z celostátního registru. KČT provádí kontrolu a doznačení cyklotras v oblasti kraje Vysočina.

Na území ČR však jsou i trasy a stezky, které vznikají díky dalším subjektům, jako jsou Nadace Partnerství (stezky Greenways), jednotlivé obce či soukromé subjekty. Zjistit skutečnou délku tras je obtížné, neboť některé nejsou začleněny do celostátního systému. Situaci ztěžuje také duplicitní značení na některých trasách.

Dle evidence Krajské komise značení KČT Vysočina je k 1. 1. 2014 v Kraji Vysočina vyznačeno 2 445,5 km turistických cyklotras a 53,5 km cykloturistických tras pásovým značením. Z tohoto počtu KČT v roce 2013 zkontroloval 2 426,5 km cyklotras vyznačených silničním značením. Na odstranění závad zjištěných kontrolami poskytl v loňském roce Kraj Vysočina dotaci 100 tisíc korun. Na úhradu cestovních nákladů na kontroly bylo vynaloženo 36 069 Kč z prostředků KČT. Potřebný objem prostředků potřebných pro opravy a doznačení silničních cyklotras se vlivem každoročních kontrol a oprav ustálil a díky dotaci od Kraje Vysočina se daří zjištěné průběžně závady odstraňovat.

V r. 2013 byla převzata do evidence kontrol cyklotrasa č. 26, vedoucí po cyklostezce Jihlava – Raabs. Území kraje Vysočina je rozděleno na obvody v hranicích bývalých okresů.

Čtyři vyškolení kontroloři z Jihlavy zkontrolovali v roce 2013 celkem 439,5 km turistických cyklotras označených silničním značením a cykloturistických tras s pásovým značením.

Pěší značení

Pěší trasy jsou značeny pásovými značkami, které se skládají ze tří vodorovných pásů. Prostřední pás, který určuje barvu značené trasy, je červený, modrý, zelený nebo žlutý. Oba krajní pásy jsou bílé a mají za úkol značku ještě více zviditelnit. Pásová značka tedy tvoří čtverec o rozměrech 10x10 cm.

V ostrých lomech cesty nebo při jejím odbočení na jinou komunikaci je pásová značka doplněna na šipku. Na společném úseku několika značených tras se používá vícebarevná značka, pro místní trasy je někdy použito místní značky. Na koncích značených tras najdete koncovou značku a různé krátké významové odbočky jsou značeny speciálními značkami odbočka k vrcholu nebo vyhlídce, ke zříceni-

ně hradu, ke studánce a k jinému zajímavému objektu. Tzv. naučné stezky se značí pásovými i místními značkami nebo speciálními značkami naučné stezky.

Ve městech, vesnicích, na křižovatkách s jinou značenou trasou a na dalších turisticky významných místech je malované značení doplněno tabulkami a směrovkami. Z tabulky se dozvíte název místa, popř. jeho nadmořskou výšku, směrovky informují o kilometrových vzdálenostech k dalším cílům na trase.

Na území kraje Vysočina se jedná o 2 900 km značených tras, o které se stará 112 kvalifikovaných značkařů. Ve značkářském obvodu Jihlava, který obhospodařuje značení na Jihlavsku s určitým přesahem na Humpolecko, se 24 vyškolených značkařů stará o obnovu a údržbu 424,8 km pěších značených turistických tras, každý rok obnoví jednu třetinu uvedené kilometráže, takže systém značení je velmi kvalitní. Celkové přímé náklady na značení ve značkářském obvodu Jihlava na obnovu a údržbu značení a činnosti s tím spojené v roce 2013 činily 32 177 Kč, plánovaný rozpočet pro rok 2014 je 39 700 Kč.

Tab. 140: Pěší značené trasy (PZT) KČT ve značkářském obvodu Jihlava

Přesun	Barva	Číslo trasy	Průběh trasy	ZO	Km
PZT	červená	0107	Humpolec – Rohule	Jl	13
PZT	červená	0532	Dolní Smrčné - Jihlava-U Jánů - Nový Rychnov	Jl	45,3
PZT	modrá	1265	Lipnice nad Sázavou - Humpolec - Mladé Bříště	Jl	21
PZT	modrá	1928	Štoky - Vysoký kámen – Jihlava	Jl	14
PZT	modrá	2001	Jihlava hl. n. - Polná – Stáj	Jl	26,5
PZT	modrá	2003	Jihlava - Třešť – Roštejn	Jl	30
PZT	modrá	2033	Dolní Smrčné - Rokštejn – Brtnice	Jl	11
PZT	modrá	2059	Cejle - Dolní Cerekev – Čeřínek	Jl	12,5
PZT	zelená	3369	Sedlická přehrada - Mladé Bříště	Jl	8,5
PZT	zelená	3400	Jihlava-Pávov - Humpolec - U hydroelektrárny	Jl	34
PZT	zelená	4528	Dolní Cerekev – Třešť	Jl	15
PZT	zelená	4532	Malín – Přímělkov	Jl	5,5
PZT	zelená	4561	Čeřínek - Kostelec u Jihlavy - Dílky - Roštejn	Jl	32
PZT	zelená	4589	Wolkerův památník – Želiv	Jl	25
PZT	zelená	4597	Jihlava-Masarykovo náměstí – Okrouhlík	Jl	7
PZT	zelená	9543	U Lyžaře - U Lyžaře	Jl	5,5
PZT	zelená	9547A	Polná - Polná (Klementova naučná stezka) - místní značení	Jl	6
PZT	žlutá	6398	Na Štůlách - Bysterská silnice	Jl	5
PZT	žlutá	6400	Humpolec – Kletečná	Jl	8
PZT	modrá	7504	Rančířov - Luka nad Jihlavou	Jl	13
PZT	žlutá	7533	Brtnice – Špičák	Jl	15,5
PZT	žlutá	7570	Větrný Jeníkov - Čeřínek - Batelov – Doupě	Jl	37
PZT	žlutá	7603	Jihlava-Pávov - Rantířov – Okrouhlík	Jl	20
PZT	žlutá	7620	Polná - Polná (Pojmannova naučná stezka)	Jl	6
PZT	zelená	9584	NS Čeřínek - U naučné stezky Čeřínek - NS Čeřínek	Jl	6,5
PZT	zelená	9587	Roštejn - Roštejn (naučná stezka Roštejnská obora)	Jl	2
Celkem					425

Zdroj: KČT Vysočina

Cykloznačení

Cyklistické trasy dělíme na cyklotrasy a cykloturistické trasy. Všechny prvky cyklistického značení mají žlutou podkladovou barvu.

Cyklotrasy

Cyklotrasy jsou ty, které vedou po silnicích, dobrých místních a účelových komunikacích. Jejich značení je podobné jako u silničního značení pro motorová vozidla. Používají se tři základní cykloznačky: Návěst před křižovatkou, Směrová tabule a Směrová tabulka. Na všech najdeme symbol kola, číslo dané trasy a na směrových tabulích i kilometrové vzdálenosti k dalším cílům na trase. Umisťují se stejně jako dopravní značky před každou křižovatkou nebo odbočkou cyklotrasy.

Cykloturistické trasy

Cykloturistické trasy jsou ty, které vedou většinou po horších polních či lesních cestách nebo terénu. Jsou vyznačeny pásovými značkami o rozměru 14x14 cm, které mají krajní pásy žluté a prostřední je červený, modrý, zelený nebo bílý. Mohou být také doplněny na šipku. Jedná se tedy o podobné značení jako u tras pěších nebo lyžařských, jen základní barva je žlutá a značky jsou přibližně dvakrát větší, aby byly pro cyklisty lépe viditelné. Pásové značení je doplněno směrulkami, které oproti pěším směrulkám mají opět žlutý podklad.

Tab. 141: Cyklotrasy, jejichž kontrolu provádí KČT značkařský obvod Jihlava

Číslo cyklotrasy	Značkařský úsek cyklotrasy	ZO	Km
16	Přibyslav - Měšín - Jihlava - Třešť - Roštejn - Telč - Zadní Vydří	Jl	68
26	Jihlava - Luka n. J. - Dolní Smrčné	Jl	24
162	Jihlava – Bransouze	Jl	23
4336	Nížkov - Polná – Dobronín	Jl	16
5021	Kostelní Myslová - Mrákotín - Řásná – Roštejn	Jl	19
5090	Třešť - U Obrázku - Kostelec – Rohozná	Jl	22
5091	Třešť - Panenská Rozsíčka - Mysliboř – Telč	Jl	16
5092	Batelov - Růžena - Panenská Rozsíčka - Nepomuky - Krasonice - Knínice	Jl	40
5093	Třešť - Šibeniční vrch	Jl	1,5
5111	Číchov - Brtnice - Opatov – Okříšky	Jl	34
5123	Kostelní Myslová - Radkov - Rozsíčky - Sedlejev – Doupe	Jl	25
5124	Knínice - Černíč - Zadní Vydří - Hostětice – Javořice	Jl	38
5125	Telč - Zvolenovice – Želetava	Jl	19
5126	Telč - Řásná - Janštejn - Jihlávka, železniční stanice	Jl	16
5128	Nový Dvůr - Batelov - Jihlávka, železniční stanice	Jl	15
5200	Velký Špičák – Aleje	Jl	11
5215	Štoky - Vyskytná nad Jihlavou - Vílanec - Luka nad Jihlavou - Ždírec - Štoky	Jl	66
5261	Telč – Praskolesy	Jl	10
Celkem			463,5

Zdroj: KČT Vysočina

Vodácký klub Jihlava

Kontakt: Vítězslav Krejčí, předseda

Romana Havelky 1, 58600 Jihlava

u sportovní haly TJ START

Nonstop: 603 314 189

E-mail: vkj@vkj.cz

Vodácký klub Jihlava – VkJ- je občanským sdružením zabývajícím se vodní turistikou a raftingem. Vznikl v roce 1990 z bývalého oddílu vodní turistiky TJ Tesla Jihlava. V současné době má cca 50 členů všech věkových kategorií a kromě vlastní sportovní činnosti pořádá sportovní akce pro veřejnost, jako např. Velikonoční setkání na řece Jihlavě, sjezdový závod turistických lodí a provozuje půjčovnu turistických lodí a vodáckého vybavení. Vlastní činnost je zaměřena na sportovní výcvik a turistickou činnost na řekách tuzemských i evropských.

Klub vodního lyžování Slavoj Kostelec

Kontakt: Josef Růžička, předseda

ruzicka.josef@tiscali.cz

604 876 554

<http://kvl-kostelec.webnode.cz/>

Klub vodního lyžování Slavoj Kostelec je jediným klubem vodního lyžování v kraji Vysočina. Od roku 1969 působí na rybníku "Silniční" v katastru obce Kostelec. V současné době má 121 členů, z toho 8 registrovaných závodníků. Klub vodního lyžování provozuje nejen závodní činnost, ale také rekreační lyžování. Cílem klubu je zejména práce s mládeží. V současné době má klub zastoupení ve výběru reprezentace České republiky. Trénink mládeže probíhá pod odborným vedením trenérů klubu od dubna do září. V měsíci červnu pravidelně pořádají mezinárodní závody Kostelec cup. Dosaženými výkony se řadí k předním klubům vodního lyžování v České republice. V roce 2011 získala závodnice K. Švecová titul Mistra Evropy. Zájemcům o vodní lyžování zapůjčí v klubu výstroj a provedou odbornou instruktáž.

Adrenalinové sporty

Paintball, bungee running, lukostřelba, střelba ze vzduchovky Jihlava

Paintball je týmová sportovní hra a může ji vyzkoušet každý, je vhodný pro stmelení kolektivu a také pro firmy jako forma teambuildingové aktivity.

Petr Brnický

Jasmínová 15, 586 01 Jihlava

tel.: +420 732 580 958

e-mail: ji-paintball@seznam.cz

<http://www.ji-paintball.cz>

Hipotrasa

Značenou hipotrasu najdeme také na území ORP Jihlava, je 16 km dlouhá a vede po trase Široký les - Otín - zámeček Aleje - Brodce (Ranč Pohádka). Uprostřed Kněžického lesa, pod vrcholem kopce Čertice (614 metrů) je u hájenky Na Kříži umístěn jezdecký rozcestník, kde na zelenou jezdeckou stezku navazuje žlutě značená jezdecká trasa. V souběhu se žlutou turistickou značkou stezka vede necelý kilometr po asfaltu, poté pokračuje ve stále stejném směru po lesní cestě. Z těchto míst je to 3,5 km do Chaloupek (jezdecká stanice), 4 km do Zlatomlýna, 6,5 km do Opatova a do Okříšek a 8 km do Přibyslavic.

Jezdecké stanice a jezdecké kluby

Ranč U zelené sedmy

Nájemní stáj zaměřená na rekreační ježdění a agroturistiku. Klientům jsou k dispozici především koně plemene hafling a fjordský kůň, kteří jsou pro ježdění westernovým stylem.

Čížov 7, 586 01 Jihlava

Telefon: +420 777 585 038, +420 608 703 508, e-mail: rancuzelenesedmy@seznam.cz, karl.deutshar@seznam.cz, www.rancuzelenesedmy.ic.cz

Ubytování: ve vlastním stanu.

Ustájení: boxy, výběh s el. ohradníkem.

Jezdecký klub Zámecká stáj Svatý Jan

Sportovní stáj zaměřená na chov a výcvik koní, výcvik jezdců a vyjížděky v sedle (v zimě také v saních).

Plandry, 588 41 Vyskytná nad Jihlavou

Telefon: +420 602 353 540

Ubytování: ve vlastním stanu.

Ustájení: boxy, vazná stání, výběh s el. ohradníkem, vyjížděky vozem, výuka jízdy na koni.

Ranč Ztracená podkova

Rodinný ranč a nájemní stáj.

Dobronín 407, 588 12

Telefon: +420 720 706 081, e-mail: dobronin@centrum.cz, www.ztracenapodkova.cz

Ubytování: ve vlastním stanu.

Ustájení: boxy, výběh s pevným hrazením, výběh s el. ohradníkem, kruhová ohrada.

Samota u Zlatého potoka

Statek upravený jako nájemní stáj.

Zdejší jezdci se věnují parkurovému skákání a vyjížděkám do terénu.

Kamenná 30, 588 13 Polná

Telefon: +420 605 776 118

Ubytování: ubytování v soukromí, ve vlastním stanu.

Ustájení: boxy, vazná stání, volná stáj, výběh s el. ohradníkem.

Stáj Majk

Rodinný dům s truhlářskou dílnou – ubytování v buňce. Další možnosti ubytování v Třešti.

Hodice 90, 589 01 Třešť

Telefon: +420 567 224 632

Ubytování: chatka, ve vlastním stanu.

Ustájení: výběh s pevným hrazením.

Jezdecká stanice POKR

Soukromá stáj zaměřená na rekreační ježdění, která se nachází na okraji Třeště v zahrádkářské kolonii u rybníka Valcha.

Družstevní 1222, 589 01 Třešť

Telefon: +420 777 573 396

Ubytování: ubytování v soukromí.

Ustájení: boxy, výběh s pevným hrazením.

Penzion pro starší koně

Penzion pro starší koně.

Bažantnice 23, 588 32 Brtnice

Telefon: +420 602 150 297, e-mail: snovotny@cmail.cz

Ubytování: ubytování v soukromí, ve vlastním stanu.

Ustájení: boxy, vazná stání, volná stáj, výběh s pevným hrazením, plavení koní.

Stáj Drastich Třešť

Sportovní oddíl zaměřený na parkurové skákání.

Váňovská 60, 589 01 Třešť

Telefon: +420 602 793 384, e-mail: jiri@drastich.cz, www.drastich.cz

Ubytování: ve vlastním stanu.

Ustájení: boxy, vazná stání, výběh s pevným hrazením.

Jezdecký klub Třešť

Jezdecký oddíl zaměřený na parkur a práci s mládeží, putování v sedle.

B. Smetany 339, 589 01 Třešť

Telefon: +420 777 075 917, +420 776 556 958, e-mail: jk.trest@seznam.cz, www.jktrest.cz

Ubytování: ve vlastním stanu.

Ustájení: boxy, výběh s pevným hrazením, výběh s el. ohradníkem.

MERKO Hybrálec

Sportovní jezdecký oddíl zaměřený na chov teplokrevníků, jezdecký sport, pořádání výkonnostních zkoušek.

Hybrálec 1, 586 01 Jihlava

Telefon: +420 567 210 927

Ubytování: ve vlastním stanu.

Ustájení: boxy, vazná stání, výběh s pevným hrazením.

Stáj V pasekách

Ubytování pro nenáročné, v místě chladnokrevní koně, kovářství.

Zhoř 99, 588 26 Zhoř u Jihlavy

Telefon: +420 723 806 824, e-mail: stanik.t@volny.cz

Ubytování: ve vlastním stanu.

Ustájení: výběh s el. ohradníkem.

ZÚ Šťastný motýl

Zemědělská usedlost s profesionálními podkovářskými službami a nabídkou jezdeckého průvodce.

Otín 24, 588 33

Telefon: +420 731 708 887

Ubytování: ve vlastním stanu.

Ustájení: boxy, vazná stání, výběh s el. ohradníkem.

Zámecký statek Luka nad Jihlavou

Nově postavený jezdecký areál s vysokou úrovní služeb, který se nachází v anglickém parku zámku Luka nad Jihlavou o rozloze 19 hektarů.

Luka nad Jihlavou – Zámek, 588 22

Telefon: +420 606 659 210, e-mail: info@chateauluka.cz, www.chateauluka.cz

Ubytování a stravování: penzion, turistická ubytovna, ve vlastním stanu.

Ustájení: boxy, výběh s pevným hrazením, venkovní jízďárna, krytá jízďárna, kruhová ohrada.

Ranč Ostrov

Soukromý areál se srubem.

Dolní Cerekev 260, 588 45

Telefon: +420 604 877 947, +420 733 793 336, e-mail: maresova.monika@seznam.cz

Ubytování: v soukromí, ve vlastním stanu.

Ustájení: boxy, výběh s el. ohradníkem.

Stáj Kružík

Pro nenáročné jezdce je určena jezdecká stanice v areálu zemědělského objektu, kde jsou ustájeni také dva koně pro rekreační ježdění.

Stonařov 15, 588 33

Telefon: +420 567 319 232

Ubytování: ve vlastním stanu.

Ustájení: výběh s pevným hrazením.

Biofarma Sasov

Biofarma s prodejnou, která je součástí rozsáhlého zemědělského a jezdeckého areálu a pro veřejnost nabízí možnost vyjížděk, výuka jízdy na koni.

Sasov 2, 586 01 Jihlava

Telefon: +420 567 312 281, e-mail: josef.sklenar@volny.cz, www.biofarma.cz

Ubytování: ve vlastním stanu zdarma.

Ustájení: výběh s pevným hrazením, výběh s el. ohradníkem.

Stáj Navrátil

Sportovní oddíl zaměřený na parkurové skákání. Upozornění: do vlastních stájí platí zákaz vstupu.

Brtnice 38, 588 32

Telefon: +420 737 261 202, e-mail: navratilkone@seznam.cz

Ubytování: ve vlastním stanu.

Ustájení: výběh s pevným hrazením.

Ranč Pohádka

Výcvik koní a jezdců, výcvik koní v kruhové ohradě, vození dětí, vyjíždky na loďce, opékání, víkendové pobyty, stany, stolní tenis, volejbal, biliár, petanque.

Brodce, 675 29 Kněžice

Telefon: +420 736 439 128, +420 605 716

e-mail: oravecjaroslav@seznam.cz, www.rancpohadka.webnode.cz

Ubytování: v soukromí, ve vlastním stanu.

Ustájení: výběh s pevným hrazením, kruhová ohrada, výuka jízdy na koni.

Jezdecká stanice Stáj Janov

Soukromá stáj u Janovského rybníka zaměřená na jezdecký výcvik dětí.

Hodice 60 - Janov, 589 01 Třešť

Telefon: +420 737 450 867, +420 775 256 356, e-mail: kvinda@cmail.cz, schilbabkarel@seznam.cz

Ubytování: ve vlastním stanu.

Ustájení: výběh s pevným hrazením.

Penzion Rytířsko

Zrekonstruovaný lovecký zámeček nabízí ubytování, stravování, konferenční prostory pro školení, oslavy i rekreaci. Agroturistika v sedlech haflingů.

Jamné 156, 588 21

Telefon: +420 567 277 599, e-mail: info@penzionrytirsko.cz, www.penzionrytirsko.cz

Ubytování a stravování: penzion.

Ustájení: boxy, vazná stání, výběh s ohradníkem.

Jezdecká stanice Horní Ves

Jezdecký klub zaměřený na rekreační ježdění, skokovou přípravu koní, pořádání kurzů pro začátečníky i pokročilé a přípravu dostihových koní, zaměřenou na posílení svalového aparátu a vytrvalosti.

Lovětínská 472, 588 51 Batelov

Telefon: +420 776 679 451, e-mail: MegiHVB@seznam.cz, www.konebatelov.cz

Ubytování: v soukromí.

Ustájení: výběh s pevným hrazením, výuka jízdy na koni.

Habermannova kovárna

Lesní samota, obydlí známého uměleckého kováře Alfreda Habermanna.

Klátovec 41, 588 51 Batelov

Telefon: +420 567 374 008

Ubytování: chatka.

Ustájení: pastvina s pevným hrazením.

7.2.4 Ostatní atraktivity (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty)

Dále následuje seznam ostatních nabízených atraktivit Jihlavska, kterými jsou vyhlídkové věže, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky a zařízení pro zimní sporty.

Vyhlídkové věže

V současné době vzniká v celé České republice řada nových rozhleden a určitou kuriozitou Jihlavska jistě je, že zde najdeme pouze kamenné torzo spodního patra někdejší rozhledny na Šacberku.

Původní rozhlednu, postavenou na Šacberku-Rudném (613 m) v roce 1853, která byla zničena při bouřce, nahradila v roce 1907 rozhledna dřevěná 27 m vysoká s vyhlídkovým ochozem, která ale v roce 1940 vyhořela a dosud nebyla obnovena. Před několika lety byl dokonce zpracován projekt k výstavbě nové rozhledny, jejíž realizace je však prozatím odložena na neurčito. Na Šacberk se lze vydat v průběhu celého roku na klidnou rodinnou procházku, protože v blízkém okolí je vyznačena Hornická naučná stezka, která připomíná stříbrnou slávu Jihlavy. Milovníci sjezdového lyžování mají k dispozici sjezdovku s vlekem a umělým osvětlením.

Vyhlídkovými vrcholy nejsou ani Čeřínek (761 m) a Špičák (734 m), neboť oba vrcholy jsou zalesněny.

Funkci rozhledu do určité míry suplují veřejnosti přístupná věž jihlavského kostela sv. Jakuba Většího nebo ochoz brány Matky Boží, součást městského opevnění. Vynikající výhled se naskytá z přístupné věže kostela Nanebevzetí Panny Marie v Polné.

Rekreační oblasti

Vyhledávanou rekreační oblastí Jihlavska je Čeřínek, kde lze celoročně provozovat turistiku pěší nebo při dostatku sněhu lyžařskou. Rekreační oblasti v těsném sousedství Jihlavy jsou např. chatové oblasti u rybníků Okrouhlík, Černý, Trojan. Rekreační chaty se vyskytují prakticky podél celého toku řeky Jihlavy. Zahrádkářské kolonie, které také do určité míry plní rekreační funkci, najdeme v těsném sousedství na okraji měst.

Aquaparky, bazény a koupaliště

Aquapark Vodní ráj Jihlava

Romana Havelky 5a 586 01 Jihlava tel.: +420 567 230 166 e-mail: vodniraj@smj.cz

<http://www.vodniraj.cz>

Venkovní areál je tvořen systémem letních bazénů – velký bazén, plavecký bazén, dětský bazén, dětské brouzdaliště a travnaté plochy pro slunění.

Velký bazén je vybaven tobogánem 85 m (25 m, 5 plaveckých drah pro kondiční plavání), dvojskluzavkou 25 m, divokou řekou, perličkovými lůžky, stěnovými masážními tryskami, podvodními vzduchovači, chrličí, velkým a malým vodním hřibem, vodní clonou, vodním hradem, malou skluzavkou, ucpávačkami, aquadromem a podvodním osvětlením.

Kapacita venkovního areálu je 2.500 osob.

Další možnosti venkovního areálu:

- 2 hřiště na plážový volejbal, pronájem je možno dohodnout na tel: +420 567 230 166
- 2 hřiště na tenis s umělým povrchem (nohejbal, volejbal), pronájem je možno dohodnout na tel: +420 567 230 166
- stánkový prodej rychlého občerstvení

Krytá, celoročně provozovaná, část areálu je tvořena vnitřními bazény, velkým rekreačním bazénem, vířivým bazénkem, dětským brouzdalištěm a venkovním kruhovým nekrytým bazénem.

Kapacita vnitřního koupaliště je 240 osob.

Velký rekreační bazén je opatřen krytým tobogánem 92 m dlouhým, divokou řekou, perličkovými lůžky, stěnovými masážními tryskami, podvodními vzduchovači, chrličí, vodopády, vodní clonou a podvodním osvětlením.

Další provozy kryté části areálu:

- klasická suchá sauna pro 12 osob, parní kabina, klasické masáže, vertikální turbosolárium, odpočinková zóna, restaurace (minutky, zeleninové saláty, zmrzlinové poháry, nápoje, káva, tel. +420 602 717 240), bufet (nealko nápoje, bagety, cukrovinky, mražené výrobky).

Bazén Evžena Rošického Jihlava

Evžena Rošického 2684/6

586 01 Jihlava

tel.: +420 567 304 148

e-mail: bazen@smj.cz

<http://www.vodniraj.cz>

V budově krytého bazénu najdou návštěvníci kromě šesti drah plaveckého bazénu také tobogán, výukový malý bazén se skluzavkou, kuželnu se čtyřmi dráhami, fitcentrum, rehabilitační zařízení (sauna, vířivky, masáže, solárium), halu, tělocvičnu a kosmetické služby.

Koupaliště Luka nad Jihlavou

588 22 Luka nad Jihlavou

tel.: +420 567 229 233

e-mail: sluzbyluka@seznam.cz

<http://www.lukanadjihlavou.cz>, <http://www.sluzbyluka.cz>

Areál koupaliště nabízí venkovní plavecký bazén s ohřevem vody, skluzavku, dětský bazén s vodotryskem, občerstvení v areálu koupaliště a víceúčelové hřiště na volejbal, nohejbal, basketbal nebo malou kopanou.

Zimní sporty

Lyžařský areál Čeřínek u Jihlavy

Nadmořská výška: 750 m.

Místo: Horní Hutě

Adresa: AUTONOT v.o.s., Riegrova 25, 586 01 Jihlava

Telefon: +420 720 395 658, +420 567 301 898

E-mail: autonot@ji.cz

Web adresa: www.ceskehory.cz/skicerinek, www.cerinek.cz

Provozovatel: Jiří Toufar

Poloha a dosažitelnost: Lyžařský vlek pod vrcholem Čeřínek 761 m n. m. se nachází poblíž obce Cejle na Českomoravské vysočině. Od Jihlavy je vzdálen cca 16 km. Nejbližší stanice vlaku je v Kostelci u Jihlavy nebo Dolní Cerekvi (ve vzdálenosti cca 5 km), autobusová zastávka v obci Cejle (cca 3 km). Osobním autem je vlek dostupný až k parkovišti u spodní i horní stanice vleku.

Vybavení a služby: Dva vleky 600 m a 400 m, převýšení 98 m a 67 m, umělé zasněžování, osvětlení, sjezdovka upravovaná denně rolbou LEITNER s frézou.

Parkování zdarma, kapacita 60 osobních aut, vzdálenost 50 m od vleku.

Lyžařská škola: p. Kristinus 607 577 112, cena dohodou.

Rolby: LEITNER 400 Turbo (PRINOTH ITÁLIE) LAVINA (BESKYDSPOORT ČR)

Sněžné skútry: TAJGA TLR 500 (RUSKO) BURAN 640 A Klasik (RUSKO)

Turnikety: Automatický kontaktní odbavovací systém s čipovými kartami – záloha na kartu 50,- Kč

Automatický bezkontaktní odbavovací systém s magnetickými kartami – záloha na kartu 100,- Kč

Zasněžování: 1x sněžové dělo G-4 (B-ROLL Poprad SK) 2 x sněžová tyč GORAL IV (B-ROLL Poprad SK)

Vleky a sjezdovky

Vlek: Tatrapoma H8, délka 542 m, kapacita 700 os./hod.

Vlek: Moment KV400, délka 379 m, kapacita 600 os./hod.

Sjezdovka dlouhá: délka 600 m, převýšení 98 m

Sjezdovka krátká: délka 400 m, převýšení 67 m

Skiareál Šacberk-Rudný, Zborná u Jihlavy

Nadmořská výška: 613 m.

Místo: Jihlava, Zborná

Adresa: Skiareál Šacberk, Jihlava - Zborná

Telefon: +420 731 491 758

E-mail: info@sacberk.cz

Web adresa: www.ceskehory.cz/ski-sacberk, www.sacberk.cz

Provozovatel: SALIX INTEGRA s. r. o.

Poloha a dosažitelnost: Ski areál Šacberk se nachází 3 kilometry severně od Jihlavy na okraji její městské části Zborná. Autobus: Lze využít autobus MHD linka č. 5 z Jihlavy do Zborné. Vystoupit je možno buď na zastávce U Lyžaře, odkud je cesta dlouhá cca 500 m k lyžařskému vleku značena nebo na konečné zastávce Zborná.

Vybavení a služby: Lyžařská škola, dětský vlek, parkoviště, bufet.

Vleky a sjezdovky

Vlek: délka 380 m, kapacita 1200 os./hod.

Dětský vlek: délka 80 m, kapacita 150 os./hod.

Sjezdovka: délka 300 m, převýšení 82 m

Dětská sjezdovka: délka 80 m, převýšení 11 m

Běžecké tratě

V okolí Zborné se nachází množství strojově upravovaných tratí v celkové délce 10 km. Nejvýhodnější nástup do běžecké stopy je od restaurace U Lyžaře. Úprava stop je prováděna dle klimatických podmínek pomocí rolby nebo sněžného skútru.

Ski Club Luka nad Jihlavou

Místo: Luka nad Jihlavou

Adresa: Nová 330, Luka nad Jihlavou

Telefon: +420-732 921 877

Web adresa: www.ceskehory.cz/skiluka, www.skiluka.cz

Provozovatel: Ski Club Luka nad Jihlavou

Poloha a dosažitelnost: Ski areál v Lukách nad Jihlavou se nachází 12 km od Jihlavy.

Vybavení a služby: čtyřsedačková lanovka

Vleky – dvoukotva STEMAG RAKOUSKO. Sjezdovka je udržována široká až 60 m, délka je minimálně stejná jako délka vleku (600 m). V horní části směrem k chatě Gizela si lze sjezd prodloužit o pár desítek metrů (asi na 660 m). Sjezdovka je v celé délce osvětlena a zasněžována.

Vleky a sjezdovky

Lanovka: čtyřsedačková lanovka, délka 550 m, kapacita 1400 os./hod.

Vlek: dvoukotva STEMAG délka 300 m, kapacita 600 os./hod.

Sjezdovka černá: délka 600 m, převýšení 99 m

Sjezdovka červená: délka 660 m, převýšení 99 m

Sjezdovka modrá: délka 840 m, převýšení 99 m

Lyžařský vlek Brtnice

Kontakt: 567 571 727

Provozovatel: město Brtnice

Poloha a dosažitelnost: Vzdálenost mezi Jihlavou a Brtnicí je 14 km.

Dopravit se lze autobusem nebo vlastním autem.

Vybavení a služby: umělé zasněžování, rolba, severní svah, umělé osvětlení parkoviště, bufet.

Vleky a sjezdovky: délka vleku 356 m, délka tratě 360 m

7.2.5 Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů v ORP Jihlava 2004-2013

Tab. 142: Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů

Objekt - instituce	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Jihlava - Vyhlídková věž kostela sv. Jakuba	4 620	8 200	8 026	8 835	7 421	6 961	6 747	6 666	5 243	5 907
Jihlava - Jihlavské podzemí	neupřesněno, průměr 16 000 návštěvníků/rok						14 000	20 823	21 272	21 423
Jihlava - Vyhlídková brána Matky Boží			v provozu od III/2008		5 214		5 555	5 711	7 477	3 142
Jihlava - Muzeum Vysočiny	62 987	66 466	18 126	13 979	12 196	13 345	18 507	16 970	18 512	22 945
Jihlava - Oblastní galerie Vysočiny	6 339	7 896	13 377	14 501	13 507	15 866	20 447	18 441	19 843	19 401
Jihlava – ZOO	226 488	241 111	229 353	263 000	244 354	267 289	226 809	265 953	243 694	274 985
Jihlava - Dům Gustava Mahlera	3 361	3 175	2 704	2 736	377	6 995	4 386	2 371	2 497	1 772
Jihlava - Vodní ráj krytá část	150 887	143 736	137 060	151 110	156 399		142 808	134 978	143 783	123 246
Jihlava - Vodní ráj venkovní část	60 682	45 798	60 682	54 957	47 214		48 970	44 078	48 659	55 103
Jihlava - prohlídky radnice						657	387	340	565	172
Jihlava - Horácké divadlo *)	57 119	61 540	57 203	54 726	57 552	58 650	56 000	54 397	53 148	50 911
Jihlava kino Cinestar	Nesledováno							167 038	174 635	173 569
Jihlava kino Dukla	Nesledováno							16 030	14 554	20 939
Roštejn – Hrad	30 867	31 148	30 158	31 703	36 525	50 557	43 218	42 835	40 510	34 191
Třešť – Synagoga	569	491	282	174	250	373	1 551	764	1 235	1 112
Třešť - Muzeum Vysočiny	1 434	2 402	1 590	1 630	1 819	2 199	2 936	3 864	2 712	4 048
Třešť – Betlémy	2 795	3 338	4 236	5 002	4 500	3 376	4 285	6 285	5 993	6 814
Polná - Regionální židovské muzeum	podle sdělení provozovatele nejsou návštěvníci statisticky sledováni					1 272	1 185	1 130	uzavřena	5 107
Polná - Zámek - Městské muzeum, expozice Stará polenská škola				11 972	9 115	8 300	7 256	8 469	neuveдено	6 369
Brtnice - Rodný dům Josefa Hoffmanna	2293	2391	1951	2246	2087	2 890	2500	2391	1416	1549
Luka nad Jihlavou - Místní muzeum	podle sdělení provozovatele nejsou návštěvníci statisticky sledováni									
Horní Dubenky - Chadimův mlýn, mlýnské muzeum	600	400	500	600	650	800	1000	1000	1100	1100

*) Údaje uvedeny za divadelní sezonu, která trvá jako školní rok, tedy 10 měsíců.

Zdroj: TIC a objekty - instituce uvedené v tabulce

7.2.6 Struktura ubytovacích zařízení a jejich vytíženost

Struktura ubytovacích zařízení a jejich vytíženost – data dle Českého statistického úřadu jsou přehledně uvedena v následujících tabulkách a grafech.

Tab. 143: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie a území [1]

Druh ubytovacího zařízení: Hromadná ubytovací zařízení celkem

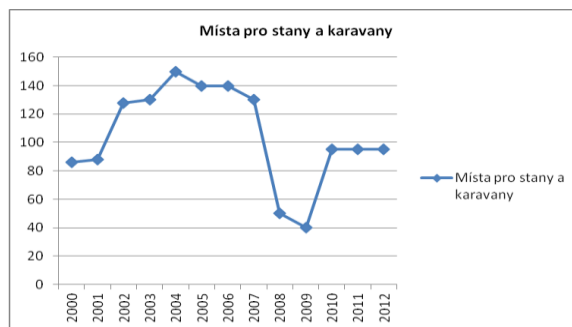
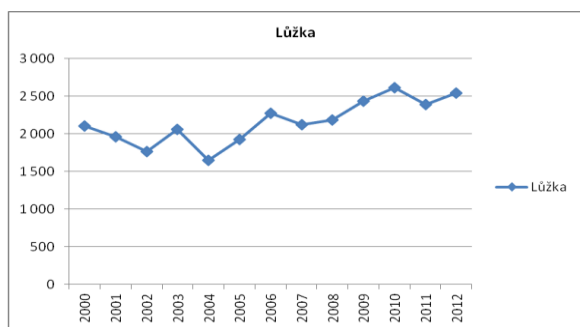
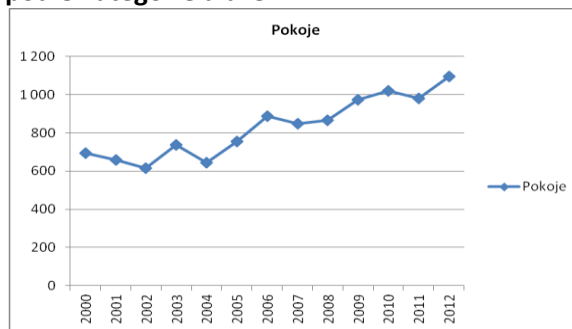
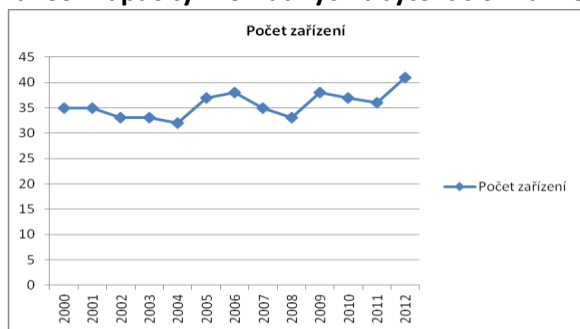
Stav k 31.12.	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany
2000	35	694	2 107	86
2001	35	659	1 959	88
2002	33	616	1 771	128
2003	33	737	2 061	130
2004	32	643	1 649	150
2005	37	754	1 928	140
2006	38	889	2 279	140
2007	35	849	2 123	130
2008	33	868	2 191	50
2009	38	973	2 437	40
2010	37	1 021	2 614	95
2011	36	981	2 389	95
2012	41	1 097	2 548	95

Poznámky:

[1] Údaje o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení za rok 2012 ve veřejné databázi nejsou prozatím revidované. K revizi dojde v průběhu května 2014. Revidovaná data jsou již k dispozici v časových řadách http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr

Zdroj: ČSÚ

Graf 39: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie a území

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 144: Počet ubytovacích zařízení

Stav k 31.12.	Hromadná ubytovací zařízení celkem	v tom										
		Hotel *****	Hotel, motel, botel ****	Hotel, motel, botel ***	Hotel, motel, botel **	Hotel, motel, botel *	Hotel garní ****,***,**,*	Penzion	Kemp	Chatová osada	Turistická ubytovna	Ostatní hromadná uby- tovací zařízení jinde neuvedená
2000	35	.	.	4	2	.	.	10	1	1	6	11
2001	35	.	.	4	3	1	.	9	1	.	6	11
2002	33	.	.	5	4	.	.	10	1	.	4	9
2003	33	.	.	7	3	.	.	10	1	.	4	8
2004	32	.	.	7	2	.	.	10	1	.	5	7
2005	37	.	1	8	3	.	.	11	1	.	5	8
2006	38	.	2	8	2	.	-	11	1	-	6	8
2007	35	.	3	6	2	.	-	11	1	-	5	7
2008	33	.	3	6	1	.	.	10	1	.	5	7
2009	38	.	3	7	1	.	.	12	1	.	6	8
2010	37	.	3	8	1	.	.	9	1	.	7	8
2011	36	.	3	7	.	.	.	8	1	.	8	9
2012	41	.	3	7	1	.	.	9	1	.	10	10

Poznámky:

[1] Údaje o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení za rok 2012 ve veřejné databázi nejsou prozatím revidované. K revizi dojde v průběhu května 2014. Revidovaná data jsou již k dispozici v časových řadách http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr

[2] SO ORP - správní obvod obcí s rozšířenou působností

Zdroj: ČSÚ

Tab. 145: Pokoje podle kategorie ubytovacích zařízení [1]

Území [2]

SO ORP Jihlava

Stav k 31.12.	Hromadná ubytovací zařízení celkem	v tom										
		Hotel *****	Hotel, motel, botel ****	Hotel, motel, botel ***	Hotel, motel, botel **	Hotel, motel, botel *	Hotel garni ****,***,**,*	Penzion	Kemp	Chatová osada	Turistická ubytovna	Ostatní hromadná ubytovací zařízení jinde neuvedená
2000	694	.	.	120	i.d. [3]	.	.	123	i.d. [3]	i.d. [3]	53	230
2001	659	.	.	124	85	i.d. [3]	.	113	i.d. [3]	.	53	233
2002	616	.	.	159	78	.	.	124	i.d. [3]	.	i.d. [3]	206
2003	737	.	.	217	37	.	.	127	i.d. [3]	.	i.d. [3]	305
2004	643	.	.	224	i.d. [3]	.	.	121	i.d. [3]	.	35	238
2005	754	.	i.d. [3]	269	42	.	.	126	i.d. [3]	.	35	234
2006	889	.	i.d. [3]	304	i.d. [3]	.	-	129	i.d. [3]	-	39	235
2007	849	.	155	251	i.d. [3]	.	-	122	i.d. [3]	-	35	230
2008	868	.	155	221	i.d. [3]	.	.	119	i.d. [3]	.	35	295
2009	973	.	155	239	i.d. [3]	.	.	144	i.d. [3]	.	57	336
2010	1 021	.	155	250	i.d. [3]	.	.	83	i.d. [3]	.	116	336
2011	981	.	155	219	.	.	.	77	i.d. [3]	.	i.d. [3]	349
2012	1 097	.	155	i.d. [3]	i.d. [3]	.	.	85	i.d. [3]	.	144	421

Poznámky:

[1] Údaje o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení za rok 2012 ve veřejné databázi nejsou prozatím revidované. K revizi dojde v průběhu května 2014. Revidovaná data jsou již k dispozici v časových řadách http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr

[2] SO ORP - správní obvod obcí s rozšířenou působností

[3] Důvěrný údaj

Zdroj: ČSÚ

Tab. 146: Lůžka podle kategorie ubytovacích zařízení [1]

Území [2]

SO ORP Jihlava

Stav k 31.12.	Hromadná ubytovací zařízení celkem	v tom										
		Hotel *****	Hotel, motel, botel ****	Hotel, motel, botel ***	Hotel, motel, botel **	Hotel, motel, botel *	Hotel garni ****,***,**,*	Penzion	Kemp	Chatová osada	Turistická ubytovna	Ostatní hromadná ubytovací zařízení jinde neuvedená
2000	2 107	.	.	273	i.d. [3]	.	.	366	i.d. [3]	i.d. [3]	210	800
2001	1 959	.	.	273	170	i.d. [3]	.	345	i.d. [3]	.	210	822
2002	1 771	.	.	330	191	.	.	364	i.d. [3]	.	i.d. [3]	694
2003	2 061	.	.	521	94	.	.	376	i.d. [3]	.	i.d. [3]	904
2004	1 649	.	.	495	i.d. [3]	.	.	344	i.d. [3]	.	138	620
2005	1 928	.	i.d. [3]	583	106	.	.	363	i.d. [3]	.	137	656
2006	2 279	.	i.d. [3]	678	i.d. [3]	.	-	385	i.d. [3]	-	163	660
2007	2 123	.	268	567	i.d. [3]	.	-	356	i.d. [3]	-	137	637
2008	2 191	.	262	481	i.d. [3]	.	.	342	i.d. [3]	.	137	839
2009	2 437	.	260	519	i.d. [3]	.	.	393	i.d. [3]	.	206	933
2010	2 614	.	260	546	i.d. [3]	.	.	204	i.d. [3]	.	415	933
2011	2 389	.	260	452	.	.	.	190	i.d. [3]	.	i.d. [3]	847
2012	2 548	.	260	i.d. [3]	i.d. [3]	.	.	210	i.d. [3]	.	434	1 015

Poznámky:

[1] Údaje o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení za rok 2012 ve veřejné databázi nejsou prozatím revidované. K revizi dojde v průběhu května 2014. Revidovaná data jsou již k dispozici v časových řadách http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr

[2] SO ORP - správní obvod obcí s rozšířenou působností

[3] Důvěrný údaj

Zdroj: ČSÚ

Tab. 147: Místa pro stany a karavany podle kategorie ubytovacích zařízení [1] Území [2] SO ORP Jihlava

Stav k 31.12.	Hromadná ubytovací zařízení celkem	v tom										
		Hotel *****	Hotel, motel, botel ****	Hotel, motel, botel ***	Hotel, motel, botel **	Hotel, motel, botel *	Hotel garni ****,***,**,*	Penzion	Kemp	Chatová osada	Turistická ubytovna	Ostatní hromadná ubytovací zařízení jinde neuvezená
2000	86	.	.	-	i.d. [3]	.	.	-	i.d. [3]	i.d. [3]	-	6
2001	88	.	.	-	-	i.d. [3]	.	-	i.d. [3]	.	-	8
2002	128	.	.	-	-	.	.	-	i.d. [3]	.	i.d. [3]	8
2003	130	.	.	-	-	.	.	-	i.d. [3]	.	i.d. [3]	8
2004	150	.	.	-	i.d. [3]	.	.	18	i.d. [3]	.	-	10
2005	140	.	i.d. [3]	-	-	.	.	-	i.d. [3]	.	-	10
2006	140	.	i.d. [3]	-	i.d. [3]	.	.	-	i.d. [3]	.	-	10
2007	130	.	-	-	i.d. [3]	.	.	-	i.d. [3]	.	-	10
2008	50	.	-	-	i.d. [3]	.	.	-	i.d. [3]	.	-	10
2009	40	.	-	-	i.d. [3]	.	.	-	i.d. [3]	.	-	-
2010	95	.	-	-	i.d. [3]	.	.	-	i.d. [3]	.	-	15
2011	95	.	-	-	.	.	.	-	i.d. [3]	.	i.d. [3]	15
2012	95	.	-	i.d. [3]	i.d. [3]	.	.	-	i.d. [3]	.	-	15

Poznámky:

[1] Údaje o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení za rok 2012 ve veřejné databázi nejsou prozatím revidované. K revizi dojde v průběhu května 2014. Revidovaná data jsou již k dispozici v časových řadách http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr

[2] SO ORP - správní obvod obcí s rozšířenou působností

[3] Důvěrný údaj

Zdroj: ČSÚ

Celkový počet hromadných ubytovacích zařízení ve sledovaném období 2000-2012 byl nejnižší v roce 2004, nejvyšší počet hromadných ubytovacích zařízení je v posledním sledovaném roce 2012, kdy je statisticky evidováno 41 takových zařízení. Jedná se o zařízení s 5 a více pokoji nebo s 10 a více lůžky určenými pro cestovní ruch. Z jednotlivých grafů je patrný uspokojivý mírně vzrůstající trend v počtu pokojů a počtu lůžek. Místa pro stany a karavany zaznamenala výrazné minimum v roce 2009, v roce 2010 však nastal obrat k lepšímu, počet míst vzrostl více než dvojnásobně a od té doby se ustálil na čísle 95.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie ve vybraném území [1]

Tab. 148: Hromadná ubytovací zařízení celkem Území SO ORP [2] Jihlava

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu
2000	49 916	37 384	204 396	171 591	4,1	5,1
2001	35 723	27 210	110 160	87 510	3,1	4,1
2002	41 485	30 674	99 333	71 905	2,4	3,4
2003	35 634	25 034	83 671	60 221	2,3	3,3
2004	44 266	27 051	90 974	59 106	2,1	3,1
2005	37 794	23 772	87 361	55 382	2,3	3,3
2006	49 871	35 797	98 944	69 494	2,0	3,0
2007	53 841	36 754	109 667	73 014	2,0	3,0
2008	49 935	35 507	92 540	66 070	1,9	2,9
2009	49 750	37 282	96 815	75 099	1,9	2,9
2010	45 032	32 217	87 324	63 197	1,9	2,9
2011	44 147	31 547	84 319	60 322	2,2	3,2
2012	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]

Poznámky:

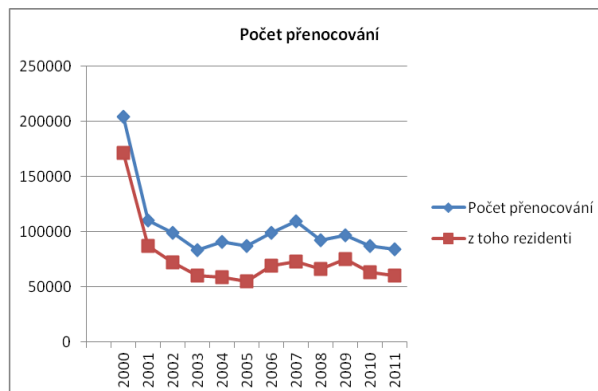
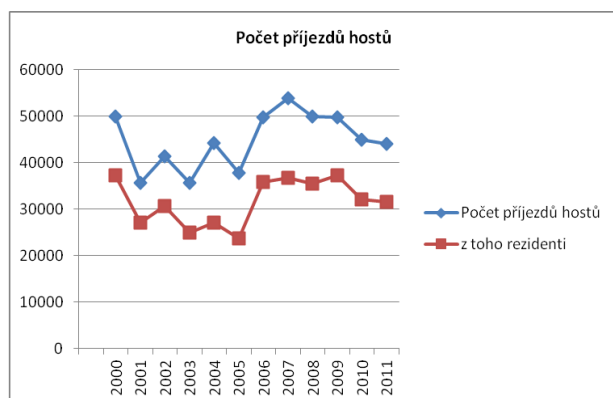
[1] Údaje o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení za rok 2012 ve veřejné databázi nejsou prozatím revidované. K revizi dojde v průběhu května 2014. Revidovaná data jsou již k dispozici v časových řadách http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr

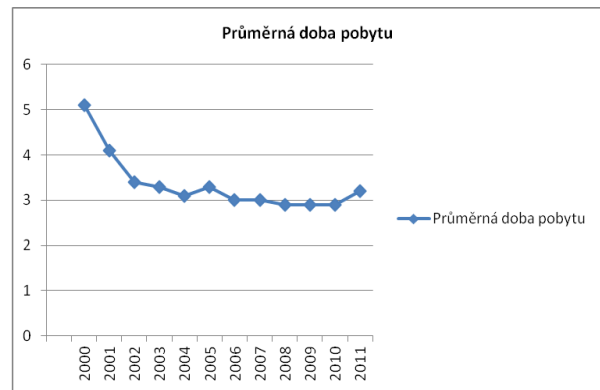
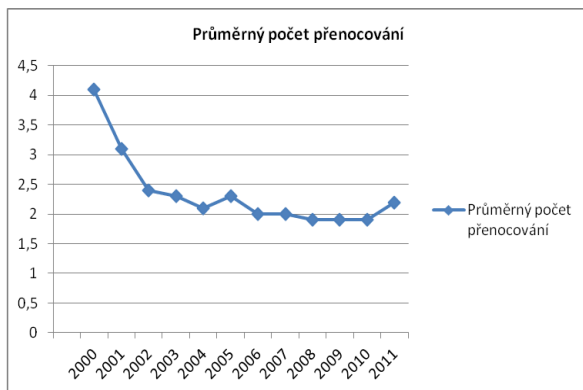
[2] SO ORP - správní obvod obcí s rozšířenou působností

[3] Důvěrný údaj

Zdroj: ČSÚ

Graf 40: Hromadná ubytovací zařízení celkem

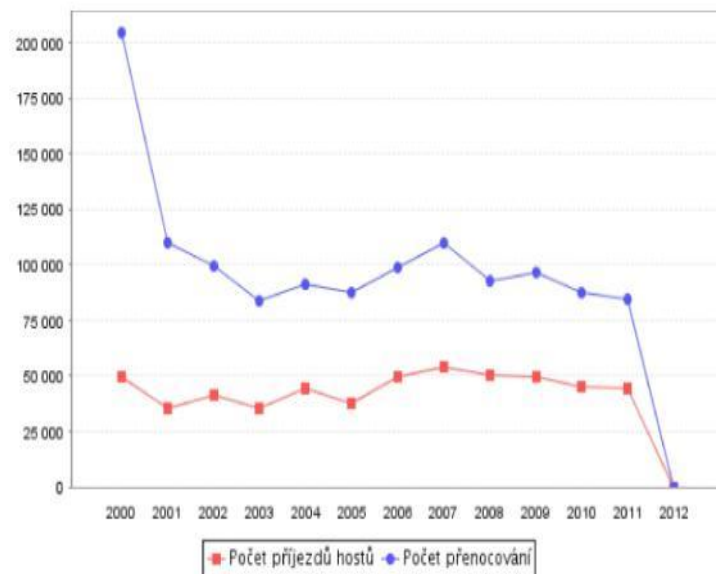
Zdroj: vlastní zpracování

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie ve vybraném území

Údaje o ubytování typu hotel, motel, hotel ****, hotel, motel, hotel ***, hotel, motel, hotel **, hotel, motel, hotel * a penzion jsou uvedeny v příloze č. 4. Sledované údaje o návštěvnosti jsou za období let 2000-2012. V některých letech nejsou k dispozici konkrétní čísla, ale údaje jsou uváděny jako důvěrné.

Graf 41: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie ve vybraném území¹
Hromadná ubytovací zařízení celkem

Poznámky

¹ Údaje o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení za rok 2012 ve veřejné databázi nejsou prozatím revidované. K revizi dojde v průběhu května 2014. Revidovaná data jsou již k dispozici v časových řadách http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr

² SO ORP - správní obvod obcí s rozšířenou působností

Zdroj: ČSÚ

Graf představuje návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v ORP Jihlava v letech 2000-2011. Z grafu je možné porovnat počet příjezdů hostů a počet přenocování v uvedených letech. Nejvíce

hostů přijelo v roce 2007 a doba jejich pobytu, tj. počet přenocování, byla nejdelší v roce 2007. V současné době se jeví trend v počtu příjezdů hostů i počtu přenocování jako mírně klesající.

7.3. Charakteristika potenciálu a možnosti rozvoje MOS pro cestovní ruch

7.3.1 Infrastruktura

Turistická infrastruktura je nejdůležitější součástí materiálně-technické základny cestovního ruchu v daném území a patří mezi realizační předpoklady rozvoje cestovního ruchu, které mají rozhodující vliv pro finální fázi uskutečňování cestovního ruchu v turistické oblasti.

V podstatě ji můžeme rozčlenit na základní a doprovodnou turistickou infrastrukturu.

Základní infrastrukturu tvoří především ubytovací a stravovací zařízení a jejich kapacity. Seznam ubytovacích zařízení v SO ORP Jihlava je uveden v příloze č. 5. Značná část zde uvedených zařízení (hotely a penziony) poskytuje i možnost kvalitního stravování. Přehled hromadných ubytovacích zařízení a jejich návštěvnost (využití) jsou uvedeny v přehledných tabulkách a grafech v kapitole 7.2.6, které byly pořízeny a zpracovány na základě dat dostupných z veřejné databáze ČSÚ.

Doprovodnou infrastrukturu představují značené turistické trasy, naučné stezky, cyklotrasy, cyklostezky, hipotrasy a jezdecké stanice, vše podrobně uvedeno v kapitole 7.2.3, dále aquaparky, koupaliště, sportovní zařízení a areály pro zimní sporty, viz kapitola 7.2.4.

7.3.2 Lidské zdroje pro cestovní ruch

Tab. 149: Lidské zdroje pro cestovní ruch

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty na území ORP celkem	17 548	17 853	18 184	18 607	19 221	19 988	20 235	20 828	21 121	21 302
Fyzické osoby celkem	14 294	14 459	14 563	14 849	15 248	15 790	15 903	16 243	16 484	16 616
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ekonomické činnosti										
Obchod, ubytování, stravování a pohostinství (%)	28,5	27,5	27,6	27,6	27,8	27	27	26,7	26,2	25,7
Fyzické osoby	4074	3976	4019	4098	4239	4263	4294	4337	4319	4270

Zdroj: ČSÚ

Počet absolventů Vysoké školy polytechnické Jihlava

Tab. 150: Počet absolventů Vysoké školy polytechnické Jihlava

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet absolventů VŠP Jihlava – celkem	99	356	341	401	726	553
Počet absolventů VŠP Jihlava - obor cestovní ruch	8	155	165	191	305	224
Absolventi VŠP Jihlava - obor cestovní ruch v %	8%	44%	48%	48%	42%	41%

Období	2008-2013
Celkový počet absolventů VŠP Jihlava	2476
Celkový počet absolventů VŠP Jihlava - obor cestovní ruch	1048
Absolventi VŠP Jihlava - obor cestovní ruch v %	42%

Zdroj: VŠP Jihlava, studijní oddělení

Počet osob pracujících ve službách pro cestovní ruch (obchod, ubytování, stravování a pohostinství) je patrný z výše uvedených tabulek a pohybuje se nad hodnotou 40 % z celkového počtu fyzických osob.

Vysoká škola polytechnická Jihlava, ve studijním programu Ekonomika a management nabízí studijní obor Cestovní ruch. Forma studia je prezenční i kombinovaná. Standardní doba studia je 3 roky. Absolvent získává titul Bc. (bakalář). Studijní obor Cestovní ruch poskytuje prakticky zaměřené, ekonomicky orientované bakalářské vzdělání pro výkon odborných činností v různých oblastech cestovního ruchu. Absolvent je připraven k řešení standardních oborových situací na střední úrovni provozních, personálních, finančních i organizačních oblastí všech forem podnikání v cestovním ruchu (cestovních kanceláří a

agentur, ubytovacích zařízení, informačních center atd.) i ve veřejné správě. Přehled absolventů VŠPJ v letech 2008 až 2013 je uveden v tabulce. V Jihlavě působí také soukromá Střední škola ekonomiky a cestovního ruchu. Počty absolventů se ani po urgenci nepodařilo zjistit. Přítomnost vysoké a střední školy se zaměřením na cestovní ruch v Jihlavě a v současné době i značný zájem místních studentů o toto studium je určitým předpokladem, že i výhledově bude na Jihlavsku dostatek kvalifikovaných pracovníků v oblasti cestovního ruchu.

7.3.3 Marketing cestovního ruchu

Pro rozvoj cestovního ruchu a k přilákání většího počtu návštěvníků do destinace Jihlavsko je nutné pečovat o kulturně historické a přírodní památky, rozšiřovat nabídku kulturních a sportovních akcí, neustávat v budování a modernizaci základní i doprovodné infrastruktury.

„Snad žádné médium nezpůsobilo v marketingu cestovního ruchu tak dalekosáhlé změny jako internet, který dokáže nehmátatelný produkt přiblížit pomocí obrazu, videa a slova, ruku v ruce s informacemi o dostupnosti a ceně až po možnost rezervace.“ – Ingrid Sieder, ředitelka pražského zastoupení Österreich Werbung.

Ze zkušeností a z výše uvedené citace je možné předpokládat, že tištěné prospekty a katalogy jsou a budou čím dál ve větší míře nahrazovány informacemi poskytnutými přes internet. Novým návštěvníkům při rozhodování o cíli cesty je však důležité nabídnout potřebnou orientaci.

Důležitou roli v málo přehledné a široké nabídce může sehrát i doporučující marketing, především pomocí sociálních sítí, zejména pak Facebooku, který k tomu nabízí svou platformu. Při rozhodování, kam na dovolenou je mnohdy důležitý osobní tip od přítele, experta, cestovní kanceláře či hodnocení na cestovatelských a rezervačních portálech.

V ideálním případě se podaří vybudovat a rozvíjet atraktivní značku, která u cílové skupiny vzbuzuje důvěru a umožňuje turistickým partnerům vystupovat pod její zastřešující záštitou. Základním poselstvím ve věcech značky je kontinuita, bývá samozřejmě žádoucí stavět do popředí stále nové aspekty pomocí kreativních a překvapivých marketingových aktivit.

Náměty meziobecní spolupráce v oblasti cestovního ruchu lze čerpat ze silných stránek destinace nebo využít náměty např. Marketingové koncepce cestovního ruchu 2013-2020 zpracované pro CzechTourism, kde jsou detailně popsány některé inspirativní produkty orientované na zahraniční i tuzemské návštěvníky:

- Kulturní cesty
- Města s příběhem (Brtnice, Jihlava, Polná, Třešť)
- Česko spirituální a mystické cesty
- Kulturní krajina
- Zdravě a zodpovědně (zdravý životní styl)
- Sport a pohyb v létě (letní cesty)
- Sport a pohyb v zimě (zimní cesty)
- Motosport

Organizace cestovního ruchu Vysočina Tourism

OCR s názvem **Vysočina Tourism** se sídlem v Jihlavě, byla schválena zastupitelstvem Kraje Vysočina v listopadu 2007 a činnost zahájila 2. ledna 2008. Cílem příspěvkové organizace Vysočina Tourism je vytvoření dostatečně silné konkurenční pozice Kraje Vysočina na trhu cestovního ruchu.

Hlavní účel zřízení této organizace je koordinace dlouhodobě udržitelného rozvoje sektoru cestovního ruchu. Tento hlavní účel byl doplněn vedlejšími činnostmi, jako je například provozování obchodní činnosti v rámci platné legislativy v oblasti CR (např. reklamní činnost a koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej).

Předmětem činnosti organizace je řízení a organizování analytické činnosti, koordinace spolupráce subjektů cestovního ruchu z veřejného i soukromého sektoru, komunikace s obchodními partnery a turisty za region, včetně návštěvnického managementu, propagace a prezentace regionu na celonárodním a zahraničních trzích, shromažďování informací o turistickém potenciálu regionu, zajišťování jejich průběžné aktualizace a jejich zpracovávání pro jednotlivé cílové skupiny uživatelů, koordinace činnosti turistických informačních center na území kraje, propagace a koordinace certifikací služeb na území kraje, výběr, zpracování řízení regionálních turistických produktů. Organizace spolupracuje s partnery v oblasti cestovního ruchu a je oprávněna uzavírat s nimi smlouvy o spolupráci a partnerství.

Priority organizace cestovního ruchu Vysočina Tourism:

- koordinace činnosti všech aktivních subjektů v kraji směřující k přípravě turistických produktů, pomoc při přípravě produktů a balíčků služeb a zajištění jejich externího marketingu - prezentace nabídek, produkce reklamních prostředků, práce s veřejností, podpora prodeje
- vyhodnocování statistických dat
- sestavování a pravidelná aktualizace databází CR
- koordinace činnosti turistických informačních center
- kompletní správa webového turistického portálu
- zřízení nových webových stránek příspěvkové organizace s nabídkami ke spolupráci
- poradenství pro subjekty v CR
- koordinace vzdělávání pro subjekty v CR
- řízení vlastních projektů
- spolupráce na celorepublikových projektech agentury CzechTourism
- prezentace a propagace turistické nabídky
- (produkce propagačních materiálů, inzerce, veletrhy, workshopy, specializované akce)
- spolupráce se zřizovatelem
- spolupráce s agenturou CzechTourism
- spolupráce s profesními a dalšími organizacemi působícími v cestovním ruchu
- (A.T.I.C., AHRČR, Svaz venkovské turistiky, ECEAT atp.)

Financování OCR je v současné době zajišťováno Krajem Vysočina a také má možnost čerpat finanční podporu z EU.

Portál Vítejte na Vysočině www.region-vysocina.cz je cenným turistickým průvodcem v elektronické podobě po celém kraji Vysočina, jsou zde tedy i informace o Jihlavsku. Zahrnuje základní informace o regionu, ale také doporučuje, co je kde možné vidět a navštívit, co se kde zajímavého děje a kde se nabízí možnost ubytování. Mapový portál slouží pro rychlou orientaci při plánování výletů. Novou dimenzi představují virtuální prohlídky měst Brtnice, Jihlavy, Polné, Třešti a hradu Roštejna. Svou roli v cestovním ruchu má i řada neziskových organizací, která připravuje mnoho akcí pro veřejnost, jmenujme např. Klubu českých turistů, který každoročně pořádá desítky akcí přístupných veřejnosti, o nichž informuje v tištěné brožůře, ale i na webových stránkách www.kctvysocina.cz

7.3.4 Management cestovního ruchu

Turistická informační centra

Turistické informační centrum Jihlava - radnice, tel.: (+420) 567 167 158-9

E-mail: tic@jihlava-city.cz

<http://www.visitjihlava.eu>

IČO: 00286010

DIČ: CZ00286010

Adresa: TIC Jihlava – radnice, Masarykovo náměstí 96/2, 586 01 Jihlava 1

Certifikace ATIC kategorie B – regionální působnost, 10. 9. 2013.

Náplň činnosti:

Informace o ubytování a stravování

Informace o kulturních akcích ve městě a v regionu Vysočina

Informace o návštěvní době památek

Informace o vlakovém a autobusovém spojení

Prodej map, průvodců, brožur, pohlednic a upomínkových předmětů

Prodej vstupenek

Zajištění průvodcovské služby

Provoz vyhlídkové věže kostela sv. Jakuba

Prohlídky jihlavské radnice

Otevírací doba:

Pondělí: 8:30 - 17:00

Úterý: 8:30 - 17:00

Středa: 8:30 - 17:00

Čtvrtek: 8:30 - 17:00

Pátek: 8:30 - 17:00

Sobota: 8:00 - 12:00 (říjen - březen)

Sobota: 8:30 - 17:00 (duben - září)

Neděle: 8:30 - 17:00 (červenec - srpen)

Červenec a srpen - po - pá 8:30 - 18:00

Turistické informační centrum Jihlava - Brána Matky Boží, tel.: (+ 420) 567 167 155-6

<http://www.visitjihlava.eu>

Adresa: TIC Jihlava – brána Matky Boží, Věžní 4785/1, 58601 Jihlava 1

Certifikace ATIC kategorie B – regionální působnost, 10. 9. 2013.

Náplň činnosti:

Informace o ubytování a stravování

Informace o kulturních akcích ve městě a v regionu Vysočina

Informace o návštěvní době památek

Informace o vlakovém a autobusovém spojení

Prodej map, průvodců, brožur, pohlednic a upomínkových předmětů

Zajištění průvodcovské služby

Pronájem parkánu a přednáškového sálu na bráně Matky Boží

Provoz brány Matky Boží

Sběrný box na vyřazená elektrozařízení, baterie a akumulátory

Aktualizace webových stránek www.visitjihlava.eu

Otevírací doba:

Říjen – březen po - pá 8:30 - 17:00

Duben – září po - pá 8:30 - 17:00; so - ne 10:00 - 13:00 14:00 - 18:00

(so, ne - pouze vstup na BMB)

Turistické informační centrum Třešť

Tel.: (+420) 567 234 567, e-mail: info@trest.cz

Rooseweltova 462/6

Certifikace ATIC kategorie B – regionální působnost, 10. 9. 2013.

Otevírací doba:

celoročně po – pá 8:00 – 12:00 a 13:00 – 17:00 hod.

Červen – srpen, leden po – pá 8:00 – 12:00 a 13:00 – 17:00 hod.,

so – ne 9:30 – 12:00 a 13:00 – 16:30 hod.

Propagační materiály:

Betlémská cesta, Po stopách historie, Zaváté stopy, Třešťské osobnosti, Třešťská kultura, Prázdniny na Třešťsku, Člověk a čas, Třešťskem v sedle, Naučná stezka městem, Naučná stezka Špičák.

Turistické informační centrum Polná

Tel.: (+420) 567 559 211, e-mail: infocentrum@mu-polna.cz

Husovo náměstí 39

588 13 Polná

Certifikace ATIC kategorie C – místní působnost, 12. 6. 2013.

Propagační materiály:

Brožura o městě - Polná historické město roku 2006, Architektonická perla Dietrichštejnů, Chrám Nanebevzetí Panny Marie, Areál hradu a zámku, Aktivní trávení volného času, Církevní památky, Cyklotrasy, Muzeum, Osobnosti, Polenský hrad, Polná, Synagoga, Výlety v mikroregionu, Židovské město a hřbitov.

Informační centrum chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Polné

Tel.: (+ 420) 567 212 139, e-mail: farapolna@centrum.cz

Husovo náměstí 14

588 13 Polná

Certifikace ATIC kategorie C – místní působnost, 12. 6. 2013.

Turistické informační centrum Brtnice

Tel.: (+420) 567 571 722, e-mail: infocentrum@brtnice.cz

Náměstí Svobody 74

588 32 Brtnice

Propagační a informační materiály, prodej suvenýrů, pohlednic města Brtnice a okolních obcí, turistické známky Brtnice a Rokštejn, odznaky, mapy, kniha Dějiny Brtnice a připojených obcí, kniha Brtnice rodiště Josefa Hoffmanna, Alois Toufar - obrazy a kresby, brožura Brtnice a Rokštejn, štítky na hole, materiály Brtnických kovadlin - katalogy, materiály Spolku pro starou Brtnici, DVD Navštívenka, turistické vizitky a deníky.

Tab. 151: Návštěvnost turistických informačních center

	2008	2009	2011	2012	2013
TIC Brtnice	2 892	3 052	3 775	3 017	2 843
TIC Jihlava- brána Matky Boží	8 935	9 919	6 280	10 640	6 778
TIC Jihlava - radnice	14 654	12 245	12 011	11 739	13 359
TIC Polná	3 636	4 001	4 183	4 123	3 405
TIC Třešť	14 565	13 194	12 358	11 414	12 229

Zdroj: TIC

Turistická informační centra na Jihlavsku poskytují informace o ubytování a stravování, informace o jízdách řádech, turistické informace a tipy na výlety, informace o kulturních a společenských akcích ve městě, zajišťují průvodcovskou činnost, prohlídkové okruhy městem – dle objednávky, rezervaci a předprodej vstupenek na kulturní akce ve městě, prodej map, pohlednic, turistických průvodců, knih, informačních brožur, suvenýrů, dále některá zajišťují kopírování, veřejný přístup k internetu. Informace jsou poskytovány v českém, německém a anglickém jazyce.

Z tabulky je patrné, že zájem veřejnosti o TIC je značný, což svědčí o poskytování velmi kvalitních služeb, odborných a jazykových znalostech zaměstnanců TIC. Provedení propagačních materiálů je na vysoké úrovni po stránce obsahové i grafické, dostupné jsou zpravidla zdarma. Návštěvnost webových stránek TIC není zatím sledována. V letním období nebo při příležitosti významných kulturních akcí v regionu jsou TIC navštěvována cizinci, pro komunikaci s nimi je předpokladem a samozřejmostí dobrá znalost některého světového jazyka zaměstnanců TIC.

Asociace turistických informačních center ČR udělila dne 10. 9. 2013 certifikát kategorie B – regionální působnost – třem TIC na Jihlavsku, jsou to TIC Jihlava - brána Matky Boží, TIC Jihlava – radnice a TIC Třešť. Dne 12. 6. 2013 získaly certifikaci kategorie C – místní působnost – Informační centrum Polná a Informační centrum chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Polné. TIC Brtnice je zatím necertifikované.

Cestovní kanceláře a agentury v ORP Jihlava

terra tour - cestovní kancelář

Komenského 1363/34, 586 01 Jihlava, 567 310 441, terratour.cz

Cestovní Kancelář Kompas Tour

Komenského 1324/7, 586 01 Jihlava, 567 300 277, kompastour.cz

Cestovní Kancelář S.t.a.n.d.a. - JUDr. Blažka

Palackého 38, 586 01 Jihlava. 567 310 700, standa.cz

Cestovní Kancelář Iva Tour

Křížová 121/8, 586 01 Jihlava, 567 300 996, ivatour.cz

FIRO-tour a.s.

Masarykovo náměstí 1100/35, 586 01 Jihlava, 562 105 900, firotour.cz

Cestovní Agentura Veronika

Divadelní 1604/8, 586 01 Jihlava, 567 330 034

Cestovní Agentura - Šárka Veselá

Židovská 1103/1, 586 01 Jihlava, 567 302 300

Cestovní Kancelář Fischer, a.s.

Benešova 1316/2, 586 01 Jihlava, 567 321 490, fischer.cz

Cestovní Kancelář Tipatour

Masarykovo náměstí 79/9, 586 01 Jihlava, 567 311 650, tipatour.cz

Cestovní Kancelář Čedok

Masarykovo náměstí 644/26, 586 01 Jihlava, 567 302 739, cedok.cz

KITE-PARK

Seifertova 1773/37, 586 01 Jihlava, 777 211 422, kite-park.cz

Cestovní Agentura B - Travel Ztc - Consulting s.r.o.

Husova 1310/11, 586 01 Jihlava, 567 210 769

Invia Jihlava

Masarykovo náměstí 79/9, 586 01 Jihlava, 567 311 650, invia.cz

Cestovní Kancelář AC Tour Jihlava

Palackého 51, 586 01 Jihlava, 567 300 069, actour.cz

Domilux s.r.o.

Romana Havelky 4957/5B, 586 01 Jihlava, 567 211 190, domilux.cz

Michal Varga

Palackého 650/16, 589 01 Třešť, 603 721 717, mivarbus.cz

Námořní Yacht Club Jihlava

Poláčkova 5018/7, 586 01 Jihlava, 775 315 232, euroregata.cz

Krasim Tour, spol. s.r.o.

Masarykovo náměstí 1102/37, 586 01 Jihlava, 567 313 640, krasimtour.cz

Limba RS, s.r.o.

Stará cesta 5240/34, 586 01 Jihlava, 775 262 795

Exim Tours a.s. - Jihlava

Husova 1328/1, 586 01 Jihlava. 567 215 701

Www.pobytovezajezdy.cz, s.r.o.

Židovská 1103/1, 586 01 Jihlava, 567 302 300

VŠ Polytechnická

Tolstého 1556/16, 586 01 Jihlava, 567 141 188

Alexandria - Cestovní Kancelář

Hradební 5440/1, 58601 Jihlava, 567 214 238, alexandria.cz

IPA, spol. s r.o.

Husova 1310/11, 586 01 Jihlava, 603 456 286, ipa.cz

7.3.5 Charakteristika stávající meziobecní spolupráce

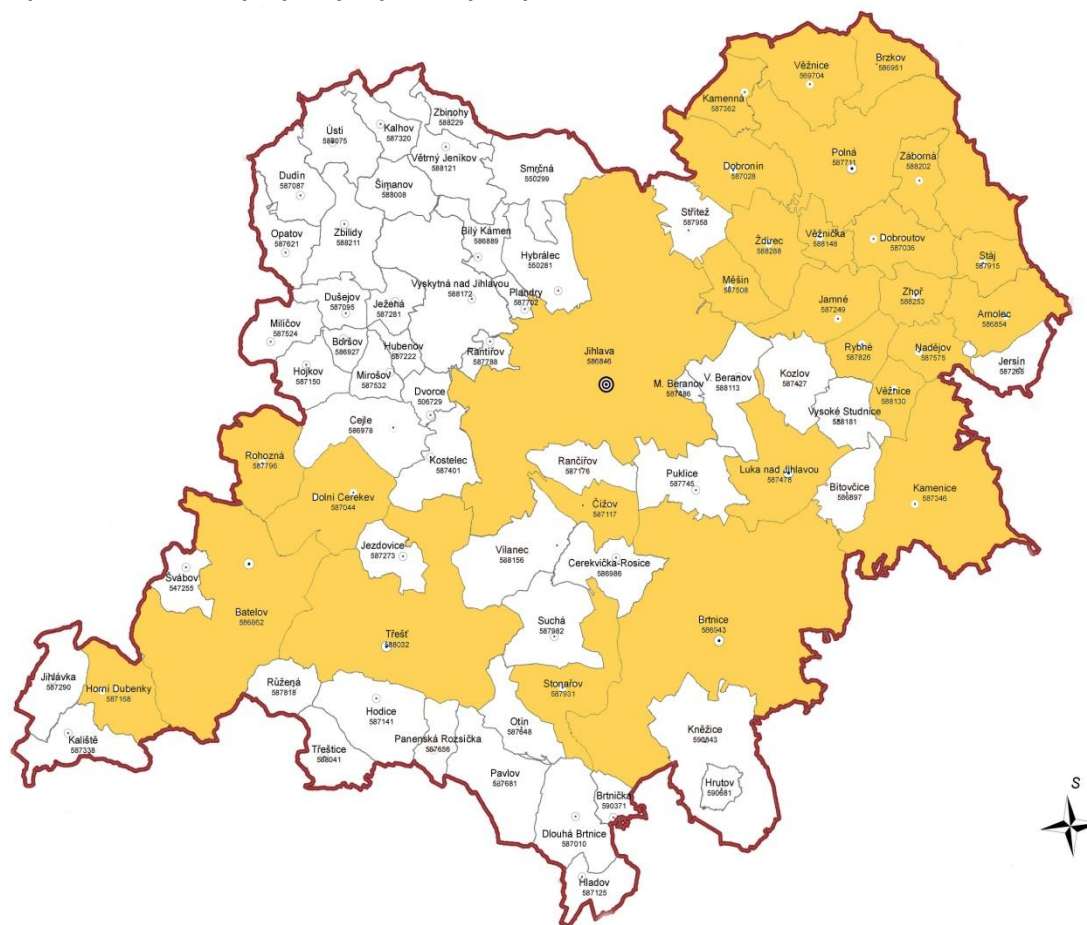
Z dotazníkového šetření vyplynulo, že obce nejčastěji spolupracují v oblasti školství (základní a mateřské školy, školní jídelny), významná je vzájemná pomoc dobrovolných hasičů, častá spolupráce probíhá také v oblasti kultury a sportu, odpadovém hospodářství, oblasti vodovodů a kanalizací, v sociálních věcech. Méně často se vyskytuje spolupráce v oblasti cestovních ruchů, který je zatím spíše doménou měst nebo větších obcí, ale ani malé obce se spolupráci v oblasti cestovního ruchu nebrání. Vítají ji zejména tehdy, vyskytuje-li se na katastru obce nějaká významná lokalita nebo vhodné a málo využívané ubytovací zařízení. Spolupráci mezi sousedními obcemi hodnotí představitelé obcí ze 70 % jako výbornou případně velmi dobrou. Jako bariéru meziobecní spolupráce uvádějí většinou nedostatky financí, složitou legislativu nebo nízkou podporu ze strany státu.

Z jednání valné hromady dobrovolného svazku obcí Mikroregionu Polensko dne 17. 3. 2014, kde koordinátorka Zdenka Švaříčková přednesla informace o projektu Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností a následně navrhla k diskusi tři témata – 1. pomoc malým obcím s legislativou, 2. dopravní obslužnost – sociální služby terénního charakteru a 3. cestovní ruch, vyplynulo, a přítomných 19 starostů se jednoznačně shodlo a vybralo téma cestovní ruch, jehož kvalitní zpracování bude přínosem pro všechny obce. Zpracovat téma cestovní ruch v území aglomerace souhlasně podpořili oba motivující starostové, primátor města Jihlavy Ing. Jaroslav Vymazal a starosta Dolní Cerekve Zdeněk Jirsa.

Na 1. oficiálním setkání představitelů obcí, které proběhlo 11. 6. 2014 v Jihlavě, byli přítomní zástupci obcí seznámeni s průběhem zpracování dílčí analytické části dokumentu v oblasti aglomerace cestovních ruchů a opětovně vyzváni a motivováni ke spolupráci v této oblasti, což mělo kladnou odezvu.

V současné době tedy v SO ORP Jihlava evidujeme 28 obcí, jejichž zástupci se oficiálně k meziobecní spolupráci v oblasti cestovních ruchů přihlásili, viz mapa zachycující aktuální stav k 24. 7. 2014.

Mapa 5: Obce, které projevily zájem o spolupráci v oblasti cestovních pohybů – stav k 24. 7. 2014

Zdroj: vlastní šetření

Meziobecní spolupráce v aglomeraci v oblasti cestovních pohybů v ORP Jihlava

Statutární město Jihlava představuje společně s ostatními krajskými městy jádro sídelní aglomerace. Aglomerované území lze vymezit správním obvodem ORP, ovšem v některých oblastech se projevuje rovněž územní přesah, předpokládána je a bude ještě konzultována spolupráce s městy Telč, Žďár nad Sázavou a Třebíč, kde jsou významné památky uvedené na seznamu kulturního dědictví UNESCO. V plánovacím období 2014-2020 bude v oblasti regionálního rozvoje kladen důraz na hledisko regionální, tj. územní, dimenze. Tento přístup má za cíl zvýšit efekt prostředků investovaných do intervencí v rámci území díky jejich lepší věcné a časové provázanosti.

Vyhodnocení postupu prací v tématu aglomerace

V souvislosti s projektem meziobecní spolupráce v aglomeraci v oblasti cestovních pohybů v ORP Jihlava byla v oblasti cestovního ruchu provedena rozsáhlá analýza. Byly vytvořeny přehledné seznamy kulturně historických památek, archeologických, církevních, židovských a fortifikačních, seznamy hradů a zámků, technických památek, významných městských domů a lidové architektury. Dále byla shromážděna data o muzeích a galeriích, vyhlídkových věžích, které suplují funkci rozhleden a seznam sepulkrálních památek, sochařských děl a další drobné architektury. Ve sledované destinaci označo-

vané jako Jihlavsko se vyskytuje městská památková rezervace Jihlava a tři městské památkové zóny ve městech Brtnice, Polná a Třešť.

Vyhotoven byl seznam muzeí a galerií, také přehled známých osobností, které se na Jihlavsku narodily nebo k němu mají vztah.

Vytvořen byl seznam přírodních atraktivit. Na Jihlavsku najdeme nejen přírodní park Čerřínek a dalších jedenáct atraktivit, kde se nalézají nejvzácnější chráněné živočišné druhy a habitaty ze seznamu NATURA 2000, z nichž některé, např. Jankovský potok, překračují hranice Jihlavska směrem na Pelhřimovsko a Humpolecko, ale jsou zde i dva unikáty se statutem národní přírodní památky – Hojkovské rašeliniště a národní přírodní rezervace – Velký Špičák. Evidována je celá řada přírodních památek, či přírodních rezervací.

Sestaven byl i seznam ubytovacích zařízení, který zahrnuje typy ubytovacích zařízení, tj. hotely, penziony, chaty, agrofarmy, rekreační střediska, ubytovny, campy, chalupy, motoresty a ubytování v soukromí, v příloze je uveden jejich přehled a kontaktní adresy, dále počet pokojů a lůžek.

V souvislosti s cestovním ruchem byla iniciována a uskutečnila se řada pracovních schůzek s pracovníky Magistrátu města Jihlavy, z Odboru životního prostředí, Odboru rozvoje města, Úřadu územního plánování, byla navázána spolupráce se všemi informačními centry na Jihlavsku, z nichž dvě se nacházejí v Jihlavě, další v Brtnici, Polné a Třešti, která poskytují kvalitní informace tuzemským i zahraničním návštěvníkům.

Uskutečnila se setkání s pracovníky Odboru regionálního rozvoje a Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu Kraje Vysočina. Další jednání proběhla na Vysoké škole polytechnické Jihlava a s představiteli Klubu českých turistů Vysočina. Velmi inspirativní schůzka s konzultací směřování návrhové části projektu se uskutečnila s pracovníci Agentury Vysočina Tourism.

7.4. SWOT analýza

Tab. 152: SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
1. Výhodné umístění uprostřed České republiky	1. Rozdílné vnímání cestovního ruchu z pohledu jádrového města a z pohledu malých obcí
2. Velmi dobrá dopravní infrastruktura	2. Nedostatečná kapacita ubytovacích a stravovacích zařízení v obcích (mimo Jihlavu)
3. Velká koncentrace kulturně historických, přírodních i technických památek	3. Významné kulturně historické památky ve špatném technickém stavu či dokonce pro zájemce nepřístupné
4. Zdravé životní prostředí	4. Nedostatečné využívání potenciálu měst a obcí v oblasti cestovního ruchu a nástrojů marketingu
5. Existence agilní organizace rozvíjející aktivity v cestovním ruchu – Vysočina Tourism	5. Kvalita místních komunikací
6. Specifické atraktivity v území, např. tradice těžby stříbra, soukenictví, betlemářství	6. Malá kapacita parkovacích ploch
7. Turistická informační centra s kvalifikovaným personálem	7. Proměnlivost sněhových podmínek pro možnost provozování zimních sportů a rekreace
8. Velmi kvalitní systém turistických značených tras pro pěší turisty a cyklisty	
9. Kvalitní ubytovací a stravovací zařízení v Jihlavě	
10. Zájem četných obcí o spolupráci	
Příležitosti	Hrozby
1. Podpora dalšího rozvoje sítě cyklotras, cyklostezek a naučných stezek	1. Zhoršení ekonomické situace a její dopady na cestovní ruch
2. Rozvoj specifických forem cestovního ruchu – kongresový cestovní ruch, návštěva církevních památek	2. Zkracování pobytu návštěvníků
3. Prohloubení spolupráce subjektů v oblasti cestovního ruchu (ucelené produkty služeb cestovního ruchu) včetně mezirezortní spolupráce	3. Nedostatek finančních prostředků na rekonstrukce turistických atraktivit – dopad na návštěvnost a rozvoj infrastruktury
4. Další rozvoj marketingových aktivit cestovního ruchu – veletrhy tuzemské i zahraniční	4. Absence dopravní obslužnosti o víkendech, případně ve večerních hodinách (s výjimkou obcí ležících při železničních tratích)
5. Růst počtu návštěvníků v souvislosti s rozšiřováním expozic v ZOO Jihlava	5. Nedořešené církevní a ostatní restituce
6. Rozvoj projektů pro cestovní ruch, využití externích finančních zdrojů	6. Zvýšení zátěže životního prostředí v důsledku návštěvnosti přírodních atraktivit
7. Podpora vzniku a údržby zařízení pro kulturu, sport a volnočasové aktivity	7. Malý zájem některých obcí o meziobecní spolupráci
8. Posílení vazeb s partnerskými městy	8. Špatná kvalita silnic 2. a 3. třídy
9. Zlepšování služeb v cestovním ruchu podle vyhodnocení průběžného monitoringu spokojenosti obyvatel a návštěvníků	9. Nepřehlednost v grantové a dotační politice
10. Využití dotačních titulů v plánovacím období 2014-2020	
11. Rozšíření doplňkové infrastruktury cestovního ruchu	
12. Vhodné podmínky pro vodní turistiku a provozování vodních sportů	

Zdroj: vlastní zpracování

7.4.1 Silné stránky

Správní obvod ORP Jihlava má řadu dobrých předpokladů stát se zajímavou destinací pro cestovní ruch. Umístění Jihlavska ve středu České republiky s velmi dobrou dopravní infrastrukturou tyto předpoklady ještě více umocňuje. Velkou výhodou je rovnoměrné rozložení kulturně historických, přírodních a technických památek po celém území ORP. Ve městech je koncentrace těchto atraktivit výrazně vyšší než na venkově. Díky výhodné poloze destinace Jihlavsko jsou dokonce dostupné tři nejbližší památky UNESCO – v Telči, Třebíči a Žďáře nad Sázavou. Poloha Jihlavska předurčuje i snadnou dostupnost dalších památek UNESCO v České republice s akceptovatelnou polodenní dojezdovou vzdáleností. Kraj Vysočina, tedy i destinace Jihlavsko, jsou proslulé zdravým životním prostředím.

Magnetem pro zahraniční turisty je zejména jádrové město Jihlava s městskou památkovou rezervací a velkou koncentrací kulturně historických památek připomínajících významná období dolování stříbra nebo soukenictví. Díky erudici pracovníků informačních center jsou zahraničním návštěvníkům poskytovány odborné informace o všech atraktivitách nejen v češtině, ale i v cizích jazycích. Návštěvnost dostupných památek je podmíněna zejména ubytovací a stravovací kapacitou na dobré úrovni, která je sice dostatečná v Jihlavě, ale poněkud horší situace s ubytováním i stravováním je v ostatních městech a menších obcích, i když téměř každá obec má v oblasti turistických atraktivit co nabídnout. Všude je totiž něco zajímavého – stavební technický unikát, kostel, kaplička, významný rodák nebo osobnost.

Jihlava láká domácí i zahraniční turisty na významné kulturní akce jako je např. Festival Mahler – Jihlava – Hudba tisíců, Mezinárodní festival dokumentárních filmů, Haviřský průvod, Folklórní léto, Festival sborového umění, dále zve sportovní příznivce na hokejové a fotbalové zápasy, cyklisty např. na MTB-24. Dlouhodobě rekordní účastí v počtu návštěvníků se může pochlubit ZOO Jihlava, celoročně je v provozu Vodní ráj s několika bazény a mnoha atrakcemi a také multikino CineStar. Pozadu nezůstávají ani další města – Brtnice, Polná a Třešť se svými městskými památkovými zónami a širokou nabídkou kulturních zajímavostí. Velmi specifickou atraktivitou je například tradiční betlemářství a muzejní expozice betlémů v Třešti, muzeum v rodném domě architekta Josefa Hoffmanna v Brtnici nebo zachovalé židovské město, či chrám Nanebevzetí Panny Marie v Polné.

Významným činitelem např. ve zpřístupnění přírodních památek je Klub českých turistů, který navrhuje, značí a obnovuje turistické trasy pro pěší turisty a cyklisty.

7.4.2 Slabé stránky

Ke slabým stránkám lze přiřadit rozdílné vnímání cestovního ruchu z pohledu jádrového města a z pohledu malých obcí. V ORP Jihlava je 79 obcí, z nichž většina má méně než 500 obyvatel a nedisponuje velkým rozpočtem, který je především čerpán pro řešení aktuálních potřeb obcí (např. vodovod, kanalizace, ČOV, školství, odpadové hospodářství, sociální služby, atd.). Na oblast cestovního ruchu tedy nezbyvá mnoho prostředků a proto jako hodná forma řešení této skutečnosti se nabízí meziobecní spolupráce. Vytvořením DSO by bylo možné získat větší finanční prostředky na opravu kulturně historických památek, které jsou mnohdy ve velmi špatném technickém stavu nebo na opravu místních komunikací. Zimní sporty a rekreace, které jsou na Vysočině též provozovány ve velké míře, jsou závislé na proměnlivosti sněhových podmínek.

7.4.3 Příležitosti

Pro podporu zdravého životního stylu se jeví jako vhodné rozšiřování sítě cyklotras, cyklostezek a naučných stezek. Další významnou příležitostí v oblasti specifických forem cestovního ruchu pro Jihlavsko se nabízí například kongresový cestovní ruch nebo programy s návštěvou církevních památek, případně využití příhodných podmínek pro provozování vodní turistiky a vodních sportů. Vhodnou příležitostí pro zlepšování služeb v cestovním ruchu je využití výsledků průběžného monitoringu spokojenosti obyvatel a návštěvníků s nabízenými službami. Prezentace destinace Jihlavsko na veletrzích v tuzemsku i zahraničí je důležitou marketingovou aktivitou cestovního ruchu, která by neměla být podceňována. Důležitým zdrojem finančních prostředků pro rozvoj cestovního ruchu jsou dotační tituly v plánovacím období 2014 až 2020 a další externí finanční zdroje, které mohou vést k podpoře vzniku a údržbě zařízení pro kulturu, sport a volnočasové aktivity, případně pro rozšíření doplňkové infrastruktury cestovního ruchu. Posílení vazeb a užší spolupráce s partnerskými městy (Purmerend, Heidenheim, Užhorod) jistě povede k většímu nárůstu počtu zahraničních návštěvníků, kteří na Jihlavsku stráví delší dobu. Dlouhodobé a systematické rozšiřování expozic a atrakcí v ZOO Jihlava povede k soustavnému nárůstu počtu návštěvníků, zejména rodin s dětmi.

7.4.4 Hrozby

Zpřístupnění a opravu některých kulturně historických památek brzdí dosud nedořešené církevní a ostatní restituice. Ty také komplikují prostupnost krajiny (vlastnictví soukromých cest a pozemků). Zhoršování ekonomické situace má negativní dopad na pobyt návštěvníků na Jihlavsku, který se dle dostupných statistik neustále zkracuje. Nedostatek finančních prostředků na rekonstrukce turistických atraktivit má částečně negativní dopad na návštěvnost a případný dostatečně rychlý rozvoj infrastruktury. Zvýšení zátěže životního prostředí v důsledku návštěvnosti přírodních atraktivit je nutno posuzovat v souvislosti s pozitivy, které přináší cestovní ruch. Rozvoj cestovního ruchu v malých obcích je negativně ovlivňován absencí dopravního spojení o víkendech, případně ve večerních hodinách. Špatná kvalita silnic 2. a 3. třídy negativně ovlivňuje rozvoj cykloturistiky. Námětem k zamyšlení je také jistá nepřehlednost v grantové a dotační politice.

7.5. Návrhová část pro oblast tématu aglomerace - cestovní ruch

7.5.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Cestovní ruch“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti cestovních ruchů.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovních ruchů.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců starostů obcí z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma cestovních ruchů.

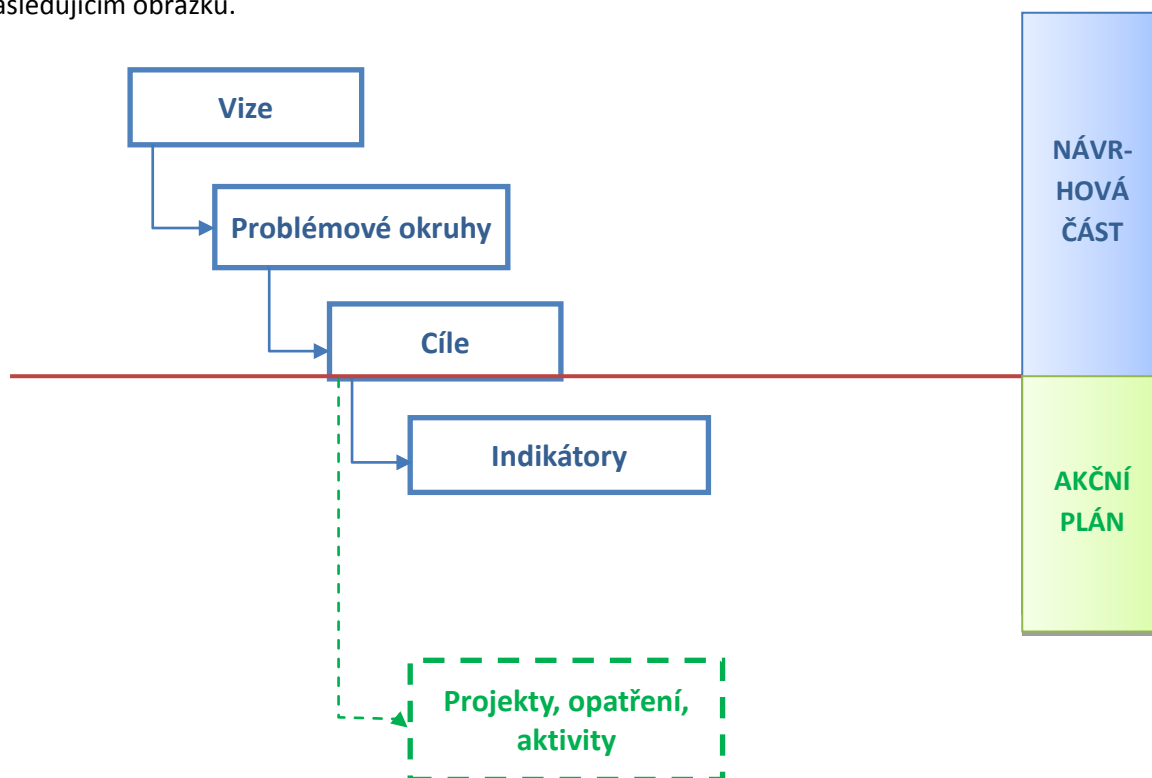
Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovní ruch. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze. První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu cestovní ruch je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize "BEZPEČNÉ A ZDRAVÉ JIHLAVSKO"		
Téma Cestovní ruch	Problémový okruh 1 Nevyužitý potenciál nemotorové dopravy v ORP Jihlava	Problémový okruh 2 Nízká návštěvnost obcí se statutem město v ORP Jihlava
	Cíle 1.1 - 1.3 Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreací Cíl 1.1 Cyklostezka Jihlava, Třešť, Telč Cíl 1.2 Cyklostezka Jihlava, Čížov Cíl 1.3 Cyklostezka Stáj, Zhoř	Cíle 2.1 - 2.4 Zvýšení návštěvnosti Cíl 2.1 Zvýšení návštěvnosti v Jihlavě Cíl 2.2 Zvýšení návštěvnosti v Polné Cíl 2.3 Zvýšení návštěvnosti v Třešti Cíl 2.4 Zvýšení návštěvnosti v Brtnici

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

7.5.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

„BEZPEČNÉ A ZDRAVÉ JIHLAVSKO“

SO ORP Jihlava je regionem se zdravým životním prostředím, kde jsou odpady ekologicky, ekonomicky a efektivně využívány, při zvyšující se míře separace a energetického využívání odpadů a minimalizací jejich skládkování. Z pohledu sociálních služeb je území SO rovnoměrně pokryto sítí sociálních zařízení, které nabízejí kvalitní sociální služby pro všechny cílové skupiny. Hojně jsou podporovány principy aktivní prorodinné politiky a ve vysoké míře je využívána činnost dobrovolníků. V oblasti školství je dostatečný počet moderních škol s odpovídající kapacitou s kvalifikovanými a aprobovanými pedagogy, kteří se podílejí na organizování zájmové činnosti, projektové činnosti a vzájemné spolupráci škol, která je propojená na život v obcích. V neposlední řadě je Jihlavsko destinací cestovního ruchu, která nabízí návštěvníkům místo se zdravou přírodou a množstvím kulturně historických, přírodních a technických památek. Široká nabídka hudebních a filmových festivalů nebo tradičních sportovních a turistických akcí přitahuje i zahraniční návštěvníky. Chod SO ORP Jihlava je vystavěn na vzájemné meziobecní spolupráci, která přispívá k pozitivnímu vývoji nejen ve zmíněných oblastech. Město Jihlava plní funkci aglomeračního jádra, úzce spolupracuje s městy Třešť a Polná a pečuje o všechny obce náležící do správního obvodu.

Problémové okruhy

1) Nevyužitý potenciál nemotorové dopravy v ORP Jihlava

Pro podporu zdravého životního stylu se jeví jako vhodné rozšiřování sítě cyklotras a cyklostezek. Na základě dobrých zkušeností s provozem cyklostezky Jihlava – Třebíč – Raabs a na základě jednání se starosty měst a obcí vplynuly zajímavé náměty na budování cyklostezek. Důvodů pro jejich vybudování je celá řada. Jádrové město Jihlava poskytuje značnou část pracovních příležitostí pro celé ORP ve velkých firmách (Bosch Diesel, Automotive Lighting, Kostelecké uzeniny, Motorpal, Nemocnice Jihlava, Kronospan, Moravské kovárny, Krajský úřad Kraje Vysočina). Ze zkušenosti v Jihlavě, kde je již cyklostezka z velké části využívána k bezpečnému pohybu po městě a často i k dopravě do zaměstná-

ní nebo přesunu do příměstských rekreačních oblastí, se tento záměr jeví jako velice vhodný. Obyvatelé ostatních obcí v ORP používají k dopravě do zaměstnání v Jihlavě v lepším případě hromadnou veřejnou dopravu, vlaky nebo autobusy, ale častěji se dopravují osobními auty. Kvalitní cyklostezky by umožnily alespoň části z nich jezdit do zaměstnání na kole, což by mělo za následek jednak úsporu pohonných hmot, ale hlavně zvýšení fyzické kondice a bezpečný pohyb cyklistů ve městě i v přírodě.

2) Nízká návštěvnost obcí se statutem město v ORP Jihlava

Destinace Jihlavsko nabízí velkou řadu kulturně historických a přírodních památek, pochází odtud řada významných osobností a je tedy nanejvýš vhodné vytvořit ucelenou nabídku propagačních materiálů a nalákat návštěvníky v souladu s Marketingovou koncepcí cestovního ruchu 2013 – 2020 zpracovanou pro CzechTourism, kde jsou detailněji popsány náměty orientované na zahraniční i tuzemské návštěvníky, Česko - země příběhů.

Všechna čtyři města na Jihlavsku jsou spojena se zajímavými nevšedními příběhy, které určitě návštěvníky osloví a výsledkem bude zvýšení zájmu návštěvníků o destinaci Jihlavsko s prodloužením doby jejich pobytu zde, což bude mít další pozitivní vliv.

7.5.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Nevyužitý potenciál nemotorové dopravy v ORP Jihlava
Cíl 1.1	Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreací - cyklostezka Jihlava, Třešť, Telč
Popis cíle	<p>„Bezpečné a zdravé Jihlavsko“ je ústředním motivem vize, kterou ve shodě se starosty měst a obcí ORP Jihlava formulovali pracovníci projektu „obce sobě“. Nemotorová doprava - cyklo doprava spadá do oblasti dopravní obsluhy území a její rozvoj je tak v kompetenci Ministerstva dopravy, které je zároveň hlavním garantem realizace Cyklostrategie, protože však odpovědnost za budování cyklistické infrastruktury leží na městech a obcích, k dosažení úspěšného plnění cílů národní Cyklostrategie je klíčová spolupráce s místní samosprávou.</p> <p>Označením cyklo doprava se rozumí dojíždění do práce nebo do školy, případně na nákupy nebo úřady a označením cykloturistika rozumíme např. poznávací výlety na kole nebo i terénní cyklistiku.</p> <p>Rekreační cyklistika a cykloturistika patří k nejpoblárnějším formám individuální, rodinné a skupinové turistiky v ČR. K rozvoji této specifické formy šetrné turistiky má Jihlavsko velmi dobré geografické podmínky a v současné době disponuje poměrně hustou sítí jednotně značených cyklistických tras a stezek. Jízda na kole patří v současné době k oblíbeným sportovním aktivitám. Provozují ji nejen výkonnostní sportovci, ale zejména ti odpovědní občané, bez rozdílu věku, kteří uvědoměle pečují o své zdraví a přesun na kole preferují jako ideální formu přesunu na krátkou či střední vzdálenost. Každodenní dopravu do zaměstnání nebo do školy lze totiž spojit s pohybovou aktivitou právě tehdy, pokud je zaručena bezpečnost. Tu zde představuje cyklostezka s dobrým povrchem vedená mimo frekventovanou komunikaci. Samo-</p>

	<p>statné, od silniční dopravy oddělené cyklostezky představují pravděpodobně nejbezpečnější trasy pro cyklisty.</p> <p>V Jihlavě jako sídelním městě aglomerace je soustředěna řada velkých firem poskytujících zaměstnání, dále je zde vysoká škola, řada středních škol a množství sportovních zařízení, které jsou využívány obyvateli celého ORP.</p> <p>Příklad Jihlavy, kde je již cyklostezka z velké části využívána k bezpečnému pohybu po městě a často i k dopravě do zaměstnání nebo přesunu do pří- městských rekreačních oblastí, přispěl k dalším novým návrhům v projektu „obce sobě“.</p> <p>Cíl 1.1 Zajímavý námět vybudovat cyklostezku, která by vedla např. při tělese železniční trati Jihlava, Třešť, Telč, by bylo jistě vhodné realizovat a umožnit tak bezpečnou dopravu na kole do zaměstnání, případně do školy. O víkendech by cyklostezka byla jistě využívána pro výlety rodin s dětmi a rekreační cykloturisty. Odhadovaná délka cyklostezky je 30 km.</p> <p>Vybudování kvalitních cyklostezek by umožnilo občanům jezdit do zaměstnání na kole, což by mělo za následek jednak úsporu pohonných hmot, protože v současné době jezdí do zaměstnání buď osobními auty nebo hromadnou dopravou, ale zejména by přispělo ke zvýšení fyzické kondice a bezpečnému pohybu cyklistů ve zdravém prostředí.</p> <p>Jednou z priorit Cyklostrategie ČR je Rozvoj cyklistiky jako rovnocenného prostředku dopravní obsluhy území. V ČR je v rámci národní Cyklostrategie jedním ze strategických cílů na národní úrovni zvýšení podílu cyklistiky - ne-motorové dopravy, na přepravních výkonech na 10 % do roku 2020. Dle průzkumu společnosti KPMG Česká republika „Dojíždění za prací“, jen 6,3 % zaměstnanců jezdí do práce na kole. Automobil k dopravě do zaměstnání volí téměř 40 % dotázaných, zatímco před deseti lety využívalo automobil podle průzkumu jen 28 %.</p>
Hlavní opatření	<p>A.1 Legislativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iniciovat změny v územním plánu • Zjistit vlastníky pozemků z katastru • Jednání s majiteli pozemků <p>B.1 Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meziobecní spolupráce při financování • Možnost získání dotací na investice <p>C.1 Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zpracování projektu
Název indikátorů k hodnocení cíle	Nová cyklostezka Jihlava, Třešť, Telč
Správce cíle	starosta města Třešť

Problémový okruh 1	Nevyužitý potenciál nemotorové dopravy v ORP Jihlava
Cíl 1.2	Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreací - cyklostezka Jihlava, Čížov
Popis cíle	<p>„Bezpečné a zdravé Jihlavsko“ je ústředním motivem vize, kterou ve shodě se starosty měst a obcí ORP Jihlava formulovali pracovníci projektu „obce sobě“. Nemotorová doprava - cyklodoprava spadá do oblasti dopravní obsluhy území a její rozvoj je tak v kompetenci Ministerstva dopravy, které je zároveň hlavním garantem realizace Cyklostrategie, protože však odpovědnost za budování cyklistické infrastruktury leží na městech a obcích, k dosažení úspěšného plnění cílů národní Cyklostrategie je klíčová spolupráce s místní samosprávou.</p> <p>Označením cyklodoprava se rozumí dojíždění do práce nebo do školy, případně na nákupy nebo úřady a označením cykloturistika rozumíme např. poznávací výlety na kole nebo i terénní cyklistiku.</p> <p>Rekreační cyklistika a cykloturistika patří k nejpoblárnějším formám individuální, rodinné a skupinové turistiky v ČR. K rozvoji této specifické formy šetrné turistiky má Jihlavsko velmi dobré geografické podmínky a v současné době disponuje poměrně hustou sítí jednotně značených cyklistických tras a stezek. Jízda na kole patří v současné době k oblíbeným sportovním aktivitám. Provozují ji nejen výkonnostní sportovci, ale zejména ti odpovědní občané, bez rozdílu věku, kteří uvědoměle pečují o své zdraví a přesun na kole preferují jako ideální formu přesunu na krátkou či střední vzdálenost. Každodenní dopravu do zaměstnání nebo do školy lze totiž spojit s pohybovou aktivitou právě tehdy, pokud je zaručena bezpečnost. Tu zde představuje cyklostezka s dobrým povrchem vedená mimo frekventovanou komunikaci. Samostatné, od silniční dopravy oddělené, cyklostezky představují pravděpodobně nejbezpečnější trasy pro cyklisty.</p> <p>V Jihlavě jako sídelním městě aglomerace je soustředěna řada velkých firem poskytujících zaměstnání, dále je zde vysoká škola, řada středních škol a množství sportovních zařízení, které jsou využívány obyvateli celého ORP. Příklad Jihlavy, kde je již cyklostezka z velké části využívána k bezpečnému pohybu po městě a často i k dopravě do zaměstnání nebo přesunu do příměstských rekreačních oblastí, přispěl k dalším novým návrhům v projektu „obce sobě“.</p> <p>Cíl 1.2 Dalším námětem pro bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání je vybudování bezpečného spojení v podobě cyklostezky mezi Jihlavou a Čížovem, která by vedla mimo hlavní silnici. Odhadovaná délka cyklostezky je 5 km.</p> <p>Vybudování kvalitních cyklostezek by umožnilo občanům jezdit do zaměstnání na kole, což by mělo za následek jednak úsporu pohonných hmot, protože v současné době jezdí do zaměstnání buď osobními auty nebo hromadnou</p>

	<p>dopravou, ale zejména by přispělo ke zvýšení fyzické kondice a bezpečnému pohybu cyklistů ve zdravém prostředí.</p> <p>Jednou z priorit Cyklostrategie ČR je Rozvoj cyklistiky jako rovnocenného prostředku dopravní obsluhy území. V ČR je v rámci národní Cyklostrategie jedním ze strategických cílů na národní úrovni zvýšení podílu cyklistiky - nemotorové dopravy, na přepravních výkonech na 10 % do roku 2020. Dle průzkumu společnosti KPMG Česká republika „Dojíždění za prací“, jen 6,3 % zaměstnanců jezdí do práce na kole. Automobil k dopravě do zaměstnání volí téměř 40 % dotázaných, zatímco před deseti lety využívalo automobil podle průzkumu jen 28 %.</p>
Hlavní opatření	<p>A.1 Legislativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iniciovat změny v územním plánu • Zjistit vlastníky pozemků z katastru • Jednání s majiteli pozemků <p>B.1 Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meziobecní spolupráce při financování • Možnost získání dotací na investice <p>C.1 Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zpracování projektu
Název indikátorů k hodnocení cíle	Nová cyklostezka Jihlava, Čížov
Správce cíle	starosta obce Čížov

Problémový okruh 1	Nevyužitý potenciál nemotorové dopravy v ORP Jihlava
Cíl 1.3	Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreací - cyklostezka Stáj, Zhoř
Popis cíle	<p>„Bezpečné a zdravé Jihlavsko“ je ústředním motivem vize, kterou ve shodě se starosty měst a obcí ORP Jihlava formulovali pracovníci projektu „obce sobě“. Nemotorová doprava - cyklo doprava spadá do oblasti dopravní obsluhy území a její rozvoj je tak v kompetenci Ministerstva dopravy, které je zároveň hlavním garantem realizace Cyklostrategie, protože však odpovědnost za budování cyklistické infrastruktury leží na městech a obcích, k dosažení úspěšného plnění cílů národní Cyklostrategie je klíčová spolupráce s místní samosprávou.</p> <p>Označením cyklo doprava se rozumí dojíždění do práce nebo do školy, případně na nákupy nebo úřady a označením cykloturistika rozumíme např. poznávací výlety na kole nebo i terénní cyklistiku.</p> <p>Rekreační cyklistika a cykloturistika patří k nejpoblárnějším formám individuální, rodinné a skupinové turistiky v ČR. K rozvoji této specifické formy šetrné turistiky má Jihlavsko velmi dobré geografické podmínky a v současné době disponuje poměrně hustou sítí jednotně značených cyklistických tras a stezek. Jízda na kole patří v současné době k oblíbeným sportovním aktivi-</p>

	<p>tám. Provozují ji nejen výkonnostní sportovci, ale zejména ti odpovědní občané, bez rozdílu věku, kteří uvědoměle pečují o své zdraví a přesun na kole preferují jako ideální formu přesunu na krátkou či střední vzdálenost. Každodenní dopravu do zaměstnání nebo do školy lze totiž spojit s pohybovou aktivitou právě tehdy, pokud je zaručena bezpečnost. Tu zde představuje cyklostezka s dobrým povrchem vedená mimo frekventovanou komunikaci. Samostatné, od silniční dopravy oddělené, cyklostezky představují pravděpodobně nejbezpečnější trasy pro cyklisty.</p> <p>V Jihlavě jako sídelním městě aglomerace je soustředěna řada velkých firem poskytujících zaměstnání, dále je zde vysoká škola, řada středních škol a množství sportovních zařízení, které jsou využívány obyvateli celého ORP. Příklad Jihlavy, kde je již cyklostezka z velké části využívána k bezpečnému pohybu po městě a často i k dopravě do zaměstnání nebo přesunu do příměstských rekreačních oblastí, přispěl k dalším novým návrhům v projektu „obce sobě“.</p> <p>Cíl 1.3 Ze stejného důvodu, požadavku bezpečného pohybu po nefrekventované komunikaci, vznikl také návrh vybudovat cyklostezku mezi blízkými obcemi Stáj a Zhoř. Děti ze Stáje navštěvují základní školu ve Zhoři a využívají buď autobusovou dopravu nebo je vozí do školy rodiče. Odhadovaná délka cyklostezky jsou 3 km.</p> <p>Vybudování kvalitních cyklostezek by umožnilo občanům jezdit do zaměstnání na kole, což by mělo za následek jednak úsporu pohonných hmot, protože v současné době jezdí do zaměstnání buď osobními auty nebo hromadnou dopravou, ale zejména by přispělo ke zvýšení fyzické kondice a bezpečnému pohybu cyklistů ve zdravém prostředí.</p> <p>Jednou z priorit Cyklostrategie ČR je Rozvoj cyklistiky jako rovnocenného prostředku dopravní obsluhy území. V ČR je v rámci národní Cyklostrategie jedním ze strategických cílů na národní úrovni zvýšení podílu cyklistiky - nemotorové dopravy, na přepravních výkonech na 10 % do roku 2020. Dle průzkumu společnosti KPMG Česká republika „Dojždění za prací“, jen 6,3 % zaměstnanců jezdí do práce na kole. Automobil k dopravě do zaměstnání volí téměř 40 % dotázaných, zatímco před deseti lety využívalo automobil podle průzkumu jen 28 %.</p>
<p>Hlavní opatření</p>	<p>A.1 Legislativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iniciovat změny v územním plánu • Zjistit vlastníky pozemků z katastru • Jednání s majiteli pozemků <p>B.1 Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meziobecní spolupráce při financování • Možnost získání dotací na investice <p>C.1 Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zpracování projektu

Název indikátorů k hodnocení cíle	Nová cyklostezka Stáj, Zhoř
Správce cíle	starosta obce Stáj

Problémový okruh 2	Nízká návštěvnost obcí se statutem město v ORP Jihlava
Cíl 2.1	Zvýšení návštěvnosti v Jihlavě
Popis cíle	<p>Pro rozvoj cestovního ruchu a zvýšení návštěvnosti v destinaci Jihlavsko by bylo vhodné a účelné podrobněji rozvinout inspirativní náměty z Marketingové koncepce cestovního ruchu 2013 – 2020, zpracované pro CzechTourism, kde se nachází mnoho námětů orientovaných k pozvání zahraničních i tuzemských návštěvníků.</p> <p>Jak vyplývá z analytické části strategického dokumentu zpracovaného pro aglomeraci Jihlavsko v oblasti cestovní ruch, destinace Jihlavsko skýtá značný turistický potenciál pro tuzemské i zahraniční návštěvníky.</p> <p>Jádrové město Jihlavu lze představit z mnoha úhlů pohledu, především však jako město spojené s historií dolování stříbra, ale také jako město spojené s počátky tvorby významného celosvětově uznávaného hudebního skladatele a dirigenta Gustava Mahlera, případně jako město s tradicí soukeníků, atd. Dále je třeba v nabídkách propagovat zdravé životní prostředí a zachovalou přírodu Jihlavska a atraktivními programy a dobrými službami usilovat o prodloužení pobytu návštěvníků v této destinaci.</p> <p>Velkou pozornost je třeba věnovat konání tuzemských i zahraničních veletrhů cestovního ruchu, propagovat ucelenou nabídkou všechny atraktivity Jihlavska. Vhodným námětem by mohlo být využít k propagaci i linii NNO, které mají celostátní působnost, např. Klub českých turistů, který spolupracuje s organizovanými turisty v Česku i na Slovensku.</p>
Hlavní opatření	<p>B.2 Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investice do popularizace internetu • Finanční zabezpečení účasti na veletrzích cestovního ruchu <p>C.2 Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zpracovat ucelenou nabídku propagačních materiálů
Název indikátorů k hodnocení cíle	Návštěvnost IC ve městě Jihlava
Správce cíle	primátor města Jihlavy

Problémový okruh 2	Nízká návštěvnost obcí se statutem město v ORP Jihlava
Cíl 2.2	Zvýšení návštěvnosti v Polné
Popis cíle	Pro rozvoj cestovního ruchu a zvýšení návštěvnosti v destinaci Jihlavsko by bylo vhodné a účelné podrobněji rozvinout inspirativní náměty z Marketingové koncepce cestovního ruchu 2013 – 2020, zpracované pro

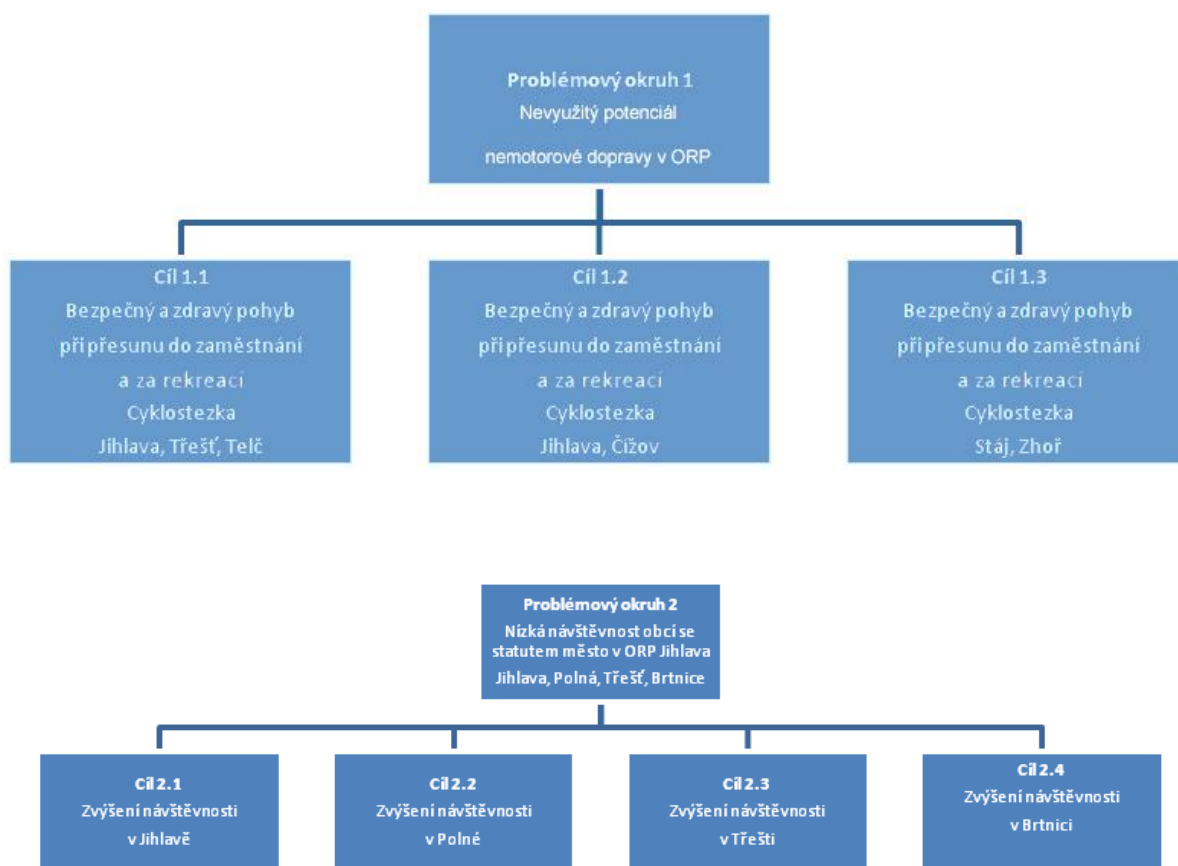
	<p>CzechTourism, kde se nachází mnoho námětů orientovaných k pozvání zahraničních i tuzemských návštěvníků.</p> <p>Jak vyplývá z analytické části strategického dokumentu zpracovaného pro aglomeraci Jihlavsko v oblasti cestovních ruchů, destinace Jihlavsko skýtá značný turistický potenciál pro tuzemské i zahraniční návštěvníky.</p> <p>Město Polná nabízí velké množství zachovalých židovských památek a je městem, kde začala tzv. hilsneriáda.</p> <p>Dále je třeba v nabídkách propagovat zdravé životní prostředí a zachovalou přírodu Jihlavska a atraktivními programy a dobrými službami usilovat o prodloužení pobytu návštěvníků v této destinaci.</p> <p>Velkou pozornost je třeba věnovat konání tuzemských i zahraničních veletrhů cestovního ruchu, propagovat ucelenou nabídkou všechny atraktivity Jihlavska. Vhodným námětem by mohlo být využít k propagaci i linii NNO, které mají celostátní působnost, např. Klub českých turistů, který spolupracuje s organizovanými turisty v Česku i na Slovensku.</p>
Hlavní opatření	<p>B.2 Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investice do popularizace internetu • Finanční zabezpečení účasti na veletrzích cestovního ruchu <p>C.2 Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zpracovat ucelenou nabídku propagačních materiálů
Název indikátorů k hodnocení cíle	Návštěvnost IC ve městě Polná
Správce cíle	starosta města Polná

Problémový okruh 2	Nízká návštěvnost obcí se statutem město v ORP Jihlava
Cíl 2.3	Zvýšení návštěvnosti v Třešti
Popis cíle	<p>Pro rozvoj cestovního ruchu a zvýšení návštěvnosti v destinaci Jihlavsko by bylo vhodné a účelné podrobněji rozvinout inspirativní náměty z Marketingové koncepce cestovního ruchu 2013 – 2020, zpracované pro CzechTourism, kde se nachází mnoho námětů orientovaných k pozvání zahraničních i tuzemských návštěvníků.</p> <p>Jak vyplývá z analytické části strategického dokumentu zpracovaného pro aglomeraci Jihlavsko v oblasti cestovních ruchů, destinace Jihlavsko skýtá značný turistický potenciál pro tuzemské i zahraniční návštěvníky.</p> <p>Třešť je městem s tradicí betlemářů a zručných řezbářů.</p> <p>Dále je třeba v nabídkách propagovat zdravé životní prostředí a zachovalou přírodu Jihlavska a atraktivními programy a dobrými službami usilovat o prodloužení pobytu návštěvníků v této destinaci.</p> <p>Velkou pozornost je třeba věnovat konání tuzemských i zahraničních veletrhů cestovního ruchu, propagovat ucelenou nabídkou všechny atraktivity Jihlavska. Vhodným námětem by mohlo být využít k propagaci i linii NNO, které mají celostátní působnost, např. Klub českých turistů, který spolupracuje</p>

	s organizovanými turisty v Česku i na Slovensku.
Hlavní opatření	<p>B.2 Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investice do popularizace internetu • Finanční zabezpečení účasti na veletrzích cestovního ruchu <p>C.2 Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zpracovat ucelenou nabídku propagačních materiálů
Název indikátorů k hodnocení cíle	Návštěvnost IC ve městě Třešť
Správce cíle	starosta města Třešť

Problémový okruh 2	Nízká návštěvnost obcí se statutem město v ORP Jihlava
Cíl 2.4	Zvýšení návštěvnosti v Brtnici
Popis cíle	<p>Pro rozvoj cestovního ruchu a zvýšení návštěvnosti v destinaci Jihlavsko by bylo vhodné a účelné podrobněji rozvinout inspirativní náměty z Marketingové koncepce cestovního ruchu 2013 – 2020, zpracované pro CzechTourism, kde se nachází mnoho námětů orientovaných k pozvání zahraničních i tuzemských návštěvníků.</p> <p>Jak vyplývá z analytické části strategického dokumentu zpracovaného pro aglomeraci Jihlavsko v oblasti cestovního ruchu, destinace Jihlavsko skýtá značný turistický potenciál pro tuzemské i zahraniční návštěvníky.</p> <p>Počtem obyvatel nevelké město Brtnice lze prezentovat jako rodné město významného architekta Josefa Hoffmanna.</p> <p>Dále je třeba v nabídkách propagovat zdravé životní prostředí a zachovalou přírodu Jihlavska a atraktivními programy a dobrými službami usilovat o prodloužení pobytu návštěvníků v této destinaci.</p> <p>Velkou pozornost je třeba věnovat konání tuzemských i zahraničních veletrhů cestovního ruchu, propagovat ucelenou nabídkou všechny atraktivity Jihlavska. Vhodným námětem by mohlo být využít k propagaci i linii NNO, které mají celostátní působnost, např. Klub českých turistů, který spolupracuje s organizovanými turisty v Česku i na Slovensku.</p>
Hlavní opatření	<p>B.2 Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investice do popularizace internetu • Finanční zabezpečení účasti na veletrzích cestovního ruchu <p>C.2 Věcná opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zpracovat ucelenou nabídku propagačních materiálů
Název indikátorů k hodnocení cíle	Návštěvnost IC ve městě Brtnice
Správce cíle	starosta města Brtnice

Schéma 9: Problémové okruhy a cíle

Zdroj: vlastní zpracování

7.5.4. Indikátory

INDIKÁTORY VÝSLEDKU

Problémový okruh 1	Nevyužitý potenciál nemotorové dopravy v ORP Jihlava		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	DÉLKA NOVĚ VYBUDOVANÝCH CYKLOSTEZEK		
Měrná jednotka	km - kumulativní součet v letech		
Správce měřítka	starosta města Třešť, starosta obce Čížov, starosta obce Stáj		
Roky	2013	2017	2020
Plán		19	38
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Skutečný rozdíl v délce cyklostezek v roce 2013 a následujících letech.		
Metodika a výpočet:	Zjistit nárůst počtu km cyklostezek v ORP Jihlava. V současné době vzniká metodika a připravuje se nový portál o cyklotrasách a cyklostezkách v Kraji Vysočina, který bude zprovozněn v r. 2016.		
Zdroj čerpání dat:	http://geoportal.kr-vysocina.cz		

Problémový okruh 2	Nízká návštěvnost obcí se statutem město v ORP Jihlava (Jihlava, Polná, Třešť, Brtnice)		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	NÁVŠTĚVNOST INFORMAČNÍCH CENTER V ORP JIHLAVA		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	primátor města Jihlavy, starosta města Polné, starosta města Třešť, starosta města Brtnice		
Roky	2013	2017	2020
Plán		42 400	45 200
Skutečnost	38 614		
Popis měřítka:	IC ve městech Jihlava, Polná, Třešť a Brtnice vedou vlastní statistiku o počtu návštěvníků.		
Metodika a výpočet:	Kontaktovat jedenkrát ročně vedoucí informačních center, která si vedou statistiku o počtu návštěvníků, zjistit a vyhodnotit, zda se jedná o nárůst nebo pokles.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní statistiky o počtu návštěvníků IC v ORP Jihlava.		

INDIKÁTORY VÝSTUPU

Cíl 1.1	Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreací - cyklostezka Jihlava, Třešť, Telč		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	NOVÁ CYKLOSTEZKA JIHLAVA, TŘEŠŤ, TELČ		
Měrná jednotka	km – délka trasy dokončená v příslušném roce		
Správce měřítka	starosta města Třešť		
Roky	2013	2017	2020
Plán	0	15	30
Skutečnost	0	15	30
Popis měřítka:	Skutečný rozdíl v délce cyklostezek v roce 2013 a následujících letech.		
Metodika a výpočet:	Zjistit nárůst počtu km cyklostezek v ORP Jihlava. V současné době vzniká metodika a připravuje se nový portál o cyklotrasách a cyklostezkách v Kraji Vysočina, který bude zprovozněn v r. 2016.		
Zdroj čerpání dat:	http://geoportal.kr-vysocina.cz		

Cíl 1.2	Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreací - cyklostezka Jihlava, Čížov		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	NOVÁ CYKLOSTEZKA JIHLAVA, ČÍŽOV		
Měrná jednotka	km – délka trasy dokončená v příslušném roce		
Správce měřítka	starosta obce Čížov		
Roky	2013	2017	2020
Plán	0	2	5
Skutečnost	0	2	5
Popis měřítka:	Skutečný rozdíl v délce cyklostezek v roce 2013 a následujících letech.		
Metodika a výpočet:	Zjistit nárůst počtu km cyklostezek v ORP Jihlava. V současné době vzniká metodika a připravuje se nový portál o cyklotrasách a cyklostezkách v Kraji Vysočina, který bude zprovozněn v r. 2016.		
Zdroj čerpání dat:	http://geoportal.kr-vysocina.cz		

Cíl 1.3	Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreací - cyklostezka Stáj, Zhoř		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	NOVÁ CYKLOSTEZKA STÁJ, ZHOŘ		
Měrná jednotka	km – délka trasy dokončená v příslušném roce		
Správce měřítka	starosta obce Stáj		
Roky	2013	2017	2020
Plán	0	2	3
Skutečnost	0	2	3
Popis měřítka:	Skutečný rozdíl v délce cyklostezek v roce 2013 a následujících		

	letech.
Metodika a výpočet:	Zjistit nárůst počtu km cyklostezek v ORP Jihlava. V současné době vzniká metodika a připravuje se nový portál o cyklotrasách a cyklostezkách v Kraji Vysočina, který bude zprovozněn v r. 2016.
Zdroj čerpání dat:	http://geoportal.kr-vysocina.cz

Cíl 2.1	Zvýšení návštěvnosti v Jihlavě		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	NÁVŠTĚVNOST IC VE MĚSTĚ JIHLAVA		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	primátor města Jihlavy		
Roky	2013	2017	2020
Plán		21 800	23 000
Skutečnost	20 137		
Popis měřítka:	IC v Jihlavě vedou statistiku o počtu návštěvníků.		
Metodika a výpočet:	Kontaktovat jedenkrát ročně vedoucí informačního centra v Jihlavě, které si vede statistiku o počtu návštěvníků, zjistit a vyhodnotit, zda se jedná o nárůst nebo pokles.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní statistiky IC Jihlava o počtu návštěvníků.		

Cíl 2.2	Zvýšení návštěvnosti v Polné		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	NÁVŠTĚVNOST IC VE MĚSTĚ POLNÁ		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	starosta města Polná		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4 000	4 400
Skutečnost	3 405		
Popis měřítka:	IC v Polné vede statistiku o počtu návštěvníků.		
Metodika a výpočet:	Kontaktovat jedenkrát ročně vedoucí informačního centra v Polné, které si vede statistiku o počtu návštěvníků, zjistit a vyhodnotit, zda se jedná o nárůst nebo pokles.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní statistiky IC Polná o počtu návštěvníků.		

Cíl 2.3	Zvýšení návštěvnosti v Třešti		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	NÁVŠTĚVNOST IC VE MĚSTĚ TŘEŠŤ		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	starosta města Třešť		
Roky	2013	2017	2020
Plán		13 400	14 200
Skutečnost	12 229		

Popis měřítka:	IC v Třešti vede statistiku o počtu návštěvníků.
Metodika a výpočet:	Kontaktovat jedenkrát ročně vedoucí informačního centra v Třešti, které si vede statistiku o počtu návštěvníků, zjistit a vyhodnotit, zda se jedná o nárůst nebo pokles.
Zdroj čerpání dat:	Vlastní statistiky IC Třešť o počtu návštěvníků.

Cíl 2.4	Zvýšení návštěvnosti v Brtnici		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	NÁVŠTĚVNOST IC VE MĚSTĚ BRTNICE		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	starosta města Brtnice		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3 200	3 600
Skutečnost	2 843		
Popis měřítka:	IC v Brtnici vede statistiku o počtu návštěvníků.		
Metodika a výpočet:	Kontaktovat jedenkrát ročně vedoucí informačního centra v Brtnici, které si vede statistiku o počtu návštěvníků, zjistit a vyhodnotit, zda se jedná o nárůst nebo pokles.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní statistiky IC Brtnice o počtu návštěvníků.		

7.6. Pravidla pro řízení strategie

7.6.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Manažer strategie: Ing. Miluše Bradová Zdenka Švaříčková, Ing. Miluše Bradová, Ing. Martin Čada, Ing. Zuzana Pátková, Mgr. Stanislava Prokešová, Mgr. Olga Zachariášová
primátor města Jihlavy, starosta města Polná, starosta města Brtnice, starosta města Třešť, starosta obce Čížov, starosta obce Stáj
motivující starostové

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění

cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreací - cyklostezka Jihlava, Třešť, Telč	Starosta města Třešť
1.2	Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreací - cyklostezka Jihlava, Čížov	Starosta obce Čížov
1.3	Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreací - cyklostezka Stáj, Zhoř	Starosta obce Stáj
2.1	Zvýšení návštěvnosti v Jihlavě	Primátor města Jihlavy
2.2	Zvýšení návštěvnosti v Polné	Starosta města Polná
2.3	Zvýšení návštěvnosti v Třešti	Starosta města Třešť
2.4	Zvýšení návštěvnosti v Brtnici	Starosta města Brtnice

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
Cíl 1.1, indikátor 1	NOVÁ CYKLOSTEZKA JIHLAVA, TŘEŠŤ, TELČ	Starosta města Třešť
Cíl 1.2, indikátor 2	NOVÁ CYKLOSTEZKA JIHLAVA, ČÍŽOV	Starosta obce Čížov
Cíl 1.3, indikátor 3	NOVÁ CYKLOSTEZKA STÁJ, ZHOŘ	Starosta obce Stáj
Cíl 2.1, indikátor 1	NÁVŠTĚVNOST IC VE MĚSTĚ JIHLAVA	Primátor města Jihlavy
Cíl 2.2, indikátor 1	NÁVŠTĚVNOST IC VE MĚSTĚ POLNÁ	Starosta města Polná
Cíl 2.3, indikátor 1	NÁVŠTĚVNOST IC VE MĚSTĚ TŘEŠŤ	Starosta města Třešť
Cíl 2.4, indikátor 1	NÁVŠTĚVNOST IC VE MĚSTĚ BRTNICE	Starosta města Brtnice

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 7.6.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

7.6.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

7.6.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou

naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Cíl 1.1 Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreaci

- cyklostezka Jihlava, Třešť, Telč

Název projektu: Nová cyklostezka Jihlava, Třešť, Telč

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Cíl 1.2 Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreaci - cyklostezka Jihlava, Čížov

Název projektu: Nová cyklostezka Jihlava, Čížov

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Cíl 1.3 Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreaci - cyklostezka Stáj, Zhoř

Název projektu: Nová cyklostezka Stáj, Zhoř

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Cíl 2.1 Zvýšení návštěvnosti v Jihlavě

Název projektu: Zvýšení návštěvnosti v Jihlavě

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení					■							■		

Cíl 2.2 Zvýšení návštěvnosti v Polné

Název projektu: Zvýšení návštěvnosti v Polné

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení					■							■		

Cíl 2.3 Zvýšení návštěvnosti v Třebíči

Název projektu: Zvýšení návštěvnosti v Třebíči

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení					■							■		

Cíl 2.4 Zvýšení návštěvnosti v Brtnici

Název projektu: Zvýšení návštěvnosti v Brtnici

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení					■							■		

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost
1.1 Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreací - cyklostezka Jihlava, Třešť, Telč	NOVÁ CYKLOSTEZKA JIHLAVA, TŘEŠŤ, TELČ			04/2015-12/2015	Město Třešť	Ve fázi zá-měru
1.2 Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreací - cyklostezka Jihlava, Čížov	NOVÁ CYKLOSTEZKA JIHLAVA, ČÍŽOV			04/2015-12/2015	Obec Čížov	Ve fázi zá-měru
1.3 Bezpečný a zdravý pohyb při přesunu do zaměstnání a za rekreací - cyklostezka Stáj, Zhoř	NOVÁ CYKLOSTEZKA STÁJ, ZHOŘ			04/2015-12/2015	Obec Stáj	Ve fázi zá-měru
2.1 Zvýšení návštěvnosti v Jihlavě	NÁVŠTĚVNOST IC VE MĚSTĚ JIHLAVA			04/2015-12/2015		
2.2 Zvýšení návštěvnosti v Polné	NÁVŠTĚVNOST IC VE MĚSTĚ POLNÁ			04/2015-12/2015		
2.3 Zvýšení návštěvnosti v Třešti	NÁVŠTĚVNOST IC VE MĚSTĚ TŘEŠŤ			04/2015-12/2015		
2.4 Zvýšení návštěvnosti v Brtnici	NÁVŠTĚVNOST IC VE MĚSTĚ BRTNICE			04/2015-12/2015		

7.7. Závěr a postup zpracování

7.7.1. Shrnutí

Zpracování analytické části tématu aglomerace - cestovní ruch v destinaci Jihlavsko představuje velké množství nabídek v oblasti kulturně historických a přírodních památek. Na Jihlavsku je navíc hustá síť turistických značených tras s téměř stoletou tradicí, jejichž úroveň je nejlepší v Evropě. Nelze opomenout např. vhodné podmínky Jihlavska pro rozvíjející se agroturistiku a stále populárnější geocaching. V současnosti se velké oblibě těší cykloturistika, a proto v nedávné době přibylo i mnoho kilometrů cyklotras, kde je však cyklista běžným účastníkem silničního provozu. Z hlediska bezpečnosti jsou mnohem příznivější podmínky pro jízdu na kole na cyklostezkách, kde je vyloučena veřejná doprava. V rámci návrhové části bylo využito návrhů některých starostů obcí na rozšíření sítě bezpečných cyklostezek, které by byly využívány nejen k rekreačním účelům, nýbrž i pro bezpečnou dopravu osob do zaměstnání, na úřady nebo za nákupy. Velkou inspirací je v tomto ohledu již existující a hojně využívaná cyklostezka Jihlava – Třebíč – Raabs.

Novým fenoménem v oblasti cestovního ruchu jsou tzv. města s příběhem. Česká centrála cestovního ruchu CzechTourism vyhodnotila v listopadu 2014 výsledky své kampaně Česko – země příběhů na podporu domácího cestovního ruchu s velmi pozitivním výsledkem. Kampaň zvýšila zájem o cestování po Česku, obliba Česka coby destinace pro trávení dovolené vzrostla v souvislosti s touto kampaní o 29 %.

Všechny obce se statutem města v destinaci Jihlavsko disponují zajímavými příběhy, které je třeba vhodnou formou interpretovat a zpopularizovat, tak aby oslovily a přilákaly nové návštěvníky svou atraktivitou a vyprovokovaly je k opakovaným návštěvám. Zajímavé příběhy najdeme i v dalších obcích, stačí nahlédnout do kronik.

Jihlavu lze představit jako město spojené s historií dolování stříbra nebo jako město soukeníků, ale v současné době nejméně atraktivně jako město spojené s počátky tvorby významného celosvětově uznávaného hudebního skladatele a dirigenta Gustava Mahlera. Polná je městem překypujícím množstvím zachovalých židovských památek, navíc je to město, kde začala hilsneriáda. Třešť vyniká jako město zručných řezbářů a betlemářů. A Brtnice je rodným městem významné osobnosti, architekta Josefa Hoffmanna.

O převážné části destinace Jihlavsko lze říci, že disponuje velkým potenciálem cestovního ruchu, který není v maximální možné míře zatím plně využíván. Navrhovaná doporučení směřují k většímu využití nabízeného potenciálu.

7.7.2. Popis postupu tvorby strategie

Po zpracování a vyhodnocení analytické části a po prvním oficiálním setkání představitelů obcí v územním obvodu ORP Jihlava dne 11. 6. 2014 bylo přistoupeno ke zpracování návrhové části strategického dokumentu v oblasti cestovního ruchu.

Navržená strategie směřuje ke zvýšení nevyužitého potenciálu nemotorové dopravy v ORP Jihlava. Za cíl si klade bezpečný a zdravý pohyb osob při přesunu do zaměstnání i za rekreací zejména proto, že město Jihlava, jako jádro aglomerace poskytuje převážnou většinu pracovních příležitosti v řadě vel-

kých firem a studijních příležitostí v mnoha oborech středního i vysokého školství. Destinace Jihlavsko disponuje zachovalou přírodou a zdravým životním prostředím, což je jedním z hlavních předpokladů pro hodnotné trávení volného času.

Strategicky výhodná poloha Jihlavska uprostřed České republiky a snadná dopravní dostupnost např. díky dálnici D1 nebo železnici je velmi důležitým předpokladem pro příliv turistů z tuzemska i zahraničí. Města s příběhem by měla nejen přilákat tuto klientelu, ale i prodloužit dobu jejich pobytu v této destinaci. Mezi těmito návštěvníky se vyskytne jistě i řada sportovně založených osob, vyznavačů cykloturistiky, a pokud se v oblasti setkají s bezpečnými cyklostezkami, které budou vybaveny kvalitní infrastrukturou, pak se jistě budou rádi vracet a doporučí tuto oblast i dalším potenciálním návštěvníkům.

7.8 Přílohy

Kulturně historické památky Jihlavska

Památkově chráněná území

1. Městská památková rezervace Jihlava

Jihlava, která patří mezi nejlépe dochovaná historická jádra v České republice, nabízí procházku jedním z největších historických náměstí. Město vzniklo na česko-moravské hranici, dodnes se dochovaly všechny čtyři hraniční kameny z dob Marie Terezie.

Obec:	Jihlava
Ulice:	historické jádro města
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	nedefinováno
Způsob ochrany:	kulturní památka

2. Městská památková zóna Brtnice

Pohled přes barokní most se sochami na rozlehlý areál brtnického zámku může při jisté dávce obrazotvornosti připomínat známé pražské panorama. A tak má Brtnice svoje vlastní Hradčany.

Obec:	Brtnice
Ulice:	historické jádro města
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	nedefinováno
Způsob ochrany:	kulturní památka

3. Městská památková zóna Polná

"Svatý Liguriáš, opatruj nám mrkev naši...", tak zní starý popěvek, vztahující se k polenskému patronovi, jehož ostatky jsou uloženy na bočním oltáři v děkanském chrámu Nanebevzetí Panny Marie. Tuto relikvii přivezl do Polné Ferdinand Josef z Ditrichštejna jako osobní dar od papeže Inocenta X. Pokud se chcete o sv. Liguriáš dovédt víc, navštivte Polnou v září, kdy se pravidelně koná slavná mrkvancová pouť.

Obec:	Polná
Ulice:	historické jádro města
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	nedefinováno
Způsob ochrany:	kulturní památka

4. Městská památková zóna Třešť

Atmosféru Vánoc můžete v Třešti zažít třeba i v tropickém létě, stačí zajít do muzea a navštívit expozici třešťských dřevěných betlémů, které v Třešti vznikaly od počátku 19. století.

Obec:	Třešť
Ulice:	historické jádro města
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	nedefinováno

Způsob ochrany:

kulturní památka

Archeologické památky

1. Kutiště - pozůstatky dolování, Jihlava

Po objevu stříbrné rudy ve 13. století se Jihlava stala jedním z nejvýznamnějších královských horních měst v českých zemích. Hornická činnost se v Jihlavě provozovala s přestávkami až do roku 1781, tedy více než 500 let. Z rozsáhlého rudního revíru se však do dnešních dnů dochovalo několik pozůstatků hornické činnosti.

Obec:

Jihlava

Zpřístupnění:

volně přístupné

Bezbariérový přístup:

ano s omezením

Způsob ochrany:

kulturní památka

2. Opevnění polní - švédské, Rohozná

Zimní opevnění tábora švédské armády bylo pravděpodobně vybudováno na přelomu roků 1640 a 1641 předsunutými oddíly švédské armády, která na počátku 40. let 17. století operovala pod velením generála Torstenssona v této oblasti.

Obec:

Rohozná

Zpřístupnění:

volně přístupné

Bezbariérový přístup:

ano s omezením

Způsob ochrany:

kulturní památka

3. Opevnění polní, Rounek

V lesích nedaleko Vyskytné nad Jihlavou lze najít pozůstatky polního opevnění z poloviny 19. století. Dílo bylo postaveno, jak vyplývá z nápisu na pamětním kameni, vojáky 8. moravského pěšího pluku arcivévody Ludwiga Josepha z Jihlavy v roce 1843, kdy kolem Vyskytné probíhaly velké manévry.

Obec:

Vyskytná nad Jihlavou

Zpřístupnění:

volně přístupné

Bezbariérový přístup:

ne

Způsob ochrany:

kulturní památka

4. Opevnění polní, Stáj

Ve vzrostlém lesním porostu při silnici spojující obce Stáj a Zábornou se nalézají rozsáhlé pozůstatky opevnění pětiúhelného půdorysu. Opevnění je mnohdy spojováno s dobou třicetileté války. Jiné prameny jej řadí až do období tzv. napoleonských válek, kdy zde měl být při zemské cestě dočasně ubytován strážný oddíl francouzské armády. Místo nese dodnes označení Francouzské šance.

Obec:

Stáj

Zpřístupnění:

volně přístupné

Bezbariérový přístup:

ne

Způsob ochrany:

kulturní památka

Církevní památky

1. Děkanství a kaplanka, Polná

Jednopatrová budova fary, dnes sídlo děkanského úřadu, spolu s tzv. kaplankou a školskou bránou tvoří jeden architektonický celek. Budova fary z roku 1713 vznikla na místě starší renesanční farní budovy. V budově kaplanky se od poloviny 18. století až do roku 1898 vyučovalo. Později byla budova užívána jako muzeum, za války zde bylo sídlo Červeného kříže a lazaret, dnes je v ní umístěna služebna policie. V roce 1996 se tady natáčely některé scény filmu Lotrando a Zubejda.

Obec:	Polná
Ulice:	Husovo náměstí
Zpřístupnění:	nepřístupné
Bezbariérový přístup:	ano
Způsob ochrany:	kulturní památka

2. Fara, Batelov

Budova batelovské fary je po celém obvodu zdobena renesančním sgrafitem. Na čelním štítě pod hlavní římsou se nachází latinský nápis připomínající opravu budovy v roce 1636 za působení faráře Františka Ondřeje Kukuly (Kukačky), při které objekt získal dnešní podobu.

Obec:	Batelov
Ulice:	Rácovská 129/2
Zpřístupnění:	Nepřístupné
Bezbariérový přístup:	Ne
Způsob ochrany:	kulturní památka

3. Fara, Jihlava

Objekt fary u kostela sv. Jakuba je vlastně řeholním domem strahovské kanonie premonstrátů, což dokumentuje také znak strahovského opatství umístěný nad vchodem. Areál vznikl po roce 1634 sjednocením několika starších domů zásluhou Kašpara Questenberka. Zajímavostí je, že fara byla až do roku 1878 propojena s kostelem dřevěnou spojovací chodbou. Areál fary představuje složitý stavební soubor sjednocený barokní přestavbou, obsahující pozůstatky gotické stavební fáze s mimořádně hodnotnou pozdně gotickou přední světnicí s žebrovou síťovou klenbou.

Obec:	Jihlava
Ulice:	Lazebnická 54
Zpřístupnění:	Nepřístupné
Bezbariérový přístup:	Ne
Způsob ochrany:	kulturní památka

4. Kaple hřbitovní Nanebevstoupení Páně, Jihlava

Novogotická jednolodní kaple se čtyřbokou věží byla vystavěna v letech 1893–1894. Původní návrh vytvořil profesor brněnské a vídeňské techniky architekt August Prokop. Kaple ale nakonec byla postavena podle návrhu, který zpracoval architekt Richard Völkel.

Ulice:	Žižkova 95
--------	------------

Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Völkel Richard

5. Kaple Olivetská hora, Jihlava

Původní Olivetská kaple byla vystavěna koncem 17. století nákladem jihlavského měšťana Filipa Jungmayera z Hofu. Na přelomu 19. a 20. století byla tato starší stavba zbořena a nahrazena v letech 1912-1913 novostavbou ve stylu secese s historizujícími prvky. Kaple byla osazena stře-dověkým sousoším Krista a apoštolů.

Obec:	Jihlava
Ulice:	Jakubské náměstí
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	Ano
Způsob ochrany:	kulturní památka

6. Kaple Panny Marie Královny, Jestřebí u Brtnice

Kaple Panny Marie Královny byla postavena v letech 1996-1998 v centru obce. Je považována za jednu z nejlepších českých církevních staveb vybudovaných na našem území po roce 1989. Jednoduchá stavba, jejíž stěny se na východní straně sbíhají do břítu, je zastřešena prohnutou střechou krytou šindelem.

Obec:	Brtnice
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	Ano
Způsob ochrany:	bez ochrany
Autorství:	Kuba Ladislav, Pilař Tomáš

7. Kaple Panny Marie, Antonínův Důl

Vpravo u silnice z Jihlavy do Havlíčkova Brodu stojí drobná stavba, kaple Panny Marie. S votivními stavbami, postavenými na základě předchozího slibu po vyslyšení modlitby, které byly v minulosti běžné, se dnes setkáváme jen výjimečně. Kapli Panny Marie nechaly v letech 2009–2010 z vděčnosti postavit rodiny Perníčkova a Doležalova. Její vnitřní prostor vyzdobili studenti jihlavské grafické školy.

Obec:	Jihlava
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	bez ochrany

8. Kaple Panny Marie, Helenín u Jihlavy

Kaple byla postavena z prostředků továrníka Karla Löwa, který v Heleníně vybudoval textilní továrnu. Byla slavnostně vysvěcena v roce 1916. Jedná se o architektonicky velmi zajímavou a pro Jihlavsko ojedinělou ukázkou pojetí drobné sakrální stavby začátku 20. století.

Obec:	Jihlava
Zpřístupnění:	volně přístupné

Bezbariérový přístup: ano s omezením
Způsob ochrany: bez ochrany

9. Kaple sv. Antonína na Rounku, Vyskytná u Jihlavy

Stavbu kaple sv. Antonína financoval a realizoval pelhřimovský pekař Antonín Polesný v roce 1737. Byla postavena při staré obchodní cestě z Jihlavy do Pelhřimova. Kaple je uvnitř vyzdobena iluzivní barokní výmalbou. Legenda praví, že kaple byla postavena za peníze, které byly nalezeny na tomto místě pod kamenem. Nálezce je objevil podle návodu, který se mu zjevil ve snu.

Obec: Vyskytná nad Jihlavou
Ulice: Rounek
Zpřístupnění: přístupné s omezením
Bezbariérový přístup: Ne
Způsob ochrany: kulturní památka

10. Kaple sv. Jana Nepomuckého, Plandry

Mezi lety 1735-1739 dochází z iniciativy majitele panství Josefa Ignáce Zeba ke stavbě poutního areálu s kaplí zasvěcenou sv. Janu Nepomuckému. V půdorysu ohradní zdi s pěti kapličkami se uplatňuje symbolický tvar svatojánské hvězdy. Je zřejmé, že tvůrce areálu byl obeznámen s prací architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichela.

Obec: Plandry
Zpřístupnění: přístupné s omezením
Bezbariérový přístup: ano s omezením
Způsob ochrany: kulturní památka
Autorství: Prachner Václav, Nosecký Siard

11. Kaple sv. Václava, Hybrálec

Pozdně barokní kaple s volutovým štítem byla postavena v letech 1828-1829 podle plánů zednického mistra Martina Schindlera ze Štoků. Interiér je zaklenutý pruskými klenbami zdobenými drobným květinovým ornamentem.

Obec: Hybrálec
Zpřístupnění: přístupné s omezením
Bezbariérový přístup: Ano
Způsob ochrany: kulturní památka
Autorství: Schindler Martin

12. Kaple, Hlávkov

Jednoduchá sakrální stavba na čtvercovém půdorysu ukrývá v interiéru pozoruhodné barokní nástěnné malby z poslední třetiny 18. století.

Obec: Vyskytná nad Jihlavou
Zpřístupnění: přístupné s omezením
Bezbariérový přístup: Ne
Způsob ochrany: kulturní památka

13. Karner, Stonařov

Stonařovský karner s románskými nástěnnými figurálními malbami je součástí areálu kostela svatého Václava. Tajemstvím zůstává, kdy byl karner postaven a komu byl původně zasvěcen. První písemný záznam je datován až rokem 1662, kdy se v pramenech uvádí vysvěcení hřbitovní kaple pod patronací svaté Trojice.

Obec:	Stonařov
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	Ne
Způsob ochrany:	kulturní památka

14. Klášter boromejek, Jihlava

Bývalý filiální dům boromejek se sirotčincem a kaplí najdeme v Křížové ulici. Spolek pro vybudování sirotčince v Jihlavě založil v roce 1873 premonstrát P. Konstantin Beránek. Sirotčinec byl nakonec otevřen až v roce 1882 a o rok později jej převzala do péče Kongregace milosrdných sester Karla Boromejského. Svoji činnost v Jihlavě rozšířily také o ambulantní ošetřování nemocných. V roce 1886 získaly sestry pro potřeby sirotčince dva historické domy v Křížové ulici. K zadnímu traktu byla v letech 1903-1904 v historizujícím stylu přistavěna kaple sv. Karla Boromejského. Svoje působení v Jihlavě boromejky z donucení ukončily, když byly v roce 1950 převezeny do Města Albrechtice.

Obec:	Jihlava
Ulice:	Křížová 118
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	Ne
Způsob ochrany:	bez ochrany

15. Klášter dominikánský, Jihlava

Klášter dominikánů s kostelem Povýšení sv. Kříže byl pravděpodobně založen ve čtyřicátých letech 13. století. Do dnešní doby se dochoval raně gotický kostel Povýšení svatého Kříže a barokní konvent kláštera, dnes adaptovaný na hotel. Důležitou roli hrál klášter v roce 1436, kdy za jeho zdmi probíhala jednání o Basilejských kompaktátech.

Obec:	Jihlava
Ulice:	Křížová 112,4508
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

16. Klášter jezuitský, Jihlava

Bývalou jezuitskou kolej s kostelem svatého Ignáce, se seminářem svatého Michala a s gymnasiem založil v první polovině 17. století polní maršál Michal Adolf hrabě Althan. Barokní přestavbu vedl od roku 1680 italský architekt Jacopo Brascha. Po zrušení řádu v roce 1774 přešel klášter do majetku studijního fondu a posléze armády, která zde sídlila až do roku 1990.

Obec:	Jihlava
Ulice:	Masarykovo náměstí

Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Brascha Jacopo

17. Klášter kapucínský, Jihlava

Zaniklý kapucínský klášter s kostelem sv. Františka Serafínského se nacházel na nároží ulic Komenského a Divadelní na místě dnešního Horáckého divadla. Povolení k založení jihlavského kapucínskému řádu pochází z roku 1624. Mecenáš Jakub hrabě Magnis zajistil místo pro výstavbu kláštera koupí několika měšťanských domů. Zanedlouho se ale ze svého panství v blízkosti Jihlavy odstěhoval a práva týkající se budoucího kláštera postoupil hraběnce Collaltové z Brtnice. Se stavbou se začalo v roce 1631 a již o rok později byl olomouckým světícím biskupem vysvěcen kostel sv. Františka Serafínského.

Obec:	Jihlava
Ulice:	Komenského 1359
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	Nedefinováno
Způsob ochrany:	bez ochrany

18. Klášter minoritský, Jihlava

Klášter minoritů s kostelem Nanebevzetí Panny Marie byl založen pravděpodobně ve 40. letech 13. století v těsné blízkosti městských hradeb. Klíčovou roli sehrál klášter v roce 1402, kdy bratři zachránili město před přepadením loupeživými rytíři. Na paměť této události vznikla v kostele freska Přepadení Jihlavy.

Obec:	Jihlava
Ulice:	Matky Boží 45
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Brascha Jacopo, Pilgram Anton (?), Parlér (?)

19. Klášter paulánský, Brtnice

Klášter založil nový vlastník panství Rombaldo z Collalta a na pomoc si přivolal řád Bratří sv. Františka z Pauly. Architektem byl stejně jako v případě vedlejšího kostela bl. Juliány italský stavitel Giovanni Pieroni. Stavět se začalo až v roce 1639, což bylo 9 let po smrti Rombalda.

Obec:	Brtnice 16
Zpřístupnění:	Nepřístupné
Bezbariérový přístup:	Nedefinováno
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Pieroni Giovanni
Osobnosti:	Rombaldo z Collalta

20. Kostel evangelický, Jihlava

Novogotický evangelický kostel apoštola Pavla v Jihlavě (Pauluskirche) z roku 1878 byl postaven podle návrhu Aloise Netsche a původně byl pojmenován na počest protestantského kazatele Pavla Sperata, který působil v Jihlavě v letech 1522-1523.

Obec:	Jihlava
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Netsche Alois

21. Kostel Nanebevzetí Panny Marie, Jihlava

Za bohatě zdobenou barokní fasádou se ukrývá jedna z nejstarších jihlavských staveb - kostel Nanebevzetí Panny Marie, který je součástí minoritského klášterního areálu. Trojlodní bazilika s krátkou příčnou lodí a dlouhým kněžištěm byla postavena krátce po roce 1250 pod silným vlivem rakouských cisterciáckých staveb ve Steinu an der Donau nebo v Laa an der Thaya. Dalším vzorem byl i Maulbronn v Německu.

Obec:	Jihlava
Ulice:	Matky Boží
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

22. Kostel Nanebevzetí Panny Marie, Polná

Kostel byl vystavěn na místě staršího chrámu z iniciativy majitele panství knížete Leopolda Ignáce z Ditrichštejna v letech 1700-1707 podle plánů italského mistra Domenica de Angeli. Jako stavitel je uváděn kutnohorský mistr Jan Baptista Spinetti. Výzdobu kostela, která se řadí mezi nejpůsobivější sakrální interiéry u nás, realizovali malíř Luca Antonio Colomba a významný štukatér Giacomo Antonio Corbellini. Kostel je po kompletní obnově přístupný veřejnosti (prohlídka interiéru, expozice, výstup na věž).

Obec:	Polná
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	národní kulturní památka
Autorství:	Domenico de Angeli, Spinetti Jan Baptista, Colomba Luca Antonio, Corbellini Giacomo Antonio, Schmoranz František, Sieber Jan David

23. Kostel Povýšení sv. Kříže, Jihlava

Síňový kostel, náležející k areálu dominikánského kláštera, byl založen roku 1247 a budován evidentně pod vlivem francouzské gotiky. Typologicky prezentuje stavbu halového trojlodí s dlouhým presbyteriem. V interiéru kostela jsou dochovány velmi cenné gotické architektonické prvky i nástěnné fresky.

Obec:	Jihlava
Ulice:	Křížová
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	nedefinováno
Způsob ochrany:	kulturní památka
Osobnosti:	Parléř Petr

24. Kostel sv. Barbory, Příseka

Filiální kostel, jenž je zasvěcený patronce horníků sv. Barboře, má gotické jádro. Až do roku 1622 byl zdejší kostel farním, fara však v období reformace zanikla, a tak roku 1623 byla Příseka přifařena do Brtnice. Věž pochází až z roku 1852.

Obec:	Brtnice
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

25. Kostel sv. Bartoloměje, Luka nad Jihlavou

Na místě dnešního barokního kostela postaveného v letech 1755-1763 za Dominika hraběte z Kounic, stával původní románský kostel, který zanikl až s nájedzy Švédů v období třicetileté války.

Obec:	Luka nad Jihlavou
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

26. Kostel sv. Ignáce, Jihlava

Kostel sv. Ignáce je jednolodní sakrální budovou, která je se třemi páry bočních kaplí a plochým závěrem typickou raně barokní stavbou. Bývalý kostel jezuitského řádu byl postaven v letech 1683-1689 italským stavitelem Jacopo Braschou. Interiér je bohatě vyzdoben štukou a freskami.

Obec:	Jihlava
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

27. **Kostel sv. Jakuba Většího, Jihlava**

Trojlodní halový kostel s dlouhým presbytářem a dvěma vysokými věžemi v průčelí je zasvěcen patronu horníků sv. Jakubovi. Stavba kostela byla zahájena před polovinou 13. století. Počátkem 14. století byla postavena severní věž, která slouží dnes jako věž vyhlídková – její výška je 63 m. Dnešní podoba kostela je výsledkem puristické obnovy z konce 19. století.

Obec:	Jihlava
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	národní kulturní památka

28. **Kostel sv. Jana Křtitele, Jihlava**

Nejstarší jihlavský farní kostel byl postaven na přelomu 12. a 13. století na Jánském kopečku. Stavebníky kostela byli velmi pravděpodobně němečtí rytíři, kteří vlastnili statky poblíž říčního brodu. U kostela sv. Jana Křtitele bylo jedno ze čtyř míst, kde jihlavský kat vykonával hrdelní právo.

Obec:	Jihlava
Ulice:	Jánský kopeček
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

29. **Kostel sv. Josefa, Mirošov**

Filiální kostel sv. Josefa byl vystavěn kolem roku 1740. Autorství je připisováno, ne zcela jednoznačně, Kiliánu Ignáci Dientzenhoferovi. Základ stavby tvořila menší kaple, kterou nechal ve 2. polovině 17. století postavit majitel mirošovského panství Adam František Vratislav z Mitrovic. Jeho syn Jan Vratislav z Mitrovic pak na počest svého povýšení do hraběcího stavu nechal kapli přestavět na kostel.

Obec:	Mirošov
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Dientzenhofer Kilián Ignác

30. **Kostel sv. Karla Boromejského a bl. Juliány, Brtnice**

Zámecký kostel byl vystavěn koncem 16. století Hynkem Brtnickým z Valdštejna a jeho manželkou jako evangelická modlitebna sv. Matouše s podzemní rodinnou hrobkou. Přestavba na katolický kostel přichází po Bílé hoře s vlnou rekatolizace spolu s novým pánem Rombaldem z Collalta.

Obec:	Brtnice
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Pieron Giovanni Battis-

31. Kostel sv. Kateřiny Sienské, Třešť

Filiální kostel sv. Kateřiny Sienské byl v městečku založen v 16. století jako luteránský kostel, v té době panství patřilo rodu Vencelíků.

Obec:	Třešť
Ulice:	5. května
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

32. Kostel sv. Kateřiny, Polná

Jednolodní kostel s pětibokým kněžištěm, postavený na obdélném půdorysu vznikl již ve 14. století. V interiéru kostela se dochovaly zbytky nástěnných maleb z 15. - 16. století, znázorňující výjevy ze života Krista, sv. Jiří, tematiku Posledního soudu a Zmrtvýchvstání.

Obec:	Polná 1136
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano
Způsob ochrany:	kulturní památka

33. Kostel sv. Kunhuty, Kostelec

Kostel sv. Kunhuty byl vybudován na vyvýšeném místě a byl obklopen ochranným valem, který byl totožný s dnešní ohradní zdí kostela. Původní dřevěná stavba byla v polovině 13. století nahrazena zděnou. Vznik nejstarších částí kostela - kněžiště a postranního portálu - je datován rokem 1250.

Obec:	Kostelec
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Zeisel Johann

34. Kostel sv. Markéty, Zhoř

Kostel sv. Markéty ve Zhoři je pozdně barokní monumentální sakrální stavbou vybudovanou v letech 1764-1765 na místě mladší svatyně. Byla provedená stavitelem Václavem Petruzzim. Dodnes funkční zvon pochází z roku 1400 a patří k nejstarším zvonům na Vysočině.

Obec:	Zhoř
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Petruzzi Václav

35. Kostel sv. Martina, Třešť

Farní kostel sv. Martina je nejstarší architektonickou památkou v Třešti. Jeho základy pocházejí ze 13. století, dostavěn byl ve 2. polovině 15. století. Nynější vzhled získal při barokních úpravách.

Obec:	Třešť
Ulice:	Fritzova
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ne
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Lysý Jakub

36. **Kostel sv. Petra a Pavla, Batelov**

Barokní kostel byl postaven v letech 1755-1760 z iniciativy Jana Krištofa barona de Klee a dokončen za jeho syna Františka Ludvíka. Výrazná klasicistní úprava hlavního průčelí pochází z roku 1836. Tehdy bylo také vybudováno trojramenné přístupové schodiště, které od 80. let 19. století zdobí sochy světců.

Obec:	Batelov
Ulice:	náměstí Míru
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Filser Volfgang

37. **Kostel sv. Petra a Pavla, Petrovice**

Původní petrovický kostel byl vystavěn v polovině 14. století. Od jeho zasvěcení je odvozeno i jméno obce. Dnešní podobu získal kostel těsně před vypuknutím třicetileté války, kterou naštěstí přečkal bez úhony.

Obec:	Puklice
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ne
Způsob ochrany:	kulturní památka

38. **Kostel sv. Petra a Pavla, Rančářov**

Stavba pochází nejspíše z 2. poloviny 13. století. Pravděpodobně souvisí s první těžbou stříbra na jihlavském území a přílivem horníků, kteří se zde časem usadili natrvalo. Kostel, zasvěcený roku 1662 sv. Havlu, byl v 18. století barokně přestavěn a také změnil zasvěcení.

Obec:	Rančářov
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ne
Způsob ochrany:	kulturní památka

39. **Kostel sv. Václava, Stonařov**

Jádro farního kostela pochází z 13. století. Travnatá plocha v okolí kostela dává tušit území hřbitova, který tu býval do roku 1878, kdy byl zrušen. Současnou podobu získal kostel během stavebních úprav v roce 1804.

Obec:	Stonařov
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

40. Kostel sv. Vavřince, Vyskytná nad Jihlavou

Vzhled areálu kostela napovídá, že se ve středověku mohlo jednat o opevněný kostel. Dominantou kostela, jenž je doložen již v roce 1303, je hranolová věž, na které se částečně zachovaly barokní i renesanční omítkové vrstvy.

Obec:	Vyskytná nad Jihlavou
Část obce:	Vyskytná nad Jihlavou
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

41. Toleranční modlitebna, Horní Dubenky

Jednolodní stavba obdélníkového půdorysu je letopočtem nad vchodem datována do roku 1786. V roce 1856 byla nad vstupní průčelí dostavěna zvonice. Na rozdíl od ostatních modliteben v kraji, které mají trámový strop, má modlitebna zděnou klenbu.

Obec:	Horní Dubenky
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano
Způsob ochrany:	kulturní památka
Osobnosti:	Lazanyi Ondřej

42. Zámek, Jamné

Původní renesanční tvrz nechali na zámek v polovině 17. století přestavět jezuité z Jihlavy, kteří tvrz získali jako konfiskát po Bílé hoře. V 60. letech 19. století byl zámek novogoticky upravován a vznikl také přírodně-krajinářský park obklopující budovu zámku, jenž se do současnosti zachoval v torzálním stavu.

Obec:	Jamné 1
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

43. Zvonice evangelická, Jihlávka

Nevelká zděná, volně stojící zvonička z roku 1911, patří evangelické církvi, je dokladem pozdní vlny novogotiky na Vysočině. Specifické pro drobné zvoničky, mezi které patří také zvonička v Jihlávce, je, že stávaly ve vsích, ve kterých se nenacházel kostel.

Obec:	Jihlávka
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ano
Způsob ochrany:	kulturní památka

44. Zvonice katolická, Jihlávka

Specifické pro drobné zvoničky, mezi něž patří i tato, je, že stávaly ve vsích, ve kterých se nenacházel kostel. Zděná, polygonální, volně stojící stavba, patří katolické církvi, byla vybudována roku 1830. V roce 1922 došlo k její novogotické přestavbě.

Obec:	Jihlávka
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ano
Způsob ochrany:	kulturní památka

45. Zvonice s pamětním kamenem, Velešov

Malebná venkovská zvonice z roku 1829 stojí při silnici uprostřed osady. Drobná nedávno opravená stavba představuje typickou ukázkou pozdně barokní zvoničky, stavěné z císařského nařízení ve všech obcích mocnářství jako prevence před nebezpečím požárů.

Obec:	Větrný Jeníkov
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

46. Zvonice, Třeštice

Ojedinelá dřevěná zvonice pochází z roku 1863. Její zvláštností je, že vyrůstá přímo z hřebene drobné roubené stavby a navíc se nachází poměrně daleko od kostela, se kterým je funkčně spjata.

Obec:	Třeštice
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

Židovské památky

1. Dům Leopolda Hilsnera, Polná

Na samotném konci 19. století se Polná dostala na stránky evropského i světového tisku v souvislosti s tzv. hilsneriádou. V lese za Polnou byla nalezena zavražděná devatenáctiletá švadlenka Anežka Hrůzová a z její vraždy byl obviněn místní židovský mladík Leopold Hilsner. Celý proces zvedl obrovskou vlnu antisemitismu. Do případu se vložil i Tomáš Garrigue Masaryk.

Obec:	Polná
Ulice:	Karlovo náměstí 400
Zpřístupnění:	nepřístupné
Bezbariérový přístup:	nedefinováno
Způsob ochrany:	bez ochrany
Osobnosti:	Masaryk Tomáš Garrigue, Hrůzová Anežka

2. Dům rabínský, Polná

Rabínský dům vznikl dostavbou objektu, stojícího vedle budovy synagogy a zahrnoval v sobě nejenom byt rabína, ale i obecní dům. V době největšího rozmachu židovské obce byla v prvním patře obecního domu umístěna tzv. zimní modlitebna s třiceti místy. Říkávalo se jí tehdy malá synagoga.

Obec:	Polná
-------	-------

Ulice:	Karlovo náměstí 541
Zpřístupnění:	nepřístupné
Bezbariérový přístup:	nedefinováno
Způsob ochrany:	kulturní památka

3. Hřbitov židovský, Batelov

Židovské rodiny se v Batelově usadily již ve 2. čtvrtině 15. století, kdy byli Židé vypovězeni z Jihlavy. Tehdy byla pravděpodobně ustavena také židovská obec. Ta ale již od druhé světové války neexistuje a někdejší přítomnost Židů zde připomínají pouze jejich náhrobky na hřbitově ukrytém v listnatém lese nedaleko obce. Najdeme zde náhrobní kameny barokního a klasicistního typu. Nejstarší čitelný náhrobek pochází z roku 1715.

Obec:	Batelov
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ne
Způsob ochrany:	kulturní památka

4. Hřbitov židovský, Brtnice

Židé měli v brtnické historii významné postavení. Svědčí o tom i dva židovské hřbitovy ve svahu u cesty do Panské Lhoty. Starší hřbitov byl ve druhé polovině 19. století naplněn a proto musel v jeho sousedství vzniknout hřbitov nový, kde poslední pohřeb proběhl ještě roku 1953. Na starém hřbitově nacházíme cenné renesanční a barokní náhrobky. Při vstupu do nového hřbitova se dochovala čelní stěna obřadní síně.

Obec:	Brtnice
Ulice:	Pod Kaplou
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

5. Hřbitov židovský, Jihlava

Poměrně rozsáhlý židovský hřbitov byl založen v roce 1869. V letech 1903-1904 byla u vstupu postavena obřadní síň, jejímž autorem byl vídeňský architekt Wilhelm Stiassny, byla vypálena a na počátku 60. let 20. století zbourána. Na hřbitově jsou pohřbeni rodiče skladatele Gustava Mahlera.

Obec:	Jihlava
Ulice:	U Cvičiště
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Stiassny Wilhelm
Osobnosti:	Mahler Gustav

6. Hřbitov židovský, Polná

K založení hřbitova došlo pravděpodobně na počátku 16. století a jeho plocha byla několikrát rozšiřována. Nachází se zde zhruba 900 barokních, klasicistních i novodobých náhrobních kamenů. Hřbitov je jednou z polenských památek, které dokládají existenci silné židovské komunity

v obci.

Obec:	Polná
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

7. **Hřbitov židovský, Puklice**

Hřbitov byl založen údajně již v 15. století. Dle literatury je nejstarší náhrobník datován letopočtem 1421 (dnes je však neidentifikovatelný), doložitelné náhrobníky nesou vročení 1696. Převažná většina stél však pochází až z 19. a 20. století.

Obec:	Puklice
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ne
Způsob ochrany:	kulturní památka

8. **Hřbitov židovský, Střítež**

Židovský hřbitov se nachází 500 m jihozápadně od obce u Zámeckého rybníka. Náhrobky s hebrejskými, německými a českými nápisy lze časově datovat do rozmezí 18. - 20. století. Na starších kamenných stélách se nachází ornamentální výzdoba.

Obec:	Střítež
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ne
Způsob ochrany:	kulturní památka

9. **Hřbitov židovský, Třešť**

Založení hřbitova lze datovat do období zhruba po polovině 17. století, kdy došlo ke konstitování židovské obce v Třešti. Má tvar protáhlého obdélníka a na jeho ploše se nachází cca 1200 náhrobků. Nejstarší je datován do roku 1705 a patří Rachel, dceři Geršona. Poslední pohřeb se tu konal před rokem 1942.

Obec:	Třešť
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

10. **Hřbitov židovský, Větrný Jeníkov**

Založen byl pravděpodobně v první polovině 17. století. Dnes je na ploše 960 m čtverečních dochováno na 250 náhrobních kamenů. Nejstarší pochází z roku 1652. Na zdejších hřbitově byli pochováni také lidé židovské víry z městeček Úsobí a Herálec.

Obec:	Větrný Jeníkov
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

11. Synagoga, Batelov

Starou synagogu zničil v roce 1790 požár. Na jejích základech vyrostla o čtyři roky později nová stavba, která byla ještě v roce 1825 klasicistně upravena. Bohoslužby zde probíhaly do 2. světové války. Po válce již nebyla židovská obec obnovena a synagogu v letech 1958-1974 využíval sbor Církve čs. husitské. Později byla adaptována na klubovnu Svazu zahrádkářů.

Obec:	Batelov
Ulice:	Perletářská
Zpřístupnění:	nepřístupné
Bezbariérový přístup:	nedefinováno
Způsob ochrany:	kulturní památka

12. Synagoga, Polná

Synagoga byla vystavěna ihned po založení ghetta v letech 1680-1682. Budova několikrát vyhořela a k plánovanému definitivnímu zániku nedošlo pouze díky změně společenského zřízení v roce 1989. Dnes se tu nachází Regionální židovské muzeum, které dokumentuje historii a život zdejší komunity.

Obec:	Polná
Ulice:	Karlovo náměstí
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

13. Synagoga, Třešť

Synagoga byla vystavěna po požáru židovského ghetta v roce 1824 za finanční podpory Izáka Wiesenwalda a sbírky občanů. Vysvěcena byla 22. 9. 1825. Dnes je majetkem Církve čs. husitské. O životě třešťské židovské obce vypovídá stálá expozice Zaváté stopy.

Obec:	Třešť
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Máčel Bohumil J.
Osobnosti:	Kafka Franz

14. Židovská čtvrť, Polná

Židovská komunita je v Polné doložena již v průběhu 15. století. Ghetto bylo založeno v letech 1681 - 1685 a svým dochováním, celistvostí i zajímavým půdorysem ve tvaru trojúhelníku představuje jeden z nejvýznamnějších dokladů židovských památek na našem území.

Obec:	Polná
Ulice:	Karlovo náměstí
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ano
Způsob ochrany:	bez ochrany

15. Židovská čtvrť, Třešť

Židovské obyvatelstvo se v Třešti připomíná v 15. století, kdy se sem uchýlilo několik Židů vypo- vězených z Jihlavy. V roce 1686 nařídil hrabě Ferdinand Arnošt Herberstein Židům nastěhovat se do jedné ulice. Největší rozmach dosáhla židovská komunita v 1. polovině 19. století, kdy židov- ské obyvatelstvo tvořilo pětinu obyvatel města. Rasová perzekuce v období 2. světové války a smrt většiny třeštských Židů ve vyhlazovacích táborech v Polsku znamenaly konec židovské ko- munity ve městě. Židovská čtvrť v Třešti má tvar nepravidelného pětiúhelníku a lze ji umístit do prostoru dnešní Nádražní ulice (směr Batelov) a několika menších uliček k ní přiléhajících (např. Rooseveltova, nám. Svobody, Erbenova, Úzká, J. Čapka, Ztracená).

Obec:	Třešť
Ulice:	Nádražní, Roosevelto- va, nám. Svobody, Er- benova
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

Fortifikační památky

1. Opevnění městské - brána Matky Boží, Jihlava

Brána, jež vznikla v době výstavby města a hradebního systému na počátku 2. poloviny 13. sto- letí, je jedinou, která se dochovala z pěti středověkých městských bran. V současnosti jsou ve věži umístěné expozice věnované dějinám města, informační centrum a brána slouží zvědavým návštěvníkům jako vyhlídková věž.

Obec:	Jihlava
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ne
Způsob ochrany:	kulturní památka
Osobnosti:	Krum Gustav

2. Opevnění městské, Jihlava

Hradby byly budovány kolem vznikajícího města krátce po jeho založení před polovinou 13. století. Opevnění prolamovalo pět bran, které byly opatřeny složitým předbraním a padacími mosty. Z pěti bran zůstala dodnes zachována jen jediná - brána Matky Boží. Nově vzniklé králov- ské horní město Jihlava bylo nejen významným hospodářským centrem, ale pro svou strategic- kou polohu na hranicích Čech a Moravy mělo i význam vojenský. Tříkilometrové opevnění tvoři- la vnitřní hradební zeď vysoká 6 metrů, široký parkán s parkánovou zdí a příkop hluboký až 7 metrů.

Obec:	Jihlava
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

3. Opevnění polní - švédské, Rohozná

Zimní opevnění tábora švédské armády bylo pravděpodobně vybudováno na přelomu roků 1640 a 1641 předsunutými oddíly švédské armády, která na počátku 40. let 17. století operovala pod velením generála Torstenssona v této oblasti.

Obec:	Rohozná
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

4. Opevnění polní, Rounek

V lesích nedaleko Vyskytné nad Jihlavou lze najít pozůstatky polního opevnění z poloviny 19. století. Dílo bylo postaveno, jak vyplývá z nápisu na pamětním kameni, vojáky 8. moravského pěšího pluku arcivévody Ludwiga Josepha z Jihlavy v roce 1843, kdy kolem Vyskytné probíhaly velké manévry.

Obec:	Vyskytná nad Jihlavou
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ne
Způsob ochrany:	kulturní památka

5. Opevnění polní, Stáj

Ve vzrostlém lesním porostu při silnici spojující obce Stáj a Zábornou se nalézají rozsáhlé pozůstatky opevnění pětiúhelného půdorysu. Opevnění je mnohdy spojováno s dobou třicetileté války. Jiné prameny jej řadí až do období tzv. napoleonských válek, kdy zde měl být při zemské cestě dočasně ubytován strážný oddíl francouzské armády. Místo nese dodnes označení "Francouzské šance".

Obec:	Stáj
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ne
Způsob ochrany:	kulturní památka

6. Tvrz, Kamenice u Jihlavy

Stávající podobu získala tvrz v průběhu 16. století, kdy došlo k výrazným stavebním úpravám, během nichž byla část stavby zvýšena o jedno patro a pohltila původní gotické jádro. Fasáda celého objektu je zdobena psaníčkovým sgrafitem, na severním průčelí byly v roce 2009 odkryty tři mravně náboženské výroky. Tvrz dnes slouží potřebám muzea.

Obec:	Kamenice 20
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

7. **Tvrz, Přímělkov**

Stavba zjevně nahradila původní panské sídlo, vybudované v průběhu první poloviny 14. století na více odlehlém místě při vesnici. Blokovaná tvrz pocházející z období okolo roku 1500, byla po připojení obce k Brtnici po polovině 16. století adaptována na hospodářský dvůr a hlavní obytná budova se pravděpodobně stala sídlem příslušného panského úředníka, z části byla transformována na sýpku. Stavba je ukryta ve vzrostlém porostu nad autobusovou zastávkou.

Obec:	Brtnice 35
Zpřístupnění:	nepřístupné
Bezbariérový přístup:	ne
Způsob ochrany:	bez ochrany

8. **Zámek lovecký Alej, Jestřebí**

Areál kolem loveckého zámečku je centrální částí přírodně-krajinářského celku Aleje, který je tvořen mýtinou v průsečíku sedmi pravidelně rozvržených paprsků lesních cest. Byl vybudován v letech 1815-1817 vlastníky brtnického panství Collalty.

Obec:	Brtnice 53
Zpřístupnění:	nepřístupné
Bezbariérový přístup:	nedefinováno
Způsob ochrany:	kulturní památka

9. **Zámek, Brtnice**

Brtnický hrad dal vystavět Zdeněk z Valdštejna v období husitských válek. V 16. století se na přestavbě hradu v duchu renesance podílel pravděpodobně Baldassare Maggi. Po Bílé hoře získali jako konfiskát panství Collaltové, kteří jej vlastnili až do roku 1945. Za jejich držení byl vyzdoben tzv. Sál vjezdů, ve kterém se nacházejí obrazy malíře Töppera zobrazující průběhy císařských návštěv, jenž Collaltové na zámku přijímali.

Obec:	Brtnice 1
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	nedefinováno
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Töpper Karel František, Baldassare Maggi z Arogni

10. **Zámek, Jamné**

Původní renesanční tvrz nechali na zámek v polovině 17. století přestavět jezuité z Jihlavy, kteří tvrz získali jako konfiskát po Bílé hoře. V 60. letech 19. století byl zámek novogoticky upravován a vznikl také přírodně-krajinářský park obklopující budovu zámku, jenž se do současnosti zachoval v torzálním stavu.

Obec:	Jamné 1
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

11. Zámek, Kněžice

Renesanční lovecký zámek postavili na místě starší tvrze koncem 16. století Valdštejnové. Za Collaltů, již zámek vlastnili až do roku 1945, byl upravován barokně a koncem roku 1800 klasicistně. V budově zámku je zpřístupněná expozice živé a neživé přírody okolí Kněžic.

Obec:	Kněžice
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

12. Zámek, Luka nad Jihlavou

Barokní dvoupatrový zámek je zasazen do parku ve svažitém terénu nad řekou Jihlavou. Dnešní podobu získal zámek v polovině 18. století, kdy panství vlastnil rod Kouniců. O rozšíření zámeckého parku se zasloužili poslední majitelé panství rod Widmann-Sedlnitzky.

Obec:	Luka nad Jihlavou
Ulice:	Předbořská 1
Zpřístupnění:	nepřístupné
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

13. Zámek, Polná

Hrad byl založen pravděpodobně na konci 12. století jako opevněné sídlo na zemské hranici při křižovatce obchodních cest. Objekt prošel mnoha stavebními úpravami, několikrát vyhořel, byl svědkem rokování o míru v době válek s Uhry a důležitých královských a jiných státních návštěv. Dnes zde sídlí městské muzeum a areál slouží kulturním a společenským potřebám obce.

Obec:	Polná 486
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

14. Zámek, Puklice

Původní goticko-renesanční tvrz byla v době baroka přestavěná na čtyřkřídlý patrový zámek. Zajímavostí je, že tvrz dal pravděpodobně postavit jihlavský měšťan František Hordar, jehož rodina vlastnila panství téměř 150 let. Přes četné přestavby se zde dochovala řada neporušených renesančních prostor a detailů. V budově zámku je v současné době sídlo obecního úřadu a pošty.

Obec:	Puklice 1
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

15. Zámek, Třešť

Předchůdcem dnešního zámku byla středověká tvrz z roku 1513, která četnými přestavbami postupně zanikla a byla pohlcena zámeckou budovou. Dnes je objekt ve vlastnictví Akademie věd ČR a slouží jako hotel, školicí středisko a místo pro pořádání vědeckých seminářů a sympozií.

Obec:	Třešť 1360
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Grimm Mořic, Ferdinand ze Sternbachu, Leopold ze Sternbachu

16. Zámek, Větrný Jeníkov

Na místě starší pravděpodobně středověké tvrze byl rytířem Janem z Minetti zbudován na počátku 18. století barokní trojkřídlý zámek. Požáry, které zasáhly zámek v roce 1800, byly impulsem pro poměrně rozsáhlé klasicistní úpravy. Do současné novobarokní podoby byl objekt pře-stavěn v letech 1905-1907 Richardem Fiedlerem.

Obec:	Větrný Jeníkov 5
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ne
Způsob ochrany:	kulturní památka

17. Zřícenina hradu Janštejn, Horní Dubenky

Ačkoliv byl gotický hrad Janštejn postaven počátkem 14. století z pevného kamene a byl svěd-kem významných bitev, sám bouřlivým časům husitských válek také podlehl. Do dnešní doby se z jeho zdí zachovaly pouze skromné zbytky, na které může narazit ten, kdo se toulá lesy mezi Novou Vsí a Horními Dubenkami. O hradní historii dnes svědčí pouze část věže, zbytky valů a rozházené kusy kamenů.

Obec:	Horní Dubenky
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ne
Způsob ochrany:	kulturní památka

18. Zřícenina hradu Rokštejn, Panská Lhota

Z jednoho z nejstarších moravských hradů je dnes již jen malebná zřícenina na skalnaté vyvýše-nině nad říčkou Brtnicí. Návštěvníka vítá již z dálky silueta obnovené čtyřhranné hradní věže a stěny horního paláce ze 14. století. Možnost neomezeně se procházet celým areálem postupně obnovovaného hradu je určitě jedinečným zážitkem.

Obec:	Brtnice
Zpřístupnění:	volně přístupné
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

Muzea, galerie, zámky

1. Muzeum Vysočiny, Jihlava

Muzeum Vysočiny Jihlava sídlí od roku 1953 ve třech historických budovách na Masarykově náměstí. Stálá expozice se nachází ve dvou spojených renesančních měšťanských domech: v domě s unikátní dvoupatrovou dvoranou s dvoukřídlým arkádovým ochozem na toskánských sloupech a v „Domě mistrů“, který byl dříve majetkem nejbohatšího měšťanského cechu – soukeníků. K návštěvě lze doporučit originální expozici Dolování stříbra a mincování Jihlavy v podzemních prostorách středověkého sklepení či moderně pojatou Historii Jihlavy od renesance až po průmyslovou revoluci. Kromě toho se v budovách nachází například expozice nerostného bohatství, zoologie a botaniky Českomoravské vrchoviny, Krása gotické plastiky a pořádají se zde příležitostné výstavy.

Obec:	Jihlava
Ulice:	Masarykovo náměstí 1318/57,58
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	Ano
Způsob ochrany:	kulturní památka

2. Muzeum, Třešť

Barokní měšťanský dům byl vystavěn na konci 18. století, ale do dějin města se zapsal zejména jako místo narození světově uznávaného ekonomy prof. Josefa Aloise Schumpetera (1883-1950), tvůrce japonského hospodářského zázraku. V současnosti v domě sídlí pobočka Muzea Vysočiny Jihlava a informační centrum.

Obec:	Třešť
Ulice:	Rooseweltova 462
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	nedefinováno
Způsob ochrany:	kulturní památka
Osobnosti:	Schumpeter Josef Alois

3. Dům č. p. 77 (stará škola), Polná

V jádru renesanční dům s cennou barokní fasádou v sobě ukrývá jednu z expozic polenského muzea. Jelikož se jedná o bývalou školu, je zde logicky prezentována historie školství ve městě.

Obec:	Polná
Ulice:	Poděbradova 77
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	nedefinováno
Způsob ochrany:	kulturní památka

4. Synagoga, Polná

Synagoga byla vystavěna ihned po založení ghetta v letech 1680-1682. Budova několikrát vyhořela a plánovanému definitivnímu zániku nedošlo pouze díky změně společenského zřízení v roce 1989. Dnes se tu nachází Regionální židovské muzeum, které dokumentuje historii a život zdejší komunity.

Obec:	Polná
Ulice:	Karlovo náměstí
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

5. **Synagoga, Třešť**

Synagoga byla vystavěna po požáru židovského ghetta v roce 1824 za finanční podpory Izáka Wiesenwalda a sbírky občanů. Vysvěcena byla 22. 9. 1825. Dnes je majetkem Církve čs. husitské. O životě třešťské židovské obce vypovídá stálá expozice Zaváté stopy.

Obec:	Třešť
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka
Autorství:	Máčel Bohumil
Osobnosti:	Kafka Franz

6. **Tvrz, Kamenice u Jihlavy**

Stávající podobu získala tvrz v průběhu 16. století, kdy došlo k výrazným stavebním úpravám, během nichž byla část stavby zvýšena o jedno patro a pohltila původní gotické jádro. Fasáda celého objektu je zdobena psaníčkovým sgrafitem, na severním průčelí byly v roce 2009 odkryty tři mravně náboženské výroky. Tvrz dnes slouží potřebám muzea.

Obec:	Kamenice 10
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

7. **Dům Gustava Mahlera, Jihlava**

V domě strávil své dětství a dospívání světoznámý skladatel a dirigent Gustav Mahler. Dům prošel v roce 2008 rekonstrukcí a dnes je zde umístěna expozice věnovaná nejenom dílu Gustava Mahlera, ale např. i odkazu They Weltner, Mahlerovy příbuzné a rodačky z Jihlavy.

Obec:	Jihlava
Ulice:	Znojemská 1089/4
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka
Osobnosti:	Mahler Gustav

8. **Dům rodný Josefa Hoffmanna, Brtnice**

Nejslavnějším rodákem z Brtnice je nepochybně architekt Josef Hoffmann. Narodil se v barokním domě na náměstí, který v roce 1907 podle vlastního návrhu upravil pro potřeby své rodiny. Dnes dům, jenž je v majetku města, spravuje Moravská galerie Brno, která zde instalovala expozice o životě a díle tohoto slavného architekta a designéra. Muzeum Josefa Hoffmanna je společným pracovištěm Moravské galerie v Brně a Rakouského muzea pro užité umění a současné umění ve Vídni.

Obec:	Brtnice
Ulice:	nám. Svobody 263
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ne
Způsob ochrany:	kulturní památka
Osobnosti:	Hoffmann Josef

9. **Mlýn vodní Chadimův, Horní Dubenky**

O mlýnu v těchto místech je první zmínka už v roce 1451, kdy se hovoří o "pustém mlýništi pod Dubenkama". Od roku 1644 patří rodině Chadimů a dnes slouží jako ubytovací zařízení a zároveň je zde v někdejší mlýnici přístupná expozice, jak jinak než o vývoji mlynářství, doplněná o dobové zemědělské nářadí.

Obec:	Horní Dubenky 33
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	bez ochrany

10. **Muzeum a památník pádu meteoritů, Stonařov**

V roce 1808 zažil Stonařov několikaminutový déšť meteoritů, při kterém na zem dopadly stovky kamenů. Na památku této události zde byl v roce 2008 odhalen pomník. V roce 2012 bylo v bývalé zasedací místnosti úřadu městyse otevřeno malé muzeum s expozicí věnované „stonařovským“ meteoritům. Expozice byla vybudována v rámci projektu Regionem Renesance nejen po stopách historie.

Obec:	Stonařov
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Způsob ochrany:	bez ochrany

11. **Muzeum, Luka nad Jihlavou**

Muzeum Luka nad Jihlavou, které nabízí pohled na dobu před padesáti, sto i více lety, na časy našich dědů a pradědů, zahájilo svoji činnost v roce 2004 v domě č. 20 U Holubů. Umožňuje prohlédnout si hlavně docela obyčejné věci z domácností těchto minulých dob, věci dříve běžné každému, avšak dnes už většinou skoro nepotřebné a mnohdy zcela zapomenuté.

Obec:	Luka nad Jihlavou
Ulice:	Školní 10
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	nedefinováno
Způsob ochrany:	bez ochrany

12. Oblastní galerie Vysočiny, Jihlava

Dům, který je dnes využíván pro účely Oblastní galerie Vysočiny, vznikl spojením dvou sousedních domů v roce 1864. Pýchou galerie je vysoká zaklenutá hala, v níž se nachází schodiště a arkádová lodžie. Prostor síně je ukončen osmidílnou klenbou s nádhernou výmalbou. Galerie prezentuje návštěvníkům české umění 19. a 20. století.

Ulice:	Komenského 1333/10
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	nedefinováno
Způsob ochrany:	kulturní památka

13. Zámek, Kněžice

Renesanční lovecký zámek postavili na místě starší tvrze koncem 16. století Valdštejnové. Za Collaltů, kteří zámek vlastnili až do roku 1945, byl upravován barokně a koncem roku 1800 klasicistně. V budově zámku je zpřístupněná expozice živé a neživé přírody okolí Kněžic.

Obec:	Kněžice
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

14 Zámek, Polná

Hrad byl založen pravděpodobně na konci 12. století jako opevněné sídlo na zemské hranici při křižovatce obchodních cest. Objekt prošel mnoha stavebními úpravami, několikrát vyhořel, byl svědkem rokovaní o míru v době válek s Uhry a důležitých královských a jiných státních návštěv. Dnes zde sídlí městské muzeum a areál slouží kulturním a společenským potřebám obce.

Obec:	Polná 10
Zpřístupnění:	přístupné s omezením
Bezbariérový přístup:	ano s omezením
Způsob ochrany:	kulturní památka

Lidová architektura

1. Hostinec zájezdní, Dudín

Dudín 42

Způsob ochrany:	kulturní památka
-----------------	------------------

2. Lochy, Batelov

Nová Ves

3. Stodola roubená, Horní Dubenky

Horní Dubenky 28

4. Sýpka, Čížov

Čížov 13

Způsob ochrany:	kulturní památka
-----------------	------------------

5. **Špýchar, Prostředkovice**
Suchá 13
Způsob ochrany: kulturní památka
6. **Usedlost č. p. 10, Boršov**
Boršov 10
7. **Usedlost č. p. 20, Dlouhá Brtnice**
Dlouhá Brtnice 20
Způsob ochrany: kulturní památka
8. **Usedlost č. p. 25, Polná, Janovice**
Janovice 25
9. **Usedlost č. p. 39, Batelov**
U Kulturního domu 39/6
Způsob ochrany: kulturní památka
10. **Usedlost č. p. 39, Polná, Hrbov**
Hrbov 39
Způsob ochrany: kulturní památka
11. **Usedlost č. p. 46, Kaliště**
Kaliště 46

Městská architektura

1. **Budova banky, Jihlava**
Palackého 1606/46
2. **Domy s rondely č. p. 1570 a č. p. 1579, Jihlava**
třída Legionářů 1570/7 a 1579/8
3. **Dům č. p. 1090, Jihlava**
Masarykovo náměstí, Znojemská ul. 1090/4
Způsob ochrany: kulturní památka
4. **Dům č. p. 200, Brtnice**
Zašpitál 200
Způsob ochrany: kulturní památka
5. **Dům č. p. 49, Polná**
Husovo náměstí 49
Způsob ochrany: kulturní památka

6.	Dům č. p. 77 (stará škola), Polná
Poděbradova 77
Způsob ochrany:	kulturní památka
7.	Dům Gustava Mahlera, Jihlava
Znojemská 1089/4
Způsob ochrany:	kulturní památka
8.	Hotel Grand, Jihlava
Husova 1328/1	
9.	Legiodům, Jihlava
č. p. 1471	
10.	Muzeum Vysočiny, Jihlava
Masarykovo náměstí 1318/57,57
Způsob ochrany:	kulturní památka
11.	Muzeum, Třešť
Rooseweltova 462
Způsob ochrany:	kulturní památka
12.	Oblastní galerie Vysočiny, Jihlava
Komenského 133/10
Způsob ochrany:	kulturní památka
13.	Pokorného vila, Třešť
Váňovská 509/28	
14.	Pošta hlavní, Jihlava
Masarykovo náměstí 4321/8	
15.	Radnice, Brtnice
náměstí Svobody 379
Způsob ochrany:	kulturní památka
16.	Radnice, Jihlava
Masarykovo náměstí 97
Způsob ochrany:	kulturní památka
17.	Sokolovna, Jihlava
Tyršova 1565/12
Způsob ochrany:	kulturní památka

18. **Škola evangelická, Horní Dubenky**
Horní Dubenky 83
19. **Špitál s kostelem sv. Anny, Polná**
Sezimovo náměstí 7
Způsob ochrany: kulturní památka
20. **Vila Anny a Vítězslava Hornových, Jihlava**
Jiráskova 1175/65
21. **Vila Bedřicha Zvacha, Jihlava**
Jiráskova 2111/13
22. **Vila manželů Adamových, Jihlava**
Vrchlického 2078, 2079/12, 10
23. **Vila manželů Boudových, Jihlava**
Jiráskova 2174/49
24. **Vily Bedřicha Klinenbergera a Rudolfa Poppera, Jihlava**
Fibichova 903, 902/20, 22
25. **Vily rodiny Schumpeterovy, Třešť**
Nádražní; Tovární 164, 325; 338/41, 43; 23
26. **Zámeček, Jihlava**
č.p. 2376/15

Technické památky

1. **Cesta - soubor úvozových cest, Stáj**
2. **Cesta - úvoz Klešter, Polná**
Způsob ochrany: kulturní památka
3. **Cihelna, Batelov, Nová Ves**
Nová Ves 85
4. **Elektrárna a městské lázně, Polná**
Tyršova 405
5. **Komín parního mlýna, Kaliště, Býkovec**
Býkovec 5

<p>6. Kovárna, Zbilidy
Zbilidy 4
Způsob ochrany:</p>	kulturní památka
<p>7. Kutiště - pozůstatky dolování, Jihlava
Způsob ochrany:</p>	kulturní památka
<p>8. Mlýn vodní Chadimův, Horní Dubenky
Horní Dubenky 33</p>	
<p>9. Mlýn vodní, Hodice
Hodice 60
Způsob ochrany:</p>	kulturní památka
<p>10. Mlýn vodní, Rančířov
Rančířov 18
Způsob ochrany:</p>	kulturní památka
<p>11. Mlýn vodní, Třešť, Salavice
Salavice 22
Způsob ochrany:</p>	kulturní památka
<p>12. Mlýn vodní, Větrný Jeníkov
Větrný Jeníkov 9
Způsob ochrany:</p>	kulturní památka
13. Most pražský, Jihlava	
<p>14. Most U Jánů, Jihlava
Úvoz
Způsob ochrany:</p>	kulturní památka
<p>15. Most U Lutriána, Věžnice
Způsob ochrany:</p>	kulturní památka
16. Most železniční, Jihlava	
<p>17. Most, Jezdovice
Způsob ochrany:</p>	kulturní památka
18. Most, Malý Beranov	
<p>19. Mosty se sochami, Brtnice
Způsob ochrany:</p>	kulturní památka

20. **Pivovar měšťanský, Polná**
Komenského 130
Způsob ochrany: kulturní památka
21. **Podzemí, Jihlava**
Hluboká 1
22. **Sklárna Janštejn, Horní Dubenky**
Horní Dubenky 39
23. **Sluneční hodiny, Třešť**
náměstí T. G. Masaryka
24. **Stanice železniční, Jihlávka**
25. **Sýpka, Čížov**
Způsob ochrany: kulturní památka
26. **Sýpka, Luka nad Jihlavou**
Nová 717
Způsob ochrany: kulturní památka
27. **Torzo štětované formanské cesty, Čeřínek**
Cejle
28. **Továrna - areál bývalé textilní továrny, Helenín u Jihlavy**
Hálkova 42
29. **Továrna na sukna, Kaliště**

Sepulkrální, sochařská a drobná architektura

1. Alegorické sochy ročních období a Hudby, Jihlava
2. Boží muka u Koželuhů, Jihlava
3. Boží muka, Horní Kosov
4. Boží muka, Jihlava
5. Boží muka, Třešť
6. Hraniční pylony, Jihlava
7. Hrob Karla Havránka, Polná
8. Hrobka rodiny Schumpeter a Killian, Třešť
9. Hřbitovy vojenské, Jihlava
10. Kalvárie a křížová cesta, Polná
11. Kalvárie, Batelov
12. Kalvárie, Jihlava
13. Kámen Žižkův, Horní Dubenky

14. Kašna Hastrmanka, Polná
15. Kašna se sochou Amfitrité, Jihlava
16. Kašna se sochou Hébé, Polná
17. Kašna se sochou Neptuna, Jihlava
18. Kříž na kopci Větrník, Jihlava
19. Kříž s malovaným korpusem Krista, Třešť
20. Mosty se sochami, Brtnice
21. Muzeum a památník pádu meteoritů, Stonařov
22. Náhrobky rodičů Josefa Hoffmanna, Brtnice
23. Památník husitský, Horní Dubenky
24. Památník královské přísahy, Jihlava
25. Pilíř se sousoším Piety, Brodce u Kněžice
26. Pilíř se sousoším Piety, Jihlava
27. Pomník obětem 1. a 2. světové války, Polná
28. Sloup se sochou Panny Marie u studánky Na Skalce, Jihlava
29. Sloup se sochou Panny Marie, Jihlava
30. Sloup se sochou Panny Marie, Jihlava
31. Sloup se sochou Panny Marie, Záborná
32. Sloup se sochou sv. Jana Nepomuckého, Řehořov
33. Sloup se sochou sv. Leopolda, Brtnice
34. Sloup se sousoším Nejsvětější Trojice, Polná
35. Smírčí kámen, Arnolec
36. Socha medvěda Brtníka, Brtnice
37. Socha Panny Marie, Třešť
38. Socha sv. Antonína Paduánského, Ždírec
39. Socha sv. Jana Nepomuckého, Jihlava
40. Socha sv. Josefa, Rančířov
41. Socha sv. Pavla, Polná
42. Socha sv. Petra, Polná
43. Soubor pašijových soch, Jihlava
44. Soubor votivních sloupů, Brtnice
45. Symbolický hrob Anežky Hružové, Polná
46. Věžeňský dvůr, Třešť

Kulturní zajímavosti a unikáty

1. Cesta - úvoz Klešter, Polná
2. Dům Leopolda Hilsnera, Polná
3. Kristkova Podyjská glyptotéka, Panenská Rozsídka
4. Muzeum a památník pádu meteoritů, Stonařov
5. Sluneční hodiny, Třešť
6. Socha medvěda Brtníka, Brtnice
7. Symbolický hrob Anežky Hružové, Polná
8. Torzo štětované formanské cesty, Čeřínek, Cejle
9. Zoologická zahrada, Jihlava

Zdroj: <http://www.dedictvivysociny.cz/>

Rodáci a osobnosti Jihlavska

Batelov

Mahler Zdeněk, PhDr., dr. h. c., nar. v Batelově 1928
Pedagog, spisovatel, scenárista, publicista a muzikolog.

Nedbal Antonín, 1905 – 1977, děkan církve řím.-kat.

Brtnice

Binko Emanuel, 1854 Žďár nad Sázavou – 1893
Učitel v Jihlavě, Třešti, Brtnici.

Hoffmann Josef Maria, 15. 12. 1870 Brtnice – 7. 5. 1956 Vídeň
Architekt a designér, jehož význam přesáhl hranice střední Evropy.

Hoffmann Alois Karel, 8. 11. 1886 – 22. 1. 1935
V roce 1925 založil tradici kostýmovaného historického morového průvodu, který připomíná rok 1715, kdy Brtnici postihla velká morová epidemie.

Lipart David, ? – 1720
Sochař řezbář, výzdoba mostů.

Pátek Alois Josef, 1850 Třešť – 1927 Kroměříž
Učitel v Třešti, Brtnici, stál u založení první měšťanské školy s českým vyučovacím jazykem na Moravě. Publicista, dílo Jihlavský okres.

Procházka Matěj, 1811 Brtnice – 26. 11. 1889 Brno
Učitel, působil celý život pro národní obrození.

Toufar Alois, 1919 – 1978
Malíř a pedagog.

Dolní Cerekev

Kadlec Jaroslav
Historik.

Pádivý Karel, 10. 9. 1908 – 25. 9. 1965
Hudební skladatel.

Ptáček Antonín, 27. 2. 1865 – 3. 4. 1943
Hudební skladatel.

Prášil František, 3. 10. 1902 – 14. 5. 1981
Hudební skladatel.

Smišovský Blahoslav, * 8. 3. 1931
Hudební skladatel.

Jihlava

Altrichter Anton
4. 2. 1882 Smilov – 30. 5. 1954 Meitzendorf (Německo)
Historik a německý národní pracovník.
Autor četných historických prací o Jihlavě.
Docent na německém vysokém učení technickém v Brně.
Pracoval též na tehdejší AVU v Praze.

Brascha Jacopo Giovanni
Italský architekt a stavitel jezuitských staveb.
Nositel italského baroka.
V letech 1680 – 1689 postavil kostel sv. Ignáce v Jihlavě.

Corazza Artur
Architekt, představitel a nositel vídeňské secese.
Působil především v Liberci, ale i v Jihlavě.
V Jihlavě působil na začátku 20. století, autor mnoha staveb, např. budovy dnešní pošty, budovy české spořitelny, budovy v Jiráskové ul. č. 7, budovy tiskárny ve Srázné ul. č. 17.

Campanus Vodňanský Jan
27. 12. 1572 Vodňany – 13. 12. 1622 Praha
Literát a vědec, básník, pedagog. Uváděn i jinak: Kumpán, Jan.
Doba působení v Jihlavě: do roku 1590.

d'Elvert Christian
11. 4. 1803 Brno – 28. 1. 1896 Brno
Právník, státní úředník, poslanec a historik.
Dlouhá léta vykonával funkci brněnského starosty.
Autor četných děl k historii Moravy.
Napsal např. Dějiny Jihlavy a vydal Leupoldovu kroniku.

Dusík Jan Ladislav
12. 2. 1760 Čáslav – 20. 3. 1812 Saint Germainen – Layte
Hudební skladatel a virtuóz. Roku 1770 byl vokalistou u Jihlavských minoritů.
V letech 1772 – 1773 studoval na jihlavském gymnáziu.

Faltis Vincenc František
25. 6. 1856 Jihlava – 6. 5. 1951 Tampa (USA)

Vynikající dirigent, kapelník a hudební skladatel.
Působil v Bulharsku, Egyptě, Rusku, USA.

Fritz Leopold, MUDr.

8. 12. 1813 Třešť (Pouště) – 2. 08. 1895 Jihlava

Lékař a politický činitel.

Zasáhl nejen do oblasti lékařství a politiky, ale i kultury a osvětové činnosti.

Čestný občan města Jihlavy.

Fürnberg Louis

24. 5. 1909 Jihlava – 23. 6. 1957 Výmar (NSR).

Spisovatel, básník, dramatik, novinář, publicista, překladatel a diplomat. Pseudonym: Nuncius.

Židovského původu, jako jeden z mála se zachránil útekem z koncentračního tábora, po válce žil v Německu. V padesátých letech ministrem kultury NDR.

Místa působení: Praha, Berlín.

Jan z Gelnhausenu

Královský městský notář, vynikající právník.

V Jihlavě v letech 1397 – 1404, autor pozoruhodných právních rukopisů (tzv. Gelnhausenův kodex).

Haloun Gustav

12. 1. 1898 Brtnice – 24. 12. 1951 Cambridge (VB)

Přední evropský sinolog (znalec čínské problematiky).

Působil na univerzitách v Halle, Göttingenu a Cambridge.

Hamerník Josef

18. 8. 1810 Pacov – 22. 5. 1887 Praha

Univerzitní profesor, lékař, autor četných medicínských prací.

V letech 1826 – 1829 studoval na jihlavském gymnáziu.

Haupt Johannes

17. 10. 1849 Jihlava – 17. 8. 1928 Jihlava

Fotograf Jihlavy, radní, kustod jihlavského muzea.

Zakladatel jihlavského havířského průvodu.

Borovský Karel Havlíček

31. 10. 1821 Borová – 29. 7. 1856 Praha

Novinář, kritik, politik a spisovatel.

V letech 1830 – 1831 žákem Jihlavské hlavní školy v Brněnské ulici.

Bydlel v bývalém Ditrichštejnském paláci, což je místo dnešní spořitelny – na rohu ulice Křížové a Masarykova náměstí.

Hoffmann František, PhDr.

23. 2. 1920 Litomyšl

Přední český historik, vlastivědný pracovník, archivář, redaktor.

Autor základních prací o historii Jihlavy.

V Jihlavě působil v letech 1951 – 1970 jako ředitel Okresního archivu.

Čestný občan města Jihlavy.

Holub Norbert, MUDr.

7. 4. 1966 Jihlava.

Lékař, spisovatel, básník. Oblast tvorby: literatura. Místo působení: Jihlava.

Jan Hynek z Velenova

Kolem 1550 Pacov – 28. 10. 1623 Jihlava

Humanista a právník. Od r. 1586 ve funkci českého písaře v Jihlavě.

V r. 1619 členem Moravského direktoria za Stavovského povstání.

Chitussi Antonín

1. 12. 1847 Ronov nad Doubravou – 1. 5. 1891 Praha

Malíř, především krajinář. Četné náměty čerpá z Jihlavska a Jihlavy samotné (U staré plovárny, Věž jakubského kostela).

Jobster Jakob Josef

1627 Pfalz – 12. 7. 1695 Jihlava

Doktor medicíny a jihlavský fyzik.

Autor četných medicínských spisů, kterými předběhl svou dobu (především v oblasti hygieny a vodoléčby).

Kosmák Václav

5. 9. 1843 Martínkov (u Moravských Budějovic) – 15. 3. 1898 Prosiměřice.

Kněz a spisovatel.

Studoval na jihlavském gymnáziu v letech 1853 – 1862.

Ve svém díle čerpá často z jihlavského prostředí.

Kovanda Matyáš

17. 2. 1700 Dnespeky n. Sázavou – 13. 12. 1767 Uherské Hradiště

Malíř a sochař. V letech 1741 – 1744 pobývá v Jihlavě a tvoří pro jezuitský řád (například vyzdobil dům v ulici Palackého 5).

Kovanda Václav

10. 7. 1719 Praha – 28. 3. 1788 Jihlava

Sochař a řezbář. V Jihlavě působil od r. 1746.

Díla: oltář v kostele sv. Jakuba, socha na průčelí minoritského kostela a hlavní oltář minoritského kostela.

Kübec von Kübau Karl Friedrich

25. 10. 1780 Jihlava (v domě u Mincovny 2) – 11. 9. 1855 Habersdorf u Vídně.

Významný rakouský politik a národohospodář.

Zasloužil se hlavně o rozvoj železnic a telegrafu v Rakouské monarchii.

Krafft-Steiner Barbara

1. 4. 1764 Jihlava – 28. 9. 1825 Bamberg

Malířka žánrových námětů, kostelních obrazů, ale hlavně portrétů a podobizen členů Akademie ve Vídni. Dcera a žačka jihlavského malíře Jana Nepomuka Steinera, provdaná za vídeňského lékárníka Josefa Kraffta. Mimo Vídeň a Salzburg působila v Praze (1798 – 1801) a v Bambergu (1822 – 1825). V roce 1803 namalovala skupinovou podobiznu velkoobchodníka Antona von Marxe s rodinou. V Praze namalovala např. oltářní obrazy pro Emauzský klášter, oltářní obraz sv. Gottharda pro kostel v Bubenči (1801), obrazy pro letohrádek v Královské oboře (Stromovce). V roce 1819 namalovala portrét Wolfganga Amadea Mozarta.

Krum Gustav

23. 05. 1924 Jihlava – 21. 03. 2011 Jihlava

Výtvarník, ilustrátor. Na objednávku města Jihlavy vytvořil cyklus 25 barevných listů z historie města. Originály těchto obrazů jsou vystaveny v Prezidentském salonku na jihlavské radnici, reprodukce těchto obrazů tvoří expozici Z historie Jihlavy na Bráně Matky Boží.

Místo působení: Praha.

Čestný občan města Jihlavy.

Křesadlo Karel

18. 12. 1944 Slaný

Historik a archivář. Dlouholetý ředitel Jihlavského archivu.

Autor četných historických a populárně historických prací.

Latscher von Lauendorf Julius

1846 Jihlava – 1909 Vídeň

Baron, velící generál devátého armádního sboru a později polní zbrojmistr ministerstva zemské obrany.

Laghi Antonio

Působil v Jihlavě na konci 17. století, po r. 1690.

Autor sochy zvané Immaculata (Panna Marie Neposkvrněná), nyní umístěna v prostorech jihlavské radnice.

Leupold z Löwenthalu Martin

11. 11. 1556 Jihlava – 24. 2. 1624 Jihlava.

Městský písař a tvůrce nejznámější jihlavské kroniky.

Za aktivní účast v protihabsburském povstání byl odsouzen k smrti, později omilostněn, zemřel na mor.

Mahler Gustav

7. 7. 1860 Kaliště u Humpolce – 18. 5. 1911 Vídeň

Světový hudební skladatel a dirigent.

1860 – 1875 žil v Jihlavě, v domě Znojemská 4 a 6. V Jihlavě v r. 1878 maturoval.

Jeho hudba je ovlivněná jihlavským prostředím a atmosférou.

Marzi Johann Heinrich

15. 8. 1722 Jihlava – 4. 1. 1801 Jihlava

Mědirytec a historik. Nazýván Otcem jihlavské historiografie.

Jako úředník Městského magistrátu v Jihlavě uspořádal městský archiv, který využil pro své historické práce.

Mylius Johannes

1557 Jihlava – 1629

Učitel, pedagog, rektor, básník, prozaik.

Uváděn i jinak: Mylius, Jan – Elbingen.

Místa působení: Velké Meziříčí, Levoča, Kežmarok, Elbing.

Noe Heinrich

18. 6. 1835 Jihlava – 29. 12. 1914

Profesor, zakladatel moderního italského těsnopisu.

V r. 1896 zastává funkci vládního rady. Místo působení: Zadar.

Nosecký Václav Jindřich

Kolem r. 1650 Poděbrady – 1732 Jihlava

Barokní malíř, autor řady obrazů a fresek, v Praze, Jihlavě a jinde. V Jihlavě žil od r. 1705.

Nejnámějším dílem je fresková výzdoba Mariánské kaple u sv. Jakuba.

Oswald Kašpar

25. 2. 1729 – 23. 10. 1781 Vácov v Uhrách

Významný architekt a stavitel, je mu přičteno 19 kostelů v Čechách, na Moravě a v Uhrách, včetně biskupské rezidence ve Vácově.

Místo působení: Vácov.

Panholzer Rudolf

1874 Jihlava – 1. 12. 1928 Vídeň

Akademický malíř a sochař, absolvent Vídeňské akademie.

Autor studny Mládí v Schönbrunnu ve Vídni.

Pátek Alois Václav

17. 5. 1880 Třešť – 19. 9. 1927 Kroměříž

Učitel a historik. Studoval na jihlavském gymnáziu.

Autor Jihlavského okresu v Moravské vlastivědě.

Petrides Josef

1. 1. 1893 Jihlava – 3. 8. 1962 Vídeň

Středoškolský profesor Jihlavského gymnázia.

Autor četných historických prací o Jihlavě a jejím okolí.

Pospíšil Jára

26. 1. 1905 Jihlava – 11. 2. 1979 Praha

Významný český operetní tenorista židovského původu.

Působil v Olomouci a v Praze, za 2. světové války deportován do koncentračního tábora.

Po válce působil v hudebním divadle Karlín, po r. 1968 byl perzekuován a nezaslouženě upadl v zapomenutí.

Prchal Jan Václav

17. 8. 1744 Kroměříž – 16. 10. 1811 Jihlava

Sochař a řezbář. Autor soch na Kalvárii, obou kašen na náměstí a soch v zahradním traktu jihlavské radnice.

Prokop August

15. 7. 1838 Jihlava – 18. 8. 1915 Gries (Gries bei Baden, Tyrolsko)

Architekt, uměleckoprůmyslový výtvarník, stavitel, profesor vídeňské techniky, autor projektů mnoha velkých staveb.

Autor velikého díla o Historii umění na Moravě.

Podle jeho návrhu byla uskutečněna přestavba Pernštejna.

Místa působení: Brno, brněnská technika, UPM Brno a Vídeň.

Ruby Franz

1840 Opava – 18. 5. 1897 Vídeň

Historik, dramatik a spisovatel. Profesor na jihlavské reálce.

Autor základní práce o jihlavských řemeslech.

Sedláček August

28. 8. 1843 Mladá Vožice – 14. 1. 1926 Písek

Přední český historik, heraldik a genealog.

Autor základních děl těchto oborů.

V letech 1855 – 1859 studoval na jihlavském gymnáziu.

Schwab Emanuel

23. 6. 1874 Kunštát – 22. 11. 1945 Jihlava

Právník, historik, archivář.

Ministerský rada ve Vídni, kde působil ve Státním archivu.

Od r. 1923 žil v Jihlavě.

Významné jsou jeho práce o jihlavských památkách a dějinách.

Smetana Bedřich

1824 Litomyšl – 12. 5. 1884 Praha

Zakladatel české vážné hudby.

V letech 1835 – 1836 studoval neúspěšně na jihlavském gymnáziu.

8. 6. 1924 odhalena pamětní deska na domě Smetanova 2, kde bydlel v době svých středoškolských studií u krejčího Svobody.

Sommer Ernst

29. 10. 1888 Jihlava – 20. 9. 1955 Londýn

Židovský spisovatel, občanským povoláním právník.

Po studiích ve Vídni se usadil v Karlových Varech.

Svým dílem bojoval proti nacismu.

Od r. 1938 žil v emigraci v Londýně.

Jeho historické romány se blíží literatuře faktu. (Příklady z díla: Templáři, Poselství z Granady, Vzpou-
ra svatých, Villon – obraz doby a člověka).

Speratus Pavel

13. 12. 1484 Rötlen (Německo) – 12. 8. 1551 Kwitzin (Polsko)

Německý náboženský reformátor.

V letech 1522 – 1523 působil v Jihlavě, kde urychlil reformační převrat.

Stamic Jan Václav

19. 6. 1717 Německý Brod – 27. 3. 1757 Mannheim

Hudební skladatel a houslový virtuóz.

Zakladatel Mannheimské hudební skladatelské školy.

V letech 1728 – 1734 studoval na jihlavském gymnáziu.

Strobach Augustin

12. 3. 1646 Jihlava – 27. 8. 1684 Mariánské ostrovy

Jihlavský jezuita – misionář. Působil v Mexiku a pak na Mariánských ostrovech, kde zemřel mučednic-
kou smrtí. V r. 1702 jeho ostatky převezeny do Jihlavy. Je pokládán za mučedníka.

Šlezinger Jaroslav

29. 4. 1911 Jemnice – 2. 7. 1955 Vykmánov u Karlových Varů

Sochař, absolvent pražské AVU. V Jihlavě autorem sousoší Zaváté šlépěje umístěné na Ústředním
hřbitově, je také autorem sochy Tomáše G. Masaryka (byla zničena r. 1960, socha byla umístěna
před budovou gymnázia). V r. 1950 odsouzen komunisty, zemřel v Jáchymovských dolech.

Steiner Johann Nepomuk

19. 3. 1725 Jihlava – 20. 11. 1793 Vídeň

Dvorní malíř a portrétista Marie Terezie a malíř kostelních obrazů.

Tvůrce hlavního oltáře kostela sv. Jakuba Většího. Místo působení: Vídeň.

Štursa Jan

15. 6. 1880 Nové Město na Moravě – 2. 6. 1925 Praha

Po vyhlášení mobilizace v r. 1914 nastoupil 3. srpna k pěšímu pluku v Jihlavě. Pobýval zde i v r. 1915.

Vznikla tu řada portrétních plastik i reliéfů (v kostele sv. Kříže, pieta).

Tandler Julius

16. 2. 1869 Jihlava – 25. 8. 1936 Moskva

Doktor medicíny, významný anatom a sociální reformátor.

Profesorem vídeňské univerzity a ministr Rakouské republiky.

Autor pokrokových sociálních programů, zván do celého světa.
Působil i v Číně, v bývalém SSSR, kde i zemřel.

Tomaschek von Stratowa Johann Adolf
16. 5. 1822 Jihlava (národnost německá) – 9. 1. 1898 Vídeň
Oblasti působení: literatura a historie.
Právní historik a profesor Vídeňské univerzity.
Autor základních prací o jihlavském horním právu.
Místa působení: Jihlava, Vídeň.

Tomášek Václav Jan
17. 4. 1774 Skuteč – 3. 4. 1850 Praha
Hudební skladatel a klavírní virtuóz.
Od r. 1787 vokalista u jihlavského řádu minoritů a studentem zdejšího gymnázia.

Vašek Antonín
11. 11. 1829 Háj u Opavy – 13. 12. 1880 Brno
Otec Petra Bezruče. V letech 1858 – 1859 profesorem na jihlavském gymnáziu.
Proslul při bojích o Rukopisy.

Zahradník Isidor Theodor
25. 6. 1864 Hostačov – 19. 2. 1926 Vídeň
Teolog, filosof, spisovatel a politik.
V letech 1890 – 1899 knězem v Jihlavě.
Za první republiky byl v 1. československé vládě ministrem železnic (1918 – 1919).

Kamenice

Kába Arnošt, MUDr., 1874 – 1962
Lékař - lidumil, loutkoherec.

Kolda Jan, Akademik, 1895 – 1958
Vědec, akademik.

Kramář (Krommer) František Vincenc, 1759 – 1831
Houslista, kapelník, skladatel a pedagog.

Kratochvíl Augustin, Msgre., 1865 – 1946
Farář, redaktor Vlastivědy moravské.

Kyselková, rozená Klimešová, Františka 1865 – ?
Sběratelka lidových písní.

Zalabová Antonie, 1820 – 1894
Operní pěvkyně.

Polná

Hrabal Bohumil, 1914 – 1997

V Polné strávil s rodiči část svého dětství, český spisovatel.

Klusáček Karel Ludvík, 1865 – 1929

Akademický malíř a ilustrátor, rodák z Polné.

Němcová Božena, 1820 – 1862

Spisovatelka, žila v Polné v letech 1840 – 1842.

Pittner Antonín, 1814 – 1897

Nejvýznamnější polenská osobnost 19. stol., český vlastenec, starosta města, kronikář.

Pittnerová Vlasta, 1858 – 1926

Spisovatelka, básnířka, redaktorka a překladatelka, rodačka z Polné.

Rérych Břetislav, 1872 – 1936

Zakladatel polenského muzea.

Vítek Gustav, 1886 – 1943

Zakladatel Husovy knihovny v Polné.

Stonařov

Seyss-Inquart Arthur, 1892 – 1946

Válečný zločinec, odsouzen v Norimberku.

Třešť

Fritz Leopold, MUDr., 1813 – 1895

Lékař, zakladatel českých spolků v Jihlavě, botanik, archeolog.

Häckel František 1937 – 2011

Památkář, restaurátor, soudní znalec v oboru sochařství.

John Jiří 1923 – 1972

Malíř, grafik, ilustrátor.

Kafka Franz 1883 – 1924

Spisovatel, trávil v Třešti prázdniny v letech 1900 – 1907.

Kosa Emil, 1851 – 1919

Malíř.

Krechler Jaroslav 1908 – 1982

Sochař a řezbář.

Liška Josef 1888 – 1973

Všeuměl, tvůrce betlémových figurek, malíř, hudebník, učitel.

Löwy Siegfried, MUDr., 1967 – 1942

Lékař.

Partlic Šimon ze Špicberka, 1590 – 1650

Matematik, lékař, hvězdář.

Richter František, MUDr., 1870 – 1951

Lékař, starosta města, starosta Sokola.

Schumpeter Josef Alois, 1883 – 1950

Autor díla Podstata a hlavní obsah teoretické mezinárodní ekonomie.

Šimánek Otto, 1925 – 1992

Filmový a divadelní herec.

Švec Josef Jiří, 1883 – 1918

Učitel, vlastenec, propagátor Sokola.

Větrný Jeníkov

Hrubý Josef, 1906 – 1988

Významný projektant a stavitel, (restaurace Praha – Expo 58), malíř, grafik.

Zdroj: internetové stránky měst a obcí

Stopy slavných osobností

1. Deska pamětní – Josef Jiří Švec, Čenkov
2. Deska pamětní – Karel Havlíček Borovský, Batelov
3. Dům Gustava Mahlera, Jihlava
4. Dům rodný Josefa Hoffmanna, Brtnice
5. Hrobka rodiny Schumpeter a Killian, Třešť
6. Kámen Žižkův, Horní Dubenky
7. Muzeum, Třešť – Josef Alois Schumpeter, ekonom
8. Náhrobky rodičů Josefa Hoffmanna, Brtnice
9. Pivovar měšťanský, Polná – Bohumil Hrabal, spisovatel
11. Sklárna Janštejn, Horní Dubenky – Zdeňka Braunerová, výtvarnice

Zdroj: <http://www.dedictivivysociny.cz/>

Přírodní atraktivita Jihlavska

NATURA 2000

1. Jankovský potok

Přirozeně meandrující tok Jankovského potoka na Pelhřimovsku s přilehlými vlhkými, mokřadními a rašelinnými loukami s výskytem chráněných druhů rostlin a živočichů. Do soustavy evropských chráněných území sítě Natura 2000 bylo území zařazeno vzhledem ke stálému výskytu vydry říční (*Lutra lutra*). Značnou část lokality tvoří stejnojmenná Národní přírodní památka.

Region: Humpolecko a Pacovsko, Jihlavsko, Pelhřimovsko
Okres: Jihlava, Pelhřimov
Obec: Dudín, Jankov, Mladé Bříšně, Mysletín, Nový Rychnov, Opatov, Staré Bříšně, Velký Rybník, Vyskytná, Zachotín
Předmět ochrany: Významná lokalita výskytu vydry říční.
Datum vyhlášení: 22. 12. 2004
Rozloha: 128.2712 ha

2. Lužný rybník

Obec: Jihlava, Vyskytná nad Jihlavou
Předmět ochrany: Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu Magnopotamion nebo Hydrocharition a Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně.
Rozloha: 15.00 ha

3. Na Oklice

Obec: Na Oklice
Hojkov, Milíčov
Předmět ochrany: Bohaté smilkové louky, přechodová rašeliniště a trasoviště, evropská suchá vřesoviště, lokalita srpnatky fermežové (*Drepanocladus vernicosus*).
Datum vyhlášení: 22. 12. 2004
Rozloha: 55.7088 ha

4. Rybníky V Pouštích

Obec: Otín, Třešť
Předmět ochrany: Oligotrofní až mezotrofní stojaté vody nížinného až subalpínského stupně kontinentální a alpínské oblasti a horských poloh a jiných oblastí, s vegetací tříd Littorelletea uniflorae nebo Isoëto-Nanojuncetea, přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu Magnopotamion nebo Hydrocharition, kuňka ohnivá (*Bombina bombina*), puchýřka útlá (*Colenathus subtilis*).
Datum vyhlášení: 22. 12. 2004
Datum převyhlášení: 26. 10. 2009
Rozloha: 25,7970 ha

5. Rychtářský rybník

Obec: Arnolec
Předmět ochrany: Oligotrofní až mezotrofní stojaté vody nížinného až subalpínského stupně kontinentální a alpínské oblasti a horských poloh a jiných oblastí, s vegetací tříd *Littorelletea uniflorae* nebo *Isoëto-Nanojuncetea*, puchýřka útlá (*Coleanthus subtilis*).
Datum vyhlášení: 22. 12. 2004
Datum převyhlášení: 26. 10. 2009
Rozloha: 5,9954 ha

6. Šimanovské rašeliniště

Obec: Šimanov
Předmět ochrany: Srpnatka fermežová (*Drepanocladus vernicosus*).
Datum vyhlášení: 22. 12. 2004
Rozloha: 3,9677 ha

7. Šlapanka a Zlatý potok

Region: Havlíčkobrodsko, Jihlavsko
Okres: Havlíčkův Brod, Jihlava
Obec: Bartoušov, Dobronín, Havlíčkův Brod, Jihlava, Kamenná, Polná, Střítež, Šlapanov, Věžnice, Vysoká
Předmět ochrany: Vydra říční (*Lutra lutra*).
Datum vyhlášení: 22. 12. 2004
Rozloha: 245,3877 ha

8. V Lisovech

Region: Jihlavsko, Pelhřimovsko
Okres: Jihlava, Pelhřimov
Obec: Jihlávka, Počátky
Předmět ochrany: Druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech (a v kontinentální Evropě v podhorských oblastech), přechodová rašeliniště a třasoviště, srpnatka fermežová (*Drepanocladus vernicosus*).
Datum vyhlášení: 22. 12. 2004
Rozloha: 27,5277 ha

9. Velký Špičák

Obec: Třešť, Vílanec
Předmět ochrany: Bučiny asociace *Asperulo-Fagetum*, Lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklích, dvouhrotec zelený (*Dicranum viride*).
Datum vyhlášení: 22. 12. 2004
Datum převyhlášení: 26. 10. 2009
Rozloha: 168,8447 ha

10. Vysoký kámen u Smrčné

Obec:	Jihlava, Smrčná
Předmět ochrany:	Bučiny asociace Asperulo-Fagetum.
Datum vyhlášení:	22. 12. 2004
Rozloha:	242,0996 ha

11. Zaječí skok

Obec:	Jihlava, Vyskytná nad Jihlavou
Předmět ochrany:	Lokalita dvouhrotce zeleného (<i>Dicranum viride</i>).
Datum vyhlášení:	26. 10. 2009
Rozloha:	2,4765 ha

Přírodní park

1. Čeřínek

Značná část skupiny Čeříнку v západní části okresu Jihlava s převážně lesními porosty a se zajímavými geologickými útvary.

Obec:	Boršov, Cejle, Dolní Cerekev, Hojkov, Mirošov, Rohozná
Předmět ochrany:	Zachování krajinných hodnot za účelem poučení, zotavení a aktivního odpočinku občanů.
Datum vyhlášení:	21. 12. 1985
Rozloha:	2313,05 ha

Národní přírodní památka

1. Hojkovské rašeliniště

Rašeliniště s podmáčeným lesíkem při okraji lesa s výskytem řady chráněných a ohrožených druhů rostlin. Lokalita je důležitým refugiem živočichů vázaných na vodní, rašeliništní a mokřadní biotopy. V území se nalézá rozsáhlý porost kriticky ohrožené třtiny nachové (*Calamagrostis purpurea*). Lokalita je významným krajinným prvkem a je součástí Přírodního parku Čeřínek.

Obec:	Hojkov
Předmět ochrany:	Zbytek rašeliniště s typickou květenou.
Datum vyhlášení:	8. 7. 1982
Datum převyhlášení:	3. 2. 2010
Rozloha:	4.91 ha

Národní přírodní rezervace

1. Velký Špičák

Rozsáhlé listnaté a smíšené lesní porosty jedlových bučin a javořin na výrazném hřbetu s vrcholy Špičák (733,5 m n. m.) a Velké Javoří (679 m n. m.) nedaleko Třeště na Jihlavsku. Rezervace hostí řadu vzácných a ohrožených druhů rostlin, hub i živočichů.

Obec:	Třešť
Předmět ochrany:	Přirozený bukový

Datum vyhlášení:
Datum převyhlášení:
Rozloha:

porost
7. 11. 1964
3. 2. 2010
45.85 ha

Přírodní památky

1. Bukovské rybníčky, Třešť
2. Čertův hrádek, Rohozná
3. Jersínská stráž, Jersín
4. Ještěnice, Horní Dubenky
5. Jezdovické rašeliniště, Jezdovice
6. Na skalce, Hojkov
7. Pahorek u Vržanova, Kamenice
8. Pod Mešnicí, Hojkov
9. Prosenka, Kamenice
10. Přední skála, Cejle
11. Urbánkův palouk, Kněžice

Přírodní rezervace

1. Chvojnov, Milíčov
2. Na Oklice, Milíčov
3. Na podlesích, Hrutov
4. Rašeliniště Kaliště, Jihlava
5. Rašeliniště Loučky, Vílanec
6. Rybník Březina, Dudín
7. Šimanovské rašeliniště, Šimanov
8. U potoků, Švábov
9. U Římské studánky, Kněžice
10. U Trojáku, Kněžice
11. Údolí Brtnice, Brtnice
12. V Klučí, Vílanec
13. V Lisovech, Jihlava

Památné stromy

1. Alej k Mirošovu, Mirošov
2. Batelovská lípa, Batelov
3. Borovice lesní, Ždírec
4. Borovice u Polné
5. Buk na vrchu Rudný, Jihlava
6. Buk nad myslivnou, Třešť
7. Buk u obce Jezdovice
8. Buk v Jihlavě

9. Buky Bedřicha Smetany, Jihlava
10. Douglaska tisolistá u samoty Pouště, Třešť
11. Douglasky u myslivny, Třešť
12. Dub letní u Henčova, Jihlava
13. Dub u Domu zdraví, Jihlava
14. Dub v Hrbově
15. Dubová alej v Třešti
16. Dubové stromořadí nad obcí Jezdovice
17. Dubové stromořadí u rybníka Radkovec, Třešť
18. Dubové stromořadí u Třeště
19. Dubové stromořadí u Jezdovic
20. Duby letní v Ústí
21. Duby u mlýna v Třeštici
22. Dušejovská lípa, Dušejov
23. Hrušeň v obci Příseka
24. Hruška u mlýna v Třeštici
25. Javor klen v Rančířově
26. Javor u kapličky v Jezdovicích
27. Javor u mlýna v Třeštici
28. Javor v Jihlávce
29. Javor v Popicích
30. Jedle u Bílé cesty, Otín
31. Jedle u Lovětínského rybníka, Třešť
32. Lípa U kapličky, Třešť
33. Lípa na zahradě u domu čp. 47, Jezdovice
34. Lípa pod Katovou horou, Brtnice
35. Lípa u Ovčačky, Třešť
36. Lípa u křížku, Třešť
37. Lípa u obce Rybné
38. Lípa u Tomášků ve Zborné
39. Lípa v Bukové, Třešť
40. Lípa v obci Jamné
41. Lípa v obci Plandry
42. Lípa v Záborné
43. Lípa ve Vilémovských Chaloupkách
44. Lípa velkolistá v Horních Hutích
45. Lipová alej ke kapli sv. Jana Nepomuckého, Plandry
46. Lipové stromořadí u Modety, Jihlava
47. Lípy na návsi ve Vržanově, Kamenice
48. Lípy nad Rančířovem
49. Lípy u Agrozetu, Třešť
50. Lípy u křížku, Kostelec
51. Lípy u Rounku I, Vyskytná nad Jihlavou
52. Lípy u Rounku II, Vyskytná nad Jihlavou
53. Lípy v Hojkově

54. Lípy v Jamném
55. Milíčovská lípa
56. Salavická lípa, Třešť
57. Skupina stromů u Stonařova
58. Smrk na rozcestí k Otovu Dvoru, Třešť
59. Smrk na Šumperku, Třešť
60. Smrk u rybníka k Otovu Dvoru, Třešť
61. Stromořadí na Křížové cestě, Třešť
62. Stromořadí v Bedřichově, Jihlava
63. Švecova hruška u Čenkova, Třešť
64. Topoly černé u Hodic
65. Zbinožské lípy, Zbinohy

Přírodní zajímavosti a unikáty

1. **Kosov u Jihlavy**
Melanokratické syenity jihlavského masivu.
2. **Rančířov u Jihlavy**
Sillimanit-biotitové ruly moldanubika.
3. **Stonařovský meteorit**
Celosvětově raritní jak svým složením, tak i okolnostmi pádu a stupněm prozkoumanosti.

Zdroj: <http://www.dedictvivysociny.cz/>

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie ve vybraném území

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie ve vybraném území [1]

Tab. 153: Hotel, motel, hotel **** Území SO ORP [2] Jihlava

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2007	11 064	7 649	15 954	9 455	1,4	2,4
2008	15 269	9 333	22 373	11 909	1,5	2,5
2009	10 958	7 358	16 427	10 020	1,5	2,5
2010	11 588	7 708	17 587	10 070	1,5	2,5
2011	12 970	8 077	19 795	10 786	1,5	2,5
2012	12 916	8 394	18 815	11 414	1,4	2,4

Poznámky:

[1] Údaje o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení za rok 2012 ve veřejné databázi nejsou prozatím revidované. K revizi dojde v průběhu května 2014. Revidovaná data jsou již k dispozici v časových řadách http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr

[2] SO ORP - správní obvod obcí s rozšířenou působností

[3] Důvěrný údaj

Zdroj: ČSÚ

Hotel, motel, hotel ****

V ubytování tohoto typu jsou uvedeny sledované údaje o návštěvnosti v období let 2006-2012. V roce 2006 jsou údaje uvedeny jako důvěrné. Počet příjezdů hostů a počet přenocování kulminoval v roce 2008. Od roku 2009 se u počtu příjezdů hostů a počtu přenocování jeví stoupající trend. Průměrný počet přenocování je v rozmezí 1,4 - 1,5 a průměrná doba pobytu 2,4 - 2,5.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie ve vybraném území [1]

Tab. 154: Hotel, motel, hotel *** Území SO ORP [2] Jihlava

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu
2000	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2001	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2002	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2003	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2004	22 680	10 469	35 049	14 880	1,5	2,5
2005	23 375	13 105	46 367	23 838	2,0	3,0
2006	23 421	14 857	41 772	24 767	1,8	2,8
2007	25 668	15 703	42 638	25 676	1,7	2,7
2008	17 251	11 140	29 027	18 300	1,7	2,7
2009	17 428	11 025	28 787	18 050	1,7	2,7
2010	17 662	10 837	30 108	17 763	1,7	2,7
2011	15 601	9 443	25 761	15 094	1,8	2,8
2012	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]

Poznámky:

[1] Údaje o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení za rok 2012 ve veřejné databázi nejsou prozatím revidované. K revizi dojde v průběhu května 2014. Revidovaná data jsou již k dispozici v časových řadách http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr

[2] SO ORP - správní obvod obcí s rozšířenou působností

[3] Důvěrný údaj

Zdroj: ČSÚ

Hotel, motel, hotel ***

V ubytování tohoto typu jsou uvedeny sledované údaje o návštěvnosti v období let 2000-2012. V letech 2000-2003 a v roce 2012 jsou údaje uvedeny jako důvěrné. Počet příjezdů hostů kulminoval v roce 2007 a počet přenocování v roce 2005. Od roku 2007 se trend u počtu příjezdů hostů a počtu přenocování jeví spíše jako klesající. Průměrný počet přenocování je v rozmezí 1,5 - 2,0 a průměrná doba pobytu 2,5 - 3,0.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie ve vybraném území [1]

Tab. 155: Hotel, motel, hotel ** Území SO ORP [2] Jihlava

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu
2000	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2001	6 364	5 343	10 475	8 656	1,6	2,6
2002	6 734	6 299	11 684	10 803	1,7	2,7
2003	7 938	7 298	14 076	13 119	1,8	2,8
2004	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2005	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2006	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2007	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2008	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2009	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2010	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2011	-	-	-	-	-	-
2012	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]

Poznámky:

[1] Údaje o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení za rok 2012 ve veřejné databázi nejsou prozatím revidované. K revizi dojde v průběhu května 2014. Revidovaná data jsou již k dispozici v časových řadách http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr

[2] SO ORP - správní obvod obcí s rozšířenou působností

[3] Důvěrný údaj

Zdroj: ČSÚ

Hotel, motel, hotel **

V ubytování tohoto typu jsou uvedeny sledované údaje o návštěvnosti v období let 2000-2012. V roce 2000 a v letech 2004-2012 jsou údaje uvedeny jako důvěrné. Počet příjezdů hostů a počet přenocování v letech 2001-2003 má stoupající trend. Průměrný počet přenocování je v rozmezí 1,6 - 1,8 a průměrná doba pobytu 2,6 - 2,8, oba ukazatele vykazují též vzrůstající trend.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie ve vybraném území [1]

Tab. 156: Hotel, motel, hotel * Území SO ORP [2] Jihlava

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu
2000	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2001	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2002	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2003	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	.	.
2004	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	.	.
2005	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012

Poznámky:

[1] Údaje o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení za rok 2012 ve veřejné databázi nejsou prozatím revidované. K revizi dojde v průběhu května 2014. Revidovaná data jsou již k dispozici v časových řadách http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr

[2] SO ORP - správní obvod obcí s rozšířenou působností

[3] Důvěrný údaj

Zdroj: ČSÚ

Hotel, motel, hotel *

V ubytování tohoto typu jsou uvedeny sledované údaje o návštěvnosti v období let 2000-2005. Všechny jako důvěrné.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie ve vybraném území [1]

Tab. 157: Penzion Území SO ORP [2] Jihlava

	Počet příjezdů hostů	z toho rezidenti	Počet přenocování	z toho rezidenti	Průměrný počet přenocování	Průměrná doba pobytu
2000	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2001	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2002	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2003	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2004	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2005	5 873	4 039	16 818	11 513	2,9	3,9
2006	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2007	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2008	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2009	9 173	7 909	16 599	14 028	1,8	2,8
2010	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]
2011	4 580	3 874	6 930	5 721	1,8	2,8
2012	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]	i.d. [3]

Poznámky:

[1] Údaje o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení za rok 2012 ve veřejné databázi nejsou prozatím revidované. K revizi dojde v průběhu května 2014. Revidovaná data jsou již k dispozici v časových řadách http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr

[2] SO ORP - správní obvod obcí s rozšířenou působností

[3] Důvěrný údaj

Zdroj: ČSÚ

Penzion

V ubytování tohoto typu jsou uvedeny sledované údaje o návštěvnosti v období let 2000-2012. V roce 2000 a v letech 2004-2012 jsou však údaje uvedeny jako důvěrné.

Konkrétní údaje jsou jen za roky 2005, 2009 a 2011. Počet příjezdů hostů a počet přenocování je výrazně nejvyšší v roce 2009. Průměrný počet přenocování je v rozmezí 1,8 - 2,9 a průměrná doba pobytu 2,8 - 3,9.

Seznam ubytovacích zařízení v SO ORP Jihlava

Tab. 158: Seznam ubytovacích zařízení v SO ORP Jihlava

Název	Adresa	Kategorie	Sezónní provoz	Počet pokojů	Počet míst pro stany a karavany
GRANDHOTEL	Jihlava, Jihlava, Husova 1328	Hotel ****	celoroční provoz	11 až 50	žádné
EUROAGENTUR BUSINESS HOTEL JIHLAVA	Jihlava, Jihlava, Romana Havelky 4899	Hotel ****	celoroční provoz	51 až 100	žádné
Q RANCH	Pavlov, Bezděkov 26	Hotel ****	celoroční provoz	11 až 50	žádné
HOTEL VIVALDI	Rančířov, Rančířov 1	Hotel ****	celoroční provoz	11 až 50	žádné
HOTEL MILENIUM	Jihlava, Jihlava, Komenského 1326	Hotel ***	celoroční provoz	11 až 50	žádné
HOTEL GUSTAV MAHLER	Jihlava, Jihlava, Křížová 112	Hotel ***	celoroční provoz	11 až 50	žádné
VILLA EDEN	Jihlava, Jihlava, 17. listopadu 5259	Hotel ***	celoroční provoz	11 až 50	žádné
HOTEL U ČERNÉ STUDÁNKY	Kozlov, Kozlov 147	Hotel ***	celoroční provoz	11 až 50	žádné
HOTEL TŘI VĚŽIČKY	Střítež, Střítež 11	Hotel ***	celoroční provoz	11 až 50	žádné
ZÁMECKÝ HOTEL TŘEŠŤ	Třešť, Třešť, Dr. Richtra 234	Hotel ***	celoroční provoz	51 až 100	žádné
HOTEL MLÝN	Vílanec, Vílanec 37	Hotel ***	celoroční provoz	11 až 50	žádné
MLÝNHOTEL 2 DEPANDANCE	Vílanec, Vílanec 4	Hotel ***	celoroční provoz	11 až 50	žádné
HOTEL BÝK	Čížov, Čížov 38	Hotel **	celoroční provoz	10 a méně	žádné
MOTOREST PÁVOV	Jihlava, Pávov 104	Hotel **	celoroční provoz	11 až 50	žádné
HOTEL HORAL	Kostelec, Kostelec 100	Hotel *	letní i zimní provoz	11 až 50	žádné
PENZION POD KAPLÍ	Brtnice, Brtnice, nám. Svobody 256	Penzion	letní i zimní provoz	10 a méně	žádné
HOTÝLEK U NÁS	Dlouhá Brtnice, Dlouhá Brtnice 155	Penzion	celoroční provoz	10 a méně	žádné
UBYTOVNA HYBRÁLEC	Hybrálec, Hybrálec 121	Penzion	celoroční provoz	11 až 50	žádné
PENZION U LYŽAŘE	Hybrálec, Hybrálec 37	Penzion	celoroční provoz	11 až 50	žádné
MAHLERŮV PENZION NA HRADBÁCH	Jihlava, Jihlava, Brněnská 19	Penzion	celoroční provoz	11 až 50	žádné

Název	Adresa	Kategorie	Sezónní provoz	Počet pokojů	Počet míst pro stany a karavany
PENZION DENA	Jihlava, Jihlava, Fibichova 28	Penzion	celoroční provoz	10 a méně	žádné
PENZION ATRIUM	Jihlava, Jihlava, Husova 1648	Penzion	celoroční provoz	11 až 50	žádné
PENZION U SV.JAKUBA	Jihlava, Jihlava, Jakubské náměstí 103	Penzion	celoroční provoz	11 až 50	žádné
PENZION JOŠTOVKA	Jihlava, Jihlava, Joštova 37	Penzion	celoroční provoz	10 a méně	žádné
PENZION WILLA	Jihlava, Jihlava, Masarykovo náměstí 95	Penzion	celoroční provoz	10 a méně	žádné
PENSION OÁSA	Jihlava, Jihlava, třída Legionářů 1467	Penzion	celoroční provoz	11 až 50	žádné
PENZION KRONO	Jihlava, Pávov 124	Penzion	celoroční provoz	11 až 50	žádné
PENZION DYJE	Panenská Rozsídka, Panenská Rozsídka 41	Penzion	celoroční provoz	10 a méně	žádné
ZÁMECKÝ RESTAURANT	Polná, Polná, Zámek 485	Penzion	celoroční provoz	10 a méně	žádné
PENZION SVĚT	Třešť, Třešť, nám. T. G. Masaryka 103	Penzion	celoroční provoz	10 a méně	žádné
PENSION U RŮŽIČKŮ	Třešť, Třešť, U Váhy 471	Penzion	celoroční provoz	10 a méně	žádné
PENZION ZBILIDY	Zbilidy, Zbilidy 90	Penzion	celoroční provoz	10 a méně	žádné
AUTOCAMPING PÁVOV	Jihlava, Pávov 90	Kemp	letní provoz	11 až 50	51 až 100
TURISTICKÁ UBYTOVNA	Brtnice, Brtnice, U Pivovaru 762	Turistická ubytovna	letní provoz	11 až 50	žádné
TURISTICKÁ ZÁKLADNA HÁJENKA ČERNÉ LESY	Brtnice, Brtnice 29	Turistická ubytovna	celoroční provoz	11 až 50	žádné
CHATA OKROUHLÍK	Čížov, Čížov 90	Turistická ubytovna	celoroční provoz	10 a méně	žádné
UBYTOVNA VE VILE II	Jihlava, Jihlava, Havlíčkova 2408	Turistická ubytovna	celoroční provoz	11 až 50	žádné
UBYTOVNA VE VILE I	Jihlava, Jihlava, Mlýnská 430	Turistická ubytovna	celoroční provoz	11 až 50	žádné
UBYTOVNA PROFIN	Jihlava, Jihlava, Pávovská 3118	Turistická ubytovna	celoroční provoz	10 a méně	žádné
UBYTOVNA SK JIHLAVA	Jihlava, Jihlava, Plukovníka Švece 4012	Turistická ubytovna	celoroční provoz	11 až 50	žádné
VOJENSKÉ UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ JIHLAVA	Jihlava, Jihlava, Zborovská 5276	Turistická ubytovna	celoroční provoz	11 až 50	žádné
UBYTOVNA U PUMPY	Jihlava, Jihlava, Znojemská 4320	Turistická ubytovna	celoroční provoz	11 až 50	žádné
UBYTOVNA KLIMEŠ	Jihlava, Jihlava, Znojemská 80	Turistická ubytovna	celoroční provoz	11 až 50	žádné

Název	Adresa	Kategorie	Sezónní provoz	Počet pokojů	Počet míst pro stany a karavany
DRUŽSTEVNÍ IZBA	Bítovčice, Bítovčice 126	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	10 a méně	žádné
ČEŘÍNEK REKREAČNÍ STŘEDISKO	Cejle, Hutě 65	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	11 až 50	žádné
UBYTOVNA U ZIMNÍHO STADIONU	Jihlava, Jihlava, Jiráskova 4458	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	10 a méně	žádné
DOMOV MLÁDEŽE	Jihlava, Jihlava, Karoliny Světlé 4428	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	101 a více	žádné
DOMOV MLÁDEŽE	Jihlava, Jihlava, Křížová 118	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	11 až 50	žádné
PENZION ATLET	Jihlava, Jihlava, Mlýnská 421	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	11 až 50	žádné
KOLEJE VYSOKÉ ŠKOLY POLYTECHNICKÉ	Jihlava, Jihlava, třída Legionářů 1470	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	10 a méně	žádné
VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ - UBYTOVÁNÍ	Jihlava, Sasov, Brtnická 1721	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	10 a méně	žádné
STŘEDISKO CHALOUPKY	Kněžice, Kněžice 109	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	11 až 50	11 až 50
ŠKOLICÍ A UBYTOVACÍ CENTRUM ERUDITO	Luka nad Jihlavou, Luka nad Jihlavou, Nová 19	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	11 až 50	žádné
DOMOV MLÁDEŽE SOŠ A SOU TŘEŠŤ	Třešť, Třešť, K Valše 1251	Ostatní zařízení jinde nespecifikovaná	celoroční provoz	101 a více	žádné

Zdroj: ČSÚ

V tabulce je uveden seznam ubytovacích zařízení všech kategorií na Jihlavsku aktualizovaný ke dni 2. 4. 2014. Zahrnuje přehled hotelů všech kategorií (Hotel, motel, hotel****, Hotel, motel, hotel***, Hotel, motel, hotel**, Hotel, motel, hotel*), penzionů, kempů, turistických ubytoven a rekreačních zařízení. Jsou zde uvedena i ostatní zařízení jinde nespecifikovaná, jako například vysokoškolské koleje, domovy mládeže, školicí a ubytovací centra.

8. Závěr, kontakty

V rámci „**Strategie území správního obvodu ORP Jihlava v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství, aglomerace a servis samosprávám**“ bylo zpracováno 5 analýz, které pokrývají 3 základní témata – tedy problematiku školství, sociálních služeb a odpadového hospodářství v ORP Jihlava. Další dvě témata se týkají oblasti volitelného tématu, které bylo zvoleno na 1. setkání starostů ORP Jihlava a jedná se o servis samosprávám. Posledním zpracovaným tématem je téma aglomerační, které pokrývá problematiku cestovního ruchu na Jihlavsku. Každé téma bylo zpracováno z pohledu analytické roviny, která primárně vycházela ze statistických údajů, kontaktu s představiteli obcí a místní znalostí území. Dále bylo téma blíže rozpracováno z pohledu návrhu, každé téma tedy obsahuje návrhovou část, která pracuje s příležitostmi pro další rozvoj, definuje problémové okruhy a z nich vycházející cíle.

V oblasti školství a předškolního vzdělávání v analytické části nejdříve došlo k vymezení a zdůvodnění problému včetně vymezení základní legislativy. Byl definován počet mateřských a základních škol, byl sledován vývoj školství v oblasti ORP Jihlava od roku 2005. Byl zmapován přehled pracovníků ve školství a počet žáků. V oblasti financování byly porovnány provozní a přímé výdaje a byly sledovány investiční potřeby obcí. V návrhové části byly vytipovány nejdůležitější problémové okruhy, které byly dále rozpracovány do konkrétních cílů, ty se týkají primárně nedostatečné kapacity v jeslích, nutnosti oprav a rekonstrukce budov MŠ a potřeby projektové a metodické pomoci pro ZŠ se zohledněnými možnostmi meziobecní spolupráce.

V problematice odpadového hospodářství jsou pro obce aktuální změny, které přijdou v roce 2015. Je zdůrazněno, že problematika odpadového hospodářství je záležitostí plošnou, která se dotýká celého procesu sběru a nakládání s odpady. Řešení situace v ORP Jihlava, kde dominují malé obce, se právě jako jedna z možností nabízí cesta meziobecní spolupráce. V této oblasti byly reálně zhodnoceny možnosti spolupráce obcí, které odráží názory a míru rozvoje jednotlivých obcí a v návaznosti na tyto poznatky byly zformulovány cíle a indikátory. V oblasti odpadového hospodářství je tedy nezbytné zahájit nové a udržet stávající vzájemné diskuze a vytvořit z nich určitou informační a komunikační platformu, např. ve formě, již jednou zmiňovaných pravidelných setkávání, spojených s prezentací nejdůležitějších změn, požadavků a povinností.

Z pohledu sociálních služeb existuje v ORP Jihlava ucelená síť poskytující sociální služby, avšak jejich rozmístění je nerovnoměrné a jejich většina se nachází ve městě Jihlava. Sledována byla také kapacita zařízení se sociálními službami a forma poskytování těchto služeb. Problematická se jeví kapacita u domovů pro seniory a u domovů se zvláštním režimem, a to primárně z pohledu dalšího demografického vývoje. V analytické části byla také sledována problematika nízkoprahových denních center nebo koncepce sociálního bydlení. Návrhová část plynule navazuje na výstupy analýz, které rozpracovává do konkrétních cílů, vycházejících z podmínek v území a z možností meziobecní spolupráce.

Téma servis samosprávám je zpracováno jako téma volitelné a reflektuje potřebu primárně malých obcí a na jejich administrativní zátěž. Celé téma rozpracovává vysokou administrativní náročnost, poměrně nízkou úroveň spolupráce obcí a v neposlední řadě těž efektivitu managementu obce. Přičemž všechna témata na sebe navazují a jsou vzájemně provázaná. Byla provedena analýza rozvoje, stavu a skutečného fungování meziobecní spolupráce a možnosti položení základů meziobecní spolu-

práce a vzájemné komunikace. Celá problematika je úzce spjata se vzájemnou komunikací mezi obcemi, sdílením informací a informovanosti obecně.

V rámci aglomeračního tématu - cestovní ruch v destinaci Jihlavsko byla zpracována nabídka kulturně historických a přírodních památek. Oblast Jihlavska má hustou síť turistických značených tras, dále nabízí vhodné podmínky pro agroturistiku a cykloturistiku. V návrhové části byly zpracovány návrhy starostů na rozšíření sítě bezpečných cyklostezek, které by byly využívány nejen k rekreačním účelům, nýbrž i pro bezpečnou dopravu osob do zaměstnání, na úřady nebo za nákupy. O převážné části destinace Jihlavsko tak lze říci, že disponuje velkým potenciálem cestovního ruchu, který není v maximální možné míře zatím plně využíván. Navrhovaná doporučení směřují k většímu využití nabízeného potenciálu.

Kontakty na zpracovatele strategií:

č.	Jméno a příjmení	Email a telefon	Zodpovídá za:
1.	Zdenka Švaříčková	svarickovazdenka@seznam.cz 731 165 239	Koordinátor projektového týmu
2.	Mgr. Olga Zachariášová	olga.zacharias@gmail.com 732 165 223	Oblast sociálních služeb
3.	Ing. Bc. Miluše Bradová	mila_bradova@volny.cz 736 754 080	Problematika volitelného a aglomeračního tématu
4.	Mgr. Stanislava Prokešová	stanislava.prokesova@jihlavacity.cz 603 854 710	Oblast školství
5.	Ing. Zuzana Pátková	zuza.patkova@gmail.com 737 412 783	Úvod a základní charakteristika
6.	Ing. Martin Čada	cadamartin@seznam.cz 721 489 656	Problematika odpadového hospodářství a volitelného tématu

9. Přílohy

Seznam schémat

Schéma 1: Problémové oblasti (okruhy)	112
Schéma 2: Nedostatečná kapacita v zařízení jeslového typu (problémy a opatření)	114
Schéma 3: Modernizace MŠ – usnadnění přechodu z MŠ na ZŠ.....	116
Schéma 4: Základní vzdělávání.....	119
Schéma 5: Nedostatečná nabídka služeb pro seniory a osoby zdravotně znevýhodněné	171
Schéma 6: Nedostatečná nabídka služeb pro osoby a rodiny v krizových životních situacích	173
Schéma 7: Vysoký podíl skládkování SKO.....	291
Schéma 8: Nedostatky v oblasti třídění odpadů	293
Schéma 9: Problémové okruhy a cíle	473

Seznam mapových podkladů

Mapa 1: Administrativní členění správního obvodu	18
Mapa 2: Mapa silniční sítě ORP Jihlava	36
Mapa 3: Obce z ORP Jihlava s platným územním plánem.....	42
Mapa 4: Rozmístění obcí do 200 obyvatel v SO ORP Jihlava.....	342
Mapa 5: Obce, které projeví zájem o spolupráci v oblasti cestovních služeb – stav k 24. 7. 2014.....	457

Seznam grafů

Graf 1: Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012	21
Graf 2: Pracovníci v MŠ a ZŠ	59
Graf 3: Počty dětí v MŠ podle zřizovatele	78
Graf 4: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP.....	194
Graf 5: Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP).....	194
Graf 6: Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP.....	195
Graf 7: Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP).....	195
Graf 8: Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele	195
Graf 9: Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele	196
Graf 10: Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP.....	196
Graf 11: Podíl příjmů z úhrad uživatelů na celkových výdajích v rámci terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením.....	196
Graf 12: Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012.....	197
Graf 13: Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní, terénní a pobytové služby v rámci vybraných sociálních služeb v ORP.....	197
Graf 14: Dobrovolnická činnost v ORP	198
Graf 15: Typy dobrovolnických projektů v ORP.....	198
Graf 16: Celková produkce odpadů.....	313

Graf 17: Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012	319
Graf 18: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012	321
Graf 19: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012	327
Graf 20: Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012	329
Graf 21: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění	331
Graf 22: Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO	333
Graf 23: Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012	335
Graf 24: Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP	337
Graf 25: Poptávka po nabízených službách – Právní podpora	353
Graf 26: Poptávka po nabízených službách – Ekonomické agendy.....	353
Graf 27: Poptávka po nabízených službách – Dotační management	354
Graf 28: Poptávka po nabízených službách – Veřejné zakázky	354
Graf 29: Poptávka po nabízených službách – IT podpora	355
Graf 30: Poptávka po nabízených službách – Technická a stavební podpora.....	355
Graf 31: Poptávka po nabízených službách – Rozvoj obce.....	356
Graf 32: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – Právní podpora	357
Graf 33: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – Ekonomické agendy	357
Graf 34: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – Dotační management	358
Graf 35: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – Veřejné zakázky	358
Graf 36: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – IT podpora.....	359
Graf 37: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – Technická a stavební podpora	359
Graf 38: Preferovaný způsob zajištění dané agendy – Rozvoj obce.....	360
Graf 39: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie a území	440
Graf 40: Hromadná ubytovací zařízení celkem	445
Graf 41: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie.....	446

Seznam tabulek

Tab. 1: Základní informace o strategii	7
Tab. 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí	9
Tab. 3: Relevantní významné strategické dokumenty	14
Tab. 4: Charakteristika území ORP	19
Tab. 5: Demografický vývoj obyvatel v území ORP	20
Tab. 6: Počet sňatků a rozvodů v ORP Jihlava za roky 2005 - 2012.....	23
Tab. 7: Stručná charakteristika školství v území ORP.....	23
Tab. 8: Stručná charakteristika oblasti kultura a sport v území ORP	25
Tab. 9: Stručná charakteristika zdravotnictví veřejného i soukromého charakteru v území ORP.....	26
Tab. 10: Typy a počty zařízení – sociální služby ORP Jihlava	28
Tab. 11: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP	29
Tab. 12: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání	30
Tab. 13: Charakteristika domácností.....	30
Tab. 14: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP	30
Tab. 15: Počty domů, bytových domů a ostatních budov v ORP Jihlava.....	33
Tab. 16: Charakteristika trhu práce v území ORP.....	34
Tab. 17: Územní a strategické plánování	41

Tab. 18: Popis klíčových aktérů	44
Tab. 19: SWOT analýza	46
Tab. 20: Počet škol v obcích podle počtu obyvatel 2005/2006 - 2012/2013	51
Tab. 21: Počet škol/školských zařízení	53
Tab. 22: Počet soukromých škol/školských zařízení.....	55
Tab. 23: Počet církevních škol/školských zařízení	55
Tab. 24a: Pracovníci ve školství 2012/2013	56
Tab. 24b: Pracovníci ve školství 2011/2012	56
Tab. 24c: Pracovníci ve školství 2010/2011.....	56
Tab. 24d: Pracovníci ve školství 2009/2010	57
Tab. 24e: Pracovníci ve školství 2008/2009	57
Tab. 24f: Pracovníci ve školství 2007/2008	57
Tab. 24g: Pracovníci ve školství 2006/2007	58
Tab. 24h: Pracovníci ve školství 2005/2006	58
Tab. 25a: Počet ZŠ 2010/2011 - 2012/2013	60
Tab. 25b: Počet ZŠ 2006/2007 - 2009/2010.....	61
Tab. 25c: Počet ZŠ 2005/2006	61
Tab. 26: Počet málotřídních ZŠ.....	62
Tab. 27: ZŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem	63
Tab. 28: Církevní ZŠ	63
Tab. 29: Součásti ZŠ v obcích.....	63
Tab. 30: Počty tříd a žáků na ZŠ 2012/2013	66
Tab. 31: Počet úplných a neúplných škol	67
Tab. 32: Údaje o pracovnících ZŠ.....	68
Tab. 33: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol.....	68
Tab. 34: Počet škol na jednoho přepočteného pracovníka	69
Tab. 35: Počet absolventů ZŠ	70
Tab. 36: Přehled škol pro žáky se SVP	71
Tab. 37: Základní údaje o základním vzdělávání 2005/2006 – 2012/2013	71
Tab. 38: Přehled ZŠ.....	73
Tab. 39: Očekávaný vývoj počtu žáků ZŠ.....	75
Tab. 40a: Celkové počty MŠ dle zřizovatele 2005/2006 – 2012/2013	76
Tab. 40b: Počty MŠ dle zřizovatele	76
Tab. 40c: Počty MŠ dle zřizovatele.....	76
Tab. 40d: Počty MŠ dle zřizovatele	76
Tab. 40e: Počty MŠ dle zřizovatele.....	77
Tab. 40f: Počty MŠ dle zřizovatele	77
Tab. 40g: Počty MŠ dle zřizovatele.....	77
Tab. 40h: Počty MŠ dle zřizovatele	77
Tab. 41: MŠ zřizované obcí, popřípadě krajem	78
Tab. 42: Soukromé MŠ (např. firemní školky atd.).....	78
Tab. 43: MŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem.....	79
Tab. 44: Soukromé MŠ (např. firemní MŠ, atd.).....	79
Tab. 45: Přehled MŠ	80
Tab. 46: Očekávaný vývoj dětí v MŠ.....	82

Tab. 47: Zařízení pro děti do 3 let.....	83
Tab. 48a: ŠD a ŠK 2012/2013.....	83
Tab. 48b: ŠD a ŠK 2011/2012	84
Tab. 48c: ŠD a ŠK 2010/2011.....	84
Tab. 48d: ŠD a ŠK 2009/2010	84
Tab. 48e: ŠD a ŠK 2008/2009.....	84
Tab. 48f: ŠD a ŠK 2007/2008	85
Tab. 48g: ŠD a ŠK 2006/2007.....	85
Tab. 48h: ŠD a ŠK 2005/2006	85
Tab. 49: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK.....	86
Tab. 50: Počet ZUŠ.....	86
Tab. 51: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ	87
Tab. 52: Přehled středisek volného času.....	87
Tab. 53: SVČ zřizované obcemi.....	88
Tab. 54: Údaje o pracovnících SVČ	88
Tab. 55: Školní jídelny.....	88
Tab. 56: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách.....	90
Tab. 57: Provozní výdaje	90
Tab. 58: Přímé výdaje	91
Tab. 59: Přímé náklady	91
Tab. 60: Financování z RUD	92
Tab. 61: Investiční potřeby obcí	93
Tab. 62: Analýza cílových skupin	97
Tab. 63: Registr rizik	100
Tab. 64: SWOT analýza	104
Tab. 65: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP.....	142
Tab. 66: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP).....	143
Tab. 67: Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo území ORP působících v rámci ORP	143
Tab. 68: Počet jednotlivých typů sociálních služeb.....	144
Tab. 69: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP).....	146
Tab. 70: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele	147
Tab. 71: Počet sociálních služeb dle zřizovatele.....	148
Tab. 72: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012 (Kč).....	150
Tab. 73: Kapacita zařízení sociálních služeb	152
Tab. 74: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012 (Kč)	153
Tab. 75: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012	155
Tab. 76: Náklady na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012 (Kč)	156
Tab. 77: Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012	157
Tab. 78: Zaměření dobrovolnických projektů v letech 2010, 2011 a 2012	158
Tab. 79: Analýza cílových (dotčených) skupin.....	159
Tab. 80: Analýza rizik.....	163

Tab. 81: SWOT analýza	165
Tab. 82: Sběrné dvory na území ORP, současný stav	205
Tab. 83: Sběrná místa na území ORP, současný stav	207
Tab. 84: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav	207
Tab. 85: Třídící linky na území ORP, současný stav	212
Tab. 86: Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav	212
Tab. 87: Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi území ORP), současný stav.....	214
Tab. 88: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav	216
Tab. 89: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav	216
Tab. 90: Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav	220
Tab. 91: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území ORP, současný stav	223
Tab. 92: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav	224
Tab. 93: Koncová zařízení (spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného území ORP), současný stav.....	224
Tab. 94 Sklárky odpadů provozované na území ORP, současný stav	227
Tab. 95: Nejbližší sklárky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav	228
Tab. 96: Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP, současný stav	230
Tab. 97: Produkce odpadů v ČR a ORP Jihlava	235
Tab. 98: Produkce ostatních odpadů a produkce nebezpečných odpadů	235
Tab. 99: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012.....	237
Tab. 100: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění	238
Tab. 101: Celková produkce odpadů na území ORP a produkce KO a SKO.....	243
Tab. 102: Meziroční změny HDP	243
Tab. 103: Celková a měrná produkce komunálního a smíšeného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012	244
Tab. 104: Přehled množství KO a BRKO.....	246
Tab. 105: Separovaný sběr využitelných složek komunálního odpadu na území ORP	247
Tab. 106a: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012	249
Tab. 106b: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012	250
Tab. 106c: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013.....	251
Tab. 107: Identifikace pěti hlavních druhů BRO	252
Tab. 108: Podíl BRKO na celkové produkci BRO	253
Tab. č. 109: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012	255
Tab. 110: Přepočty a podíly biologicky rozložitelné složky ve vybraných druzích KO (t)	256
Tab. 111: Nakládání s odpady celkově na území ORP.....	257
Tab. 112: Nakládání s KO a se SKO	258

Tab. 113: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP	260
Tab. 114: Nakládání s BRO a s BRKO	262
Tab. 115: Vybrané příjmy v oblasti odpadového hospodářství.....	264
Tab. 116: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP	266
Tab. 117: Analýza cílových (dotčených) skupin	267
Tab. 118: Analýza rizik.....	276
Tab. 119: SWOT analýza.....	281
Tab. 120: Produkce OO a NO.....	312
Tab. 121: Produkce OO a NO.....	314
Tab. 122: Produkce OO a NO.....	318
Tab. 123: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012.....	320
Tab. 124: Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně	322
Tab. 125: Podíl BRKO na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012.....	328
Tab. 126: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012	330
Tab. 127: Nakládání s KO a se SKO na území ORP za období 2008-2012.....	332
Tab. 128: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012	334
Tab. 129: Nakládání s BRO a BRKO na území ORP za období 2008-2012	336
Tab. 130: Struktura obcí v ORP Jihlava	340
Tab. 131: Kategorie obcí dle počtu obyvatel.....	340
Tab. 132: Vybrané obce a jejich počet obyvatel k 31. 12. 2013.....	341
Tab. 133: Analýza cílových (dotčených) skupin	360
Tab. 134: Analýza rizik.....	363
Tab. 135: Vybrané výdaje obecních rozpočtů	365
Tab. 136: SWOT analýza.....	396
Tab. 137: Potenciál cestovního ruchu v turistické oblasti Jihlavsko	417
Tab. 138: Přehled potenciálu cestovního ruchu ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v Kraji Vysočina:	420
Tab. 139: Přehled potenciálu cestovního ruchu v krajských městech ČR	420
Tab. 140: Pěší značené trasy (PZT) KČT ve značkářském obvodu Jihlava.....	427
Tab. 141: Cyklotrasy, jejichž kontrolu provádí KČT značkářský obvod Jihlava.....	428
Tab. 142: Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů.....	438
Tab. 143: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie a území [1]	439
Tab. 144: Počet ubytovacích zařízení	441
Tab. 145: Pokoje podle kategorie ubytovacích zařízení	442
Tab. 146: Lůžka podle kategorie ubytovacích zařízení	443
Tab. 147: Místa pro stany a karavany podle kategorie ubytovacích zařízení	444
Tab. 148: Hromadná ubytovací zařízení celkem	445
Tab. 149: Lidské zdroje pro cestovní ruch.....	448
Tab. 150: Počet absolventů Vysoké školy polytechnické Jihlava	448
Tab. 151: Návštěvnost turistických informačních center	454
Tab. 152: SWOT analýza.....	459
Tab. 153: Hotel, motel, hotel ****	534
Tab. 154: Hotel, motel, hotel ***	535
Tab. 155: Hotel, motel, hotel **	536
Tab. 156: Hotel, motel, hotel *.....	537

Tab. 157: Penzion	538
Tab. 158: Seznam ubytovacích zařízení v SO ORP Jihlava	539